

Městská knihovna v Praze

Vinnetou I

Karel May

Praha

2017

e-kniha

Městská knihovna v Praze

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Zpřístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Vinnetou I

Karel May

Znění tohoto textu vychází z díla [Vinnetou](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Albatros v roce 2014.

§

Text díla (Karel May: Vinnetou I), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyžívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 4. 8. 2017.

OBSAH

1. Greenhorn.....	7
2. První kroky.....	23
3. Mustangové.....	46
4. Klekí-petra.....	58
5. Hovory u ohně.....	82
6. Co prozradily stopy.....	95
7. Spojenci Kiowů.....	106
8. Čekání na Apače.....	126
9. Vinnetou v poutech.....	140
10. Bleskurychlý nůž.....	156
11. Opět Apačové.....	175
12. Krásný den.....	187
13. Výslech.....	198
14. Na život a na smrt.....	212
15. Zbabělec.....	233
16. Krev bratrství.....	251
17. Hosty u Apačů.....	263
18. Na východ!.....	275
19. Zlato! Zlato!.....	292
20. Stíhání.....	318
21. Lsti na Nugget tsilu.....	340
22. ... Jestli se nepletu.....	357

*Tento příběh se odehrává
v šedesátých a sedmdesátých letech 19. století.*

1. Greenhorn

Milý čtenáři, víš, co znamená slovo *greenhorn*?

Ne, rozhodně bych ti nepřál, aby tě někdo na Západě nazval tímhle potupným a opovržením plným jménem. Už proto, že *greenhorn*, zelenáč, který se potuluje sotva pár týdnů v zemi, o níž zhola nic neví, si musí dávat na každém kroku náramně dobrý pozor, aby se mu za nejbližším rohem nepřihodilo něco navýsost nepříjemného. Už proto, že *greenhorn* je schopen všeho.

Sedí na židli ve společnosti a ani ho nenapadne, že by měl vstát, když vstoupí dáma, *lady*; přijde do domu a hned se hrne stisknout ruku hostiteli, a vůbec se nenamáhá, aby se nejdřív poklonil paní domu a mladé slečně. Chce si nabít pušku, a náboje strčí do hlavně klidně obráceně. *Greenhorn* mluví anglicky, a to oxfordskou, profesorskou angličtinou, že se každý Yankee složí smíchy, sotva otevře ústa, anebo neumí anglicky ani slovo. *Greenhorn* je úžasný znalec: je ochoten považovat stopu krocana za medvědí řápy a soukromou jachtu za mississippijský parník. *Greenhorn* s sebou vleče do prairie mycí houbu velkou přinejmenším jako vzrostlá tykev a k tomu deset kilo mýdla, aby byl jaksepatří vymydlený. Bez kompasu nedá ránu, jenže za čtrnáct dní mu přístroj ukazuje na všechny světové strany, jen ne na sever. Chce si prvně vystřelit, a vidí, že dostal místo střelného prachu trochu rozemletého dřevěného uhlí. Náramně se vyzná ve hvězdách: pět let se trápil s astronomií, ale může civět na oblohu ještě dalších deset let, a stejně nepozná, kolik je hodin. Bowieův nůž ovládá dokonale: zastrčí si jej do holínky tak šikovně, že hned napoprvé se mu podaří vrazit si ho do stehna. Oheň rozdělává vřdycky radši větší, čoudí mu jak deset továrních komínů, a hrozně se pak diví, že indiáni mohli vypátrat jeho skrýš a připravit ho o skalp. Zkrátka a dobře: *greenhorn* je *greenhorn*... a právě takový *greenhorn* jsem byl já.

Samozřejmě že bych se pustil do křížku s každým, kdo by se odvážil mě nazvat tímhle potupným jménem: vždyť jsem přece studo-

val, dokonce vysokou školu, před žádnou zkouškou se mi nikdy nezachvěla kolena a troufl jsem si až přes oceán do Spojených států jen proto, že jsem tady tušil lepší možnosti uplatnit se a ukázat, co ve mně je. Začal jsem ve východních státech, a hned s dost slušným zaměstnáním. Jenže srdce mě táhlo jinam, na Západ, a tak sotva jsem měl pohromadě pár dolarů, dal jsem New Yorku sbohem a nakonec jsem uvízl v Saint Louisu u jedné vystěhovalecké rodiny, kde jsem se z nedostatku něčeho lepšího stal domácím učitelem. Možná že právě tím to všechno začalo. Kdoví co by se dalo, kdybych zapadl někam jinam a kdybych nepoznal toho zvláštního člověka, který si mě oblíbil a spoluurčil běh mého budoucího osudu. A přitom vlastně dodneška nevím, čím jsem si získal jeho důvěru. Ostatně – ani zdaleka mi ji nedával najevo na každém kroku. Naopak! Jednal se mnou, jak byl zvyklý jednat s lidmi: utrhoval se na mě, odpovídal mi na půl úst, a když nemusel, nepromluvil ani slovo, prostě učiněný morous a hrubián. Nebýt toho, že byl ve svém řemesle mistrem nad mistry, každý by se mu raději vyhnul. Jenže můj otcovský přítel, *mister Henry, the gunsmith*, jak si říkal se starosvětskou hrdostí, byl puškař, jaký se rodí jednou za sto let, a zbraně z jeho dílny, to byly hotové zázraky. A takového člověka si tady na Západě musel vážit každý, i kdyby se tisíckrát choval jako podivín. Ale jaképak podivínství u muže, který prožil strašnou rodinnou katastrofu a přišel o všechny své nejbližší? Nebyl nepřitelem lidí ani podivínek v pravém slova smyslu, byl prostě jen uzavřený, zatrpklý, osudem postižený starý člověk.

Začalo to tím, že se občas objevil v rodině při mé vyučovací hodině. Chvilí poslouchal a pátravě si mě prohlížel, pak se mnou tu a tam prohodil několik slov a jednoho dne, k mému nesmírnému údivu, mě pozval k sobě na návštěvu. Něco takového se tady v St. Louisu ještě nikomu nestalo! Zarazilo mě to tak, že jsem nad pozváním několik dní váhal: samozřejmě k jeho velké nespokojenosti, kterou dal bez ostychu najevo hned ten večer, kdy jsem zaklepal u jeho dveří. Na mé good evening ani neodpověděl a rovnou podrážděně vybafl:

„Kdepak jste vězel včera, sire?“

„Doma...“ odpověděl jsem, udivený takovým uvítáním.

„Doma! A především?“

„Samozřejmě taky.“

„*To jistě!* Kdybyste nevykládal! Taková štěňata jako vy se určitě drží u boudy! Znímám to! Obvykle se šmejdí se svým čumákem po všech čertech! A tam, kde mají být, pochopitelně nejsou!“

„A kdepak jsem měl být já?“ zeptal jsem se s úsměvem, abych to nečekaně nevlídné přivítání obrátil prostě v žert.

„Tady u mě, jasno? Chtěl jsem si s vámi pohovořit.“

„To jste mohl udělat i tak.“

„Nemohl.“

„Ne? A pročpak?“ podivil jsem se.

„Protože jsem nechtěl!“ zněla poněkud nelogická odpověď.

„A dneska?“

„Dneska možná budu chtít.“

„Tak jen klidně hovořte,“ řekl jsem a posadil jsem se na stůl.

Podíval se mi do tváře a zavrtěl hlavou, jako by nechtěl věřit vlastním uším.

„Klidně! Nakonec abych se ještě takového *greenhorna* prosil o dovození, jestli smím mluvit!“

Dovedete si představit, že jsem se cítil tím pojmenováním do hloubi duše uražen.

„Řekl jste *greenhorn*, pane Henry? Doufám, že jste se přeřekl a že jste nemínil...“

„Představte si, že jsem mínil...“ vpadl mi ostře do řeči, „že jsem mínil přesně to, co jsem řekl. Člověče, vy jste *greenhorn*, a jaký! Aby ho pohledal! Nacpal jste si hlavu vědomostmi pořádně, jen co je pravda. Takový mladík, a dovede spočítat, jak daleko je od nás na Měsíc, a řekne vám, co vyryl nějaký Nabukadnézar na cihly, a dokonce je ochoten vážít vzduch! A to myslí, že je chlapík jaksepatří, že mu už nechybí ani kapka moudrosti. Ale račte si strčit nos do života asi tak na padesát let, a uvidíte, jak to je s tou moudrostí! Člověče, vy ještě nic nevíte a nic neznáte! Neumíte ani vzít pušku do ruky!“

Řekl to opovržlivě a s takovou jistotou, jako by se o tom právě včera přesvědčil.

Zasmál jsem se.

„Hm... tak o tom jste chtěl se mnou mluvit? Víte co – půjčte mi nějakou solidní pušku!“

Položil hlaveň, ke které cosi přišroubovával, došel až ke mně a prohlížel si mě očima navrch hlavy.

„Solidní pušku? *Vám* do ruky? Tu svěřuji jenom střelci, který je jí hoden, pane!“

Podíval se na mě po očku, sedl si, pak vstal a znovu vzal do ruky hlaveň, na které pracoval.

„S takovým *greenhornem* aby člověk vyletěl z kůže,“ bručel.

Už jsem ho trochu znal. Nechal jsem ho klidně být, sáhl jsem do kapsy pro doutník a zapálil si. Čtvrthodinku bylo ticho, pak to nevydržel, vzal hlaveň a začal ji prohlížet proti světlu, přitom jako mimochodem poznamenal:

„S puškou se musí umět zacházet! To není jako koukat dalekohledem po hvězdách! Jestlipak jste vůbec v životě střílel?“

„To si myslím,“ řekl jsem.

„Já vím, o pouti ve střelnici.“

Pokrčil jsem rameny.

„Ještě řekněte, že jste taky něco trefil?“

„Samozřejmě.“

„Já vím – ale co?!“

„Cíl.“

„Jděte do háje s tou pohádkou, mladý muži!“ rozohnil se najednou puškař. „Vsadím se, že se netrefíte do zdi pětkrát pět metrů! Nemyslete, že jsem ten kluk, co ho učíte násobilku! Hrabal jste se někde v nějakých archivech a *přitom* se cvičil ve střelbě – ne? Seberte ze zdi tamhleto medvědici a ukažte, co umíte; rád se zasměju... *Hallo*, co to je... člověče, vy to berete jak hůlku, vždyť ta stará *gun* má pořádnou váhu...!“

Neodpověděl jsem, ale popadl jsem za límec a kalhoty i jeho a vyzvedl ho pěkně vysoko do vzduchu.

„Ke všem čertům, pusťte!“ vykřikl. „Vždyť vy máte tolik síly jako Bill.“

„Jaký Bill? Kdo je Bill?“

„Můj syn,“ řekl. „Můj syn, kterého... nechme toho radši. Toho už hlava nebolí... Ale jste mu podobný, máte jeho oči a stejné rysy kolem úst, a postavu máte taky jako on, ano.“

V tváři se mu objevil výraz hlubokého smutku. Přejel si rukou po čele, potom se snažil pokračovat svým obvyklým drsným tónem.

„Takové svaly, a vy je necháváte zahálet! Měl byste dělat nějaký sport!“

„Děkuju za radu. Už se stalo,“ řekl jsem.

„Co - vy že sportujete? Hm... umíte boxovat?“

„Trochu. U nás doma pěstujeme spíš zápas.“

„Jezdíte na koni?“

„Ovšem.“

„Šermujete?“

„Dělal jsem cvičitele.“

„No, no, no,“ řekl puškař zase tak nedůvěřivě. „Povídám, posaďte se. Musím se na to ještě trochu podívat.“

Vrátil se ke své hlavni, piloval a zřejmě se ponořil do nějakých vážných myšlenek. Najednou zvedl od práce hlavu.

„Vy se vyznáte v matematice?“

„Měl jsem ji na škole vlastně nejradši.“

„A co zeměměřičství?“

„To mě dokonce lákalo. Pomáhal jsem několikrát při rozměřování - plošném i výškovém. Ale diplomovaný zeměměřič nejsem.“

„Well... to je dobře... to je docela dobře.“

„Pročpak vás to tak zajímá, *mister Henry*?“ nedovedl jsem potlačit zvědavost.

„To je moje věc. Dozvíte se to včas, nemějte strach. Nejdřív musím, hm... zjistíme, jestli to s tím střílením vypadá, jak říkáte. Kdy-pak máte zítra hodinu?“

„V osm, ale...“

„Tak v šest sem přijďte.“

„V šest ráno? Proč tak brzo?“

„Protože vám chci co nejdřív dokázat, že jste *greenhorn*, jak zákon káže. A už o tom nebudeme mluvit.“

Zdálo se, že s prací na hlavni je hotov. Odložil ji, vyhrabal ze skříně jakýsi nevelký čtyřhranný železný plátek a začal připilovávat jeho hranky. Všiml jsem si, že u každé byla vyvrtaná díra. Muselo to být něco zvlášť důležitého, protože od téhle chvíle jsem pro něj přestal existovat. Oči mu jen blýskaly radostí, když si prohlížel svou práci.

„To je něco k pušce, pane Henry?“ zeptal jsem se.

„Co...? Ano, ano...“ odpověděl po chvíli, jako by si teprve dodatečně připomněl, že stojím vedle něho.

„Tohle vidím poprvé. Žádný podobný systém neznám.“

„To věřím. To je totiž úplná novinka. Systém Henry.“

„Promiňte. Nechtěl jsem vyzvídat tajemství.“

Zkoumal zdlouhavě a pozorně všechny díry v plátku, pak ten kousek železa všelijak otáčel a přikládal k hlavni – trvalo to hezkou chvíli, než zase odpověděl.

„Tajemství,“ zabručel. „Nu ano, ale já věřím, že umíte držet jazyk za zuby – ačkoliv jste vyložený *greenhorn*. Abyste věděl, bude to opakovačka. Na pětadvacet ran!“

„To není možné!“ nezdržel jsem se upřímného údivu.

„Ale je! Nejsem blázen, abych se pachtil s nemožnostmi, rozumíte?“

„To byste přece musel mít někde zásobník na těch pětadvacet nábojů!“

„Taky že mám,“ zasmál se a zvedl ten kus železa. „Vidíte, ne?“

„Hm. V tomhle se ovšem nevyznám, ale stejně, při tolika ranách se přece musí hlaveň rozpálit?“

„Ani nápad! Ta hlaveň je z docela zvláštního materiálu... a pak, myslíte, že se pokaždé vystřílí všech pětadvacet ran najednou?“

„Máte pravdu. Sotva.“

„Tak vidíte! Dávejte pozor! Tenhle kousek železa se bude otáčet pomocí zvláštního mechanismu. Pětadvacet dírek, pětadvacet nábo-

jů! Při každé ráně se mechanismus pootočí a v hlavni budete mít další kulku.“ Puškař vykládal a zářil. „Něco jsem si s tím natrápil hlavu, pane! Ne a ne se to povést, ale teď se mi zdá, že jsem přišel na to pravé. Ten systém bude jednou slavný, mladý muži, budou za to platit zlatem!“

„A co tomu řekne svědomí?“

„Zounds! K sakru! Svědomí... co tím chcete říct?“

„Co tím chci říct! Až zkonstruujete pětadvacetirannou opakovačku, dostane ji přece do rukou kdekterý lump. Víte, co to znamená? Že na prériích a v lesích i kaňonech se budou odstřelovat indiáni po desítkách – jako kojoti.“

Díval se na mě strnule, ale neříkal nic.

„A dovedete si představit lovce s tou vaší vražednou zbraní v ruce? Budou pobíjet mustangy a bizony jako na jatkách! Tisíce chlapů si opatří váš báječný vynález a půjdou klidně dělat lovce tam, kam se dřív neodvážili strčit ani nos. Vy z toho budete mít ovšem dolary.“

„...’s death!“ přerušil mě podrážděně. „Nechte už toho! Takový *greenhorn* s mlíkem na bradě, a káže mi, jako by byl praotcem všech indiánů! Človče, snad si nepředstavujete, že si tady otevřu továrnu na pušky! Buďte klidný, *sire*, zůstanu tak sám jako až doposud a o dolary žádný zájem nemám. Úplně mi stačí to, co mám. A vůbec, seberte se laskavě a račte vypadnout. Nemám náladu poslouchat rozumy nějakého ptáčete, které se včera vylíhlo a dnes mě chce učit, jak se lítá.“

Na to jsem neodpověděl, už jsem si zvykl na jeho jednání, jen jsem mu potřásl smířlivě rukou a odešel jsem. Nevěděl jsem ještě, jak důležitý je pro mne ten večer ani jakou úlohu budou hrát obě Henryho pušky, ale na zítřek jsem se těšil. Ve střelbě jsem rozhodně nebyl slabý a usmíval jsem se při pomyšlení, jak staříka ráno překvapím.

Když jsem se objevil přesně o šesté, uvítal mě ironickým, posměšným úsměvem.

„Welcome, *sire*! Tváříte se jak ostrostřelec, jako byste vyhrál minulou neděli medaili na závodech! To si tak věříte?“

Přikývl jsem a on mi vtiskl do ruky těžkou medvědobijku.

„Tu máte, já si vezmu něco lehčího. Nemám chuť se s tím vláčet.“

Přehodil si přes rameno lehkou dvouhlavňovou riflí a vyrazili jsme. Celou cestu na mě nepromluvil. Na střelnici stejně beze slova nabil a dvakrát zkusmo vystřelil. Pak ukázal rukou, že jsem na řadě já. Neznal jsem zbraň, a tak jsem posadil první ránu i po pečlivém zamíření jen na okraj terče. Druhá už byla lepší, třetí zasáhla rovnou do černého. A ostatní seděly přímo ve středu, jedna jako druhá. Na puškařově tváři se zračil s každým výstřelem větší a větší údiv. Nakonec mi vnutil svou riflí a musel jsem to zkusit ještě jednou.

„Človče, takhle jsem ještě *greenhorna* střílet neviděl! To čarujete, nebo jste se narodil jako *westman*?“ konstatoval nakonec drsně, ale přece jen s tónem jistého uznání v hlase.

Krčil jsem rameny a *mister Henry* si dál cosi bručel a ze všech stran si mě pohlížel.

„Uvidíme, co se dá udělat z takového zelenáče. Jestlipak umíte pořádně jezdit na koni?“

„*Pshaw!* Co je na tom. Nejtěžší je dostat se nahoru. Jak se jednou uvelebím v sedle, nesetřese mě žádná kobyla.“

Řekl jsem to naschvál tak, abych starého pána trochu pozlobil.

Zadíval se na mě pátravě, nejspíš nevěděl, jak odpovědět, a nakonec se zasmál.

„Myslíte? No vlastně máte pravdu. Vyškrábat se nahoru je skutečně to nejtěžší. O to, jak se dostanete dolů, se už postará kůň sám. Chcete to zkusit?“

„Proč ne?“

„Prosím.“

Je sedm, máte ještě hodinu čas.

Můžeme zajít k příteli Cornerovi. Jsem zvědav, až vám přivedou mustanga...“

Vrátili jsme se do města, k známému obchodníku s koňmi Jimmymu Cornerovi, který měl pěknou řádku stájí. Postával právě na dvoře a dával si předvádět zvířata svého chovu.

„Hallo, mister Corner,“ vítal se s ním srdečně puškař. „Nepůjčil byste nám na chvíli nějaké zvíře? Tenhle mládenec mi tvrdí, že ho nedostane žádný kůň ze sedla!“

Obchodník si mě krátce přeměřil a potřásl hlavou. Zdálo se, že je spokojený.

„Postavu na to má. No, tihle mladí lidé si hned tak nezlomí vaz. Vyveďte mu ryzáka!“

Dva čeledíni zmizeli ve stáji a za okamžik přiváděli osedlaného koně. Trhal sebou, vzpínal se a vůbec nevypadal na to, že by byl klidné, rozumné zvíře. Nabídl mi ostruhy a bič, přijal jsem je a po několika neúspěšných pokusech se mi podařilo vyšvihnout se do sedla. Čeledíni mi pomáhali, ale teď okamžitě uskočili stranou, protože milý ryzáček udělal mohutný skok do vzduchu, odrazil se všema čtyřma a začal divoce tancovat z boku na bok. Podařilo se mi dostat nohy do třmenů, jenže ta herka vyhazovala čím dál víc a pak se hnala ke zdi, aby mě k ní přimáčkla a setřásla dolů. Dvě rány bičem ji přivedly zase nazpět na volné prostranství. Ale souboj teprve začínal, a musel jsem vynaložit všechnu sílu a obratnost (které jsem tenkrát ostatně zrovna moc neměl), abych zvítězil. Když nakonec kobyla pode mnou klidně objela cvičiště kolem stájí, potřásajíc jen mírně hlavou, a já nakonec sestoupil, podklesávala pode mnou únavou a vysílením kolena. Ale kůň byl uštvaný a pěna mu odletovala od huby. Poslouchal teď už na nejmenší pokyn, na pouhé stisknutí stehny.

Corner ho dal rychle zabalit do příkrývky a křikl na čeledíny, aby se s ním ještě chvíli procházeli po dvoře. Pak se obrátil ke mně:

„To jsem nečekal, mladíku,“ řekl uznale. „Myslel jsem, že vás dostane ze hřbetu, než se řekne švec. No, jestli chcete ještě někdy přijít a pomoci i zkrotit tu bestii, budete vítán. Nějaký dolar za to taky bude. Konečně, není to špatné zvíře, jen trochu příliš divoké.“

Mister Henry pokyvoval hlavou, neříkal nic, až uprostřed zpáteční cesty se najednou zastavil a zeptal se:

„Kde jste se učil krotit koně?“

„Náhoda!“ usmál jsem se. „Musel jsem jednou krotit v Maďarsku divokého hřebce. Teď mi to přišlo vhod.“

„Děkuju za takové náhody,“ bručel puškař, a než jsme se rozloučili, poznamenal ještě: „Nemyslete si, že jsem vás tam vytáhl jen tak pro nic za nic. To ještě uvidíte!“

Co uvidím, to už neřekl a celé tři dny se neukázal. Až čtvrtý den se opět objevil. Přiběhl za mnou dopoledne, protože věděl, že mám volno.

„Tak co... Nechcete se projít?“

Trochu mě to udivilo.

„Projít se?“

„No, zajít na návštěvu, podívat se k jednomu *gentlemanovi*, který by vás hrozně rád viděl.“

„To bych rád věděl, co na mě může vidět.“

Henry se jen zašklebil, svraštělým obličejem mu přejel lišácký úsměv. Jak jsem ho znal, měl určitě něco za lubem.

„Neviděl ještě živého *greenhorna*. Tak jsem mu slíbil, že mu jednoho ukážu,“ uchechtl se.

„To je něco jiného, to ho nemohu zklamat,“ přijal jsem jeho hru. „Už si беру klobouk.“

Chvilí jsme chodili jen tak po ulicích, potom mě najednou zatáhl do jedněch skleněných dveří, a to tak rychle, že jsem ani neměl čas si přečíst, co je na nich vlastně napsáno. Všiml jsem si jen, že se ta písma zlatě leskla a že tam snad byla slova *office a surveying*.

Uvnitř seděli tři muži, kteří se s Henrym hned přátelsky uvítali. Taky ke mně, aspoň se mi to zdálo, se chovali s mimořádnou pozorností. Po stolech byla rozložena spousta plánů a map, mezi nimi různé měřicí přístroje, krátce a dobře, bylo mi jasné, že jsem se ocitl mezi zeměměřiči.

Henry si podle všeho přišel s těmi pány přátelsky popovídat, bavili se totiž spolu neustále o všelijakých maličkostech, než přešel hovor na jejich práci. Když začali o zeměměřictví, bylo mi to docela vhod, těmhle věcem jsem rozuměl víc a mohl jsem se aspoň trochu účastnit rozmluvy. Henry se kupodivu o zeměměřické věci silně

zajímal, chtěl ode mne například vědět, jak se ty plány a mapy, co jsou na stole, zhotovují, a to do takových podrobností, že jsem se nakonec zapletl do výkladu o polární a diagonální metodě a trigonometrické triangulaci a já nevím o čem všem ještě. Nu, byl jsem dokonalý *greenhorn*, když jsem si ani neuvědomil, že tu vykládám jako před zkušební komisí, a když jsem dokonce nezpozoroval, jak si ti pánové a můj přítel Henry tu a tam vyměňují významné pohledy. Nakonec jsem ukončil návštěvu vlastně já sám, když mi už připadalo hloupé a krajně nespolečenské tak dlouho mluvit o podobných málo zábavných věcech.

Sotva jsme vyšli z kanceláře a zabočili za roh, položil mi Henry obě ruce na ramena s rozzářeným výrazem ve tváři.

„Sire, člověče, muži, mladíku, *greenhorne*, udělal jste mi radost! Jsem na vás hrdý!“

„Hrdý? A proč?“ nechápal jsem jeho nadšení.

„Vy jste překonal všechno, co jsme očekávali.“

„Mister Henry, já z toho nejsem vůbec moudrý.“

„To na vás taky nikdo nechce. Hlavně že je to tak, jak jste říkal. Ro-zu-mí-te ze-mě-mě-řič-ství! Ti páni vám sáhli na zoubek a - všechno je v pořádku! Nejste žádný žvanil!“

Skoro jsem se urazil:

„Dovolte, jestli si myslíte, že...“

„Nic nedovolím, mladíku. Snad mi dopřejete trochu té radosti na stará kolena, když už jste tak podobný mému Billovi!“ Zarazil se. „Poslouchejte - byl jste u Cornera?“

„Ano, jsem teď u něho každý den ráno.“

„No - a? Proháníte tu potvoru?“

„Kdepak potvora! Už si zvykla. Poslouchá mě jak hodiny.“

„Ale?! No, to mě těší. Taková kobyly, a nakonec bude chtít jen a jen *greenhorny*, co? Počkejte, zajdeme někam oslavit tu vaši zkoušku. Někam, kde se báječně jí a pije.“

To bylo pro mě to největší překvapení. Starý morous Henry se rozhodl, že vejde do *dining-roomu*, do restaurace! Kroutil jsem nad tím v úžasu hlavou, nevěděl jsem pořad, co má s jakou zkouškou,

ale byl jsem rád, že je v dobré náladě. Tu jsem přál starému muži opravdu ze srdce.

Asi tři týdny nato jsem dostal od rodiny, kde jsem působil jako domácí učitel, pozvání na slavnostní večeři. Jen tak mimochodem se přítom paní domu zmínila, že přijde i pan Henry a ještě nějaký známý *westman* jménem Sam Hawkens, toho prý jistě rád poznám. Tou dobou ke mně docházel starý puškař každodenně, jako bych byl jeho nejlepší přítel, jako by se bál, že mě ztratí. Nápadnější bylo, že stejnou pozornost mi najednou začala prokazovat i rodina, kde jsem působil, dokonce jsem přistihl malou Emmy, že si mě potajmu prohlíží s jakousi zvláštní lítostivostí. Ten večer mi Emmy prozradila proč: prý dobře ví, proč jsem pozván. „Večírek na rozloučenou! *Farewell-party!*“ řekla s pláčem na krajíčku.

Cože? *Farewell-party*? Musel jsem se tomu od srdce zasmát, ale neměl jsem příliš čas přemýšlet, jakým omylem mohlo děvčátko na něco takového přijít, protože v předsíni se už ozývaly hlasy hostů, mezi nimiž jsem rozeznával hlas přítele Henryho. Pak se objevili. Rozevřely se dveře a Henry mi představil mladého, trochu upjatého a nemotorného muže jménem Blake a pak onoho *westmana*, o němž jsem slyšel, Sama Hawkense.

Přiznávám se, že napoprvé, když jsem si ho celý udivený prohlédl od hlavy k patě, na mě tenhle *westman* zrovna vábně nezapůsobil. Možná to bylo tím, že v tom elegantním přijímacím pokoji si docela klidně počínal, jako by byl v nejpustším koutě savany; dokonce ani nepokládal za nutné sundat klobouk a odložit ručnici. Jakou barvu a tvar měla původně ta stará plstěná hučka se zprohýbanou střechou, by se marně pokoušela určit i ta nejchytřejší hlava. Zpod střechy se drala hotová houština černých rozčuchaných vousisek a uprostřed nich trčel kupředu obrovský nos. Vypadalo to, jako by v obličejí nebylo nic než vousy, nos a potom ještě dvě malá chytrá očička, která se čile a bez ustání pohybovala sem a tam a prohlížela si mě trochu šelmovsky, ale jinak asi právě tak zkoumavě jako moje oči *westmanovu* podivnou postavu. Chlapík vězel v loveckém koženém plášti, dlouhém až na paty. Jako by si před vámi chlapec oblékl

dědečkův župan. Dole vyčuhovaly křivé nohy, zřejmě na kost hubené, kolem nich plandaly roztřepené legíny požehnaného stáří. Ty určitě sloužily už dobrých dvacet let! A boty... do těch by se v nejhörším vešel snad celý *westman*.

Když jsme se na sebe navzájem dost vynadávali, obrátil se lovec k puškaři a zapištěl tenounkým, dětským hláskem:

„Tak to je ten váš *greenhorn*, *mister Henry*!“

„*Yes*.“

„Nevypadá tak špatně. Snad se mu bude Sam Hawkens taky líbit, hihihih!“

Zasmál se zvláštním tenounkým smíchem, který jsem později slýchal stokrát a tisíckrát, obrátil se ke dveřím a vyšel vstříc pánu domu, který ho i s manželkou zdravil jako starého známého a zval dál ke stolu. K mému nesmírnému údivu toho podivného mužíka ani teď vůbec nenapadlo, že by si měl odložit. Šel klidně dál, tak jak byl, i se svou ručnicí, a teprve v jídelně se rozhlédl a pověsil zbraň na závěs u okna tak, aby na ni dobře viděl.

„Žádný pořádný zálesák nespustí svou pušku z očí, *meššúrs*. Tady bude mé milé Liddy dobře,“ prohlásil.

Pokusil se odložit také svůj podivuhodný klobouk, ale když jej sundal z hlavy, zůstaly na něm viset i jeho vlasy. Ten pohled na holou, krvavě červenou lebku naháněl opravdu hrůzu. Ozval se dětský křik, ale podivný *westman* neztratil klid, jen se pootočil k dětem a k paní a s bohorovným klidem poznamenal:

„Jen žádný strážek, *mylady* a *meššúrs*! Nemusíte se už ničeho obávat! Míval jsem vlasy, nosil jsem je dokonce od narození, nikdo na světě mi je nemohl upřít. Bohužel asi tucet Pawneeů si na nich zguštlo. Dost nepříjemný pocit pro mě, ale už jsem to ve zdraví přečkal a v Tekamě jsem jednoduše koupil novou čupřinu, jestli se nepletu. Paruka tomu říkájí, stála mě tři tlusté svazky bobřích kožíšků. Náhodou mi to vůbec nevadí. Je daleko pohodlnější, zvlášť v létě. Jak se začnu potit, sundám si vlasy a je to, hihih!“

Pověsil svou hučku k ručnici, obřadně znova nasadil paruku na hlavu a potom teprve si svlékl kabát a přehodil ho přes židli. Ukáza-

lo se, že kabát je doslova samá záplata, dokonce tím našíváním tak nabyl na tloušťce, že by jím mohl nějaký indiánský šíp sotva proniknout. Přešel po svých křivých nožkách až ke stolu, chytrácká očička zamrkala napřed na mě, potom na paní domu, pohodlně se uvelebil v židli, pohladil koženou loveckou vestu, přepásanou páskem se dvěma revolvery a nožem a řekl:

„Tak si myslím, že by *mylady* měla tomu pánovi prozradit, oč vlastně jde, nežli zasedneme k jídlu... jestli se totiž nepletu.“

Tohleto „jestli se nepletu“, jak jsem ještě ten večer zjistil, říkal Sam Hawkens pomalu za každou třetí větou, při všech vhodných i nevhodných příležitostech.

„Ano,“ přisvědčila paní a obrátila se ke mně a mladému muži, který přišel s návštěvníky, „dovolíte, abych vás seznámila s panem Blakem, který nastoupí na vaše místo?“

„Na - - moje - místo?“ vykoktal jsem ze sebe.

„Museli jsme se po někom poohlédnout, když se s námi dnes večer rozloučíte,“ řekla jemně.

Musel jsem v tom okamžiku vypadat jako dokonalý hlupák. Paní domu se sice chápavě usmívala, ale já jsem nenalézal vůbec žádný důvod k úsměvu.

„Ano, ano...“ pokyvovala mírně hlavou, „měl jste nám to sice ohlásit dřív, ale samozřejmě vám nechceme dělat těžkosti. Škoda že odcházíte, měli jsme vás rádi, ale co se dá dělat... Přejeme vám k vašemu zítřejšímu odjezdu všechno nejlepší.“

„K mému odjezdu? K zítřejšímu odjezdu? Ale kam mám jet?“ vypravil jsem ze sebe namáhavě a obrátil se, poněvadž Sam Hawkens mi položil ruku na rameno.

„Kam jinam než na Divoký západ? Se mnou, mladý muži!“ usmíval se. „Když jste tu zkoušku složil s vyznamenáním, hihhi. Přece kvůli vám neodloží výprava odjezd! Pojedete se mnou, už je to jisté; já, Dick Stone a Will Parker vám budeme dělat průvodce po celou cestu podle Canadianu až do Texasu. Myslím, že toho musíte mít už plné zuby, dřepět pořád ve městě. Nechcete přece navěky zůstat *greenhornem*.“

Konečně se mi rozbřeslo! Zeměměřičská kancelář, krocení divokého ryzáka, střílení na terč... ano, měl jsem se stát členem zeměměřičské výpravy, jistě jedné z těch, co připravovaly stavbu velké železniční trati. A najednou se mi to docela zalíbilo, tím víc, že jsem se k té věci dostal tak neočekávaně.

A starý pan Henry už stál u mě a tiskl mi pevně pravici.

„Víte přece, že vás mám rád... *sire*, člověk jako vy nemá co dělat mezi papíry v kanceláři nebo za učitelským stolečkem. Musíte na Západ! Sám jsem jednal se společností *Atlantic and Pacific Company*, ani jste si neuvědomil, že si vás přezkoušeli - a na výbornou! Na *výbornou!* Nu... tady máte!“

Vrhl jsem pohled na listinu, kterou mi podal, byla to pracovní smlouva, a zahlédl jsem tam dokonce údaj o výši příjmů - ani se mi nechtělo věřit, že mi budou vyplácet tolik peněz.

A starý Henry neúnavně pokračoval:

„Potřebujete dobrého koně. Toho mustanga jsem vám od Cornera koupil. A zbraně musíte mít nejlepší! Dám vám s sebou medvědobijku, je to stará, těžká puška, stejně ji sotva unesu, a vy s ní trefíte každou ranou. No - co tomu říkáte, ještě jste nepromluvil ani slovo.“

Jenže mně šla slova těžko z úst. Byl jsem ohromený a překvapený, nevěděl jsem, co odpovědět. Chtěl jsem především odmítnout Henryho dary, ale uvědomil jsem si, že každý z těch známých tady u stolu by mi hrozně rád udělal nějakou radost... Odmítnout prostě nešlo. Ostatně paní nás právě zvala k jídlu a sama začala řeč o jiných věcech - asi aby mě vysvobodila z rozpaků.

Teprve po večeři jsem se dozvěděl co a jak. Ano, šlo o vyměření budoucí železniční trati ze Saint Louisu přes indiánské území, tedy přes Texas, Nové Mexiko, Arizonu a Kalifornii až k pobřeží Tichého oceánu. V naší skupině budou pracovat se mnou ještě tři další *surveyors* čili vyměřovači, a to pod vedením hlavního inženýra. Nám připadlo území mezi prameny Red River, Červené řeky, a řeky Canadian. Sam Hawkens a jeho přátelé Stone a Parker nás měli dovést až na místo a potom ještě s celou skupinou nebojácných *west-manů* být naší ochrannou stráží. Všechno bylo připraveno, dokonce

i o všechny osobní věci, které člověk na takovou výpravu potřebuje, se společnost postarala, takže na mě zbylo vlastně jen jedno: představit se svým budoucím spolupracovníkům, především hlavnímu inženýrovi. Což se ještě týž večer – za doprovodu starého pana Henryho a Sama Hawkense – také stalo.

Druhý den ráno jsem se definitivně rozloučil se St. Louisem a s rodinou, kde jsem vyučoval, a ovšem se starým dobrým puškařem Henrym. Ačkoliv s ním bylo loučení docela krátké. Na tyhle věci si očividně vůbec nepotrpěl. Zarazil mě, sotva jsem mu začal děkovat. Jen mi krátce stiskl ruku a podle svého zvyku zabručel:

„Držte jazyk za zuby, *sire*! Stejně jsem si vás vybral jen proto, aby si má stará *gun*, má dobrá medvědobijka zas párkrát vystřelila. Až budete hotovi, můžete za mnou přijít a vyprávět mi, co jste zažil. Teprve se ukáže, co ve vás opravdu vězí! Vy tomu nechcete věřit, ale přesvědčíte se sám, že pořád ještě nejste nic jiného než docela obyčejný *greenhorn*. Zelený, jak zákon káže!“

S těmi slovy mě prostě vystrčil ze dveří.

Ale než je za sebou zavřel, uviděl jsem ještě škvírou, že se v jeho očích objevily slzy.

2. První kroky

Byl konec září, pracovali jsme na svém úseku už tři měsíce, ale hotovi jsme ještě dávno nebyli, ačkoliv jinde práce končila a vyměřovači se vraceli domů. Měli jsme ovšem úkol o něco těžší: náš úsek tvořil pás mezi řekou Canadian a územím Nového Mexika, a zatímco naši druzi se mohli řídit prostě podle toku řeky nebo podle směru novomexických údolí a průsmyků, my jsme museli hledat nejvýhodnější směr pro budoucí trať velmi pracně, mnohokrát vyměřovat, obtížně vypočítávat, a ze všeho nejdřív důkladně prozkoumávat celou krajinu. S tím byla právě největší potíž – vždyť v tomhle cípku země se střetávaly zájmy Komančů, Kiowů a Apačů, a my jsme museli dávat náramný pozor, aby se naše činnost neprozradila. I to zpomalovalo a prodlužovalo práci, protože jsme si nemohli – jako ostatní skupiny – zaopatřit výživu lovem (to bychom na sebe indiány brzy upozornili), ale byli jsme odkázáni ve všem, co jsme potřebovali, na zásobování ze Santa Fé, které nebylo vždy bez problémů. Ještě o něco horší to bylo v naší skupině s lidmi. Hlavní inženýr, jak jsem se zmínil, mě přijal i s mými spolupracovníky nesmírně vlídně a přátelsky; o to víc jsem byl zklamaný později. Ti lidé byli Yankeeové do morku kosti a na mě se dívali jako na vyloženého *greenhorna* v nejhorším slova smyslu. Šlo jim o peníze, vůbec je nezajímalo, jestli za ně také odvedou řádnou práci. A s jejich odbornými znalostmi, jak jsem se brzo přesvědčil, to nebylo také nejskvělejší. Ostatně mi velice rádi přenechávali právě ty nejtěžší úkoly a sami si ulehčovali práci, jak jen mohli.

Hlavní inženýr, Mister Bancroft, byl z nich ještě nejprůchlivější, bohužel byl také nejprůchlivější, pokud šlo o vřelou náklonnost k pálence. Ze Santa Fé nám přivezli pár soudků a vlastně od prvních dní zajímala Bancrofta pálenka víc než všechny měřicí přístroje dohromady. Nebylo vůbec mimořádné najít ho někde ve stínu, jak vyspává pod stromem opici. *Surveyorové* – Riggs, Belling a Marcy – nezůstávali o nic pozadu. Pili jak zjednaní, a nakonec zůstávala čas-

to všechna práce s rozměřováním jen na mně; ti čtyři to střídali docela jednoduše: buď pili, nebo své pití vyspávali. Zřejmě mínili, že je to tak v pořádku.

Ostatní společnost nebyla o mnoho lepší. Těch dvanáct „*westmanů*“, kteří nás měli ochraňovat před případným útokem indiánů, mělo štěstí, že se za ty tři měsíce díkybohu nepříhodilo vůbec nic, před čím by nás měli bránit. Byli by asi tak spolehliví a platní jako při pomoci, kterou nám měli poskytnout také v naší práci: vypadalo to, že si tady dalo schůzku dvanáct největších lenochů z celých Spojených států.

A podle toho to taky v našem táboře chodilo!

Bancroft byl podle smlouvy naším vedoucím a snažil se tak vystupovat, jenže byl jen pro smích: neposlechla ho živá duše a Bancroft to vždycky vyřídil zkrátka tím, že začal klít a nadávat (a klít a nadávat jako on, jsem hned tak neslyšel!) a nakonec šel zalít rozčilení k soudku s pálenkou. Obyčejně ho velmi rychle následovali Riggs, Belling a Marcy. V takové situaci se nedalo dělat nic jiného než se chopit otěží – samozřejmě tak, aby tihle pánové nic nezpozorovali, protože v jejich očích jsem byl neopeřené mládě, *greenhorn*, který jim nesahá ani po kotníky. A přece vlastně dělali, aniž to věděli, co jsem chtěl já; i když jsem to vždycky musel narafičit tak, že jsem to já, nezkušený zelenáč, kdo poslouchá jejich vzácné rady a pokyny.

Upřímně řečeno, nevím, jak bych všechno zvládl, kdyby nebylo Sama Hawkense a jeho dvou druhů, Dicka Stonea a Willa Parkera. Tihle dva zálesáci byli skuteční, řádní chlapi, ovšem v každém evropském městě by vzbudili zděšení, kdyby se objevili na ulici. Dick byl vytáhlý dlouhán, hubený jako šindel, vždycky v hromotluckých jezdeckých botách a v těsné jezdecké košili; kolem mohutných ramen nosil vlněný přehoz, o kterém by člověk řekl, že se musí v nejbližší vteřině rozpadnout na cucky; o tom, co měl na hlavě, by se musel vyslovit nejspíš nějaký vědec – mně se nikdy nepodařilo přesně určit, jestli to je zbytek klobouku, čepice nebo baretu. Jeho přítel byl právě takový dlouhán a hubeňour, nápadný na první pohled širo-

kými, stále se usmívajícími rty, věčně roztaženými po celém obličejí od ucha k uchu. Dobromyslně na vás cenil své zuby, což bylo zapotřebí, protože jinak byste se určitě lekli jeho červené husarské vesty, která se bůhvíjakou nevyzpytatelnou cestou dostala až na Divoký západ. Ke všemu si ještě uvazoval kolem hlavy tmavý šátek jako turban a na nohou nosil dlouhé plátěné nohavice a vetché holínky. S oběma zálesáky jsem si rozuměl výborně, ale nejvíc se Samem Hawkensem, který platil na podivnou společnost našeho tábora svým originálním vzezřením i napůl přísným, napůl zertovným chováním. Vždycky a včas dovedl pomoci dobré věci. Ke mně se Hawkens choval jako středověký lenní pán, vzal mě prostě bez řeči pod svou ochranu jako člověka, kterého se naprosto není třeba ptát, jestli s tím souhlasí. Byl jsem přece *greenhorn* a on *westman*, protřelý, zkušený zálesák, a všechno, co udělal nebo řekl, muselo být pro mě Písmo svaté. Musím však po pravdě přiznat: později jsem sice vychodil vysokou školu zálesáctví u Vinnetoua, ale byl to jen a jen můj milý Sam Hawkens, kdo mi dal dobré a solidní základy ve všem, co člověk musí znát a ovládat na Divokém západě. Jeho obětavost neznala mezí, například mi zhotovil vlastnoručně laso, a ještě mi posloužil svou maličkou postavičkou i se svým koněm jako první cvičební cíl. Když jsem to pak dotáhl tak daleko, že se mi podařilo při každém vržení lasa dostat ho do smyčky, byl nadšením bez sebe:

„Nádherně! Báječně! Jen tak na to! Jenom si, prosím vás, nemyslete, že vás nějak zvlášť chválím! Ve škole se musí občas pochválit i ten nejhloupější žák, jinak by se vůbec nehnul kupředu! Učil jsem už hezkých pár mladíků, a řeknu vám, skoro všem to šlo líp a rychleji než vám... No, ale jestli se budete pořádně cvičit, za takových šest sedm let se vám nikdo neodvážá říct, že jste *greenhorn*. Konečně – někdy to takový pilný hlupák dotáhne dál než třikrát šikovnější lenoch, to je stará vesta... jestli se totiž nepletu.“

Takhle mluvíval často, a vždycky neobyčejně vážně, a já jsem se taky tvářil vážně, protože jsem dobře věděl, jak to míní. Ostatně se to všechno na přání Samovo odbývalo o samotě, stranou tábora, o mém zaškolování neměl mít nikdo nejmenší potuchy. Sam mi jed-

nou na můj dotaz vysvětlil docela po svém, proč to považuje za jediné správné:

„To je kvůli vám, *sire!* Vy jste na tyhle věci tak nešikovný, že bych se musel sám stydět, kdyby se na vás měl někdo dívat! Vezměte si to k srdci, je to tak, hihhi...“

Přestože se naše práce vlekla hlemýždím tempem, jednoho dne jsme to konečně dotáhli tak daleko, že nám chyběl už pouze týden, abychom navázali na úsek našich sousedů. Bancroft trval na svém, že se to musí sousední skupině oznámit, a prohlásil, že si s sebou vezme jednoho z *westmanů* a dojedou k sousedům v neděli ráno se zprávou. Nebylo to nic neobvyklého, skupiny musely mezi sebou udržovat kontakt a navzájem se informovat, ale Bancroft považoval za nutné svůj připravovaný odjezd nejdřív oslavit řádnou pitkou. Mne, *greenhorna*, nepozvali a Hawkens, Parker a Stone prostě odmítli. Všichni jsme však věděli, jak to asi dopadne: samozřejmě, pilo se tak dlouho a tak důkladně, že k ránu Bancroft ani jeho kumpáni nebyli s to udělat dva kroky rovně. O nějaké jízdě nemohla být řeč a celá společnost udělala to, co obvykle při takových flámech dělávala – zalezla do křoví a vyspávala.

Co teď? Posel by už měl vyrazit, ale ti výtečníci vypadali, že budou vyspávat celé odpoledne. Vydal bych se na cestu sám, to by však znamenalo, že po dobu, co budu pryč, se práce nehne kupředu ani o píd'. Uvažovali jsme se Samem Hawkensem, co udělat, když mi najednou prudce stiskl ruku a ukázal směrem na západ:

„Máme po starostech. Můžete předat poselství hned.“

Otočil jsem hlavu směrem, kterým Sam ukazoval, a spatřil jsem dva jezdce. Jednoho jsem poznal na dálku, byl to starý *scout*, který k nám už dříve několikrát zajel do tábora se zprávami. Druhého, mladšího, oblečeného po zálesácku, jsem však ještě nikdy neviděl. Vyšli jsme jim vstříc, přiblížili se k nám v několika minutách. Oba zadrželi koně a neznámý muž se mě zeptal na jméno.

„Tak to jste vy,“ usmál se přátelsky, když jsem se představil. „No, slyšel jsem o vás... Prý musíte dělat všecko sám; ostatní si dávají na váš účet povoh, což? Mě budete asi znát podle jména – White.“

Samozřejmě že jsem jeho jméno znal. Inženýr White byl vedoucím skupiny, která vyměřovala těsně na západ od nás a ke které se chystal Bancroft. Pomyslel jsem si, že se stalo patrně něco mimořádného, když sem přijíždí, ale než jsem se mohl začít vyptávat, seskočil z koně, podal mi pravici a jediným pohledem přelétl naše ležení. Když uviděl spáče v křoví a opodál soudek od pálenky, jen se ušklíbl. Bylo mu všechno jasné.

„Opilí jak zákon káže,“ řekl.

Přikývl jsem ne zrovna ochotně hlavou.

„Do jednoho?“

„Ano. Mr. Bancroft se chtěl právě vypravit za vámi. Uspořádali večírek a... hned ho vzbudím!“

„Počkejte, počkejte,“ skočil mi do řeči. „Jen je nechte spát. Je mi docela milé, že si můžeme pohovořit bez nich... Kdopak jsou tihle tři muži?“

„Tři naši nejspolehlivější *scouti*,“ odpověděl jsem a vyjmenoval Sama Hawkense, Stonea a Parkera.

„Ah Hawkens, ten podařený malý lovec! O tom jsem už něco slyšel! Chlapík - ti mohou s námi!“

Zamával jsem na trojici mužů a nedočkavě se vyptával:

„Něco se stalo, Mr. White?“

„Jen to, že bych se tady rád poohlédl, jak jste doopravdy daleko. A s vámi bych si rád pohovořil, právě s vámi. My jsme totiž už skončili, ale tady, jak vidím...“ nedokončil větu a pokrčil rameny.

„Je tu obtížný terén, Mr. White, a...“

„...a kdyby nebylo vás,“ přerušil mě, „byl by celý pan Bancroft možná ještě tam, kde začal. Víím, víím, všechno víím, milý pane.“

„Přeháníte. Dělán svou práci. To je všecko.“

Přerušil mě s jakousi výčitkou v hlase: „Vyptával jsem se všech poslů, co tady byli, a ti už mi řekli co a jak. Vy trochu přeháníte svou laskavost k těm pijanům, nezdá se vám? Radši se budu vyptávat Sama Hawkense... Pojd'te se posadit!“

Zašli jsme k našim stanům.

White se pohodlně uvelebil v trávě, pokynul nám, abychom se posadili vedle, a začal zpovídat Hawkense, Parkera a Stonea. Jako bych tu s nimi ani nebyl. Řekli mu zprůma a jasně, jak to v táboře a při práci chodí, nic nezamlčeli, nic nepřidali. White poslouchal a pokyvoval hlavou, a když jsem se dvakrát nebo třikrát pokusil tu a tam něco zmírnit, mávl jen odmítavě rukou. Teprve když ti tři skončili, požádal mě, zda bych mu ukázal nákresy a denní výkazy. Prolistoval je velmi pozorně, pak se krátce zeptal, kdo je zpracoval, a když jsem přiznal, že větší část pochází ode mne, podotkl:

„Říkal jsem vám, že to s tou laskavostí ke kamarádům přeháníte. Kromě toho: z těch výkazů nikdo nepozná, kdo kterou práci dělal.“

Sam Hawkens se chytrácky zachechl:

„Sáhněte mu do náprsní kapsy, Mr. White! Jen to zkuste! Má tam takovou plechovičku na tabák, jenže tabák tam dávno není, ale nějaké zajímavé papírky... totiž jestli se nepletu.“

Sam se šklíbil. Věděl moc dobře, že jsem si dělal jisté náčrty a poznámky sám pro sebe a že jsem je ukládal do téhle staré plechovky od tabáku. Bylo mi to nepříjemné, nevěděl jsem, jak se zachovat. Nechtěl jsem být k inženýru Whiteovi nezdvořilý, ale nechtěl jsem taky nijak uškodit svým spolupracovníkům, i když se už zřejmě o jejich „výkonnosti“ dost vědělo. Nakonec jsem Whiteovi řekl, že mu zápisky půjčím, ale jen pro jeho osobní informaci. Souhlasil ihned, potom si papíry prohlédl a vrátil mi je zase s takovým významným pokývnutím:

„Vlastně bych měl záznamy vzít a ukázat na vedení. Prosím vás, ti lidi jsou vyloženi lenochodi, nezaslouží si ani dolar mzdy... no ale jak myslíte. Rozhodně si ty dokumenty dobře schovejte! Kdoví k čemu by mohly být někdy dobré. A teď abychom ty pány probudili, což?“

Vstal a dal se do křiku.

Odpočívající *gentleman*i vylézali z křovin, protírali si vyjevené oči a protahovali údy. Bancroft, dopálený, že ho někdo vyrušil ze spánku, se chtěl na příchozího osopit, ale když zjistil, kdo přijel, změnil naráz chování a s laskavým úsměvem hned nabízel inženýrovi pří-

pitek na uvítanou. To ovšem přišla kosa na kámen. White nejenže odmítl, ale rovnou řekl, že ho takové uvítání překvapuje, a ještě víc že ho překvapuje, s čím se tady setkal; že vlastně neví, jestli je to rozměřovací stanice, anebo výčepna pod širým nebem, a že Bancroft by se měl jako vedoucí za něco takového přinejménším stydět.

Bancroft ho chvíli poslouchal s očima rozšířenými údivem, potom ho chytil křečovitě za ruku a stiskl ji.

„Sire, můžete mi říct, kdo vlastně jste?“ spustil zostra.

„Inženýr, tak jako vy.“

„A vy pracujete tady na tom úseku?“

„Víte přece, že jsem přijel ze sousedního...“

„Tak vidíte! A kdybych já přijel k vám, myslíte, že bych tam mohl poroučet a kázat?“

„Děkuji, nechci! To bych nepřipustil!“

„Tak se podívejte: já se jmenuju Bancroft a vedu tady ten úsek. A nikdo mi tady nebude dávat žádné rozumy! My dva jsme si totiž úplně rovni!“

„Určitě,“ odpověděl zcela klidně White, „já vám přece vůbec nehodlám dávat nějaké rozumy. Já vás chci jenom zdvořile upozornit, že my jsme s rozměřováním hotovi a že tady se zřejmě veškerá činnost soustřeďuje na průzkum soudků s pálenkou. Když jsem před dvěma hodinami přijel, napočítal jsem šestnáct opilých lidí.“

„Vy jste tady už dvě hodiny?“ zrudl Bancroft. „Takovou dobu?“

„Ovšem. Prohlédl jsem si už nákresy a vím taky, kdo na nich pracoval! A řeknu vám, že jsem si připadal jako v jiném světě – jeden člověk za vás udělal skoro všechnu práci!“

Bancroft obrátil svou strhanou tvář ke mně a zasyčel:

„Tak vy jste mě pomlouval, vy lháři, vy zrádce!“

„Vůbec ne!“ přerušil ho White. „Váš mladý spolupracovník o vás neřekl nic špatného, dokonce vás omlouval... Zachoval se jako gentleman a měl byste ho požádat za prominutí.“

„Za prominutí? Ani nápad!“ vyprskl pohrdlivě Bancroft. „Pitomý greenhorn nerozezná trojúhelník od čtverce, a já ho mám žádat o prominutí? To má být *surveyor*! Vždyť on to naše zdržení zavinil.“

Co jsme mu svěřili, zkaňhal, všechno jsme museli dělat po něm znova... Tak to je!“ Víc neřekl. Byl jsem dlouhou dobu klidný, ale tahle drzost mě dohřála. Musím ukázat těm lenochům, že se ve mně trochu mýlí. Chytil jsem Bancrofta jednoduše za paži a ze všech sil jsem mu ji stiskl tak prudce, až hlasitě zaúpěl.

„Mister Bancrofte,“ řekl jsem, „vypil jste trochu přemíru a ještě jste se z toho nevyspal. Nejlepší bude, když trochu vystřízlivíte, než začnete mluvit. Zatím jsem nic neslyšel.“

„Vy jste se zbláznil! Co tady žvaníte o vystřízlivění!“ halasil zrudlý Bancroft.

„Buďte rád, že mluvím právě o tom,“ řekl jsem tiše. „Jinak bych vás musel za vaše slova srazit k zemi. Jako kluka.“

Zdálo se, že jsem ho úplně vyvedl z míry. Nikdy si nepředstavoval, že by přede mnou mohl mít strach, a teď, když jsem mu pevně a klidně svíral ruce, nevěděl najednou kudy kam. Nebyl to žádný suchotinka, ale viděl z výrazu mé tváře, že svá slova myslím vážně, a nebyl si jistý, co si může dovolit. Obrátil se tedy k jednomu z těch dvanácti *westmanů*, kteří měli tvořit naši stráž.

„Rattlere, vy strpíte takovéhle útoky na mou osobu? Váš úkol je chránit vedoucího tábora před každým napadením, ne?“

Rattler byl chlap jako hora, muž drsný a zjevně silný jak gorila, a kromě toho nejbližší Bancroftův kumpán, kamarád z mokré čtvrti. Mě nemohl ani cítit a tenhle výstup mu ohromně zahrál do noty. Přiskočil hbitě a chytil mě za ruku.

„Buďte bez starosti, mister Bancrofte!“ zvolal. „S tím jehnětem si poradíme. Chlapečku, dej laskavě ruce pryč od pana Bancrofta, nebo ti ukážu, jaký jsi zatracený *greenhorn*, rozuměls?“

Zacloumal prudce mou rukou, vlastně mě otevřeně napadl. Nebylo mi tak docela proti mysli, že se objevil tenhle protivník. Jestli jsem chtěl ukázat, že nejsem žádný zbabělec, a zjednat si trochu respektu, musel jsem to předvést na trochu vážnějším odpůrci, než byl slabošský Bancroft.

Prudce jsem se Rattlerovi vytrhl a zvolal:

„Toho *greenhorna* okamžitě odvoláte, Rattlere! Jinak vás srazím k zemi!“

„Vy mě?“ zasmál se s největším pohrdáním v hlase, jakého byl schopen. „Ten *greenhorn* je opravdu takový pitomec, že si myslí...“

Víc už ze sebe nedostal. Moje pěst ho zasáhla do spánku a on se skácel k zemi jako podřátý. Složil se jako pytel mouky.

Zůstal nehybně ležet a kolem bylo hluboké ticho. Pak jeden z jeho přátel vykřikl:

„*The devil!* U čerta... to máme nechat jen tak? Má nás mlátit nějaký přivandrovalec z Evropy? Jdeme na toho darebáka, hoši!“

Chlap se na mě vrhl, ale já ho uvítal ranou do žaludku. Pak jsem mu ve vteřině zasadil ránu pěstí na spánek a v další vteřině jsem držel v obou rukou revolvery:

„Ještě někdo? Prosím...“

Rattlerovi kumpáni měli jistě tisíc chutí po mně skočit a pomstít kamarády. Ale jen se po sobě nerozhodně dívali.

„Poslyšte, lidi,“ řekl jsem vážným, varovným hlasem. „Jestli teď udělá někdo krůček nebo se pokusí mi vyrazit revolver, doplatí na to! Myslete si o *greenhornech* co chcete, ale já vám dokážu, že takový *greenhorn* jako já klidně vyřídí dvanáct *westmanů* vašeho kalibru.“

Najednou se objevil po mém boku i Sam Hawkens.

„A já, Sam Hawkens, si vás dovoluju taky maličko varovat, jestli se totiž nepletu. Tenhle mladík je pod mou ochranou, a jestli mu někdo zkriví vlásek na hlavě, provrtám ho skrznaskrz. To říkám úplně vážně... hihihih!“

V té chvíli už stáli po Hawkensově boku taky Will Parker a Dick Stone.

To zřejmě vyvolalo náležitý dojem. Kumpáni se otáčeli jeden po druhém a s kletbami a výhrůžkami se rozcházeli. Bancroft považoval za nejmoudřejší zmizet ve svém stanu.

Ve Whiteových očích se zračil nelíčený údiv. Vrtěl neustále hlavou.

„Strašná věc, *sire*, namouduši strašná,“ opakoval. „Všecko bych chtěl, jenom ne dostat se do vašich rukou. Vám by měli říkat *Shatter-*

hand, drtící ruka! Chlap jak hora, a vy ho složíte jedním úderem pěsti! To jsem ještě neviděl.“

Inženýrův nápad se Samu Hawkensovi nesmírně zalíbil. Chichotal se vesele a očka mu jen zářila.

„Shatterhand... hihihihí,“ smál se. „Tak vida, *greenhorn*, a už má válečné jméno. To je Hawkensova škola, marná sláva, stačí, abych se na takového zelenáče podíval, a hned z toho něco vykvete, jestli se totiž nepletu. Shatterhand! Hm, hm... to je jako Old Firehand, taky zálesák silný jak medvěd! Dicku, Wille, co tomu říkáte, jak se vám líbí *Old Shatterhand*?“

Odpověď jsem už neslyšel. White si mě totiž odvedl stranou a začal mě přemlouvat:

„Vy se mi vážně líbíte, *sire*. Neměl byste chuť jít se mnou na můj úsek?“

„Copak o chuť by nebylo, pane White, ale znáte mou povinnost.“

„*Nonsense*, nesmysl! To si zodpovím já. Bancroft to klidně dokončí.“

„Ale kdy a jak!“

„Poslyšte, bude to tady pro vás nebezpečné.“

„Proč?“

„Vy se ptáte!? Vždyť jste si z těch chlapů udělal nepřátele na život a na smrt! To snad chápete, ne?“

„Možná že mě budou nenávidět... ale já mám pro strach uděláno. A vůbec, po dnešní zkušenosti se tak snadno neodvážím. Ostatně tu mám Sama a Parkera se Stonem.“

„Jak chcete,“ pokrčil inženýr rameny. „Každý svého štěstí strůjcem, jak se říká. Byl bych vás mohl docela dobře upotřebit. No nic... aspoň mě teď kus cesty doprovodíte, ano?“

„Vy chcete hned odjet?“

„Uznáte, že to, co jsem tady viděl, člověka zrovna neláká k pobytu. Musím se vrátit.“

„Nejedl jste,“ namítl jsem.

„Nevadí, nevadí,“ řekl White. „Máme v sedle něco k snědku. To nám postačí.“

„A s Bancroftem už nechcete mluvit?“

„Nemám chuť.“

„Ale... chtěl jste přece vyřídit nějaké úřední záležitosti?“ připomněl jsem ještě.

„Jistě. Ale to mohu říct i vám. Především jsem vás chtěl varovat – dejte si pozor na indiány!“

„Vy jste je viděli?“

„To ne, ale našli jsme stopy. V tuhle dobu obvykle táhnou mustangové a bizoni na jih a indiáni se vydávají za nimi. Z Kiowů strach mít nemusíme, s těmi byla stavba trati dohodnuta, ale Komančové a Apačové zatím nic nevědí. Nejde o nás, my jsme hotovi a vracíme se zpátky, ovšem vám práce ještě pár dní potrvá... Říkám vám, pospěšte si a dávejte si dobrý pozor! Začíná tu být horká půda, každý den víc a víc! No, jestli chcete jet kousek s námi, řekněte Hawkensovi a sedlejte!“

Vyrazili jsme bez prodlení. Byla neděle, den odpočinku, který jsem si ostatně perně zasloužil, a v krásném podzimním dni se nám jelo velice příjemně. Rozprávěli jsme o všem možném, nejvíc pochopitelně o stavbě železnice. Kolem poledne jsme se dostali k malému jezírku. Tam jsme si dali pohov a snědli několik soust. White se *scoutem* se rozloučili a pokračovali v cestě, já se Samem jsme ještě chvíli odpočívali. Asi za půlhodinky jsem si šel opláchnout ruce a zchladit žízeň. Jak jsem se naklonil nad hladinu, spatřil jsem v průhledné, křišťálově jasné vodě malou vyhloubeninku v písčitém dně. Něco takového mohlo pocházet jen od lidské nohy. Zavolal jsem na Sama a ten mou domněnku potvrdil.

„Mister White měl pravdu,“ řekl neobvykle vážně.

„Vy myslíte, že je to stopa indiána?“

„Určitě! To udělal indiánský mokasín. Jak se nad tím cítíte? Divně, co?“

Pokrčil jsem jen rozpačitě rameny:

„Proč?“

„Nemáte strach?“

„Prosím vás,“ zasmál jsem se.

„Aha! Ještě neznáte rudochy.“

„Však je poznám. Konečně, jsou to lidé jako my – ne? K přátelům se chovají přátelsky, k nepřátelům nepřátelsky, to je lidské. A já jim žádné příkoří dělat nemíním, tak nevím, proč bych s nimi neměl dobře vycházet.“

„*Greenhorn!* Vy zůstanete na věky věků stejný... Kdyby to bylo s indiány tak, jak si to malujete, bylo by na Západě hej! Jenže tady se přihodí leccos, a nezáleží vůbec na tom, co míníte nebo nemíníte – No! Přál bych vám, abyste tuhle zkušenost nezaplatil nějakým šrámem na svém těle.“

„Kdy myslíte, že tady ten indián asi byl?“

„Před dvěma dny; jinak by se ještě nenarovнала tráva a všimli bychom si stopy už na prérii.“

„Asi vyzvědač, že?“

„Bizoní vyzvědač,“ zašklebil se Sam. „Zdejší kmeny totiž uzavřely mír, takže žádný válečný zvěd ani nic podobného tady nemůže pobíhat. Hm! Ale byl dost neopatrný, ten mladík!“

„Jak to?“

„Zkušený válečník by nikdy nevstoupil do stojaté vody! Tam zůstává stopa velmi dlouho čitelná. Vidíte, mezi rudochy se taky najdou *greenhorni*, hihihhi. Jenomže ti bílí bývají přece jen ještě hloupější! Račte si to zapsat za uši!“

Zasmál se jako pro sebe, vyhoupl se do sedla a obrátil koně zpátečním směrem. Jeli jsme teď jinudy a mně to bylo docela vhod: aspoň jsem se jako *surveyor* seznámil blíž s krajinou. Dostali jsme se do širokého údolí porostlého bohatě travinami, na stráních se zeleňaly křoviny a vrcholek lemoval dost hustý les. Bylo dlouhé, asi hodinu jízdy koněm, a rovné, jako když hodí provazem. Jezdec mohl snadno dohlédnout z jednoho konce na druhý. Ujeli jsme sotva pár kroků, když Sam náhle přidržel své zvíře a rozhlédl se ostražitě kolem.

„Podívejme se!“ vyrazil ze sebe. „Tak tady jsou! No ovšem, ti první už přišli.“

„A kdo?“ zeptal jsem se nechápavě, ačkoliv jsem si mohl skoro přímo proti sobě všimnout asi dvaceti jasných teček, které se na obzoru hemžily sem a tam.

„Kdo?“ opakoval po mně Sam a zavrtěl sebou v sedle, jako by ho někdo pošimral nožem. „Styd'te se, na něco takového se vůbec ptát! Vy patříte taky k těm zelenáčům, kteří nic nevidí, i kdyby měli oči navrch hlavy. Račte laskavě zkusit uhádnout, velevážený pane, co vidíte tamhle před sebou...“

„To je těžké,“ mnul jsem si bradu. „Řekl bych, že to mohou být srnky, jenže ty se pasou tak nejvýše ve skupinkách po deseti kusech. A pak taky, vypadá to na něco většího než srnky.“

„Srnky... hihihhi...“ Sam se upřímně rozesmál. „Srnky u pramenů Canadianu, to se vám tedy povedlo! Ale jinak máte svatou pravdu, ta zvířata jsou opravdu o *trošku* větší nežli srnky.“

„Same... snad to nejsou... bizoni?“

„Ovšem! Bizoni, praví bizoni, táhnou svou obvyklou cestou. První kusy, co letos vidím. Tak náš Mister White měl pravdu! Bizoni a indiáni. Z indiánů jste viděl jen tu řápotu, ale bizoni tady před vámi parádují v plné kráse jak o přehlídce, jestli se totiž příliš nepletu...“

„Půjdeme za nimi?“

„No přirozeně!“

„Budeme je pozorovat?“

„Pozorovat?“ protáhl Sam. „No, to snad taky...“

„Docela rád bych si je trochu prohlédl, ještě jsem je živé neviděl.“

Ozval se ve mně nadšený milovník přírody a zvířecího světa zvlášť. Ale to bylo něco, co Samovi vůbec nešlo do hlavy. Spráskl nad tím jednoduše ruce:

„Vy si je doopravdy chcete prohlížet? Jako městský kluk, když přijede na venkov a prohlíží si králíky v kotci? Človče, co já s vámi ještě zažiju! Já chci lovit, rozumíte?“ *Lo-vit!*“ přeslabikoval s důrazem.

„Z jakého důvodu?“

„Z jakého důvodu! Držte mě! On se ptá z jakého důvodu! *Bude maso!* Slyšíte, co říkám? Pečínka! A báječná, jestli se zrovna nepletu. Taková ledvinka z bizona je totiž lepší než ambra nebo ambrosiana nebo co to polykali ti staří bozi na Olympu. Podívejte, tam vlevo u srázu je slunce a na opačné straně krásný stín. Tam nás neuvidí. Pospěšte si!“

Prohlédl si zběžně svou Liddy, ubezpečil se, že jsou obě hlavně v pořádku, a pobídl koně. Nezbylo mi než si zkontrolovat svou medvědobijku a milého Sama následovat. Zálesák to samozřejmě hned zpozoroval.

„Prosím vás, snad si nemyslíte, že budete lovit spolu se mnou?“ ukázal na zbraň, kterou jsem si pečlivě prohlížel.

„Proč ne?“

„Toho pěkně rychle necháte, *sire*, nebo budete za deset minut v kaši! Bizon není motýl, kterého si můžete chytit do síťky!“

„Ale já přece...“ pokusil jsem se ohradit. Sam mě však drsně umlčel:

„Mlčte a poslouchajte! Já nechci mít na svědomí váš mladý život! Až budete sám, dělejte si, co chcete, ale tady mě budete poslouchat na slovo!“

Jinému člověku bych dozajista nezůstal dlužen odpověď, ale věděl jsem, že Sam to myslí dobře, a tak jsem mlčel. Jeli jsme podél stěny údolí na stinnou stranu a Sam přitom nespouštěl zrak z bizoniho stáda.

„Je jich dvacet, už jsem je spočítal,“ upozorňoval mě. „Ale kdybyste tak viděl, když se jich řítí savanou třeba tisíc! Nebo deset tisíc! Viděl jsem taková stáda! Vždyť to byl taky indiánův chleba... a teď o něj pozvolna přichází. Běloši se do toho dali a řadí v savanách jak na jatkách. Vybijí jednoho krásného dne všechny! Zrovna tak jako mustangy! Taky se jich tu proháněla stáda - a dnes musíte mít náramné štěstí, abyste viděl pohromadě stovku.“

Znechuceně mávl rukou.

Přiblížili jsme se ke zvířatům asi na čtyři sta kroků, ale bizoni nás ještě nezpozorovali. Spásali trávu na stráních údolí, klidní a spo-

kojení. Nejblíž k nám stál ohromný, statný starý býk, který skutečně vzbuzoval úctu. Měl určitě dva metry na výšku a aspoň tři metry do délky, a kdybych tenkrát dovedl podle rozměrů odhadnout váhu, uvědomil bych si, že váží jistě ke třiceti centům – hotová hora masa a kostí! Teď si našel na kraji údolí bahnisko a s rozkoší se v něm začal převalovat.

„To je vůdce stáda,“ vysvětloval mi šeptem Sam. „Nejnebezpečnější z celé té bizoní kumpanie. S tím si radši nezačínat, jestli nechcete rovnou psát poslední vůli. Pozor! Vidíte tamten kus vza-du? To je mladá samice, kráva, tu si vezmu. Sledujte mě důkladně, kam ji pošlu kuli: musí jít za lopatkou, ze strany do srdce. To je nej-jistější zásah – nebo do oka. Jenže to byste musel být šílenec, postavit se čelem proti bizonovi. No! Tak já jedu! Zůstaňte s koněm tady ve křoví, dokud se nevrátím nebo dokud na vás nezavolám.“

Počkal ještě, až zajedu s koněm hloub do křovin, a potom od-klusal, pomalu, opatrně. Díval jsem se za ním a bylo mi všelijak. Četl jsem samozřejmě mnohokrát o lovech na bizony, jenže číst knihu, a stát před stádem bizonů, to je trošičku rozdí. Jakoupak zvěř jsem vlastně až dosud lovil? O tom se nedalo tvářit v tvář těmto obrovitým a nebezpečným zvířatům ani uvažovat. A přece: ještě před ně-kolika okamžiky jsem chtěl stádo jen pozorovat a prohlédnout si ta zvířata, a teď najednou se mě zmocňoval nový pocit – nesmírná, prudká touha účastnit se lovu. Dokonce mě cosi nutkalo, abych si vybral právě to nejnebezpečnější zvíře, toho mohutného býka.

Mého koně se zmocňoval nepokoj. Hrabal kopyty, tiše funěl, vztyčoval se lehce na zadních: neviděl ještě nikdy bizona a začínal se bát a zřejmě chtěl prchnout. Rozvažoval jsem, co počít. Kupodivu jsem nebyl vůbec rozrušený – když jediný okamžik rázem rozhodl o všem.

Sam se přiblížil k stádu asi na tři sta kroků a pak nasadil koni os-truhy a řítil se ostře vpřed k vyhlédnuté samici. Kráva byla nenadá-lým objevením jezdce jako přimražena a to stačilo, aby ji Sam mohl dostihnout a vyslat po ní pohodlně střelu. Trhla sebou, sklonila hla-vu a... víc jsem neviděl, protože jsem si v tom okamžiku všiml, jak

vyskočil obrovský býk a řítil se rovnou na Sama Hawkense. Statné zvíře s mohutnou klenutou lebkou, širokým čelem a hrozivě zakřivenými rohy a s huňatou hřívou na krku i na hrudi nahánělo hrůzu při pouhém pohledu – a mě právě proto začalo lákat.

A pak taky: nebyl čas na uvažování, měl bych, neměl bych... Možná že mě strhl můj zdivočelý kůň, najednou jsem prostě vyrazil z křoviska a plným tryskem se řítil na svém ryzákovi k zuřícímu býku. Bizon mě ucítil, nebo snad uslyšel dupot kopyt, obrátil se proti mně a sklonil hlavu, aby zaútočil rohy. Slyšel jsem, že Sam řve ze všech sil, ale nezbýval mi čas, abych tomu věnoval pozornost. Zaútočit na bizona jsem nemohl, neměl jsem příhodné postavení pro střelbu, a můj zdivočelý kůň mě navíc odmítl poslouchat. Strach ho zbavil smyslů, nedal se řídit a hnal se rovnou býkovi pod rohy. Bizon pohotově mrskl zadní částí těla do strany, vzepřel se na zadních a vztyčil mohutným pohybem rohy proti slabinám koně. S vypětím sil se mi podařilo strhnout ryzáka aspoň poněkud stranou a přimět ho současně k mocnému skoku. Na zlomek vteřiny jsem zahlédl rohy zuřícího býka těsně vedle své nohy – a potom jsme se už ocitli v bahnisku, kde se před několika minutami býk pohodlně převaloval. Naštěstí jsem si uvolnil nohy z třmenů už při skoku: ve vteřině jsem stál znova na nohou a pevně svíral pušku. Pozoroval jsem ostře bizona, který se s obdivuhodnou mrštností hned obrátil a mohutnými skoky se blížil k mému koni. To byla výhoda – poskytl mi na několik okamžiků cíl. Přiložil jsem svou medvědobijku k líci. Býk se právě chystal k rozhodnému skoku proti ryzákovi. Zahřměla rána, bizon jako by na vteřinu zůstal nehybně trčet ve vzduchu, stiskl jsem spoušť rychle podruhé – a zvíře kleslo k zemi. Ještě zdvihl ztěžka a pomalu svou mohutnou hlavu, táhle, strašlivě zařval, zasténal, zapotácel se a potom se zhroutil na zem.

Bizoní stádo se zatím rozprchlo. Stál jsem u mrtvého býka, můj kůň pobíhal zděšeně kolem dokola a Sam Hawkens kličkoval zoufale před jiným obrovským bizonem, který nebyl o nic méně statný než ten, kterého se mi podařilo skolit. Pro Sama to bylo nesmírně nebezpečné. Vydrážděný býk se jen tak pronásledování nevzdá

a přitom projevuje obdivuhodnou rychlost a vytrvalost – a také lstivost a odvahou.

Sam Hawkens se činil. Zkoušel nejdovážnější obraty, ale bylo jasné, že unavený kůň nevydrží tak dlouho jako bizon a že Sam potřebuje okamžitou a rychlou pomoc. Nabil jsem medvědobijku, křikl na Sama a hnal se na pomoc ohroženému příteli. Hawkens mě uslyšel, a ukvapeně a rychle strhl koně směrem ke mně. Pravděpodobně si neuvědomil, že tím poskytuje bizonovi nemírnou příležitost: rozdrážděné zvíře se dostalo přímo na koňův bok. Sklonilo okamžitě hlavu a já viděl, jak se vrhlo prudce vpřed, vyhodilo mohutným máchnutím rohů jezdce i koně do vzduchu a se vší zuřivostí se divoce sápal na oba své protivníky, ležící bezmocně na zemi. Sam křičel ze všech sil o pomoc a já, ačkoliv jsem byl ještě dobrých sto padesát kroků od něho, jsem nesměl váhat už ani okamžik. V téhle vteřině šlo o život, musel jsem riskovat ránu z poměrně značné dálky a doufat, že i nepřesný zásah zuřícím býkem aspoň otřese a odvrátí na chvíli jeho pozornost od Hawkense. Zamířil jsem tedy na levou lopatku a –

Bizon zvedl hlavu, jako by si chtěl cosi poslechnout, pomalu se otočil, upřel na mě pohled a začal pádit přímo proti mně. Stihl jsem s horečnou rychlostí nabít znovu pušku, ale bizon svůj běh zpomaloval a zpomaloval a asi třicet kroků přede mnou už jenom poklusával. Viděl jsem, jak má hrozivě skloněnou hlavu a že se na mě upírají výhružně se lesknoucí, krví podlité oči. Přinutil jsem se ke klidu, poklekl jsem a zacílil. Ten pohyb jako by zvíře na vteřinu ochromil: býk se zastavil, zkoumavě se na mě podíval – a to stačilo. Ozvala se rána a vzápětí mé dvě kule zasáhly jeho oči, jedna pravé, druhá levé oko. Bizonovo mohutné tělo se zachvělo, kolena podklesala, až povolila a hora masa se zřítila k zemi.

Vyskočil jsem a spěchal k Samovi – ale ten už mi utíkal vstříc a mával oběma rukama.

„Halloooo!“ řekl jsem radostně. „Všechno v pořádku? Žádné zranění?“

„Ani to nejmenší,“ volal Sam. „Trochu jsem se odřel na pravém boku... nebo na levém? To je od toho, jak jsem padal, jestli se příliš nepletu.“

„Co je s koněm?“

„Je po něm. Ještě sice dýchá, ale bizon mu úplně rozpáral břicho. Budeme muset chudáka zastřelit, aby se zbytečně netrápil. Bizon je mrtvý?“

„Aspoň myslím. Pojd'te se podívat.“

Bylo opravdu po něm. Sam Hawkens si nad ním dokonce zhluboka povzdechl.

„Hrome, ten mě ale prohnal, dědek stará! Kráva by mi to nikdy neudělala, to se rozumí. Víte vůbec, co ho tak rozběsnilo? Když jsem honil samici, narazil na toho netýkavku můj kůň. A *gentlemana* to tak rozohnilo, že se za námi pustil. Jenže s koněm honil taky mě, hihi-hihi.“

Pokyvovav jsem hlavou.

„Možná jste měl jet spíš velkým obloukem než dělat ten prudký obrat,“ mínil jsem.

„Hm...“ zahuhňal Sam. „Mluvíte jako starý zálesák. Do *greenhorna* bych to neřekl.“

„Však jsou taky na něco dobří,“ smál jsem se.

„Tak, tak. Nebýt vás, dopadl bych asi jako chudák můj kůň... Pojd'me k němu!“

Ubožák byl v zoufalém stavu. Vnitřnosti mu vyhřezávaly z rozdrásaného břicha a nesnesitelně sténal. Nedalo se mu skutečně pomoci. Sam nabil pušku a ušetřil zvířeti zbytečné trápení.

„Tak, a teď abych si osedlal sám sebe,“ prohodil, když sundával z jeho hřbetu sedlo s uzdou. „To má člověk z toho, když narazí na vola.“

„Kde teď seženete nového koně?“ uvažoval jsem. „To bude potíž.“

„To je to nejmenší. Chytím si ho, jestli se totiž nepletu.“

„Mustanga?“

„Teď táhnou na jih bizoni a to znamená, že zanedlouho se setkáme se stádem mustangů.“

„Víte, že bych při tom chtěl být?“

„Budete, budete,“ ujišťoval mě lovec. „To se taky musíte naučit. A teď si ještě prohlédneme bizona. Tihle bizoní dědkové mívají někdy tuhý život. Možná že ještě dýchá.“

Ale zvíře bylo mrtvé. Teď teprve, když tu tak nehybně leželo, vynikly ohromné rozměry jeho těla. Sam je uctivě obešel, vrhl na mě zkoumavý pohled a rozhodil rukama.

„Řeknu vám, je to k nevíře. Víte, kam jste ho zasáhl? Rovnou na to pravé místo! Takový klacek! Já bych si desetkrát rozmýšlel něco si s ním začít. Vy jste ten nejlehkomyslnější tvor na celém světě!“

Usmíval jsem se: „To snad ne.“

„Jakpak ne,“ rozčiloval se Sam. „Člověk to s vámi myslí dobře, přikáže vám, co máte dělat, a vy zatím... Klidně se hrnete na největšího bizona v celé prérii. Proč jste to, mladý muži, udělal?“

„Těžko říct,“ pokrčil jsem rameny. „Snad jsem se chtěl pustit do zápasu s opravdu silným protivníkem.“

Sam se zachechtal.

„Aha, pan *greenhorn* si chtěl zahrát na rytíře! Poslyšte, já vám něco prozradím. Jako *westman* byste takhle daleko nedošel. Musíte myslet ne na to, co je rytířské, ale na to, co je užitečné.“

„Právě,“ zdůraznil jsem. „Takový býk má přece mnohem víc masa než bizoní kráva.“

„No ne! Vy jste dobrý!“ vykřikl Sam. Teď se smál, divže se nepadal za břicho. „*Sir*, já jsem myslel, že jste chytrý člověk, ale teď... vy byste si opravdu chtěl dát pečínku z tohoto tvora? Vždyť tomu klackovi je nejmíň dvacet let, je to jen pytel kostí, šlach a svalů! Přál bych vám ten bifteček ochutnat, úplná podrážka, vážený pane! I kdybyste ho vařil týden, nebude to nic než podrážka! Tak vidíte, jaký jste pořád ještě *greenhorn* – ani nevíte, že *westman* dá při lovu vždycky přednost bizoní krávě před sebestatnějším býkem. Prosím vás, radši mi vyprávějte, jak jste ho dostal.“

Několika slovy jsem mu to vylíčil. Poslouchal mlčky, s údivem, ale nakonec jen potřásl hlavou a řekl:

„Přiveďte, prosím vás, svého koně.“

Upřímně řečeno, byl jsem trochu zklamaný. Vyslechl mě, a nešel ani slůvko uznání nebo pochvaly! Snad jsem si přece jen zasloužil něco víc, než aby mě prostě poslal pro koně. Ale šel jsem a svou rozmrzelost jsem nedal ničím najevo.

Když jsem koně přivedl, Sam klečel u krávy a vyřezával jí právě přímo mistrovsky z těla ledvinu. Předtím ovšem stáhl kůži a vyřízl ještě několik kusů masa.

„Tak a je to,“ prohlásil spokojeně. „Budeme mít k večeri pečení, jakou jsme dlouho neměli. A ledvinu si dáme pod sedlo. Bude pro nás dva a pro Dicka s Willem. Ostatní si sem mohou zajet, jestli budou mít chuť na maso.“

„Jestli zatím tu krávu nesežere divoká zvěř nebo supové,“ doplnil jsem Sama.

„Chytrý!“ ušklíbl se Sam Hawkens. „Jenže my náš úlovek přikryjeme větvemi a kamením.“

Šel hned nařezat čerstvé větve k blízkému křoví a já jsem zatím hledal po okolí vhodnější kameny.

„A je to,“ oddechl si, když jsme byli s prací hotovi. „Teď by se na ni dostal jedině medvěd.“

„A co uděláme s býkem?“ vzpomněl jsem si.

„Co? Nic!“

„Ani kůži?“

„Leda byste byl koželuh. Já tedy nejsem.“

„Četl jsem, že bizoní kůže se všelijak zpracovává.“

„No když jste to četl, to je něco jiného,“ uchechtl se Sam. „Protože co je v knihách o Západě, to je samá čiročirá pravda, že ano? Hihhi. Prosím vás, copak jsme nějací handlíři s kůžemi? Nebo se snad chcete s dvěma kůžemi vléct až do Saint Louisu? No tak! Nedejte se vysmát, nechte všechno pěkně, jak je. S tímhle se po prérii tahat nebudem!“ Zpáteční cesta nám trvala asi půldruhé hodiny, ačkoliv jsme musili jít pěšky. Ale šli jsme svižně, chtěli jsme být co nejdřív v tá-

boře, a Sam se docela nezřízeně těšil na pečení z bizona. Samozřejmě že náš příchod způsobil hotový rozruch. Co se stalo, že se lovec Samova jména a zkušeností vrací bez koně? Vyptávání nebralo konce a ještě větší byl údiv, když muži slyšeli Hawkensovu docela stručnou odpověď:

„Jaképak divení! Vyjeli jsme si na bizony a jeden z nich byl tak laskavý a rozpáral mému koni břicho.“

„Cože? Vy jste lovili? Bizony? Copak jsou tady? Kde to bylo?“

Otázky – jedna přes druhou – se sypaly na Samovu hlavu, ale starý zálesák se bohorovně usmíval.

„Proháněli se půldruhé hodinky odtud. Přinesli jsme si báječnou ledvinu. Jestli chcete, můžete si zajet pro zbytek masa.“

„To taky uděláme,“ vykřikl Rattler, který se najednou tvářil, jako by se mezi námi pranic nepřihodilo. „Jenom nám řekněte, kterým směrem!“

„Stačí, když pojedete po naší zpáteční stopě. Najdete to místo snadno; máte oči, jestli se nepletu.“

„S tím si nedělejte starosti,“ odsekl Rattler. „Kolik těch bizonů vůbec bylo?“

„Tak dvacet.“

„A složili jste...“

„Pěknou kravičku,“ zaliboval si Sam Hawkens.

„Jenom?“ protáhl Rattler a rozhodil rukama. „A ostatní jste nechali běžet?“

„Ne, pustili jsme je na procházku! Hihihih...“

„A to si říkáte lovci? Dva chlapi, a zastřelí dohromady jeden mizerný kousek?“

„Vám se nemůžeme rovnat, *sir*, to se rozumí,“ šklebil se Sam. „Vy byste jich určitě složil všech dvacet! Ostatně tam ještě najdete dva pěkné staré býky, nejmíň dvacetileté. Tenhle mladý muž je zastřelil docela sám!“

„To se mu podobá! Taková hloupost! Zkrátka – *greenhorn*! Nikoho jiného by nenapadlo ani zmačknout spoušť kvůli takovým starcům!“

„Jen se smějte, *meššúrs* – ale nejdřív si ty kusy prohlídněte! Já vám říkám, že mi tím zachránil život.“

„Cože? Život... Jak to myslíte?“

„Jak jsem to řekl, *meššúrs*. A už dost o tom,“ zakončil Sam. „Jestli si chcete dojet pro maso, máte nejvyšší čas.“

Slunce se sklánělo k obzoru, nastával večerní soumrak. Uvědomili si to, rychle přivedli své koně, vyskočili do sedel a s pokřikem zmizeli ve stepi. Jeli všichni, všichni do jednoho. Mezi lovci bývá zvykem, že úlovek patří všem dohromady, ne pouze šťastnému střelci, ale tihle lidé žádné lovecké zvyklosti neuznávali. Jen se báli, aby jeden druhého nepřipravil o lepší kousek masa. Ostatně po jejich návratu jsem vyrozuměl z útržků hovorů, jak jsem je tu a tam zaslechl, že dělení masa proběhlo dost divoce, divže nedošlo k rvačce.

My v táboře jsme se zatím věnovali přípravě večere. Přesněji řečeno hlavně Sam Hawkens. Rozdělal spolu s Willem Parkerem a Dickem Stonem oheň a vedle ohniště zabodl do země dvě vidlice. Pak zhotovil z rovné, silné větve rožeň, na něj nabodl ledvinu a tu se zanícením hodným kuchaře v nejlepší hotelu pozorně otáčel nad ohněm. Když jsem viděl, jak černokněžnicky a tajuplně se přitom tváří, musel jsem se potají usmívat.

Ale své slovo splnil, dostal jsem skutečně nejlepší kousek, a byla to porce jaksepatří; vážila aspoň tři libry. A já jsem ji – ač nejsem žádný velký jedlík – spořádal bez velkých obtíží. Sám bych to do sebe nikdy neřekl – teprve později jsem zjistil, že lovci na Západě obvykle snědí ještě mnohem a mnohem víc. A jak jinak: maso a zase maso. Maso je jejich hlavní potravou; maso s přebytkem bílkovin musí nahradit všechno, z masa si musí tělo vzít, co mu normálně člověk dodává s jinými potravinami, hlavně se zeleninou a ovocem.

Byli jsme už po jídle, když se ozval dusot kopyt a objevili se vračející se kumpáni v čele s Rattlerem. Byli rozjaření, těšila je vyhlídka na dobrou večeri, a tak se i k nám chovali trošku přívětivěji. Jeden z nich se dokonce vyjádřil s uznáním o mém výkonu. Pohled na oba statné bizony je asi přece jen přiměl k tomu, aby změnili svůj úsu-

dek o nešikovném *greenhornovi*. Rozdělal si také oheň a dlouho u něho potom seděli a hodovali. Jejich hovor zalétal ještě do mého usínání. Ale z toho, co říkal o něco později Sam Hawkens oběma dlouhánům, Willu Parkerovi a Dicku Stoneovi, jsem až na několik vět nezaslechl nic. Kdybych byl ještě vzhůru, dozvěděl bych se, že už se pro mě na druhý den cosi připravuje.

„S těmi bizony to provedl báječně. Něco z něho přece jen bude. *Boys*, zítra ho nemine odměna... vezmu ho s sebou na mustangy. Myslím, že stačí vyjet do prerie, do míst, kde se minulý týden rozměřovalo, a najdeme jich, kolik budem chtít. Ale jemu ani slovo! Všechno s ním vyřídím sám!“

3. Mustangové

Nazítří časně zrána jsem se chystal do práce. Přesněji řečeno, tvářil jsem se, že se chystám, protože jsem přece jen měl podezření, že Sam má něco za lubem. A skutečně, dlouho jsem nemusel čekat. Zastavil mě, posunul svou plstěnou hučku trochu z čela a zhurta na mě zahučel:

„Dneska to svoje náradíčko nechte odpočinout, pane! Čeká vás něco zábavnějšího! Sedlejte, sedlejte, trochu si vyjedeme...“

„Ale Same,“ namítal jsem, „mám práce nad hlavu, na projížďky není ani pomyslení!“

„Pshaw! Nadělal jste toho ažaž! Ostatně v poledne budeme zase zpátky, jestli se náhodou nepletu... Potom si můžete měřit a počítat do aleluja.“

„No dobrá,“ souhlasil jsem a odešel k Bancroftovi, abych se mu na dopoledne omluvil.

Jeli jsme nazpět podél rozměřeného úseku trati až k préríi, která se tu rozprostírala do šířky dobrých dvou anglických mil a do dálky na vzdálenost aspoň dvojnásobnou. Po krajích ji lemovaly zalesněné pahorky, na jižní straně se zužovala v protáhlé údolí a na severu tvořily okolní výšiny průsmyk. Prostředkem protékal potůček, takže tu byl dostatek vláh, a tedy i svěžího zeleného porostu. Sam mě vedl podle potoka, jel tiše, zvolna, tvářil se velice tajuplně a rozhlížel se neustále kolem sebe. Na jednom místě najednou tlumeně vykřikl. Přitáhl koni uzdu, čile se svezl ze sedla a přenesl se mrštným skokem na druhou stranu potoka. Všiml jsem si, že tráva v těch místech vypadala, jako by ji někdo podupal. Sam ten cípek půdy pozorně obhlédl, pak se vrátil a vyšvihl se znovu na hřbet koně a beze slova pokračoval v cestě. Ale nejel už severním směrem, nýbrž zabočil téměř kolmo na západ. Zakrátko jsme se ocitli až na západním okraji prerie. Tady znovu seskočil z koně, uvázal ho k větvi a poplácal ho blahovolně po plecích. Jeho vousatý obličej přímo zářil spokojeností.

„Tak, milý sir,“ řekl mi, „a teď taky račte opustit sedlo a uvázat koně.“

„A proč bych ho měl uvazovat?“ zeptal jsem se udiveně. „Copak v prérii...“

„Račte mě laskavě poslouchat! Nebo chcete o to zvíře přijít? To už se párkrát stalo při téhle příležitosti.“

„Při jaké příležitosti?“

„Nemáte tušení - co?“

Po pravdě řečeno, tušení jsem měl, ale přesto jsem jenom vrtěl hlavou.

„Tak hádejte, hádejte,“ vybízel mě Sam s lišáckým úsměvem.

„Mustangové?“

Sam zvedl obočí a překvapeně se na mě podíval.

„Jak jste na to přišel?“

„Z knih!“

„Z knih?“

„Četl jsem jich několik... o lovu mustangů. Prý se přitom musí koně uvázat, jinak se přidají k divokým.“

„K čertu... Vy jste taky v těch svých knihách přečetl kdeco! Pak vás má člověk něčím překvapit!“ mýnil rozmrzele Hawkens.

„Ale jak víte, že jsou tady?“ zajímal jsem se.

„Včera tu byli, nechali stopu - nevšiml jste si? Jenže to byl jen předvoj, první hlídka! Nemyslete si, mustangové jsou ohromně chytří tvorové. Takové stádo, to je hotové vojsko! Mají své hlídky, důstojníky, dokonce i hlavního velitele. Tím bývá vždycky nejsilnější, nejzkušenější a nejodvážnější hřebec. Všimněte si, až uvidíte stádo - kolem dokola hřebci, pak klisny a v prostředku hříbata. Tak! Jestlipak si ještě pamatujete, co jsem vám vykládal o tom, jak se loví lasem?“

„Samozřejmě.“

„Chtěl byste to někdy sám zkusit?“

„To bych chtěl.“

„Dnes si chytíte koně!“

„Nechytím!“

„A podívejme se,“ vykřikl Sam. „Pročpak?“

„Protože žádného nepotřebuju.“

Sam Hawkens zamrkal shovívavě očkami:

„*Westman* se na to dívá trochu jinak, *sir*.“

„Pak to není podle mě žádný *westman*. Včera jste mi vypravoval cosi o jatkách na savanách, ne? Říkal jste, že běloši vybíjejí bizony po stovkách. A taky mustangy! A teď na mně chcete, abych jen tak pro nic za nic připravil některé z těch nádherných zvířat o svobodu?“

„Hezky jste to řekl, *sir*, moc hezky,“ přikyvoval Sam. „Až na to, že mě ani nenapadlo, abych vás naváděl k něčemu takovému. Já jsem se vás jenom zeptal, jestli si nechcete vyzkoušet, jak ovládáte laso. Na živém mustangu. Kvůli tomu ho ještě nemusíte zbavovat svobody.“

„Rozumím,“ řekl jsem. „Rozumím a souhlasím. Teď ano!“

„Tak vidíte, hihihih,“ zasmál se spokojeně Sam. „Se mnou je to něco jiného. Já koně nutně potřebuju. Abych nezapomněl: sed'te hodně pevně v sedle a pořádně se vzepřete, až hodíte laso! Nezapomeňte na to, jinak vás mustang strhne a ještě vám na lasu od-táhne koně; a bude z vás zrovna takový pěšák jako včera ze mě, hihihih...“

Chtěl ještě něco říct, ale zarazil se a ukázal rukou směrem k vý-šinám na severní straně prémie. Objevil se tam kůň; poklusával volně, sám, jeden jediný. Trávy si vůbec nevšímal, ani se k ní nesklonil, držel hlavu vztyčenou a otáčel jí hned sem, hned tam a nabíral plnými nozdrami vzduch.

„Vidíte?“ Sam Hawkens začal samým rozčilením šeptat, ačkoliv zvíře bylo daleko a lidský hlas je vůbec nemohl zaplašit. „Neříkal jsem, že už jsou tady? To je hlídka, rozumíte, ta má vypátrat, jestli je čistý vzduch. Chytrý hřebec... všimněte si, že větří na všechny strany! Máme štěstí, že vítr jde proti nám, neucítí nás!“

Najednou se dal mustang do cvalu. Chvilí poskakoval, pak se vrhl vpravo, potom zas vlevo, několikrát se otočil a nakonec tryskem zmizel v místech, kde jsme ho zahlédli poprvé.

„Všiml jste si?“ vydechl Sam s nelíčeným obdivem. „Jak chytře využil každého keře, aby se kryl. Indiánský vyzvědač by to nesvedl líp!“

„Opravdu: člověk nad tím jen žasne,“ zahučel jsem.

„Teď se žene tryskem ke stádu,“ vysvětloval mi Sam. „Musí podat hlášení veliteli, že vzduch je čistý. Jenže tentokrát se spletl, hihihi! Připravte se, nejpozději do deseti minut jsou tady!“

„Co mám dělat?“

„Teď pojedete co nejrychleji zpátky, až k místu, kde začíná prerie. Tam počkáte. Já zajedu na opačný konec a schovám se tam mezi stromy. Až se objeví stádo, nechám je předběhnout a pak za ním vyrazím. Budou prchat přímo k vám a v té chvíli pobíhat mezi námi sem a tam a my si zatím vybereme dva nejlepší kusy. No a ty chytíme. Toho lepšího si nechám. Souhlasíte?“

„Prosím vás!“ pokrčil jsem rameny. „Já se v lovu mustangů nevyznám, vy jste mistr, musím se řídit podle vás.“

„Well!“ Kývl potěšeně hlavou a hned mě netrpělivě pobízel: „Už ať jste na místě! Není moc času.“

Vyhoupili jsme se rychle do sedel a rozjeli se tryskem do opačných stran. Má těžká medvědí puška mi při jízdě trochu vadila, ale neodvažoval jsem se ji někam odložit; mohl se tu přece objevit indián, a ne-li indián, tedy nějaké divoké zvíře. Utáhl jsem si jen trochu pevněji řemen a ještě za jízdy jsem si připravil smyčku, abych měl pro každý případ laso při ruce. S napětím jsem čekal na první mustangy.

Prerie se přede mnou rozkládala do nedohledna a někde na samém konci, tam, kam jsem sotva dohlédl, se měli objevit divocí koně, ovšem teprve potom, až je Sam nadežene mým směrem. Stál jsem na svém stanovišti necelou čtvrt hodinku, když jsem zahlédl řadu jakýchsi malých tmavých teček, které se rychle zvětšovaly a nesmírně čile přibližovaly.

Najednou, vlastně v několika málo minutách, se objevili ve své skutečné velikosti mustangové!

Hnali se v divokém klusu, hřívý jim vlály kolem napjatých krků, ohony poletovaly sem a tam a kopyta tepala zem, až pod jejich úde-ry duněla jako buben. Bylo to dobře tři sta kusů a v jejich čele pádíl nádherný bílý hřebec. Skvostné zvíře, zřejmě bystré, silné, chytré, jenže pro *westmana* bohužel naprosto bezcenné. Kdopak by se mohl odvážit na Západ s běloušem, který by jezdce svou barvou zdaleka prozradil každému nepříteli!

Ale to mi sotva mohlo problesknout hlavou, teď přišel můj čas, teď jsem se musel ukázat. Vyrazil jsem mezi stromy přímo proti řítícímu se stádu – a účinek byl téměř okamžitý. Pádící bílý velitel se vzepjal, jako by ho zasáhla kule. Stádo se zarazilo. Ozvalo se táhlé, úzkostné zaržání. Všechno zpátky! Všechno zpátky! V několika vteřinách se stádo obrátilo a pádilo za běloušem – teď už byl zase v čele – nazpět.

Pomalů jsem poklusával za nimi. Neměl jsem naspěch, byl jsem si jistý, že Sam Hawkens mi je brzy zase nadežene. Ale něco mi nešlo z hlavy: když se přede mnou před několika vteřinami otáčeli, zdálo se mi, že jsem mezi nimi zahlédl mezka. Mezek v koňském stádu, to je dost zvláštní věc, a tohle zvíře, jestli mě můj postřeh nemýlil, mělo dokonce jakési mimořádné postavení – klusalo přece v přední řadě, hned vedle bělouše!

Netrvalo dlouho a stádo se objevilo přede mnou znova. A opakovalo se totéž, co při prvním setkání: rychlá otočka bělouše a zběsilý klus zpátky, do míst, kde je zas obrátil na útěk Sam Hawkens. Když přicvávalo už potřetí, byl jsem si naprosto jistý: skutečně, je tam mezi nimi mezek! Měl nahnědlou srst, světlé skvrny na bocích, a jeho oči, jak mi připadalo, byly daleko živější a chytřejší než ostatních zvířat v tlupě. Čím víc jsem ho pozoroval, tím víc mě zajímal a lákal. Byli jsme se Samem už blízko sebe, mustangové nemohli sem ani tam, a stádo se začalo rozptylovat. Mezek zůstával v hlavním proudu, po boku bělouše.

Teď jsem si všiml, že Samu Hawkensovi taky padl do oka.

„Vezmem je mezi sebe,“ křičel na mě, „vy zleva, já zprava!“

Nasadili jsme ostruhy a udržovali koně v trysku, abychom měli zvířata stále po boku; dokonce jsme je před krajem lesa předehnali. Mezi stromy se mustangům nechtělo. Obrátili se proti nám, ale když jsme jim zahradili prudce cestu, rozprchli se. Jen bělouš a mezek se hnali mezi námi dvěma. Sam mával nad hlavou svým lasem a povykoval:

„Do smrti *greenhorn!*“

„Jak to?“ křičel jsem. „Co je?“

„Můžete nechat oči na tom bělouši... hihhi!“

Tak tohle si tedy myslel dobrý Sam! Chtěl jsem odpovědět, ale země se otrásala dupotem kopyt, stejně by mě nebylo slyšet, nechal jsem ho tedy při tom. Malý lovec se přiblížil k mezkovi natolik, že mohl vrhnout laso. Smyčka prolétla vzduchem a stáhla se přesně na krku zvířete. Teď se jezdec musel – jak mi to Sam vždycky zdůrazňoval – velmi pevně vzepřít v sedle, aby včas strhl svého koně nazpět a vydržel prudké trhnutí napjatého lasa. Udělal to – ale přece jen o vteřinu nebo dvě později, než bylo nevyhnutelně nutné. Co následovalo, bylo dílem okamžiku: koně, který neměl ještě dost pevnou oporu, strhlo napjaté laso k zemi. Sam se vznesl nádherným obloučkem do vzduchu, předvedl skvostný kotrmelec a přistál pořádný kus dál u křoví. Polekaný kůň se bleskurychle zvedl a hleděl zmizet. Jenomže laso upevněné na sedle ho pojilo s mezkem a ten měl trochu divočejší krev. Rozběhl se nejprudším úprkem pryč, směrem k prérii, a Hawkensova koně vlekl za sebou.

Když jsem dorazil k Samovi, stál už zase na svých a zlobil se:

„*Zounds!* Ten koník mi vzal roha i s panem mezkem, ani mi neráčili říct na shledanou, jestli se nepletu...“

„Stalo se vám něco?“ staral jsem se.

„Ale kde!“ mával rukou Sam. „Slezte dolů, musíte mi teď půjčit koně. Honem, honem, musím je lapit!“

„Ani nápad, Same,“ zvolal jsem. „Půjčím vám koně, a vy zase začnete provozovat vzduchoplavbu – a budeme mít oba koně fuč!“

Pobídl jsem svého ryzáka a vyrazil za uprchlíky. Nebyli našťástí příliš daleko, protože kůň chtěl zabočit doleva a mezek doprava,

a tak se tahali, napjaté laso mezi sebou, a nemohli sem ani tam. Využil jsem příležitosti, chytil rychle laso a otočil si je několikrát kolem ruky. Potom jsem přitáhl Samova půjčeného koně nakrátko k sobě a mezkovi povolil laso skoro na celou délku. Hnal okamžitě pryč a já s oběma koni samozřejmě za ním. Ale laso jsem pevnou rukou přitahoval pořád k sobě, blíž a blíž, až se smyčka pevně zatáhla mezkovi kolem krku a sevřela ho. Zachroptěl a zhroutil se k zemi.

„Držte pevně, dokud tu potvoru nebudu mít v hrsti!“ křičel Sam a pádil ke mně.

Priskočil těsně ke zvířeti, které divoce bilo všema čtyřma do země i do vzduchu.

„Teď!“

Uvolnil jsem Samovu koni laso a pak povolil i smyčku na druhé straně. Mezek zalapal po vzduchu, zprudka se nadechl a vyskočil jako blesk na všechny čtyři. Ale stejně bleskurychle se vyšvihl Sam Hawkens na jeho hřbet a sevřel ho nohama v slabínách. Mezek na okamžik znehybněl. Pak šel do vzduchu, začal sebou házet, točil se dokola, ale Sam seděl jako přikovaný.

„Dolů mě nedostane!“ volal rozjařeně, „teď ještě zkusí prchnout a tím to skončí. Čekejte tady... až se vrátím, bude jako beránek, jestli se nepletu.“

Tentokrát se ovšem milý Sam Hawkens pletl. Mezek se nedal vůbec na žádný úprk, ale jednoduše se svalil na bok a začal se převalovat sem a tam. Samovi šlo o žebra, musel dolů. Svezl jsem se rychle ze sedla a běžel mu na pomoc. Právě včas, abych se zmocnil lasa a uvázal ho rychle na uzel kolem silného kořene v sousedním porostu. Mezek, spokojený, že se zbavil nepřítelů, mezitím vyskočil a chystal se pádit pryč. Jenže kořen držel pevně: smyčka se stáhla, mezek zachroptěl a klesl k zemi podruhé.

Sam Hawkens si opodál ohmatával starostlivě všechny kosti a tvářil se, jako by spolkl švába.

„Nechte tu bestii běžet,“ odplivl si. „Ještě nám poláme kosti!“

„Prosím vás! Ten musí poslouchat, to by bylo! Táta byl obyčejný osel, a na nás se tady bude vytahovat? Pozor!“

Uvolnil jsem uzel lasa u kořene a opatrně jsem se rozkročil nad zvířetem. Jakmile ucítilo, že pouta povolují, zvedlo se na nohy a mě zvedlo s sebou. Teď přišlo to hlavní: pevně je sevřít mohutným stiskem stehen, až budou praskat žebra. Musí ucítit, jak se mu svírají vnitřnosti pod tlakem – pak se ho zmocní smrtelná úzkost a bude povolnější.

Mezek se na mě snažil jít stejným způsobem jako na Sama Hawkense. Ale já jsem držel laso těsně u smyčky, a jakmile se jen pokusil jít k zemi, přitáhl jsem mu smyčku u krku. Očividně nevěděl, co má dělat. Převalit se na zem, to se zřejmě bál, aby se nezačal dusit, a když zůstal stát, svíraly ho nohy jezdce a tiskly mu vnitřnosti.

Byly to dlouhé, k nepřechánání dlouhé vteřiny, nežli jsem konečně zpozoroval, že mezkovy pohyby jsou slabší a povolnější. Divoké funění přecházelo v jednotlivé výbuchy chropotu, až nakonec se ozval hluboký výdech a zvíře, zbavené posledních sil a sebedůvěry, se pode mnou zhroutilo. S vypoulenýma očima zůstalo nehybně ležet.

Nabral jsem zhluboka dech. Cítil jsem v té chvíli, že se mi třesou všechny svaly v těle, že mám všechny šlachy jako zprerhané a že se taktak držím na nohou.

„*Heavens*, dobré nebe,“ vykřikl Sam, „vy máte sílu jak zvíře! Člověče, kdybyste se ale viděl! Vypadáte příšerně! Oči z důlků, tváře celé modré, pysky vám naběhly... no!“

„To je tím, že *greenhorn* musel zaskočit, když mistr *westman* ztratil koně a mezka nechal mezkem...“

Sam se však zatvářil po mých slovech nesmírně zkormouceně. Jeho hlas zněl tak žalostně!

„Pomlčme o tom, *sir*, ano? Něco takového se stane i nejlepšímu lovcí! A vám to náhodou dvakrát vyšlo, včera i dnes!“

Pokyvoval jsem hlavou, oddychoval a usmíval se.

„Co dělají... vaše žebra?“

„A – nevím! Musím si je příležitostně přepočítat. Nějak mi ve vnitř chrastí... ale řeknu vám, je to bestie! Doufám, že přišel k rozumu!“

„Určitě,“ ujistil jsem ho. „Podívejte se, jak tady leží celý malátný. Hodíme na hřbet sedlo a vy přijedete domů na mezku!“

„Nezačne po cestě jančit?“

„Ani ho nenapadne! Teď z něho bude docela přítulné zvířátko. Budete si blahopřát, že máte mezka!“

„Taky jsem na něj od začátku myslel. Ne jako vy – hnát se za běloušem! To je hloupost!“

„Víte tak jistě, že jsem se hnál za běloušem?“

„A za čím tedy?“

„Za mezkem samozřejmě.“

„Vy jste...“

„Jistě. Možná že jsem ještě pořád *greenhorn*, ale to přece vím, že bělouš se *westmanovi* nehodí. Mezek se mi líbil!“

„Hm... To máte tedy dobrý nos na zvířata. To musím říct!“

„Hlavně abych měl tak dobrý nos na lidi, Same! Ale pojdte, pomůžeme mu ze země.“

Bez naší pomoci by se asi mezek na nohy hned tak nedostal. Zvedli jsme ho, ale držel se jen taktak. Sam mu přehodil přes hřbet sedlo a já jsem mu připevnil uzdu. Ani se při tom nepohnul. A když se Sam vyhoupl nahoru, byl poslušný a citlivý na každý pokyn uzdou jako nejcvičenější závodní hřebec.

„Určitě už měl pána,“ mínil Sam. „A řekl bych, dobrého jezdce.“ Napřimil se v sedle a znenadání zajásal. „A už to mám!“

„Co?“

„Vím, jak ho pokřtím.“

„Mezka? Jakpak?“

„*Mary*. Už jsem jednou jednoho měl a říkal jsem mu *Mary*. Tak to budu mít bez námahy, nebudu si muset vymýšlet nic nového!“

„To tedy bude... mezek *Mary*, puška *Liddy*?“

„Ano. Ohromně hezká jména, že? Ale *sir*, mám k vám velkou prosbu.“

„Poslouchám.“

„Prosím vás, to co se tady stalo... zůstane mezi námi...?“

„Jistě, Same. O tom nemusíme mluvit.“

„Já jenom... nerad bych, aby ta banda v táboře z toho měla legraci. To by pro ně bylo sousto, kdyby se dozvěděli, jak přišel Sam Hawkens ke své nové Marynce! Když o tom pomlčíte, já zas...“

„Prosím vás, už dost,“ přerušil jsem ho. „Bavíme se o zbytečnostech. Vy jste můj učitel a přítel, a to říká všechno. Jasně?“

Samova malinká, chytrácká mrkající očka najednou podezřele zvlhla. Vzrušeně rozpráhl proti mně náruč:

„Jasně! To se rozumí, že jsem váš přítel, *sir*, a kdybych věděl, že taky vaše srdce ke mně chová trochu té náklonnosti, byl bych už úplně šťastný tvor.“ Podal jsem mu pravici.

„Ale to můžete být, Same. Vždyť já vás mám docela rád. Jako... jako... no asi jako báječného, hodného strýčka. Stačí?“

„Bohatě, *sir*, bohatě!“ liboval si Sam Hawkens. „Jsem strašně rád, že mě máte rád. Mám vám to dokázat? Mám tady na místě... třeba spolknout Mary i s chlupama? Nebo mám –“

„Dost, dost, příteli,“ smál jsem se. „Nechte Mary na pokoji, nebo nakonec půjdeme ještě znova lovit! A já nemám čas, čeká mě v táboře ještě kupa práce.“

Smál jsem se a uvazoval si lasem vypůjčeného Stoneova koně k svému ryzáku. Mustangové už dávno zmizeli někde v prérii. Sam seděl na mezku a pochvaloval si, jak ho čerstvě pokřtěná Mary poslouchá.

„Ta má školu,“ upozorňoval mě při každém pátém kroku, „to člověk hned pozná. Snad mezi mustangy všechno nezapomněla.“

„Není tak stará, aby se nemohla všechno naučit znova.“

„Kolik myslíte, že jí je?“

„Pět let, víc ne,“ hádal jsem.

„Taky to tak odhaduju. Ale podívám se ještě, jen co přijdeme do tábora. Poslouchejte, měl jsem dva smůlovaté dny... a vy zase šťastné, to se rozumí. Ale to jste si určitě nemyslel, že si tak brzy zalovíte mustangy a bizony, že ne?“

„Proč? Tady na Západě musí být člověk připravený na všechno.“

„Hm... jistě... jen abyste z toho vyklouzl vždycky tak dobře jako tentokrát. Nesmíte zapomenout, že včera visel váš život na vlásku,

sir! Teď mluvím vážně! Nesmíte se přeceňovat. Lovit bizony je sice nebezpečné, ale jsou ještě mnohem nebezpečnější lovy!“

„Například?“

„Například na medvědy.“

„Myslíte černé medvědy? Ty, co mají takovou žlutou tlamu?“

„Ale kde, baribal není vůbec nebezpečný, to je mírumilovný tvor; ten se naučí i plést punčochy nebo žehlit košile! Ale grizzly, šedák – to je šelma nad šelmy! A divím se, že jste o něm nic nečetl, když jste se v těch knihách dozvěděl kdeco.“

„Ale četl, taky jsem o něm četl.“

„Buďte rád, že jste jenom četl a že jste ho ještě nepotkal. Když se postaví na zadní, měří přes dva metry. A jedním kousnutím vám rozlouskne lebku jak zralý oříšek. A když je zraněný v boji, rozzuří se a pronásleduje nepřítele, dokud ho nedostane.“

„Anebo dokud nepřítel nedostane jeho.“

„Oho!“ napřímil se Sam. „No... je vidět, že jste se s grizzlym ještě nikdy nepotkal, mluvil byste jinak. Trochu se přeceňujete, říkám vám to znova!“

„To jistě ne,“ odpověděl jsem. „Jen si myslím, že ten váš grizzly není nepřemožitelný. Jako žádný dravec.“

„To jste četl?“

„Ano.“

„Hm... A vypadáte jako rozumný a chytrý chlapík, jestli se příliš nepletu. No prosím, co z člověka může udělat čtení knih! Nakonec byste se snad pustil do grizzlyho jako do těch bizonů, kdybyste ho náhodou zítra potkal!“

„Můžete být klidný, Same,“ zasmál jsem se. „Kde by se tady vzal?“

„Šedák? Ten se odváží daleko ze svých hor, to si zapište za uši, sir! Když jde podle vody dolů do údolí, zabrousí často až na prérii... a běda tomu, kdo na něj narazí. A už dost, dost o tom, jsme doma.“

Náš tábor se za naší nepřítomnosti přestěhoval o kus dál. Bancroft se *surveyory* zřejmě chtěli jednou ukázat, že také umějí vzít za práci, a pilně proměřovali celou dobu, co jsme byli se Samem

pryč. Ale sotva jsme se objevili, byli všichni rázem kolem nás. A ze všech stran jsme slyšeli výkřiky údivu:

„Mezek! Hawkens si přivedl mezka! To si dám líbit! Hawkensi, kde jste ulovil toho mezka?“

Sam Hawkens zachovával nehybnou tvář a s bohorovným klidem odpovídal:

„Právě mi ho poslali zvláštní poštou, stálo to jen dva centíky. Mám vám ukázat obálku?“

Tu a tam se někdo Samovu vtipu zasmál, jiní utrousili štiplavou poznámku nebo ucedili nadávku, ale Sam dosáhl, co potřeboval, už se ho nikdo dál nevyptával. Jestli to podobně sehrál i se svými kamarády Dickem a Willem, nevím, u toho jsem už nebyl. Po celý zbytek dne jsem pomáhal při rozměrování, a musím říct, že ráno nás čekala práce v údolí, kde jsme se Samem narazili na bizony. Večer u táborového ohně se o tom samozřejmě mluvilo.

„Co myslíte, Same,“ obrátil jsem se na svého dobromyslného přítele, „nesetkáme se zase s bizony, až přijdeme do údolí? Byl to přece předvoj. Co když se na nás vyřítí hlavní stádo?“

„Vy máte nápady, sir! Vy si myslíte, že takový bizon je hloupější nežli mustang?“ Sam Hawkens zavrtěl rozhodně hlavou a přimhouřil lišácky svá očička. „Ten předvoj, s kterým jsme se srazili, se dávno obrátil zpátky a oznámil hlavnímu stádu, že musí běžet jinou cestou, že tady rozměřuje jistý... nu, však víte kdo!“

Zasmál se na mě a rozpřáhl náruč.

„Vyhnou se tomu údolí na sto honů,“ řekl se skálopevnou jistotou.

4. Klekí-petra

Přemístili jsme tábor až k horní části údolí. Tentokrát jsme pracovali bez Hawkense, Stonea a Parkera, protože Sam si zacvičoval svou novopečenou „Mary“ a jeho přátelé ho přitom samozřejmě doprovázeli. Zajeli s ní až do prémie, k místům, kde jsme mezka lapili: tam bylo dost a dost místa pro jezdecká cvičení.

My *surveyorové* jsme umísťovali po údolí rozměrovací tyče. Rattler nám přidělil k ruce několik svých lidí, ale sám se svými bližšími kumpány se nečinně potloukal po okolí. Když jsme se dostali s prací až k místu, kde jsme složili bizona, čekalo na mě překvapení, po statném býku nebylo ani památky! Jediné, nač jsme přišli, byla široká, dosti zřetelná stopa, která vedla do křoví.

„Zounds!“ ozval se Rattler udiveně. „To snad není možné... vždyť jsme oba bizony prohlíželi, když jsme tu byli pro maso! Nejspíš v tom druhém zůstalo přece jen trochu života.“

Krčil jsem v pochybách rameny: „Myslíte?“

„To bych řekl! Ještě jsem totiž neviděl, aby se mrtvý bizon sebral a zmizel.“

„Zmizel určitě,“ souhlasil jsem, „ale sebrat ho mohl taky někdo jiný. V tom to je.“

„Tak? A kdopak ho asi mohl sebrat?“

„Třeba nějaký indián.“

„Hm! To určitě! Nejspíš spadl rovnou z nebe, ten váš indián!“ řekl pohrdavě. „Jinak by tady po něm musela zůstat nějaká stopa – nemyslíte? Ne, ne... ten býk byl zřejmě jenom zraněný a měl ještě tolik sil, že se odvrátil do křoví. Hned se podíváme!“

Zavolal na své lidi a vydal se s nimi po stopě směrem k lesu. Ještě se po mně otočil, představoval si snad, že půjdu s nimi. Ale já se věnoval svým rozměrovacím tyčím a neměl jsem chuť toho náramně sebevědomého pána dál poslouchat. Vzal jsem tyče a chystal se k další práci, když najednou prořalo vzduch několik výkřiků hrůzy. Vzápětí třesky tři čtyři střelné rány a pak bylo slyšet Rattlerův řev:

„Na stromy! Honem na stromy! Neumí šplhat!“

Zarazil jsem se. Kdo neumí...

Ale v tom jsem uviděl, jak z křovisek od lesa se žene obrovskými skoky jeden z Rattlerových kumpánů. Vytřeštěné oči svědčily o úzkosti přímo smrtelné.

„Co se děje?“ křikl jsem.

„Medvěd... ohromný medvěd... *grizzly!*“ ječel ten muž a pádil kolem mě jako smyslů zbavený.

A do toho nařikal z lesa zoufalý, prosebný hlas:

„Pomóóóc... pomóóóc... on mě drží... oohhh!“

Sténání přešlo v příšerný řev – takový hlas mohl člověk vydat jen tváří v tvář největšímu nebezpečství. Musí se mu pomoci, blesklo mi hlavou. Ale – jak? Pušku jsem nechal ve stanu, a než bych pro ni doběhl, mohl medvěd toho nešťastníka roztrhat. Nedalo se nic dělat, musel jsem se odvážit s tím, co jsem měl zrovna po ruce: dvěma revolvery a nožem za pasem. Víím, byl to nerozum, vždyť takový medvědí obr je nepředstavitelně silný a dokázal by zabít jednou ranou své pracky jelena nebo hříbě, ale já jsem na to v té chvíli nepomyslel. Zkrátka jsem vyskočil a vrhl se rovnou do křoviska.

Stopa vedla hloub do lesa, kam si zřejmě grizzly zavlekl mrtvého bizona. Za tři čtyři vteřiny jsem uviděl všechno.

Přede mnou leželo roztrhané tělo bizona a vpravo i vlevo po větvích stromů viseli jako v hroznu Rattlerovi lidé. Jeden se však nestačil vyšplhat dost vysoko: objímal oběma rukama nejnižší, prohýbající se větev a ohromný šedý grizzly se před ním vztyčoval na zadních a předními prackami mu drásal stehna a břicho.

Ten muž byl zasvěcen smrti. Nedalo se mu pomoci. Ale jeho vytrvalé sténání a ten krvavý pohled – to bylo pro mě strašné. Bez rozmyslu jsem skočil po pušce, která ležela odhozená pár kroků ode mne. Byla prázdná, bez nábojů. Docela nesmyslně jsem ji chytil za hlaveň, přeskočil tělo mrtvého bizona a pažbou udeřil medvěda ze všech sil do lebky. Směšné! Ručnice se roztránila na kousky, jako bych rozbil skleničku úderem o stěnu. Ale přece jenom – medvěd cosi ucítil. Obrátil se pomalým pohybem, utkvěl na mně svýma ma-

lýma očkama, přeměřoval si mě chvíli, jako by se rozmýšlel, má-li nechat dosavadní oběť a vrhnout se spíš na mě. Těch několik vteřin mi bezpochyby zachránilo život. Vzpomněl jsem si na slova Sama Hawkense – ano, to byla v té chvíli jediná možná záchrana pro grizzlyho oběť, a teď i pro mě. Vytrhl jsem oba revolversy, přinutil se k ledovému klidu, přiskočil k medvědovi a vystřelil jsem třikrát čtyřikrát přímo do jeho očních jamek. Mířil jsem naštěstí dobře. Obr zakolísal a já jsem bleskurychle uskočil stranou a vytáhl *bowie-knife*, svůj Bowieův nůž.

Neudělat to, byl bych to určitě zaplatil životem. Rozzuřený dravec se vrhl ve zlomku vteřiny k místu, kde jsem ještě před chvilkou stál, a zuřivě začal mlátit prackami kolem sebe. Točil se na všech čtyřech, hledal mě, bil do země, rval trávu, vrhal se v divokých skocích hned sem hned tam. Nakonec přestal hledat nepřítele a začal si ošetřovat rány. Usadil se na zemi, vytíral si ocnice a přitom divoce skučel, funěl a cenil tesáky. Okamžitě jsem využil té vhodné chvíle: přiskočil jsem k němu a dvakrát jsem mu zasadil ránu nožem mezi žebra. Udeřil po mně zoufale prackou, ale já už byl zase z dosahu. A znovu se dal do hledání, ještě zuřivějšího, ještě divočejšího než předtím. Nůž zřejmě nezasáhl přesně srdce – ale síly ho viditelně opouštěly. Trvalo asi deset minut, než se unavil – ztratil příliš mnoho krve – a než se znovu usadil na zemi. Viděl jsem, že těžce oddechuje, že ho zmáhá únava a zranění – a dodal jsem si odvahy a přiskočil podruhé. Tentokrát jsem mířil líp. Klesl, zavrával, udělal několik pohybů s chroptěním a skučením, zapotácel se, pak se obrátil, jako by se chtěl znova napřímít – ale neměl už sílu. Klesl a trhal sebou ještě krátkou chvíli na zemi a potom se natáhl a zůstal klidně, nehnutě ležet.

„Zaplaťpánbůh!“ vykřikl Rattler nahoře na větvi. „Doufám, že je po něm!“

„Už dobojoval,“ zachroptěl jsem těžce. Hrdlo jsem měl ještě stažené.

„Radši se dobře podívejte,“ nabádal mě Rattler. „Tyhle bestie mají tuhý kořen!“

„Podívejte se sám! Vy jste přece zkušený *westman*!“

Přešel jsem ke stromu, kde visel jeho kumpán. Ještě stále objímal rukama křečovitě větev jako ve chvíli, kdy jsem ho objevil. Ale ne-nařikal už a taky sebou nezmítal. Ve ztrhané bledé tváři bylo vidět vytřeštěné, doširoka rozevřené oči. Medvěd ho doslova rozcupoval, ze stehén visely kusy masa, i břicho měl rozervané. Byl to děsivý pohled, pokusil jsem se však ovládnout.

„Pusťte se, sundám vás dolů,“ řekl jsem měkce. Ale on ani neodpověděl, ani se nepohnul. Musel jsem křiknout na ostatní, aby mi ho pomohli dopravit na zem. Držel se tak křečovitě, že jsme museli vynaložit všechnu sílu, abychom ho odtrhli od větve.

Bylo však pozdě, byl mrtvý.

Položili jsme ho pod stromy, ale zdálo se, že jeho kamarádi nejsou příšerným koncem svého druhu nijak zvlášť dojatí. Zajímali se spíš o grizzlyho, bezmocně ležícího opodál.

„Tak to je,“ ušklíbl se Rattler, „chtěl sežrat nás, a teď si z něho uděláme pečínku my. Pospěšte si, chlapi, stáhněte mu kůži, připravíme si kýtů a pracky!“

Vytáhl nůž, přiklekl k zvířeti a hned se do toho hodlal pustit.

Pobouřilo mě jeho bezostyšné chování.

„Schovejte ten nůž, *sire*“ řekl jsem, „tím jste se měl ohánět, když byl ten šedák ještě naživu. Teď je trochu pozdě.“

„Cože?“ vybuchl Rattler. „Vy mi chcete bránit, abych si užízl kus pečínky?“

„Samozřejmě, pane Rattlere,“ řekl jsem zostra. „Chci!“

„A jakým právem?“

„Právem, které se uznává všude na světě: toho medvěda jsem totiž skolil *já*.“

„Hloupost! Nebudete nám tvrdit, že grizzly se dá zapíchnout kouskem nějaké ocílky. My jsme na něho začali střílet, sotva se objevil.“

„Začali jste střílet a pro jistotu jste rychle vylezli na stromy!“

„Co je to platné, ale zasáhly ho *naše* koule. To byla ta smrtelná rána, ne vaše ubohé škrábnutí nožem! Medvěd zkrátka patří nám a my s ním uděláme, co uznáme za dobré. Rozuměl jste?“

Chtěl se znovu pustit do stahování kůže.

„Pane Rattlere,“ zvýšil jsem hlas, „okamžitě toho nechte! Jinak vás budu muset poučit, že to, co řeknu, taky platí. *Rozuměl jste?*“

Nevěnoval mému varování žádnou pozornost a zajel medvědu nožem pod kůžich. V té chvíli, když přiklekl ke grizzlymu, jsem ho prostě chytil za pas, vyzvedl do vzduchu a mrštil jím k nejbližšímu stromu. Bylo mi úplně jedno, jestli si poláme nějakou kost, nebo ne. Čekal jsem, že se proti mně bezhlavě vrhne: oči mu svítily vztekem a pravicí okamžitě šmátral po noži.

„To vám přijde draho,“ sípal. „Potřetí už nic takového se mnou neuděláte, vy...“

Chtěl se proti mně vrhnout, ale já jsem na něj namířil revolver.

„Už ani krok! A ten nůž honem zahod'te,“ křikl jsem ostře. „Počítám do tří, a jestli do té doby nebude váš tesák ležet v trávě, proženu vám kulku hlavou. Počítám: jedna - dva - a -“

Stále ještě svíral nůž v ruce a já jsem byl pevně rozhodnut tentokrát střílet, aspoň do ruky, do paže, abych si zjednal jednu provždycky úctu. Naštěstí k ráně nedošlo. Přerušil nás neznámý, naléhavý, varovný hlas:

„Pánové, vy jste se zbláznili?! Snad si nebudou dva bílí lovci navzájem lámat krky? Nechte toho!“

Otočili jsme hlavy.

Z lesa se vynořil malý, hubený, přihrblý muž, ozbrojený jen puškou a nožem, oblečený po indiánském způsobu v kožených kalhotách, lovecké košili a jednoduchých mokasínech. Na první pohled se nedalo rozeznat, je-li to běloch, či indián. Ostře řezané rysy v tváři sice mohly prozrazovat indiánskou krev, ale kůže, třeba opálená, spíš patřila bělochovi. Z nepokryté hlavy splývaly až na ramena dlouhé šedé vlasy a v tváři planuly dvě neobyčejně živé oči. Dodávaly jí zvláštní ušlechtilý výraz a postavě i přes onu tělesnou vadu

opravdovou důstojnost. Ale na Rattlera nic z toho zřejmě neudělalo nejmenší dojem.

„Halloo,“ vykřikl, „co tady má co dělat ta zrůda? Copak takoví ubožáci patří na náš nádherný Západ?“

Cizí muž si ho přeměřil od hlavy k patě a klidně a rozvážně odpověděl:

„Buďte rád, pane, že vy sám máte zdravé údy. Snad nezáleží na tom, jaké má kdo tělo, jsou tu ještě jiné vlastnosti, nemyslíte?“

Mávl rukou a v tom pohybu vyjádřil všechno své opovržení. Potom se obrátil ke mně:

„Vy máte sílu, *sire!* Hodit člověkem na takovou dálku, to by hned tak někdo nedokázal.“

Přešel ke grizzlymu, dotkl se ho špičkou nohy a pokračoval s lítostí v hlase:

„Tak to je ten chlapík, po kterém jsme šli. Bohužel, příliš pozdě. Škoda, škoda...“

„Jste na lovu?“ zeptal jsem se.

„Ano. Včera jsme našli jeho stopu. Museli jsme za ním cestou necestou, tloukli jsme se křížem krážem po prérii, po horách a nakonec...“ příjemně se usmál. „A nakonec jsme přišli, když už je po všem.“

„Říkáte: přišli jsme... Vy nejste sám?“

„Provázejí mě dva *gentleman*.“

„A kdo?“ uklouzla mi zvědavá otázka.

„Řeknu vám, až se dozvím, kdo jste vy. Víte přece, že v téhle krajině opatrnosti nikdy nezbyvá. Tu a tam se člověk setká i s nepříliš dobrými lidmi.“

Zavadil pohledem o Rattlera a jeho kumpány a pokračoval přátelsky: „Člověk ovšem pozná často i z obyčejného hovoru, komu může důvěřovat. Vyslechl jsem nechtě něco z toho, co se tu říkalo.“

„Jsme rozměřovači,“ řekl jsem. „Vrchní inženýr, čtyři *surveyorové*, tři *scouti* a dvanáct *westmanů*. Obrana... kdyby nás někdo chtěl napadnout.“

„Hm, tak se mi zdá, že vy nepatříte k těm, kdo by potřebovali tělesnou stráž. Ale dobrá, tak tedy *surveyorové*... A pracujete tady?“

„Ano.“

„Co vyměřujete?“

„Trať pro železnici.“

„Vy jste tyhle pozemky vykoupili?“

Jeho oči najednou zpřísněly, pozorovaly mě velmi zkoumavě, a rysy v jeho tváři také ztvárněly. Zdálo se, že má pro to zevrubné vyptávání nějakou závažnou příčinu.

„Bylo mi nabídnuto místo zeměměřiče,“ vysvětlil jsem, „a tu práci dělám. Víc nic nevím.“

„Ovšem, ale já si myslím, že něco přece jen víte. Snad aspoň to, že tahle půda, kde tak klidně rozměřujete, patří indiánům. Apačům kmene Mescaleros. A já mohu naprosto bezpečně prohlásit, že nebyla nikomu ani prodána, ani postoupena.“

„A je vám něco do toho?“ vpadl mu do řeči drsně Rattler. „Nestrkajte zobák do cizích věcí a starejte se radši o své!“

„To právě dělám, *sire*“ odpověděl muž. „Patřím totiž k Apačům kmene Mescaleros.“

„Vy?“ vyprskl pohrdavě Rattler. „Nedejte se vysmát. To bych musel být slepý na obě oči, abych nepoznal, že máte bílou kůži!“

„Nesmíte soudit jenom podle kůže,“ řekl muž. „Moje jméno vám snad řekne víc. Jsem *Klekí-petra*.“

Teprve později jsem se dozvěděl, že v apačtině tahle slova znamenají *bílý otec*. Tehdy ještě pro mě neznamenal nic. Zato Rattler je už patrně slyšel. Ucouvl sice o krok, ale v jeho úžasu se ozývalo i pohrdání:

„Tak vy jste ten známý apačský učitel! To vás teda lituju... s tím vaším hrbem! Určitě máte co dělat, aby se vám ta rudá čeládka nepošklebovala!“

„Vůbec ne, *sire*! Já jsem ostatně zvyklý, že se mi pošklebuje všelijaká chátra, protože rozumný člověk to prostě neudělá. Nerozhází mě ani posměšky *bílé* čeládky. Ale teď, když vím, kdo jste, vás mohu seznámit se svými průvodci. Konečně – budete mít sami příležitost.“

Vykřikl k lesu jakési indiánské slovo, jemuž jsem nerozuměl, a za okamžik se mezi stromy objevily dvě urostlé postavy, které k nám zvolna a důstojně kráčely. Byli to dva indiáni, otec a syn. To bylo patrné na první pohled.

Otec byl jen o málo vyšší, než bývá člověk střední postavy, ale urostlý a statný. Každý jeho pohyb svědčil o pěstěném, obratném těle. Kráčel se zvláštní přirozenou ušlechtilostí a jeho tvář byla - jak u indiánů bývá - vážná a přísná, ačkoliv neměla obvykle ostré a hranaté rysy. Z očí klidného, téměř mírného výrazu prýštilo jakési vnitřní soustředění, které na lidi jeho kmene určitě mocně působilo. Černé vlasy stočené do vrkoče zdobilo jediné orlí pero, znamení náčelnické hodnosti. Oblek byl velice jednoduchý: kožený lovecký kabát, mokasíny, legíny s třepením, všechno v nejlepším provedení. Za pasem vězel nůž a několik váčků na ty nepostradatelné maličkosti, jež lovec na Západě potřebuje na každém kroku. Váček s medicínou měl zavěšený kolem krku, společně s dýmkou míru s hlavičkou uhnětenou z posvátné hlíny. V ruce držel dvouhlavňovou pušku, jejíž pažba byla hustě pobitá stříbrnými hřeby.

Mladší indián byl oblečený téměř navlas stejně jako otec, jenom jeho oblek byl vypracován o něco jemněji. Jeho mokasíny zdobily dikobrazí bodliny, legíny a lovecký kabát zkrášlovalo jemné červené vyšívání. Také jemu visel na krku váček s medicínou a kalumet. Za pasem vyčníval nůž a na rameni se houpala dvouhlavňová ručnice. I černými vlasy a účesem do vrkoče se podobal otci, ale místo náčelnické ozdoby, orlího péra, si propletl vlasy, spadající až na ramena, chřestýši kůží. Maně mi napadlo, že každá žena by mu asi ty namodrale svítící vlasy záviděla. V obličejí mladého indiána se zračila táž ušlechtilost jako v otcových rysech, snad ještě o něco výrazněji. Jeho kůže přecházela v paprscích světla od jasně hnědé do mírně bronzového odstínu. Na každého, kdo se s ním setkal, musel jistě zapůsobit neobyčejným dojmem, tak jako na mě, když jsem ho teď pozoroval a uvědomil si, že také on si mě prohlíží dlouhým, pátravým a přitom téměř přívětivým pohledem svých jasných očí.

„Moji přátelé a průvodci,“ pravil Klekí-petra a ukázal pohybem ruky na otce se synem. „Inču-čuna, Dobré slunce, velký náčelník Mescalerů a všech apačských kmenů. Jeho syn Vinnetou, odvážný bojovník. Jeho jméno bude jednou známé a slavné po všech savanách a pohořích.“ Znělo to velice důstojně, snad až přehnaně, ale nebylo v těch slovech – jak jsem se později přesvědčil – ani za mák planého chvástání. Rattler se samozřejmě jen pohrdavě ušklíbl:

„Tenhle mladík že něco vykonal? Dovedu si to představit: leda lumpárny! Známe to přece. Ukažte mi rudocha, který není zloděj a ničema!“

To byla těžká urážka. Ale ti tři dělali, jako by neslyšeli ani slovo. Obstoupili mrtvolu grizzlyho a Klekí-petra přiklekl a zblízka ji ohledával. Nakonec zvedl hlavu a obrátil se na mě.

„Zabil ho nůž, rána šla přímo k srdci!“

„Na to se ještě podíváme,“ rozčiloval se Rattler. „Odkdy rozumí nějaký hrbatý školomet lovu medvědů, to bych rád věděl! Až stáhneme grizzlymu kůži, uvidíme, či rána byla smrtelná. Mě nebude žádný *greenhorn* okrádat o to, co mi patří!“

Také mladý Apač se sklonil k medvědu a chvíli prohlížel jeho rány. Potom se vztyčil a položil mi otázku. Bylo to poprvé, co na mě promluvil.

„Kdo zaútočil na medvěda nožem?“ zeptal se čistou angličtinou.

„Já,“ odpověděl jsem rozpačitě.

„Proč mladá bledá tvář nevystřelila z pušky?“

„Žádnou jsem neměl.“

„Vidím jich zde několik,“ namítl Vinnetou s klidným gestem.

„To jsou zbraně mužů, kteří první narazili na medvěda,“ vysvětlil jsem. „Uff!“ řekl Vinnetou tlumeně. „Veverky a smraďoši prchají na větve stromů, setkají-li se s nepřítelem. Ale muž má bojovat s nebezpečím! Odvaha bojovníka může přemoci i nejsilnější zvíře. Mladá bledá tvář ukázala, že má odvahu. Proč jej tedy nazývají *greenhornem*?“

„Jsem totiž na Západě nováček, a v prérii vlastně pár týdnů.“

„Bledé tváře jsou zvláštní lidé. Dávají potupné jméno *greenhorn* muži, který se odvážil s pouhým nožem na šedého medvěda, a ti, co ze strachu před nebezpečím vyšplhali na větve stromů, se považují za zkušené lovce. Rudí mužové jsou spravedlivější. Oni nikdy nena-zvou odvážného zbabělcem a zbabělce odvážným bojovníkem.“

„Můj syn Vinnetou mluvil správně,“ přisvědčil starší indián. „Ta-to mladá bledá tvář není *greenhorn*, protože ten, kdo skolí nožem šedého medvěda, má právo se nazývat zkušeným bojovníkem! Měl by uslyšet projevy vděčnosti od těch, které zachránil svou statečnos-tí, a ne nadávky a zlá slova. Vyjděme však na prérii, abychom uvidě-li, proč přišly bílé tváře do této krajiny.“

Jaký to byl rozdíl mezi Rattlerem a jeho kumpány a těmihle in-diány, kterými vesměs tak okázale opovrhovali! Smysl pro sprave-dlnost, tak vyvinutý u rudého plemene, jim nedal, aby si nechali pro sebe své mínění, i když bylo odvážné je vyslovit. Byli přece pouze tři a nemohli vědět, není-li nás v táboře třikrát nebo třeba desetkrát víc. Ale zdálo se, že na to v té chvíli příliš nemyslí. Přešli hrdě kolem nás a zamířili z hustého porostu ven na prérii.

Šli jsme za nimi.

„Co se zde dělá?“ obrátil se ke mně Inču-čuna, když spatřil roz-měřovací tyče. „Chtějí bílé tváře měřit zemi?“

„Ano,“ přiznal jsem.

„Proč?“

„Máme připravit dráhu pro železnici – pro ohnivého oře, jak říká-te.“ Klidný a citlivý výraz jeho očí se ztratil.

„A ty náležíš k těm lidem?“ zeptal se.

„Ano.“

„Měřil jsi také zemi?“

„Měřil...“

„Dostáváš za to peníze?“

Přikývl jsem.

Podíval se po mně pohrdavě a se stejně pohrdavým tónem v hla-se se obrátil ke Klekí-petrovi:

„Tvá slova znějí velmi krásně, ale málokdy souhlasí s tím, co vidí naše oči. Spatřil jsem udatnou mladou bledou tvář, ale sotva jsem otevřel ústa, abych se zeptal, co dělá, dozvěděl jsem se, že chce loupit půdu. Je jako všichni lidé jeho pleti, jsou všichni stejní.“

Neřekl jsem na svou obhajobu ani jediné slovo. Ne, příznávám se, že jsem zahanbeně mlčel a pociťoval hluboký stud. A co jsem mohl říct? Co bylo vlastně dobrého na tom, co jsem tu pomáhal dělat? Náčelník měl pravdu. *Bylo to tak*, jak řekl.

Mlčky jsme došli k tábořišti, kde nás vyhlíželi *surveyorové* i s vrchním inženýrem. Jejich první otázky se týkaly grizzlyho, byli zvědavější na to, jak se nám podařilo se s ním vypořádat, nežli na nečekané indiánské příchozí. Rattler se ujal hned slova:

„Zastřelili jsme ho,“ oznamoval sebevědomě, jako by se nechumelilo, „na oběd budeme mít medvědí pracky a k večeři kýtu.“

Indiáni mě sledovali pohledem, byli zvědaví, dám-li si to líbit.

„A já tvrdím, že jsem ho zabil nožem,“ ozval jsem se. „Tito indiáni mi to potvrdili, a jistě se v takových věcech vyznají. Ale jestli je líbo, můžeme počkat, až se vrátí Hawkens, Stone a Parker. Ať rozhodnou oni – ale do té doby se medvěda nikdo nedotkne!“

„Jděte už jednou k čertu se svými indiány,“ zavrčel na mě Rattler. „Podle těch se budu určitě řídit! A vůbec: medvěd se vyvrhne, a kdo nám v tom bude bránit, dostane kulku do kožichu a bude to!“

„Z vašich kulek mám strach asi jako z medvěda, Rattlere,“ odsekl jsem. „Já před nikým na strom nepolezu, rozumíte? Ostatně – měl byste se spíš postarat o pohřeb svého mrtvého kamaráda.“

Bancroft se viditelně ulekl.

„Co říkáte? Někdo je mrtvý?“

„Ano – Howard,“ přisvědčil Rattler. „A nebýt pitomosti tohoto člověka,“ ukázal na mě, „mohl být ještě mezi námi.“

„Jak to? O jaké pitomosti mluvíte?“ křičel rozčilený inženýr.

„Howard se šplhal na strom a ukryl by se tam bezpečně – jako my, jenže se objevil náš *greenhorn*, rozdráždil hloupě medvěda a ten se na Howarda vrhl. A v zuřivosti ho rozsápal.“

To bylo příliš. Stál jsem jako omráčený, neschopen na okamžik jediného slova. Ale bylo mi aspoň od té chvíle nad slunce jasnější, že s tímhle pánem se musí jednat trochu jinak. Vzpamatoval jsem se:

„To míníte vážně?“ zeptal jsem se klidným hlasem.

„Yes,“ přisvědčil Rattler a hmátl po revolveru za pasem, protože zřejmě čekal, že se na něj vrhnu.

„A když řeknu, že medvěd držel Howarda v drápech dávno předtím, než jsem přišel?“

„To je lež!“

„Well, tak vám připomenu, co je to pravda!“

Skočil jsem k němu, levičkou jsem mu vypáčil revolver z ruky a volnou pravou rukou jsem mu zasadil pěstí takovou ránu, že odletěl dobře šest sedm kroků. Jakmile dopadl, vyskočil, vytrhl nůž a hnal se proti mně jako podrážděné zvíře. Ale já jsem něco takového očekával. Jedním pohybem jsem mu vyrazil nůž z ruky a znovu jsem mu zasadil pravičkou ránu do spánku.

Klesl v bezvědomí k mým nohám.

„Uff, uff!“ Inču-čunovi uklouzl výkřik údivu, docela proti indiánským zásadám zdrženlivosti.

„To byl pravý *Shatterhand*,“ vykřikl *surveyor* Belling.

Rychle jsem se obrátil čelem k Rattlerovým kumpánům. Shlukli se a častovali mě tlumenými nadávkami a nenávisťnými pohledy. K ničemu jinému se však neodvážili, nemusel jsem se obávat.

„Domluvte už jednou Rattlerovi, pane Bancrofte,“ požádal jsem důrazně vrchního inženýra. „Nic jsem mu neudělal, a neustále se mnou vyhledává spory. Nechtěl bych, aby tady v táboře tekla krev. Buď to ho propustíte, nebo jestli nechcete, půjdu já!“

„Ale, ale *sire*, přece to není tak zlé!“

„Ale ano, pane Bancrofte, je to tak zlé! Tady máte Rattlerův nůž a revolver a prosím vás, nedávejte mu je dřív, než se mu trochu usadí krev. Upozorňuju vás, že jestli na mě ještě jednou vytáhne zbraň, začnu střílet!“

Mluvil jsem hlasitě a úmyslně i trochu rozčileně, aby si to dobře zapsali za uši i Rattlerovi „*westmani*“. Postávali kolem, mračili se a dva z nich se snažili přivést Rattlera k vědomí.

„Mé uši právě slyšely, že ty jsi náčelníkem bílých mužů,“ ozval se Inču-čuna a pokročil k inženýrovi. „Je-li tomu tak, Inču-čuna s tebou chce mluvit.“

„Ano? A proč?“ optal se neochotně Bancroft.

„To se dozvíš. Muži mají sedět, když se odeberou k poradě.“

„Přeješ si, abych tě pozval? Chceš být naším hostem?“

„To je nemožné,“ odmítl vážně náčelník. „Jak by mohl být Inču-čuna tvým hostem, když ty jsi na jeho půdě a v jeho lese a na jeho prérii? Bílí mužové nechť se však posadí... ale vidím, že přijíždějí ještě další bledé tváře.“

„To jsou naši *scouti*, patří k nám,“ vysvětloval vrchní inženýr.

Za několik okamžiků příklusal Sam, Will a Dick. Docela samozřejmě vzali na vědomí, že se tu objevili indiáni, nějak však zvážněli, když uslyšeli jejich jména. Znali samozřejmě oba Apače a Sam slyšel také o Klekí-petrovi.

„Záhadný člověk,“ šeptal mi, „běloch, ale žije už hezkou dobu u Apačů. Myslím, že je něco jako misionář, ačkoliv není vysvěceným knězem. Docela rád mu sáhnu na zoubek, hihhi...“ Smál se tiše a vypytl se mě, jestli se za jeho nepřítomnosti nepříhodilo nic vážného.

Pokrčil jsem jen rameny a řekl:

„Zabil jsem grizzlyho, jinak nic.“

„Cože... vy jste... zabil šedého medvěda?“ Sam vyvalil oči a zpřisnil hlas. „Nechte těch vtipů, *sir!*“

„Jaké vtipy, běžte se na něj podívat do lesa. Odvlekl toho bizona, kterého jsme složili.“

„*Egad!*“ vykřikl Sam. „A to se musí stát, zrovna když tady nejsem! Doufám, že jste byl opatrný!“

Velice vážně jsem přikyvoval hlavou:

„Držel jsem se od něho v uctivé vzdálenosti. Právě jen tak daleko, abych mu mohl vrazit nůž mezi žebra.“

Divže jsem nevyprskl smíchy, když jsem uviděl, jak dobrý Sam Hawkens bezmocně lapá po dechu. Také indiáni, kteří sledovali náš hlasitý hovor, se mimovolně maličko pousmáli.

„Vy jste šel na šedáka s nožem?!“ lomil zálesák rukama.

„Co jsem měl dělat, když jsem neměl pušku po ruce?“

„Vy jste patron! Má bouchačku jak hrom, a když mu přijde do rány medvěd, začne se ohánět perořízkem!“

„No vidíte, a přitom ještě pan Rattler je přesvědčený, že grizzlyho složil on.“

V krátkosti jsem Samovi vyložil náš spor a zálesák ihned prohlásil, že s Dickem Stonem a Willem Parkerem mrtvé zvíře prohlédnou a bez prodlení posoudí co a jak. Hned se také všichni tři měli k odchodu – ovšem ještě než odešli, obrátil se Sam k Rattlerovi, který mezitím jakžtakž přišel k sobě a odpočíval:

„Ještě než půjdem... mister Rattlere, poslyšte, vy jste zase napadl mého mladého přítele. Varuju vás už naposled – nechte toho! Má trpělivost je zrovna u konce. Jestli se ještě jednou pokusíte o něco takového, je s vámi konec. Pamatujte si to!“

Rattler připomínal bombu hrozící co chvíli vybuchnout. Vrhá kolem sebe zuřivé pohledy, nezmohl se však na kloudné slovo. Tři zálesáci se rychle vzdálili. Inču-čuna, Vinnetou a Klekí-petra se zatím posadili do trávy a proti nim vrchní inženýr.

Zavládlo všeobecné mlčení. Indiáni dávali zřetelně najevo, že si přejí hovořit až po návratu malého lovce. Nemuseli čekat dlouho. Za deset patnáct minut jsme uslyšeli Sama Hawkense zdaleka volat:

„V životě jsem neviděl takovou hloupost! Vystřelit na grizzlyho a pak vzít nohy na ramena! Když s ním nechci bojovat, tak ho nechám na pokoji. Na toho Howarda je strašný pohled!“

Postavil se mezi nás a podepřel si ruce do boku.

„Tak kdo ho skolil, kdo střílel?“ zeptal se přísně.

„Já,“ ozval se rychle Rattler.

„Správně, souhlasí. Kulka ho zasáhla!“ prohlásil Hawkens.

„Aha!“ zařval samým nadšením Rattler. „Slyšíte, *meššúrs*? I Hawkens to uznává! *Moje* kulka ho zasáhla!“

„Souhlasí,“ přikývl Sam. „Zasáhla ho – do ucha! Špičku má úplně pryč. To se rozumí, to je smrtelná rána pro každého grizzlyho – hihihihi! Jinak bohužel po žádné střele z pušky ani památka. Rány z revolveru zbavily šelmu zraku a pak přišel smrtelný útok nožem. Čtyři rány, jestli se příliš nepletu a jestli jsem se naučil dobře počítat. Ty jste zasadil vy?“

„Ano, já,“ řekl jsem.

„Tak tedy je medvěd váš. Totiž jeho kožich je váš, maso ze zvířete patří všem, jsme jedna parta. Vy ovšem určíte, jak se má rozdělit. Přesně podle zákonů Divokého západu. Je to tak, mister Rattler?“

„Táhněte ke všem čertům!“ zařval Rattler. Pak zamumlal ještě pár sprostých nadávek, otočil se a spěchal k vozu, kde byl soudek s pálenkou. Zahlédl jsem, jak si nalévá, a bylo nad slunce jasnější, co bude dál: bude pít, pít, pít, dokud bude při smyslech a dokud se udrží na nohou.

Inču-čuna zachovával klid. Tvářil se, jako by ho nezajímalo nic z toho, co se děje kolem, ale ve skutečnosti mu neuniklo ani to nejmenší. Nezasahoval do našeho sporu, jen s pohrdáním štěrbinou víček sledoval Rattlerovo počínání. Potom oslovil klidným hlasem vrchního inženýra:

„Může mi můj bílý bratr pravdivě odpovědět na otázky, které vyslovím?“

„Samozřejmě,“ přikývl Bancroft.

Inču-čuna sklonil hlavu a zeptal se:

„Má můj bílý bratr dům, v kterém bydlí?“

„Ano.“

„Má také půdu, na které ten dům stojí?“

„Ano.“

„Kdyby přišel soused a chtěl si zřídit cestu na půdě, která náleží mému bratru, dovolil by to, nebo ne?“

„Nedovolil, to jistě ne.“

„Země ležící na východ od Skalistých hor a za řekou Mississippi náleží bílým tvářím. Co by řekli, kdyby rudí mužové přišli a chtěli tam zřídit pro sebe stezky a vystavět vigvamy?“

„No... zahnali by je,“ usoudil vrchní inženýr.

„Můj bratr promluvil pravdivě. Prosím, ať uvažuje stejně spravedlivě i dál. Bledé tváře přišly do naší země a loví tu naše mustangy a zabíjejí naše bizony a hledají zlato a vzácné kameny. Nyní chtějí postavit cestu, po které bude jezdit ohnivý oř. S ním budou přicházet nové bledé tváře, budou lovit ještě víc bizonů a mustangů a budou nám chtít vzít i to, co nám ještě ponechaly. Co myslí můj bratr, že k tomu máme říkat?“

Bancroft mlčel, nejistě si třel bradu a díval se po nás, jako by od nás očekával pomoc. Inču-čuna však ještě neskončil:

„Máme snad menší právo, než mají bílí lidé? Bílí lidé mluví často o bohu a o lásce, avšak jejich bratři přicházejí a olupují nás a kradou. Bílé tváře říkají, že jejich bůh je otec všech lidí, bílých i rudých. Není však rudým mužům otčímem, který přeje jen jednomu ze svých dětí?“

Ztišil hlas a pokračoval:

„Tato země náležela rudým mužům. Ztratili jsme ji, a co jsme za ni obdrželi? Jen bídu, bídu a bídu. Bílí lidé nás honí sem a tam, berou nám po kusech zemi, zakrátko nás všechny zardousí ve svém objetí! Můžeš mi říct proč? Máte snad nouzi, která vás k tomu dohání?“ Zavrtěl rozhodně hlavou. „Nikoliv! Ale každý z vás by chtěl mít pastviny, které by neobjel na nejrychlejším koni za mnoho dní, zatímco rudí bojovníci se musí spokojit s málem a brzy nebudou mít ani místo, kde by si odpočinuli. Klekí-petra sedí vedle mě. Vyprávěl mi příběh o dvou synech jménem Kain a Ábel. Kain zabil svého bratra, protože mu záviděl. Nejsou bílí a rudí muži jako dva bratři, z nichž jeden usiluje o život druhého? Mysleli jsme, že v této krajině budeme pokojně lovit a radovat se z bizoních stád a z bohatství řek, a zatím přicházíte opět, abyste nám vzali, co nám po právu náleží. Pověz, nemají snad mít rudí i bílí muži stejná práva? Nebo vaše zákony, které nedovolují, aby kdokoliv přišel a zmocnil se půdy, na které stojí tvůj dům a kde se pase tvůj dobytek, mají dvě tváře? Platí pro vás, ale nikoliv pro rudého muže? Chceš tu postavit železnou dráhu - zeptal ses, zda k tomu dáváme souhlas?“

„Ne... to ne,“ připustil váhavě Bancroft. „Nepovažoval jsem to za nutné.“

„Jak to? Ta země ti patří?“

„Mně ne... ale je naše... tak jako vaše...“

„Ty jsi ji koupil? Anebo ti ji někdo daroval? Nevěříš sám tomu, co jsi nyní řekl. Kdybys byl čestný člověk, musel by ses zeptat toho, kdo tě sem poslal, budeš-li pracovat na půdě, která mu patří. Ty jsi to však neudělal. Inču-čuna ti zakazuje, abys pokračoval v měření dráhy pro ohnivě koně.“

Poslední větu pronesl náčelník zvlášť důrazně, s nesmírnou, až slavnostní vážností. Upřímně řečeno, byl jsem vším, co říkal, překvapen. Četl jsem leccos o indiánech a slyšel o nich ještě desetkrát tolik, ale nikdy bych si nedovedl podle četby představit muže, jako byl tento apačský náčelník. Mluvil jako vzdělaný člověk, jeho angličtina byla plynulá a jeho úvahy, to nebyly myšlenky primitivního divocha, ale muže, který je zvyklý o věcech uvažovat a usuzovat. Byl to snad vliv Klekí-petry?

Vrchní inženýr nevěděl kudy kam. Jak také mohl odpovědět na jasná a spravedlivá obvinění náčelníka. Nanejvýš vytáčkami nebo nějakým výmyslem. Obrátil se v rozpacích na mě:

„Řekněte k tomu taky něco, *sire*! Vás se to také týká!“

„Děkuji, pane Bancrofte,“ zavrtěl jsem hlavou. „Pracuji tady jako *surveyor*, ne jako právní zástupce. A bojím se, že se proti těm výtkám dá těžko něco namítnout. Nevím, co bych řekl.“

„Není také třeba, abychom ještě mluvili,“ ozval se rázně náčelník. „Inču-čuna pravil, že nestrpí, abyste rozměřovali na lovištích jeho kmene. To stačí. Ještě dnes odejdete. Náčelník se teď vzdálí s Vinnetouem, svým synem, na dobu, kterou nazývají bledé tváře jednou hodinou. Až se vrátí, dostane od vás odpověď: odejdete-li, budeme přáteli a bratry, nebudete-li chtít odejít, bude mezi vámi a námi vykopána válečná sekyra. Jsem Inču-čuna, náčelník Apačů, a domluvil jsem. *Howgh!*“

Tak teď bylo řečeno to slavné indiánské slůvko znamenající: konec všem řečem, už jsem se rozhodl, hotovo, skončeno, nebo jak by

se různě dalo přeložit. Teď by indiány k dalšímu rozhovoru nedostal nikdo ani párem koní. Oba Apačové se taky už zvedli a pomalým, důstojným krokem se vzdalovali, až zmizeli v zákrutu na konci údolí.

Jen Klekí-petra se ještě zdržel. Vrchní inženýr ho prosil o radu, ale hrbatý muž odmítl.

„Dělejte, jak rozumíte, *sire*,“ řekl. „Ale myslím, že náčelník měl úplnou pravdu. Děje se zločin na rudém plemeni; vím bohužel, že indiáni se sotva ubrání: odejdete vy, zítra sem pošlou někoho jiného, ale přesto – berte náčelníkovu výstrahu vážně!“

Po těch slovech se také zvedl, pokynul rukou na pozdrav a vzdaloval se za Apači. Zřejmě se chtěl vyhnout dalším otázkám a naléhání. Rozběhl jsem se za ním.

„*Sire*,“ oslovil jsem ho, „dovolíte, abych vás aspoň kousek doprovodil? Nechci ovšem obtěžovat...“

„Ach ne, vůbec ne,“ řekl živě Klekí-petra, „proč byste obtěžoval? S vámi si pohovořím docela rád, ačkoliv jinak se styku s bělochy pokud možno vyhýbám. Ale vy zřejmě patříte k těm rozumnějším.“

„Myslím, že nejsem *smart boy*, ostrý chlapec, jak tady říkají... a taky doufám, že nikdy nebudu.“

„Hm... To se tedy lišíte od všech svých krajanů.“

„Já nejsem Američan, pocházím z Evropy, z Německa,“ upřesnil jsem na vysvětlenou.

„Tak to jsme krajané,“ podivil se Klekí-petra. „Aspoň částečně. Já jsem se totiž také narodil za oceánem. Ale teď se ze mě stal Apač. Divné, že?“

„Proč? Říkává se přece, že cesty boží jsou nevyzpytatelné. Konečně i ty nejpodivuhodnější věci se obyčejně dají vysvětlit docela přirozeně.“

„Máte pravdu,“ přisvědčil živě, „máte úplnou pravdu: nadaný student, tulák a nakonec z vlastní vůle Apač – to zní skoro neuvěřitelně, a přesto v těch osudech není nic nepochopitelného.“

Očividně ho těšilo, že si se mnou může pohovořit. Vybídl mě, abychom se ještě na okamžik posadili do trávy, do stínu stromů,

a začal se mě zevrubně vyptávat na mé osudy, co mě sem přivedlo, i na spoustu jiných věcí. Odpovídal jsem otevřeně a přitom pozoroval jeho zvláštní tvář, rozrytou hlubokými vráskami, poznamenanou zřejmě zoufalstvím, vnitřním bojem, nouzí i odříkáním. Jeho oči však byly velmi klidné a tiché, podobaly se hluboké vodě v jezeře, kterou nezčeří ani nejmenší vánek. Co všechno asi viděly!

„Jste ještě na začátku života,“ podotkl tiše a laskavě, když se o mně dozvěděl všechno. „Já už se mohu dívat jen nazpět, do minulosti. Ale díkybohu jsem se vyrovnal s tím nejhorším, zlé svědomí už mě netíží.“

„Zlé svědomí?“

„Jste překvapený?“

„Nevypadáte zrovna na zlosyna,“ řekl jsem.

Stiskl mi vroucně, vděčně ruku.

„A přece, přece jen,“ potřásl hlavou. „Člověk ani někdy neví, jak a čím druhému vlastně škodí. Víte, já jsem se kdysi považoval za náramného osvícence. Bouřil jsem ve škole ve jménu rozumu... byl jsem totiž vysokoškolským učitelem... na rozum jsem nedal dopustit, hlavně na svůj vlastní! Kdeco jsem věděl, kdeco jsem znal, proti všemu jsem vystupoval. Pak se jednoho krásného dne pár studentů popletených mými proslovy dalo strhnout k nepředloženostem – smluvili se na atentátu, ale chytli je, posadili za mříže a odsoudili k doživotí. Samozřejmě moje jméno při tom padlo taky, a já, bouřlivák a osvícenec, jsem se zachoval jak zajíc: nohy na ramena a hurá za hranice.“

Umlkl a zadíval se soustředěně před sebe. Neodvážil jsem se ho rušit jediným slovem. Pak se zas vzchopil a zvedl hlavu:

„A tak mi zbyla svoboda a bolest v duši. Výčitky svědomí mě hnaly z místa na místo, z jedné země do druhé. Kolikrát jsem se už rozhodoval to radši skoncovat – vlastní rukou. Možná jsem měl štěstí, že k tomu nedošlo, možná tomu tak chtěla prozřetelnost. A když jsem se dostal k jednomu duchovnímu v Kansasu, který žil a působil v pustině docela sám, a přece šťastný, pochopil jsem, v čem bych mohl najít štěstí i já.“

Zase se na chvíli uzavřel do mlčení. Sepjal bezděčně ruce a pokýval hlavou, vracel se v tom okamžiku vzpomínkou do minulosti.

„Rozhodl jsem se, že půjdu mezi indiány... odčiním tady, na těch ubohých lidech, čím jsem se provinil na jiných tam za oceánem. Já vím, co mi namítnete: že osud rudého plemene je tak jako tak zpečetěn. Jsem si toho vědom stejně jako vy – a snad právě proto chci dát trochu přátelství a útěchy tomu umírajícímu rodu. Je tak nadaný, příteli! Jen čas by potřeboval – a pochopení! Například toho mladého náčelníka jsem poznal tady. Skvělý muž, má nesmírné vlohy. Kdyby byl synem nějakého evropského panovníka, stal by se z něho asi výjimečný vladař nebo jedinečná osobnost své doby. Bohužel jeho osud bude osudem jeho rasy...“

Klečí-petra se znovu odmlčel a sklonil hlavu. Nebyl jsem mocen slova. Stiskl jsem mu němě ruku. Pochopil, opětoval stisk, potom pokývl hlavou a po chvilce tiše dodal:

„Viděl jsem, jak vás Vinnetou přitahuje. Možná že právě proto jsem se tak rozpovídal o sobě, o něm. Anebo snad proto, že je mi dnes tak zvláštně? Divný pocit, jako na podzim, když začíná padat listí, znáte to? Opravdu: proč vlastně jsem to všechno začal vypravovat? Vám, neznámému člověku?“

Zadíval se s lehkým pokrčením ramen do dálky, směrem k údolí, kde se v té chvíli objevily dvě malé postavy indiánů.

Bylo to podivné. Vynořili se přesně za hodinu, jako by s sebou měli nejpřesnější hodinky, a přesně v tom místě, kde jsme je spatřili naposled. Tentokrát však s sebou přiváděli i své koně. Nechali je volně pást nedaleko našeho tábora a dál šli pěšky, stejně vážně a důstojně jako poprvé.

Inču-čuna se zastavil až před vrchním inženýrem. Ostatní běloši se shromáždili v širokém kruhu kolem a s napětím očekávali, co bude.

„Jak se rozhodli moji bílí bratři? Kdy hodlají odejít?“ otázal se apačský náčelník.

Bancroft – zmatený a poplašený – se rozhodl, že se pokusí ještě jednou vyjednávat.

„Uvažovali jsme o tvých návrzích,“ soukal pomalu ze sebe. „Chceme vypravit ještě dnes posla do Santa Fé, aby tam oznámil, co žádáš. Až se vrátí, odpovíme ti na všechny tvoje otázky a přání.“

Nevymyslel si to špatně, uvědomil jsem si. Nežli by se i nejrychlejší jezdec vrátil ze Santa Fé, byli bychom s rozměřováním dávno hotovi. Jenomže náčelník neměl chuť prodlužovat nám příležitost k práci. Jeho odpověď byla krátká a strohá:

„Tak dlouho Inču-čuna nebude čekat. Moji bílí bratři nechť řeknou ihned, co učiní.“

Mezi půlkruhem *surveyorů* a lovců se protlačil Rattler. Trochu se potácel, v ruce držel plecháč po okraj naplněný pálenkou. Přikolébal se až k oběma Apačům a zablábolil:

„Já navrhuju, ať si s námi indiáni připijou... Když si připijou, tak půjdem... jinak ne... Ten mladý může začít... Tady máš ohnivou vodu, Vinnetou!“

Natáhl ruku s plecháčem. Mladý Apač ustoupil o krok s jediným odmítaným posunkem ruky.

„Cože... ty se mnou nechceš pít?!“ vybuchl Rattler divoce. „To je urážka, rozumíš! Tady máš, ty prokletá rudá kůže, olízej se, když se mnou nechceš pít.“

A než mu v tom mohl kdo zabránit, vychrstl plecháč pálenky Apačovi do tváře. To je pro každého indiána neodpustitelná pohana, něco takového vyžaduje potrestání hned na místě. Viděl jsem, že Vinnetou na okamžik strnul, vzápětí zasadil ničemovi ránu pěstí, až se zapotácel a klesl k zemi. Opilý Rattler se těžce zvedl a chvíli se zdálo, že se chce na mladého indiána vrhnout. Ale nakonec si to rozmyslel, jen výhruzně zavrčel a odpotácel se zpátky k vozu s kořalkou.

Vinnetou si otřel hřbetem ruky potřísněný obličej. Jeho tvář zůstala jako z kamene, jediné hnutí svalů neprozrazovalo, co si mladý Apač myslí nebo co cítí. Ovládal se stejně dokonale jako jeho otec.

„Inču-čuna se táže ještě jednou a naposled,“ ozval se hlas jeho otce. „Opustí dnes bílé tváře údolí?“

„Nemůžeme odtud odejít,“ řekl Bancroft.

„Opustíme je tedy my. Od této chvíle však mezi námi není mír!“

Bylo mi zoufale, chtělo se mi hlasitě křičet a vyzvat indiány i bělochy, aby si ještě jednou sedli a domluvili se, chtělo se mi navrhnout rozumnou dohodu, ale bylo by to zbytečné. Ti tři kráčeli ke svým koním a nebyli už ochotni poslouchat nepřesvědčivé řeči bělochů. Zezadu, od vozů, se ozval Rattlerův opilý hlas:

„Jděte k čertu, vy rudí psi! Ale za tu ránu pěstí mi zaplatíš!“

Bleskurychle, mnohem rychleji, než se dalo od opilého člověka čekat, strhl z vozu ručnici a namířil na mladého Apače. Vinnetou stál na volném místě, kde poskytoval ničemovi dokonalý cíl. Ozval se výstřel a současně, ne, zlomeček vteřiny předtím jsem zaslechl výkřik Klekí-petry, který se vrhl tělem před apačského bojovníka: „Pozor, Vinnetou, stranou!“

Klekí-petra se otočil kolem své osy, chytil se pravicí za prsa, několik okamžiků vrávoral sem a tam a nakonec padl k zemi. V témže okamžiku klesl i Rattler. Vrhł jsem se k němu, zasáhla ho moje pěst, ale právě o těch několik rozhodujících drahocenných vteřin pozdě. O několik vteřin, které stály zbytečně lidský život. Kolem dokola se ozývaly výkřiky zděšení a zavládl zmatek. Jen oba Apačové ze sebe nevydali ani hlásku. Rychle přiklekli ke zraněnému a prohlíželi jeho ránu. Rattler zasáhl Klekí-petru zřejmě do srdce; nešťastníkova prsa byla zarudlá tryskající krví a obličej se rychle pokrýval smrtelnou bledostí.

Vinnetou si položil jeho hlavu do klína. Bez hnutí brvou se díval do tváře umírajícího. Klekí-petra pomalu otevřel víčka. Když uviděl Vinnetoua, přelétl jeho tváří spokojený úsměv.

„Vinnetou, ši-ya, Vinnetou... Vinnetou, ach můj synu Vinnetou,“ zašeptal.

Jeho oči chvíli bloudily kolem, potom mě spatřil, pokynul lehce rukou. Přistoupil jsem blíž a chopil ho za téměř bezvládnou pravici.

„Zůstaňte... mu věrný,“ šeptal sotva slyšitelným hlasem, „vy a on... pokračujte v mém díle... v přátelství bílých a rudých...“

Zdálo se, že každé slovo ho nesmírně namáhá. Ale v očích měl výraz hlubokého smíření.

Jeho ruce se křečovitě zachvěly, z rány vytryskl proud krve, hlava se zvrátila dozadu.

Klekí-petra byl mrtev.

Vinnetou mu položil s největší něhou a opatrností hlavu do trávy. Viděl jsem, že přivřel víčka, než se otočil s tázavým pohledem k otci. Inču-čuna stál nad nimi nehybně, všechny rysy tváře napjaté bolestí.

„Vrah leží tam, srazil jsem ho,“ řekl jsem tiše. „Můžete si ho vzít.“

„Ohnivá voda!“

To bylo jediné slovo, které apačský náčelník vyslovil. Ale kolik v něm bylo pohrdání, kolik v něm bylo opovržení!

„Já... já nesouhlasím... já chci být vaším přítelem... půjdu s vámi,“ vydralo se mi ze rtů.

Blábolil jsem, celý zničený tím, co se stalo.

Plivl mi přímo do obličeje.

„Prašivý pse! Ty placený zloději půdy! Ty smrdutý kojote! Opovaž se udělat krok s námi, Inču-čuna tě rozdrť!“

Sklonil jsem bezmocně hlavu. Co jsem mohl dělat? Nebyl jsem snad vetřelec, který si nezaslouží nic než plivnutí do obličeje? Co jsem mohl Apačům namítnout tváří v tvář mrtvému Klekí-petrovi? Díval jsem se zahanbeně a bezmocně na ty dva, kteří rychle vyzvedli mrtvé tělo na koně a obratně je tam připevnili. Vyskočili do sedel a pomalu, podpírajíce ze dvou stran bezvládné tělo Klekí-petry, odjížděli směrem k lesu.

Bez jediného slova výhrůžky, bez jediného slova o pomstě.

Jen na kraji lesa, než zajeli do houštiny stromů, se po nás ještě jednou mlčky otočili. Bylo to horší, než kdyby nám přísahali nejstrašnější pomstu.

„Příšerná záležitost...“ vydralo se těžce Samu Hawkensovi ze staženého hrdla. „A ten padouch, nasátý pálenkou skrz naskrz jako

houba, se ještě válí tamhle pod vozem! Řekněte mi, co máme s takovým darebákem dělat?!”

Neodpověděl jsem. Nevěděl jsem, co odpovědět. Osedlal jsem si koně, vyhoupl se do sedla a hnal se tryskem z prémie – jen abych byl sám, sám, sám. Nechtěl jsem vidět nikoho z těch lidí, toužil jsem zůstat o samotě a zbavit se toho strašného zážitku.

Vrátil jsem se – k smrti zemdlený – teprve pozdě večer.

Tábor jsem však už na místě nenašel.

Přemístili ho na kraj lesa, docela blízko k místu, kde ležel od vlečený grizzly.

5. Hovory u ohně

„Človče, kde vás čerti nosí?!“ přivítal mě Sam Hawkens zhurta, sotva jsem seskočil z koně a objevil se u táborového ohně.

Ačkoliv bylo už hodně pozdě, celý tábor byl vzhůru, až na Rattle-
ra, který ještě vyspával svou opici. Sam už stáhl z medvěda kůži, ale maso, jak jsem si všiml, bylo netknuté.

„Čekáme na vás,“ hartusil, „nemůžeme přece porcovat bez hlavní osoby. Zatím jsem mu svlékl kožich, krejčí mu ho ušil vzorně na tělo, hihihih... doufám, že proti tomu nic nenamítáte?! Prosím, teď si řekněte, jak mám rozdělit maso. Trochu pečinky před spánkem přijde všem ohromně k chuti!“

„Rozdělte to, jak chcete,“ zahučel jsem lhostejně. „Maso patří všem.“

„Well, něco vám řeknu: nejlepší z celého medvěda jsou pracky. Jenomže se musí trochu uležet, víte – nejlíp chutnají, když s nimi už hýbají červi. Bohužel, tak dlouho čekat nemůžeme, mám totiž takový nepříjemný dojem, že nás co nevidět navštíví páni Apači, a ti nám zaženou chuť! Doporučoval bych trochu si pospíšit se stolováním a spořádat ty pochoutky dřív, než nás i s nimi spořádají páni rudoši. Máte něco proti tomu?“

„Ne. Vůbec ne.“

„Dobrá – můžem se tedy do té nádhery pustit, jestli se nepletu... hihihih!“

S těmi slovy uřízl medvědovi tlapy a pečlivě je rozřezal na úzké plátky, tak aby na každého připadl stejný díl. Dostal jsem opravdu krásný kousek z přední nohy, ale vzal jsem jej lhostejně a sedl si stranou. Bylo to podivné: cítil jsem sice hlad, ale přitom jsem neměl na tu medvědí pečinku nejmenší chuť. Žaludek se mi po dlouhé, namáhavé jízdě svíral a jen myšlenka na jídlo se mi protivila. Snad to bylo tím, že jsem stále nemohl vytlačit z mysli obraz toho, co se stalo. Měl jsem dojem, že vedle mě ještě sedí Klekí-petra, že poslouchám jeho vyznání a slyším v jeho slovech jakousi předtuchu blíz-

kého konce. A nedaleko ležel vrah, který měl už dávno skončit kul-
kou, ale to se mi hnusilo, hnusil se mi tak, že bych nebyl s to zved-
nout proti němu zbraň. Tak jako – zřejmě – oběma Apačům, kteří jen
z tohoto důvodu neztrestali na místě Rattlerův podlý čin.

„Ohnivá voda,“ řekl Inču-čuna a mně dosud zněla v uších ta
Apačova slova plná pohrdání a vnitřního odporu. A znovu jsem
slyšel Klekí-petrův výkřik a potom jeho chroptění a sotva slyšitelný
hlas: „Pokračujte... v přátelství bílých a rudých...“ Proč se svými
posledními slovy obrátil právě ke mně? Vytušil snad, jak hlubokým
dojmem na mě zapůsobil Vinnetou? Teprve teď jsem si to vlastně
uvědomoval. Ano, snad ještě k nikomu jsem nepocítil tolik úcty jako
k tomuto mladému indiánovi. Nebyl o mnoho starší než já, a přece,
jak velmi mě převyšoval! Ta vážná, hrdá čistota, která zářila v jeho
sametových očích, ta klidná jistota každého jeho pohybu, ta důstoj-
nost hlubokého a potlačovaného žalu! Jak úctyhodně se zachoval on
i jeho otec! Jiný na jejich místě, ať běloch nebo indián, by se vrhl na
zločince, okamžitě by se chtěl pomstít, ale oni neuznali ničemného
chlapa ani za hodna pohledu, a víc: neprozradili ani jediným hnutím
svalu ve tváři bolest, která jistě vrchovatě zaplavila jejich nitro. Jací
ubožáci jsme byli proti nim my, civilizovaní lidé!

Tak jsem seděl, sám, jen s těmihle myšlenkami, zatímco ostatní si
pochutnávali na svých porcích medvědího masa; a kdoví jak dlouho
bych byl hloubal nad událostmi osudného dne, kdyby mě nevyrušil
pozorný Sam Hawksens.

„Co je s vámi, *sir*? Vy si nic nevezmete?“

„Děkuju. Nebudu jíst.“

„Aha... chcete se spíš věnovat duchovním úvahám, ano? Poslyšte,
sir, já vás chápu. Ani nevíte, jak se mi hnusí to, co se stalo. Ale
westman musí umět leccos překousnout. Víte, jak se říká Západu?
Dark and bloody-grounds, ponurý krvavý kraj! Bohužel je to pravda,
skoro každá píď je tu zkropená krví, a kdo je na tohle citlivý, udělal
by nejlíp, kdyby zůstal doma a pil někde pod kaštany limonádu.
Nesmíte si to tak brát... víte co, já vám tu porci upeču vlastnoruč-
ně!“

„Děkuju, Same, ale já opravdu nebudu jíst. Radši mi povězte – co teď s Rattlerem?“

„No... mluvili jsme o tom už trochu s chlapci.“

„Ano? A jak ho chcete potrestat?“

„Potrestat? Vy jako myslíte, aby dostal nějaký trest?“ protáhl Sam Hawkens.

„Samozřejmě! A co jiného?“

„Hm, hm... no a co myslíte, za jaký konec bychom to měli vzít? Máme ho postavit před soudce jako vraha a poslat ho do San Franciska, do New Yorku nebo do Washingtonu?“

„Prosím vás!“ řekl jsem trochu dotčeně. „Propadl přece jasně zákonu prerie. My sami máme právo ho soudit.“

„Aha! Ten Klekí-petra byl váš příbuzný nebo váš dobrý přítel?“

„To nebyl –“

„Tak, tak! Jenže na tom, příteli, záleží. Samozřejmě, Západ má svoje zákony, dokonce velmi pevné a přísné. Oko za oko, zub za zub, krev za krev, přesně jak to stojí psáno v bibli. Když se stane zločin, může být okamžitě potrestán... například tím, že lovci vytvoří takový malý soudní tribunál, rozsoudí zločin a provedou rozsudek. Musí to být, jinak by nám tady za chvíli všelijaká verbež přerostla přes hlavu.“

„No prosím. Tak tedy udělejme tribunál!“

Sam Hawkens se shovívavě usmál:

„Jenže k tomu nejdřív potřebujete žalobce.“

„Toho budu klidně dělat já!“

„Vy! A jaké k tomu máte právo?“

„Jaké právo! Řádný člověk prostě nemůže nechat takový zločin bez trestu.“

„*Pshaw!* Mluvíte jako *greenhorn*. Žalobce byste mohl dělat jen ve dvou případech: kdyby zavražděný člověk byl buď váš příbuzný, nebo váš blízký přítel. Poněvadž jste právě řekl, že to tak není –“

„Anebo v druhém případě?“ přerušil jsem Sama.

„Anebo v druhém případě, kdybyste tím zamordovaným byl vy sám. A to taky nejste, jestli se nepletu, hihihih!“

Sam se tiše pochechtával, a já jsem zachovával ledový chlad. Upřímně řečeno, ten vtip mě popudil.

„To není kabaret, Same!“ řekl jsem.

„Ale ovšem, vím, vím,“ zvažněl lovec. „To jen kvůli úplnosti, vážený! Abyste si uvědomil, že podle zákonů prerie *nemáte* právo podat žalobu. A kde není žalobce, není soudce ani tribunál.“

„Takže pan Rattler zůstane bez trestu?“ vykřikl jsem pobouřeně.

„Ani nápad! A nečertěte se hned! Dávám vám slovo zálesáka, že si to vypije i s úroky, dokonce tak rychle, jako když pošlu na cíl kuličku ze své Liddy. Apači se o to postarají.“

„Rattler si to vypije – a my s ním!“

„Dost možná,“ připustil Sam. „A vy si myslíte, že by se něco změnilo, kdybychom pověsili Rattlera tamhle na větev? Kdepak! Ti myslí jinak: byl jsi s ním, tak si to s ním vypiješ, ať je živý, nebo mrtvý, ať je tady, nebo padesát mil odtud. Nezapomeňte, *sir*. Apačové považují za vraha Klekí-petry nás *všechny*, nejen Rattlera. A jestli se jim dostaneme do rukou, taky s námi podle toho zatočí.“

„I když potrestáme Rattlera sami? Nebo když se ho zbavíme?“

„Samozřejmě. Vrhnou se na nás, ani je nenapadne pátrat po tom, jestli Rattler je mezi námi, nebo není. Ostatně – jak si to představujete: *zbavit* se Rattlera?“

„Já bych ho prostě propustil,“ prohlásil jsem bez dlouhých úvah.

„Hm... Vy jste ho přijal, že ho chcete propouštět? Koneckonců, nebylo by to ani příliš prozíravé, propustit ho zrovna teď.“

„Same, tohle namouvěru nechápu! S žádnou pochybnou existencí nejsem ochoten být pohromadě ani hodinu. A k tomu s vrahem! Přece mě nikdo nemůže nutit, abych byl ve společnosti s takovým ničemou, s opilcem, který je schopen každou chvíli mi provést nějaký darebácký kousek!“

„Ale jistě, uznávám: Rattler je zločinec a darebák a opilec, jenže to ještě neznamená, že proto pro něj neplatí žádný zákon. Chápu vaše rozhořčení, taky bych mu nejradši zakroutil krkem, ale taky nechci, abychom nějakou zbrklostí zavinili další zločin. Co myslíte, že udělá Rattler, když ho propustíte?“

„To je jeho věc,“ odsekl jsem bezmyšlenkovitě.

„A taky naše,“ namítl ostře Sam. „Protože v tom okamžiku budeme všichni, jak tu sedíme, v nebezpečí, že se bude mstít. Neříkám, že je rozumnější mít ho radši mezi sebou nežli se ohlížet po každém trsu křoví, jestli tam náhodou nesedí s nabitou puškou? Jeden mrtvý stačí až dost. Nemám pravdu?“

Pohlédl na mě, ale pak sklouzl očima k táboráku, k Rattlerovým kumpánům, a významně potřásl hlavou. Pochopil jsem. Nešlo jen o Rattlera, šlo o jeho spřežence, které bychom pak měli na krku, kdybychom se zbavili Rattlera. Nezbylo mi než dát Samovi za pravdu.

„Po tomhle vysvětlení...“ připustil jsem neochotně, „asi opravdu musíme nechat věci tak, jak jsou. Apačové mi ale dělají hlavu: skutečně si myslíte, že se na nás vrhnou a budou se mstít?“

„S tím počítejte. Pro ně nejsme nic než banda darebáků, sprostých zlodějů pudy. Proto se tak obrovsky ovládali, proto ani nehnuli brvou a odjeli bez slova vyhrůžky! Jsou skálopevně přesvědčeni, že nás dostanou všechny do jednoho. A jestli jim padneme do drápů, tak se můžeme připravit na tu nejkrutější smrt! Klekí-petra byl pro ně někdo – tím strašnější musí být podle jejich představy pomsta!“

Bezmocně jsem sevřel pěsti.

„Kvůli jednomu opilci!“ povzdechl jsem.

„Jak dlouho ještě bude trvat rozměřování?“ změnil znenadání Sam téma rozhovoru. „Myslím, kdyby se do toho opravdu všichni pořádně dali?“

„Nevím, snad pět dní.“

„Hm...“ Sam se škrábal usilovně svými tlustými prstíky na skrání. „Pokud vím, Apačové tady v blízkosti žádný tábor nemají. K nejbližším Mescalerům bude jistě dobré tři dny jízdy, a protože Inču-čuna s Vinnitouem nejedou sami, mají s sebou ještě mrtvého, potrvá jim to aspoň čtyři. Pak tři dny zpátky... to by znamenalo, že byste práci ještě mohli dokončit.“

„Ale Apačové mohou taky mrtvolu nechat někde v bezpečném úkrytu a přijet s posilou mnohem dřív. A pak, je docela dobře mož-

né, že tady v okolí jsou ještě nějakí jiní Apačové. Není nepravděpodobné, že by se dva tři muži, a k tomu náčelník se synem, pustili jen tak sami po prérii? Je přece doba lovů, bizoní stáda táhnou krajem, možná že Inču-čuna a Vinnetou tu mají celou loveckou tlupu – a oddělili se od ní jen kvůli grizzlymu. Měli bychom být opatrní.“

Sam Hawkens přimhouřil svá očka a v jeho tváři se objevila grimasa úžasu.

„*Good heavens*, dobré nebe,“ vykřikl, „vy ale máte otevřenou hlavičku, *sir*! Dneska je každé kuře tisíckrát chytřejší než stará slepice! Ale náhodou, nejsou to zrovna hlouposti, co tady říkáte. Musíme si opravdu dávat zatracený pozor na každou maličkost. A především musíme zjistit, kam vůbec oba Apači odjeli. A to si vezmu na starost já. Hned ráno.“

Poslední slova slyšeli už také Will Parker a Dick Stone, kteří se nemohli dočkat svého přítele a vypátrali, že sedí se mnou. Hned se samozřejmě hlásili k průzkumu.

„Půjdu taky! To musím pomoci,“ řekli oba skoro současně. Ale Sam Hawkens vrtěl hlavou, až mu poskakoval klobouček na hlavě.

„Jen pěkně zůstaňte, kde jste! Oba! Tady vás ještě bude moc a moc třeba! Jasně?“

Podíval se zase po Rattlerových kumpánech, a ten jeden nenápadný pohled úplně stačil. Jen Will Parker ještě trochu váhal.

„Nemůžeš přece jet docela sám,“ namítl.

„Co bych nemohl, mohl bych, kdybych chtěl,“ řekl Sam. „Ale nemusíš mít strach, já budu mít průvodce.“

„Průvodce?“ podivil se Will Parker. „Kde ho vezmeš?“

„Tady. Tohoto mladého muže,“ řekl Sam a ukázal na mě. „Vždyť už má dokonce své válečnické jméno. Co tomu říkáte, *sir*?“

„Pojeď rád,“ odpověděl jsem krátce.

„*Well!*“ přikývl Sam Hawkens. „Dohodnuto. Jenomže to nebude žádná nedělní projížďka, to je podnik, který od vás bude žádat všechny síly. A to znamená, že se teď musíte pořádně najíst a pořádně vyspat. A proto se vás ptám – sníte ty svoje medvědí tlapy, nebo ne?“

Milý Sam se zatvářil neobyčejně přísně, ale měl vlastně svatou pravdu. Nezbylo než přisvědčit.

„Aspoň pár soust okusím,“ svolil jsem.

„Jen okuste, okuste, já znám to okoušení, hihihih!“ zasmál se zálesák. „Stačí, abyste si jednou kousnul, a nenecháte toho, dokud budete mít před sebou jediný kousek masa. Dejte to sem. Já vám ty pracky pěkně opeču.“

Dobrák Sam se pochechtával, ale věděl, co říká. Sotva se mi octlo na jazyku první sousto, naráz jsem zapomněl na všechno, co mě trápilo, a jedl jsem, jedl jako bumblíček – dokud jsem měl co.

„Vidíte?“ usmíval se spokojený a taky jak náleží polichocený Sam Hawkens. „Neříkal jsem vám, že je daleko příjemnější mít takového grizzlyho v žaludku než před sebou? No! A teď si ještě uřízneme nějakou šikovnou porci kýty. Opečeme si ji a zítra ji vezmeme s sebou. Při takovýchhle výpravách totiž člověk musí počítat s tím, že zrovna nebude mít čas shánět někde zvěřinu k obědu. A taky vždycky nesežene kamínka a pekáč, aby si ji upekl. No nic, to už obstarám já – vy si běžte lehnout, ať se pořádně vyspíte. Vyrážíme časně ráno, při východu slunce.“

„Dobrá,“ souhlasil jsem. „Jen mi ještě řekněte: kterého koně si berete?“

„Žádného.“

„Cože?“

„No to je otázka? Mám si sednout na krokodýla nebo na nějakého ptáka bezperáka? Se mnou pojede má Mary!“

„To bych nedělal... Přece ji ještě tak dobře neznáte.“

„Ale zato ona zná mě až moc dobře, hihihih!“ A má přede mnou ohromnou úctu.“

„Já vím...“ řekl jsem váhavě. „Jenže může mít taky všelijaké zlozvyky, které zatím neznáte, a při takovéhle výpravě... Já jsem četl, že někdy může jediné zafunění koně prozradit jeho pána.“

„Představte si to!“ divil se okázale Sam Hawkens. „Já vám řeknu, kdybych se já chtěl stát *westmanem*, sedl bych si pěkně do ušáku a četl od rána do večera indiánské historiky a knížky o Západě, do-

kud bych se z nich všechno nenaučil! Člověk by přitom sice ztloustl a okusil by medvědí tlapy nanejvýš na papíře, ale znal by všechno. Upřímně: rád bych věděl, jestli ti chlapíci, co spisují podobné knížky, vystrčili vůbec někdy nos aspoň přes Mississippi.“

„Ale jistě, Same...“

„Ne, ne, ne! Já o tom vážně pochybuju. A mám k tomu své důvody: kdo si jednou zvykne na uzdu, nůž a laso, toho nikdo nedostane k inkoustu a papíru – ani za živý svět. Žádný pořádný *westman* o nic takového nestojí.“

„Ba ne,“ namítal jsem. „To se, Same, mýlíte. Copak se člověk musí prohánět na Západě tak dlouho, až není schopen udržet pero v prstech, aby napsal pořádnou knihu o zdejších poměrech?“

„Teď jste střelil kozla, *sir*! Určitě tvrdím, že pravdu o Divokém západě vám napíše jen pravý *westman*! Ale tomu něco takového nikdy nepřijde na mysl! V tom je háček!“

„Ale proč by nenapsal?“

„Protože nikdy neopustí Západ! Prérie – to je něco jako moře. Kdo si na ni zvykne, kdo si ji zamiluje, toho už nikdy nepustí. Ne, ne, nikdo mi nevymluví, že tihle pisálci nemají o Západě nejmenší potuchy. Jinak by neutekli z prérie kvůli tomu, aby popisovali stovky stránek inkoustem.“

„A když vám řeknu, že takového člověka znám? Člověka, který má prerii a Západ rád, a přesto o něm chce psát knihy?“

„Prosím vás, toho bych rád viděl! Kdo je to?“

„Jen si domyslete.“

„Co... vy snad nemluvíte o sobě?“

Sam vyvalil svá malá očka v nejpřímnějším údivu.

„Už je to tak,“ přikývl jsem s úsměvem.

„Ale ne!“ vzpíral se Sam uvěřit. „*Sir*, přece se nechcete zničit!“

„To nechci,“ smál jsem se, „na to nepomyslím ani v nejmenším. Zato chci jezdit po cizích zemích, seznamovat se s jinými národy a krajinami a pak o tom psát čtenářům knihy. To už dělám nějaký čas.“

„Ale... pro všechno na světě, proč, proč?“

„Pro poučení lidí... a taky pro peníze, abych se uživil.“

„Zounds! Pro poučení a pro peníze – vy jste dobrý!“ vyhrkl Sam. „Koho chcete, prosím vás, poučit, když jste sám ještě pořád *greenhorn*, jak zákon káže? Ujišťuji vás, že o vaše poučení nebude stát ani jeden jediný čtenář! A vůbec, poučovatelů je na světě i bez vás až dost!“

„Psát knížky pro lidi, Same, je docela vážné a důležité povolání, a já...“

„Pshaw!“ Nenechal mě domluvit a pokračoval stejně rozčileně dál: „Pořádný *westman* je tisíckrát důležitější než nějaký pisálek. To musím vědět, protože já jsem *westman*, kdežto vy jste k tomu sotva přičichl. Psát knihy kvůli tomu, aby se člověk uživil – dejte pokoj! Kolik prosím vás stojí taková kniha, co chcete sepsat?“

„To je různé. Dolar, dva, tři... podle toho, jak je veliká.“

„Náramné! To je náramné! A víte, co se platí za bobří kůži? Máte ponětí, nač byste si přišel, kdybyste jenom začal chytat zvěř? Na stokrát víc, než co dostanete od svých čtenářů, jestli se vůbec nějakí najdou. Beztoho jim budete vykládat samé nesmysly. Uživit se! To je tady na Západě to nejmenší! Tady máte na každém kroku nádhernou pramenitou vodu, a tam někde budete nejspíš pít... inkoust. A budete okusovat násadku, místo abyste honil bizony nebo si opatřil báječné medvědí tlapy na večeri. A místo na tohle nádherné nebe budete věčně čučet do čtyř zaprášených stěn. A místo na koni budete rajtovat na polštáři – A vůbec! Jestli se chcete mermomocí dát na tuhle bláznivinu, jste pro mě politováníhodný člověk. Vyřízená nula. Tak je to, jestli se nepletu.“

Byl vrcholně rozčilený. Očička mu jen blikala v tučné tváři a obličej přímo žhnul svátým rozhořčením. Chtěl jsem ho uklidnit, ale přilil jsem tím jenom oleje do ohně.

„Ale Same, nakonec z té knihy, co napíšu, budete mít radost i vy sám.“

„Cože? Já? Radost? Nechte si ty pitomé vtipy!“

„Ale ano, budete. Až si o sobě přečtete...“

„O sobě?“

Vyvalil oči, divže mu nevypadly z důlků.

„Ano, mluvím jasně. Jistě napíšu i něco o vás.“

„O mně? Co dělám... nebo co jsem vám říkal nebo tak?“

„Uhádl jste!“ potvrdil jsem. „Píšu obvykle to, co jsem sám prožil - no a s vámi už jsem něco prožil. Takže třeba vás popíšu právě tak, jak tady teď sedíme a mluvíme spolu.“

Sam odhodil kýtu, kterou si do té chvíle opékal nad ohněm, chytil pušku, vyskočil a hrozivě proti mně obrátil hlaveň:

„Vyzývám vás, abyste mluvil vážně,“ vykřikl. „A žádám vás, abyste mi řekl, jestli jste to mínil doopravdy!“

„Naprosto vážně.“

„Tak? V tom případě vás tedy žádám, abyste všechno okamžitě odvolal a slavnostně přísahal, že nic takového nepodniknete!“

„Ale proč?“

„Protože vás jinak na místě odbouchnu touhle starou poctivou Liddy, kterou vidíte před sebou. Tak ano, nebo ne?“

„Ne.“

„Srazím vás k zemi!“ vykřikl divoce a zamával mi kolem hlavy pažbou ručnice.

„Prosím, poslužte si,“ vybídl jsem ho klidně.

Pažba ještě několik vteřin poletovala nad mou hlavou. Potom zbraň odhodil daleko do trávy, zalomil zoufale rukama a začal bědovat:

„Tomu člověku přeskočilo v hlavě, nemá všech pět pohromadě! Já to tušil, už když mluvil o tom spisování! A teď to mám černé na bílém! Copak může někdo jiný než vyložený šílenec zůstat klidně sedět, když mu sviští má Liddy kolem nosu? Ale co s ním, co s takovým chlapem, copak se z něčeho takového může vůbec vyléčit?“

„Proč by se léčil, nepotřebuje žádné léčení,“ ohradil jsem se. „Má to v hlavě v pořádku.“

„Myslíte? Copak byste se vzpíral tak rozumným důvodům, kterými vás tady častuju, být při zdravém rozumu? Copak byste radši riskoval, že vás vlastnoručně srazím touhle pažbou?“

„Nesmysl,“ řekl jsem, „Sam Hawkens mě nikdy nesrazí, to vím úplně jistě!“

„To víte úplně jistě?“ vykřikl. „Aha, tak vy to víte! No... bohužel máte pravdu,“ dodal tišeji. „Raději bych sám držel pár pohlavků, než bych na vás napřáhl ruku, neřkuli pažbu. Je to tak, co se dá dělat.“

Sam se zatvářil nesmírně lítostivě a dopáleně zároveň. Narazil si svůj podivuhodný širák, sebral ze země kýtu a odhodlaně se zakousl do pečinky.

„No, no, Same, přece víte, že na mě si nikdo s vyhrožováním nepřijde. A s těmi knihami o Západě to taky není všechno tak marné, jak se vám zdá.“

Sam se vztyčil a bojovně zamával nad hlavou svou porcí medvědí kýty jako kyjem.

„A dost! Nebo vám hodím těch dvanáct liber medvědího masa na hlavu! Beztoho nemáte víc rozumu než ten nejhoupější grizzly! Proslavit se tím, že vás nějaký chlápek vrazí do knihy. Já vám řeknu, co člověka *skutečně* proslaví. Tady vezměte nůž a uřízněte z téhle medvědí kůže uši a zastrčte si je za klobouk! A navlečte si jeho drápy a tesáky na šňůru a udělejte si z toho náhrdelník! To z vás udělá slavného člověka – u každého poctivého *westmana* a u každého indiána. Protože každý, kdo se na vás podívá, uctivě řekne, hleďme, tenhle člověk se pustil do grizzlyho a taky ho složil, chlapík! Za chvíli si o vás budou povídat po celém Západě, a budete skutečně slavný! Rozuměl jste? Ale zkuste si strčit za klobouk pár listů papíru a pověsit si knížky kolem krku! Každý, kdo vás potká, si pomyslí, že jste utekl z blázince! To bude celá ta sláva, které dosáhnete!“

Pokrčil jsem rameny.

„Já se vám jen dívím, že se tak rozčilujete, Same. Vždyť vám to může být úplně lhostejné.“

„Mně? Lhostejné?“ rozčertil se Sam. „*The devil*, k čertu, tomuhle se říká lidský tvor, jestli se nepletu! Jeden ho má rád jako vlastního syna a má mu přitom být jedno, co dělá. Trochu silný tabák! Chlap má sílu jak bizon, svaly jak mustang, oči jak orel, jezdí na koni jak

duch prémie, střílí jak starý zálesák, rozený *westman*, zkušenější po pár měsících než jiný po letech, ale jeho jediná touha je sedět za stolem a psát knihy. Není to k zbláznění? To má člověk zůstat klidný? Uznáte to aspoň?”

Podíval se na mě dlouhým, tázavým pohledem. Četl jsem přímo v jeho očích, že čeká na mou odpověď. Ale já jsem neříkal nic, jen jsem se natáhl pro sedlo, přistrčil si je pod hlavu jako polštář, pohodlně se uvelebil a přivřel oči, jako bych užuž usínal.

„Prosím vás, co tohle má znamenat?“ řekl Sam, pořád s tou porcí medvědí kýty v pravici. „To už vám nestojím ani za odpověď?“

„Ale jistě,“ řekl jsem měkce. „Dobrou noc, milý Same, dobře se vespěte.“

„Vy chcete spát?“

„Co mám dělat? Před chvílí jste mi to důtklivě radil.“

„To bylo před chvílí. Ale *sir*, přece nejsme hotovi s tím, co jsme nakousli.“

„Já jsem hotov se vším,“ prohlásil jsem. „To co jsem se chtěl dozvědět, už vím.“

„Cože, co víte? Co zase víte?“

„Že jsem rozený *westman*, zkušenější po pár měsících než jiný po letech, že už dneska střílím jako starý zálesák a jezdím jako duch prémie...“ Samovi klesla ruka s medvědí kýtou. Rozkašlal se a zajíkávě ze sebe vypravil:

„Hromská práce, tenhle zelenáč... tenhle... ten mě... hm, hm, hm!“

„Dobrou noc, Same, spěte dobře,“ opakoval jsem a dělal, že se obracím na druhý bok.

„No spěte, spěte, vy patrone! Bude to lepší, než kdybyste zůstal vzhůru! Protože dokud máte otevřené oči, není si žádný poctivý chlap jistý, jestli ho náhodou netaháte za nos. Mezi námi je konec – rozuměl jste? Rozlil jste si u mě ocet! Prokoukl jsem vás skrz naskrz! Povedený ptáček!“

Řekl to hlasem na nejvyšší míru rozezleným. Takovým, že to skutečně vypadalo na úplný konec mezi námi dvěma. Jenže – ten konec

trval necelé dvě minuty. Poněvadž potom se ozval Sam Hawkens znovu a já jsem najednou slyšel jeho zjihlý, vlídný, přátelstvím se chvějící hlas:

„Dobrou noc, *sir*. Vyspěte se pořádně, ať jste při síle, až vás ráno vzbudím!“

Položil se rychle vedle mě a zachumlal se do příkrývky. Dokonce se pokoušel předstírat, že chrápe.

Byl to přece jen můj milý, dobrý, cituplný stařík Sam Hawkens.

6. Co prozradily stopy

Spal jsem, jako když mě do vody hodí, dokud mě Sam Hawkens neprobudil. Will Parker a Dick Stone už byli vzhůru a čilí, ale ostatní včetně Rattlera se ještě toulali někde v limbu. Posnídali jsme kousek masa a zapili jej několika hlty studené vody. Potom jsme napojili zvířata a Sam dal svým přátelům pro všechny případy několik pokynů, jak si mají počínat za naší nepřítomnosti.

Slunce se ještě nevyhouplo nad obzor, když jsme vyrazili z tábora na výpravu, na které nás možná čekalo nemalé nebezpečí. To byla tedy moje první cesta na výzvedy! Byl jsem nedočkavý a neklidný – a vůbec jsem netušil, že takových výprav zažiji v budoucnu desítky a desítky.

Vydali jsme se směrem, kudy odjeli oba Apači: údolím a potom podél cípu lesa k préríi. Stopy v trávě byly ještě docela zřetelné, dokonce i já, *greenhorn*, jsem je mohl bez obtíží rozeznat. Překvapilo nás ovšem, že vedou k severu. Apače jsme předpokládali spíš někde na jih od tábora. Stopa vedla záhybem údolí na vršek mírného svahu, až k pasece, kterou nejspíš měl na svědomí nějaký žravý hmyz. Vyjeli jsme vzhůru na paseku a dostali se k préríi, která se před námi rozprostírala do nedohledné dálky, zelená, tichá a rovná jako dlaň. I tady byla stále ještě zřetelná přímá linie stopy. Bylo zřejmé, že Apači objeli náš tábor velikým obloukem. Sam Hawkens, který do té chvíle nepromluvil ani slovo, znepokojeně potřásl hlavou a brumlal si sám pro sebe:

„Ne, ne – tahle stopa se mi vůbec nelíbí.“

„Mně se náhodou docela zamlouvá,“ poznamenal jsem.

„Aha!“ ušklíbl se Sam. „Mladý muž si představuje, že je hotový *westman*, protože jsem ho jednou pochválil. Pusťte ty představy z hlavy, *sir*. Stačí, aby si vás člověk poslechl, a hned ví, na čem je. To se rozumí, vám se ta stopa zamlouvá, poněvadž je před vámi jako na dlani, poněvadž by ji i slepý musel najít po hmatu. Jenže to je právě starému préríjnímu vlku, jako jsem já, nanejvýš podezřelé.“

„Mně to podezřelé nepřípadá.“

„Nechte svůj zobák laskavě v klidu, vážený! Nevzal jsem vás s sebou, abyste mi broukal do vousů své dětinské nápady! Když po sobě dva indiáni nechají takhle nápadnou stopu, *vždycky* to zavání něčím podezřelým. A co teprve když od vás odjeli jako nepřátelé na život a na smrt! To se dá předpokládat, že vás chtějí na něco nachytat! Ne? Přece si spočítají na prstech, že je budeme stopovat.“

„Prosím vás, nač by nás chtěli nachytat?“ zapochyboval jsem.

„To teď ještě nevím,“ odpověděl podrážděně Sam Hawkens. „Udělalí nám to ale moc lehké, to stopování. Kdyby nestáli o to, abychom jeli po jejich stopě, dali by si určitě tolik námahy, aby ji za sebou zahladili.“

„Hm, hm,“ bručel jsem si potichu. To tedy... aha... hm, hm...

„Co je?“ vyzvídal malý Sam.

„Ale nic.“

„Nepovídejte! Něco jste si brumlal!“

„Ani nápad! Nechávám svůj zobák v klidu! Přece vám nebudu broukat do vousů své dětinské nápady! Na to mě neuzijete!“

„Takhle, *sir*, nemluvte! To by nešlo! Slůvko sem, slůvko tam, tímhle způsobem se mezi přáteli nemluví. Chcete se přece něco naučit, jestli se totiž nepletu. A jak vás mám něco naučit, když nevím, co si povídáte? Co mělo znamenat to vaše hmhání?“

„Vlastně nic. Jen tak uvažuju, že Apačové nás nechťejí nachytat vůbec na nic.“

„Máte důvody?“ zeptal se stručně Sam a přimhouřil svá očička.

„Jistě. Uvažuju takhle: Apačové se chtějí dostat co nejrychleji ke svému kmeni, protože – to jste sám řekl – se nám chtějí pomstít. Přitom s sebou vezou mrtvolu – v takovém horku! Mně tyhle dva důvody úplně stačí, a jim myslím taky. Neměli prostě na zahlazování stop čas.“

„Hm, hm,“ zahmhal tentokrát Sam Hawkens.

„A i kdybych neměl pravdu,“ pokračoval jsem, „mohli bychom stejně jet klidně dál. Čeho byste se bál na téhle rovině? Každého nepřítel uvidíme na sto honů před sebou.“

„Hm,“ bručel znovu Sam a úkosem si mě přeměřil. „Vy tak nezvratně věříte, že vzali mrtvého Klekí-petru s sebou? Nepohřbili ho cestou?“

„Pochybuji. Klekí-petra byl přece osobnost, a pokud vím, vyžadují v tom případě indiánské zvyklosti určitou důstojnost při pohřebním obřadu. Podle mě spíš počítají s tím, že u jeho hrobu umučí Rattlera... a nás s ním. Aspoň všechny zkušenosti pro to mluví.“

„Všechny zkušenosti? Jaképak vy máte zkušenosti s Apači?“

„Já ne, ale jsou lidé, kteří o tom leccos napsali.“

Kývl hlavou:

„Well! Jedeme dál!“

Nevyjádril se už ani slovem, jestli se mnou souhlasí, ale když jsem se na něho za chvíli po očku podíval, viděl jsem, jak hustý porost jeho vousaté brady sebou zmítá a trhá. To jsem už znal: bylo to znamení, že Samovi něco vrtá hlavou, že ho něco trápí.

Planinu jsme přešli tryskem. Byla to vlastně savana porostlá nízkými travinami, taková, jaká se často najde mezi prameny řeky Canadian a řekou Red River. Tři řádky stop, jedna jako druhá, svědčily o tom, že indiáni jeli stále vedle sebe, bez zastávky, bez oddechu. Tiše jsem si řekl, že v tomhle tempu to přece dlouho nemohli vydržet, a poslouchal přitom Sama, který se chopil příležitosti a vysvětloval a upozorňoval, jak se rozezná stopa v místech, kde kůň kráčel jen zvolna a kde cválal a kde se hnal plným tryskem.

Asi po hodině jízdy jsme přijeli k místu, kde se zdálo, že rovinu přetíná les. Bylo to opravdu jen zdání, ve skutečnosti tu savana dělala mírný oblouk, takže nám, kteří jsme pokračovali dál, zůstal les po levici.

Pak se najednou prerie zúžila a změnila se v jakousi lučinu porostlou trsy křovisek. Tady se Apačové konečně zastavili u malého bukového a dubového hájku, vlastně větší houštiny. Objeli jsme to místo pro jistotu několikrát, a teprve když jsme se naprostou ujistili, že se indiáni nikde neukryli, sestoupili jsme z koní. Na jedné straně houštiny byla tráva silně podupaná a zválená. Patrně tu Apačové slezli z koní a svého mrtvého druha položili do trávy. Ale co se stalo

potom? Proč se drali do křoví a proč tu nařezávali větve dubů, jejichž odlámané snítky tu ležely kolem dokola?

„To bych rád věděl, nač potřebovali ty větve,“ zahloubal se Sam a podíval se na mě jako učitel na žáčka ve škole. „Můžete mi to vysvětlit?“

„Udělal z nich máry,“ odpověděl jsem.

„Jak to víte?“

„Myslím si to. Jet takovou dobu a držet mrtvé tělo mezi sebou na koni, to není maličkost. Čekal jsem, že si cestou nějak pomohou.“

„No - to nezní špatně,“ přikývl Sam. „To máte taky z knih?“

„Tak úplně ne,“ řekl jsem, „ale člověk se dočte všelicos, co může při podobných situacích použít.“

„Hm... to je zvláštní... nakonec opravdu někdo z těch lidí, co píšou knihy, byl na Západě! Teď s vámi souhlasím... Ale pojďme se ještě přesvědčit.“

„Víte, co si myslím?“ napadlo mě najednou. „Že mrtvého nepoložili mezi sebe na nosítka, ale že ho vzali do vleku. Připnuli prostě máry ke koni.“

„Do vleku? Proč?“

„Je to snazší, nezdá se vám?“

„To ano, ale ta stopa! Vždyť necháte za sebou hotovou brázdu... Nevím, nevím... A kdy tady asi byli? Myslím, že včera navečer. Zajímalo by mě, jestli se někde utábořili, nebo jestli jeli dál přes celou noc.“

„Určitě jeli přes noc.“

„Taky bych řekl. Ale radši se ještě přesvědčíme,“ mínil opatrný Sam.

Vzali jsme svá zvířata za uzdy a sledovali otisky krok po kroku. Vypadaly úplně jinak než dosud. Podél prostřední stopy kopyt se táhly po stranách dvě hluboké rýhy, vyryté docela nepochybně tyčemi z nařezaných větví. S příčkami tvořily ty tyče zřejmě nosítka, na které indiáni položili Klekí-petru.

„Ale podívejte,“ upozornil mě náhle Sam. „Odtud už jeli za sebou, jeden za druhým - to je zajímavé! A místa je tu přítom dost...“

Vyhoupili jsme se opět do sedel a pobídlí zvířata do klusu. Lámal jsem si hlavu, co se asi stalo, že Apačové najednou změnili způsob jízdy. Po chvíli mě cosi napadlo.

„Same,“ křikl jsem na malého lovce, který se mračil a jel s očima jakoby přilepenýma k stopám, „musíme si dát pozor. S tou stopou se má za chvíli stát něco, nač nemáme přijít.“

„Nerozumím.“

„Víte už, proč *hlavně* udělali ten vlek? To nebylo jen proto, aby si ulehčili, ale...“

„Ale?“

„...ale aby se mohli od sebe nepozorovaně oddělit.“

„Sir, kam chodíte na takové myšlenky?“ zasmál se Sam Hawkins. „To je přece ani ve snu nenapadne! Hihihih...“

„Počkejte, Same, zatím jste mi dával otázky vy. Mohu se vás teď zeptat na něco já?“

„Jen aby to mělo hlavu a patu!“

„Same - proč vlastně jezdí indiáni v řadě za sebou? To přece není kvůli pohodlí?“

„To bych řekl, že ne! Jednoduše tím znemožní zjistit tomu, kdo přijde na stopu, kolik jich vlastně jelo.“

„Vidíte! A těm dvěma šlo přesně o totéž.“

„Tomu moc nevěřím,“ zavrtěl hlavou.

„A přece! Pročpak by se tedy namáhali jet husím pochodem, když tady měli dost a dost místa, aby klusalo třeba pět zvířat vedle sebe?“

„Na to je lehká odpověď. Jeden prozkoumával a ukazoval cestu, za ním jel kůň s mrtvým a na konci jel druhý Apač, aby dával pozor na nosítka ve vleku.“

„Když mi pořád nejde z hlavy ta vaše myšlenka, že Apači se nám chtějí co nejrychleji dostat na kobytku. Uvažujte, Same, s mrtvolou se jede dost pomalu. Co je jednoduššího, než že s ní pojedou jen jeden, a druhý si pospíší, aby co nejrychleji přivedl bojovníky.“

„Sir, klobouk dolů před vaší fantazií. Ale já se s vámi vsadím, že Apači jeli dál společně.“

Neřekl jsem na to nic, ale stopy v půdě jsem – snad z jakési tvrdohlavosti – pozorovat nepřestal.

Zanedlouho jsme přiklusali k širokému, nepříliš hlubokému a už docela vyschlému řečišti. Préríjní říčky mívají obyčejně vodu zjara, když roztává horský sníh, přes rok zůstávají bez kapky vody a ukazují mezi svými nízkými břehy jen holé dno, poseté drobnými oblázky a jemným, sypkým pískem. Stopa vedla napříč, docela zřetelná. Pozoroval jsem to obnažené řečiště velmi pečlivě. Jestli má úvaha byla správná, bylo tohle asi nejpráhodnější místo pro Apače, aby se rozdělili. Jeden tu mohl jet pískem, zatímco druhý měl mezi tím možnost nepozorovaně odbočit po kamenitém pruhu a někde na vhodném místě zmizet.

Jel jsem těsně za Samem Hawkensem. Přejeli jsme už skoro až k druhému břehu, když jsem si všiml, že na levé straně je malá prohlubeň. Tenkrát jsem neměl ještě ani dost dobře vycvičený zrak, ani dost zkušeností, a spíš mě jen tak náhodou napadlo, že by ta jamka mohla být stopa po koňském kopytu. Blesklo mi prostě hlavou: co když stojím nad stopou, kterou způsobila noha zvířete, jak sklouzlo při jízdě z kamenitého pruhu do písku.

„Same, podívejte se vlevo,“ spěchal jsem honem upozornit přítele. „Něco tam uvidíte!“

„To jsem zvědavý, nač jste zas přišel,“ nedůvěřoval mi Sam.

„Hned vám to ukážu. Jen pojd'te!“

Vyšplhal jsem se s koněm z písčité úžlabiny dna nahoru na břeh a Sam mě se svým zvířetem následoval. Klusali jsme trávou asi dvě stě koňských kroků, když jsme narazili na místo, kde jedna stopa jasně odbočovala z vyschlého řečiště a vedla přes travnatý břeh jižním směrem.

„No, milý Same, co vidíte?“ zeptal jsem se, náležitě hrdý na to, že nováček měl tentokrát dobrý nos.

Lovcova očka se proměnila v dvě malé čárky a obličej se milému Samovi samým údivem ještě víc roztáhl.

„Šlapala tady kopytka,“ připustil.

„Tak, tak,“ řekl jsem. „A kde se tady ta kopytka vzala?“

Vrhl pohled přes vyschlé písčité řečiště, a protože nikde nespatriil žádnou stopu, pokrčil rameny:

„Tady z toho koryta.“

„Ovšem. A víte, čí kůň ty stopy zanechal?“

„Jak bych to mohl vědět?“

„Tak vám to povím: byl to kůň jednoho z našich Apačů!“

Samův obličej se roztáhl ještě víc. Nikdy bych neřekl, že ta kulatoučká tvář je něčeho takového schopna.

„Nesmysl,“ odmítl mě, ale dost nejistě.

„Ale ano,“ řekl jsem klidně. „Jen pojd'te, vrátíme se ke stopě a pořádně ji prozkoumáme! Určitě to bude stopa jen dvou zvířat.“

„To bych se divil!“ odpověděl Sam, jeho hlas však nezněl zvlášť sebevědomě. „No – podívat se mužem.“

Vrátili jsme se nazpět a prohlédli teď zvlášť pozorně všechny otisky. Nedalo se pochybovat: stopy svědčily o tom, že tudy jeli jen dva koně. Sam rozpačitě pokašlával a potřásal hlavou. Několikrát si mě přeměřil od hlavy k patě.

„Jak jste na tohle přišel?“

„Našel jsem v písku jeden docela malý otisk kopyta – a ostatní jsem si logicky domyslel,“ přeháněl jsem poněkud pohotovost svého úsudku.

„Zajímavé! Ukažte mi ten otisk.“

Zavedl jsem ho na to místo a on si dlouho prohlížel nejdříve stopu a potom ještě déle a ještě nedůvěřivěji než prve – i mě.

„Sir, teď se vás něco zeptám. Ale řekněte mi pravdu. Ano?“

„Lhal jsem vám někdy?“ namítl jsem.

„Hm, to ne,“ zabručel, „vypadáte jako poctivý chlap, ale v jedné věci vám stejně nevěřím. Vy jste nikdy nebyl v přerii?“

„Ne.“

„Ani někde jinde na Divokém západě?“

„Ne.“

„Ani jinde ve Spojených státech?“

„Ne.“

„Nebo někde v nějaké zemi, kde jsou takové savany jako tady u nás?“

„Ne. Říkám vám, že ne.“

„Vem vás čert, *sir*! To jste tedy učiněná hříčka přírody!“

Zatvářil jsem se nesmírně zkormouceně:

„A to právě vy říkáte, že jste můj přítel?“

„A to právě *vy* se divíte, že se jednomu vyleje žluč vztekem? Takový *greenhorn* přivandruje na Západ, snad to ještě nevidělo růst trávu, a při první výpravě zahanbí starého protřelého zálesáka, že se musí červenat. To by člověk musel být nejmíň Eskymák, aby si přitom zachoval chladnou krev, jestli se nepletu. Toho se dožije na stará kolena! Provalí se, že je hloupější než ten nejzelenější nováček! A přitom, u všech všudy, vám musím dát za pravdu!“

„Ale *Same*, nerozčilujte se tak!“ uklidňoval jsem ho. „To chtělo správný uzávěr.“

„Uzávěr? Jaký uzávěr? Co s tím má co dělat uzávěr na pušce?“

„Ale ne, myslím to jinak. Udělal jsem uzávěr z toho, co prozradily stopy. Apačové jeli za sebou, to znamená, že chtěli zakrýt své stopy. To znamená, že se dalo čekat, že se budou snažit při první příležitosti nás oklamat. To byl můj uzávěr.“

„Hm... proč ne?“

„Jmenujete se *Hawkens* - tedy vlastně sokol?“

„Ovšem.“

„No! A - dávejte pozor - sokol žere hraboše, pravda?“

„Ano. Když se mu podaří chytit hraboše, tak ho schlamstne.“

„Výborně. V tom případě mohu udělat tento závěr: sokol žere hraboše, vy jste sokol, tedy *Hawkens* požírá hraboše.“

Sam otevřel ústa dokořán. Díval se na mě chvíli jako bez ducha a pak vybuchl:

„*Sir*, bláznvy si dělejte z někoho jiného, tohle si zakazuju! Nejsem šašek z pouťi! Vy jste mě s tím požíváním hrabošů smrtelně urazil! A já budu žádat zadostiučinění. Smím znát váš názor na souboj?“

„Báječná věc!“

„Výborně! Vy jste jistě studoval?“

„Ano.“

„Ještě líp. To tedy na vás mohu žádat zadostiučinění! Pošlu vám svého sekundána, jste srozuměn?“

„Výborně! Sekundána nebo sekundanta, to je jedno, ale dovolu otázkou – vy jste studoval?“

„Já? Kdepak.“

„V tom případě vám bohužel nemohu poskytnout zadostiučinění. Nanejvýš bych vám mohl poslat svého terciána. Nebo snad kvar-tána?“

„Tomu nerozumím.“

„Už vidím, že to bude s tím zadostiučiněním těžká věc,“ povzdechl jsem si. „To víte, souboj bez terciána... Ale ne, já vám s tím zadostiučiněním přece jen vyhovím. A sice... dám vám kožich z grizzlyho!“

„Ne.“ Samova očka nedůvěřivě zamrkala.

„Vždyť ho sám potřebujete!“

„Nepotřebuju – dám vám ho, skutečně!“

„Opravdu?“

„Říkám, že ano.“

„*Heigh-day*, to přijímám! A děkuju vám, *sir!* *Halloo*, z toho bude poprask! Víte, co s ním provedu?“

„Povídejte!“

„Ušiju si z toho kožíšku nový kabát. Nádherný kabát! Lovecký kabát z grizzlyho! Víte, člověče, co to je? Abyste věděl, já se báječně vyznám v krejčovně, tenhle kabát jsem si šil taky sám.“

S nezměrnou pýchou ukázal na nemožný pytel, ve kterém vězel. Byl záplata na záplatu a silný a neforemný, jako by ho vysoustruhoval z kusu prkna.

Najednou se Sama zmocnila přímo knížecí velkomyslnost. Poklepal mi na rameno.

„Ale uši, drápy a zuby dostanete vy! To jsou odznaky statečnosti, a každý musí vědět, že jste oddělal šedáka! Já vím co! Udělám vám z nich řetěz. Náhrdelník. Chcete?“

„Díky, Same. Teď zas přijímám já.“

„Bodejt'! A každý budeme mít něco. Jste docela správný chlap, *sir*. Pro mě za mě, můžete o mně klidně rozhlašovat, že požívám hraboše. Nebo krysy, jestli chcete! Mně to už nevadí, ujišťuji vás. A s tím psaním knih... trochu jsem o tom přemýšlel: možná že to není tak marné, jak se mi zdálo. Budete nějakou psát?“

„Nějakou určitě.“

„O tom, co jste prožil, taky?“

„Doufám.“

„A dáte do té knihy i mě?“

„Chtěl bych, aby to byl skutečný pomník slávy mých nejlepších přátel,“ řekl jsem s úsměvem.

„Hm, hm! Vý-bor-ně! Postavit pomník příteli – to zní trochu jinak než včera! Asi jsem se nějak přeslechl. Ne, nemám vůbec nic proti tomu, abyste mě tam dal!“

„Tak vidíte!“

„Ale musíte mi prokázat jednu laskavost.“

„Poslouchám...“

„*Sir*, prosím vás, to o té stopě do své knihy nedávejte! Sam Hawkens si nevšiml stopy – prosím vás, takovou ostudu před čtenáři bych nepřežil! Jestli chcete, můžete tam napsat radši o těch hraboších a krysách. Jestli budou lidi kroutit hlavou nad tím, čím se krmím, to je mi srdečně jedno. Ale žralo by mě, kdyby se měli dozvědět, že *westmanovi* jako já utekla stopa indiána.“

„Jenže, milý Same, to nejde. Já chci psát o každém, jaký opravdu je. Když se někdo zmýlí, musím napsat, že se zmýlil. Leda bych vás z té knihy vůbec vypustil. To by šlo...“

„Ne, ne, jen mě tam nechte. Konečně, bude to taky pro čtenáře příklad, aby nebyli tak hloupí jako já, hihihih! A pak: já si teď budu dávat ohromný pozor, *sir*, abych už nic tak pitomého neprovedl. A to se oni taky dozvědí, je to tak?“

„Docela tak,“ potvrdil jsem se vší vážností a zdálo se, že Sam se tím velice uklidnil.

„Dobrá – a jedeme!“ rozhodl najednou.

„Ale po které stopě odbočíme?“

„Nebudeme odbočovat. Myslím, abychom jeli po té staré.“

„Aha! Taky jste přesvědčen, že tamtudy jel Vinnetou?“ řekl jsem.
„Totiž... co pro to podle vás hovoří?“ zeptal se Sam.

„No, Apačům jde přece o to, aby co nejdřív proti nám shromáždili bojovníky kmene. To znamená, že pomalu, s mrtvolou, pojedou Vinnetou, a k jejich sídlišti, rychle, pojedou přirozeně náčelník.“

„Yes,“ přikývl Sam, „náčelník nás ovšem v téhle chvíli tak nezajímá. Ale rád bych věděl, jestli se Vinnetou ještě někde utábořil. Kupředu, *sir*?“

Pobídl svého mezka. Vyrazili jsme v prudkém, pravidelném trysku a jeli jsme celou hodinu, nežli Sam – krátce před polednem – přitáhl opět Mary uzdu.

„To by mohlo stačit,“ usoudil. „Už vidím, že Vinnetou jel přes celou noc. Mají ale ti Apačové naspěch! Řekl bych, že cítím v kostech indiánský útok! Nejspozději do pěti dnů je máme na krku.“

„To je špatné,“ povzdychl jsem si.

Sam se s rozpaky škrábal ve vousech.

„Jestli před nimi zmizíte, zůstane rozměřování nedokončené... a jestli budete rozměřovat, přijedou Apači, a práce stejně nebude hotová. To se ještě musí projednat s Bancroftem.“

„Ale možná že by se našlo východisko.“

„Jaké?“

„Nemohli bychom najít pro tábor nějaký šikovný úkryt? Prostě se Apačům na chvíli uklidit z očí? Přece nás nebudou hledat věčně – a až by odjeli, dokončili bychom zbytek práce.“

„Uvidíme, co tomu řeknou ostatní,“ vyhnul se Sam přímé odpovědi. „Teď si musíme hlavně pospíšet a dorazit do tábora, než začne noc.“

Tvářil se tajuplně, a já jsem v té chvíli nevěděl, jestli těmi slovy můj návrh schválil, nebo jestli ho považuje zase jen za pošetilý dětský nápad *greenhorna*.

7. Spojenci Kiowů

Vraceli jsme se stejnou cestou. Naše zvířata se opravdu činila. Ryzák byl stále svěží a Samova Mary cválala tak bujně, jako by ji právě vyvedli ze stáje. K říčce jsme se dostali velmi rychle a tam jsme si dopřáli malou zastávku. Zvířata jsme zahnali k řece, aby se napojila, a sami jsme se zatím na chvíli natáhli do trávy mezi nedalekými křovinami.

Najednou mi nějak nebylo do hovoru. Co bylo třeba, jsme si už řekli, a teď se stále neodbytněji hlásily myšlenky na nastávající boj s Apači – a s Vinnetouem. Sam Hawkens zavřel oči a zanedlouho se mu už pravidelně zvedala a klesala hrud'. Zřejmě toho uplynulé noci příliš nenaspal, a teď si řekl, že je vhodná chvíle, aby dohnal, co zmeškal.

A právě v tomto okamžiku plném bezpečí jsem poprvé poznal, jak bystré a vnímavé jsou smysly zvířat i lidí žijících v divočině. Mezek se prodíral někde za námi houštím a s chutí ohryzoval čerstvé listí z větviček, zatímco můj ryzák spásal chutnou měkoučkou prérijní trávu. Byl klid. A najednou, úplně nečekaně, jsem zaslechl podivný zvuk, jako by si mezek zvláštním, řekl bych varovným, způsobem odfrkl. Ve vteřině Sam otevřel oči a stál vedle mě, naprosto svěží, čilý a soustředěný.

„Slyšel jste Mary?“ zašeptal. „Vzbudilo mě to. Zafuněla, miláček – to znamená, že tady někdo je. Nějaký člověk nebo zvíře!“

Prodrali jsme se mezi křovinami a zjistili, že Mary civí někam skrze větve. Stříhala svýma dlouhýma ušima a její oháňka poletovala čile nahoru a dolů. Když nás uviděla, trochu se uklidnila. Opravdu, musel ji mít v rukou znamenitý znalec, když ji tak vycvičil. Sam si mohl jen blahopřát, že si vybral ji místo některého z mustangů.

Mezi větvemi bylo vidět až daleko do prerie. Před námi jako na dlani putovalo šest indiánů na koních, pěkně jeden za druhým, v čele s mužem svalnaté, hranaté postavy. Příjížděli od severu a zřejmě narazili na naši stopu, kterou se rozhodli sledovat. Všichni

měli kožené legíny a světlé vlněné košile a všichni byli ozbrojeni – tomahavky, noži, ručnicemi. Tváře se jim jen leskly mastnotou a přes každou se táhl výrazný modrý a červený pruh.

Zastavil se mi na chvíli dech, před očima se mi už mihl obraz nastávajícího boje – a tu Sam k mému velkému překvapení nadšeně vykřikl:

„No – to je setkání! Jsme zachráněni, *sir*! Abyste totiž věděl – to jsou Kiowové a ten chlapík, co je vede, se jmenuje *Bao* čili Liška. Všemi mastmi mazaný válečník, to vám říká už jméno.“

„Vy ho znáte?“

„Nejen jeho, i jejich náčelníka! *Tangua* se jmenuje. To je taky pěkný podnikavec a chytrák – ale jinak můj přítel! Vsadím se, že jsme potkali hlídku na výzvědách, jsou pomalováni válečnými barvami.“

Kiowové, jak mě Sam ještě v rychlosti poučil, jsou vlastně indiánští míšenci – potomci Šošonů a indiánů z puebel, něco jako vesnic. Mají vlastně žít v rezervacích, ale nemohou zapomenout na volný život v prériích, a tak se toulají po texaských pouštích, zejména v oblasti *Panhandle*, zajíždějí však někdy až do Nového Mexika. Na koních jsou jako doma a s cizím majetkem nedělají příliš velké okolky: proto je bílí obyvatelé hraničních osad nemají v lásce, přesněji řečeno, jsou jejich zapřisáhlými nepřáteli. Ani s jinými kmeny indiánů nežijí Kiowové v bratrském souladu, protože prostě berou, u koho nač přijdou, ať je to indián, nebo běloch.

Jak nás těchto šest lidí z tak podezřelého kmene má zachránit, to jsem ani po Samově vysvětlení opravdu nevěděl. Ale pro tu chvíli jsem byl rád, že se nemusíme obávat útoku, že Sam s nimi žije na dobré noze.

Kiowové přijeli k naší stopě, zastavili se a prohlíželi si otisky, které vedly do křovin. Zřejmě usoudili, že neznámí se tam dosud skrývají, protože se okamžitě rozptýlili na svých nesmírně čilých a pohyblivých koních do všech stran a začali nás objíždět z tak bezpečné vzdálenosti, aby je nemohla zastihnout kulka.

Ten okamžik považoval Sam za pravou chvíli pro sebe. Vydrápal se z křoví, přiložil ruce k ústům a vyrazil ze sebe náramně pronika-

vý a Kiowům asi dobře známý výkřik. Sotva ho totiž zaslechli, zadrželi koně a všichni naráz se otočili po milém Hawkensovi. Ten si stoupl na špičky a znovu zahýkal tím nepopsatelným způsobem, který mi rval uši, a k tomu začal ještě mávat oběma rukama. Indiáni pobídli koně a všichni naráz se řítily nazpět, přímo na Sama a na mě. Vypadalo to, jako by nás chtěli kopyty svých koní zadupat do země, ale my, totiž hlavně Sam, jsme stáli nepohnutě. Kiowové zarazili svá zvířata těsně před námi, pak seskočili ze sedel a bezstarostně nechali koně pobíhat.

Svalnatý chlapík, který vedl hlídku, oslovil Sama Hawkense lámanou, ale srozumitelnou angličtinou:

„Můj bílý bratr Sam zde? Co jej přivedlo na stopu jeho rudých přátel, takže se setkává s Baem?“

„Nehledal jsem stopu rudých mužů, nýbrž Bao sám narazil na stopu svého přítele. Proto se spíš on setkává se mnou než já s ním,“ pronesl velice obřadně Sam.

„Domníval jsem se, že stopa patří rudým psům, které hledáme,“ odpověděl Bao a v tváři se mu objevil hrozivý výraz.

„O jakých psech hovoří můj rudý bratr?“

„O psech z kmene Apačů Mescaleros.“

„Proč nazývá můj bratr apačské bojovníky psy? Vypuklo snad nepřátelství mezi nimi a mezi statečnými Kiowy?“

„Vykopali jsme válečnou sekyru a zničíme všechny hnusné apačské kojoty.“

„Ufff!“ vyrazil ze sebe Sam jako pravý indián. „Nechť se tedy mí bratři posadí, neboť sdělím jejich uším zprávu, která je velmi důležitá.“

Bao pokynul důstojně hlavou, jako by naznačoval, že takovou zprávu dávno očekával, a podíval se pátravě na mě.

„Tuto bledou tvář jsem ještě nikdy nespatriil,“ řekl. „Je ještě mladá a nevím, zda má místo mezi bílými bojovníky. Získal si již nějaké jméno?“

Sam na okamžik zrozpačitěl. Nemohl mě představit mým vlastním jménem, to by Kiowům zholo nic neřeklo. Ale tu si zřejmě

vzpomněl na jméno, kterým mě obdařil White, protože se hned zase napřímil a velice sebevědomě pronesl:

„Tato bledá tvář je mým nejlepším druhem a přítelem. Přišel přes velkou vodu ze země, kde je velikým a známým bojovníkem. Přemohl dva statné býky a včera usmrtil nožem šedého grizzlyho z hor!“

„Uff, uff!“ vykřikli indiáni a v jejich tvářích se objevil výraz úcty.

Sam se s uspokojením rozhlížel, jaký dojem se mu podařilo vyvolat, a bez ostychu přeháněl dál, až se hory zelenaly.

„Jeho kule,“ hlásal vzletně, „nemine nikdy cíl a jeho paže mají takovou sílu, že každého nepřítele srazí jediným úderem k zemi. Proto mu bílí bojovníci na Západě dali jméno Old Shatterhand.“

Tak! A teď jsem dostal válečnické jméno už doopravdy, aniž jsem si ho vlastně zasloužil. Netušil jsem ovšem, že mě bude doprovázet navždycky – jako zpravidla doprovází většinu lidí tady na Západě, kde se často podle svých skutečných jmen neznají ani dávní a nejlepší přátelé.

Bao vzal Samův chvalozpěv na vědomí a prokázal mi tu čest, že mi podal pravici.

„Jestliže bude Old Shatterhand souhlasit, staneme se jeho bratry a přáteli. Máme v úctě muže, kteří umí srazit nepřítele jediným úderem k zemi. Old Shatterhand nechť navštíví naše stany, bude mezi Kiowy vítán a bude se podílet na jejich slávě.“

Což – jinými slovy – mělo znamenat: ať se k nám Old Shatterhand připojí, protože my potřebujeme takové chlapíky, co jsou schopni vyřídit jednou ranou kohokoliv; a když bude s námi a pro nás krást, loupit a lumpačit, budeme se s ním dělit o kořist.

Naladil jsem vážnou tvář a snažil se mluvit po vzoru Sama i Baa co nejdůstojněji a nejslavnostněji:

„Miluji rudé muže, poněvadž jsou syny téhož Velkého ducha jako bledé tváře. Chci se stát přítelem Kiowů, poněvadž rudí i bílí bojovníci by měli žít v bratrství a pomáhat si navzájem proti všem nepřátelům, kteří jimi opovrhují a chtějí jim škodit.“

Přes Baovu mastnou a pomalovanou tvář přeběhl samolibý úsměv.

„Old Shatterhand promluvil dobře,“ ujistil mě. „Vykouříme s ním dýmku míru.“

Po jeho slovech se indiáni posadili do trávy na břehu řeky, Bao, Liška, vytáhl z váčku za pasem dýmku – a teď nastal hotový útok na můj čich. Do nosu mi vnikl pronikavý hanebný zápach a ten ještě zesílil, když Bao nacpal dýmku jakousi míchanicí, složenou, jak jsem hádal, z kousků červené řepy, konopných lístků, rozemletých žaludů a šťovíku. Zapálil tu podivnou směsku, pak se vztyčil, vtáhl kouř a dým vyfoukl k obloze a k zemi.

„V oblacích sídlí Velký duch a zde na zemi rostou rostliny a žijí zvířata, která jsou všechna určena pro bojovníky Kiowů.“

Ještě čtyřikrát nasál kouř a vypustil jej postupně k severu, jihu, východu a západu a pokračoval:

„V lesích i na lovištích žijí rudí i bílí muži, kteří si myslí, že zvířata a rostliny patří jim. My je však najdeme a vezmeme jim všechno, protože náleží nám. Bao domluvil. *Howgh!*“

To tedy byla řeč! Tenhle Kiowa zkrátka a dobře otevřeně tvrdil, že všechny dary přírody jsou majetkem jeho kmene. A že tedy sebrat někomu něco nepovažuje za loupež, ale za svoje právo, ne-li dokonce povinnost. A tihle lidé se měli stát mými přáteli! Ale – co se dalo dělat; kdo se dá na vojnu, musí bojovat!

Liška předal svou dýmku Samovi. Malý lovec se držel statečně: polkl svých šest tahů a začal slavnostně řečnit:

„Veliký duch nedbá na to, že lidé mají různou kůži, protože lidé si ji mohou natřít, jak chtějí, ale on nahlíží do srdce každého člověka. Srdce bojovníků z kmene Kiowů jsou statečná, neohrožená a věrná a to se líbí Velikému duchu i mně. Jsem s Kiowou svázán jako mezek, kterého jsem připoutal ke kmeni stromu, a budu k nim připoután po všechny věky, jestli se totiž nepletu. Tak to je, domluvil jsem. *Howgh!*“

To byl ten pravý Sam Hawkens, veselý človíček, který se na každou věc uměl podívat z té lepší a přijatelné stránky. Indiánům se

jeho proslov patrně také líbil, protože odevšad se ozývalo pochvalné uff, uff, uff. Teď jsem byl bohužel na řadě já. Sam mi vrazil do ruky ohavně páchnoucí fajfku a mně nezbylo než naladit slavnostně vážnou tvář a přijmout tu důstojnou poctu pokud možno s výrazem potěšení. S nemalým přemáháním jsem udělal první tah, po vzoru svých předchůdců vyfoukl kouř k obloze a k zemi a začal řečnit:

„Požehnání nebes je veliké, protože země bez oblohy by nám neposkytovala žádný ze svých darů; bez slunečních paprsků a blahodárného deště by se neproháněla po prériích stáda bizonů a mustangů, zahynuli by medvědi i jeleni; nerodila by se tykev, kukuřice, a hlavně ony vzácné rostliny, ze kterých připravují chytří rudí mužové *kinnikinnik*, jehož vůně stoupá z dýmky míru a hlásá do všech stran světa bratrství a lásku mezi slavnými bojovníky.“

Pokud jsem mohl pozorovat, moje řeč – napjaté očekávaná – na indiány zapůsobila, hlavně ta lichotivá zmínka o *kinnikinniku*. Nasál jsem znovu a vypustil obláčky kouře do čtyř světových stran. Zavanulo to ještě pronikavějším zápachem, a mně se zdálo, že rozeznávám ještě další pozoruhodné příměsky. Určitě do toho čibuku přicpali taky kousek plsti z nějaké boty, trochu kalafuny a uštířaných nehtů. Tohle zjištění mě mírně zdrtilo, ale pokračoval jsem v kouření udatně dál – nebylo zbytí.

„Na západě se vypínají do výšek pohoří,“ řečnil jsem vzletně, „a na východě se prostírají širé roviny; na severu se lesknou vody velkých jezer a na jihu se valí vlny nedozírného moře. Kdyby náležela země, kterou ohraničují ta pohoří, roviny, jezera a moře mně, věnoval bych ji všechnu bojovníkům Kiowů. Nenáleží mi, ale Kiowové jsou mými bratry a já jim přeji, aby letos ulovili desetkrát víc bizonů a padesátkrát víc šedých grizzlyů, než kolik čítají všichni jejich bojovníci. Nechť zrna jejich kukuřice rostou tak dlouho, až budou velká jako hlavičky tykví, a jejich tykve ať vzrostou tak, že vydají za dvacet těch, jež sklízeli mí bratři dosud. Domluvil jsem. *Howgh!*“

Ohlas mých slov byl nečekaný. Indiáni vypukli v jásot, jako bych jim právě dal ten pruh země připsat a jako by ta obrovská kukuřice

už rostla za jejich stany. S takovým úspěchem jsem skutečně ještě v životě nemluvil. Kiowové nebyli k utišení, a to je – při známé indiánské zdrženlivosti – opravdu co říct! Bao mi neustále tiskl pravicí, ujišťoval mě svým přátelstvím, provolával *howgh, howgh* a otvíral přitom svá ústa, široká jako menší vrata, tak mocně, že jsem využil příležitosti a vrazil jsem mu rychle dýmku mezi jeho dlouhé žluté zuby.

Tak tedy první slavnostní akt s kalumetem jsem měl za sebou, aniž jsem tušil, jaké následky to bude mít v nejbližší budoucnosti. Teď hlavně, že ta ohavně páchnoucí troubel byla pryč, déle bych to už nevydržel! Honem jsem sáhl po doutníku a zapálil si a vtom se ke mně otočily oči všech Kiowů! Civěly na mě jako u vytržení a Baovi jsem četl na očích, že by mu byl v tom okamžiku jeden jediný doutník milejší než všechny dýmky míru na celém Divokém západě.

Přivezl jsem si doutníky ze Santa Fé, a protože jsem měl dostatečnou zásobu na několik nejbližších dní, mohl jsem si dopřát přátelské gesto a nabídnout Kiowům po jednom kousku. Bao okamžitě nechal kalumet kalumetem a požitkářsky si zapálil doutníček. Jeho druzi však strčili doutník bez okolků do úst a začali rozkošnický žvýkat. Inu, proti gustu žádný dišputát, jak říkávali naši pradědečkové. Ostatně indiáni sami o sobě říkají, že tabák *píjí*, nikoliv kouří. A skutečně kouř ze svého kalumetu obvykle polknou, pustí do žaludku a potom ho vypouštějí v obláčcích ven. Jistě by se podivili, že na druhé straně zeměkoule, v Turecku, si vášnivý kuřák sedne a začne provozovat něco velmi podobného: začne *čibuk içmek* čili *pít* dýmku.

Obřad skončil podle všech náležitostí a indiáni zářili spokojeností. To byla pravá chvíle pro Sama Hawkense. Začal se vyptávat:

„Moji bratři praví, že vykopali válečnou sekýru a vytáhli proti Apačům z kmene Mescaleros. Neslyšel jsem až dosud nic takového. Mohou mi moji bratři prozradit, odkdy neodpočívá válečná sekýra v zemi?“

„Stalo se to v době, kterou bledé tváře nazývají dvěma týdny. Můj bratr Sam byl patrně v pustině vzdálené daleko odtud, když o tom neslyšel.“

„Ano, ano, je to tak,“ připustil Hawkens, „ale může mi prozradit velký bojovník Kiowů, proč sáhli jeho bratři ke zbrani?“

„Apačští psi zabili čtyři naše bojovníky.“

„Ah! A kde se to stalo?“

„Na řece Rio Pecos.“

„Tam přece nejsou stany Kiowů,“ podivil se Sam.

„Nikoliv. Jsou tam však stany Mescalerů.“

„A co hledali vaši muži v těch místech?“

„Vyjeli, aby se v noci zmocnili apačských koní,“ řekl Bao bez nejmenšího zaváhání a docela otevřeně. „A ti smrdutí psi bděli! Vzali své zbraně a zbavili života naše udatné muže. Proto jsme vykopali válečnou sekyru.“

Takhle to tedy bylo!

Kiowové chtěli loupit, a když je přistihli a zahnali – chtěli se těm, kdo prostě hájili své právo a svůj majetek, krvavě pomstít. Nejraději bych tomu chlapovi řekl zostra do očí, co si o tom myslím, měl jsem to už uť na jazyku – ale Sam si všiml, že se nejspíš k něčemu takovému chystám, varovně pozvedl ruku a raději se honem vyptával dál:

„Vědí Apačové, že se vaši bojovníci vypravili na válečnou stezku?“

„Myslí můj bratr, že jsme jim to předem oznámili? Nikoliv! Apačové budou překvapeni, neboť přijedeme v skrytu a tichosti a mnoho jich pobijeme a vezmeme jim mnoho zvířat a věcí, které potřebujeme.“

To mi znělo neuvěřitelně. Prostě jsem se nemohl udržet:

„Ale proč se chtějí rudí bojovníci zmocnit apačských koní?“ oslovil jsem Kiowu. „Slyšel jsem vypravovat, že Kiowové mají mnoho zvířat a žijí v dostatku.“

„Můj bratr Shatterhand připlul teprve nedávno přes velkou vodu a neví, jak žijí lidé v této zemi. Kiowové mají mnoho koní, ale při-

cházejí k nim bílí mužové a ti chtějí koupit mnoho zvířat. Jak by se však mohli rudí bojovníci zbavit všech svých zvířat? Bílí mužové nám vyprávěli o stádech Apačů a slíbili, že zaplatí za koně Apačů právě tolik brandy a pušek a zbraní a věcí jako za naše vlastní. Chytrí mužové Kiowů tedy vyjeli, aby si apačské koně opatřili.“

Čím dál tím líp, chtělo se mi vykřiknout. Tak bílí koňští handlíři popichovali Kiowy a chtěli zaplatit několika soudky pálenky za hnusné krveprolití! A už tu dokonce byly první oběti! Chtěl jsem pokračovat, ale Sam po mně výhruzně mrkl a ujal se zase slova.

„Můj bratr Bao je tedy na výzvědách?“ zeptal se.

„Ano,“ přisvědčil sebevědomě Kiowa.

„A ostatní bojovníci jsou daleko za vámi?“

„Nejsou od nás dále než jeden den jízdy.“

„Může mi můj bratr říct, kdo je vede?“

„V jejich čele je sám Tangua, veliký, statečný náčelník.“

„Ach! Je jich tedy mnoho?“

„Dvakrát jedno sto.“

„Poslyš,“ řekl Sam a založil si ruce v bok, „a vy si opravdu myslíte, že Apače překvapíte?“

„Vrhne se na ně jako orel, který zaútočí ve chvíli, kdy jeho oběť netuší žádné nebezpečí,“ nadýmal se indián.

„Můj bratr se mýlí. Velmi se mýlí. Apačové nebudou překvapeni. Oni vědí, že Kiowové se chystají je přepadnout.“

Bao vyvalil oči. Ale potom potřásl nedůvěřivě hlavou:

„Jak by to mohli vědět? Jejich uši nesahají k vigvamům Kiowů.“

„To ne... ale mají uši a oči, kterým nic neujde, protože slyší a dívají se po celé prerii. Sami jsme je včera viděli! Naslouchali u stanů Kiowů a vědí všechno, co říkáš.“

„Uff!“ vyrazil ze sebe znepokojeně Bao. „Máš snad na mysli výzvědače?“

„Správně,“ přisvědčil Sam Hawkens.

„Pak musí Bao velice rychle spěchat k náčelníkovi. Vzal s sebou jen dvakrát sto mužů, ale jestli Apači něco tuší, potom musí vyjet mnohem víc bojovníků!“

„Moji bratři nepochopili má slova. Což nevědí, že Inču-čuna, Dobré slunce, je prozíravý a zkušený náčelník? On viděl, že jeho lidé zabili čtyři Kiowy, a usoudil, že Kiowové vezmou zbraně, aby se pomstili. A šel, aby zvěděl, jaké mají záměry.“

„Uff!“ vyrazil ze sebe indián ještě užasleji. „Je tedy sám Inču-čuna ono ucho chodící po prérii?“

„A ještě Vinnetou, jeho syn, a Klekí-petra, moudrý muž.“

„Uff! Vinnetou! Kdybychom to tušili, lapili bychom oba jako prérijní prašivce, jako kojoty! Teď však oba shromáždí veliké množství bojovníků a budou se chystat, aby nás přivítali kulemi a šípy. Bao to musí co nejdřív oznámit. Pojede Sam Hawkens a Old Shatterhand s námi?“

Sam přisvědčil.

„Nechť tedy naši bílí bratři ihned vystoupí na svá zvířata!“

„Pomalů, pomalů... ještě si musíme o něčem promluvit. Kam chce jet můj rudý přítel?“

„Jak se můžeš ptát? K náčelníkovi.“

„Nikoliv!“ prohlásil rozhodně Sam. „On pojede se mnou k našemu táboru.“

„Můj bratr se mýlí!“

„Dávej pozor na to, co ti řeknu: chcete chytit Inču-čunu, náčelníka Apačů?“

„Uff!“ Baovi zajaskřily oči a také na ostatních Kiowech bylo vidět vzrušení.

„A jeho syna Vinnetou?“ ptal se dál Sam.

„Uff! Uff!“ podivoval se nezřízeně Kiowa. „Můj bratr nyní žertuje. Je něco takového možné?“

„Je to dokonce lehké.“

„Bao je bratrem Sama Hawkense, ale přesto nedovolí, aby s ním žertoval tímto způsobem!“

„Pshaw! Mluvím úplně vážně. A opakuju, že můžete chytit náčelníka Apačů i jeho syna,“ prohlásil Sam.

„Kdy?“

„Myslil jsem, že za týden, teď jsem však přesvědčený, že možná již za pár dní. A to právě u našeho tábora.“

Několika slovy mu vylíčil naše setkání s Apači i všechny ostatní události. Kiowa, který nebyl zvláště chytrý, poslouchal zaujatě, ale nakonec trval znova na tom, že všechno musí oznámit nejdřív náčelníkovi.

„Radím svému bratru něco mnohem lepšího,“ přemlouval ho Sam. „On přece dobře ví, že apačští bojovníci pojedou pomstít smrt Klekí-petry. Ti vyrazí – a nebude jich mnoho, nejvýš padesát – pod vedením Inču-čuny a jeho syna proti nám. Přijede-li pak udatný Tangua se svými dvěma sty muži k našemu ležení, zmocní se apačských mužů velice snadno a bude tě chválit za tvou prozíravost. Neboť budete-li mít v moci náčelníky, bude to, jako byste měli v moci celý kmen. Bao vidí, že mu navrhuji dobrý plán. Měl by jet proto s námi, aby věděl přesně, kde leží náš tábor.“

Teď už se Kiowa nerozpakoval.

„Můj bratr mluvil správně,“ řekl. „Náčelník bude rád, až mu sdělím, že past na mescalerské psy je už uchystaná.“

„Znamenitě! V tom případě si ale musíme pospíšet, abychom dorazili do tábora, než se začne smrákat.“

Vyhoupili jsme se do sedel a pobídlí zvířata ke klusu. Jeli jsme přímo, bez oklik, o stopy jsme vůbec nedbali.

Celou cestu jsem mlčel. Upřímně řečeno, nebyl jsem vůbec nadšený Hawkensovým vyjednáváním, měl jsem na Sama dokonce pořádný dopal. Vlákat Inču-čunu s Apači do pasti a vydat Vinnetoua na milost a nemilost těmhle darebákům!? Jak jen na něco takového mohl přijít právě Sam Hawkens! Vždyť mi tvrdil, že jsou mu oba Apači obzvláště milí! Možná že si mého rozladění všiml, vyhýbal se každému mému pokusu pohovořit si s ním mezi čtyřma očima. Jako by si uvědomoval, že udělal něco, co je nanejvýš na pováženou. Podráždilo mě to tím víc, a když jsme přijeli do ležení, seskočil jsem z koně, uvázal ho a šel jsem si lehnout stranou do trávy. Tu a tam jsem se po očku podíval, co se děje v táboře, a – nevěřil jsem vlastním očím. Sam Hawkens si počínal, jako by byl v té nejznamenitější

náladě, zářil, mával kloboukem na všechny strany a vyprávěl kdekomu, že jsme narazili na hlídku Kiowů, kteří přivedou další bojovníky, a že se nemusíme od Apačů už vůbec ničeho obávat, ba naopak, že je s pomocí Kiowů obklíčíme a zničíme a že jim navždycky vezmeme chuť mařit naši práci, naše rozměřování.

Kiowové byli po uvítání přátelsky pohoštění – přirozeně že v první chvíli jejich příjezd vzbudil spíš úlek než úlevu, a když sporádali pořádnou porci medvědího masa, odjeli i s výslužkou za svým náčelníkem. Teprve když byli pryč, si Sam Hawkens ke mně přisedl.

„Človče, jak se to tváříte?“ začal svým obvyklým způsobem, jako by se nic zvláštního nepřihodilo. „Bud’to vás bolí břicho, nebo vás trápí něco na duši, jestli se nepletu – hihihih! Tak co, hádám spíš to druhé, že?“

„Umíte báječně hádat,“ usykl jsem chladně.

„Ale *sir*, to od vás není hezké, že se mi s takovou věcí tajíte. Otevřete srdce starému Samovi a uvidíte, že vás těch vašich chmur zbaví.“

„To bych byl sám rád,“ řekl jsem stejně málo přívětivě jako prve. „Jenomže o tom silně pochybuju.“

„Tak to zkuste!“ povzbuzoval mě. „To vám přece za to stojí.“

Vzal jsem Sama oběma rukama za ramena a pohlédl mu zpříma do očí.

„Same!“ oslovil jsem ho tak důrazně, jak jsem toho byl v té chvíli schopen. „Řekněte mi jedno: co si myslíte o Vinnetouovi?“

„Líbí se mi! Je to báječný chlapík. Vy si to nemyslíte? To bychom se hádali!“

„Tak!“ řekl jsem uštěpačně. „Je to báječný chlapík! A proto ho chcete připravit o život!“

„Já? Prosím vás! A jak jste na to přišel?“

„Vždyť jste se domluvil s Kiowy, že ho zajmou!“

„No samozřejmě,“ přikývl s největším klidem Sam.

„A tím ho zničíte!“

„Nevěřte na duchy, *sir!*“ ušklíbl se lovec. „To bych radši strčil ruku do ohně.“

„Same! Bez vtipů! Proč ho sem tedy chcete vlákat?“

„Protože se musíme chránit právě před ním a jeho Apači,“ promluvil najednou neobyčejně vážně.

„Říkám vám jasně, Same – jestli Vinnetoua zajmou, udělám všechno, abych ho hned zase dostal na svobodu. I kdybych měl jít a bojovat třeba sám se všemi Kiowy – i s vámi.“

Samova očička se proměnila v dvě úzké štěrbinky.

„To mě těší, *sir*, to mě neobyčejně těší! Budeme dva! Vidím, že máme na věci úplně stejný názor!“

Vrhl jsem se na toho směšného mužika a netrpělivě jím zatřásl:

„Vysvětlíte mi konečně, co máte za lubem?!“ zvolal jsem rozčileně.

„A mně se pořád zdálo, že se mnou chcete mluvit,“ usmíval se Sam. „Kdybych věděl, že máte tyhle starosti – stejně bych vám nic neřekl, hihihihhi! Protože byste ještě nakonec můj nádherný plán pokazil! Ale teď už vám to snad mohu prozradit, poněvadž mi stejně budete muset pomoci, a Will Parker a Dick Stone jakbysmet. Jestli se totiž náhodou nepletu! Nastavte uši, vážený! Především Inču-čuna ani Vinnetoua nebyli podle mě jenom na výzvědách, ale měli s sebou určitě slušný oddíl bojovníků. Proto Vinnetoua štal koně po celou noc a bez zastávky. A proto můžeme pány Apače očekávat možná už pozítří večer. Z toho račte vidět, že naše postavení není vůbec růžové a že nám Kiowové přišli náramně vhod. Teď vám řeknu, co se stane: přicválá sem k nám dvě stě kiowských bojovníků a –“

„- a já před nimi budu Vinnetoua varovat!“ vpadl jsem Samovi do řeči. „Pro všechno na světě – jen to ne!“ Sam zvedl obě ruce nad hlavu. „To byste to zpackal! Vinnetoua s Inču-čunou musí být *opravdu* zajati, musí poznat, že jim jde o krk!“

„Nechápu proč!“

„Protože jenom potom můžeme počítat s tím, že získáme jejich vděčnost – až je osvobodíme! A my je taky osvobodíme, na to vám

dávám tuhle svou ruku! Aha! Díváte se, jako byste spadl z višně! Ale doufám, že jste spokojený, vážený?”

Konečně jsem pochopil a uvědomil si, že je to možná opravdu to nejlepší, co se dá podniknout.

„Úplně, milý Same. Teď mi je jasné, oč jde. Vymyslel jste to chytře.“

„Že ano? Sam Hawkens sice požívá hraboše, aspoň to o něm někteří lidé roztrušují, ale přesto nemá hlavu tak docela zabeďněnou, hihihih! A teď už dost povídaček, *sir!* Zalehnout a spát! Zítra nás čeká hora práce! Dobrou noc – já ještě musím za Parkerem a za Stonem.“

Zabalil jsem se do přikrývky a zavřel oči. Starý, dobrý Sam se odkolébal na druhý konec tábora, ale já jsem neusnul, ani když jsem zůstal sám. V táboře bylo hlučno, dohadovali se o tom, kdy přijdou Kiowové a jak zajmou Apače, ale tohle nebylo to hlavní, co mi nedovolovalo usnout. Pozvolna se mi vkrádaly do mysli pochybnosti: dobrá – snad se nám podaří vysvobodit oba apačské náčelníky. Ale co bude s *ostatními* zajatými Apači? Můžeme taky jim přispět my čtyři na pomoc, když musíme zůstat vůči ostatním naprosto nenápadní? A jak se dostanou Apačové do rukou Kiowů? Bez boje to asi nepůjde, ale – nebudou bojovat nejuživěji právě ti dva, které chceme zachránit? Můžeme *tomu* nějak zabránit? A jestli se nedají zajmout – nepadnou nakonec v boji? Znovu a znovu jsem o těch věcech přemýšlel, hledal nějaké východisko, zavrhoval jednu myšlenku po druhé. Snad Sam Hawkens, pomyslel jsem si posléze, má i pro tohle nějaký určitější plán. Byla to jen útěcha, ale oddal jsem se jí, a s tou myšlenkou a s pevným úmyslem, že se musím v příštích dnech za všech okolností držet co nejbliž obou Apačů, jsem konečně – pozdě k ránu – přece jen usnul...

Pozítří po poledni, právě když jsme dokončovali práce v dalším úseku (hnuli jsme teď s rozměřováním skutečně pořádně), objevilo se před táborem o něco víc než dvě stě indiánů, bojovně vyhlížejících chlapíků, samá šlach a samý sval. Kiowové! Všichni byli dobře

ozbrojeni ručnicemi, noži a tomahavky a měli výborné, zřejmě velice vytrvalé, rychlé koně. Vedl je chlap přímo obří postavy s přísnou, věčně podmračenou tváří a s divokýma zabijáckýma očima, které nevěstily vůbec nic dobrého. Když jsem si uvědomil, že by se do pařátů takového chlapa měl dostat Vinnetou s Inču-čunou, obcházel mě mráz.

Tento výtečník se jmenoval Tangua, což znamená prostě náčelník nebo vůdce, a už z toho jména bylo zřejmé, že jde o pohlavára obzvlášť znamenitého. Přišel sice jako náš přítel a spojenec, ale na jeho chování nebylo přátelského, co by za nehet vešlo. Neobtěžoval se dokonce ani sestoupit z koně a podat nám pravici – pokynul jen velkomožně velitelsky rukou, aby nás Kiowové obklíčili, a potom doklusal na koni až k našemu vozu a bez okolků nadsvedl plachtu. Asi se mu náklad zalíbil, protože seskočil ze sedla, vyšplhal se na vůz a začal něco kutit pod plachtou.

„Oho!“ zamračil se Sam. „Tak se mi zdá, že ten pán si myslí, že tady ulovil lacinou kořist. Z toho jej tedy vyvedu, a jestli se nepletu – teď hned! Neudělám přece kozla zahradníkem!“

„Opatrně, Same!“ varoval jsem přítele. „Je jich dvě stě!“

„Ale filipa nemají ani za jednoho! Hihihih!“ zachechtal se Hawkens. „Dávejte pozor, jak s ním zatočím! Musí si uvědomit, s kým má tu čest. Jdeme na to!“

S puškami v rukou jsme se zastavili u vozu. Tangua se docela nerušeně štrachal vevnitř, když ho Sam Hawkens důrazně oslovil:

„Mohu se zeptat, proč má slavný náčelník Kiowů v úmyslu odebrat se do věčných lovišť?“

Tangua sebou prudce trhl, pootočil se, trochu se napřímil a potom odsekl:

„Proč kladou bledé tváře náčelníkovi Kiowů tak hloupou otázku? Tangua bude jednou velkým náčelníkem ve věčných lovištích. Ale než se to stane, uplyne ještě mnoho vody v řekách.“

Sam vztyčil varovně prst:

„Nikoliv, Tangua se mýlí. Ta chvíle přijde velice brzy.“

„Jak to?“ řekl nedůvěřivě náčelník.

„Sestup z vozu a prozradím ti to. Ale musíš si pospíšet!“

„Tangua zůstane tam, kde je,“ prohlásil důstojně Kiowa.

„Dobře. Nechť tedy vyletí do povětří.“

Sam se zatvářil zděšeně, otočil se a mocně se rozmáchl nohou, jako by chtěl co nejrychleji zmizet. Vzápětí se náčelník vymrštil, seskočil z vozu a chytil Hawkense za rukáv.

„Co znamenají slova malého lovce?“

„Jsou to slova, která tě mají varovat.“

„Před čím?“ divil se Tangua.

„Před smrtí, která by tě sklátila, kdybys ještě chvíli setrval ve voze.“

„Uff!“ zděsil se Kiowa. „Ty snad máš smrt schovanou pod plachtou? Ukaž mi ji!“

„Ukážu ti ji možná později. Ale sám o ní víš! Copak ti tvoji zvědové neřekli, proč jsme se utábořili v těchto končinách?“

„Tangua ví vše. Bledé tváře hodlají postavit cestu ohnivému oři. Avšak ty jsi mluvil o smrti ukryté ve voze.“

„Právě!“ přikývl veledůstojně Sam. „A neslyšel jsi, že bledé tváře dovedou odstraňovat hory a skaliska, která překážejí v cestě ohnivému oři?“

„Tangua ví o takovém vynálezu.“

„Vidíš – a ten vynález je právě ve voze,“ zamrkal významně Sam. „Je sice dobře ukrytý a zabalený, avšak každý, kdo se ho chce dotknout, s ním musí umět zacházet. Jinak vybuchne a rozmetá tě na tisíc kusů.“

„Uff, Uff!“ Náčelník se zřejmě nesmírně polekal. „Mě taky? Tangua byl tak blízko tomuto vynálezu?“

„Velice blízko!“ tvrdil Sam. „Kdyby mě neposlechl, projížděl by se již nyní ve věčných lovištích. Bylo by to ovšem velice smutné, protože – co by z něho zbylo? Nic, ani jeho medicína, ani jeho skalp, nic než drobečky masa a kostí. A jak by se potom mohl Tangua stát velkým náčelníkem ve věčných lovištích?“

To byla pro indiána hrozná představa. Dostat se na onen svět čili jak indiáni říkají do věčných lovišť bez medicínského váčku, bez

skalpu! Takového nešťastníka přijmou duchové zemřelých s nejvyšším opovržením. A teď se tomuhle hroznému nebezpečí jen tak-tak vyhnul. I přes divoce pomalovanou tvář bylo vidět, že zbledl jako křída.

„Uff!“ ozval se tentokrát tiše. „Je dobře, že jsi to řekl Tanguovi včas. Ale musím tě přesto pokárat. Proč ukrýváš ve voze takový vynález hned vedle dobrých a užitečných věcí? Musím nařídít také svým bojovníkům, aby se k tomu nebezpečnému vynálezu nepřibližovali.“

„To uděláš moc dobře,“ pochválil ho Sam. „Prosím tě o to. Mohli by nás z neopatrnosti poslat všechny do věčných lovišť! Vidíš, jak se starám o tvé lidi? Myslím si, že bojovníci Kiowů jsou našimi přáteli, ačkoliv právě teď se mi spíš zdá, že se mýlím: přátelé přece při setkání kouří dýmku míru. Nenabídneš mi *kinnikinnik*?“

„Vykouřil jsi dýmku již s Baem.“

„Ano, ale to jsem byl jen já a tento bílý bojovník vedle mě. Nebo snad nechceš ostatní pozdravit kouřem přátelství? Pak bych si musel myslet, že tvoje přátelství není opravdové.“

Tangua se díval zamyšleně před sebe. Zřejmě hledal nějakou výmluvu, a nakonec ji našel:

„Můj bratr se mýlí. Bojovníci Kiowů vyjeli na válečnou stezku a nemají s sebou *kinnikinnik*, tabák míru.“

Sam se zatvářil udiveně:

„Slyším dobře? Mám věřit slovům velkého náčelníka?“ vrtěl hlavou. „Vidím přece, že u jeho pasu visí váček plný tabáku. A také my máme dost tabáku, můžeme tedy kouřit jen my dva, ty za své bojovníky, já za bledé tváře. Přátelství pak bude platit pro všechny.“

Tanguovi se do posvátného obřadu očividně nechtělo.

„Proč bychom měli kouřit?“ namítl. „My dva jsme již přátelé, nechť si tedy Sam Hawkens myslí, že jsme svůj kalumet kouřili za všechny, jak sám řekl.“

„No dobře, jak chceš,“ pokrčil Sam rameny. „Zařídíme se ale podle sebe a ty se Apačů nikdy nezmocníš.“

V Tanguových očích to nebezpečně zablýsklo: „Ty je chceš varovat?“

„Ani nápad, jsou to přece naši nepřátelé! Ale neřeknu ti, co máš udělat, abys je chytil,“ vyhrožoval malý lovec.

„To Tangua nepotřebuje. Ví sám, jak je polapí.“

„Oho!“ ušklíbl se Sam. „Vždyť ani nevíš, odkud a kdy sem přijdou!“

„Náčelník Kiowů se to dozví snadno. Vyšle jim vstříc zvědy a ti mu přinesou zprávy.“

„To uděláš pěknou hloupost! Nebo snad míníš nabídnout Apačům stopy vyzvědačů, aby se připravili na boj s Kiowoy? A pobili co nejméně tvých bojovníků? Ba ne, jen já ti mohu říct, jak je lapíš, aniž by o tobě věděli a aniž by se mohli připravit na boj – jenom já ti to mohu prozradit, jestli se nepletu! Hihihihih!“ chechtal se lovec a sebevědomě se škrábal pod parukou.

Věděl zřejmě bezpečně, co na indiány působí.

Jeho slova se neminula účinkem. Tangua chvíli přemýšlel a potom zahučel:

„Tangua se poradí se svými bojovníky.“

S těmi slovy se vzdálil a za několik okamžiků jsme viděli, jak rokuje a živě něco vykládá dvěma rudochům, Baovi a ještě jednomu zarputile vyhlížejícímu Kiowovi.

„Darebák!“ ulevil jsem si. „Ten chlap měl určitě něco nekalého za lubem, viděl jsem mu to na očích! A to si říká přítel!“

Sam mávl rukou:

„Prosím vás, přítel – co to znamená u těchto lumpů, kteří jen koukají, kde koho obrat? Jste pro ně přítelem, dokud nemáte nic, co by se jim hodilo a co by vám mohli urvat. Ale stačí, aby uviděli vůz s potravinami, s nějakým tím soudkem pálenky a se střelným prachem, a je po přátelství.“

„A co bude dál?“

„Nic. Teď budeme mít aspoň na chvíli klid. To byl nápad, *sir*, s tím vynálezem, hihihihih,“ chechtal se Sam a mnul si zálibně ruce. „Pan náčelník si už myslil, že nám zabaví proviant, a já jsem mu

udělal čáru přes rozpočet! A jakou! Teď se k tomu vozu žádný ru-
doch nepřiblíží ani na půl kroku! To byla báječná myšlenka, ta jim
nahnala strach. A toho musíme jaksepatří využít: Vezmu si tuhle
plechovku se sardinkami a namluvím jim, že v ní mám ten báječný
 vynález bledých tváří! Pufff! Všechno vylítne do povětří! Radím
vám, vezměte si taky jednu! Nevíte, kdy se vám bude hodit!”

„Pěkný nápad, copak o to,“ zabručel jsem. „Jen aby taky vyšel!
Aspoň kdyby tu dýmku míru s námi vykourili...“

„K tomu dojde, *sir*“ ujišťoval mě Sam. „Teď k tomu určitě dojde.
Ten *giantpowder*, ten můj dynamit, na náčelníka zapůsobil tak, že
přemluví všechny Kiowy. Budou jak beránci – říkám, na nějakou
dobu. Samo sebou, i tak si budeme muset dávat pozor!“

„Same, Same,“ povzdechl jsem, nepřítel nadšený vyhlídkami na
příští události, „tak se mi zdá, že jsem měl předevcírem trochu
pravdu. Vymyslel jste plán s Kiowy, ale zatím jsme se jen dostali do
jejich rukou, víc nic. Jsem zvědavý, co z toho vykvetě!“

„Právě to, co chci, *sir*, buďte si jistý,“ ubezpečoval mě Sam. Jeho
jistota byla skutečně neotřesitelná. „To se rozumí, pan náčelník nás
chtěl obrát a potom vyřídít Apače na vlastní pěst. Ale teď, když jsme
mu ukázali, co jsme zač, že mu na žádnou vějičku neskočíme –
a hlavně když si uvědomil, že bez naší pomoci by to s Apači vůbec
neměl lehké.“ Chytil mě za rukáv a přerušil své úvahy. „Tak už je
hotovo! Podívejte se! Tangua se k nám vrací.“

Ještě než náčelník otevřel pusy, poznali jsme, že Kiowové se roz-
hodli v náš prospěch. Bao právě křikl něco na bojovníky, kruh mužů
kolem nás se uvolnil a Kiowové začali sesedávat z koní. Obklíčení
skončilo. Ostatně také Tangua se snažil naladit trochu vlídnější tvář.

„Náčelník se radil se svými bojovníky,“ oznámil nám s obvyklou
důležitostí v hlase. „Oni souhlasí, aby Tangua vykouril kalumet
s bílým lovcem Samem. Jeho dým bude platit pro všechny.“

„Čekal jsem, že mi to řekneš,“ odpověděl bohorovně Hawkens.
„Vím přece, že jsi nejen udatný, nýbrž i chytrý náčelník. Necht' se
tedy muži Kiowů shromáždí v půlkruhu, aby byli svědky, až kouř

míru z našich kalumetů bude stoupat k modrému nebi a hlásat do všech stran naše přátelství.“

Obdivoval jsem básnický vzlet Samův a musel jsem přiznat, že jeho slova na indiány platí. V několika málo minutách utvořili Kiowové půlkruh a Sam s náčelníkem přesně podle obvyklých obřadů vyfukovali kouř a oblažovali nás nevábně vonícím *kinnikinnikem*. Ale díkybohu alespoň na nějakou dobu jsme se mohli cítit bezpeční.

„Je to dobré,“ šeptal mi Sam, když bylo po všem, a začal mi vysvětlovat, že dýmka míru je u indiánů ve velké vážnosti, v takové vážnosti, že například ve všech apačských nářečích platí stejný výraz pro slovo náčelník a dýmka. Například džemesští Apačové jmenují prý náčelníka *nato* a dýmku *nato-tsé*, tedy vlastně náčelník z hlíny nebo kamene, neboť kalumet se pokud možno zhotovuje z posvátné hlíny pocházející z krajiny mezi Dakotou a Minnesotou.

Jindy bych se Sama vyptával na všelijaké podrobnosti, ale tentokrát jsem poslouchal jen napůl ucha. Ani jsem nemusel krotit zvědavost. Myslil jsem pouze na jedinou věc: zda je skutečně Samův plán tak bezpečný pro nás, pro Vinnetoua a pro jeho otce, jak mě stále ujišťoval.

A nic jiného mě v tuhle chvíli nezajímalo.

8. Čekání na Apače

Tak tedy došlo – přinejmenším pro tu chvíli – k jakémus takémus dorozumění s Kiowy. Tangua žádal, aby se svolala velká porada se všemi bílými bojovníky – patrně chtěl zvědět, s kým a s čím může počítat v boji proti Apačům. Neměl jsem z toho žádnou radost a naléhal jsem, aby Sam u náčelníka vymohl odklad aspoň do večera. Měli jsme před sebou ještě spoustu práce a já jsem z doslechu i z četby věděl, že tyhle indiánské porady, není-li nebezpečí takříkajíc přede dveřmi, neberou konce pro samé projevy a proslovy. Ale Hawkensova snaha nevedla k ničemu.

„To víte, je to indián, a jako každý indián si nedá vymluvit, co si vzal jednou do hlavy,“ řekl mi, když se vrátil od nejvyššího Kiowy. „Do příjezdu Apačů máme ještě spoustu času, a tak se chce radit a zasedat – abych prý vysvětlil důkladně svůj plán! Naštěstí jsem dosáhl aspoň toho, že z nás, bělochů, budou při poradě jen tři; já, Dick Stone a Will Parker. Vy ostatní prý můžete klidně rozměřovat.“

„Jak to – můžeme?“ svraštil jsem čelo. „Na to se přece nebudu ptát toho indiána! Já budu dělat, co chci sám! A to jim taky ukážu!“

„To byste mi udělal pěknou čáru přes rozpočet!“ zlobil se Sam. „Co to do vás vjelo? Vy se naopak musíte tvářit, jako by se vůbec nic nedělo. Nesmíme je dráždit, jestli chceme, aby se nám plán podařil.“

„Dobrá – ale já bych u té porady chtěl být! Přece musím vědět, co se dohodne.“

„To všechno vám potom řeknu, buďte klidný.“

„Potom! A co když dohodnete něco, s čím nebudu souhlasit?“

„S čím vy nebudete souhlasit?“ Sam vyvalil očka. „Podívejme se! *Greenhorn* se domnívá, že Sam Hawkens potřebuje jeho souhlas, když se k něčemu rozhodne. Neměl bych se vás dovolit, až si půjdu dát podrazit boty nebo až si budu chtít ostříhat nehty?“

„Tak jsem to nemyslel, Same. Já jenom nechci, aby se dohodlo něco, co by ohrozilo život obou Apačů.“

„No jestli vám jde o tohle, tak spolehněte na Sama Hawkense. Dávám vám slovo, že odtud odtáhnou oba se zdravou kůží. Stačí?“

„Ovšem. Teď vím, že uděláte všechno, aby se jim nic nestalo.“

„Well,“ kývl mužík spokojeně hlavou. „A vy koukejte mazat po práci a věřte, že všechno půjde přesně tak, jako byste byl u toho!“

Ten den nám šla práce od ruky. Bancroft a jeho tři přátelé se činili jako ještě nikdy předtím; najednou si uvědomili, že musíme dodělat všechno dřív, než sem dorazí Apačové, a že koneckonců ani záležitost s Kiowy není tak dokonale jasná a pro nás bez rizika. Ale byla tu vyhlídka – jakmile budou nákresy a rozměření hotové, bez dlouhých cavyků prásknout do bot a uklidit se i s rozměřovacími přístroji a s příslušnými mapkami do bezpečí. A to je popohánělo víc než jakékoliv domluvy a příkazy.

Jak jsem očekával, porada s Kiowy se protáhla až pozdě do večera. Teprve když jsme se vraceli k táboru, bylo to už za tmy, rozcházel se Sam, Stone a Parker s Kiowy. Malý Hawkens naneštěstí (nebo snad z nějaké chytristiky) přišel na nápad dát Kiowům všechnu zbylou pálenku, samozřejmě aniž se na to zeptal Bancrofta, a indiáni si popřáli. Koně nechali popásat stranou a sami posedávali kolem hořících ohňů, hodovali a zapíjeli, a jenom několik se jich neúčastnilo všeobecného hodokvasu. To byly stráže, které náčelník rozestavil na všech stranách.

Posadil jsem se k Samovi a k jeho nerozlučným přátelům, Dicku Stoneovi a Willu Parkerovi, pustil jsem se do večere a prohlížel si tábor. Pro mě, pro nováčka, to byl pohled opravdu zvláštní. Vyhlíželo tu všechno náramně bojovně. Hořící ohně zdůrazňovaly barvy ve tvářích indiánů a jejich bojechtivé pohledy nejevily nejmenší stopy po soucitu s nepřítelem. Ale to asi nezpůsobovala pálenka, vždyť na každého se dostalo nanejvýš pět šest hltů, a nikdo z Kiowů také nebyl opilý. Jenže přece jen na *ohnivou vodu* nebyli zvyklí, a tak jejich pohyby byly mnohem živější než jindy a jejich hovor – obyčejně tichý, tlumený a stručný – zněl bezstarostně, hlučně, rozverně.

„Můžete být spokojený,“ řekl mi Sam, když jsem se uvelebil vedle něho. „Vaším miláčkům nebude zkřiven ani vlasek!“

„Ani když se budou bránit?“

„Ale kde by se bránili! Na to nedojde! Dostanou se nám do rukou dřív, než je něco takového vůbec napadne.“

„Prosím vás!“ podivil jsem se nahlas. „A jak si vůbec celou tu věc představujete, Same?“

„Jednoduše. Apači potáhnou za námi – víte přece kudy?“

„Po naší stopě až k našemu bývalému táboru, to je jasné jako slunce.“

„Správně! Vidím, že nejste tak hloupý, jak vypadáte! To je totiž hrozně důležitá věc, vědět, kudy půjdou. Druhá důležitá věc je znát čas! Kdy přijdou!“

„Znát, znát...“ řekl jsem s pokrčením ramen. „Spíš bych řekl *tušit*“

„Ale jděte, člověk musí mít filipa, ne tušení. Jestli se chcete v našem postavení spoléhat na předtuchy, tak si rovnou kopete hrob. Tušit si můžete u vás doma, tady musíte mít jistotu, vážený!“

„A jistotu si můžeme získat jen tím, že vyšleme někoho na výzvědy, což jste právě před nedávnem zavrhl. Nebo jste snad neříkal, že by nás stopy vyzvědačů prozradily?“

„Stopy *indiánských* vyzvědačů,“ opravil mě Sam se vztyčeným ukazováčkem. „Pamatujte si to! Protože o nás přece Apačové vědí, to je nemůže rozházet, když uvidí stopu bělocha. Kdyby si ale všimli, že se tu někde procházejí indiáni, začali by ovšem okamžitě něco čouhat. Lehce by si domyslili, že tu...“

„...jsou Kiowové,“ doplnil jsem rychle Sama.

„Uhádl!“ řekl uznale malý lovec. „Ale z toho nám vyplývá, *sir*...“

„...že proti Apačům můžeme poslat na výzvědy někoho z nás,“ řekl jsem. „Ovšem, někoho, kdo se vyzná a nedá se chytit žádným Apačem.“

„Zcela správně,“ přikývl Sam Hawkens. „Nedá se chytit, jen se jim ukáže.“

Smál se potěšeně a mrkal na mě, ohromně hrdý na to, jak všechno vymyslel.

„Počkat, počkat. Vy se snad chcete Apačům ukázat? Ale to vás přece lapnou a usmrtí!“

Trapper vrtěl horlivě hlavou, až mu poskakoval širák.

„Ani nápad! Na to jsou moc a moc chytří! Já se jim budu procházet tak bezstarostně přímo před očima, že si řeknou, no ovšem, ti bílí chlapi se cítí v úplném bezpečí, máme to dobré, nebudou nás vůbec čekat. A proto na mě nevztáhnou ruku, aby zbytečně nevyvolali poplach.“

„A potom?“

„A potom vám dám znamení, abyste věděli, že Apačové obkličují tábor a že se máte chovat ohromně klidně a domácky - asi jako v neděli dopoledne v kavárně.“

„Dobře. Jenže pak přece Apačové zjistí, že tu jsou Kiowové, a ohlásí to náčelníkovi...“

„Nic nevidí! Kdo vám to řekl? Člověče zelená, vy si snad opravdu myslíte, že Sam Hawkens má v hlavě řezanku nebo piliny nebo co... Do té doby se Sam Hawkens dávno postará, aby po žádném Kiowovi nebyla ani stopa! Chápete?! Tihle naši drazí kamarádíčkové budou pěkně schovaní a objeví se na scéně teprve v příhodnou chvíli. Apačové uvidí *jenom* nás, co jsme byli v táboře. Jasně?“

„To je něco jiného,“ připustil jsem, ale docela jasno mi nebylo.

„Něco úplně jiného!“ Sam Hawkens zářil jako měsíček. „Páni Apači budou přesvědčení, že nemáme ani tušení o jejich spádech. Zvědové se poplží zpátky - a další háček, *sir!* - já za nimi! Abych vypátral, kolik jich vlastně je. No a pak náš tábor obklíčí - samozřejmě že ne ve dne, ale v noci - a přepadnou.“

„A zajmou nás a všechny nás povraždí, nebo aspoň většinu z nás.“

„Poslyšte, mně je vás líto,“ přerušil mě se smíchem Sam. „Takový vzdělaný člověk, a neví ani, že kdo uteče, vyhraje. To vám řekne dneska každý zajíc! A vy to nevíte? To vážně není napsáno v žádné knize?“

„Nežertujte, Same! Jak se z toho chcete vykroutit?“

„Poslouchejte! Zapálíme oheň, aby nás ti rudí chlapíci dobře viděli. Dokud bude hořet, zůstanou Apačové za bukem, to je jasné. Až vyhasne, sebereme se ve tmě a rychle zmizíme za Kiowy. Apačové se vrhnou na ležení... a nenajdou ani nohu, hihihih! To se ví, budou z toho celí pryč a zapálí znova oheň, aby zjistili co a jak. A pak *my* uvidíme *je* právě tak jasně a zřetelně, jako předtím *oni* viděli *nás*. Jenže karty budou obrácené: oni budou obklíčeni a my budeme útočníci, hihihih. Říkám vám, o tomhle kousku se bude vyprávět po celém Západě. A každý řekne, ten Hawkens, to je hlava, když něco takového vymyslel – jestli se totiž nepletu, hihihih.“

„No dobře, Same,“ váhal jsem, „to nezní špatně. Ovšem, jestli se skutečně stane všechno tak, jak předpokládáte.“

„Na to můžete vzít jed!“

„A pak?“ vyzvídal jsem dál. „Pak pustíme Apače na svobodu?“

„Přinejmenším Inču-čunu a Vinnetoua.“

„A ostatní?“

„Pustíme jich prostě tolik, kolik budeme moci. Nesmíme se samo sebou prozradit!“

„A ti, co zůstanou v zajetí?“

„Těm se rozhodně nepovede moc zle, *sir*. Kiowové budou mít určitě plnou hlavu starostí s tím, jak dopadnout uprchlíky. Ostatně tady bude Sam Hawkens a ten taky dokáže leccemus zabránit, nemyslíte? Zkrátka: nebudeme si lámat hlavu tím, co se stane potom! Hlavně musíme najít místo, které se hodí pro náš plán – a to udělám já sám hned zítra! A dost už o tom. Ostatně, jestli se nepletu, stane se brzy něco, co nám náramně pomůže...“

„A to?“

Sam Hawkens zvedl zase svůj nabádající ukazovák:

„Podívejte se na trávu! Vidíte, jak je slehlá? Kdyby přijeli Apačové, hned by si všimli, že tady tábořili lidé – totiž víc lidí, než kolik nás bylo v táboře. Jenže oni neuvidí nic! Na tyhle nebezpečné stopy se snese brzy báječný, vzácný deštíček. Vidíte mraky při obzoru? A cítíte, jak se udělalo chladno? Jestli se nepletu, dostaneme pořád-

ný liják! Odjedu s Kiowy radši hned. Čím dřív zmizí, tím líp zahladí déšť jejich stopy. Sbohem, *sir*, a dejte se zítra hned ráno do díla!”

Odklusal i se svými dvěma přáteli za Tanguou a zanedlouho bylo vidět, jak indiáni nasedají na koně. Tangua zřejmě se Samovým plánem projevil souhlas. Will Parker a Dick Stone nám zamávali ještě na pozdrav a zmizeli i s ostatními ve tmě. Zabalil jsem se do příkrývky, a přestože bylo chladno, usnul jsem téměř okamžitě.

Samova předpověď se splnila přesně v poledne.

Měli jsme za sebou pěkný kus práce, když se spustil prudký a vytrvalý liják. Dokonalá průtrž, a právě uprostřed nejhustšího deště k nám dorazili Will Parker a Dick Stone. Přijeli, aby nás dovedli k místu, kde jsme měli očekávat Apače. Sam Hawkens se prý vypravil na výzvědy jen pěšky, aby se mohl nepozorovaně pohybovat, a vzkazuje nám, že je všechno v pořádku a že Stone a Parker jsou obeznámeni se vším potřebným. Když jsem je tu viděl, promoklé a zplihlé, přepadla mě najednou myšlenka, že rozhodná chvíle se úžasně rychle přibližuje, a já jsem najednou pocítil něco jako úzkost a nejistotu.

Déšť přestal tak náhle, jak začal. Nebeská stavidla naráz zarazila příval vody, slunce se vylouplo z mraků a za chvíli pálilo stejně silně a pronikavě jako dřív. Rozměřování mohlo pokračovat.

Je pravda, že na té rovné plošině savany, kde se jen tu a tam objevil trs křovin, se dalo postupovat velice rychle. Byl jsem tak zaujatý prací, že jsem přes den ani nenašel čas si pořádně prohlédnout okolí, kde jsme se měli tak brzy srazit s Apači. Jen tolik jsem si všiml, že Samův předpoklad vycházel do puntíku: Kiowové jeli před námi stejnou cestou, a přece po tom prudkém lijáku nezůstala po kopytech jejich koní ani nejmenší stopa. Všechno zahladil déšť, Apačům nemohlo nic prozradit, že se tu v nejbližším okolí skrývá dvě stě bojovníků, našich spojenců.

Na druhý den jsme dospěli k potoku, který tu vytvořil na jednom místě veliký rybník. K němu vedl poměrně úzký, otevřený pruh savany, lemovaný po obou stranách stromy a křovinami. Pevnina vybíhala dál do rybníka jako poloostrov, jehož úzká šíje, také porost-

lá stromy a keři, se rozšiřovala na konci v okrouhlou planinku. Na protější straně rybníka se zvedalo srázné úbočí s hustým porostem lesa.

„Tady je to,“ oznámil nám Dick Stone a znalecky se rozhlížel po okolí. „Dobře to Sam vybral. Nic se pro náš plán nehodí líp než tenhle koutek!“

Rozhlížel jsem se kolem dokola.

„A kde jsou naši Kiowové, pane Stone?“ zeptal jsem se.

„V úkrytu,“ zazubil se hromotlucky dlouhán, „v báječném úkrytu. Kdybyste si oči vykoukal, nenajdete po nich ani stopu – a přitom nás v téhle chvíli mohou pozorovat jako na dlani.“

„No dobře,“ řekl jsem, „kde je ta jejich skrýš?“

„Počkejte, počkejte,“ krotil mou zvědavost Hawkensův starý kamarád. „Nejdřív snad abych vysvětlil, proč se Sam rozhodl pro tohle místo! On je totiž stará liška! Všimněte si, savana je samé křoví a Sam ví dobře, že Apači to určitě využijí k tomu, aby nás mohli bezpečně stopovat! Křoví je bude krýt a oni uvidí – co? Oheň, který zapálíme na tomhle proužku! Prostě oheň a křoviny přivedou Apače přímo k nám, až k našemu ležení! *Meššúrs*, říkám vám, že jsme se nemohli nechat přepadnout na příhodnějším místě!“

Z jeho hubené, osmahlé dlouhé tváře přímo vyzařovala spokojenost. Vrchní inženýr však neprojevoval žádné nadšení nad takovými vyhlídkami. Potřásal jen hlavou a ustaraně poznamenal:

„Vy jste divný tvor, mister Stone! On se raduje, že nás tady krásně přepadnou rudoši. Pokud jde o mě, já z toho vůbec žádnou radost nemám, a říkám vám, že co nejdřív prásknu do bot! Jak jen to půjde!“

„Tak práskněte!“ odpověděl s ledovým klidem Dick Stone. „Padnete Apačům rovnou pod nůž, kdežto tady Apače pochyťáme do jednoho. Podívejte, tamhle v tom lese naproti vám jsou naši Kiowové. Hlídky se už určitě vyšplhaly nahoru do větví a vyhlížejí. Teď viděli nás, jak přicházíme, zanedlouho uvidí Apače.“

„Já vím,“ bručel Bancroft, „jenže co je nám to platné! Až nás Inčučunovi lidé přepadnou, tak nás nějakí Kiowové ve větvích nezachrání!“

„Snad si nemyslíte, že tam budou dřepět věčně? Přece si je neposadíme sem, mezi sebe, apačským vyzvědačům přímo na oči? Jen se nebojte! Až vyzvědači zmizí, Kiowové slezou dolů a ukryjí se tady na poloostrově.“

„A co když Apače napadne prohledávat dál?“ namítl jsem.

„Jednoduše je dál nepustíme,“ odpověděl Dick Stone.

„No, počkejte, říkalo se, že se musíme tvářit, jako bychom o nich nevěděli! Jak se to rýmuje?“

„Nádherně!“ pochvaloval si Dick. „Pomůžou nám naši koně. Musíme je přivázat ke stromům, a to hned tam u kraje, na nejužším místě naší šíje. Třicet kroků – širší ten proužek země není – a to nám právě stačí. Uděláme si z našich zvířat takovou koňskou ohrádku.“

„Koňskou ohrádku? Vy jste se zbláznil! Tím chcete zadržet Apače?“ bědoval Bancroft.

„Bezpečně! Žádný zvěd nebude riskovat, aby ho prozradili koně nějakým funěním, a Apače ani nenapadne, aby se plížili dál, když nás tak nádherně uvidí. A když se jim přitom bude zdát, že všechno je v nejlepším pořádku! Prostě se odplíží, přivedou své bojovníky, pak počkají, až se uložíme ke spánku, nu... a pak...“

Všechno přesně vycházelo. Ale mě napadla ještě jiná možnost:

„A co když nebudou čekat na noc a zaútočí na tábor rovnou?“

„To máte prašť jako uhoď!“ pokrčil rameny. „Kiowové nám přijdou na pomoc tak jako tak.“

„Ale začne boj a poteče krev a stane se právě to, čemu jsme se chtěli všichni vyhnout!“ namítl jsem.

„Milý pane, tady na Západě se s nějakou kapkou krve musí počítat. Ale nedělejte si zbytečné starosti! Uvidíte, že nepodniknou nic, dokud budeme vzhůru: přece jenom je nás dvacet a musejí počítat s tím, že se budeme zoufale bránit. A to znamená ztráty i na jejich straně a těm se budou chtít vyhnout. Ne, ne, oni určitě budou hledět šetřit svou krev – docela jako my. Bude to tak, jak říkám. Počkají, až

se uložíme, totiž až uhasíme oheň, a my se zatím bleskurychle stáhneme na poloostrov.“

„A do té doby, než přijdou? Můžeme pracovat?“

„Proč ne? Dělejte, co chcete, jen buďte včas zpátky na místě. To bezpodmínečně!“

Zařídili jsme se podle Dickových slov, ale vnitřního neklidu a toho, čemu se říká „bitevní horečka“, se nezbavil žádný z nás. Já sám jsem se zabýval v posledních dnech a hodinách myšlenkami na Inču-čunu a Vinnetoua tak často, že mě už ani soustředění na práci nemohlo uklidnit. Cítil jsem, že s každou hodinou se blíží rozhodná chvíle, a přál jsem si, aby už raději byla za námi.

Kolem poledne se vrátil Sam Hawkens. Vypadal unaveně, vyčerpaně, ale očka mu vesele zářila a vykukovala bystře a spokojeně z porostu jeho hustých vousů.

„Všechno klape?“ zeptal jsem se. „Ale co se ptám! Vidím vám to, Same, přímo na nose.“

„Tak?“ smál se mužík. „To mám snad na něm něco napsáno? Nebo si to jen tak myslíte?“

„*Pshaw!* Stačí, aby se vám podíval člověk na oči, a ví, na čem je.“

„Tak tedy oči mě prozradily,“ řekl Sam, pořád v nejlepší náladě. „To si musím pamatovat propodruhé. Náhodou ale máte pravdu. Všechno jde jako na másle, líp, než jsem čekal.“

„Viděl jste apačského vyzvědače?“

„Mnohem víc, mladý muži!“ Sam Hawkens vztyčil svůj ukazovák. „Viděl jsem celý oddíl apačských bojovníků, a dokonce jsem je taky vyslechl!“

„No - a?“ vpadl jsem nedočkavě.

„Počkejte - ne hned a ne tady,“ uklidňoval mě Sam. „Zatím si sbalte věci a vraťte se do tábora. Přijdu za vámi, jen se ještě podívám za Kiowy. Aby věděli, co a jak mají dělat.“

Otočil se, přeskočil potok a zmizel mezi stromy v lese.

Sebrali jsme svých pět švestek a honem spěchali na místo ležení, jen abychom se co nejdřív dozvěděli, co zjistil a vypátral. Netrvalo dlouho a objevil se zase mezi námi. Najednou jako by vyrostl ze

země - žádný z nás ho neviděl přicházet a netušil, že je v tak bezprostřední blízkosti.

„Tady mě máte, *mylords*,“ zahlaholil. „Ale tak se mi zdá, že jste někde nechali oči a uši. Poslyšte, k vám by se mohl nepozorovaně připlížit i slon!“

„Jenže ten by dupal trochu víc než vy,“ zasmál jsem se.

„To jistě, to jistě...“ příkyvoval lovec horlivě. „Já vám jenom chtěl předvést, jak jsem to provedl včera s Apači. Počkejte, já vím,“ zvedl ruce nad hlavu, „chcete slyšet, co se stalo. *Well!* Všechno povím, ale musím si k tomu především sednout. Tyhle nohy jsou zvyklé na koňský hřbet a už se jim nechce moc běhat. Však taky dragouni jsou vznešenější než prachšproská pěchota, jestli se nepletu...“

Posadil se vedle mě, měřil si nás očima jednoho po druhém a potom potřásl významně hlavou.

„Tak dnes večer začne tanec!“

„Už dnes... Zaplaťpánbůh!“ ujelo mi ze rtů. Napůl mě to překvapilo, napůl jsem byl rád, že bude konec tomu nesnesitelnému čekání.

„Vy se jen třesete na to, abyste se dostal Apačům do rukou,“ usklíbl se Sam. „Ale konečně, máte pravdu. Ať je už po té hloupé nejistotě, jestli se opravdu stane to, co čekáme.“

Zbystřil jsem pozornost.

„Jak to... jestli! Máte důvod k obavám?“

„Ale vůbec ne,“ mávl mužík rukou. „Právě naopak. Jsem si teprve teď dokonale jistý, že všechno klapne. Ale to víte, zkušenost říká, že i z toho největšího neviňátka může vyrůst lotr. A právě tak si můžete vymyslet nejnádhernější plán, a nějaká nepředvídaná maličkost vám všechno zvrtné, jestli se nepletu, hihih!“

„Propánakrále, Same, řekněte nám tedy už jednou, co jste u těch Apačů vypátral!“

„Pomalu, pomalu, mladíku! Na všechno se dostane! Začneme pěkně od začátku... Lidičky, to vám byl liják, když jsem odtud odcházel! Ještěže mám takový báječný kabát, v tom by mi nevadilo, ani kdybych se procházel v krupobití. Hihihih. Víte, že jsem došel až

k našemu bývalému táboru? Padl jsem tam zrovna na tři apačské vyzvědače, a tak jsem se musel okamžitě schovat. Prohledávali okolí, ale mou stopu našťestí neobjevili – díky tomu lijáku. Posadili se do lesa, tam bylo aspoň jakžtakž sucho, a dřepěli tam dobře dvě hodiny. Mně nezbývalo než uvelebit se za stromem a dřepět dvě hodiny s nimi. Musel jsem se přece dozvědět, co se bude dít. A taky jsem se dočkal: přijela celá tlupa Apačů, všichni pomalovaní válečnými barvami, a v čele Inču-čuna a Vinnetou!“

„Kolik jich bylo, Same?“

„Přesně tolik, kolik jsem očekával. Asi padesát. Ti vyzvědači podali Inču-čunovi a Vinnetouovi zprávu a páni Apači se pod jejich vedením hned vydali na další cestu. To vám snad došlo, *gentleman*, že Sam Hawkens putoval za nimi. Opatrně! Protože ti chlapíci si počínali, jako by na ně mohl číhat za každým křovím někdo z nás s puškou v ruce. Táhli se, co noha nohu mine. Ohromně chytrí hoši, tihle Mescalerové – a hlavně Inču-čuna a Vinnetou. A rozuměli si dokonale, nepotřebovali k tomu ani slovo, stačil pohled nebo pohyb rukou. Urazili jsme tak asi dvě míle, pak už se začalo šerit, a Apačové sesedli, přivázali koně a udělali si v lese tábor – dokonce bez ohně, tak byli opatrní!“

„Což vám přišlo asi vhod,“ podotkl jsem.

„Jistě, *sir!*“ potvrdil Sam. „Mohl jsem se snadněji připlížit – po vlastním břiše prosím – a pěkně zblízka si poslechnout, co si mezi sebou špitají.“

„A rozuměl jste?“

„Všechno! Mluvili nářečím Mescalerů a v tom se náhodou dost slušně vyznám. To se rozumí, žádné sáhodlouhé hovory nevedli, za těchhle okolností promluví indián dvě tři slova a stačí! Ale k tomu, abych věděl, na čem jsem, to taky stačilo. Ažaj.“

„Hrozí nám smrt.“

To nebyla otázka, spíš věcné zjištění, jaká je skutečnost. Ale Sam zavrtěl pomalu hlavou.

„Hned ne, synu!“ odpověděl s úsměvem, jako by mi oznamoval nejradostnější novinku. „Chtějí nás lapit živé a odvést na Rio Pecos

do své vesnice. Tam pro nás připravili nádherné kůly a na těch nás budou nejdřív trošičku mučit a nakonec nás usmaží. To jsem skutečně zvědavý, jaká bude pečínka příkladně ze starého Sama, zvlášť jestli ho hodí na pánev i s jeho kabátem, hihihihí.“

Zasmál se zase tlumeně a pokračoval:

„Tady na pana Rattlera mají spadeno nejvíc. Už je to tak, pane, sedíte si tady v pohodlí a díváte se na mě jak u vytržení, ale řeknu vám, tu kaši, co jste si navařil, bych za vás nechtěl vylizovat, rozhodně ne! Chtějí vás nabodnout na kůl, otrávit, propíchnout, zastřelit, pověsit, vplést na kolo... jedna věc hezčí než druhá a od každé máte okusit trošku, abyste jim pěkně dlouho vydržel. A jestli to všechno ve zdraví přečkáte, tak vás položí do hrobu s Klekí-petrou, kterého jste oddělal – a to zaživa, to se rozumí.“

„Dobré nebe!“ Rattler zasténal, jeho obličej zbledl, oči zděšeně mrkaly. „To všechno říkali?“

„Ovšem! Koneckonců nic lepšího si taky nezasloužíte. Vám už není pomoci. Teď mě ještě napadá: Klekí-petrovu mrtvolu dostal nějaký zkušený medicínman, to znamená, že z ní udělá mumii – a z vás potom asi taky! Jestli nás všechny zajmou, budeme mít potěšení, pánové, spatřit na vlastní oči, jak se z pana Rattlera stává indiánská mumie.“

„Já tady nezůstanu!“ zařval najednou Rattler. „Já jim uteču! Mě nedostanou!“

Chtěl vyskočit, ale Sam Hawkens ho prudce strhl nazpět.

„Ani krok, jestli vám je život milý!“ křikl. „Říkám vám, že Apačové jsou všude kolem dokola. Chcete se jim dostat do rukou?“

„Myslíte... že... že už jsou tady?“ koktal Rattler a těkal vyděšeně očima sem a tam.

„Máte dojem, že spouštím planou hrůzu? Omyl! Apačové už vytáhli proti Kiowům v celé síle a Inču-čuna s Vinnetouem se k nim přidají, jen co nás budou mít z krku! Zastihli bojovníky, kteří táhnou proti Kiowům, už na cestě, a na nás si vzali jen padesát mužů.“

„A víte, kde je hlavní síla Apačů, která táhne proti Kiowům?“ přerušil jsem Sama.

„O tom nepadlo ani slovo. Konečně to nám může být celkem jedno, jestli se nepletu...“

Tentokrát se však malý lovec skutečně pletl: brzo jsme měli poznat na vlastní kůži, že vůbec není jedno, kde je hlavní voj apačských bojovníků. Ale Sam pokračoval:

„Well, to je všechno, *meššúrs*. Ještě bych snad měl říct, že jsem zůstal v lese přes noc a že jsem pak ráno Apače sledoval ještě asi šest mil. To ale... počkat?! Slyšeli jste?!“

Sam se zarazil. Vzduchem se táhle nesl trojnásobný orlí divoký skřek.

„Vyzvědači Kiowů,“ pochvaloval si Sam spokojeně. „Domluvil jsem s nimi, že mi dají znamení, až uvidí na savaně Apače. Pojd'te, *sir*! Přezkoušíme si trochu smysly!“

Vyskočil a já jsem hmátl po své pušce. Ale Sam Hawkens mě chytil za ruku.

„Jen ji tu pěkně nechte!“ ztlumil hlas. „*Westman* sice nemá udělat bez své zbraně ani krůček, ale tentokrát je to něco jiného. Musí mít dojem, že se cítíme dokonale bezpeční. Budeme dělat, jako bychom si vyšli pro dřevo na oheň. A Apači si řeknou, že tady chceme zůstat přes noc.“

Za chvíli jsme se naoko docela bezstarostně potulovali mezi stromy a keři, až jsme se dostali na kraj lesíka, k travnatému pruhu savany. Tu a tam jsme se shýbli pro nějakou tu suchou větvičku a nenápadně se ohlédli, neuvidíme-li stopu nějakého Apače. Jestli tu skutečně byli, museli se nejspíše ukrýt za některou z těch hustých křovin na savaně.

„Vidíte někoho?“ zašeptal jsem po chvíli.

„Ani nohu!“ zlobil se šeptem Sam.

„Já taky ne,“ odpovídal jsem zklamaně.

Namáhal jsem si oči ze všech sil, jen abych nějakého toho Apače objevil a dokázal, že už jsem spolehlivý *westman*, ale kde nic tu nic. A přece, jak jsem se později dozvěděl od Vinnetoua, ležel právě on sám v té chvíli snad padesát kroků ode mne – a naslouchal a pozoroval. Tenkrát jsem si ještě neuvědomoval, že člověk může mít

sice hodně bystrý zrak, ale to ještě zdaleka není všecko; že ten bystrý zrak musí být totiž taky jaksepatří vycvičený. A takový zkušený lesák si potom rychle uvědomí, že třeba nenápadné rojení komárů, o něco málo hustší než nad jinými keři, prozrazuje, že za křoviskem se někdo ukryl.

Vrátili jsme se asi za půlhodinku, ale o nic moudřejší než předtím. Také ostatní se potom rozběhli po lese, aby nasbírali dříví na oheň, a zanedlouho jsme měli třikrát víc uschlých větví, než jsme mohli spotřebovat.

„Nevadí, to nevadí,“ mýnil Sam, když tahal hromady větví k ohništi. „Musíme tady nechat taky něco pro Apače. Aby měli čím zapálit, až jim nečekaně zmizíme z očí!“

Setmělo se. Sam, nejzkušenější z nás, se odplížil až k místu, kde do savany vyúsťoval travnatý pruh, na jehož konci jsme tábořili. Malý lovec předpokládal, že Apačové vyšlou nejdřív vyzvědače, aby prozkoumali náš tábor, a chtěl se ještě jednou přesvědčit, že všechno se vyvíjí podle jeho předpokladů.

Zapálili jsme oheň. Plameny vyšlehly jako ohnivý sloup a zářily daleko do savany. A Apačové si bezpochyby mysleli, jak jsme nanejvýš lehkomyšlní a nezkušení, když sami ukazujeme nepříteli cestu k tábořišti.

9. Vinnetou v poutech

Od setmění uplynuly jistě už tři hodiny, když se Sam Hawkens teprve vrátil z výzvěd, tiše jako stín, nenápadně jako myška.

„Vyzvědači jsou tady,“ ohlásil nám šeptem. „Dva muži, každý po jedné straně tábora. Zaslechl jsem je, a dokonce jsem si je taky prohlédl.“

Byli jsme už po večeři a rozložili jsme se tak nenuceně, že na pohled by každý hádal, že se tu usadila skupina výletníků, a ne lidé, kteří mají nejpádnější důvody obávat se co nevidět indiánského přepadení. Dokonce i pušky jsme měli jen tak pohozené stranou, ovšem ve směru k poloostrovu, abychom je mohli později pohotově sebrat. A u šíje poloostrova nás kryla ona Samem vymyšlená živá ohrada koní.

Hawkens se uvelebil pohodlně u ohně a začal se hlasitě a velmi nenuceně bavit o nejneuvěřitelnějších malichernostech; my jsme přizvukovali – a najednou se rozvinula zábava jako na čajovém dýchánku ve vybraném měšťanském salonu. Apačští špehové v křovinách vyvalovali jistě údivem oči. Věděli jsme, že nás pozorují, že jim neujde náš sebemenší pohyb, a chránili jsme se zabloudit třeba jen jedním pohledem k porostu, kde jsme je tušili.

Pro tuto chvíli bylo nejdůležitější zjistit, kdy se oba vyzvědači zase vzdálí, aby podali hlášení. Sam na to šel jednoduše, ale jak se říká, od lesa. Nečekal, až se odplíží, nýbrž je k tomu donutil. Vstal a odšoural se pomalu ke křoví, jako by chtěl nasbírat pár kousků dřeva na oheň. Dick Stone se zvedl po chvíli také a dal se do sbírání na opačné straně. Teď jsme si mohli být jistí, že se zvědové ze strachu před prozrazením určitě rychle stáhli.

Sam Hawkens potom přiložil ruce k ústům a vydal třikrát za sebou pronikavé žabí zaskřehotání. Bylo to chytře zvolené znamení, u rybníka takový zvuk nemohl být nikomu nijak nápadný; a neuplynuly snad ani dvě minuty a ze tmy se začaly vynořovat postavy kiowských bojovníků. Bylo jich asi dvě stě, čekali zřejmě na

naše znamení a teď se jako hadi plížili po zemi ve stínu našeho tábora směrem k poloostrovu. Šlo to ráz naráz, jako blesk, netrvalo to snad tři minuty a všichni byli na svých místech. Sam, který se mezitím odplížil pozorovat, co se děje s Apači, byl už také zpátky. Byl navýsost spokojený, že jde všechno přesně podle jeho předpokladů, a jen stěží tlumil rozčilení v hlase:

„Už se blíží! Půjdou z obou stran, zaslechl jsem to! Nemusíte už příkládat, jen ať zůstanou v ohništi žhavé uhlíky, aby Apačové pak mohli rychle roznítit oheň.“

Nastávala chvíle zkoušky. Věděli jsme, že na nás upírá oči padesát ozbrojených bojechtivých Apačů, a přece jsme na sobě nesměli dát najevo ani to nejmenší tušení. Záleželo na tom všechno, možná i naše životy. Já byl kupodivu klidný, docela klidný, jako by mě čekala nanejvýš partie šachu nebo domina. Rozhlédl jsem se po ostatních. Bancroft si nervózně přejížděl pravicí po zarostlých tvářích. Rattler ležel natažený na zemi, tváří k trávě, a předstíral, že spí. Jenom prsty se mu tu a tam zařaly napětím v pěst. Jeho kumpáni, „slavní *westmani*“, se dívali neustále jeden na druhého a byli bledí jako křída. Dick Stone a Will Parker se pohodlně rozvalovali v trávě a vypadali spokojeně, jako by na světě nebyl ani jediný Apač. A Sam Hawkens nás neúnavně častoval jedním vtípem za druhým, šklíbil se a pitvořil na všechny strany, až jsem se tomu musel smát – i když jsem ten smích, taky s ohledem na Apače, poněkud přeháněl.

Uplynula půlhodina, v níž se nic nedělo. Usoudili jsme, že Apačové nás chtějí přepadnout, až usneme. Oheň dohořival, nemělo smysl věci dál odkládat. Mrkl jsem na Sama, několikrát jsem ze široka zívł a převalil se na bok.

„Už jsem ze všeho unavený. Co abychom šli spát, Same?“ řekl jsem hodně hlasitě.

„To bude to nejlepší,“ odpověděl – také s pořádným zívnutím – Hawkens. „Půjdu na kutě. Oheň za chvíli dohoří... dobrou noc!“

Plameny zvolna skomíraly a za chvíli už doutnaly jen uhlíky v popelu. Náš tábor se ponořil do tmy. Musili jsme té chvíli rychle využít. Sáhl jsem po zbrani a pomalu se plížil pryč. Sam se držel po

mém boku a ostatní nás následovali. Asi dvakrát někdo způsobil trochu hluku, ale my, kteří jsme už byli u koní, jsme vždycky přinutili některého z nich, aby zahrabal do země jako ve spánku a zvuk kopyt přehlušil každý zrádný hluk. Všechno šlo výborně – do jednoho jsme dorazili ke Kiowům, kteří tu vyčkávali v temnotě jako panteři číhající na kořist, jenjen se na ni vrhnout.

„Same,“ zašeptal jsem, „jestli chceme, aby z toho Vinnetou a Inču-čuna vyvázli se zdravou kůží, nesmíme k nim pustit žádného Kiowu. Rozumíte mi?“

„Jasně!“ zabručel malý lovec.

„Výborně. Beru si na starost Vinnetoua. Vy s Dickem a Willem se postarejte o Inču-čunu.“

„Tři na jednoho, a vy sám? Není tu nějaká mýlka v počtech?“

„Máte proti sobě náčelníka!“ namítl jsem rychle. „Ten se musí umlčet nejdřív a bez křiku. Mně se, doufejme, podaří omráčit Vinnetoua pěští.“

„Well,“ připustil Sam, „ale v tom případě se musíme zařídit tak, aby nás žádný Kiowa nepředěšel.“

Posunuli jsme se nenápadně o něco kupředu, blíž k ohni, a s napětím jsme čekali, kdy se ozve bojový pokřik Apačů, protože útok bez tohotole uší drásajícího řevu byl nemyslitelný. U indiánů vždycky dává náčelník pronikavým výkřikem pokyn bojovníkům, že mají vyrazit na nepřítele. A bojovníci, aby si navzájem dodali odvahy, pak spustí strašlivé vytí a kvílení. Ten pokřik je u většiny kmenů stejný, dá se těžko napodobit; nejlíp snad tak, že se vysokým hlasem, fistulí, vyrazí z hrdla táhlé *hiiiiiiiiiiiiih!* a přitom se ten tón přerušuje bez přestání rychlými údery dlaně na otevřená ústa. Vlastně se ten hrůzu nahánějící ryk podobá zvláštnímu vysokému trylkování.

Všiml jsem si, že Kiowů se zmocňuje podobná nedočkavost jako nás. Každý z nich toužil zasáhnout do boje první, tlačili se kupředu jeden před druhého a my zas před ně...

Konečně to přišlo. Pronikavé *hiiiiiiiiiiiiih!* projelo náhle vzduchem tichého večera tak divoce, že jsem měl pocit, jako by se mi nůž

zařízal skrz maso až na kost. Vzápětí se rozpoutal nepopsatelný řev, vytí, hýkání, skučení, kvílení, všechno dohromady, jako by někdo spustil tisíc d'áblů ze řetězu. Uslyšeli jsme dusot rychlých kroků a skoků na měkké půdě – a potom se všechno naráz uklidnilo. Několik okamžiků se nic ani nepohnulo, bylo ticho, že by bylo slyšet padnout jehlu. A pak se ozvalo z úst Inču-čuny jediné slovo:

„Ko!“ Oheň!

Popel v našem ohništi ještě doutnal, stačilo přiložit pár větví se suchými listy z hromady opodál, aby plamen znovu vyšlehl a ozářil okolí. Trvalo to skutečně několik vteřin.

Inču-čuna a Vinnetou stáli vedle sebe. Jejich bojovníci utvořili kolem náčelníka kruh. Všichni udiveně zírali jeden na druhého – byli jsme pryč!

„Uff! Uff! Uff!“

V té chvíli Vinnetou prokázal svůj obdivuhodný bystrozrak. Rázem si uvědomil, že musíme přece být někde docela blízko a že jsme si vlastně vyměnili úlohy. Apačové jsou teď v září ohně výhodným cílem pro nepřátelské pušky!

„Tatiša, tatiša!“ Skryjte se, skryjte se!

Okamžitě se chtěl vrhnout stranou, ale já jsem ho předešel. Několika skoky jsem se ocitl u kruhu překvapených Apačů, rozrazil řadu a skočil rovnou doprostřed. Sam, Will a Dick mi byli v patách. Ocitl jsem se před Vinnetouem právě v okamžiku, kdy se chystal podruhé opakovat svůj příkaz. Na vteřinu jsme si hleděli do očí. Jeho ruka bleskurychle sjela k opasku a nahmátla nůž – ale má pěst byla rychlejší. Rána zasáhla spánek, Vinnetou se zapotácel a zhroutil se k zemi. Divoký výbuch řevu Apačů mi prozradil, že Sam s Dickem a Willem zneškodnili Inču-čunu. A vzápětí jejich pokřik přehlušilo strašlivé vytí a hulákání Kiowů, kteří se vyřítili ze svého úkrytu proti překvapeným Mescalerům.

Ocitl jsem se najednou přímo uprostřed bojujícího klubka indiánů. Dvě stě Kiowů proti padesáti Apačům, tedy čtyři na jednoho! To byla velká přesila, ale Inču-čunovi bojovníci se bránili jako lvi! Točil jsem se uprostřed rudochů jako dětská káča nebo jako holub na báni

a rozdával jsem přitom rány na všechny strany, abych je ze sebe setřásl. Snad pět nebo šest jsem jich zasáhl pěstí, než jsem si kolem sebe udělal trochu volného místa – ostatně odpor Apačů v té chvíli zřetelně slábl a po pěti minutách boje ustal docela. Ano, po pěti minutách! Krátká doba, ale za podobných okolností dlouhá jako neko-
nečná hodina.

Inču-čuna ležel na zemi v poutech, vedle něho Vinnetou, omrá-
čený, také se svázanýma rukama. Ani jeden z Apačů neunikl. Žád-
nému z nich nepřišlo na mysl, aby se spasil útekem nebo aby odhod-
il zbraně, když byli náčelníci přemoženi a zajati. Několik mužů
z Inču-čunovy skupiny bylo zraněno, pár Kiowů si odneslo ze šar-
vátky šrámy, ale bohužel byli i mrtví: tři Kiowové a pět Apačů. Tak
tedy přece jen došlo ke krveprolití.

O zraněné Kiowy se starali jejich druzi, horší to bylo s Apači. Po-
kusili jsme se poskytnout jim pomoc, chtěli jsme jim dát na rány
aspoň nejnnutnější obvazy, ale setkali jsme se u nich jen s nevra-
živými pohledy – dokonce přímo s odporem. Ti hrdí indiáni by snad
raději vykrváceli, než aby přijali pomoc od nepřátel. Naštěstí zraně-
ní byla většinou lehká. Obavy spíš vzbuzovalo počínání Kiowů.
Tangua totiž, jakmile si všiml, že se snažíme zraněným zajatcům
ulehčit, panovačně se na nás obořil:

„Apačští psi náležejí Kiowům! Tangua určí sám, co se s nimi má
stát!“

„A co se s nimi má stát?“ zeptal jsem se.

„Chtěli jsme je ponechat naživu, dokud se nevrátíme do svých
vesnic,“ odpověděl náčelník Kiowů, „ale rozhodli jsme se, že zničí-
me jejich osady. Čeká nás dlouhá cesta a nepovlečeme s sebou zajat-
ce. Proto vezmeme všem Mescalerům skalpy. Zemřou u mučed-
nických kůlů.“

„Všichni?“

„Všichni!“

„Tomu nevěřím...“

„Ty tomu nevěříš! Proč?“ Tangua pokrčil pohrdavě rameny.

„Protože ses zmýlil!“ řekl jsem důrazně.

„Já?“

„Ano, ty. Zmýlil ses, když jsi řekl, že Apačové náležejí tobě. To není pravda.“

Tangua se zamračil:

„Je to pravda!“

„Ale ne!“ řekl jsem klidně. „Znáš přece zákony prémie: zajatec náleží tomu, kdo ho přemohl. Vezměte si tedy Apače, které jste přemohli, proti tomu nic nenamítám. Ale ti, které jsme zajali my, patří nám.“

„Uff, uff!“ vyrazil ze sebe náčelník Kiowů. „Mluvíš chytře. Chceš se zmocnit Vinnetoua a Inču-čuny.“

„Jistě!“

„A jestli ti je Tangua nepřenechá?!“

Řekl to tvrdě, nepřátelsky. Já jsem se usmál a odpověděl docela klidně, smířlivě a – samozřejmě:

„Ty nám je přenecháš.“

Vytrhl nůž z opasku, zabodl jej prudce do země až po rukojeť a blýskl po mně zlověstným pohledem:

„Jestli se dotkne někdo z vás jednoho z Apačů, pak se bude jeho tělo podobat zemi, do které jsem ponořil tento nůž! Tangua to řekl! *Howgh!*“

Mínil to zřejmě smrtelně vážně. Neměl jsem nejmenší chuť couvnout před jeho hrozbou, nechtělo se mi ustupovat tomuhle zastrašování, ale naštěstí si Sam v té chvíli zachoval chladnější mozek. Jeho pohled mě varoval a vyzýval ke klidu a chladnokrevnosti. Pokrčil jsem rameny a zmlkl.

Apači leželi v poutech kolem ohně a bylo by jistě nejjednodušší nechat je tam, kde byli – pár mužů je tak stačilo uhlídat. Ale Tangua mi zjevně chtěl názorně dokázat, že zajatci jsou jeho a že s nimi může dělat, co uzná za dobré. Zvedl ruku a dal několika slovy pokyn, aby je odvedli ke stromům a přivázali ke kmenům. Samozřejmě že si přitom nepočínali právě v rukavičkách, naopak, dávali si záležet, aby Apačům způsobili co největší utrpení. A ti zase, jak kázal dávný

indiánský mrav a zvyklosti, ani hnutím svalu ve tváři nedali najevo bolest, kterou bezpochyby museli pociťovat.

Bylo nemožné, aby se některý ze zajatých Apačů mohl zbavit pout a uprchnout; ale Tangua přesto nařídil postavit na všechny strany stráže a pochytat všechny koně, které Mescalerové ukryli před svým útokem v blízkém okolí.

Zapálili jsme znova hranici a rozložili se kolem ohně pokud možno tak, aby se žádný z Kiowů nedostal blízko k nám, nebo dokonce mezi nás. To by nám udělalo čáru přes rozpočet v našich plánech na osvobození Inču-čuny a Vinnetoua. Kiowové však něco takového ani ve snu nenapadlo; ani při prvním setkání, ani teď se k nám nijak přátelsky nechovali, a má výměna názorů s náčelníkem nám náklonnost taky nezískala. Jejich chladné a podezíravé pohledy, kterými nás co chvíli stíhali, vzbuzovaly pramalou důvěru, a většina z nás si v duchu říkala, že budeme moci mluvit o štěstí, jestli se nám podaří rozejít se s nimi alespoň jakžtakž v dobrém.

Přemýšleli jsme se Samem, jak nejlíp uskutečnit plán s Vinnetouem a Inču-čunou. Byli jsme v nevalném postavení, o to svízelnějším, že o našich záměrech směli vědět jen čtyři lidé – s ostatními se nedalo vůbec počítat. Dokonce jsme museli dávat pozor, aby náhodou něco nezpozorovali; dost možná, že by s tím ze samého strachu běželi ke Kiowům. Nezbylo než čekat, až všichni usnou. Snad proto Sam halasně prohlásil, že je unavený jako kotě a – mrkal přitom po nás – že ho nikdo nepřinutí, aby zůstal ještě pět minut vzhůru. Uložili jsme se naoko všichni, ale události byly zřejmě příliš únavné – nevím ani, jak se to stalo, že jsem se odebral docela spravedlivě do limbu.

Krátce po půlnoci se Sam vzbudil. Will Parker a Dick Stone byli vzhůru, ale Bancroft, Rattler, inženýři i ostatní lidé z naší skupiny spokojeně a klidně oddychovali. Náš oheň dohořival, stráže Kiowů udržovaly jen jednu hranici. Mohli jsme se mezi sebou opatrně šepetem dorozumívat. Sam začal rozvíjet plán:

„Všichni čtyři nemůžeme zmizet... dva musí stačit.“

„Ano,“ přisvědčil jsem tiše. „Doufám, že se mnou počítáte?“

„No, no, jen se do toho tak nežeňte! Půjde o krk!“

„To mi neříkáte nic nového.“

„Well!“ Kývl Sam. „Jste chlap jaksepatří, jestli se nepletu... jenže, drahý *sir*, všechno záleží na tom, *jak* to teď provedem.“ Na chvilku umkl a pak se ozval velmi naléhavě: „Nechte to radši Dicku Stoneovi.“

„Prosím vás! Proč?“

„Jste přece jen nováček. Bude třeba se plížit...“

„Buďte bez starosti! Poplížím se jako starý indián.“

„Ale vždyť vám chybí cvik. Za dvakrát se to nikdo nenaučí!“

„Mám návrh.“

„Ano?“

„Uděláme zkoušku.“

„S plížením?“

„Ano.“

„A co chcete podniknout?“

„Myslíte, že Tangua spí?“

„Nevím.“

„Vidíte! Ale to bychom *měli* vědět, to je pro nás důležité!“

„Máte pravdu. Poohlédnu se po něm.“

„Ne, Same - to bude právě ta zkouška! Doplížím se k jeho stanu a přinesu vám zprávu!“

„Aha! A co když vás lapnou?“ staral se Sam.

„Vymluvím se,“ odpověděl jsem, „...řeknu, že jsem se šel podívat, jestli jsou stráže na svých místech.“

„*All right*, to by šlo... A potom?“

„Potom mě vezmete s sebou. To vás snad přesvědčí, že se umím plížit, ne?“

„Ještě si o tom promluvíme...“

Hawkens se vyhnul přímému slibu, ale mně to stačilo.

„Pro mě za mě! Tak... mohu jít?“ naléhal jsem.

„Běžte, ale buďte opatrný! Kdyby vás chytili, přece jen by už měli podezření. Když ne hned, tak později, až by zjistili, že apáčští náčelníci jsou fuč. Určitě by jim nikdo nevymluvil, že jste jim pomohl.“

Hlavně si uvědomte, že při plížení musíte využít každý keřík, každý strom, každý stinný koutek lesa. Nechod'te na místa, která ozařuje oheň. Držte se ve stínu.“

„Budu se držet, Same!“

„Taky doufám. Jak to odhaduju, nejmíň třicet Kiowů je vzhůru, a to nepočítám strážě! Jestli se vám to povede, řeknu, že z vás za nějakou dobu... řekněme za deset let, přece jen bude něco pořádného. Tak se číňte!“

Mlčky jsem si zastrčil za pás nůž a revolver. Pohledem jsem se rozloučil se Samem a zmizel rychle ve křoví. Teprve dnes, když před sebou znovu vidím ten večer, oheň s Kiowy a upoutaného Vinnetoua, si uvědomuji, nač jsem si tehdy troufl a co jsem si – dost lehkomyšlně – vzal na svědomí. Ani mě nenapadlo plížit se za Tanguou a vyzvídat někde u jeho stanu. Ne, mně šlo o něco jiného, mně šlo rovnou o Vinnetoua, o to, jak vysvobodit co nejrychleji jeho i Inču-čunu. A vzal jsem si do hlavy, že to musím dokázat sám, bez cizí pomoci. Kampak na mě Sam se svými sáhodlouhými úvahami! Beztoho měl za lubem provést s Dickem Stonem to, co jsem chtěl dokázat já! A i kdybych se tisíckrát připlížil nepozorovaně až k Tanguovi, stejně by si vzal s sebou Dicka Stonea, a ne mě! Ne, musel jsem za Vinnetouem okamžitě, sám, a bez dlouhého rozmýšlení.

Možná že jsem si tenkrát ani jasně neuvědomoval, že v sázce je nejen můj život. Kdyby mě chytili, byl by asi konec se všemi. Anebo jsem si to uvědomoval, ale s mladickou nerozvážností, jak už to bývá, jsem nad tím mávl rukou a rozhodl se nebrat to na vědomí.

O tom, jak se má lovec plížit, jsem měl matnou představu. Něco jsem znal z knih, něco od Sama, který mi způsob plížení nejen vysvětlil, ale několikrát taky názorně předvedl. Začal jsem tedy jednoduše napodobovat, co jsem věděl a viděl. Nu, že bych si počínal zrovna zvlášť obratně, to bych se nikomu neodvážil tvrdit. Ale to mi vůbec nevadilo, abych se nedíval na svůj krkolomný podnik těmi nejrůžovějšími brýlemi.

Ležel jsem v trávě a pomaličku se sunul směrem ke křoví. Od našeho místa bylo ke stromům, kde byli připoutáni Inču-čuna a Vin-

netou, nějakých padesát kroků, a mně se zdálo, že uplyne věčnost, než se přes ten kousek dostanu. Jako skutečný *westman* jsem se měl plížit tak, abych se dotýkal země jen špičkami prstů a špičkami bot – jenže to je náramně namáhavé a mně chyběl i cvik i zručnost. Lezl jsem tedy, jak se dalo, po kolenou a po předloktích, a to zase znamenalo pořádně prohlédnout každý kousíček půdy před sebou a ohledat jej, aby tam náhodou nebyl úlomek větvičky, suchý list nebo spadlá snítka, která by mohla pod váhou mého těla zapraskat. Šlo to pomalu, hodně pomalu, ale cesta přece jen ubývala.

Čtyři nebo pět kroků před stromy se spoutanými náčelníky seděla stráž. Statný, svalnatý Kiowa se díval neustále do tváře Apačů, připravený zasáhnout, kdyby se přihodilo něco podezřelého. Předemnou tím ovšem vyvstala další otázka: jak rozptýlit strážcovu vytrvalou pozornost. Promyslel jsem si to. Ke svému plánu jsem potřeboval několik kamínků, a tady jako z udělání nebylo nic.

Byl jsem asi napůl cesty, měl jsem za sebou nějakých pětadvacet metrů. Za půl hodiny pětadvacet metrů! Představoval jsem si, že to bude přece jen snadnější a rychlejší. Kdyby to šlo, nejraději bych si pěkně zhluboka povzdychl. Ale v té chvíli něco upoutalo mou pozornost: co tam tak jasně prosvítá mezi keři? Zpozorněl jsem, přisunul se opatrně blíž a po několika „krocích“ jsem zjistil, že tu je malá, asi půl metru široká prohlubeň plná písku. Bezpochyby se tu přehnal vlny rozvodněného potoka a připlavily do ní písek z řečiště. Nabral jsem asi čtyři hrsti a opatrně spustil písek do kapsy. Šťastný nález mě povzbudil, hned se mi zdálo, že cesta ubíhá rychleji.

Trvalo ale ještě další půlhodinku, než jsem se doplížil až k Vinnetouovi a jeho otci. Byl jsem od nich skoro stejně daleko nebo skoro stejně blízko jako jejich stráž – ovšem z opačné strany. Štěstí mi zase přálo. Stromy, k nimž byli oba náčelníci připoutáni, měly sice štíhlé kmeny, člověk se za nimi nemohl skrýt, ale dole při zemi se zelenalo husté roští a v jeho listech se mohli schovat před pozornými zraky strážce dva tři lidé. Jak jsem tam ležel a pozoroval Kiowu, zdálo se mi, že ho zmáhá únava. Seděl a co chvíli přivíral oči a stálo ho zřejmě nesmírnou námahu, aby mu neklesla hlava na prsa a neusnul.

Využil jsem toho, abych ze všeho nejdřív zjistil, jak je vlastně Vinnetou spoutaný. Přisunul jsem se ke kameni a ohmatal zdola všechny uzly na kotnících a v podkolení. Musel to jistě cítit. Měl jsem zpočátku obavy, aby mě neprozradil, třeba nějakým nápadnějším pohybem hlavy, ale to jsem si mohl myslet jen proto, že jsem ho ještě neznal. Jeho duchapřítomnost, jeho obrazotvornost, jeho schopnost pochopit okamžitě situaci.

Apačovy nohy byly spoutány u kotníků a kromě toho je Kiowové pro jistotu přivázali řemenem ke kmenu. Ruce – to jsem ve světle plápolajících plamenů jen zahlédl – obtočili strážci kolem stromu a svázali je vzadu za kmenem. Potřeboval jsem tedy udělat tři řezy: jedním uvolnit ruce, dvěma nohy. Na vteřinu se mě znovu zmocnila pochybnost – co když se dá Vinnetou okamžitě na útěk, jakmile ucítí, že se uvolnila pouta? Prozradí mě a... potom... Ne, znovu musím opakovat, neznal jsem tenkrát vůbec Vinnetoua, jen proto mě taková myšlenka mohla napadnout. Když jsme spolu později mluvili o těchto chvílích, řekl mi, že mě cítil okamžitě, jak jsem se poprvé dotkl jeho nohy u kmene stromu. Domníval se, že se šťastným řízením zachránil, a nesmí ohrozit život toho, kdo jej přišel zbavit pout a zajetí.

Řemeny poutající Vinnetouovy nohy jsem přeřízl nejdřív, to nebylo příliš těžké. Ale pouta na ruku jsem vleže přetít nemohl, nedosáhl jsem tak vysoko, a musel jsem také dát pozor, abych Apače neporanil. Teď přišel ke cti písek. Sáhl jsem do kapsy a za okamžik lístky nedalekého keře zašelestily pod jeho jemnou sprškou. Strážce sebou trhl, zvedl hlavu a podíval se zkoumavě ke křoví. Ale hned nato lhostejně otočil hlavu k zajatcům. Sáhl jsem podruhé do kapsy a nabral teď plnou hrst. Zachrastilo to silněji, indián se znepokojeně zamračil, zvedl se a přešel pomalým krokem ke křoví. Zastavil se u něho a pátravě si je prohlížel – nejspíš se obával, že tam mezi větviemi šustí had. Mně těch několik vteřin, co byl Kiowa ke mně obrácen zády, úplně stačilo. Rychle jsem se vztyčil a ve vteřině přeřízl řemeny. V tom okamžiku, v náhodném záblesku ohně, se přede mnou zaleskly nádherné černé Vinnetouovy vlasy. Nevím, co mě to

napadlo, snad jsem si chtěl vzít něco na památku, krátce a dobře: vzal jsem do levé ruky pramen Apačových vlasů a odřízl jej jediným rychlým máchnutím nože.

Vinnetou se ani nepohnul. Stál jako předtím, ani pohybem neprozrazoval, že je volný. Oddychl jsem si. Chvilí jsem vyčkával a potom, s Vinnetouovými vlasy v kapse, jsem se pomalu a opatrně přesunoval směrem k Inču-čunovi. Musil jsem několik minut počkat, aby Kiowovi na stráži náhodou nenapadlo při dalším zašeleštění v křoví prozkoumat důkladněji okolí – můj písek účinkoval. Ale tomu muži naštěstí nepřipadlo ani na mysl, že by se mohlo odehrávat něco podezřelého přímo pod jeho nosem. Dal se vylákat stejně prostoduše jako poprvé. Inču-čuna – stejnými třemi řezy zbavený pout – byl volný jako jeho syn.

Napadlo mě ještě, že by bylo dobré vzít s sebou řemeny, kterými byli Apačové spoutáni. Zastrčil jsem je do kapsy a uvědomil si, že mám nejvyšší čas k návratu, nechci-li vzbudit podezření. A nechci-li se také vystavit nebezpečí, až náčelníci zakrátko zmizí, jako by se propadli do země...

Moji tři přátelé měli už pochopitelně starost. Když jsem se k nim konečně doplazil, Sam byl nanejvýš rozrušený. Šeptal, ale hlas mu přeskakoval rozčilením:

„To je dost, že jste tady! Víte, jak dlouho jste byl pryč? Dvě hodiny, víc než dvě hodiny! Už jsme tady málem uschli strachy!“

„To je v pořádku,“ uklidňoval jsem ho. „Půl hodiny tam, půl hodiny zpátky a hodinu na místě.“

Sam na mě vyvalil očka:

„Hodinu na místě! Člověče, co jste tam takovou dobu dělal?“

„Chtěl jsem zjistit, jestli náčelník spí,“ řekl jsem jakoby udivený takovou otázkou. Sam si odfrkl, polkl naprázdno a zavrtěl hlavou.

„A jak jste to narafičil?“ dostal ze sebe.

„Jak! Díval jsem se na něj, a když se celý ten čas ani nepohnul, řekl jsem si, že určitě spí.“

„To je ohromné,“ divže nespráskl ruce malý lovec. „Dicku, Wille, slyšíte? On chce zjistit, jestli náčelník spí, a kvůli tomu na něj celou

hodinu brejlí... hihihihih! Člověče, co máte v makovici? Copak jste po cestě neviděl ani kousek kůry nebo úlomek větvičky? Ne?"

„Ale jistě, viděl,“ tvářil jsem se zcela nechápavě.

„Tak jste měl ten kousek kůry sebrat a hodit ho na náčelníka. A kdyby se nepohnul, měl jste hned jistotu, že je v limbu! A vy místo kůry po něm házíte očima... hodinu, jestli se nemýlím! Hihihih!“

„Ale stejně jsem zkoušku udělal!“ odpověděl jsem.

„To se rozumí,“ řekl shovívavě Sam Hawkens. „Hodinu jste vejral na náčelníka, a nikdo vás přitom nenachytil!“

„Musíte mě teď vzít s sebou k Vinnetouovi!“

„Hm... myslíte, že ho zachráníte, když se na něj budete zbožně dívat?“

„To ne, musíme mu přeříznout pouta!“

„Vy o tom mluvíte, jako byste měl jít uříznout tamhle větev u stromu. Nevidíte, že ho hlídá stráž?“

„To se rozumí,“ řekl jsem tentokrát já shovívavě.

Ale malý lovec se rozčilil:

„To se rozumí! Nic se nerozumí. Rozumí se jen, že ten kiowský chlapík dělá totéž co vy. Vejrá bez přestání na Apače! A vyfouknout takovému chlapíkovi dva náčelníky pod nosem, to není jen tak lehká věc. Ani já sám nevím, jestli se mi to podaří. Podívejte se, *sir*, nejdřív se tam musíte nepozorovaně připlížit, už to je kabinetní kousek; zadruhé, když se tam šťastně dostanete, musíte... *good heavens*, dobré nebe... co je to?!“

Dobrý Sam Hawkens najednou vytřeštil svá malá očka a zůstal, jako by ho polil vařící vodou.

Oba Apači, kteří ještě před chvílí stáli připoutání u stromů, z ničehož nic zmizeli. Využili zřejmě chvíle, kdy se poklímávajícímu strážci zas zavřely oči, dorozuměli se, že jsou oba zbaveni pout, a protože museli předpokládat, že jejich osvoboditel se už dostal také do bezpečí, využili příhodné chvílky.

Pokrčil jsem rameny, jako bych nepozoroval nic mimořádného.

„Co se děje?“ zašeptal jsem. „Proč jste přestal?“

„Protože – protože – protože mám vlčí mlhu, nebo je to pravda?“ Sam si protíral oči. „*Good luck*, už je to tak. Dicku, Wille, podívejte se – je tam u stromu ještě Vinnetou a Inču-čuna, nebo ne?“

Oba zálesáci jako u vytržení zírali k místům, kde se ještě před pár minutami rýsovaly postavy obou mužů. Viděl jsem, že jim samým údivem ztuhl výkřik na rtech; a než se vůbec zmohli na první slovo, otráslo táborem najednou pronikavé, divoké, vzteklé zaječení. To indiánská stráž zjistila, co se stalo.

Bylo to k nepopsání.

Najednou se všechno ocitlo na nohou, strážce řval na celé kolo, že zajatci uprchli, běloši i indiáni se řtili ke stromům zajatců, indiáni vyli, hýkali, skučeli – prostě vřava, z které šla hlava kolem. Tahle vřava se mi výborně hodila, abych nepozorovaně vyprázdnil svou kapsu. Zbytek písku by mě přece jen mohl prozradit.

Tangua byl vzteky nepřičetný. Vrhł se na nepozorného strážce pěstmi, strhl mu z krku jeho medicínový váček a na místě mu ho rozdupal. Nešťastný bojovník, bledší než křída, se vytratil z davu asi dvou set Kiowů a beze slova omluvy za svou nepozornost zmizel někde mezi stromy. Byl pro svůj kmen mrtvý, byl vyobcován z jeho společenství, byl beze cti.

Bělochům se zdá být ta pověra s medicínou prostoduchá, a přitom si neuvědomují, že indiáni jí vlastně podlehlí teprve po příchodu Evropanů. Vždyť i tomu slovu se naučili jen od nich: neměli samozřejmě ani potuchy o lécích používaných bledými tvářemi, a tak jejich hojivé účinky připisovali působení nějakého kouzla. Od těch dob začali označovat všechno, co přesahovalo jejich zkušenost nebo co se jim zdálo být nepochopitelné, prostě jako *medicínu*: našli si pro ni i nové pojmy ve svých vlastních nářečích a jazycích. Mandanové ji začali nazývat *hopeneš*, Tuskarortové *junnu kuet*, u Černoňců jí říkali *nahtova*, u Siouxů *wakon* a u Arikarů *varutih*.

Od těch dob musí mít medicínu každý muž, každý bojovník, každý, kdo chce být přijat mezi muže kmene. Je to celý obřad, když ji takový indiánský jinoch získává. Nejdříve musí odejít na nějakou dobu do samoty, tam se musí postit a hladovět, nesmí dokonce ani

pít vodu: soustředí se jen na myšlenky o své budoucnosti, na svoje naděje, plány a touhy. V tom období čelí obrovskému duševnímu tlaku: tělesné strádání v něm vybičuje zvláštní vnitřní napětí, mladík se dostává do jakéhosi horečnatého stavu, nerozeznává už dobře skutečnost od svých představ, domnívá se, že má vnuknutí, a to, co vidí ve svém horečném snění, se mu pak stává medicínou určenou pro jeho celý život. Musí si ji ovšem sám získat. Jestliže například ve svém přeludném snění spatří netopýra, pátrá po něm tak dlouho, dokud jej neuloví; potom se s ním vrátí ke svému kmeni, ke kouzelníku čili medicínmanovi a ten mu jeho převzácný úlovek připraví, aby jej mohl uschovat do onoho proslulého medicínového váčku. Teď teprve se indián vlastně stal plnoprávným příslušníkem kmene – a běda, kdyby o svou medicínu přišel. Pro něco takového není omluva, není vysvětlení; ztratil cest přede všemi a může se znovu stát tím, čím byl, jen v jednom jediném případě – jestliže zneškodní silného nepřítele a prokáže to *jeho* medicínou. Ukořistěný váček se stane potom jeho vlastním lékem.

Pochopíte, že mi toho nešťastníka v té chvíli bylo opravdu trochu líto. Jenže na žádné lítostivé uvažování jsem neměl čas, protože hned po strážci jsem přišel na řadu já sám. Tangua zablýskal podezřívavě očima a přímo mě provrtával zuřivými pohledy. Jako by chtěl po mně v nejbližším okamžiku skočit.

„Chtěl jsi mít ty dva psy pro sebe,“ zařval na mě. „Seber se a chyt' je! Přiveď je okamžitě zpátky!“

Pokrčil jsem rameny. Chtěl jsem se prostě otočit a nevzít náčelníka na vědomí. Ale vrhl se po mně a stiskl mi pevně rameno.

„Slyšel jsi, co Tangua nařizuje! Budeš pronásledovat apačské psy a přivedeš je nazpět!“

Strhl jsem pravici, která se mi křečovitě zaryla do ramene.

„Nic mi nenařizuj! Já k vám nepatřím!“

„Tangua je náčelníkem tohoto tábora!“ hulákal podrážděně Kiowa. „Co on nařídí, to se musí stát. Každý ho musí poslouchat!“

Sáhl jsem do kapsy. Mezi prsty se mi objevila známá malá plechovka.

„Mám tě snad poučit o tom, že se mýlíš? Řekni jedno jediné slovo, které se mi nebude líbit, a vyhodím do vzduchu tebe i všechny tvé bojovníky. Moje medicína tě v okamžiku zničí!“

Byl jsem zvědavý, jak bude tahle komedie působit na pověřivého Kiowu. Působila beze zbytku, dokonale. Rozhodil ruce, uskočil daleko stranou a vykřikl:

„Uff, uff! Nech svou medicínu na pokoj! Je to beztoho nástroj psů a kojotů!“

Byla to vlastně urážka, ale přešel jsem ji bez povšimnutí. Byl rozčilený, nevěděl dost dobře, co mluví, a pak – právě teď jsem nechtěl zbytečně nic rozvířovat. Byl jsem docela rád, že si v té chvíli všichni, indiáni i bílí lovci, marně lámou hlavu, jak se to vlastně mohlo stát, že oba Apači zmizeli. Dokonce jsem se tím trochu bavil: nikdo z nich jistě netušil, že v mé kapse je ústřížek vlasů jednoho z těch, po nichž teď začalo zuřivé pátrání. Ano, ten pramínek vlasů byl v mé kapse a zůstal v ní – ještě dlouho, po všechna léta mých cest, už navždycky, jako má nejvzácnější památka.

10. Bleskurychlý nůž

Probudili jsme se časně ráno. Od včerejšího večera nám chování Kiowů dělalo vážné starosti, a proto jsme se rozhodli postavit na noc hlídky a střídat se vždycky po hodině na stráži. Kiowové si toho všimli, neřekli sice nic, ale napětí mezi nimi a námi se očividně zvýšilo.

Tanguovi lidé byli na nohou od ranního rozbřesku: usilovně pátrali po stopách uprchlíků, které se jim včera v temné noci nepodařilo najít. Teď to šlo lépe. Objevili v trávě několik otisků a ty je dovedly až k místu, kde měli Apači v úkrytu své koně. Po Vinnetouovi a Inču-čunovi ovšem dávno nebylo ani vidu a také hlídači koní zmizeli; ale zvířata – až na tři – tu zůstala. Když se Tangua tohle všechno dozvěděl, řádl jako pomínutý – taková neodčinitelná škoda, že se nepodařilo včas objevit apačské koně a jejich strážce! Sam Hawkens se tomu jen chytrácky šklíbil a vyptával se mě:

„Jestlipak víte, *sir*, proč tady Inču-čuna a Vinnetou nechali ty koně?“

„Chcete mě snad zkoušet?“ protáhl jsem si údy, zdřevěnělé spánkem. „To je jednoduchá věc!“

„Oho!“ Mužík mi zašermoval rukama přímo před očima. „To byste musel mít teprve zkušenosti, abyste mohl...“

„Mám zkušeností dost.“

„Vy? A kde jste k nim přišel? To byste mi laskavě měl prozradit!“

„Knihy, milý Same, knihy!“

„Dejte pokoj!“ Lovec třepal rozmrzele pravicí. „Jednou jste si přečetl něco, co se vám tady náhodou hodilo, a už si myslíte, že jste posbíral všechnu moudrost světa. Z toho vás vyvedu, synu! Tak mluvte!“

„Dobře,“ řekl jsem a přecišl jsem si – k nesmírnému údivu Sama Hawkense – hřebenem vlasy. „Apači tu nechali koně kvůli zajatcům.“

„Jak to myslíte?“

„Jak to říkám. Budou je totiž ještě potřebovat.“

„K čemupak asi potřebují zajatci koně?“ řekl jízlivě mužík.

Samovy poznámky mě nezlobily ani za mák. Dávno jsem si zvykl na jeho zvláštní způsob jednání. Měl přes všechny své neomalenosti zlaté srdce a myslil to vždycky dobře.

„Podívejte se, Same, podle mě se může stát dvojí: buďto se k nám Inču-čuna s Vinnetouem brzy vrátí zpátky s mnohem silnějším oddílem svých bojovníků – a proč by tedy v tom případě koně nejdřív odváděli a potom zas přiváděli? Nebo si naši Kiowové řeknou, nebudeme čekat, až nás Apačové napadnou, a co nejdřív zmizí i se zajatci. A pak bude určitě pro chycené Apače snesitelnější, když pojedou na koních, než aby je jejich nepřátelé honili po savaně pěšky. Kromě toho mám dojem, že Kiowové by tohle vláčení Apačů pěšky brzy omrzelo a že by to asi vyřešili jednodušším způsobem. Víte, co mám na mysli? Už o tom mluvil Tangua.“

Sam přikývl a podrbl se trochu rozpačitě na paruce.

„Hm, hm,“ zabručel. „Neřekl jste to zrovna špatně. Jenže jste zapomněl na třetí možnost: co když Kiowové zajatce zabijou hned na místě? Tady?“

„To neudělají!“

„Budou se vás ptát o dovolení!“ zašklebil se.

„Samozřejmě! Dokud jsem tady, nestane se žádnému z těch zajatých zhola nic!“

Sam si pobaveně založil ruce v bok.

„Ah tak! Dokud jste tady vy... Zkrátka a dobře, vy považujete svou ctěnou přítomnost za mimořádnou, přímo světobornou událost, že ano?“

„Ne, to jistě ne. Ale nepřipustím, aby se sprostě vraždilo, dokud jen budu schopen pohnout rukou.“

„Nepřipustíte – No vy jste ohromný chlapík! Hihhihi! Dvě stě Kiowů je kolem dokola, a vy sám, jediný, vy ovšem nepřipustíte!“

„Doufám, že nebudu sám a jediný.“

„Máte snad někoho v záloze?“

„Mám,“ řekl jsem a podíval se Samovi zpříma do očí: „Sama Hawkense, Dicka Stonea, Willa Parkera. Myslím si o nich, že to jsou slušní lidé a že tady žádné ukrutnosti na zajatcích nedovolí. Já jim důvěřuju.“

„Tak, tak, vy nám důvěřujete! No to musíme být vděční, když nám takový slavný zálesák projevil důvěru. Já z toho jsem celý pryč, jestli se nepletu...“

„Same, teď jsem mluvil vážně. Jde o lidské životy!“

V Samových očičkách to zablýskalo.

„Jo tak!“ zamručel. „Tak to promiňte, netušil jsem do téhle chvíle, že jde o vážné věci. To nasadím okamžitě úplně truchlivou tvář. Konečně čtyři proti dvěma stům, to už je jiná polívka! Jak myslíte, že to s námi skončí?“

„Já se neptám, jak to skončí,“ odpověděl jsem, „já jen opakuju, že nedovolím, aby se tady sprostě vraždilo. A taky doufám, že si to nerozdáme s Kiowy na nože čtyři proti dvěma stům! To je nesmysl! Snad máme taky něco v hlavě - ne?“

„Tedy lest?“

Pokrčil jsem rameny.

„Ale kdepak!“ řekl pochybovačně Sam Hawkens. „S tím si na ně nepřijdete. Udělají, co si usmyslí, a čerta se budou starat o vaše lsti!“

„Dobře...“ Zatvářil jsem se rozmrzele a jakoby zklamaně jsem si povzdychl. „Na vás tedy spoléhat nemohu, co se dá dělat, půjdu do toho sám.“

„U všech všudy, *sir*, neplácejte mi tady takové hlouposti!“ vpadl mi rychle do řeči Sam. „Tak to přece vůbec není. Především se musíte řídit vy podle nás zkušenějších, a ne obráceně, a zadruhé, vůbec jsem neřekl, že chci nechat Apače v loji. Jenom se mi nechce prorážet zeď hlavou, *sir*, to je ten celý rozdíl. Obyčejně totiž bývá zeď tvrdší než každá hlava - to jste si v knihách nepřečetl?“

„Souhlasím, Same,“ přikývl jsem, „hlavou proti zdi se určitě nepoženu! To vám podepíšu. Ostatně zatím ani nevíme, co si Kio-wové mezi sebou upečou. Však nás pak něco napadne.“

Sam Hawkens se díval zamyšleně před sebe.

„Na to bych nespolehal,“ bručel, „člověk musí vědět předem, co chce podniknout v nebezpečné situaci. Otázka zní, co když budou chtít Kiowové usmrtit zajatce?“

„Zasáhneme, okamžitě zasáhneme. Pak nic jiného nezbude,“ mínil jsem.

Hawkens ohrnoval pohrdavě ret.

„To je řeč jako rozprávka. Co si pod tím představujete?“

„Vzneseme námitky...“

„...a ty se ukážou jako úplně marné,“ dokončil malý lovec a zavrhl můj poněkud prostoduchý nápad jediným rázným zavrtěním hlavy.

„Pak tedy musíme přinutit náčelníka, aby jednal podle nás!“

„Jak?“

„Kdyby to nešlo jinak, dám mu třeba nůž na krk!“

„A bodnete?“

Hodil po mně pochybujícím pohledem.

„Když nebude zbytí, ano!“

„*The devil!*“ vykřikl malý lovec. „U ďábla, vy jste ale zabiják! To je... to je...“ Zarazil se a chvíli přemýšlel. Jeho očka jezdila nepokojně sem tam, nakonec se rozpačitě podrbal na paruce. „To je náhodou... docela slušná myšlenka,“ připustil. „Položit náčelníkovi kudlu na krk, proč ne – to nás asi jedině může zachránit. Koukněte se na to! *Greenhorna* napadla docela dobrá myšlenka. Budeme se jí držet.“

Bancroft ho přerušil svým příchodem. Na jeho nejistém, těkajícím a unaveném pohledu bylo znát, že v noci příliš klidně nespal. Obával se zřejmě nebezpečí, které hrozilo od indiánů, a trápily ho myšlenky na to, že je třeba co nejdříve dokončit rozměrování. Naléhal, abychom si přispíšili, že by chtěl být hotov se vším, ještě než se znovu objeví Apačové.

Měl pravdu, nesměla se teď promarnit zbytečně ani hodina. Pustili jsme se rychle do díla.

V poledne za mnou přišel Hawkens znovu. Potloukal se kolem Kiowů, aby pochytil, co mezi sebou pečou.

„Nerad vás ruším, *sir*,“ brumlal nespokojeně, „ale tak se mi všechno zdá, že Kiowové mají něco za lubem.“

„Zpozoroval jste něco?“

„Chtějí postavit Apače k mučednickým kůlům...“

„Teď hned?“

„Ovšem! Jinak bych sem za vámi neletěl!“

„A kde je náčelník?“

„Mezi svými.“

Chvilí jsem přemýšlel.

„Musíme ho vylákat...“ řekl jsem. „Nechtěl byste se toho ujmout, Same?“

„Že o tom mluvíte! A jak to mám navléct?“

Vrhl jsem zkoumavý pohled stranou. Kiowové přenesli své ležení z místa, kde jsme včera tábořili, blíž k nám, k lesíku na kraji prairie. Rattler a jeho kumpáni byli s nimi, jediní z nás. Jinak všichni z naší výpravy pomáhali při práci, i Parker a Stone se činili s námi. Najednou mi padlo do oka, že mezi indiány a naším stanovištěm je křoví, dost husté na to, aby Kiowové nezpozorovali, co se v něm děje. Toho by se snad dalo využít, pomyslel jsem si.

„Same,“ zašeptal jsem, „vyřídíte Tanguovi, že si s ním potřebuju promluvit. Řekněte, že za ním nemohu zajít kvůli práci. Snad přijde a tady ho zmáčkne!“

„Doufám. Myslíte ale, že přijde sám? Co když si s sebou někoho vezme?“

„To bude vaše starost, Same! A Stonea s Parkerem. Tanguu dostanu sám, jen mějte po ruce řemeny, abychom ho hned spoutali. Všechno se musí stát velmi rychle.“

„Well,“ přikývl Sam, „nevím, jestli je zrovna *tohle* to nejchytřejší, co můžeme udělat, ale ať je po vašem. Beztoho mě nenapadá nic lepšího. Půjde sice o krček, ale nechat ho tady nemíním, *sir*, to rozhodně ne! Počítám, že z toho vyklouzneme nanejvýš s nějakou modřinou pod okem, hihihih!“

Zachichtl se suše jako obvykle, přiložil prst ke svému širáku a odkolébal se ze široka ke Kiowům.

Uvědomoval jsem si až příliš dobře, čeho se odvažuji. Šlo opravdu o krček, a právě ten žertovný výraz mi prozrazoval, jak vážně se dívá na celou věc Sam. Kývl jsem na Dicka Stonea a Willa Parkera – musel jsem jim říct, oč jde, nemohl jsem je zatáhnout do nebezpečného dobrodružství jen tak z vlastního rozhodnutí. Dick Stone se ovšem spravedlivě rozhořčil, sotva uslyšel mou otázku.

„Co si o nás myslíte, *sir*“ ohradil se zprudka. „Copak jsme nějací rošťáci, abychom nechali kamaráda v bryndě? Takový *westmanský* kousek se nám náhodou ohromně zamlouvá! Co ty na to, Wille, starouši?“

„Že mluvíš!“ mávl rukou Parker a potěšeně se pochechtával. „Já se na to docela těším. Až se přiženou a ukáže se, že na nás mají fousy!“

„Praví chlapi!“ poznamenal jsem. „Ale teď, přátelé, jako by se nic nedělo.“

Zakresloval jsem do mapy náramně horlivě číselné údaje – ale jen pár minut. Dick Stone se ozval, dřív než jsem předpokládal:

„Připravte se, *sir*! Už se k nám valí!“

Valil se, bohužel ne sám, nýbrž ještě s třemi bojovně vyhlížejícími nižšími náčelníky. Couvnout se však už nedalo.

„Každý jednoho!“ zašeptal jsem. „Já začnu první, počkáte na mě... a zmáčknete je jaksepatří u krku, nesmí ani pípnout!“

Se Stonem a Parkerem po boku jsem vyšel Tanguovi pomalým, důstojným krokem vstříc. Setkali jsme se u křoviny, přesně jak jsem si to představoval. Větve dokonale zakrývaly Kiowům výhled.

Náčelník se mračil, a sotva jsem před ním stanul, zavrčel jako pes u boudy:

„Bledá tvář, které říkají Old Shatterhand, pro mě vzkázala. Zapomněla snad, že Tangua je náčelníkem Kiowů?“

„Ne. Vím to právě tak dobře jako ty.“

„Měl jsi tedy přijít ty za mnou, ne já za tebou.“ Odmlčel se. „Vím však, že nejsi ještě dlouho v této zemi, a proto ti promíjím. Musíš se teprve učit, jak se jedná s velikým náčelníkem. Ale teď mluv rychle! Tangua nemá času nazbyt!“

„Jistě... Máš něco nutného na práci?“

„Apačští psi čekají. Naučíme je výt strachy.“

Pokyvoval jsem vážně hlavou.

„Teď?“ zeptal jsem se.

„Ano!“

Znělo to tvrdě a nesmiřitelně, naprosto nesmiřitelně.

„Domníval jsem se, že odvedete zajatce do svých vigvamů, aby se vaše *squaw* a vaše děti radovaly a smály, až je budete přivazovat k mučednickým kůlům.“

„To jsme chtěli udělat,“ připustil náčelník Kiowů lhostejně. „Ale vykopalí jsme válečnou sekyru a oni by nám překáželi při boji. Zemřou ještě dnes.“

„Prosím tě, abys to nedělal.“

Řekl jsem ta slova se starostlivým výrazem v tváři, velmi naléhavě a důtklivě, jako bych se dovolával náčelníkovy důstojnosti. Tajně jsem si pořád ještě myslel, že snad se dá s Kiowou něco usmlouvat.

Vyvedl mě z toho okamžité.

„Tady nemáš co prosit!“ obořil se na mě.

„Proč se mnou nemluvíš tak zdvořile jako já s tebou?“ pokračoval jsem klidně. „Slyšel jsi jen prosbu. Chápal bych, že se rozhořčuješ, kdybych ti dal rozkaz...“

Přerušil mě:

„Tangua nechce slyšet nic takového. Ani prosbu, ani rozkaz! Rozhodl se, a žádná bledá tvář ho nedonutí, aby jednal jinak.“

„A přece!“ řekl jsem tak vlídně, jak jen to šlo. „Uvaž, zda vůbec máte právo zabít ty zajatce... Počkej, já vím, co mi chceš říct, ale nebudeme se o to přít. Je rozdíl zneškodnit nepřítel v boji, anebo ho pomalu, krutě umučit k smrti. Musím tě varovat: něco takového nikdy nedovolíme!“

Tangua se napřímil, sevřel ruce v pěst a pohrdavě si mě přeměřil od hlavy k patě:

„Nedovolíte? Kdo myslíš, že jsem? Připadáš mi jak ropucha, která kváká a prská na šedého medvěda. Říkám ti znovu: zajatci patří mně a udělám s nimi, co se mi líbí!“

„Nezapomeň, že ses jich zmocnil s naší pomocí!“ řekl jsem také už zvýšeným hlasem. „Proto na ně máme přinejmenším totéž právo jako ty! A my si přejeme, aby zůstali naživu.“

„Vy si přejete! Vy jste bílí prašiví psi a Tangua kašle na všechno, co říkáte!“

Nadechl se, plivl přede mne a pootočil se ke mně zády. Chtěl to prostě skoncovat a odejít, ale neudělal ani krok, když ho zasáhla má pěst. Klesl k zemi, ale hned se zase pokusil postavit na nohy; měl lebku tvrdou jak skála. Musel jsem ho udeřit do spánku ještě jednou, než jsem ho omráčil. Konečně! Ohlédl jsem se a viděl jsem, že Sam Hawkens klečí na prsou druhého Kiowy a svírá mu pevně hrdlo. Třetího právě zneškodňovali Dick Stone s Willem Parkerem. Ale čtvrtý – proti našim propočtům – byl volný a prchal s divokým křikem nazpět k tábořišti Kiowů. Za několik vteřin všichni tři leželi spoutaní u našich nohou.

„To jsme to vyvedli!“ mrzel se Will Parker. „Představte si tu smůlu – oba jsme s Dickem namířili na stejného chlapa. A těch pár vteřin stačilo, aby nám jeden z těch ničemů uklouzl...“

„Co se dá dělat,“ těšil je Sam Hawkens. „Nic víc se nestane, nežli že nám začne čtverylka o chvílku dřív. Vsadím se, že nejpozději za tři minuty tady máme všechny Kiowy! Pojd'te, musíme s nimi na volné prostranství...“

Mezitím se už začali sbíhat *surveyorové*. Vrchní inženýr byl bledý jako stěna, krve by se v něm nedořezal, a hlas se mu třásl rozčilením:

„Proboha, lidi, co vás to napadlo!“ bědoval. „Co to s těmi indiány provádíte? Vždyť nám za to všem zakrouť krkem!“

„Určitě, určitě, a vám nejdřív, jestli s námi nepotáhnete za jeden provaz,“ křičel Sam Hawkens. „Svolejte sem lidi! Ale rychle!“

Sam se nezdržoval dlouhými výklady. Uchopili jsme svázané Kiowy a vlekli je spěšně dál, do otevřené prairie. Bancroft se *surveyory* spěchali za námi. Vyhlíželi ohromně starostlivě a nešťastně.

„Kdo bude s Kiowy vyjednávat?“ volal jsem na Sama.

„Já si to vezmu na starost,“ ozval se malý lovec, „vám by ta jejich indiánská hatmatilka dělala potíže. Ale musíte mě přitom podporo-

vat. To chce, abyste na Tanguu vrhal d'ábelské, krvežíznivé pohledy! Jako byste ho chtěl na místě propíchnout! Svedete to?"

Ani jsem neměl čas přisvědčit. Strhl se divoký pokřik a všude kolem nás se začali rojit Kiowové. Zastavili se na okamžik u křoví, kde jsem přemohl náčelníka, pak v divokém zmatku pádili obrovskými skoky k naší skupince. Jeden druhého odstrkovali, předbíhali se navzájem, byl to houf zmatených zuřivců, kterým nikdo nevelel, které nikdo neřídil. A to bylo pro nás víc než dobré.

Sam vyšel Kiowům vstříc. Zamával rukama, aby je zastavil, pak jsem slyšel, že na ně něco volá, ale nerozuměl jsem tomu, a potom už jsem viděl, jak se ti nejbližší zastavují na několik kroků od maličkého lovce. Teď zvedal ruce, mával pravicí divoce do vzduchu, jako by hodlal probodnout neviditelného nepřítele, pak se otáčel a mával rukama směrem ke mně a tvářil se nesmírně vážně. Dick Stone a Will Parker pochopili přesně, co mají v tomto okamžiku dělat: zvedli spoutaného Tanguu, aby ho jeho lidé dobře viděli, ukazovali na mě – nu a mně nezbylo než vrhat podle Samova rozkazu d'ábelské, krvežíznivé pohledy. Měly u indiánů nečekaný ohlas! Byli hrůzou a zděšením bez sebe, obávali se, že v nejbližší vteřině podříznu náčelníka jak ovci.

Konečně se jeden z Kiowů oddělil od klubka a doprovázen malým lovcem kráčel – trochu váhavě a nejistě – až k nám. Zastavil se před spoutaným Tanguou a Sam s dokonalým hereckým gestem vztáhl k omráčenému náčelníkovi pravicí.

„Co jsem ti říkal? Jsou tady, jsou úplně v naší moci.“

Kiowa, pravděpodobně některý z nižších náčelníků, se tvářil nedůvěřivě, ale bylo vidět, že vztek jím jen lomcuje.

„Dva spoutaní bojovníci jsou naživu,“ zamumlal. „Náčelník je však mrtvý.“

„Mýlíš se,“ opravil ho Hawkens, „je také naživu, to jenom pěst Old Shatterhanda ho zbavila na chvíli vědomí. Můžeš tu vyčkat, až přijde k sobě. Pak se pokojně a klidně poradíme, co dál. Jestli však někdo z vašich bojovníků pozvedne zbraň, probodne Shatterhandův nůž náčelníkovi srdce!“

„Pokojně a klidně se máme radit?“ vybuchl hněvivě rudoch. „Proč jste tedy spoutali naše lidi, když se chcete pokojně radit? Nevíte, že jsme vašimi přáteli?“

„Nevěříš sám tomu, co říkáš,“ namítl vlídně Sam. „Je snad u Kio-wů zvykem urážet přátele a bratry?“

„Ne.“

„Vidíš. A váš náčelník urazil Old Shatterhanda! Můžeme vás tedy pokládat za přátele a bratry? Nemůžeme. Ale podívej se, náčelník se už pohnul!“

Skutečně: náčelníkova víčka se křečovitě zachvěla, nadzvedla se, zas klesla a pak se doširoka rozevřela. Začal bloudit pohledem z jednoho na druhého, prohlížel si nás udiveně, jako by si připamatoval, co se vlastně stalo, a nakonec se mu vydral z hrdla hluboký vzdech. Přišel k sobě.

„Uff, uff!“ vypravil ze sebe. „Old Shatterhand srazil Tanguu k zemi! Kdo ho však spoutal?“

„Taky já,“ ozval jsem se.

Tangua přivřel oči. Potom na mě vrhl nenávistný pohled:

„Nechť mi sundají pouta! Tangua to přikazuje.“

„Před chvílí jsi nechtěl vyhovět mé *prosbě*. Nyní jsou mé uši hluché k tvému *rozkazu*. Nemáš mi co rozkazovat!“ řekl jsem.

Stihl mě zuřivý pohled. Náčelník trhl bezmocně rukama a zaskřípěl zuby.

„Drž hubu, mladíku, nebo tě rozdrťím!“ zařval.

„Radím ti, abys radši mlčel,“ domlouval jsem mu. „Před chvílí jsi mě urazil, a musel jsem tě za to srazit. Old Shatterhand nedovolí nikomu, aby ho beztrestně nazýval ropuchou a bílým psem. Nebudeš-li zdvořilejší, uškodíš si ještě víc!“

„Tangua žádá, aby byl okamžitě zbaven pout. Jinak pošlou jeho bojovníci všechny bílé tváře do věčných lovišť!“

„Tomu se jenom usmívám,“ potřásl jsem hlavou. „Víš přece dobře, že ty bys byl první, kdo by za to zaplatil životem! Poslyš, co ti řeknu: tamhle stojí tví bojovníci; stačí, aby jeden z nich sáhl po zbra-

ni nebo aby se bez mého svolení přiblížil, a máš nůž v srdci. *Howgh!*“

Nasadil jsem mu špičku nože na prsa. Musel jsem ho přesvědčit, že je dokonale v našich rukou a že svou hrozbu míním naprosto vážně.

Následovala chvíle ticha.

Tangua kroutil očima na všechny strany, sykal hněvem, ale nakonec přemohl svůj bezmocný vztek a začal o něco klidněji:

„Co chceš od náčelníka Kiowů?“

„Už jsem ti řekl: necháš zajatce naživu.“

„Žádáš, abychom jim darovali život?“

„Nevím, co s nimi chceš dělat později. Do toho nemohu mluvit. Ale tady, dokud tu budeme, se jim nesmí nic stát!“

Tangua svěsil hlavu a chvíli mlčel. Ačkoliv jeho tvář byla celá pomalovaná válečnými barvami, zračilo se v ní jasně téměř všecko: hněv, nenávisť, zlost, úskočnost. Měl jsem pocit, že tahle výměna názorů mezi námi dvěma může trvat ještě hezky dlouho. Překvapilo mě, když se najednou ozval docela klidným hlasem:

„Stane se, jak si přeješ. Splním ti dokonce ještě víc, než chceš, jestli přijmeš mou nabídku.“

„To jest?“

„Počkej, nejdřív ti Tangua musí říct, že se nebojí tvého nože. Neodvážíš se bodnout, protože víš, že v tom okamžiku by vás bojovníci Kiowů všechny rozsápali na kusy. Proto se Tangua směje tvým hrozbám! Mohl by klidně odmítnout všechno, co žádáš, a přece by ses mu neodvážil zkřivit vlas na hlavě. Avšak chce ti přesto poskytnout příležitost. Apačští psi nezemřou u kůlů smrti, Tangua ti dokonce může slíbit, že propustí všechny na svobodu...“

„Jestli...?“

„Jestli budeš bojovat za jejich svobodu na život a na smrt.“

„S kým?“

„S bojovníkem, kterého určím.“

„Jakými zbraněmi?“

„Jen nožem. Probodne-li tě, Apači zemřou; probodneš-li ty jeho, zůstanou naživu.“

„A propustíš je!“

„Propustím,“ potvrdil náčelník.

Bylo mi jasné, nač vlastně po straně myslí. Považoval mě za nejnebezpečnějšího z bělochů a chtěl se mě tímhle způsobem šikovně zbavit. Měl patrně mezi svými bojovníky nějakého přeborníka v soubojích na nože a já se měl stát obětním beránkem. Ale přesto jsem ani na okamžik nezaváhal.

„Dobrá, souhlasím,“ přisvědčil jsem. „Ujednáme podmínky a vykouríme na potvrzení kalumet. Pak začne boj.“

„Co vás to napadá!“ chytil se za hlavu Sam Hawkens. „Človče, vždyť vy lezete rovnou do pasti! Takový nesmysl! Copak se můžete pustit do zápasu, když budou tak vysloveně nerovné podmínky?“

„Omyl!“

„Prosím vás, omyl! Omyl, ale *váš*! Už jste měl někdy nůž v ruce, už jste s ním bojoval na život a na smrt?“

„Ne.“

„Tady to máte!“ děsil se Sam Hawkens. „A ten chlap, co ho na vás Tangua pošle, to bude hotový mistr! To je ten váš omyl! Jestli vás zapíchne, jako že zapíchne, Apačové stejně zahynou. A i kdyby se vám podařil zázrak a vy jste ho – nevím jak – přemohl, co se stane? Zaplatí za to jeden lump životem! Tomu se říká rovné podmínky?“

„Ale když zvítězím, Apačové se dostanou na svobodu!“

„Tomu věříte? Ano?“

Sam zuřivě třepal rukou.

„Ale posvátný kalumet...“ chtěl jsem namítnout.

„Čert věř jejich kalumetu, ten rošťák Tangua má tisíc postranních myšlenek, vidím mu to na nose i na uších.“

Samova vyřídilka se rozjela naplno. Přemlouval mě a přemlouval, za chvíli se připojili i Dick Stone a Will Parker, ale já jsem zůstal neoblomný.

Tangua navrhl podmínky víc než přísné: na kousku země bez trávy, několik málo kroků odtud, se vykreslí do písečné půdy velká ležatá osmička. Dvě smyčky vedle sebe, každá pro jednoho z protivníků. Tady, každý ve svém prostoru, budeme stát proti sobě a žádný jej nebude smět opustit – dokud jeden z nás bude dýchat. Milost neexistuje. Jen jeden zůstane naživu, vítěz, a ten bude volný, nikdo se na něm nesmí mstít. To byla cena za vítězství: svoboda Apačů, nebo má smrt.

Chvěl jsem se a trochu se mi třásla ruka, když jsem o několik minut později přebíral z rukou Tanguy, zbaveného už pout, jeho posvátný kalumet. Bancroft a *surveyorové* mě zahrnovali výčitkami, Will a Dick na mě co chvíli potají vrhli soucitný pohled a malý Sam Hawkens jen starostlivě vrtěl hlavou, jako by nemohl a nemohl uvěřit mé úmluvě s Kiowou.

„Vždycky jsem říkal, že jste lehkomyšlný člověk,“ vzdychal. „Sednout na takovou vějičku! Co z toho budete mít, když vás propíchnu? Aspoň to kdybyste mi vysvětlil?“

„Nikdo tu nejsme navěky, Same.“

„Kdybyste držel zobák, vážený! Ještě mě rozčilujte! Člověk se s vámi piplá, přirostete mu docela k srdci, a nakonec toho mám litovat kvůli vašim hloupým řečem!“

„Tak se mi zdá, Same, že začínáte truchlit!“

„To se rozumí, že začínám truchlit! Prosím vás, co budu bez vás na stará kolena dělat? S kým se budu dohadovat?“

„Seženete si jiného *greenhorna*. Nebo se budete hádat s Willem, beztoho mu říkáte, že...“

„Nechte toho, *sir!*“ zanaříkal Sam. „Takového šikovného *greenhorna* jako jste vy, hned tak nenajdu. Ale to vám povídám: jestli se vám něco stane, spočítám to těm Kiowům tak, že na to nezapomenou. Budu to brát hlava nehlava! A vy na něj taky musíte hákem od podlahy! Ne abyste toho chlapa šetril, musíte s ním bez milosti zatočit!“

„A co když ho zraním? Myslím tak, že nebude schopen boje?“

„To neplatí, to vám Tangua neuzná. Buď váš život, nebo jeho, slyšel jste ho. Jinak na vás pošle dalšího chlapa. Člověče, *sir*, já vidím, že si z toho začínáte dělat svědomí... prosím vás, jen to ne! Takové věci se *westman* někdy nevyhne, co se dá dělat! A vůbec: vždyť ti Kiowové jsou banda lupičů, ti všechno spískali, když chtěli Apačům ukrást koně. Jestli to bude jednoho z nich stát krk, aspoň si dají příště lepší pozor – a spouště Apačů to zachrání život. Pro všechny svaté, slibte mi, že budete bojovat doopravdy, nebo do mě nic nebude.“

„Dobrá, Same, pro váš klid tedy: žádné myšlenky na milost, souboj na život a na smrt! Půjdu do toho naplno: slibuju vám to!“

„Konečně!“ Samovi spadl kámen ze srdce. „Ale stejně: mám pocit, jako bych posílal syna na frontu... *sir*, co říkáte, co kdybych si to s vámi vyměnil?“

„Ani nápad, Same!“ ohradil jsem se. „Předně si myslím, že je líp, aby to odskákal *greenhorn*, když už to má někdo odskákat, a zadruhé...“

„Hlouposti! Mluvíte dneska samé hlouposti! Naopak – na mých starých kostech už nezáleží, ale vy jste mladý, máte před sebou...“

„...a zadruhé,“ pokračoval jsem tvrdošijně a ještě důrazněji, „zadruhé by něco takového bylo prostě podlé a zbabělé. A Tangua by to jistě ani nepřipustil, to víte dobře sám!“

„To je právě to, co mi nejde pod fousy! Ten chlap na vás má prostě spadeno, chce vás mermomocí dostat. Pozor, Kiowové jsou tady!“

Přišli skoro všichni, jen tři zůstali u koní jako strážé a malá skupinka u zajatých Apačů. Tangua mlčky převedl své lidi až k místu, které vybral pro souboj. Pak pokynul pravicí a z řady indiánů vystoupil chlap jak hora, samá šlacha, samý sval, hotový Herkules. Svlékl se mlčky do půl těla, odložil všechny zbraně, až na dlouhý ostrý nůž. Šel z něho strach a Tangua to dobře věděl. Vzal jej za ruku, rozhlédl se vítězně kolem sebe a oznámil hlasem, který prozrazoval, že si nedělá nejmenší starost o vítězství svého člověka:

„Zde stojí *Metan-akva*, Bleskurychlý nůž, nejsilnější bojovník mezi Kiowy. Jeho nůž zahubí každého nepřítele. Zasáhne jako blesk. On bude bojovat s bledou tváří Old Shatterhandem.“

„*The devil!* U čerta!“ zašeptal Sam za mými zády. „Ten chlap je učiněný Goliáš! A Bleskurychlý nůž – to mluví za všechno! Nevím, nevím, *sir.*“

„Žádný strach.“

„Nepodceňujte ho! Máte jedinou možnost, jak ho vyřídit: skoncovat to s ním co nejdřív. Žádný boj na výdrž, jestli vám můžu poradit! Ukažte puls!“

Sam mi hmátl po zápěstí a starostlivě zkoumal tepnu. Zdálo se, že je spokojený, pustil mi ruku a posunul si svůj promaštěný klobok do týlu.

„Šedesát... zaplaťpánbůh, docela pravidelný. Doufám, že nemáte strach? Hlavně se soustřed'te! Nebojte se toho chlapa!“

Musel jsem se usmát. Před okamžikem nade mnou dělal kříž, a teď se mi mermomocí snažil zvednout sebevědomí.

„To by mi tak chybělo,“ zabručel jsem. „Teď, když jde o všechno. Jsem klidný jako ryba, Same.“

Podal jsem mu revolver a medvědobijku a začal se svlékat. Nebylo to sice výslovně domluveno, ale nechtěl jsem, aby si snad indiáni mysleli, že si nechávám aspoň tuhle slabou ochranu proti *Metan-akvovu* noži. Zdálo se mi, že přímo slyším, jak mi srdce hlasitě bije. A přitom jsem byl kupodivu klidný, soustředěný, docela jak to chtěl Sam.

Tangua mezitím uchopil tomahavk a nakreslil do písku velikou osmičku. Oběma rukama nám pokynul, abychom vstoupili dovnitř. Každý do jednoho oválu. Bleskurychlý nůž si neodpustil pár posměšných poznámek:

„Tělo bledé tváře se chvěje strachem jako list rákosí. Zmocnila se ho snad slabost? Odváží se vstoupit jen špičkou nohy do znamení, které nakreslil velký náčelník do písku?“

Neodpověděl jsem, ale skočil prostě do nakreslené smyčky, nako bezmyšlenkovitě, až ukvapeně, ale ve skutečnosti docela pro-

myšleně. Tahle strana, kde se mi teď opíralo slunce do zad, poskytovala jistou výhodu: rudoch se musel dívat, zvedl-li jen trochu oči, přímo do slunce.

„On se odvážil!“ pokračoval Kiowa ve svých posměšcích. „On neví, že můj nůž ho sežere! Veliký duch mu odňal rozum a vydal ho do mé moci.“

Bylo to přesně v duchu indiánských zvyklostí. Pošpinit a znectít protivníka před bojem náležitou řečnickou předehrou, to si nedá ujít žádný z indiánských bojovníků. Věděl jsem, že by mě považovali za zbabělce a strašpytla, kdybych mu zůstal dlužen odpověď.

„Bojuješ hubou,“ křikl jsem na něj, „ale já tady stojím s nožem v ruce a marně tě hledám. Rozklepala se ti snad kolena, že nemůžeš udělat krok kupředu?“

Rozzuřilo ho to. Skočil na své místo a podrážděně zařval:

„Metan-akva stojí pevně a neví, co je strach! Bojovníci Kiowů, slyšíte? Prvním bodnutím zbavím toho prašivého bílého psa života!“

„Nedostaneš se k tomu, abys mě bodl! Má rána bude rychlejší, Avat-avo! Neměl by ses tak vlastně jmenovat? To jméno by se ti hodilo spíš než Metan-akva!“

„Slyšeli jste, bratři?“ křikl. „Nazval mě *Velká huba*! Tenhle smrdící kojot se odvážil pohanět Metan-akvu! Bude za to pykat! Supové brzy budou žrát jeho vnitřnosti.“

To bylo od něho neopatrné, protože mimoděk prozradil, jak na mě hodlá zaútočit. Vnitřnosti! To znamená, že mě nechce probodnout, ale rozpárat, že mi chce otevřít břicho prudkým sekem zespod vzhůru.

Stáli jsme velmi blízko, stačilo maličko se naklonit, abychom jeden druhého zasáhli nožem. Metan-akva však neútočil, jen na mě upíral zrak a zůstával strnule stát, s pravicí svěřenou volně a nehybně podle boku. Konec rukojeti si opíral o malíček, čepel, obrácenou vzhůru, měl mezi palcem a ukazovákem – další, už neklamný důkaz toho, co před okamžikem prozradila jeho slova.

Teď bylo nejdůležitější vytušit, kdy se rozhodne k výpadu. Ale jen vyčkávat, to bylo asi nejméně vhodné. Rozhodl jsem se, že ho

k útoku prostě vyprovokují. Sklopil jsem víčka a pozoroval ho uzounkou, neznatelnou štěrbinou mezi řasami.

„Bodni, ty babo!“ uslyšel jsem.

„Nežvaň a měj se k činu, rudý chlapečku!“

To byla urážka, zlá urážka, na tu se dalo odpovědět jen ještě větší nadávkou, anebo... Anebo tím, čím odpověděl: zahlédl jsem, jak se mu rozšířily zorničky, a v příštím okamžiku se vymrštila jeho pravice a nůž se mihl vzduchem proti mému břichu; přesně, jak jsem čekal, zdola nahoru. Nepředpokládat, že zaútočí právě tak, jak zaútočil, byl bych asi už v té chvíli v pánu. Teď však jeho ruka neočekávaně narazila na čepel, kterou jsem stejně bleskurychle nastavil. Pravice se mu zbarvila krví, vykřikl bolestí.

„Pse, pse, pse,“ zavyl a ze strnulých prstů mu vypadl nůž. Zapotácel se, pak se vrhl proti mně jako smyslu zbavený, snad s bláznivou myšlenkou zdolat mě svou obrovitou pěstí. Ale jak proti mně divoce letěl vzduchem, setkal se podruhé s čepelí mého nože. Z hrudi mu vytryskl proud čisté, jasně červené krve, neklamné znamení, že bylo zasaženo srdce. Ještě zachroptěl a prudce vykřikl, potom se zhroutil s tichým zasténáním k zemi, převrátil se - a zůstal bez hnutí ležet.

Indiáni spustili zuřivý povyk.

Jen jednomu - Tanguovi - nepřešlo přes rty ani slovo. Mlčky přišel k ležícímu muži, sklonil se k němu a dotkl se rukou kraje rány. Pak se opět zvedl a vrhl na mě pohled, na který nikdy nezapomenu: tolik v něm bylo vzteku a úděsu a hrůzy a strachu a zuřivosti a obdivu. Pak se obrátil a pokynul Kiowům, aby mu udělali místo.

„Počkej!“ zvolal jsem. „Vidíš, že stojím dosud na svém místě! Metan-akva je opustil a leží na zemi. Kdo zvítězil?“

„Ty!“ zachroptěl zuřivě a otočil se ke mně zády. Udělal pět nebo šest kroků, potom se zastavil. „Zlý duch ti pomáhal,“ vyprskl, „ale náš medicínman ti vezme tvé kouzlo a potom nám bude náležet tvůj život.“

„Ať váš medicínman dělá, co umí, to mě nezajímá, ale ty teď dodrž slovo!“

„Jaké slovo?“ řekl s opovržením.

„Však víš! Slíbil jsi, že Apače neusmrtíte a také jsi slíbil, že je propustíš.“

„Ano, budou propuštěni. Tangua plní, co slíbil.“

„Dobře,“ řekl jsem. „Sundáme jim pouta.“

„To udělám sám,“ protáhl jaksi líným hlasem, „až přijde čas...“

„Ten už přišel. Zvítězil jsem nad Metan-akvou.“

„Mlč! Mluvil jsem snad o tom, *kdy* budou Apači zbaveni pout?“

„Rozumíš se přece samo sebou, že...“

„Mlč! Mlč!“ obořil se na mě. „Tangua sám určí, kdy přijde čas. Nevztáhneme na Apače ruku, to jsem ti slíbil a taky to dodržím. Ale jestli náhodou zahynou hladem a žízní, dřív než je propustím, to nebude moje vina.“

„Lotře!“ hodil jsem mu do tváře. „Ničemo! Padouchu!“

„Pse!“ zahřměl on. „Řekni ještě jedno takové slovo a –“

Zarazil se uprostřed hromování a strnule mi zůstal civět do tváře. Její výraz mu prostě vzal dech.

„Moje pěst tě zase srazí k zemi!“ doplnil jsem tiše a pevně. Vzpamatoval se, uskočil, sáhl za pás a vytasil nůž.

„Před tvými pěstmi se bude mít Tangua na pozoru! Přiblíž se – a probodnu tě!“

„To říkal Bleskurychlý nůž taky! A podívej se, kde leží jeho tělo! Jestli zkřivíš Apačům na hlavě jen vlásek, povede se ti přesně tak jako jemu. Říkám ti, že o tom, co se stane s Apači, rozhodnu já. Já a mí přátelé. Nezapomeň, že mám krabičku, která tebe i všechny tvé bojovníky může vyhodit do povětří!“

Teprve teď jsem vykročil ven ze své smyčky.

Všechno se odehrálo během několika vteřin. Indiáni dosud řvali jak pominutí, nebylo slyšet vlastního slova, dokonce ani Sam Hawken, který se ke mně prodíral s mými svršky a zbraněmi, nemohl zaslechnout nic z toho, co jsme si s Tanguou řekli. Jeho kulatá tvář byla jeden veliký úsměv. Vrhł se ke mně a tiskl mě k sobě jako malého chlapce.

„Welcome, welcome, sir!“ opakoval a posmrkával přitom dojetím. „Vítám vás z říše mrtvých. Človíčku, příteli, mladíku, *greenhorne*, vy jste učiněný prezent! Ono mu nestačí, že odpravil bizona, on vyřídí goliáše, před kterým by polovička z těch mužů tady vzala nohy na ramena! Tomu říkám výkon hodný *westmana*! Dicku, Wille, honem ke mně, podívejte se na toho *surveyora*! Co říkáte, co s ním bude?“

Dick Stone se jen šťastně pochichtával. Will Parker mě dloubl přátelsky do zad:

„Co s ním bude? Co by s ním bylo – vezmem ho mezi sebe: už má školu za sebou, už to není *greenhorn*!“

Najednou se Sam zarazil. Jeho kulaťoučká tvář se protáhla:

„Co říkáš? Ten že není *greenhorn*? A kdo ti to řekl? Člověče, vždyť indiána vyřídil jen díky své hlouposti, jestli se nepletu, chápeš? Takový lehkomyšlný mladík, který se do všeho bezhlavě žene a má víc štěstí než rozumu. Ale zaplaťpánbůh, je to za námi, máme, co jsme chtěli, Apačové budou volní.“

Oddechl si a šťastně se pohladil po paruce. Oblékl jsem si tiše košili, přehodil přes rameno medvědobijku a za pás zastrčil revolver.

„Tak mám dojem, Same, že jste na omylu,“ řekl jsem.

„Na omylu? Já? A v čem?“

„V tom, že Apačové budou volní. Tangua sice slíbil – ale přitom si nechal otevřená zadní vrátka. Víte, co mi řekl?“

„To jsem si mohl myslet,“ vybuchl malý lovec, když jsem mu v krátkosti vysvětlil, jaký podfuk si Tangua vymyslel. „To si s ním vyřídím! Ten podvodník si to nedá za rámeček!“

Rozhořčeně si posunul svou hučku až do týlu a upřímně si odplivl. Pak zdvihl ukazovák na důkaz, že to tak nemínil nechat, a začal se rázně prodírat mezi Kiowy, aby dal Tanguovi co proto. Kolébal se na svých křivých, hubených nožičkách a šosy jeho koženého loveckého kabátu mu poletovaly směšně sem a tam.

11. Opět Apačové

Kiowové se trochu uklidnili, přestali výt, ale četli jsme jim v očích, že by se po tomhle – pro ně tak neočekávaném – výsledku souboje na nás nejraději vrhli. Byli celí zdrcení a rozlícení zároveň, ale protože potvrdili úmluvu kouřem dýmky, nesměli proti nám nic podniknout. Potají však jistě doufali, že se brzo najde záminka k pomstě – mohli přece klidně čekat. Byli si jisti, že jim nakonec přece jen neutěeme.

Shlukli se nad tělem poraženého Metan-akvy v čele s náčelníkem a žalostně nad ním mumlali smuteční zpěvy poraženého bojovníka.

Sam Hawkens se od nich vrátil, než by napočítal deset. Mračil se, očička mu svítila hněvem, pofrkával svým mocným nosem jako podrážděná kobyła. Dalo se čekat, že nepořídí.

„Ten lump!“ běsnil a odplivoval přitom na všechny strany. „On to snad provede doopravdy, darebák darebácká! Umořit je hladem, na to nemohl přijít nikdo jiný než on! Ale aby se nepřepočítal! Jestli se nepletu, jmenuju se Sam Hawkens a ještě svedu stříhnout takovýmhle ptáčkům na frak!“

„Jen aby nestříhl na frak on nám,“ poznamenal jsem.

„A hled' me! Snad vám nespadlo srdce do kalhot?“

„Pshaw! Asi jako vám, Same.“

„Ale kdeže! Já nejsem *greenhorn*. To vy se do všeho ženete buď bezhlavě jako býk na červený šátek, anebo začnete dumat... jako teď! No, nad čím bádáte?“

„Nad ničím.“

Sam mě vzal kolem paží.

„Výčitky svědomí?“

Potřásl jsem hlavou a neodpověděl jsem.

„Dobré nebe, nemyslete na to, člověče! Já vím, ještě jste nikdy nezabil člověka – že mám pravdu?“

„Nezabil.“

„A teď vás to trápí... Tak řekněte, svěřte se, jaký máte pocit?“

„Docela upřímně, Same, je to mizerný pocit. Víte, zbavit člověka života – podruhé už bych to nechtěl prožít.“

„Hloupé myšlenky,“ zlobil se naoko Sam, ale myslím, že mě chápal. „To se na Západě stává, že se dostanete do situace: buď já, nebo on. To nezměníte, *sir*, s tím nehnou žádné výčitky svědomí! Tak to tady prostě chodí, a vám nezbyvá nic než... A už jsme v tom zas!“ přerušil náhle své domluvy. „*Meššúrs*, tady se bude bílit, jestli se nepletu. Apačové jsou tady!“ Z místa našeho dřívějšího ležení, kde kiowské hlídky střežily zajaté Apače, se nečekaně rozlehl kvílivý válečný pokřik. *Hiiiiiiiiiiiiiiiiiih!* Kiowové kolem nás stáli několik vteřin jako sochy. Jen Tangua se ihned vzpamatoval; vzduch se zachvěl jeho pronikavým výkřikem.

„Nepřátelé u našich bratří! Rychle za nimi!“

Mescalerové s Inču-čunou a Vinnetouem v čele zřejmě zaútočili!

Tangua vyrazil vpřed, chtěl běžet na pomoc, ale Sam Hawkens mu zastoupil cestu.

„Zbláznil ses!“ volal vzrušeně. „Snad nemyslíš, že Apači jsou tak hloupí, aby útočili jen na strážě! Vědí o nás, jsme všichni obklíčeni! Uvidíš, že nás...“

Nestačil domluvit. Strašný, až do morku kosti se zarývající válečný pokřik se zvedl i v naší bezprostřední blízkosti. Zprava, zleva, před námi i za námi, odevšad znělo pronikavé *hiiiiiiih* Apačů, kteří využili křovin na prérii a teď vyrazili ze svých úkrytů a hnali se přímo proti nám. Kiowové několikrát vystřelili, ale těch několik ran nemohlo útočníky zadržet. Rozpoutal se boj muže proti muži.

„Nikoho nezabíjejte!“ křičel jsem po našich lidech. „Nechte Apače být!“

Všude kolem nás zuřil urputný boj. Sam, Dick, Will i já jsme se snažili dostat z klubka zápasících, ale museli jsme se bránit – vlastně proti své vůli. Podařilo se nám několik Apačů srazit údery pažeb, ostatní se bili s Kiowy. Těch několik vteřin oddechu nám pomohlo. Sam rozhodil rukama, narazil si pevněji na hlavu svou hučku a zvolal:

„Do houští! Musíme se schovat!“

Parkerův podivný turban vlál za okamžik u houští jako cár praporu. Také Dick Stone svými dlouhými skoky dostihl křovinu. Na vteřinu jsem ještě vrhl pohled na místo boje. *Surveyorové* většinou leželi na zemi, byli v moci Apačů a nedalo se jim pomoci.

„Už jdu, Same!“ křikl jsem, otočil se a pustil se dlouhými skoky ke spásnému křovisku. Neudělal jsem však ani tři čtyři skoky – a přede mnou se vynořil, jako by vyrostl ze země, sám Inču-čuna. Osvobodili už s Vinnetouem zajatce a teď spěchají na pomoc druhé skupině bojovníků, blesko mi hlavou.

„Zloději země!“ křikl. Hmátl po své ručnici pobité stříbrnými hřebíky, chytil ji za hlaveň a rozmáchl se proti mně. V poslední chvíli jsem srazil strašnou ránu svou medvědobijkou.

„Jsem tvůj přítel!“ volal jsem, ale nebylo to nic platné, hned jsem se musel bránit novému zuřivému náporu. Zuřil, nenáviděl mě, byl rozhodnutý mě zničit. Musel jsem přijmout boj. Uskočil jsem před jeho mocným máchnutím ručnicí, odhodil svou pušku a skočil mu po hrdle. Prsty mé levičky se mu zaryly do hrdla, stiskl jsem, jak nejpevněji jsem dovedl, a pravou rukou jsem mu rychle zasadil dvě rány do spánku. Zachroptěl, puška mu vyklouzla z rukou, zhroutil se do trávy. Otřel jsem si loktem pot z čela. Tu se nade mnou ozval známý divoký hlas:

„Inču-čuna, náčelník Apačů! Chci jeho skalp!“

Byl to Tangua, který se dal před chvílí na útěk stejným směrem jako já. Viděl jsem, že odhodil pušku a vytasil nůž. Vrhhl se k omráčenému Apačovi a oči mu blýskaly nenávistí. Strhl jsem mu ruku snad v poslední chvíli.

„Je můj!“ vykřikl jsem. „Ty jsi ho nepřemohl!“

„Mlč, bílá hyeno!“ zasyčel. „Nebudu se tě ptát, co smím dělat! Pusť mě, nebo...“

Mávl proti mně nožem. Z mé levé paže vytryskl pramínek krve. To mě rozzuřilo, skočil jsem po něm a sevřel mu prudce oběma rukama hrdlo. Mrskal sebou, kopal nohama, ale já jsem držel pevně – za několik vteřin konečně ztratil vědomí. Teprve potom jsem povolil sevření a sklonil se k Inču-čunovi. Na jeho tváři byla krev z mé

ruky. Chtěl jsem ho vzít a odvléct stranou, ale v té chvíli znovu zaharašilo něco v křoví nade mnou. Rychle jsem se otočil – a to mi asi zachránilo život. Pažba něčí ručnice zasvištěla těsně vedle mého spánku a místo hlavy zasáhla moje rameno. Zakolísal jsem pod tou ranou, měl jsem pocit, jako by mi ochrnula celá polovina těla. I víčka jsem zvedl jen ztěžka: nade mnou stál Vinnetou.

Uvědomil jsem si matně, co se asi domýšlí. Otec leží bezvládně na zemi, obličej potřísněný krví, já nad ním, také zakrvavený. Představoval si určitě, že došlo k nejhoršímu. Odhodil pušku, vytrhl nůž a sápal se proti mně.

Bylo to zoufalé. Chtěl jsem vykřiknout, chtěl jsem vysvětlit, ale ten úder pažbou mnou otřásl. Potácel jsem se s ochromenou rukou i s ochromenými smysly. Pozoroval jsem, jak se Vinnetou napřahá k ráně, neměl jsem však sílu než nepatrně uhnout. Ucítíl jsem, jak nůž projel mou náprsní kapsou, jak narazil na plechovou krabičku, v které jsem schovával své dokumenty, jak se po ní – k mému nesmírnému štěstí – svezl a projel mezi krkem a čelistí přes jazyk až hluboko do úst. Vinnetou jej vytáhl a nade mnou se znovu zableskla čepel. Smrtelná úzkost mi dodala ještě trochu sil. Ležel jsem na zemi a Vinnetou mě tiskl, ale stačil jsem se ještě vzepřít, zachytit Vinnetouovu pravici a stisknout ji tak mocně, že upustil nůž. Rychle jsem uchopil jeho levičku v lokti a tlačil jí vši silou od sebe, jako bych mu ji chtěl zlomit, vypáčit z kloubu. Povolil sevření, uvolnil mi trochu krk, a já jsem v té chvíli skrčil nohy a ze všech sil, které mi ještě zbývaly, jsem ho odmrštil pryč. Padl na břicho a mně se podařilo se na něho vrhnout a stisknout mu zdravou rukou hrdlo: teď jsem já svíral jeho jako on před malým okamžikem mě. Musíš to vydržet, jinak jsi ztracený, blesklo mi hlavou. Vinnetou se svíjel jako pardál, jeho mrštné tělo sebou zmítalo na všechny strany, ruka hmatala po noži, který ležel opodál, ale přece jen na dosah. Byl to vysilující zápas, a čím déle trval, tím menší jsem měl vyhlídky, že pro mě dopadne dobře. Dosud nikým nepřemožený Vinnetou se svými svaly jak ze železa, se šlachami jak z ocele, obratný a pohyblivý jako kočka, mě nakonec přece musel zdolat. Teď bych se mu snad mohl pokusit

něco vysvětlit, možná že by stačilo několik slov, ale já jsem je ze sebe nemohl vypravit. Krev mi tryskala proudem z úst, stékala mi hrdlem, a stačilo, abych nepatrně pohnul jazykem, a projela mnou nesnesitelná, krutá bolest. A místo slov, která jsem se pokusil říct, ústa vydala jen zcela nesrozumitelné zasténání.

Vinnetou napínal všechny síly, cítil jsem však, jak mu moje ruka ubírá dechu, jak sípá, chroptí, sténá. Ještě okamžik a udusím ho! Ale ne, to jsem nechtěl, to se nesmí stát! Povolil jsem prsty, Vinnetou zvedl hlavu a naklonil ji ke mně: z posledního zbytku sil, v jakémisi podivném zoufalství, které se podobalo opilství, jsem se rozmáchl ke dvěma mocným úderům. Zasáhly Vinnetouův spánek. Hlava mu bezvládně klesla. Ležel omráčený.

Svalil jsem se vedle něho a prudce jsem oddychoval. Všude kolem mě bylo plno krve. Rána na ruce nepřestávala krváčet a taky z úst se mi valil takřka bez přestání proud krve. Byl div, že jsem se tím proudem neudusil. Ale to jsem si uvědomoval spíš jako ve snu. Opouštělo mě vědomí, když jsem zaslechl nějaké zašustění v křoví a vzápětí divoký, zlostný indiánský křik. Pak mě zasáhla rána pažbou do hlavy a já jsem ztratil vědomí nadobro.

Když jsem přišel k sobě, byl večer. Zpočátku se mi zdálo, že mám nějaký hrozný sen. Někdo mě strčil do mlýna, přímo pod mlýnská kola, ale mlýn stál, kolo se nehýbalo, ale tlačilo mě, jako by mě mělo rozdrtit. Cítil jsem každičkový kousek svého těla, jeden úd mě bolel víc než druhý a ze všech nejvíc trpěla má hlava a levé rameno. Poznenáhlu jsem si uvědomoval, že to všechno není skutečnost, že to však taky není sen. To šumění a hučení v mé zubožené hlavě nastalo po prudkém úderu, který mi zasadil některý z Apačů; a bolest v rameni nemělo na svědomí mlýnské kolo, nýbrž Vinnetouova pažba, která mě zasáhla na samém počátku boje. Dotkl jsem se rukou úst – byla vlhká a lepkavá a ta vlhkost byla má vlastní krev, jež mi ještě stále prýštila z úst. Stékala mi do hrtanu, hrozila, že mě zadusí. Najednou jsem slyšel, že někdo chroptí a chrchlá, a to mě přivedlo k plnému vědomí. Zjistil jsem, že ty hrozné zvuky vydávám já sám.

„Pohnul se! Zaplaťpánbůh, aspoň se už hýbá!“ uslyšel jsem od kudsí z nesmírné dálky Samův hlas.

„A pohnul rukou,“ ozval se radostně jiný známý hlas; byl to Stone.

„Otevřel oči. Žije, on žije!“

Třetí hlas, nemýlil jsem se, patřil Willovi Parkerovi.

Ano, po velké námaze, když už jsem myslil, že se mi to nikdy nepodaří, jsem skutečně pootevřel trochu víčka. A mému zraku se naskytl smutný, tísnivý pohled. Na bojišti, kde jsme se střetli s Apači, hořelo asi dvacet ohňů a kolem se míhala spousta Mescalerů, nejmíň pět set lidí. Dvě řady mrtvých, jedenáct Apačů v první řadě a asi třicet Kiowů v druhé – leželi vedle sebe, věru truchlivý výsledek bitky. Také kolem nás ležela spousta indiánů – to byli spoutaní Kiowové, mezi nimi i náčelník Tangua. A stranou, o samotě, ale pečlivě stráženy, se svíjel jediný zajatec svázaný tím zvláštním způsobem, jímž svazovali obviněné v dobách, kdy se mučilo na skřipcích. Byl to Rattler. Apačové ho spoutali do kozelce a skrčenec, kterému se při každém sebemenším pohybu zarývaly do masa pevně utažené řemeny, bez přestání žalostně sténal. Všichni ostatní – jeho kumpáni, Bancroft, *surveyorové* Belling, Riggs a Marcy – už nežili. Jen jeho, vraha Klekí-petry, Apači ušetřili, aby mu připravili dlouhou a bolestnou smrt u mučednického kůlu.

Zkusil jsem maličko pohnout rukama a nohama – byl jsem také spoutaný, stejně jako Stone a Parker po mé levici. Jediný Sam Hawkins měl uvolněnou levou ruku.

„Zaplaťpánbůh, že jste konečně přišel k sobě,“ opakoval Sam a přejel mi starostlivě volnou rukou přes tvář. „Prosím vás, kdo vás tak zřídil?“

Pohyboval jsem pomalu rty. Jazykem při každém hnutí projela ostrá, šířavá bolest. Ústa jsem měl dosud plná krve, při každém pokusu vydat jen hlásek jsem vychrchlával rudé chuchvalce. Cítil jsem se k smrti unavený a vyčerpaný.

„Inču-čuna – bojoval... Vinnetou – potom... bodl –“

Víc jsem ze sebe nevypravil, krvácení z úst zesílilo.

„Aby to kozel vzal!“ mumlal Sam. „Kdo mohl tušit, že to vezme takový konec? Chtěli jsme se Apačům vzdát, jen co je přejde první vztek, tak jsme se schovali v houští. Myslel jsem, že jste udělal totéž. Pak jste nepřicházel, někde blízko nás se strhl povyk, tak jsem vylezl ven a viděl, že u jednoho z těch křovisek vyje tlupa Apačů jako smyslů zbavená. Bodejť! Na zemi ležel Inču-čuna a Vinnetou, oba jako kus dřeva, samá krev, a vedle vy... Ani vám nebudu povídat, jak jste vypadal! Copak Apačové, ti se z toho za chvíli probrali, ale vy - no nechme toho! Povídám Inču-čunovi, že s tím vším nemáme nic společného, že jsme přátelé Apačů, ale vysmál se mi a nechal nás všechny spoutat. Mě, Dicka, Willa; nakonec se přimluvil Vinnetou, aby mi nechali jednu ruku volnou. Abych prý vás mohl trochu ošetřovat. Človče, jinak byste snad vykrvácel, jestli se nepletu. Kam vás bodl?“

„Do - jazyka,“ podařilo se mi zablábolit.

„K čertu, to je pěkně nebezpečné! Možná dostanete horečku. Kdybych si to tak mohl odbýt místo vás! Starý kozák přece jen snese víc než takový mladík, co viděl krev zatím tak nejvýš, když si jako kluk odřel koleno. Víc vám neudělali, doufám?“

„Rána - pažbou... do hlavy - rameno...“ chrčel jsem namáhavě.

„To vám tedy chybělo! Musíte mít pocit, že se vám chce rozskočit hlava, nemám pravdu? Ale to nic, to přejde, hlavně že vám z hlavy nevyrazili zdravý rozum! Horší to bude s jazykem. Ale víte co, já vám hned...“

Samova slova se ztrácela a ztrácela, zněla mi stále z větší dálky, až se ztratila docela. Zahalila mě jakási bílá mlha, necítil jsem a neslyšel už nic, upadl jsem znovu do bezvědomí.

Když jsem se probral, zdálo se mi, že slyším dusot koňských kopyt. Nadzvedl jsem víčka a hmatl prsty kolem sebe. Ležel jsem na medvědí kůži, napjaté jako lůžko mezi dvěma koni, kteří zvolna klusali. Medvědí kožich mi sahal až po bradu, neviděl jsem nic než hlavy obou koní a nebe nad hlavou. Bylo modré, jasné, slunce páliło, jeho paprsky mě rozpalovaly, v žilách jako by mi proudilo roztave-

né olovo, ústa jsem měl oteklá, plná sražených chuchvalců krve. Chtěl jsem je vyplivnout, ale jazyk mi vypověděl službu.

„Vodu, vodu,“ šeptal jsem. Myslil jsem si totiž, že šeptám, ale asi jsem si to opravdu jenom myslel, jak mě trápila nevýslovná žízeň, jak se mi zdálo, že už se všechno končí, že se musím rozloučit s tímhle světem... a s tou myšlenkou jsem znovu ztratil vědomí.

Potom jsem bojoval s indiány, s bizony a medvědy, hnal jsem se v zběsilém úprku vyprahlou stepí na koni, plaval jsem měsíce a měsíce po moři a neviděl pořád nikde ani cíp pevné země, slyšel jsem volat z neznámého břehu Samův hlas, pak jsem se díval do měkkých, jasných Vinnetouových očí a potom jsem zemřel. Položili mě do rakve a pohřbili. Ležel jsem celou věčnost v zemi, ležel a čekal, až najednou se víko rakve docela tiše pohnulo, někdo je vyzdvihl a zahodil a nade mnou zasvítilo jasné modré nebe. Stěny rakve se někam propadly. Jak se to mohlo stát, pomyslel jsem si a chtěl si sáhnout rukou na čelo, jestli opravdu...

A pak jsem uslyšel docela blízko vedle sebe známý hlas:

„Sláva! Sláva! Sáhl si na čelo!“

Otočil jsem hlavu po hlase.

„Vidíte! Vidíte, jak se hýbe!“ zajásal hlas.

Naklonil se ke mně, uviděl jsem zblízka známou tvář. Usmívala se, povzbuzovala mě, byla sama vtělená radost.

„Sir, poznáváte mě?“ zašeptal naléhavě. „Pohnul jste se přece... Víte, kdo s vámi mluví?“

Chtěl jsem odpovědět, ale nedokázal jsem to. Byl jsem nesmírně vysílený a jazyk, jazyk mi připadal tak těžký, jako bych měl v ústech kus olověné tyče. Sklonil jsem jen hlavu a zvolna přikývl.

„Ano?“ jásal Sam. „A slyšíte mě dobře?“

Znovu jsem slabě kývl hlavou.

Sam zuřivě mával rukou.

„Pojďte sem, pojd'te sem!“

Jeho obličej na okamžik zmizel, místo něho se objevila tvář Willa Parkera a Dicka Stonea. Slzeli samou radostí, chtěli mi něco říct, ale než se k tomu dostali, Sam je zas odstrčil. Vzal mě něžně za ruku,

ukázal prsty na to místo, kde se asi skrývala v hustém porostu jeho vousů ústa, a udělal výmluvný posunek.

„Hlad? Máte hlad? Nebo spíš žízeň? Přinesu vám, chcete?“

Zavrtěl jsem hlavou. Na jídlo jsem neměl ani pomyslení. Byl jsem tak vysílený, že ani doušek vody mě snad už nemohl osvěžit.

„Člověče, vždyť tu takhle ležíte už tři neděle! S horečkou jak trám! Nejdřív jste blouznil a pak jste z toho ztuhl, vůbec jste se nehýbal! Apači vás chtěli už pohřbít! Tak dlouho jsem žadonil, až náčelník dovolil, abychom vás ještě chvíli ošetřovali. To se přimluvil Vinnetou. Musím za ním, musím mu to hned oznámit!“

Přivřel jsem oči a ležel jsem nehybně a tiše, ale teď už to nebylo bezvědomí, ale jakási blahá, sladká únava. Přál jsem si vroucně, aby to trvalo pořád, abych už pořád jen tak ležel a slastně odpočíval. Pak jsem zaslechl kroky a ucítil, že něčí ruka pohnula zlehka mou paží. Uslyšel jsem Vinnetouův hlas:

„Nezmýlil se Sam Hawkens? Probral se skutečně *Selwikhi-lata*, Drtící ruka?“

„Docela určitě. Parker a Stone to mohou potvrdit. Odpovídal mi na otázky!“

„Pak se stal veliký zázrak. Bylo by však lépe, kdyby se nevrátil k životu, protože zemře i s vámi.“

„Vždyť má Apače rád!“

„*Selwikhi-lata* srazil Vinnetoua k zemi.“

„Musel, musel! Nedalo se nic dělat! Chtěl tě zachránit před Kio-wy, aby tě neusmrtili! Ty jsi přece útočil první! Chtěli jsme se vám vzdát dobrovolně, ale tví bojovníci nás napadli!“

„To říká Sam Hawkens proto, aby si zachránil kůži.“

„Ne! To říkám proto, že je to pravda!“

„Tvůj jazyk lže. Chceš uniknout mučednickému kůlu. Ty ses připlížil k našemu táboru a ty jsi vyzvídal u našich ohňů! Kdybys byl naším přítelem, byl bys nás tehdy varoval a my bychom nebyli přepadeni u nízké vody a nebyli bychom pak připoutáni ke stromům.“

„Kdybych se objevil, pomstili byste se na nás za smrt Klekí-petry! Anebo přinejmenším byste nám nedovolili dokončit práci!“

„Dokončili jste ji nyní? – Tak vidíš! Myslíš, že Inču-čuna a Vinnetou jsou malí chlapi, kterým můžeš namluvit, co se ti zachce?“

„Škoda že Old Shatterhand zas omdlel. Potvrdil by ti, že mluvím pravdu.“

„Ano, lhal by, jako lžeš ty. Vy bledé tváře jste lháři a podvodníci, jeden jako druhý. Znal jsem jediného bělocha, v jehož srdci bydlila pravda. A tomu jste vzali život. Syn náčelníka se domníval, že Old Shatterhand je jiný. Obdivoval jeho sílu a jeho udatnost a myslel si, že v jeho očích sídlí upřímnost. Vinnetou věřil, že se s ním spřátelí. Ale on je stejný jako ostatní. Nepostavil se proti tomu, když jste nás vlákali do pasti, a dvakrát mě srazil pěstí k zemi. Ptám se, proč Velký duch dal takovému muži tak falešné srdce?“

Prve, když se mě dotkl rukou, neměl jsem sílu se pohnout, nedovedl jsem poručit svým svalům. Ale teď, když jsem uslyšel Vinnetouova slova, jsem sebral všechnu svou vůli: alespoň víčka mě poslechla – pootevřel jsem je a uviděl mladého náčelníka vedle sebe. Byl beze zbraně, v lehkém plátěném oděvu, a v pravici držel knihu, na jejíž vazbě se leskla veliká, zlatem vykládaná písmena: *HIAWATHA*. Ten mladý indián, syn rasy, kterou tak rádi někteří lidé nazývají „divochy“, tedy četl... A co četl! Longfellowova slavná báseň v rukou syna apačského náčelníka! To bych nečekal ani ve snu.

„Vidíš! Otevřel zase oči!“ upozornil ho Sam Hawkens.

Vinnetou se potočil. Přistoupil až na dva tři kroky, zadíval se mi do očí. Jeho hlas zněl vlídně, mírně:

„Můžeš mluvit?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Máš bolesti hlavy?“

Odpověděl jsem stejně. Apač váhal. Potom mě znovu oslovil:

„Když člověk vyvázne z drápů smrti, mluví obvykle pravdu. Řekni Vinnetouovi upřímně: chtěli jste vy čtyři zachránit naše zajaté muže?“ Sklonil jsem dvakrát za sebou hlavu. Pohrdavě mávl rukou, zřetelně se přemáhal, aby nevybuchl hněvem.

„Lež, lež, lež! I na pokraji života lžete! Kdybys přiznal pravdu, možná že bych poprosil otce, aby ti daroval život. Ale ty si žádnou přímluvu nezasloužíš. Zemřeš! Budeme se o tebe velmi pečlivě starat, abys byl silný a abys brzy snesl všechna muka, která pro tebe budou připravena.“

Únava mě opět přemohla. Nebyl jsem s to udržet víčka otevřená. Kdybych tak mohl promluvit, kdybych tak mohl Vinnetouovi říct... Ale bylo to marné.

„Poslyš,“ zaslechl jsem opět rozčilený hlas Sama Hawkense, „když nám nevěříš, zeptej se Tanguy, náčelníka Kiowů. Zeptej se, s kým bojoval Maten-akva a proč!“

„Vinnetou o tom s Tanguou mluvil.“

„Tak ti to musel říct!“

„Řekl, že vyprávíš směšné pohádky. Metan-akva padl rukou Apačů při boji.“

„Ten lhář!“ vykřikl Sam. „On se nám mstí, copak to nechápeš?“

„Tangua přísahal při Velkém duchu, Vinnetou mu tedy musí věřit. A pravím ti totéž, co Old Shatterhandovi: kdybyste mluvili upřímně, našel bych slova přímluvy u svého otce. Klekí-petra, můj učitel a můj přítel, vložil mi do srdce touhu po míru a soucit se všemi dobrými lidmi. Vinnetou netouží po krvi a jeho otec vyplní každé přání, které vysloví. Ani nikoho z Kiowů jsme se nedotkli, nezaplatí své činy životem, ale zbraněmi, koňmi, stany a pokrývkami. Jen Rattler, vrah Klekí-petry, musí zemřít. Vy jste byli jeho společníky, ale přesto bychom vám odpustili, kdybyste byli upřímní. Máte-li však raději lež, budete sdílet jeho osud.“

Byla to dlouhá řeč, takovou jsem v pozdějších letech od Vinnetou slyšel zřídka, a to ještě jenom za docela mimořádných okolností. Náš osud mu tedy přece jen ležel na srdci víc, než byl ochotný v tom okamžiku přiznat.

„Nebudu přece prohlašovat, že jsem nepřítel Apačů, když je to zrovna naopak! To se ode mě nemůže žádat!“ zlobil se Sam.

Ale Vinnetou se na něj obořil.

„Mlč!“ okřikl ho. „Vidím, že chceš zemřít se lží na rtech! Dobrá! Zatím jsme vám ulevovali. Dovolili jsme vám víc než ostatním zajatcům, abyste pomohli Old Shatterhandovi. Nezasloužíte si to! Od této chvíle s vámi budeme nakládat jinak! Pojd'te se mnou!“

„Ne, Vinnetou, to ne!“ Ze Samova výkřiku zazněla nesmírná úzkost a úlek. „Já přece nemohu opustit Old Shatterhanda!“

„Nemocný tě už nepotřebuje. Uděláš, co Vinnetou nařídil!“

„Prosím tě, dovol aspoň...“

Vinnetou ho netrpělivě přerušil:

„Dost už! Vinnetou nechce slyšet už ani slovo námitky. Pojd'te se mnou – nebo vás mají spoutat a odvléct moji bojovníci?“

„Jsme v tvé moci,“ řekl Sam nešťastně. „Ale řekni nám aspoň, zda uvidíme ještě Old Shatterhanda.“

„Sejdete se v den, kdy zemře on i vy.“

„A dřív?“

„Ne!“

„Tak tedy prosím dovol, abychom se s ním rozloučili.“

Malý, dobrý lovec mě uchopil za ruku. Jeho vousy mě zašimraly na tváři, pak jsem ucítil na čele jeho rty. Will Parker mi stiskl zlehka ruku. Dick Stone mě pohládl po obou tvářích.

Potom jsem slyšel jen kroky, které se rychle vzdalovaly. Zmocnila se mě znovu těžká únava a tupá lhostejnost. Hlava mi sklesla na prsa a já jsem hluboce usnul.

12. Krásný den

Spal jsem dlouho a hluboce. Bezedným a bezbřehým spánkem, který přináší tělu úlevu a vrací mu sílu a svěžest. Když jsem se znovu probudil – neměl jsem potuchy, zda jsem spal den, týden, nebo ještě déle, byl jsem už dost silný, abych mohl otevřít oči a pohnout jazykem, dokonce jsem i dokázal zvednout svou ochromenou ruku a sáhnout si na ústa.

Ležel jsem v jakési prostorné čtvercové místnosti, jejíž kamenné stěny propouštěly světlo jediným průduchem. Mé lůžko dali až dozadu, do kouta, prostřeli pode mnou několik medvědích kožichů a navrch mě přikryli saltillskou pokrývkou. U jediného otvoru v místnosti, u vchodu bez dveří, seděly dvě indiánky, jedna velmi mladá, druhá starší, patrně mé strážkyně a ošetřovatelky zároveň. Stará měla – jako indiánské *squaw* často – matnou, scvrklou vrásčitou tvář, byla zedřená jako většina indiánských žen, které musí za muže dělat často i ty nejtěžší práce. Zato druhá byla krásná, dokonce nápadně krásná, i ve svých velmi jednoduchých šatech, které připomínaly dlouhou splývavou košili namodralé barvy, ke krku upjatou a přepásanou uprostřed páskem z chřestýší kůže. To byla její jediná ozdoba. A pak vlasy, dva dlouhé, nádherné, až k pasu splývající pletence modročerných vlasů. Jejich odstín, tak zvláštní a tak příjemný, mi připomněl Vinnetouův vrkoč – a stejně tak některé rysy její tváře měly něco společného s mladým Apačem. Sametové oči s dlouhými řasami přikrývaly jakoby nějaké tajemství. Lícní kosti, u indiánských plemen často nápadně vyčnívající, byly jen střídmě naznačené v měkkých, ale plných rysech jejího obličejce, zakončeného drobnou bradou s důlkem. Příímý, rovný nos ukazoval spíš na Řekyni než na indiánku.

Když se usmála nebo prohodila nějaké slovo se sousedkou, ukázala se za jejími třešňovými rty řádka zubů, drobných, bílých, jako ze slonoviny. A její bronzově hnědá kůže se třpytila na povrchu vrstvičkou stříbra.

Seděly klidně a soustředěně zdobily červenou výšivkou bílý kožený pás. Chvilí jsem je bez hnutí pozoroval, pak jsem se pokusil trochu se zdvihnout – ano, já jsem se pozdvihl. Zašramotil jsem přitom a ten zvuk upozornil starou indiánku, že se něco děje. Zvedla hlavu od práce, ukázala na mě a udiveně vykřikla:

„Uff! *Aguan inta-hinta!*“

Nevěděl jsem, co říká, že těch šest slabik apačského nářečí znamená *přišel k sobě, vzbudil se*, jen jsem tušil, že vyjadřují nějaký nesmírný údiv. Stará se obrátila k dívce, která se zatím zvedla, a když viděla, že se pokouším opřít o loket a posadit se, přistoupila až k mému loži.

„Vzbudil ses?“ Oslovila mě k mému velkému překvapení zcela slušnou angličtinou. „Přeješ si něco?“

Otevřel jsem ústa a chtěl odpovědět, ale napadlo mě, že můj jazyk mě přece nechce poslouchat, a zklamaně jsem ústa sklapl. Ale přece! Když jsem se dokázal vzepřít na loktech a skoro se posadit, měl bych to aspoň zkusit! Pohnul jsem jazykem, přejel jím okorale rty a pomalu jako dítě, které se učí mluvit, jsem ze sebe vypravil:

„A-no, ně-ko-lik přá-ní...“

Radostí bych nejraději vyskočil do stropu. Slyšel jsem znovu svůj hlas! Pravda, zněl sípavě a cítil jsem za každou slabikou bolest – ale mluvil jsem, z úst mi vycházela slova, žádné skřeky a pazvuky.

„Musíš mluvit pomalu,“ napomenula mě mladá indiánka. „Nebo mi dávej znamení rukou. Nšo-či ví, že ti působí bolest, když mluvíš.“

„Tvé jméno... je... Nšo-či?“ řekl jsem s námahou.

„Ano. V řečibledých tváří to znamená *Krásný den*.“

„Máš... krásné... jméno. Poděkuj tomu, kdo ti... je dal... Jsi jako... krásný jarní den... když první květiny... začnou vonět...“

Trochu se začervenala.

„Chtěl jsi mi říct své přání.“

„Nejdřív... řekni, proč... jsi tady?“

„Přikázali mi, abych tě ošetřovala.“

„Kdo?“

„Můj bratr Vinnetou.“

Privřel jsem na okamžik oči.

„A-no – mys-lil jsem si – že jsi jeho ses-tra. Máš je-ho po-dobu.“

„Chtěl jsi ho zabít!“ řekla.

Znělo to napůl jako otázka, napůl jako konstatování trpké skutečnosti. Dívala se přitom pátravě do mých očí, jako by si přála proniknout skrznaskrz mým nitrem.

„Ne-e,“ odpověděl jsem.

„On je o tom přesvědčený,“ řekla na to. „Dvakrát jsi ho srazil k zemi.“

„Chtěl jsem... ho... chránit.“

Znovu se na mě zadívala pronikavým, dlouhým pohledem.

„Vinnetou vám nevěří,“ řekla. „Nšo-či je jeho sestra... Bolí tě v ústech?“

„Teď... ne.“

„Můžeš polykat?“

„Zkusím... to... Dáš... vodu?“

„Ano,“ přisvědčila. „Napiješ se a budeš se moci taky umýt.“

Prohodila něco apačsky ke staré ženě, pak obě zmizely a já jsem na několik okamžiků osaměl. Hlavou mi bloudily myšlenky. Co se to vlastně se mnou děje? Co to má znamenat? Vinnetou mi nevěří, a přitom přikazuje vlastní sestře, aby o mě pečovala? Tady něco nehraje, ale co... Věděl jsem, že v té chvíli na nic rozumného nepřijdu, a byl jsem docela rád, když mě z myšlenek vytrhl příchod obou žen. Předě mnou se ocitla miska z hnědé hlíny naplněná po okraj čistou chladnou vodou. Nšo-či se zřejmě domnívala, že mám málo sil, než abych se napil sám. Přidržela mi misku u úst a pozorně se dívala, jak s obtížemi, a přece dychtivě lokám doušek za douškem. Trvalo to dlouho, než jsem nádobu drobnými doušky vyprázdnil – ale cítil jsem se potom náramně osvěžený! Bylo mi blaze a myslím, že Nšo-či to na mně okamžitě poznala.

„Přišla ti k chuti,“ řekla. „Přinesu ti později ještě. Jistě máš žízeň a hlad, když jsi tak dlouho nejedl ani nepil. Nechtěl by ses teď umýt?“

„Snad... to půjde.“

„Zkus to.“

Vodu na umytí přinesla stará indiánka ve vydlabané půlce tykve. Nšo-či ji pomohla umístit vedle mého lože a pak mi podala kus jemné lněné tkaniny. Pokoušel jsem se umýt obličej, ale nedařilo se mi, byl jsem už zase vysílený. Vzala mi po chvíli tkaninu z ruky, namočila ji cípkem do vody a začala mi otírat obličej a ruce. Mně, smrtelnému nepříteli jejího otce a jejího bratra! Znovu mě napadla ta myšlenka, znovu jsem si umiňoval, že si musím zjednat co nejdřív jasno. Nakonec, když byla s omýváním hotova, maličko se usmála:

„Byl jsi vždycky tak hubený? Jen kost a kůže?“

Kost a kůže? Chvíli mi trvalo, než jsem pochopil otázku! Ovšem – tři neděle v neustálých horečkách, vysilující boj s těžkými zraněními, noci i dny bez jídla i bez vody – to asi muselo jaksepatří zpusťošit mé tělo! Zvedl jsem ruce a přejel si v rozpacích po tvářích.

„Nikdy jsem nebyl kost a kůže.“

„Podívej se do vody!“

Naklonil jsem se nad tykev, a rychle jsem zvrátil hlavu nazpět. Kdo to na mě civěl z té vody? Hotové strašidlo, hlava neznámého kostlivce, nelidský přízrak!

„To je zázrak,“ zašeptal jsem, „zázrak, že jsem ještě naživu.“

„Ano, Vinnetou to řekl také. Velký duch ti dal mnoho sil – nikdo jiný by nevydržel pět dní cesty s takovými ranami!“

„Pět dní cesty? Kde vůbec jsem?“

„V pueblu Apačů, na řece Rio Pecos.“

„Myslíl jsem, že Apačové žijí ve stanech.“

„Ano, Mescalerové se však rozhodli, že budou bydlet v těchto skalních, dávno opuštěných obydlích. Klekí-petra nám radil, abychom to udělali. Ale někteří naši bojovníci dosud mají jen stany, žijí tady v okolí.“

Přikývl jsem. Rozhovor mě už tolik neunavoval, mohl jsem se vyptávat dál.

„Řekni, co se stalo se zajatými Kiowy?“

„Ještě nic. Budou však propuštěni, až nám zaplatí pokutu za to, čeho se dopustili. Měli jsme ale právo je umučit!“

„A co moji přátelé? Znáš je? Viděla jsi malého lovce, kterému říkají Sam Hawkens?“

„Neboj se, jsou dosud naživu. Jsou v podobné místnosti, jako máš ty.“

„Spoutali jste je?“

„Proč? Nemohou utéct a nechceme, aby teď trpěli. Musí být silní a zdraví, aby vydrželi muka, která je čekají u kůlu.“

Přejel jsem si rukou čelo.

„Mají zemřít?“

„Ano.“

„A já?“

„Ty také.“

Řekla to docela klidně, bez nejmenšího zachvění hlasu, bez stopy lítosti. Byla ta mladá, sotva osmnáctiletá dívka skutečně tak bezcitná, že v ní ztráta života nezbuzovala docela žádné rozechvění?

„Chtěl bych s nimi mluvit,“ poprosil jsem.

„To je zakázáno.“

„A podívat se na ně... aspoň z dálky?“

„Nesmíš.“

„Aspoň jim vzkázat, jak se mi daří?“

Chtěla zase zavrtět hlavou, podívala se však na mě a chvíli přemýšlela.

„Nšo-či se zeptá Vinnetoua. Poprosí ho, aby to dovolil,“ slíbila nakonec.

„Přijde ke mně někdy Vinnetou?“

„Ne.“

„Ale já s ním musím mluvit! Je to nutné!“

„Pro koho?“

„Pro mě i pro mé přátele.“

„Vinnetou nepřijde. Ale Nšo-či mu může vyřídit tvůj vzkaz.“

„Děkuji ti, ale vzkazovat nebudu nic. Vím, že tobě bych mohl svěřit cokoli. Jestli však je Vinnetou tak hrdý, že nechce přijít ke mně, jsem já zas tak hrdý, že s ním nebudu mluvit přes tlumočníka.“

Sklonila hlavu.

„Zvaž to! Uvidíš ho až v den své smrti,“ zašeptala. Pak sáhla do kapsy, vytáhla malou hliněnou píšťalku a položila ji na moji příkrývku. „Kdybys něco potřeboval, dej mi znamení.“

Ještě mi lehce pokynula rukou a odešla i se stařenou.

Najednou se mi udělalo mdlo. Padla na mě únava z hovoru, který jsem ani zdaleka nevedl plynule, rozbolel mě jazyk, ozvala se bolest v hrdle a v hlavě mi začalo hučet. Byl jsem najednou docela rád, že jsem osaměl a mohu si zdřímnout.

Píšťalka mi přišla k dobru o několik hodin později. Tentokrát mě probudil žaludek, měl jsem hlad, že bych spořádal na místě medvěda, a žízeň, že bych vypil rybník. Stará indiánka nejspíš seděla před vchodem, protože jakmile jsem zapískal, strčila dovnitř hlavu, zabreptala něco jako *iša ištla* a opakovala můj posunek. Rozuměla mi dobře: zanedlouho se objevila Nšo-či s hliněnou miskou a velkou dřevěnou lžící. Přiklekla, nabrala z kouřící polévky (byla z masa a kukuřičné mouky) a začala mě krmit jako nemluvně. Tahle lžice byla jistě také výsledek Klekí-petrova působení, indiáni přece obvykle příbory nepoužívají. Chtěl jsem se na to zeptat, ale zvědavost mě přešla, sotva jsem polkl první sousto. Hlad jsem měl sice jako vlk, ale zraněná ústa a hrtan se ještě pořád vzpouzely – každé polknutí znamenalo hotová muka, divže jsem se pokaždé nerozbrečel. Ale slzy přemáhané bolesti Nšo-či přece zpozorovala. Když jsem šťastně spolkl poslední lžici, naklonila se ke mně a řekla:

„Jsi ještě slabý, ale sílu jsi přesto neztratil. Škoda že nejsi Apač, škoda že patříš k bílým lhářům.“

„Nelžu. Nikdy nelžu. Dokážu ti, že nelžu.“

„Nšo-či by ti ráda věřila. Ale poznala jen jednu bledou tvář, která mluvila pravdu. Klekí-petra měl nemocné tělo, ale v jeho srdci byd-

lila dobrota a láska. A vy jste ho zavraždili – bez důvodu! Zato budete pohřbeni s ním.“

„Copak on ještě není...“ vypravil jsem ze sebe.

„Ne. Jeho rakev je pevně uzavřena a vzduch k němu nemůže, aby zkazil jeho tělo. Ty ho uvidíš, čeká na vás.“

To tedy byla útěcha! Člověka, který má nejlepší vyhlídky na to, že bude za nepopsatelných bolestí umučen u kůlu, jistě zvlášť uspokojí, že se před svou smrtí podívá na něčí rakev! A já jsem přitom vůbec na smrt nepomýšlel, naopak, měl jsem čím dál větší chuť žít, přesvědčit Apače, že to všechno je jejich omyl, překvapit je pramínkem Vinnetouových vlasů jako důkazem nad důkazy.

Ale – zlekl jsem se – jestlipak ten ústřížek vlasů ještě mám? Až do téhle chvíle jsem na to nepomyslel. Co když mi, jak to bývá u některých indiánů obvyklé, vyprázdnili už dávno kapsy? Tři týdny jsem ležel v tomhle obleku, za ty tři týdny se mohlo stát tisíc věcí a všechno, co jsem měl při sobě, už mohlo být dávno kdoví kde! Zúřivě jsem se začal prohledávat – a šťastně jsem si oddechl: kromě zbraní se Apačové nedotkli ničeho. Byla tu moje plechovka, kterou jsem tak vyděsil Tanguu, mé nákresy a propočty; a mezi nimi ústřížek modročerných vlasů, kus Vinnetouovy kštiny. Ten večer jsem byl klidný a vyrovnaný.

„Můžeš mi říct, proč jste mi vzali zbraně?“ zeptal jsem se večer při jídle Nšo-či. „Neztratil se mi ani papírek z mých věcí!“

„Vinnetou to nařídil,“ odpověděla.

„Ano – ale víš proč?“

„Neptala jsem se. Ale řeknu ti něco, co tě potěší. Byla jsem u bleďých tváří, které jsou tvými přáteli!“

„Ach! Ty sama?“

„Ano. Řekla jsem jim, že ti už přibylo sil a že budeš brzy úplně zdrav. Potom ten, kterému říkají Hawkens, mi dal něco pro tebe. Sám to udělal!“

„Přinesla jsi to?“

„Ano, Vinnetou to dovolil,“ řekla. „Musil jsi být velmi silný a statečný, když ses odvážil sám jen s nožem na šedého medvěda. Malý lovec mi všechno vyprávěl!“

Podala mi ozdobný řetěz z medvědích zubů a drápů, který mi kdysi Sam sliboval zhotovit. Dokonce do něho zasadil i obě špičky medvědích uší.

„Ale jak to mohl udělat?“ zavrtěl jsem udiveně hlavou. „Jen tak rukama? Nebo jste mu taky nechali nůž a jeho věci?“

„Ne, jen tobě se všechno nechalo. Ale Sam Hawkens velmi prosil Vinnetoua, aby mu vrátil medvědí drápy a zuby. Řekl mu, že ti chce udělat náhrdelník, a Vinnetou mu to dovolil, a malý lovec si směl ponechat všechno, co k tomu potřeboval. Pověsíš si tu ozdobu na krk? Udělej to, dlouho se z ní těšit nebudeš.“

Vzala mi ozdobný řetěz z ruky a zavěsila mi jej kolem krku. Netušil jsem, že je to na dlouhou dobu, že ho budu nosit po celý čas svého pobytu na Západě - a přibudou k němu dokonce další podobné trofeje.

„Děkuji ti,“ řekl jsem, „ale to nespěchalo - budu ho stejně nosit ještě dlouhá léta!“

„Mýlíš se. Docela krátkou dobu.“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Vaši bojovníci mě nezahubí!“

„Ó ano - rada starších už o tom rozhodla.“

„Rozhodnou jinak, až uslyší, že jsem nevinný.“

„Neuvěří ti nikdy!“

„Nemusí mi věřit - dokážu to.“

„Ano? Dokaž to, dokaž to, prosím! Budu velmi ráda, jestli uslyším, že nejsi ani zrádce, ani lhář. Prozrad' mi, čím to chceš dokázat?“

„Prozradím to Vinnetouovi. Ať ke mně přijde.“

„To neudělá.“

„Škoda. Doprošovat se nebudu.“

Povzdechla a složila bezmocně ruce do klína.

„Proč mají bojovníci tak tvrdé srdce? Tak ráda bych ti přinesla od Vinnetoua odpuštění. Ty sám ho nikdy, nikdy nedosáhneš...“

„Nestojím o odpuštění, nemám, co by mi kdo měl odpouštět. Ale chceš-li mi prokázat jinou laskavost, zajdi prosím tě za malým lovcem a vyříd' mu, aby si nedělal žádné starosti. Jen co se uzdravím, budeme zase na svobodě.“

„Tvá naděje je marná,“ zašeptala.

„To není naděje, Nšo-či, to je jistota. Uvidíš, že jsem měl pravdu.“ Řekl jsem to velice přesvědčivě. Ona na to neodpověděla, viděla, že mě nezviklá, a nechtěla prodlužovat hovor, když - podle jejího názoru - nevedl nikam. Ostatně bylo to naposled, co jsme o té věci spolu mluvili, nikdy už se k tomu nevrátila, po celých dalších šest neděl, co jsem tu zůstával a zotavoval se pod její pozornou péčí.

Sílil jsem každým dnem. Pozoroval jsem, jak se mi vrací síla do svalů - masitá polévka, výživná kaše, později řádné porce masa (to všechno někdy i šestkrát denně) se projevovaly přímo zázračně. A pak také cvičení, které jsem si vymyslel, když už jsem mohl vstát a přecházet po místnosti. Požádal jsem prostřednictvím Nšo-či o několik kamenů, abych neměl tak nezvykle nízko své lůžko, a téhle mé prosbě bylo vyhověno. Po pravdě, nešlo mi o lůžko, kameny mi měly posloužit jako činky, jako tělocvičné nářadí. Měl jsem sice Vinnetouovy vlasy stále u sebe, ale říkal jsem si, že se může stát leccos, co mi zabrání je ukázat, a že se budu muset možná spoléhat jen na vlastní svaly. Proto jsem chtěl cvičit a získat co nejrychleji dřívější sílu i obratnost. Předstíral jsem, že jsem ještě slabý a unavený, ačkoliv už koncem čtvrtého týdne jsem se cítil svěží a při síle. Trochu mě mátklo, co jsem se doslechl: Kiowové stále ještě zůstávali v apačském zajetí. Nerozuměl jsem tomu, tušil jsem jenom, že náš konec má být jaksepatří slavnostní a se všemi poctami a s bengálem oslav - v tomto případě tím hůř pro nás.

A pak přišel jeden krásný slunný den na konci léta. Nšo-či tehdy vešla do místnosti, položila přede mne nádoby se snídaní, a třebaže jindy téměř vždy hned odcházela, usedla tentokrát opodál a pozorovala mě, jak jsem se pustil s chutí do jídla. Zvedl jsem hlavu, a jak můj pohled náhodou zabloudil k jejím očím, spatřil jsem, že jsou

vlhké, dívaly se na mě se zvláštním smutkem. A najednou skanulo přes její tvář i několik slz.

„Ty pláčeš?“ Odložil jsem lžici. „Něco se stalo? Něco tě trápí?“

„Teprve se stane. Dnes.“

„Co se stane?“

„Kiowové budou propuštěni. Dnes v noci odevzdali jejich poslo-
vé výkupné.“

„A to tě trápí? Z toho bys měla mít spíš radost!“

„Nevíš, co mluvíš,“ řekla s povzdechem. „Netušíš, co vás čeká: Kiowové odejdou, ale dřív se jejich odchod oslaví u kůlů smrti. Jsou připraveny pro tvé tři přátele a pro – tebe!“

Cítil jsem, že se mi roztřásla ruka. Tak dlouho jsem čekal právě na tuhle zprávu, a když jsem ji vyslechl, vyděsila mě. Tak tedy možná přišel můj poslední den. Uvidím ještě někdy, jak se bude stmívat, uvidím ještě zítra někoho z přátel, strom, trávu v prérii, hliněnou misku, vodu v potoce, Nšo-či, své lože? Ale ne, ani za nic nesmím dát najevo nějakou slabost, musím si zachovat chladnou krev a střízlivý rozum. Přinutil jsem se naoko lhostejně sáhnout po lžici, soustředoval jsem se na to, abych ani nejistým pohybem ruky nedal najevo rozrušení. Nabral jsem maso z misky a dojídal, jako by Nšo-či vůbec nic zvláštního neřekla.

Když jsem dojedl, chvíli postála, potom se obrátila k východu. Ještě jednou se zastavila, vrátila se a podala mi v slzách ruku.

„Dnes s tebou Nšo-či mluví naposled. Dcera náčelníka Apačů ví dobře, že nesmí dát najevo ani smutek, ani soucit. Tak ji to učil otec...“ Odmlčela se, setřela slzy hřbetem ruky. „Ale Nšo-či měla také matku –“

„Měla?“ zašeptal jsem. „Tvá matka už nežije?“

Zavrtěla hlavou.

„*Manitou*, Velký duch, ji zavolal k sobě. Ona se podobala mírnému slunci, které se s námi loučí navečer. Ale muži se podobají hořícímu kotouči, který nás v poledne spaluje svým žářem. Nazývají tě Old Shatterhand a jsi silný bojovník, jsi jako polední slunce. Zůstaň tak silný až do smrti! Nšo-či bude zarmoucená tvou smrtí, ulehčí se

jí však v zármutku, jestliže neuslyší ani výkřik bolesti z tvých úst. Udělej mi radost a zemři jako hrdina.“

Sklonila hlavu, rychle se otočila a vmžiku zmizela. Skočil jsem k východu, chtěl jsem ji ještě jednou uvidět – přede mnou se však vynořily hlavně dvou pušek namířené na má prsa. Strážce před vchodem byly v pohotovosti, konaly svou povinnost.

A třebaže se mě na okamžik zmocnila představa, že bych mohl zaútočit, srazit hlídače a prchnout, jediný pohled ven mě přesvědčil, že myšlenka na útěk odtud, z puebla, není nic než holé šílenství. Uniknout z pyramidy kamení, zdiva a udusané hlíny, která se zvedala z údolí vzhůru, vysoko do skalní rozsedliny, a to právě z nejvyššího, snad osmého nebo devátého poschodí, odkud nebyla jiná cesta nežli po žebříku zvenčí, ne po schodech jako v evropských domech, to bylo prostě nemožné.

Ne, opravdu zbývalo jen jedno: jít nazpět, lehnout si na lůžko, uklidnit se a čekat, čekat...

13. Výslech

„Old Shatterhand nechť mi poví, jak se cítí!“

Vinnetou stál nade mnou a pátravě si mě prohlížel. Vedle něho pět Apačů s přísnými, vážnými tvářemi zkrřížilo ruce na prsou. Ležel jsem na svém loži v pueblu a na chvíli mi připadlo, že se mi něco zdá. Usnul jsem? Asi... Bylo už poledne.

„Docela zdrav ještě nejsem,“ opověděl jsem.

„Ale mluvit už můžeš, jak slyším.“

„To ano.“

„Běžet bys také mohl?“

„Doufám, že ano.“

„Učil ses plavat?“

„Trochu.“

„To je dobře, přijde ti to vhod. Vzpomínáš si ještě, v který den jsi mě měl znovu uvidět?“

„V den své smrti.“

„Pamatuješ si to dobře. Ten den přišel. Vstaň, budeš spoután.“

Zvedl jsem se a nastavil indiánům obě ruce. Vzali řemeny a spoutali mě v zápěstí, ale ne za zády. Pak mi svázali ještě nohy tak, abych mohl udělat vždycky jen malý krůček, nic víc.

„Jdi!“ poručil Vinnetou.

Vyvedli mě na malou terasu před pueblem. Odtud se po žebříku sestupovalo po jednotlivých poschodích dolů do údolí, sevřeného ze dvou stran vysokou skalní stěnou. Tři Apačové vyšli první. Pak pokynuli mně. Dva z těch neznámých indiánů mi pomáhali v sestupu. Vinnetou šel až poslední.

Zvolna, co noha nohu mine, jsme kladli nohy na příčky, vlastně na zářezy vydlabané do silného kmene, a posouvali se z příčle na příčel dolů. Na terasy jednotlivých stupňů puebla se mezitím vyhrnuly houfy zvědavých žen a dětí a ty teď civěly na odsouzence a jeho doprovod. Tiše, zvědavě – nedočkavě budoucí obecenstvo divadla naší smrti. Bylo jich hezkých pár desítek, možná stovek, a po-

stupně, jak jsme slézali, se k nám přidávali, a když jsme se konečně sešplhali po žebříku všemi terasami, táhl se za námi už hotový průvod.

Pueblo se krčilo v úzkém vedlejší údolíčku, ústícím do širokého údolí při řece Rio Pecos. Není to žádný veletok, tahle řeka proudící smutnou pustinou, a v létě a na podzim má vody pramálo; ale přece jen vytvoří na některém místě zátoku nebo ohyb, kde se voda udrží, a tam se pak objeví na březích široký travnatý pás anebo skupina keřů či příjemný lesík. V takovém cípu země se obvykle usazují indiáni; tady najdou dobrý úkryt, dost pastvin pro svoje zvířata i příležitost k lovu.

V místech, kde ústilo vedlejší údolíčko, bylo pískoviště, asi tak pět set kroků široké, jako by tu někdo vysypal drobnými kamínky a pískem pruh země napříč proudem po obou stranách toku. Ten proužek země byl pustý, ani keříček, ani strom, ani trs trávy, jen jeden jediný vysoký statný cedr se tyčil daleko na druhém břehu, osamělý, mohutný, vzdorující všem rozmarům a náporům přírody. Všiml jsem si jej, i když jsem ještě netušil, jak důležitou úlohu mu pro dnešní den přiřkl Inču-čuna.

Na břehu bylo živo. Apačové sem přivlekli náš vůz a teď kolem něho procházel Inču-čuna s několika nižšími náčelníky a s Tanguou už bez pout. Zastavovali se před stany a prohlíželi spolu zbraně, sekery a různé nástroje, část výkupného, které Kiowové museli zaplatit. Všude kolem se to jen hemžilo indiány ve fantasticky pestřých oděvech, odhadoval jsem od oka, že jich mohlo být dobře šest set.

Nedaleko vozu trčely zatlučené do země čtyři silné kůly a tam stáli, k nim připoutaní, Sam Hawkens, Dick Stone a Will Parker. Čtvrtý - volný - byl určený mně. Nedalo to na sebe dlouho čekat. Moji průvodci mě přitlačili ke sloupu a v několika okamžicích jsem stál vedle svých přátel ve stejně beznadějném postavení jako oni. Ještěže byly kůly tak blízko sebe a mohli jsme spolu aspoň mluvit!

Dostal jsem místo víceméně uprostřed, po jedné ruce jsem měl Sama a Stonea, po druhé Parkera - a skoro před sebou navršenou

hromadu suchého dřeva; tím, blesklo mi v tom okamžiku hlavou, máme být po mučednickém obřadu upálení. Polkl jsem naprázdno při té nevábné představě a otočil se po svých přátelích.

„Tak vás tu vítám, *sir!*“ pohodil Sam Hawkens hlavičkou. „Čeká nás takový zajímavý obřad, ale myslím, že konec asi už neuvidíme. Se smrtí totiž nejsou hračky, věřil byste, že ji málokdo přežije? A jestli se nepletu, tak naše těla ještě na rozloučenou trošku opečou. To jsou vyhlídky, co říkáte?“

„Musíme najít něco, co nás zachrání,“ odpověděl jsem.

„To bych rád věděl co. Lámal jsem si hlavu ve dne v noci, a na nic kloudného jsem nepřišel. Ačkoliv jsem na to měl spoustu času – ubytovali nás tamhle v pátém poschodí toho vznešeného hotelu PUEBLO, a ještě nám dali k ruce pár indiánů, abychom si snad neublížili. Takže se žádný předpokládaný odchod nekonal. A teď? Darmo mluvit! Radši mi řekněte, jak se dařilo vám?“

„Velmi dobře!“

„To věřím – člověk to na vás vidí. Vypadáte jak husa před svatým Martinem, jen s ní na pekáč. A co zranění?“

„Ujde to,“ řekl jsem. „Mluvit mohu a otok za pár dní zmizí.“

„Určitě! Dneska na něj dostanete takový báječný obklad, že po něm nezbude ani památky – jenže po vás bohužel taky ne, až na tu hromádku popela. Hromská práce, co s tím? Vůbec se mi do toho umírání nechce. A přitom, *sir*, pořád jako by mi něco říkalo, že se to dá ještě nějak spravit.“

„Víte, že si myslím totéž, Same? Dokonce bych se s vámi chtěl vsadit, že večer se nám bude dařit víc než obstojně.“

„To jste celý vy! Já bych byl rád, kdyby se nám vůbec nějak dařilo, ani by to nemuselo být zrovna obstojně! Leda... leda by vás napadla nějaká zázračná myšlenka!“

„Právě,“ řekl jsem s důrazem.

„Tak sem s tím, co vás napadlo, kdy vás to napadlo a o čem to bude.“

„Napadlo mě to ten večer, kdy uprchl Vinnetou s otcem.“

„Hm, tak to máte menší zpoždění. Mezitím jsme se dostali na báječný letní byt k Apačům. Prosim vás, pro zajímavost, co vás to tenkrát napadlo?“

„Vzít s sebou pramen vlasů.“

„Pramen vlasů? Pramínek vlasů?“ Sam opakoval má slova s obrovským údivem a podezíravě se na mě podíval.

„Od nějaké slečny? Vy ho chcete nabídnout Apačům jako výkupné?“

„Vůbec ne, Same. Mám u sebe pramínek mužských vlasů.“

Sam vyřeštil oči. Pak potřásl soucitně hlavou v přesvědčení, že mi z těch útrap asi přskočilo.

„Nejmilejší *sir*, vám se to trochu popletlo v hlavě. Trochu se to tam zpřeházelo, nejspíš máte pramínek vlasů na mozku.“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Omyl, Same. Mám je tady, u sebe, v plechovce. A závisí na nich náš osud!“

„To jistě, do té doby, než nás strčí do trouby. Pak už náš osud nebude záviset na ničem,“ bručel Sam.

„K tomu nedojde, Same. Za chvíli mě odvážou, uvidíte!“

„Cože?“

„Ano, odvážou. Protože budu plavat, Same!“

Kdyby měl volné ruce, jistě by je spráskl nad hlavou. To bylo příliš. Ohlédl se bezmocně po Dicku Stoneovi a Willu Parkerovi a očima naznačil, co si myslí. Přišel o rozum! Docela se zbláznil!

„Vy budete plavat?“ zeptal se mírně.

„Vinnetou mi to řekl.“

„Vinnetou?“ protáhl Sam. „A kdy řekl, že máte plavat?“

„Dneska. Když pro mě přišli.“

„*Good luck!*“ vyrazil ze sebe najednou skoro nadšeně. „Když to řekl Vinnetou... to tedy... tak se mi zdá, že nám přece jen začíná svítat naděje – možná že budete bojovat o život!“

„Taky si to myslím.“

„A to znamená, *sir*, že nás čeká taky něco takového. Přece s námi nebudou jednat jinak než s vámi, člověče, možná že se zachráníme!“

Takové případy už se staly! Ale bude to sakramentsky těžké! Poslyšte, *sir*, když mluvíte o tom plavání, jak to s vámi vůbec je – umíte plavat?“

„Ano.“

„Já vím, ale – *jak*?“

„Na nějaký ten závod s indiánem bych si troufl.“

„Jen si nemyslete! Ti chlapi plavou jako ryba.“

„A já zas jako vydra a ta chytne každou rybu! Kdepak – jestli dostanu možnost, abych se zachránil plaváním, dopadne všechno dobře.“

„Přál bych vám to, *sir*, přál bych vám to ze srdce! A doufám jen, že nám taky něco podobného nabídnou. Když má člověk ztratit život, tak je pořád lepší, když padne v boji, než když se dá prospěkovat u kůlu.“

Mluvili jsme volně, nikdo nám v rozhovoru nebránil, ačkoliv náčelníci, Vinnetou, Inču-čuna a Tangua, stáli snad pět šest kroků od nás. Dohadovali se o něčem mezi sebou, zatímco několik nižších náčelníků dávalo do pořádku půlkruh zvědavců před mučednickými kůly. V první řadě usazovali na zem chlapce. Za nimi měly místo dívky a ženy – postřehl jsem mezi nimi i Nšo-či, která se po mně upřeně dívala. V další řadě se shromažďovali mladíci a teprve za nimi stáli dospělí bojovníci. Trvalo chvíli, než se všechno uspořádalo a uklidnilo a než mohl Inču-čuna zatleskat do dlaní a oslovit přítomné zvučným, naléhavým hlasem:

„Moji rudí bratři a sestry a muži kmene Kiowů! Slyšte, co vám chce říct náčelník Apačů Inču-čuna!“

Na okamžik se odmlčel, a když zjistil, že všichni pozorně naslouchají, pozvedl ruku a pokračoval:

„Bledé tváře jsou nepřáteli rudých mužů. Je málo těch, kdo se na nás dívají přívětivým okem. Nejušlechtilejší z nich byl bílý muž, kterému Apači dali jméno Klekí-petra – Bílý otec. Moji bratři a sestry ho znali. Nechť mi to dosvědčí.“

„*Howgh!*“ ozvalo se v půlkruhu kolem nás.

Náčelník pokračoval:

„Klekí-petra nás učil věcem, které jsme neznali, ale které byly dobré a prospěšné. Mluvil o velkém duchu, který si přeje, aby rudí muži a bílí muži žili jako bratři a aby se milovali. Splnili však bílí muži to, co Klekí-petra hlásal? Nikoliv! Nechť mi to moji bratři a sestry dosvědčí!“

„*Howgh!*“ zaznělo znovu sborem.

„Bílí muži přišli, aby nám vzali náš majetek a aby nás připravili o naše životy. Podařilo se jim to, poněvadž jsou silnější. Tam, kde běhala stáda bizonů, vystavěli veliká města, a tam, kde se projížděli savanou rudí jezdcí, pádají nyní dýmající oř s velkými železnými vozy a přiváží nové a nové nepřátele. A když se rudý muž uchýlí do odlehle krajiny, aby tam v klidu zemřel, jdou za ním, aby zbudovali novou cestu pro železného oře a zase loupili. Setkali jsme se s takovými bílými tvářemi v našich lovištích a mluvili s nimi řečí míru. Řekli jsme jim, že tato země patří nám, a oni proti tomu nemohli nic namítnout. Avšak když jsme jim poručili odejít, protože nechceme, aby přivedli ohnivého oře na naše pastviny, neposlechli nás a zvedli proti nám zbraň a zahubili Klekí-petra, kterého jsme měli rádi. Nechť moji bratři a sestry to potvrdí!“

„*Howgh!*“ zahučelo zástupem indiánů.

„Přinesli jsme mrtvolu zavražděného a uschovali ji pro den pomsty. Teď přišel! Klekí-petra bude dnes pohřben a s ním ten, kdo jej zavraždil. Zajali jsme však také muže, kteří jsou jeho druhy a kteří nás vydali do rukou Kiowů. Zapírají, že to učinili, ale i to, co o nich víme, by stačilo, aby každý z rudých kmenů je postavil k mučednickému kůlu. Jednejme však tak, jak by jednal Klekí-petra, náš bratr. Oni říkají, že nejsou našimi nepřáteli. Nechť tedy o jejich osudu rozhodnou jejich slova! Náš rozsudek bude spravedlivý! Nechť moji bratři a sestry projeví svůj souhlas!“

„*Howgh!*“ ozvalo se mezi indiány jako jedním hlasem.

„*Sir*, nevypadá to zatím tak beznadějně,“ zašeptal mi Sam. „Já jim při tom výslechu dokážu, že nemáme nic na svědomí!“

„To těžko, *Same*,“ potřásl jsem hlavou.

„Myslíte, že na to nejsem dost výřečný?“

„Ale kdeže... jenže jsme tady šest neděl, a nepodařilo se ani vám, ani mně cokoli dokázat. A sám říkáte, že když si takový indián vezme něco do hlavy, můžete do něho mluvit jako do dubu, stejně provede svou.“

„Jistě! Ale na to se musí chytře, vážený! Jen se nebojte, že to nesvedu. Počkejte, až přijde ta pravá chvíle. A hlavně se do toho nemíchejte! Na tyhle věci vám ještě chybí zkušenost.“

„No dobře – přeju vám úspěch, Same. Větší než dosud.“

„Buďte klidný,“ řekl Sam a tím naše rozmluva skončila, protože se k nám právě přiblížil Inču-čuna. Po zahajovacím proslovu se chvíli ještě o něčem dohadoval s Tanguou, pravděpodobně o nás. Alespoň o tom svědčily pohledy, které co chvíli vyslal někdo z nich k našim kůlům. Dvakrát laskavé zrovna nebyly – kdoví co všechno Tangua oběma Apačům napovídal.

Apačský náčelník a jeho syn se postavili nalevo ode mne, Tangua – s pohrdavým úsměškem v tváři – si mě prohlížel zprava. Znovu se ozval Inču-čunův hlas:

„Slyšeli jste, co řekl Inču-čuna. Nyní se budete smět hájit. Odpovídejte na všechno, na co se vás zeptám, podle pravdy. Ptám se: patříte k bílým mužům, kteří přišli vyměřovat cestu pro ohnivého oře?“

„Ano,“ ujal se slova Hawkens. „Ale musím ti vysvětlit, že my tři jsme se neúčastnili rozměrování, měli jsme jen ostatní chránit. A co se týče čtvrtého z nás, kterému říkají Old Shatterhand, ten...“

„Mlč!“ okřikl náčelník Hawkense. „Neřekl jsem, že se budeme bavit, nýbrž že budete odpovídat na mé otázky. Budeš odpovídat jednoduše ano nebo ne. Rozuměl jsi?! Opakuji: náležíš k bělochům, kteří tu rozměřovali zemi, nebo ne?“

„Ano,“ zkontl Sam.

„Old Shatterhand rozměřoval také?“

„Ano.“

„A vy tři jste měli ty ostatní chránit?“

„Ano.“

„Jste tedy ještě horší než oni. Protože ten, kdo chrání zloděje, zaslouží dvojnásob potrestání. Rattler, vrah Klekí-petry, k vám patřil také?“

„Ano, ale nebyli jsme jeho přátelé.“

„Mlč, pse!“ vyšlehl zas tak ostře Inču-čuna na malého lovce. „Odpovídej jen na otázky! Ptám se tě: znáš zákony Divokého západu?“

„Ano.“

„Čím se trestá krádež koní?“

„Smrtí.“

„A co má větší cenu: kůň, anebo celá tahle země, která patří Apačům?“ Sam mlčel.

„Otevři hubu, nebo ti ji Inču-čuna vypáčí nožem!“

Mužík jen zavrčel:

„Tak to zkus! Sam Hawkens je muž, který se nedá přinutit k řeči, když nebude chtít!“

Naklonil jsem se k tomu starému, dobrému *trapperovi* a zkusil mu domluvit:

„Mluvte, Same, je to tak pro nás lepší.“

„Well,“ zamumlal, „jak chcete, ale měl bych vlastně držet zobák za zuby!“

„Odpovíš tedy?“ ozval se znovu Inču-čuna. „Co je cennější: kůň, nebo země?“

„Země.“

„Zaslouží tedy zloděj země ještě přísnější trest než zloděj koní! Vy jste nám chtěli ukrást naši zem, zasloužíte si za to smrt u mučednického kůlu. A to ještě není všecko, zač se musíte zodpovídat. Vydali jste nás do rukou Kiowů!“

„To není pravda!“

„Lžeš!“

„Mluvím pravdu!“

„Stopoval jsi nás s Old Shatterhandem, když jsme vás opustili po vašem zločinu?“

„Jeli jsme pouze za vámi.“

„To je důkaz, že jste nás považovali za nepřátele.“

„Ne! Vy jste nám hrozili, a my jsme se museli podle pravidel Západu přesvědčit, jestli jste skutečně odjeli. Mohli jste se taky někde ukrýt, abyste nás pak ze zálohy odstřelili!“

„Proč ses tedy nejel přesvědčit sám? Proč jsi bral s sebou tohoto muže?“

Ukázal na mě.

„Je nováček na Západě. Chtěl jsem ho naučit číst stopy.“

„Když jste nás stopovali jen z opatrnosti, proč jste přivolali Kiowy?“

„Zjistili jsme, že ses oddělil od Vinnetoua a jel napřed. Chtěl jsi přivést bojovníky a přepadnout náš tábor.“

„A kvůli tomu jste povolali na pomoc Kiowy?“

„Ano.“

„Nemohli jste tedy nic jiného udělat?“

„Ne.“

„Vidíš – opět lžeš!“ potrásl vítězně hlavou Inču-čuna. „Stačilo, abyste opustili naše území, abyste udělali to, co jsem vám poručil. Proč jste to neudělali?“

„Museli jsme nejdřív dokončit práci.“

„Museli jste nejdřív dokončit krádež!“ zahřměl Apač. „A k tomu jste si pozvali Kiowy. Ale ten, kdo proti nám poštvé naše nepřátele, je sám naším nejhorším nepřítelem! Další důkaz, že si nezasloužíte nic než smrt! A ještě nejsme u konce! Vy jste nejen Kiowy zavolali, ale vy jste nás vlákali do pasti, aby nás přepadli a oloupili. Přiznáváš to?“

„Chtěli jsme zabránit zbytečnému krveprolití!“

„Chceš, aby se ti všichni vysmáli? Nevypravil ses snad na výzvědy proti nám?“

„Ano.“

„A nevyslechl jsi nás?“

„Vyslechl.“

„Skoro celou noc jsi strávil v blízkosti našeho tábora. Je to tak, nebo ne?“

„Je to, jak říkáš.“

„Ty jsi přivedl bledé tváře k vodě, abys nás tam přilákal. Ty jsi skryl Kiowý v lese, aby se na nás vrhli! Ty...“

„Musím ti říct...“

„Mlč! Inču-čuna nemiluje řeči na dlouhé lokte. Kdo vymyslel tu past?“

„Já.“

„Konečně jsi řekl jednou pravdu. Mnoho apačských mužů tu noc prolilo krev! Ty jsi tím vinen. Za to také zaslužíš, abys zemřel.“

„Náš plán ovšem byl...“

„Řekl jsem, abys mlčel!“ přerušil zase zhurta Inču-čuna Hawken-se. Rozhlédl se kolem sebe a hrdě vztyčil hlavu. „Veliký duch si našťestí nepřál, aby Inču-čuna a Vinnetou zahynuli. Poslal neznámého zachránce, aby je zbavil pout a dal jim svobodu. Vzali si koně, které potřebovali, a jeli vstříc bojovníkům Apačů, kteří vyjeli na válečnou stezku proti Kiowům. Protože našli jejich stopu rychle, vrátili se zpět už za dobu, které bílé tváře říkají dva dny. Přepadli ležení svých nepřátel a mnoho jich zajali a pobili. Avšak šestnáct mužů se již nevrátí do svých stanů a mnoho bojovníků prolilo krev a utrpělo rány. I za to neseš vinu: zaslužíš smrt! Nepočítej, že ti dáme milost, když...“

„Kdo se ti prosí o milost!“ vybuchl Sam. „Nechci milost, chci spravedlnost. Já jsem vždycky...“

„Budeš už jednou držet jazyk za zuby!“ rozlítil se Inču-čuna. „Odvažuješ se mluvit o spravedlnosti, prašivče? Uslyšíš svědka, který rozmetá tvá tvrzení jako vítr uschlé listí!“ Otočil se pln hněvu k náčelníku Kiowů. „Nechť se Tangua, náčelník Kiowů, sníží a pozvedne svůj hlas v této záležitosti. Jsou tyto bledé tváře našimi přáteli?“

„Nejsou,“ prohlásil Tangua s náramným důrazem a také s náramným potěšením nad dosavadním vývojem věcí. Mohl jsem mu číst přímo na nose škodolibou radost. „Nejsou a nikdy nebyli! Nechť Inču-čuna zví, že mě naopak žádali, abychom všechny zajaté Apače na místě usmrtili.“

Ten podlec! To přesahovalo věru všechnu míru! Pobouřilo mě to tak, že jsem se neudržel a zacloumal jsem divoce svými pouty:

„Ty lháři, nestoudný, mizerný lháři,“ vykřikl jsem, „za tohle bych tě okamžitě srazil k zemi, kdybych měl volné ruce!“

„Ty smradlavý pse,“ vrhl se ke mně Tangua s pravicí sevřenou v pěst. „Mám ti rozbít hubu? Mám tě na místě uškrtit?“

„Jen udeř!“ křičel jsem na něj. „Udeř, jestli se nestydlíš vztáhnout ruku na toho, kdo se nemůže bránit! Inču-čuna tu mluvil o spravedlivém rozsudku, ale podle čeho chce spravedlivě soudit, když nesmíme ani otevřít ústa ke své obhajobě? To nedělá ten, kdo chce zjistit, na čí straně je pravda a právo! A Inču-čuna nám dává takové otázky, aby nám každá odpověď přitížila. Takový výslech není k ničemu. To radši ať Inču-čuna poručí, aby začalo mučení, které pro nás nachystal. Jsme na ně připraveni. Apačové od nás neuslyší ani jedině zasténání!“

„Uff! Uff! Uff!“ Výkřiky údivu, překvapení, úcty a uznání se zvedly kolem nás jako neočekávané zadunění bouře. Odvaha a smělost tváří v tvář nepříteli, to je něco, co indián dovede vždycky ocenit. A moje řeč jim zřejmě připadala velmi smělá a odvážná. Využil jsem situace a pokračoval:

„Když jsem uviděl Inču-čunu a Vinnetoua poprvé, zaradovalo se mé srdce; myslel jsem, že jsem se setkal se statečnými a spravedlivými muži – ale vidím, že jsem se zmýlil. Oni naslouchají s potěšením hlasu lháře z rodu Kiowů a nepřejí spravedlnosti. Směji se všemu, co říká náčelník Apačů, a opovrhují každým, kdo ponižuje zajatce, který se nemůže bránit! Kdybych byl volný, mluvil bych s vámi jinak!“

„Ten pes mi nadává lhářů!“ běsnil Tangua. „Pojď, budeme spolu bojovat a já tě přede všemi rozdrťím na prach, rozmlátím ti kosti.“

Napřáhl na mě pažbu své pušky, ale Vinnetou včas zasáhl a zadržel ho. „Nechť náčelník Kiowů zachová klid! Tento Old Shatterhand odpověděl velmi směle, a Vinnetou souhlasí s některými jeho slovy. Dá mi Inču-čuna, vrchní náčelník Apačů, svolení, abych promluvil s bledou tváří?“

Tangua se zamračeně stáhl a Vinnetou, když se mu od otce dostalo souhlasu prostým přikývnutím, se obrátil ke mně:

„Old Shatterhand je jako dravec, který kouše, i když byl polapen a vsazen do klece. Necht' však odpoví po pravdě: Nesrazil Vinnetou dvakrát k zemi? Neomráčil ho svou pěstí?“

„Udělal jsem to dobrovolně? Nedonutil jsi mě k tomu ty sám?“

„Já?“ Vinnetouův hlas zněl nesmírně užasle.

„Kdo jiný? Chtěli jsme se vzdát bez jediného výstřelu, ale vaši bojovníci se na nás vrhli jako zuřivé vosy. Musili jsme se bránit! Zeptej se však svých lidí, jestli jsme někoho zabili. Ale uvažuj prosím dál: nepřišel jsi snad ty sám ke mně a nevrhl ses proti mně se zbraní v ruce? Nemusel jsem se bránit tvým pěstím? Omráčil jsem tě, ovšem! Protože jsem se cítil tvým přítelem! Jinak bych ti dávno vzal život! Ale přišel Tangua, vůdce Kiowů, a ten zatoužil po vašich skalpech doopravdy! Nechtěl jsem to připustit a musel jsem s ním bojovat a zneškodnit ho. Jak vidíš, zachránil jsem ti nejen život, nýbrž i skalp! A potom –“

„Kojot! Ten prašivý kojot lže! Má tisíc jazyků a každým stříká je-dovatou pomluvu na slavného náčelníka Kiowů!“

Tangua byl zlostí bez sebe.

„Pravíš, že je to lež?“ řekl Vinnetou zkoumavě.

„Chce snad Vinnetou pochybovat o mých slovech?“ rozčiloval se Kiowa.

„Viděl jsem, že Tangua a Inču-čuna leží na zemi bez ducha a Old Shatterhand klečel u nich. Ano, to jsem viděl. Necht' bledá tvář pokračuje.“

„Již jsem ti řekl: přemohl jsem Tanguu a nedovolil, aby vzal Inču-čunovi skalp. Potom ses objevil ty a chtěl jsi mi roztrástit hlavu pažbou své pušky. Nepodařilo se ti to a zápasili jsme spolu. Probodl jsi mi ústa, ale přesto jsem měl v boji příležitost, abych tě zabil. Řekni: udělal jsem to?“

„Byl bys to udělal, kdyby se neobjevil jeden z apačských bojovníků, který tě srazil ranou pažby!“ vmísil se Inču-čuna.

„Proč myslíš, že bych s tím tak dlouho otálel? Mohl jsem to udělat přece dřív! A což tyto tři bledé tváře – nepřišly za vámi samy, nedaly se dobrovolně spoutat a odvést? Udělaly by to, kdyby vás považovaly za nepřátele?“

„Oni nemohli dělat nic jiného,“ namítl Inču-čuna. „Poznali, že nemohou utéct, a mysleli, že bude chytřejší vzdát se. Inču-čuna přiznává, že některá tvá slova vzbuzují dojem, že mluvíš pravdu. Mnoho věcí však ještě stále nesouhlasí. Když jsi v první bitvě srazil mého syna, nebyl jsi k tomu přece přinucen!“

„Ovšemže byl!“

„Čím?“

„Opatrností. Věděli jsme, že jste stateční bojovníci – nikdy byste se nevzdali a možná že byste v boji padli. Ale my jsme si nic takového nepřáli! Omráčil jsem tedy raději Vinnetoua a moji tři přátele přemohli a spoutali tebe. Věříš tomu, co říkám?“

„To jsou lži, jedna lež větší než druhá!“ pokřikoval Tangua. „Vždyť jsem byl u toho! Náčelník Kiowů praví, že tento muž ti chtěl odebrat skalp, když tě předtím omráčil pěstí. A když tomu Tangua chtěl zabránit, vrhl se také na něho a zasadil mu do hlavy ránu pěstí, ve které sídlí Zlý duch, protože jí nikdo neodolá.“

„Ty jsi to řekl,“ obrátil jsem se ke kiowskému náčelníku. „Mé pěstí nikdo neodolá, ale říkám ti: příště, až spolu budeme mít co do činění, už se s ní nesetkáš. Všecko si vyřídíme zbraní! Nevyvázneš z toho jen s omráčením! Dobře si to zapamatuj!“

Zachechtal se zlomyslně, výsměšně:

„Ty se mnou že si to vyřídíš? Kdy? Za pár hodin z tebe bude hromádka popela a vítr ji roznese do všech stran!“

„O to se nestarej! Budu volný, dřív než si myslíš! A pak ti všechno spočítám!“

Inču-čuna zvedl pravici:

„Old Shatterhand ať se nemýlí! Apačové jej nepustí od kůlu smrti! Ať jen uváží, co všechno mluví proti němu! I když popřejeme sluchu tomu, co řekl, na jeho osudu se tím nic nezmění. On pouze

tordil některé věci, nepodal však žádný *důkaz*! Chce-li však ještě něco říct, ať mluví!“

„Myslíš-li, že jsem nepodal důkaz, nemá smysl, abych ještě mluvil. Teď ne. Snad později.“

„Později? Mluv hned, později k tomu nebudeš mít příležitost!“

„Už jsem ti řekl: později. Protože pak mě budete poslouchat pozorněji než teď a spíš mi budete věřit. Old Shatterhand není muž, který by hovořil do větru. Domluvil jsem.“

Sklonil jsem hlavu na znamení, že od této chvíle hodlám mlčet. Inču-čuna na mě vrhl zpytavý pohled, pak se odvrátil a pokynul rukou náčelníkům a starším kmene, aby se odebrali k poradě.

Usedli v kruhu nedaleko nás, vážní, důstojní, a přece nečekaně vzrušení, a tlumeně se začali mezi sebou dohadovat. Napadlo mi, že Tangua se tam vlastně přitřel, že vlastně nemá mezi Apači co dělat. Ale jemu šlo jasně o to, aby nás stihl co nejtěžší rozsudek. Nenáviděl nás víc, než jsme si uměli představit.

14. Na život a na smrt

„To jsem zvědavý, co tam upečou,“ ozval se Dick Stone, když jsme na chvíli osaměli. Nikdo si nás teď nevyšiml, i ti, co seděli před námi v půlkruhu, jen natahovali krky po náčelnících, kteří se radili.

„Myslím, že nám to nebude zrovna moc po chuti,“ povzdechl si Will Parker. „Sáhnou nám na krček, už to cítím v kostech.“

„Já taky,“ přizvukoval mu Sam Hawkens. „Ta rudá banda nám nevěří ani půl slova. Kdybychom se před nimi rozkrájeli, je to marné. Ale poslyšte, *sir*, to vaše veřejné vystoupení marné nebylo. Až jsem se Inču-čunovi divil.“

„Proč?“

„Že vás nechal tak žvanit! Mě utřel u huby hned!“

„Tak vám děkuju za poklonu, Same. Za to žvanění!“

„Snad se nezlobíte, vážený? Já dávám nejraději všemu pravé jméno: a když se jen mluví a mluví a k ničemu to není, říkám tomu žvanění. No příznáte, že jste měl zrovna takový úspěch jako já, hihihi.“

„Snad přece jen o něco větší, ne?“ opravil jsem ho. „Víte, já myslím, že na nás šli tak zostra, aby nám nahnali strach. Rozsudek bude určitě snesitelnější. Nezapomeňte, že Vinnetou se mě ptal, jestli umím plavat.“

„Myslíte, že dostanete příležitost?“ ozval se Will Parker.

„Určitě!“

Sam Hawkens se ušklíbl a odplivl si stranou.

„Až naprší! Konečně, možná že vás nechají plavat... ale víte kam?“

„Kam?“

„Rovnou do náruče zubaté! Až z vás bude nebožtíček, vzpomenete si, že jsem měl pravdu, hihihi.“

Mužik byl skutečně nezmar. Ani v tomhle zoufalém postavení neztratil náladu žertovat, a dokonce se dokázal srdečně zasmát. Dlouho mu to vtipkování ovšem nevydrželo. Porada právě skončila

a náčelníci v čele s Inču-čunou se vraceli nazpět k nám. Nejvyšší Apač se rozkročil před kůly, pak se otočil tváří ke svým bojovníkům a zjednal si pohybem ruky ticho.

„Mužové apačští, bojovníci Kiowů, slyšte, co jsme ustanovili!“ zazněl údolím jeho jasný, pevný hlas. „Rada starších rozhodla o osudu těchto bledých tváří. Chtěli jsme je pronásledovat ve vodě, pak s nimi zápasit a nakonec jejich těla spálit. Ale Old Shatterhand, nejmladší z nich, řekl slova, v nichž jsme našli stopu pravdy i moudrosti. Bledé tváře zaslouží smrt. Neměly však tak špatné úmysly, jak se zpočátku zdálo. Rada starších proto usnesla, aby mezi námi a mezi nimi rozhodl Veliký duch.“

Odmlčel se a Sam Hawkens toho využil k poznámce:

„Víte, co nás asi čeká? Něco jako středověký boží soud. Anebo souboj na život a na smrt! To jsem opravdu zvědavý, na koho to slovo padne!“

Mužík se šklíbil a prskal, ale musili jsme dávat pozor – Inču-čuna pokračoval:

„Bílý lovec, který se jmenuje Old Shatterhand, je nejsilnější ze všech bledých tváří. Nechť je osud bílých lovců vložen do jeho rukou. Avšak rozhodne o něm ten, kdo je hodností nejvyšší mezi námi. A to jsem já, Inču-čuna, Dobré slunce, nejvyšší náčelník Apačů.“

„Zounds! A hrome,“ ujelo Samovi. „Tak on a vy.“

Shromáždění zatím projevovalo svůj úžas nad tím, že sám náčelník se rozhodl bojovat:

„Uff! Uff! Uff!“

„Inču-čuna a Vinnetou jsou proslulí bojovníci a jejich sláva utrpěla, když byli srazeni pěští této bledé tváře,“ pokračoval náčelník v slavnostním tónu. „Tuto hanbu mohou smýt, jestliže porazí bledou tvář v boji. Inču-čuna je starší a je náčelníkem všech Apačů: má proto právo, aby bojoval s Old Shatterhandem. Porazí jej a zachrání svou čest i čest svého syna Vinnetoua.“

Opět se na chvíli odmlčel.

„Sir, máte se nač těšit,“ šeptal mi Hawkens. „Ale nic si z toho nedělejte, budete to mít odbyto aspoň rychleji nežli my.“

„Uvidíme,“ hlesl jsem.

„Vy toho už moc neuvidíte... a my taky ne,“ usoudil mužík, ale bylo na něm najednou poznat, že tenhle vtip mu nějak nešel přes rty.

„Old Shatterhand bude zbaven pout,“ oznámil Inču-čuna. „Bude mu dovoleno skočit do řeky a plavat. Nedostane však žádnou zbraň. Inču-čuna si smí vzít tomahavk a pronásledovat ho. Jestliže Old Shatterhand přeplave řeku a podaří se mu doběhnout až k onomu osamělému cedru, bude zachráněn on i jeho tři druzi. Jestliže však náčelník dostihne Shatterhanda, dřív než se dotkne stromu, propadnou všichni bílí lovci smrti. Nebudou však umučeni u kůlů, nýbrž jen zastřeleni. Nechť všichni přítomní muži vyjádří svůj souhlas!“

„Howgh!“ zaznělo sborem jako jedněmi ústy.

„Ti si to teda zařídili,“ zakňučel Sam Hawkens. „Kvůli tomu, že jste předvedl řečnický výkon, máte jít plavat o závod! Nejsilnější z nás má bojovat! Nesmysl! Protože jste *greenhorn*. To je ta příčina! Pustit mě do vody, já bych jim ukázal, jak plave štika! Ale *sir*, to vám říkám, koukejte plavat! Jestli prohrajete a my kvůli vám přijdeme o život, nepromluvím na vás už ani slovo, na to můžete vzít jed.“

„To víte, že udělám, co budu moct!“ utěšoval jsem Hawkense, kterému přes všechny vtipy nebylo vůbec do smíchu. Zdálo se mi dokonce, že nějak pobledl. „Už kvůli vám, abyste mi to nevyčítal!“

„Doufám, doufám!“ Mužík trochu zvažněl. „Ale teď to půjde na život a na smrt, vážený, ne abyste se zas oddával nějakým ušlechtilým myšlenkám! Tady vám vaše pěst nepomůže!“

„Proč ne?“

„U všech všudy, snad si nemyslíte, že se s vámi bude Inču-čuna prát! Půjde na vás s tomahavkem. Slyšíte? Asi nevíte, že takový indián používá svou sekyru pro boj zblízka, ale že s ní dovede taky ohromně šikovně házet. Na sto kroků vám usekne docela bezpečně špičku nosu! Ani se za vámi nebude honit, počká, až skočíte do vody, pak ji po vás hodí a...“

„Jenže s tímhle já, Same, počítám,“ řekl jsem tiše. „A říkám si, někdy je lepší mít pod čepicí než ve svalech.“

„Ach tak - vy spoléháte na nějakou léčku. No nevím, nevím. Já vám říkám, starý Hawkens má taky něco pod čepicí, je to o něm dost známé. A přesto nevím, jak chcete obalamutit letící tomahavk.“

„Snad to nějak vyjde, Same. Musíme doufat.“

„Určitě! Ale jak to chcete zaonačit, o to jde!“

„To vám neprozradím, Same. Ale myslím si, že by to mohlo dopadnout šťastně. Jen pro klid vaší duše: jestli se utopím - jsme zachráněni!“

„Jestli se utopíte... *sir*, teď jste klidu mé duše opravdu dodal! Vždyť vás chytil fantaz!“

„Ale kdepak! Pamatujte si dobře, co jsem říkal!“

Nebyl čas k dalším výměnám názorů. Přistoupil k nám Inču-čuna s dalšími apačskými náčelníky, a dřív než mě zbavil pout, řekl varovným hlasem:

„Old Shatterhand bude zbaven pout, ale nechť nemyslí, že by mohl prchnout. Sto bojovníků by ho ihned pronásledovalo a přivedlo nazpět!“

„Buď bez starosti,“ řekl jsem. „Jsou tu moji druhové: neopustím je!“

Inču-čuna přikývl a já jsem pocítil, jak se mé ruce i nohy uvolňují. Udělal jsem několik cviků, abych si prokrvil údy a zkusil, nejsou-li příliš strnulé. Zdálo se, že je všechno v pořádku. Začal jsem si tedy hned připravovat půdu.

„Poslyš,“ oslovil jsem Inču-čunu, „je to pro mě veliká čest, že budu bojovat s náčelníkem Apačů, vlastně že s ním poplavu závod na život a na smrt; ale *pro tebe* to myslím žádná velká čest nebude.“

„Proč?“

„Nejsem možná tím pravým protivníkem. Řeknu ti pravdu: tu a tam jsem si smočil údy v potoce za vesnicí, ale dostat se přes takovouhle řeku - Moc si na to netroufám.“

„Uff!“ vyrazil ze sebe tlumeně Inču-čuna. „To jsi neměl říkat! Inču-čuna a Vinnetou jsou nejlepšími plavci Apačů. Může nejvyššího náčelníka těšit, když zvítězí nad učedníkem?“

„A ke všemu jsi ještě ozbrojen, a já nemám nic! Ale přece jenom: víš, rád bych věděl, jak si mám představit ten boj. Kdo půjde první do vody?“

„Ty!“

„A ty za mnou?“

„Ano.“

„A kdy na mě začneš útočit tomahavkem?“

„Až se mi zlíbí!“ odpověděl a na jeho tváři se objevil sebevědomý, přezíravý úsměv mistra, který se bohužel musí obírat nějakým ubohým packalem.

„A můžeš útočit i ve vodě?“

„Samozřejmě!“

Nasadil jsem nesmírně zkormoucený a znepokojený výraz. Jako bych se už předem cítil poražený.

„Tak ty mě smíš usmrtit... A co já? Já tebe taky?“

Zatvářil se jako člověk, který chce říct, ty červe ubohá, na co se to vůbec odvažuješ myslet, vždyť něco takového tě mohlo napadnout jen proto, že strachy nevíš, co mluvíš.

„Je to boj na život a na smrt,“ řekl po chvíli. „Můžeš tedy Inču-čunu zabít – totiž, jen když se ti to podaří a dostaneš se k cedru, který vám dá svobodu!“

„Ale když se to stane, nepřičtou nám to tvoji lidé k tíži?“

„Slyšeli podmínky. Nedostaneš-li se k cedru, ztratíš život ty i tvoji přátelé. Jestliže dokážeš doběhnout ke stromu, i kdybys přitom zabil Inču-čunu, budete volní. Pojd’!“

Obrátil se a já jsem si zatím svlékl kabát, loveckou košili, boty. Všechno, co jsem měl v kapsách, jsem pečlivě poskládal ke svým věcem. Sam na mě zdálky pokřikoval:

„*Sir*, člověk se na vás nemůže dívat, to je strašné. Nechte toho radši! Kdybyste se viděl! Za chvíli se nám tady rozbřečíte!“

Byl jsem docela spokojený, že Sam Hawkens má ze mě takový žalostný dojem a že to dává tak bezostyšně najevo. Na vysvětlování nebyl ovšem čas. Apačové byli příliš blízko. Ale to vůbec nevadilo. Hlavně že se mi dařilo, co jsem chtěl.

„Můžu se ještě něco zeptat?“ zakňoural jsem znova. „Když se nám to podaří a budeme svobodní, dostaneme nazpět všechny své věci?“

Inču-čuna se netrpělivě zasmál. Už měl těch otázek právě tak dost, a tahle mu připadala vyloženě bláznivá.

„Ano, dostanete je,“ přisvědčil shovívavě.

„Všecky? I koně a zbraně?“

Teď už se rozzlobil. Houkl na mě:

„Přišel jsi o uši, že neslyšíš, co ti Inču-čuna právě potvrdil? Dostanete všechno! Ropucha chtěla závodit s orlem v letu a ptala se, co mi dáš, když nad tebou zvítězím? Jestli plaveš tak špatně, jako se hloupě vyptáváš, náčelník Apačů lituje, že ti nevybral za soupeře bezzubou *squaw*.“

Prošli jsme půlkruhem mezi indiány ke břehu řeky. Nšo-či stála v první řadě, byla tak blízko, že jsem se jí mohl dotknout loktem. Zachytil jsem její pohled na rozloučenou, ale nebyl čas, abych jí něco řekl. Indiáni nás obstupovali ze všech stran, následovali nás v houfu a pak se rozložili na břehu řeky, aby mohli pohodlně sledovat náš boj.

Byl jsem na tom špatně. Ať budu plavat sem anebo tam, vždycky a všude zůstanu v dosahu náčelníkova tomahavku. Viděl jsem jedinou cestu k záchraně – potopit se a plavat pod vodou. Jenže jak dlouho jsem to mohl vydržet? A až se vynořím, čeká mě tak jako tak tomahavk. Jak jsem tak stál při písčíně na břehu a díval se k zákrutu řeky, kterým se Rio Pecos ztrácela z dohledu, napadla mě spásná myšlenka. Kdybych utonul, hledali by mě indiáni určitě někde dole po proudu, až u druhého konce pískoviště, a tím bych získal čas, který potřebuju. Nahoře proti proudu bylo totiž místo, kde řeka podemlela břeh a kam naplavila spoustu klestí, dřeva a ulámaných větví: to by mohlo docela dobře posloužit jako úkryt, jestli tam dokážu doplatat. Dostat se odtud z úkrytu na druhý břeh a potom doběhnout k cedru – nějakých sto metrů – bych snad už ve vhodné chvíli dokázal. Hlavní bylo doplatat k tomu kusu převislého břehu.

A odvrátit pozornost indiánů opačným směrem! Musel jsem se rychle rozhodnout. Zatvářil jsem se tedy náramně úzkostlivě:

„Mohu si zkusit, jak je tu hluboko?“

Inču-čuna se také už svlékl, stál tu jen v kalhotách, s tomahavkem za pasem. Přes jeho tvář přeběhl úsměv plný opovržení. Pokynul rukou a jeden z indiánů přiskočil a podal mi oštěp. Ponořil jsem zbraň do vody, ale až na dno jsem nedosáhl. To bylo výborné, to se mi znamenitě hodilo. Vyloudil jsem na svém čele starostlivé chmury, sklonil se k řece a začal se ošplíchávat – jako bych se bál, že voda je příliš studená. Za mnou se ozývalo nespokojené mručení.

Napadlo mě, co si v té chvíli asi myslí Nšo-či. Obrátil jsem se a setkal se s pohledem Tanguy – byl vtělený výsměch a opovržení. Vinnetou ohrnoval horní ret, bylo vidět, jak se mu lesknou zuby. Jistě se hanbil nad tím, že tomuhle člověku věnoval vůbec kdy špetku pozornosti. A Nšo-či, jak jsem zahlédl, se na mě už raději vůbec nedívala. Stála s očima sklopenýma k zemi a červenala se.

„Náčelník Apačů je připravený!“ zahřměl Inču-čuna. „Nač ještě čekáš?“

Přeopatrně jsem spustil z břehu nohy do vody a pěkně pomalu jimi začal šplouchat sem a tam. Sykal jsem přitom jen což.

„Pusťte tu zbabělou ropuchu na svobodu!“ říčel mi Tangua posměšně za zády. „Žádný bojovník se nedotkne takového zbabělého prašivce ani malíčkem!“

Inču-čuna měl mého váhání taky po krk.

„Běž už!“ zařval a ušetřil mi pořádný kopanec – právě takový, na jaký jsem nedočkavě čekal. Rozhodil jsem zoufale rukama, vyrazil ze sebe tlumený úzkostný výkřik a plácl sebou do vody jak široký tak dlouhý.

Ve vteřině jsem pod sebou ucítil dno. Teď už přestávala hra a začal skutečný boj o život. Odrazil jsem se ze všech sil a plaval pod vodou proti proudu, těsně podle břehu. Za okamžik jsem ucítil, že zavířila voda – Inču-čuna se vrhl za mnou. Jistě se rozhodl vyřídít takového zbabělce, jakým jsem se ukázal, nejkratší cestou a bez milosti. Ale já jsem zatím plaval podle svého plánu k onomu chráně-

nému převisu, hlavu napjatou k prasknutí očekáváním, jak se věci vyvinou.

U převisu jsem se odvážil vystrčit hlavu a poohlédnout se, co se děje. Teď mě mohl zpozorovat jen ten, kdo byl ve vodě, a to byl pouze Inču-čuna: naštěstí ho ani ve snu nenapadlo dívat se proti proudu. Ležel roztažený na hladině jako žába ve směru po proudu a číhal, kde se vynořím zpod hladiny.

Potopil jsem se znovu a rychle pokračoval v plavání. Tenhle úsek byl delší, ale přesto mi netrvalo příliš dlouho a dorazil jsem k zákrutu, kam už od pískoviště nebylo vidět. V životě jsem neplaval tak usilovně jako ten úsek. Vylezl jsem a schoval se do křoví. Na břehu zatím zavládlo mezi Apači vzrušení. Jak je to možné, že se tak dlouho neobjevuji! Nezůstal jsem nakonec – mizerný plavec – pod vodou? Vzrušení nebralo konce, náčelník plaval sem a tam a číhal, indiáni pobíhali po břehu, pokřikovali po sobě, ukazovali na vodu a několik jich už přiběhlo s oštěpy a zkoumali dno. Same, Same, zdalipak sis v té chvíli vzpomněl na moje slova: *utopím-li se, budeme zachráněni?*

Teď bylo třeba ještě přeběhnout za zákrutem řeky kousek dál a přeplavat konečně na druhou stranu. Neztrácel jsem ani okamžik. Spustil jsem se několik kroků výš znovu do vody a brázdil vlny Ria Pecos docela pokojně. Byl bych nejraději skákal a výskal radostí, když jsem se dotkl rukou druhého břehu. Dal jsem se do běhu, rovnou k lesu, který obloukem obepínal pískoviště, tu planinu s osamělým cedrem. Obraz při druhém břehu se neměnil: Inču-čuna poplavával zmateně po hladině, zatímco indiáni na břehu si mohli oči vykukat, kde se objeví utopenec. Lest se tedy přece jen podařila!

Byl bych teď mohl pohodlně běžet až k cedru, ale řekl jsem si, že to provedu trochu jinak, vrátil jsem se k toku, sklouzl u lesa znovu do vody a položil se na záda, abych měl nad hladinou jen hlavu a nos. Nechal jsem se těsně při břehu unášet proudem. Nikdo to nezpozoroval. Když jsem už byl skoro přímo proti písčíně, kde po mně byla taková sháňka, vztyčil jsem se a s mohutným výkřikem jsem zamával rukou:

„Same Hawkensi! Same Hawkensi! Vyhráli jsme – my – jsme vyhráli!“

Teprve teď mě indiáni uviděli. Strhl se divoký povyk – jako by tisíc psů najednou začalo výt ostošest. Inču-čuna však jediný neztratil duchapřítomnost: obrátil se ve vodě a mocnými tempy vyrazil za mnou k druhému břehu. Plaval rychle, opravdu jako ryba, nesměl jsem dopustit, aby se můj náskok zmenšil. Zavesloval jsem rychle pažemi ke břehu a vystoupil na mělčinu. Z druhé strany řeky ke mně doléhalo naléhavé volání Sama Hawkense:

„Utíkejte, *sir!* K cedru!“

Ano, ještě stačilo vzít nohy na ramena a běžet, dokud byl náčelník ve vodě, nemohl použít tomahavk, mohl by minout cíl. Ale já jsem chtěl něco víc. Cedr stál nějakých tři sta kroků od břehu. Měl jsem za sebou asi polovinu té vzdálenosti, když se Inču-čuna vydrápal na břeh. Dohonit mě už nemohl – zbývala mu jediná naděje: zneškodnit mě tomahavkem. Uchopil jej pevně do ruky a začal mě pronásledovat. Na chvíli jsem se zastavil, nechal ho, aby se přiblížil, a teprve pak jsem se pustil znovu do běhu. Dokud budu stát, uvažoval jsem, Inču-čuna určitě tomahavk nepoužije; viděl bych vrženou sekyru a mohl se jí vyhnout. Ale až poběžím, pokusí se mě srazit. Vyrazil jsem tedy několika skoky kupředu, ale téměř vzápětí, po pěti šesti skocích jsem se zprudka zarazil a otočil – právě včas!

Inču-čuna stál, ruku ještě napřáhnutou, jak roztočil nad hlavou tomahavk, a sekyra svištěla vzduchem. Měl jsem právě tak ještě čas uskočit – proletěla těsně kolem mé hlavy a zaryla se ostřím do písku.

V následující vteřině jsem ji už držel ve své pravici. Teď jsem s ní zamával nad hlavou já a – místo abych běžel k cedru – kráčel jsem volným krokem vstříc apačskému náčelníkovi. Inču-čuna ze sebe vyrazil zlostný výkřik a jako smyslů zbavený se hnal proti mně.

„Stůj, Inču-čuno!“ křikl jsem varovně. „Zmýlil ses v Old Shatterhandovi podruhé! Ani krok dál! Nebo chceš zahynout vlastním tomahavkem?“

Zastavil se.

„Pse, pse! Jak jsi mi ve vodě unikl? Zlý duch ti pomohl!“ vrčel nenávistně.

„Nevěř tomu! Stál při mně jistě sám Manitou!“ řekl jsem. Inču-čunovy oči se leskly hněvem, touhou zničit mě, odvážit se všeho. Zvedl jsem pravici s tomahavkem. „Vidím ti na očích, že se na mě chceš vrhnout. Nedělej to, varuji tě! Nejsem nepřitelem tvým ani Vinnetouovým, ale budu se bránit, jestli se pokusíš i teď o útok! A víš...“

Nedomluvil jsem. Vztek ho v té chvíli zcela přemohl. S rukama rozpraženýma, jako když se vrhá orel na kořist, vyrazil proti mně mocným skokem, a já jsem jen taktak stačil smýknout sebou stranou.

Jenže všechna ta soustředěná síla, kterou se na mě chtěl obořit, strhla ho teď sama k zemi. Ta vteřina mi stačila. Zalehl jsem ho okamžitě celým tělem, sevřel jeho trup nohama tak pevně, aby se nemohl ani pohnout, a levou rukou jsem mu stiskl hrdlo. Pravá zakroužila tomahavkem nad jeho čelem.

„Inču-čuno, prosíš o milost?“ vykřikl jsem.

„Ne!“

„Roztříštím ti hlavu!“

„Zab mě, pse!“

Sípal, trhal sebou, všemožně se snažil uniknout z mého sevření.

„Ne, to neudělám. Jsi Vinnetouův otec, a proto ti chci darovat život. Ale zneškodnit tě musím. Sám jsi mě k tomu přinutil.“

Zvedl jsem tomahavk a udeřil ho plochou částí sekyry po lebce. Zachroptěl, ruce a nohy sebou trhly v prudké křeči, pak povolily a Inču-čuna zůstal nehybně ležet. Z druhého břehu to jistě vypadalo, jako bych právě zasadil náčelníkovi smrtící ránu. Celé údolí naplnil řev, ještě desetkrát mohutnější než předtím. Ale já jsem si toho nevšímal. Svázal jsem Inču-čunovy ruce jeho vlastním pásem a vlekl bezvládné tělo k cedru. Dotkl jsem se podle úmluvy stromu.

Indiáni na druhém břehu to už nevydrželi a jeden po druhém se vrhali do vody. Ti nejrychlejší v čele s Vinnetouem byli brzy v polovině toku. Dodrží Apači slovo, které mi dal Inču-čuna? Nedají se k něčemu strhnout? Nebyl jsem si jistý. Nechal jsem tedy omráčeného náčelníka u stromu a vyběhl jsem jim vstříc.

„Stůjte všichni!“ zamával jsem rukama. „Náčelník je naživu, pouze jsem ho omráčil! Ale jestli se někdo z vás ke mně přiblíží, usmrťím ho! Jen Vinnetou smí ke mně přijít. Chci s ním mluvit!“

Zprvu mi nikdo nevěnoval pozornost. Avšak Vinnetou se vztyčil ve vodě, křikl na muže několik slov a potom dlouhými, vydatnými tempy plaval ke břehu sám. Ostatní se bez zareptání vraceli.

Čekal jsem Vinnetoua přímo na břehu.

„To bylo velmi moudré, že jsi poslal své bojovníky nazpět,“ řekl jsem. „Zachránil jsi otce z velkého nebezpečí.“

„Ty jsi mu skutečně neublížil? Skutečně jsi ho jen omráčil tomahavkem?“

„Donutil mě k tomu, nechtěl se vzdát,“ vysvětloval jsem.

„Ale měl jsi ho ve své moci,“ řekl Vinnetou. „Mohls ho zabít!“

„Nezabím ani své nepřátele, když to není bezpodmínečně nutné. A Inču-čuna je Vinnetouův otec, necítím k němu žádnou zášť. Tu máš, vezmi si jeho zbraň. Rozhodni sám, zda jsem zvítězil.“

Čtl jsem v jeho očích úžas, ba ohromení. Jeho pohled jako by se před mýma očima stával stále mírnější a něžnější. Vzal tomahavk, který jsem mu podával, a teprve po chvíli odpověděl:

„Jaký muž je Old Shatterhand! Kdo ho může pochopit?“

„Naučíš se to,“ řekl jsem.

„Podáváš mi sekyru, a nevíš, jestli dodržím slovo. Vydal jsi mi zbraň, kterou ses mohl bránit!“

„Pshaw! Vinnetou není lhář, nýbrž šlechetný bojovník. On by nikdy neporušil dané slovo.“

Podal mi pravici. V jeho očích se něco zatřpytilo.

„Máš pravdu. Jsi volný a tvoji tři přátelé také. Kromě muže jménem Rattler. Nezklamal jsem tvou důvěru, kéž bys ty nezklamal mou!“

„Budeš mi brzy důvěřovat jako svému bratru,“ řekl jsem. „Musíš jen ještě chvíli počkat, ale pojď se podívat na otce.“

„Ano, pojď. Chci ho vidět. Když udeří Old Shatterhand, je to strašné – může zabít, i když to nechtěl.“

Inču-čuna ležel dosud v bezvědomí pod cedrem. Přiklekli jsme k němu, zbavili ho pout a Vinnetou ho prohlédl. Nadzvedl mu víčka, poslechl si srdce a prozkoumal tep.

„Procitne později,“ řekl s ulehčením, „ale bude ho velmi bolet hlava. Pošlu pro něho několik mužů. Můj bratr Old Shatterhand nechť jde prosím se mnou.“

Bylo to poprvé, co mi tak řekl. *Můj bratr!* Jak často jsem později slyšel z jeho úst ta dvě slova – a říkal je vždycky stejně vážně, stejně opravdově, stejně upřímně jako dnes, kdy je vyslovil poprvé. Seběhli jsme k vodě a plavali vedle sebe v řece, která mi měla přinést zkázu, najednou a nečekaně jako dva přátelé, dva blízcí lidé. Zmocnil se mě nádherný, šťastný pocit. Na břehu nás obklopili Apačové, zvědaví, co se vlastně stalo, že syn jejich nejvyššího náčelníka se tak družně vrací s přemožitelem vlastního otce. Vinnetou nenapíнал dlouho jejich zvědavost. Zvedl mi ruku a hlasitě oznámil:

„Old Shatterhand zvítězil. On a jeho tři přátelé jsou od této chvíle svobodní.“

„Uff! Uff! Uff!“ zaznívalo k nám ze všech stran, ale nad všechny výkřiky údivu apačských bojovníků se neslo bujaré, jásavé halekání našeho milého Sama Hawkense:

„Alelujá, sláva, olalá, hoj hojhoj!“ ječel, až uši zaléhaly. „Ohromné! Báječné! Muži, člověče, příteli drahá, mladíku, *greenhorne*, řekněte mi, jak jste tohleto narafičil?“

„Jsme z toho venku! Jsme volní!“ přizvukovali mu neméně nadšeně Will Parker a Dick Stone. „Sláva vám!“

Vinnetou mi podal nůž s úsměvem, který prozrazoval, že zcela chápe radost těch tří.

„Přeřez jim pouta sám. Ty jsi je osvobodil.“

Myslil jsem, že mě udusí. Vrhli se na mě, mačkali mě k sobě, objímali mě jeden přes druhého, tiskli mi ruce, poplácávali mě po rameni a starý, všemi préríjními větry ošlehaný Sam mi dokonce pokropil ramena slzami.

„*Sir*, jestli vám tohle někdy zapomenu, tak zasloužím, aby mě sežral první grizzly, kterého potkám, i s tím mým svrchníkem! Kdo to

mohl tušit, že umíte tak báječně plavat! Já už jsem namouduši myslil, že jste se utopil!“

„Ale Same, Same,“ konejšil jsem ho. „Copak jsem vám neřekl – jestli se utopím, budeme zachráněni? A neřekl jsem, že někdy je lepší mít pod čepicí než ve svalech?“

Vinnetou zbystřil pozornost.

„Skutečně to Old Shatterhand pravil? Pak tedy věděl od počátku, co chce! Můj bratr je silný jak medvěd, ale je také chytrý jak préríjní liška. Kdo je jeho nepřítelem, musí se před ním mít na pozoru.“

„I Vinnetou byl mým nepřítelem.“

„Byl, ale už není.“

„Nevěří tedy Vinnetou tomu, co říkal Tangua?“

Změřil si mě pátravým, pronikavým pohledem a nakonec zavrtěl maličko hlavou:

„Tvé oči jsou dobré. V tvé tváři nevidím nepoctivost. Vinnetou ti věří.“

„Můj bratr Vinnetou nebude zklamaný. Dokážu mu, že jsem mluvil pravdu. Možná že pozná to, co mu teď ukážu.“

Oblékl jsem si už prve košili, a teď jsem hmátl do kapsy, vytáhl z ní pramen vlasů a bez jediného dalšího slova jsem mu jej podal. Natáhl rychle ruku, pak ustoupil, navýsost udivený a zvolal:

„To jsou mé vlasy! Kdo ti je dal?“

„Inču-čuna vyprávěl, že Velký duch seslal neviditelného posla, aby vás vysvobodil z pout Kiowů. Skutečně, ten posel byl neviditelný, protože se nesměl dát spatřit, když zbavoval pout Vinnetou a jeho otce. Teď se už před Kiowy skrývat nemusí. Ale ty snad opravdu uvěříš, že jsem nebyl *nikdy* tvým nepřítelem a že jsem vždycky jednal jen ve tvůj prospěch.“

„Ty - ty - ty jsi nás - zbavil pout? Tobě tedy máme co děkovat za svou svobodu a za život?“ vykřikl Vinnetou. Byl ohromený, zmatečný, a to už bylo co říct u něho, který se vždycky ovládal tak dokonale, že nedal najevo nejmenší hnutí své mysli. Uchopil mě za ruku a táhl mě s sebou k zástupu žen, kde stála Nšo-či a nespouštěla z nás dvou oči. Dovedl mě až před ni.

„Nšo-či ať se podívá na tohoto statečného bojovníka. On vysvobodil Vinnetoua a Inču-čunu z moci Kiowů, když byli spoutáni a stáli bezmocně u stromů. Nechť mu má sestra poděkuje.“

Přitiskl mě k sobě. Nšo-či s očima sklopenýma řekla jen jediné slovo:

„Promiň!“

Pochopil jsem, proč řekla právě to. Ošetřovala mě, musela mě znát líp než ostatní, a přece i ona se dala strhnout a myslila, když jsem se tak nedůstojně chystal k boji s Inču-čunou, že nejsem nic než politováníhodný zbabělec. Stiskl jsem jí ruku:

„Nšo-či si teď snad vzpomene na to, co jsem jí řekl v pueblu. Věří nyní mým slovům?“

„Věřím jim tak jako můj bratr Vinnetou,“ přikývla hlavou.

Rozhlédl jsem se kolem. Nšo-či, Vinnetou, Sam Hawkens, Parker, Stone, Apačové – samé radostné tváře. Jen jeden muž stál stranou a zarytě se mračil. Ale toho jsem právě hledal, s tím jsem si chtěl vyřídit účet.

Pokynul jsem Tanguovi a podíval se mu zostra do očí:

„Je náčelník Kiowů lhář, anebo je člověk, který miluje pravdu?“

„Chceš Tanguu urážet?“ vyjel na mě zhurta.

„Ne. Chci jen vědět, na čem jsem. Odpověz mi!“

„Old Shatterhand ví, že miluji pravdu.“

„Uvidíme... Pamatuješ si ještě, co jsi mi řekl?“

„Kdy?“

„Když jsem byl uvázaný u kůlu.“

„Tam se mluvilo o mnoha věcech!“

„Ovšem, ovšem. Ale na to, co jsi mi řekl ty sám, si snad vzpomeneš. Říkal jsi, že chceš se mnou bojovat. Hrozils, že mě rozdrtíš, že mi rozmlátíš všechny kosti v těle!“

Tangua svrástil brvy.

„To že jsem řekl? Tangua si na nic takového nepamatuje – Old Shatterhand se nejspíš přeslechl, neboť byl rozrušený.“

„Ty jsi byl rozrušený! Zeptej se Vinnetoua, musel tě dokonce strhnout, poněvadž ses chtěl na mě vrhnout!“

„Ano, bylo to tak, jak říká Old Shatterhand,“ dosvědčil vážně Vinnetou. „Tangua hrozil bílému bojovníku, že ho rozdrťí.“

„Vidíš!“ potřásl jsem hlavou. „A nazval mě dokonce ropuchou! Uznáš, že něco takového si nemohu dát líbit. Dám ti příležitost, abys mě rozdrtil.“

„Hoani - ne,“ vykřikl Tangua. „Náčelník Kiowů může bojovat jen s náčelníky.“

„Já jsem náčelník!“

„Dokaž to!“

„Dokážu ti to velice rychle a jednoduše,“ houkl jsem na něho. „Tím, že tě pověším na první větev, která mi padne do oka, jestli se budeš ještě chvíli vzpírat dát mi zadostiučinění.“

Něco takového říci indiánovi! Hrozit mu pověšením! Pohana, kterou může smýt jenom krev! Tangua také bleskurychle sáhl po noži.

„Ty pse! Má tě Tangua probodnout?“

„Ale prosím, jen si posluž. Jenomže ne teď a tady, ale v poctivém boji. Nůž proti noži a muž proti muži!“

„K tomu se nedá náčelník Kiowů strhnout! Nemá co dělat s Old Shatterhandem!“

„Ale když jsem byl přivázaný ke sloupu, to jsi se mnou měl co dělat, zbabělče!“

Viděl jsem, že už začíná zuřit. Skočil proti mně, ale Vinnetou zasáhl:

„Můj bratr Shatterhand má pravdu,“ řekl vážně, „Tangua se vykruceje. Jestli nedá Old Shatterhandovi zadostiučinění, každý ho bude moci nazvat zbabělcem a bude vyloučen z kmene. Necht' se Tangua rychle rozhodne, co udělá. Bojovníci Apačů však nepřipustí, aby o nich někdo říkal, že jejich hosty jsou zbabělci.“

Tanguův pohled přeběhl po houfu mužů kolem nás. Bylo tu třikrát víc Apačů než Kiowů, jeho lidé uprostřed nepřátelského území a on sám byl vlastně ještě polovičním zajatcem. A kdyby mělo dojít ke krveprolití teď, po zaplacení tak tíživého výkupného...

„Tangua si to rozmyslí,“ zahučel vyhýbavě.

„Nevím, co by si měl opravdový bojovník rozmýšlet. Buď bude bojovat, nebo se stane zbabělcem,“ mínil Vinnetou.

„Tangua vrazí nůž do srdce každému, kdo ho tak nazve!“

„Vinnetou říká, že Tangua je zbabělec, jestli nedodrží, co řekl Shatterhandovi.“

„Tangua to dodrží,“ zamručel Kiowa.

„Chceš tedy bojovat?“ Vinnetou zvýšil hlas.

„Ano.“

„Hned teď?“

„Hned! Chci vidět co nejdřív jeho krev!“

„Počkej! Nevíš ještě, jakými zbraněmi se bude bojovat.“

„Kdo to určí?“

„Old Shatterhand.“

„Proč on?“

„Protože jsi ho urazil *ty*.“

„Ne,“ vzepřel se Tangua. „Old Shatterhand urazil Tanguu! Old Shatterhand je obyčejná bledá tvář, ale Tangua je náčelník. Tangua je víc než on!“

„Old Shatterhand je velký náčelník ve své vlasti.“

„To říká on,“ stál na svém Kiowa. „Ale kdo mi to může dokázat?“ Rozhodl jsem se, že náčelníka přivedu trochu z rovnováhy. Mávl jsem lhostejně rukou:

„Vinnetou ať nechá Tanguu být! Může si sám zvolit zbraň. Je mi jedno, jakou zbraní ho přemohu.“

Podářilo se. Tangua se okamžitě chytil.

„Nepřemůžeš Tanguu vůbec žádnou zbraní,“ vybuchl. „Myslíš, že s tebou budu bojovat nožem jako Metan-akva nebo tomahavkem jako Inču-čuna? Připrav se na smrt! Pošlu ti kulku rovnou do srdce!“

„Aha - puškou chceš bojovat. Dobrá, souhlasím. Ale doufám, že můj přítel Vinnetou slyšel, co řekl Tangua? Bojoval jsem nožem s Metan-akvou a porazil ho - abych zachránil zajaté Apače! Do této chvíle náčelník Kiowů tvrdil všem do očí něco úplně jiného. Je to lhář!“

Věděl jsem, že ho to připraví o poslední zbytek chladného rozmyslu. Vyletěl na mě jako před chvílí, přímo skučel zlostí:

„Toho lháře mi Old Shatterhand zaplatí životem! Přines si pušku – ale rychle! Náčelník Kiowů chce umlčet tu štekající fenu co nejdřív!“

Mával nedočkově zbraní, ale Vinnetou ho nespustil z očí, dokud mi mladý apačský bojovník, kterému rychle pokynul, nepřinesl medvědobijku. Vinnetou ji měl pečlivě uschovanou – ačkoliv mě považoval za nepřítele, postaral se o zbraň skutečně vzorně. Prohlédl jsem si ji – byla v nejlepší stavu. Nabil jsem obě hlavně, a abych si byl úplně jistý, poslal jsem do vzduchu dvě zkusmé rány. Spokojeně jsem kývl hlavou a nabil zbraň znovu.

„Nyní ať můj bílý bratr rozhodne, na jakou vzdálenost se má střílet a kolik ran bude mít každý z obou bojovníků,“ řekl Vinnetou.

„Dvě stě kroků, a střílet se bude tak dlouho, dokud jeden z nás bude stát na nohou,“ vykřikl Tangua.

„Tangua již volil zbraň,“ zamračil se Vinnetou, „teď je řada na Old Shatterhandovi.“

„Já souhlasím,“ řekl jsem, „ať se stane, jak si přeje Tangua.“

„Jestli můj bílý bratr souhlasí, Vinnetou bude od této chvíle sledovat boj se zbraní v ruce. Každý z vás bude mít jednu ránu a střílet se bude střídavě. Kdo zvedne pušku a vystřelí, ačkoliv na něm nebude řada, padne Vinnetouovou koulí. Kdo střílí první?“

„Já,“ vpadl zas překotně Tangua.

Vinnetou zavrtěl hlavou.

„Tangua chce mít všechny výhody pro sebe. První rána náleží Old Shatterhandovi!“

„Ne, ne. To já jsem byl uražen!“ křičel Tangua.

„Ať je po jeho,“ navrhl jsem Vinnetouovi. „První ať střílí on, pak já a tím skončíme!“

„Ne!“ Tanguu rozčilovalo každé moje slovo. „Budeme střílet tak dlouho, dokud jeden z nás nepadne!“

„To je totéž,“ dráždil jsem ho dál. „Zasáhnu tě první ranou.“

„Nafukuješ se jako žába, ale já...“ Kiowa zuřil, byl rozčilený už teď a já jsem si byl jistý, že se na střelbu nedokáže pořádně soustředit.

„Babo!“ skočil jsem mu do řeči. „Zasloužil bys větší trest za svou zbabělost a za své podvody, ale budu tě šetřit: odnese to jen tvé koleno!“

„Slyšeli jste to? Tenhle chlap, kterému jeho vlastní lidi říkají *greenhorn*, mě chce zasáhnout na dvě stě kroků do kolena! Smějte se, bojovníci, smějte se mu!“

Tangua si dal ruce v bok a křečovitě se chechtal. Ale nikdo z indiánů kolem se k němu nepřidal. A to ho rozčililo ještě víc:

„Snad z něho nemáte strach? Tangua ho skolí a pak se mu vysměje, všichni mužové toho budou svědky! Pojd'me! Chci, aby se odměřilo dvě stě kroků!“

Té chvíli využil Sam Hawkens. Zatímco Vinnetou odměřoval vzdálenost, přitočil se ke mně a nasadil svůj známý nabádavý tón:

„*Sir*, mám na vás asi tisíce otázek, ale na jednu mi laskavě odpovězte hned teď. Vy se mu chcete vážně trefovat do kolena?“

„Ano, Same, proč ne?“

„Prosím vás - zase nějaký nemístný jemnocit! Vždyť je to raubíř a lump, podívejte se, co všechno spískal jen kvůli tomu, aby vyfoukl Apačům koně!“

„Nooo!“ protáhl jsem. „Na tom mají podíl taky ti páni, co mu to našeptávali!“

„Vždyť já vím!“ Sam potřepával rukou, jako by odháněl dotěrný hmyz. „To jste celý vy! Vy na koleno - a ten darebák vám bude mířit rovnou na hlavu!“

„Anebo na srdce. To si myslím já.“

„Stejně se netrefí,“ mínil Sam. „Ještě štěstí, že ty jejich pušky jsou staré krámy, které za nic nestojí.“

Vinnetou náš rozhovor přerušil. Byl čas začít, vzdálenost byla odměřena a čarou v písku bylo označeno stanoviště pro každého z nás. Zvědaví indiáni už stáli ve dvou řadách kolem. Tangua se postavil na své místo. Byl jsem klidný, zato kiowský náčelník se ještě

nevzpamatoval z rozčilení a zasypával mě bez přestání spoustou urážek. Vinnetou ho dokonce musel znovu okřiknout:

„Náčelníku Kiowů, ponechej svůj jazyk aspoň na chvíli v klidu! Vinnetou bude nyní počítat do tří. Až vyřkne poslední číslici, smí Tangua vystřelit!“

V šumícím zástupu přihlízejících zavládlo ticho a napjatý klid.

„Náčelník Kiowů ať začne!“ ozval se klidný, rozvázný hlas Vinnetouův. „Počítám: jedna – dvě – tři!“

Sotva dořekl Apač poslední slovo, zahřměla rána z pušky. Všiml jsem si, jak se Tanguovi třásla nedočkávaností ruka, už když zvedal svou zbraň. Nebylo divu, že kulka šla daleko kolem mě.

„Old Shatterhand nechť začne střílet!“ ozval se opět Vinnetou. „Počítám: jedna – dvě –“

„Počkej!“ přerušil jsem ho a zavolal na Tanguu: „Já jsem stál proti náčelníku Kiowů čelem, ale on se ke mně otáčí bokem!“

Kiowa, ruce spuštěné podél těla, se smál, jako by mě kdovíjak doběhl.

„Tangua může stát, jak chce, to se přece neurčovalo, jak máme proti sobě stát!“

„To ne,“ přiznal jsem, „ale říkám ti znovu, že to odnese tvé koleno. Totiž: budeš-li stát přímo proti mně čelem. Jestli se otočíš bokem, nedá se nic dělat, budu ti muset roztříštit *obě* kolena. Uvaž, že je to rozdíl. Dělej, jak rozumíš, ale – varuji tě předem!“

„Máš nabitou pušku, anebo pusu?“ poškleboval se Tangua a stál dál tak, jak se postavil, ani se nehnul.

Vinnetou opakoval svůj povel:

„Old Shatterhand ať střílí! Počítám: jeden – dva – *tři!*“

Má medvědobijka zarachotila.

Vzápětí Tangua příšerně zajechel, pustil pušku, rozhodil rukama a padl bezmocně k zemi.

„Uff! Uff! Uff! Do kolena! Do obou kolen!“

Kolem dokola jsem slyšel výkřiky údivu, ohromení, úžasu, Vinnetou spěchal k Tanguovi, který se svíjel na zemi a oběma rukama si křečovitě svíral kolena. Přiklekl k němu a prohlížel zranění.

„Koule letěla tam, kam řekl můj bílý bratr,“ oznámil. „Rozdrtila náčelníkovi obě kolena. Tangua již nikdy nevyskočí do sedla, aby vzal koně jinému kmeni.“

Tangua mě zatím zasypával urážkami a nadávkami. Musel jsem ho okřiknout:

„Varoval jsem tě – a tys to nebral vážně. Zavínil sis všechno sám!“

Sténal, kousal se do rtů, jen aby nedal najevo, jak trpí, byť byla bolest sebevětší. Musil se ovládat – před tolika indiány nesměl přece náčelník Kiowů bédovat jako baba!

„Tangua je zraněný,“ skřípěl zuby, „jak se vrátí domů? Musí teď zůstat u Apačů.“

Vinnetou potřásl odmítavě hlavou.

„Ne. Musíš se vrátit,“ řekl důrazně. „Apačové netrpí mezi sebou zloděje svých koní a vraha svých bojovníků. Nechtěli jsme krev Kiowů a souhlasili jsme s tím, že se vykoupí zvířaty a věcmi. Ale víc po nás nemůžeš chtít. Kiowa nepatří do našeho puebla.“

„Ale vždyť se ani nemohu posadit na koně!“

„Old Shatterhand utrpěl mnohem těžší zranění, také se nemohl udržet v sedle, a přece musil jet s námi dlouhou cestu až sem. Nechť na něho náčelník Kiowů myslí častěji, prospěje mu to! Tvoji bojovníci nás dnes chtěli opustit. Vinnetou s tím souhlasí: koho z nich od zítřka chytíme v lovištích Apačů, toho stihne trest, který jste žádali pro Old Shatterhanda. To jsem řekl a to se stane. *Howgh!*“

Pokynul rukou na znamení, že všechny další hovory pokládá za zbytečné, vzal mě pod paží a odváděl mě pryč. Prošli jsme mlčky mezi muži, ale potom se Vinnetou najednou beze slova rozběhl. Spěchal ke břehu, kde vystupovali na pískoviště dva bojovníci, kteří doprovázeli Inču-čunu. Náčelník se vzpamatoval z bezvědomí, ale chvílemi ještě vrávorál. Vinnetou se u náčelníka zastavil, několik minut spolu hovořili a nato se vydali směrem ke mně a mým přátelům.

Přicházeli oba s tím známým indiánským slavnostním výrazem ve tváři. Inču-čuna mi podal pravici, tiskl mi ji dlouho a pevně a díval se mi přitom přeně do očí:

„Inču-čuna se dozvěděl od Vinnetoua všechno. Promiň nám! Jsi velice statečný bojovník a ještě mnohokrát zvítězíš nad svými nepřáteli. Ten, kdo získá tvé přátelství, udělá velkou a moudrou věc. Chtěl bys s námi vykourit kalumet míru?“

„Ano,“ řekl jsem trochu rozehvěle a hlavou mi prolétly všechny ty neuvěřitelné události posledních dní a hodin. „Chtěl bych být vaším přítelem a bratrem.“

„Pojď tedy se mnou a s mou dcerou Nšo-či nahoru do puebla. Náčelník Apačů ti musí poskytnout obydlí, jaké si zasloužíš. Vinnetou zatím zůstane zde. Dohlédne, aby Kiowové odešli v pořádku.“

Mlčky jsem přikývl a za několik okamžiků jsme všichni tři vystupovali vzhůru po pyramidě puebla, stejnou cestou, kterou jsem před nedávnem sestupoval jako odsouzenec na smrt.

15. Zbabělec

Pueblo byla mohutná, podivuhodná kamenná stavba. Když jsme se vraceli a já se teď v klidu a pokoji díval na masívní stavbu, kterou vystavěli lidé nejjednoduššími stavebními prostředky, musil jsem se v duchu usmát všem těm pohrdavým a povýšeným úsudkům o nevzdělaných, neschopných indiánech. Takovou kamennou pevnost, tehdejšími zbraněmi prostě nedobytou, nemohli postavit lidé neschopní a méněcenní. Naopak, právě tahle stavba byla nevyvratitelným důkazem, že indiánský lid je nadaný stejně jako kterýkoliv jiný, že potřebuje jenom jedno k tomu, aby rozvinul svoje vlohy a – bohužel – aby uhájil svůj ohrožený život: čas a dostatek opravdu *vlastní* země.

Odvedli mě do třetího poschodí puebla, do nejlepších místností, které obýval Inču-čuna a jeho dvě děti, Vinnetou a Nšo-či. Jednu z těch místností jsem dostal teď já, druhou, větší určili pro mé přátele. Obě si byly dost podobné: byly bez oken, jen s širokými vchody, kudy padalo dovnitř světlo, a byly prázdné, až na prosté lože, několik koží a příkrývek na spaní a pět šest nádob a misek. Bylo to tu jednoduché, ale pohodlné a příjemné. Mně přinesla Nšo-či ještě zvlášť nádherný malý dárek: krásně modelovanou dýmku míru. Dokonce mi ji nacpala tabákem a sama mi zapálila – musel jsem ji zkrátka hned vyzkoušet!

„Ten kalumet ti posílá Inču-čuna,“ řekla, když jsem udělal první tahy. „Přinesl posvátnou hlínu a Nšo-či pak z ní sama dýmku zhotovila. Nedotkla se jí ještě ničím ústa. Prosíme tě, abys ji od nás přijal darem: vzpomeneš si na nás, kdykoliv z ní budeš kouřit.“

„Jste ke mně velmi milí a pozorní,“ řekl jsem celý v rozpacích nad neočekávaným dárkem. „Ale nevím, jak vám to oplatím...“

„Nemáš co oplácet. Dal jsi nám už mnoho. Dal jsi nám život Inču-čuny a Vinnetoua. Byli v tvých rukou, ale tys je pokaždé ušetřil. Naše srdce jsou ti nakloněna, a budeš-li souhlasit, staneš se naším bratrem.“

„Proč bych nesouhlasil? Inču-čuna je veliký náčelník a k Vinnetouovi jsem cítil přátelství od první chvíle, kdy jsem se s ním setkal. Splní se jen mé dávné přání, když oba budu smět nazývat svými bratry. A myslím, že i moji přátelé by byli šťastni, kdyby se také mohli stát vašimi bratry.“

Snažil jsem se mluvit tak důstojně a vážně jako ona.

„Jestli tví přátelé budou chtít, budeme je počítat mezi Apače.“

„Děkuji ti za ně, budou velmi rádi,“ ujistil jsem ji. „Tak ty jsi sama dělala tuhle dýmku z posvátné hlíny? Máš šikovné ruce!“

Trochu se začervenala a odvrátila oči stranou.

„Vím, že dcery bledých tváří jsou mnohem obratnější a dovednější než my. Počkej, ještě něco jsem ti přinesla – tvůj revolver a nůž.“

„Moji přátelé dostanou taky nazpět své věci?“ zeptal jsem se.

„Ano. Inču-čuna se o to již stará. A dostaneš také svého koně a malý lovec svou Mary.“

„Tak ty dokonce znáš, jak se jmenuje Samův mezek?“ zasmál jsem se.

„Ano. Vím také, že říká své pušce Liddy. Neříkala jsem ti to, ale mluvila jsem s tvým přítelem velmi často. Je to velmi žertovný muž, ale znamenitý lovec.“

„A věrný kamarád,“ dodal jsem. „Jsem rád, že se ti také líbí, myslím, že si ho každý musí zamilovat. Ale poslyš, chtěl jsem se na něco zeptat. Povíš mi pravdu?“

„Nšo-či nelže,“ odpověděla hrdě.

„Tak jsem to nemyslel,“ omluvil jsem se. „Ale říkala jsi mi dřív, že Vinnetou nařídil, aby z mých věcí nikdo nic nebral. Tenkrát jsi řekla, že nevíš proč. Teď už to můžeš prozradit?“

Seděla chvíli se sklopenýma očima, než šeptem odpověděla:

„Cítil k tobě od první chvíle přátelství. Bylo mu velmi líto, že tě musí považovat za nepřítele. A nejen za nepřítele –“

Naráz se odmlčela. Obávala se, že to, co chce říct, mě musí určitě urazit.

„Mluv dál,“ povzbudil jsem ji pohledem.

„Ne.“

„Dobře. Budu mluvit místo tebe. Nepřítel není to nejhorší, nepřitele si člověk může koneckonců i vážit. Ale pro Vinnetoua bylo nejhorší pomýšlení, že jsem lhář, zlý, falešný, zákeřný člověk. Mám pravdu?“

„Ty jsi to řekl,“ šeptla nešťastně.

„Dobrá – dost už o tom, to je za námi! Teď víte všichni, že to byl omyl. Ale prosím tě, ještě něco bych rád věděl. Co je s Rattlerem?“

Váhala zase několik vteřin s odpovědí.

„Přivazují ho ke kůlu smrti.“

„Přivazují ho? To znamená, že bude umučen – snad už teď? A neřekli jste nám to?“

„Vinnetou si to nepřál. Domnívá se, že tvoje oči by to nechtěly vidět.“

„Ach tak!“ řekl jsem. „Pověz, kde se má konat obřad?“

„Na břehu řeky, tam kde jsi byl přivázán ke kůlu smrti ty.“

„Hm, hm, takže Inču-čuna nás sem radši uklidil! – A víš, jaká muka Rattlera čekají?“

„Ano.“

Váhala zase s další odpovědí, musel jsem ji znovu pobídnout.

„Pověz mi i to!“

„Rattler je nejhorší ze všech bledých tváří, které kdy Apačové viděli. On zavraždil zákeřně našeho bílého otce, který byl učitelem Vinnetoua a kterého jsme všichni milovali. Než zemře, bude musit vytrpět všechna muka, jež známe.“

„To je nelidské!“

„Zaslouží si to!“

„A ty by ses na to mohla dívat? Na cizí bolest?“

„Ano,“ přiznala bez váhání.

„Ty, dívka?“

Sklopila své dlouhé, tmavé řasy. Dívala se upřeně do země, ale pak se mi podívala nebojácně do očí. V jejím pohledu byla i tichá výčitka.

„Ty se tomu divíš?“

„Ano.“

„U vás je to jiné?“

„Ovšem.“

„Mýlíš se.“

„Já? Znáám přece dobře naše bílé ženy.“

„Možná že přece ne tak dobře. Když je u vás souzen zločinec před soudem, smějí jiní lidé přihlížet?“

„Ano.“

„Nšo-či slyšela, že je mezi přihlížejícími často víc žen než mužů. Old Shatterhand souhlasí s takovou zvědavostí?“

„To jistě ne.“

„A když je u vás odsouzen zločinec a oběsí ho, nechodí se dívat na popravu i vaše ženy?“

„To bývalo dřív.“

„Teď je to zakázáno?“

„Ano.“

„Mužům také?“

„Ano. Všem.“

Řekl jsem to velmi důrazně.

„Všem! Ale když to bylo dovoleno, dívaly se bílé ženy stejně jako bílí muži. Ne, bílé *squaw* nejsou tak něžné a citlivé, jak si myslíš! Snesou docela dobře pohled na cizí bolest. Na bolest lidí i zvířat. Klekí-petra nám to mnohokrát vypravoval a Vinnetou, když se vrátil z velkých měst na východě, mi potvrdil, že je to pravda.“ Najednou a nečekaně se rozhořčila. „Nejsou snad přítomny *squaw*, když vypustí muži zuřícího býka proti zápasníkovi a proti ubohým koním, kterým býk rozpárá břicho? Netleskají, když vidí jeho krev, a nejsou tím vzrušené? Nedívala se snad ještě žádná bílá *squaw*, jak její černou služku z trestu ubičovali k smrti? Nčo-či je mladá dívka a mnozí vaši lidé by ji nazvaly *divoškou*, ale ona by mohla mluvit ještě o mnohých ukrutnostech, kterých se dopouštějí bílé ženy. A tady jde o vraha! O zločince! Má umřít, protože si to zaslouhuje, a ty mi vyčítáš, že zůstanu k jeho smrti lhostejná. A i kdybys měl pravdu, kdo může za to, že naše oči přivykly těmto věcem? Nebyly to snad bledé

tváře, které nás donutily, abychom odpovídali na jejich ukrutnosti stejně ukrutně?“

„Ne, ne, náš bílý soudce by nikdy neodsoudil zajatého indiána, aby ho umučili!“

„To říkáš ty?“ Usmála se hořce. „Soudce! Nedívím se, že Sam Hawkens o tobě říká, že jsi *greenhorn*. Neznáš Západ, *neznáš!* Kde tu nalezneš takového soudce, o kterém mluvíš? Ten, kdo je silnější, tu je soudcem, a ten, kdo je slabší, je provinilcem. Dej si to vyprávět u táborového ohně! Nespočítal bys, kolik rudých mužů zahynulo v boji proti bílým vetřelcům. Myslíš, že všichni padli kulkou nebo že zahynuli jedinou ranou nožem? Kolik jich bylo surově umučeno, a přece nedělali nic víc, než že hájili svá práva! A já teď mám ronit slzy nad jedním zlotřilým vrahem, mám se odvrátit, abych neviděla téct krev, protože jsem dívka? Kdysi tomu tak bývalo, opravdu, rudé dívky bývaly jiné, a všichni jsme bývali jiní, ale *vy*, bílí lidé, jste nás naučili dívat se na krev a nehnout přitom brvou! Nikoli! Nšo-či půjde a uvidí, jak Klekí-petrův vrah spravedlivě odpyká, co si desetkrát zasloužil.“

Jako by se v těch chvílích celá proměnila. To nebylo to jemné, tiiché, mírné stvoření, jak jsem Nšo-či až dosud znal: stála přede mnou s jiskřícíma očima, s planoucími tvářemi, učiněná bohyně nesmiřitelné pomsty. A dokonce jí to spravedlivé rozhořčení dodávalo ještě krásy. Konečně – mohl jsem odsuzovat to, co řekla? Mohl jsem to vyvracet, dokazovat opak? Neřekla jen – hořkou pravdu?

„Dobře,“ povzdechl jsem, „běž se dívat, Nšo-či; ale já půjdu s tebou.“

Rázem změnila tón a mluvila zase jako dřív, tiše a mírně:

„Nedělej to prosím. Inču-čuna a Vinnetou nebudou rádi, až tě uvidí.“

„Budou se na mě zlobit?“

„Ne. Jsi naším bratrem. Nezakážou ti nic, ale nepotěší je to.“

„Půjdu s tebou a požádám je, aby mi prominuli,“ rozhodl jsem se.

Nšo-či mě už nepřemlouvala. Sklopila oči a vyběhla z místnosti ven, jistě to šla oznámit otci a bratrovi.

Venku na terase jsem se potkal se Samem Hawkensem. Dostal od Apačů darem tabák a teď blahobytně pokuřoval ze své staré, krátké préríjní dýmky.

„Teď jsme panečku vyměnili sedlo!“ radoval se. „Před nedávnem čekatelé cesty na onen svět, a teď vážené panstvo – tomu říkám *malinký* rozdíl, *sir*. Jakkpak se cítíte v nové roli?“

„Děkuju, Same, nemohu si stěžovat,“ smál jsem se.

„Tedy já se cítím přímo výtečně,“ vykládal nadšeně mužík. „Náčelník se o nás *osobně* postaral. To je prostě nádhera, jestli se nepletu...“

„Inču-čuna je u vás?“ zajímal jsem se.

„Ne, už se ztratil. Běžel zas k řece.“

„Jestlipak víte proč?“

„Jistě, jistě. Koná se tam srdceryvné rozloučení s našimi nezapomenutelnými Kiowy.“

„Tak to sotva, vážený *westmane!*“

„Cože? A kvůli čemu by tedy měl tak nakvap?“

„Rattler, milý Same! Bude dnes umučen!“

„Rattler – A máte pravdu! Vždyť ho tamhle vlečou! *Sir*, při tom nesmíme chybět, pojďte, pojďte!“

„Není spěch, Same... Poslyšte – vy taky dokážete přihlížet beze studu tomu hnusnému divadlu?“

„*Beze studu?* Zase nějaký *greenhornský* výmysl, jestli se nepletu! Ten chlap si zaslouhuje umřít aspoň pětkrát, a když si to odpyká po indiánsku, nevím, kdo by se tady měl zač stydět!“

Sam byl hotový s úsudkem ráz dva.

„Ale vždyť to je něco ukrutného – mučit člověka! I kdyby si stokrát zasloužil smrt, je to nakonec přece jen člověk!“

„Když někdo sebere pušku a druhého bezdůvodně odstřelí, tak pro mě, když dovolíte, žádný člověk není. Byl zpitý pod obraz!“

„Právě! Nevěděl ani, co dělá,“ namítl jsem.

„Nedejte se vysmát! Tam za mořem možná páni právníci strkají hlavy dohromady a každou skleničku pálenky považují za polehčující okolnost. Ale podle mě to je *přítěžující* okolnost. Já bych napařil

každému takovému ničemovi, co se zpije do němoty, dvojnásobný trest. A s tímhle Rattlerem nemám soucit, ani co by se za nehet vešlo.“

„Neříkám, že si nezaslouží trest – a třeba nejtěžší. Ale má-li zemřít, ať zemře ve vteřině. Na to má právo i nejhorší zločinec!“

„Pusťte to z hlavy, *sir*. Jednak si ten ničema opravdu nezaslouží nějaké ohledy a zadruhé stejně nic nepořídíte. Hleďte, Klekí-petra byl učitel celého kmene, něco jako jejich čestný otec, už kvůli tomu budou Apači nesmiřitelní.“

„Tak mu to utrpení zkrátím sám. Pošlu mu kulku do hlavy!“

„Vy si mermomocí chcete udělat z celého kmene smrtelného nepřítele? To by to naše novopečené bratrství moc dlouho nevydrželo, ubezpečuju vás! Dejte si říct, já o těch věcech něco vím. A vůbec, vezmeme vás s Dickem a Willem mezi sebe, a bude to! Na žádné hlouposti se nebude myslet!“

Řekl to rozhodně, zmizel ve své místnosti a vzápětí se s ním vyhrnuli na terasu Dick Stone a Will Parker. Chytili mě beze slova pod paží a vedli po žebříku dolů. Sam se smál a ujišťoval, že všechno je v pořádku.

Po Kiowech nebylo už ani vidu ani slechu – udělali, co mohli nejmoudřejšího: tiše a nepozorovaně se vytratili. Na volném prostranství před naším vozem stáli v širokém kruhu už jen apačtí bojovníci. Uprostřed jsme zahlédli Inču-čunu a několik dalších předních bojovníků. Nšo-či hovořila s Vinnetouem, ale když nás uviděla, pošeptala něco rychle bratrovi a zamíchala se mezi ženy, které stály v uctivé vzdálenosti opodál. Považovala má slova za tak důležitá, že porušila staré kmenové zvyklosti a hovořila s ním o něčem, co jinak zůstává jen záležitostí mužů? Vinnetou nám šel vstříc.

„Moji bílí bratři neodpočívají v pueblu? Nelíbí se jim snad místnosti, které jsme pro ně vybrali?“

„Naopak, líbí se nám velice,“ řekl jsem, „a rádi bychom za ně svým rudým bratrům poděkovali. Slyšeli jsme však, že má dnes zemřít vrah Rattler.“

„To je pravda,“ přikývl po jistém zaváhání Vinnetou. „Ještě dnes zemře mučednickou smrtí.“

„To jste nezvratně rozhodli?“

„Ano.“

„Mohu tě přesto o něco poprosit?“

„Oč?“

„O rychlou smrt pro toho člověka.“

„Co rozhodla rada náčelníků, nelze změnit,“ potvrdil Vinnetou.

„A není vůbec žádný způsob, jak toho muže zachránit před mučením?“ Vinnetou se díval upřeně k zemi.

„Ano, je jeden způsob,“ řekl nakonec s povzdechem. „Ale Vinnetou velmi prosí svého bílého bratra, aby jej nepoužil. Uškodil by si tím u všech našich bojovníků.“

„Jak bych si uškodil? Co by se stalo?“ zeptal jsem se.

„Musel by ses dovolávat naší vděčnosti. Za to, cos pro nás udělal.“

„Chápu. To ovšem pořádný chlap skutečně nikdy neudělá.“

Vinnetou přikývl.

„Kdyby ses dovolával naší vděčnosti, museli bychom svolat novou poradu, a poněvadž ti vděčíme za své životy, museli bychom mluvit pro tebe, pro tvou žádost, až by náčelníci uznali, že musí tvé přání splnit. Ale pak by bylo všechno, všechno, cos pro nás udělal, smazáno. Jako by se to vůbec nestalo. Je Rattler hoden takové oběti?“

„Není,“ připustil jsem.

„Můj bratr vidí, že Vinnetou s ním mluví upřímně. On zná myšlenky Old Shatterhanda, ale rudí bojovníci by je nepochopili. Má Old Shatterhand, který by mohl být největším náčelníkem Apačů, odejít z našich sídlišť ještě dnes jen proto, že bojovníci Mescalerů po něm budou plivat?“

Jak bylo těžké dát odpověď na tuhle otázku! Soucit a svědomí říkaly, že musím udělat všechno, aby nedošlo ke krutému mučení, a rozum mě přesvědčoval, že cena, kterou bych musel zaplatit, je příliš vysoká. Stiskl jsem ruce na spáncích a bezmocně vrtěl hlavou. Vinnetou se pak jemně dotkl mého ramene:

„Vinnetou se poradí s Inču-čunou, svým otcem. Můj bratr ať chvíli počká.“

Sam Hawkens při tom rozhovoru jen dopáleně drtil mezi zuby svou dýmku.

„*Sir, sir, sir,*“ povzdychl si, „vy ale umíte dělat těžkosti! Víte vůbec, co na Apačích žádáte? A kdyby vám i nakrásně vyhověli – uvědomujete si, že od té chvíle by nás všechny prostě neznali a že bychom museli v tu ránu odejít? Dovedete si představit, co by to znamenalo, sejít se *ted'* znova s Kiowoy?“

Vinnetouův rozhovor trval dlouho, alespoň mně se zdálo, že nemá konce.

Posléze se mladý Apač vrátil s Inču-čunou. Náčelník byl vážný, jeho tvář byla strnulá, ani sval v obličejí se nepohnul. Oslovil mě tišším hlasem, než jakým mluvil obvykle, jako by vysvětloval, jako by prosil a domlouval:

„Klekí-petra byl otcem Apačů. Inču-čuna mu často naslouchal a rozumí všemu, o čem mluví Old Shatterhand. Ale Vinnetou řekl pravdu: bojovníci Apačů by nerozuměli bílému lovcí, kdyby požádal náčelníky o milost pro Rattlera. Pohrdali by jím už navždycky.“

„Ano,“ přisvědčil jsem, „myslím, že chápu tebe i tvé muže. Ale uvaž, že jde také o Klekí-petru, kterého jste všichni měli rádi.“

„O Klekí-petru?“

„On věřil, že člověk má odpouštět provinění, kterých se dopustil druhý. Myslíš, že by souhlasil s tím, aby na jeho hrobě byl umučen člověk – i kdyby to měl být jeho vrah? Jsi moudrý muž a slavný náčelník, uvaž sám, mluvím-li správně!“

Inču-čuna potřásl lehce hlavou. Chvíli přemýšlel, pak si vyměnil pohled se svým synem – nepotřebovali se spolu domlouvat, stačilo se podívat, aby si porozuměli. Vinnetou lehce přivřel víčka – domyslel jsem si, že s něčím souhlasí. Inču-čuna se obrátil zase ke mně.

„Rattler byl také tvým nepřitelem?“ řekl tázavě.

„Ano.“

„A ty jsi mu odpustil, co ti udělal?“

„Ano.“

„Poslouchej tedy, co navrhne Inču-čuna. Chci vědět, jestli v tom muži je aspoň zrnko dobrého smýšlení. Jestli ano, pak se pokusím, aby starší kmene vyhověli tvému přání, aniž by ses musel dovolávat naší vděčnosti. Ať onen muž o sobě rozhodne sám. Posad'ťe se zde a čekejte! Až ti dám pokyn, přijdeš k vrahovi Klekí-petry a vyzveš ho, aby tě požádal o prominutí. Jestliže to učiní - zemře rychle a bezbolestně.“

Nato Inču-čuna pozvedl ruku na znamení, že bylo už vše řečeno. Otočil se a sledován Vinnetouem vrátil se mezi Apače, do středu kruhu.

„Sir, řeknu vám, vy jste u toho Apače ohromně dobře zapsaný,“ poznamenal Sam Hawkens, když se oba náčelníci od nás vzdálili. „Nečekal jsem, že vám vyjde tak dalece vstříc.“

„Já že jsem dobře zapsaný?“ potřásl jsem hlavou. „Myslím, že spíš tady působí vzpomínky na Klekí-petru.“

Indiáni zatím shodili na Inču-čunův pokyn z našeho vozu plachtu. Objevil se podivný dlouhý předmět, podobný obrovskému kufru nebo pořádné bedně. Na něm byl pevně přivázaný muž - mrtvolně bledý Rattler.

„Rakev,“ zašeptal Sam Hawkens. „Je z vypáleného dřeva a přes ni jsou natažené kusy máčené kůže. Stačí, aby kůže vyschla, a stáhne se, a tím se rakev neprodyšně uzavře.“

Několik Apačů vleklo teď rakev, asi dva metry vysokou, i s odsouzencem k onomu místu, kde ústilo vedlejší údolí do hlavního. Byla tam skála a u ní, přímo pod úpatím, navršili indiáni do čtverce ohromné kusy balvanů i menších oblázků. Na několika dalších místech jsme si všimli malých hromádek kamenů.

„Víte, nač jsou tady ty hromádky?“ zkoušel mě Sam.

„Ne.“

„Kamenná mohyla nad hrob - něco jako dvojitá hrobka.“

„Pro Rattlera?“

„Pro oběť a pro vraha současně. Já bych to takhle udělal s každým vrahem!“

„Ale je to strašné, být přivázaný k rakvi zavražděného a přitom vědět, že to je taky moje vlastní rakev.“

Apači teď vztyčili rakev tak, že uvázaný Rattler se mohl opírat nohama o zem; těžko říct, že v tomhle postavení stál na vlastních nohou. Několika dalšími řemeny připevnili rakev ke skále a potom se rychle vzdálili. Houf bojovníků, starších mužů, žen, mládeže i malých dětí se shlukl v nevelkém půlkruhu kolem skály. Zavládlo hluboké ticho. Inču-čuna přešel k rakvi a postavil se po pravé straně. Vinnetou ho následoval a postavil se po levici. Náčelník Apačů pozvedl obě ruce a začal mluvit. Mluvil zarmouceně o tom, jaká ztráta postihla kmen Mescalerů a jakého odporného činu se dopustil člověk přivázaný k rakvi mrtvého. Líčil po indiánsku, to jest rozvlekle a náležitě květnatě, v čem všem Klekí-petra vynikal, jak se zasloužil o blaho kmene Mescalerů, připomínal jeho dobrotu a chválil jeho znalosti. Pak přešel k líčení jeho konce, dopodrobna a rozvláčně, snad hodinu po hodině popisoval, co všechno se dalo v poslední dny jeho života, jak byl zákeřně zbaven života, a seznamoval všechny se způsobem, jakým má být Rattler potrestán. Nebýt Sama, který pilně překládal, byl bych asi z toho všeho, co říkal, rozuměl sotva polovině. Už proto, že jsem byl rozrušený a že jsem čekal, kdy mi Inču-čuna dá znamení, o kterém mluvil. Ale teprve když skončil svou řeč, současně pohřební projev i vášnivou obžalobu, podíval se poprvé za tu dobu na mě a pokynul mi pravicí.

Rychle jsem proběhl uličkou mezi indiány a Inču-čuna mi naznačil, že mám jít blíž, přímo až k odsouzenému muži. Před chvílí, když jsem ho pozoroval jen zdálky a neviděl mu do tváře, mi nepřipadal tak ubohý, ale teď, když jsem uviděl zblízka jeho podivně se lesknoucí oči, tváře zalité potem, ústa stažená roubíkem, rozpažené ruce a rozkročené nohy přivázané zezadu k rakvi, bezmocného člověka odsouzeného zakrátko zemřít – zmocnil se mě znovu soucit. Byl to ničema, lump, zvrhlík, vrah, zločinec – a přece najednou člověk.

Když jsem přistoupil na krok blízko, Inču-čuna mu vytáhl roubík z úst:

„Můj bílý bratr chtěl mluvit s tímto mužem,“ řekl, „ať tak učiní!“

Rattler po mně vrhl zlostný, nenávistný pohled. Nečekal ani, až ho sám oslovím, a vyjel na mě zhurta:

„Co mi chcete? Lumpe! Běžte mi z očí, s vámi nemám co mluvit!“

Viděl, že jsem na svobodě, a já jsem předpokládal, že ho to přivede k tomu, aby aspoň trochu uvažoval. Takovýhle začátek jsem ale neočekával. Přesto jsem se snažil mluvit klidně:

„Slyšel jste, pane Rattlere, k jakému trestu jste byl odsouzen,“ řekl jsem. „Na tom se bohužel nedá nic měnit, ale chtěl bych vás aspoň...“

„Ty pse, zmizni, táhni pryč, táhni pryč!“ skočil mi okamžitě do řeči, a dokonce po mně stříkl slinou, jak bezmocně zuřil.

„Říkám vám vážné věci, pane Rattlere!“ pokračoval jsem dál, jako by se nic nestalo, jako by jeho zuřivost platila někomu jinému. „Prosím vás, poslouvejte mě chvíli: máte být mučen, a co to znamená, víte. Dlouhé utrpení, celé hodiny, dnes, možná i zítra celý den se budete trápit. Je to strašné, ale máte možnost, jak se z toho dostat. Mohu vám slíbit rychlou a bezbolestnou smrt, jestli splníte jednu podmínku. Ta podmínka není moje, to je podmínka Apačů, náčelníka Inču-čuny.“

Čekal jsem, že aspoň teď si uvědomí, oč jde, že se mě zeptá, o jaké podmínce mluvím, aspoň to – ale jediné, čeho jsem se dočkal, byla nadávka, tak strašná, že se mi ani nechce ji opakovat.

„Pane Rattlere, stačí, když mě požádáte o prominutí,“ zvolal jsem zoufale, abych ho překřičel.

„Tebe? O prominutí?“ řval Rattler, až se mu napínaly žíly na krku. „To si radši nechám vyrvat jazyk, to se radši tisíckrát nechám těmi rudými ďábly umučit!“ Ječel jako smyslů zbavený.

„Prosím vás!“

„Pryč! Povídám *pryč!* Pryč! Panebože, proč nemám volné ruce! Já bych toho psa zkopal, já bych mu ukázal!“

Ne, nebylo mu opravdu pomoci. Nedalo se s ním skutečně nic pořídit.

„Jak chcete, člověče,“ řekl jsem těžce. „Ale až mě budete volat, bude pozdě.“

„Nikoho nebudu volat a tebe nebudu vůbec nikdy volat, slyšíš, nikdy, nikdy, *nikdy!* A zmizni, chci, abys byl už pryč, pryč, pryč!“

Vzdal jsem se.

„Už jdu,“ řekl jsem sklesle. „Ale ještě mi řekněte aspoň tohle: nechcete někomu vyřídit poslední pozdrav? Nemáte příbuzné, kterým byste rád něco vzkázal? Nebo nějaké jiné poslední přání?“

„Táhni k čertu!“ zařval. „To je všechno, co chci! Slyšíš! Jsi lotr, upekl jsi to proti mně dohromady tady s těmi rudochy! Táhni k čertu, patříš tam i s těmi prašivými indiány!“

Bylo to nepochopitelné.

Ucítil jsem, že mě Inču-čuna vzal za ruku. Stiskl ji jemně a odtáhl mě několik kroků stranou.

„Můj bílý bratr vidí, že Klekí-petrův vrah nezaslouží, aby se za něho někdo přimlouval. Zemře, jak bylo rozhodnuto. Bílí mužové říkají o rudých bojovnících, že jsou pohané. Ale mluvil by rudý muž tak jako ten, s kterým jsi mluvil ty?“

Měl pravdu. Nevěděl jsem, co mu mám odpovědět. Ne, nebyla na to odpověď. Nepočítal jsem, že to takhle dopadne. Vždyť se tak třásl, když se mluvilo o smrti při mučednickém kůlu! A teď – teď mluvil, jako by se nebál ani toho nejhoršího!

„Ale kdepak, *sir*, tak to není,“ řekl mi Sam, jako by četl mé myšlenky. „Vůbec nepřestal být zbabělec! Ale prostě dostal nepřítelny vztek. Na vás! Vidí, že jsme volní, a on že zůstává v rukou Apačů. Vidí, že s námi jednájí přátelsky, a on že musí zemřít. Dá si jedno k druhému a vychází mu z toho, že *my* jsme vinní tím, že se dostal do rukou Apačům! A to ho prostě rozzuřilo... ale počkejte, až začnou Apači s mučením. Ten bude zpívat jinak!“

Nemuseli jsme na to dlouho čekat. Apači se už rozsadili v půlkruhu a asi patnáct mladých bojovníků, zřejmě předem ustanovených, se postavilo do řady před rakev, pár kroků od Rattlera. Všichni měli nože a jeden po druhém je vrhali proti svázanému muži – ovšem tak, aby ho nezranili. Nože se zarývaly do rakve kolem jeho ramen, rukou, stehů, hlavy – vždycky přesně na několik centimetrů. Rattler zůstával jakžtakž klidný, ale když zadrčel první nůž

těsně vedle jeho hlavy, ovládl ho děs. Zbledl, jeho oči dostaly vyjevený, horečnatý výraz, začal řvát při každém vrhu a čím dál tím hlasitěji a zoufaleji. Ale čepele svištěly a drnčely dál a zanedlouho obepínaly jako věnec celé Rattlerovo tělo. Mladíci, kteří měli před kmenem ukázat, jak dobře se naučili mířit, ovládali své nože skutečně dokonale. Rozběhli se k rakvi, vytahali je a vrátili se s hrdostí na svá místa.

Potom přišli na řadu dospělí bojovníci. Inču-čuna ukázal na čáru vzdálenou asi třicet metrů od rakve – to bylo jejich stanoviště. První z mužů se na ně postavil, pak náčelník Apačů přešel k Rattlerovi a ukázal na pravé rameno.

„Sem!“

Nůž jen zasvištěl vzduchem, zabodl se čepelí do označeného místa. Projel svaly a přišpendlil je k rakvi! Teď to začínalo být vážné. Rattler pocítil bolest a zavyl, jako by mlel z posledního. Ale to už tu byl druhý nůž a zabodl se přesně do téhož místa na levém rameni. Rattlerův řev se zdvojnásobil. Třetí a čtvrtý muž mířili na pravé a levé stehno, přesně v místa, která náčelník označil. Podivil jsem se, že se neobjevila ani kapička krve. Ale uvědomil jsem si, že Rattler zůstal v šatech a že Inču-čuna vybírá taková místa, kde nemůže dojít k těžkému zranění ani k těžkému krvácení. Bylo to ovšem záměrně – jiné zásahy by jen zkracovaly obřad a usnadňovaly odsouzenci utrpení.

Rattler patrně do poslední chvíle nevěřil, že ho *skutečně* umučí k smrti. Teprve teď, když se mu zaryly nože do svalů, se mu rozjasnilo, co na něho čeká. Neměl ještě těch ran mnoho, ale řval jako zvíře. To už nebyly jednotlivé výkřiky, ale stálý nárek, nepřetržitě hýkání a vytí.

Apači brumlali a syčeli, dávali pomalu, ale jistě najevo své pohrdání. Muž se má podle jejich názoru u mučednického kůlu chovat jinak. Indián dbalý své válečnické cti se snaží v podobné situaci dokázat svou převahu nad těmi, kdo ho mučí. Sotva obřad začne, dá se mučený indián do zpěvu své pohřební písně. Je jednoduchá, chválí v ní sebe a své činy a vysmívá se všem nepřátelům. Čím těžší

jsou zásahy, které dostává, tím těžší a bezohlednější jsou i urážky, kterými stíhá své katany. Nikdy ani jediným slovem nepřizná bolest, kterou mu působí rány. Do poslední chvíle se nesníží k nářku, neřkuli k prosbě o slitování. Za to ho potom, když už je mrtvý, jeho nepřátelé pohřbí se všemi indiánskými poctami, ohlašujícími každému, že se odebral k Manitouovi statečný bojovník.

Pro zbabělce, který u kůlu vyje a nařiká při nejmenším zásahu, anebo dokonce prosí o rychlou smrt, má každý indián jen pohrdání. Mučit takového tvora není pro žádného bojovníka ctí – dokonce se to považuje za hanbu. Takového zbabělce indiáni obvykle sprovodí ze světa jinou bezectnou smrtí.

Nebylo tedy divu, že Apačové projevovali tak okázale nespokojenost. Rány působily jistě Rattlerovi bolest, ale mučení v tom pravém slova smyslu to ještě stále nebylo. A přece vyl, nařikal, sténal, řval a ječel a přitom bez ustání volal mé jméno.

Inču-čuna pokynul bojovníkům, aby na chvíli přerušili exekuci.

„Ať můj bílý bratr jde k tomu muži a zeptá se ho, proč tak křičí. Nože mu ještě nemohly způsobit skutečnou bolest.“

„Ano, ano, pojd'te sem, *sir*,“ křičel Rattler. „Honem, pospěšte si, chci s vámi mluvit.“

„Co chcete?“

„Vytáhněte mi ty nože z rukou a nohou!“

„To nemohu.“

„Ale vždyť jsou to děsné rány! Copak je může člověk vydržet, vždyť já umřu!“ bědoval Rattler.

„Ano, Rattlere, zemřete, říkal jsem vám to! Stačí, řeknete-li jedno slovo, a vaše muka se zkrátí. Zemřete rychle.“

„*Rychle!* Ale já nechci rychle zemřít, já chci žít!“

„Nemůžete dál žít.“

„Nemůžu? Ale nějaká záchrana přece musí být!“

„Není, Rattlere, pro vás už není.“

„Není záchrana...“ opakoval. „Není... *není*...“

Vykřikl to najednou znovu strašným hlasem, byl to srdcervoucí výkřik, a vzápětí propukl v křečovitý nářek, smíšený s pláčem, po-

tom zase prudce zaječel – bylo to příliš, nemohl jsem to snést. Obrátil jsem se a odcházel pryč. A on za mnou křičel, jako by ho někdo znovu napichoval na nože:

„Zůstaňte tady, *sir*, zůstaňte tady, nebo zase začnou, a já nechci, aby zase začali, chraňte mě, *sir*, já nechci...“

Inču-čuna zasáhl:

„Mlč, pse, a nech toho vytí!“ okřikl ho ostře. „Jsi jako smradlavý kojot, kterého se štítí zbraň udatného bojovníka.“

Pootočil se k Apačům a pokračoval zvýšeným hlasem:

„Kdo ze statečných synů mescalerských má chuť se zabývat tímto zbabělcem?“

Bylo ticho, nikdo neodpovídal.

„Nikdo?“ opakoval náčelník.

Stejně ticho, stejné pohrdání všech.

„Uff! Tento zločinec není hoden, aby byl pohřben společně s Klekí-petrou. Jak by se mohla objevit ve věčných lovištích ropucha vedle labutě! Odved'te ho!“

Dva chlapci, kterým pokynul, vyskočili, vytáhli Rattlerovi nože z ran, pak přerežali řemeny, jimiž byl připoutaný k rakvi. Nebylo těm apačským hochům o mnoho víc než jedenáct dvanáct. Styděl jsem se v tom okamžiku, že jsem běloch.

„Svažte mu ruce na zádech!“ poručil Inču-čuna. „A strčte ho do vody. Jestli se mu podaří doplavat na druhý břeh, ať běží...“

Rattlerův jásavý výkřik zazněl nad celým táborem. Ale chlapci ho už strkali k vodě a tam ho shodili do řeky. Potopil se, pak se vynořil nad hladinou, položil se naznak a snažil se dostat víc do proudu, aby mu pomohl dosáhnout druhého břehu. Inču-čuna pokynul po chvíli oběma chlapcům.

„Máte dvě rány! Každý jednu!“

Chlapci pochopili. V okamžiku měli v ruce pušky a běželi ke břehu. Tam se ještě na chvíli zastavili, něco si mezi sebou vykládali a konečně oba současně zamířili na Rattlera. Zpozoroval to a začal křičet:

„Proboha nestřílet! *Nestřílet!*“

Jeden z chlapců zavrtěl hlavou, ukázal na hladinu a cosi se zeptal svého kamaráda. Sklonili pušku a čekali. Inču-čuna k mému údivu nic nenamítal. Teprve za několik vteřin vyrazili oba mladí Apači výkřik, zacílili – a ozvaly se současně dvě rány. Jako by vystřelila jedna jediná zbraň. Na vodě se udělala kola, vír se zbarvil červeně a Rattler zmizel pod hladinou.

Vítězný křik, který doprovází u indiánů smrt nepřítele, tentokrát slyšet nebylo. Pro takového zbabělce, domnívali se, nestojí ani za to otevřít ústa. Pohrdání bylo dokonalé, nezajímali se ani o jeho mrtvolu. Plula po proudu, nikdo si jí nevšímal.

„Je nyní můj bílý bratr spokojený?“ zeptal se mě Inču-čuna.

„Ano. Děkuji ti.“

„Nemáš, proč bys mi děkoval,“ zavrtěl hlavou. „Inču-čuna by udělal totéž, i kdybys s ním nemluvil o náhlé smrti. Běloch byl zbabělý pes a nezasloužil si smrt bojovníka. Bledé tváře jsou schopny každého zločinu, ale když mají ukázat statečnost, vyjí hrůzou jako psi, kterým hrozí výprask!“

Jeho hlas zněl neskrývaným pohrdáním.

„Náčelník Apačů ať nezapomíná, že všude najde muže statečné a zbabělé a všude lidi dobré a špatné!“

Řekl jsem to s jemnou výčitkou v hlase. Pochopil.

„Ano, nechtěl jsem tě urazit,“ opravil se. „Ale potom si také žádný nesmí myslet, že je lepší než ten druhý jen proto, že má jinou barvu kůže.“ Zvedl obě ruce do výše ramen na znamení, že o tom nechce víc mluvit, a sám hned změnil téma rozhovoru. „Zúčastní se moji bratři obřadů, až budou ukládat Apačové Klekí-petru k odpočinku?“

„Velmi rádi.“

Šli jsme vedle sebe, potom se ozval Vinnetou, který až do této chvíle mlčel.

„Smí se Vinnetou Old Shatterhanda na něco zeptat?“

„Na cokoli.“

„Vzpomíná si Old Shatterhand, co řekl Klekí-petra, než vydechl naposled ve Vinnetouově náručí?“

„Ano,“ řekl jsem. „Mohu ti to opakovat slovo od slova: pokračujte v přátelství rudých a bílých.“

„Ano, tak to řekl. To byla jeho poslední prosba.“ Vinnetou sklonil hlavu. „Ty jsi na ta slova nezapomněl, zachránil jsi mi život a dvakrát jsi mě ušetřil v boji. Já jsem tě však pronásledoval jako nepřítele. Kdybys nebyl tak silný, můj nůž by tě zahubil. Vinnetou se provinil, ale chtěl by to napravit. Buď mým přítelem!“

„Jsem tvým přítelem už dávno.“

„Buď mým bratrem!“

„Mluvíš mi ze srdce!“

„Uzavřeme tedy bratrský svazek na hrobě toho, který si přál přátelství mezi bílými a rudými muži! Odešla od nás bleďá tvář, ale přivedla nám jinou, stejně šlechetnou. Přál bych si, aby má krev byla tvou krví a tvá krev aby byla mou. Prosím, ať to Inču-čuna, největší náčelník Apačů, Vinnetouovi dovolí.“

Nemyslel už i Inču-čuna na něco takového? Možná – protože se ihned zastavil, podal nám oběma ruku a mně ji silně stiskl.

„Inču-čuna to již svému synu dovolil. Ať se stane, co chce Vinnetou a co chce také Inču-čuna. Nebudete bratři, budete jeden muž a jeden bojovník ve dvou tělech. To chci, to jsem řekl. *Hough!*“

Jeho hlas, jindy tak pevný, prozradil, že mluví s největším dojetím.

16. Krev bratrství

Pohřební obřady se konaly u kamenné mohyly. Tucet Apačů pod řízením Inču-čuny a Vinnetoua tu v krátké době obklopil Klekí-petrovu rakev stěnou z menších i větších balvanů asi do tří čtvrtin její výšky. Zbytek zůstával nezakrytý, ten se završoval během obřadů. Když jsme přišli, část Apačů seděla kolem této kamenné hrobky a zpívala jednotvárné, dojmavé smuteční písně. Jednoduché nápěvy se znovu a znovu opakovaly, tu a tam z táhlé, ponuré melodie zazněl drásavý, pronikavý výkřik bolesti a smutku. Před tím kvílejícím houfem se zmítala v jakýchsi podivných, hned křečovitě trhavých, hned zase volných a důstojných pohybech postava ověšená nejrůznějšími cetkami a maskovaná pitvornou škraboškou.

„Medicínman?“ zeptal jsem se šeptem Sama Hawkense.

„Ano.“

Přinesli jsme právě z blízkého lesa malý, ze dřeva vyřezaný křížek, který jsme chtěli položit na hrob Klekí-petrova posledního odpočinku. Vinnetou s tím souhlasil, věděl, jak řekl, že hroby ve velkých městech bílých mužů se tak často označují. Mně to ovšem v tu chvíli připadalo podivné – křížek a tenhle napůl smuteční, napůl groteskní tanec... vrtěl jsem nad tím hlavou.

Sam Hawkens uhádl, nač myslím.

„Připadá vám to divné? Myslím ty obřady nad hrobem?“

„Trošku jako v cirkuse,“ řekl jsem váhavě.

„Ale jděte!“ Sam se skoro pohoršil. „Ti lidé věří ve svého Velkého ducha a vyjadřují mu úctu po svém. Loučí se s mrtvým, ještě naposled ho oslavují a doprovázejí ho na cestě do věčných lovišť. Všechno, co ten medicínman dělá, každý jeho pohyb, každý jeho krok má svůj obrazný význam. Je to prostě obřad jako každý jiný! Jim by zas připadal divný třeba jiný obřad.“

Ostatně medicínman už svůj smuteční tanec končil. Objevila se Nšo-či s dvěma miskami z posvátné hlíny; naplnila obě v řece čistou vodou, postavila je na rakev, poklonila se jí a usedla mezi ostatními.

Také medicínman se posadil – se zkříženýma nohama – na zemi u rakve. Sténající zástup apačských mužů a žen ztichl. Před shromáždění vystoupil Inču-čuna a pronesl řeč:

„Slunce vychází ráno na východě a večer zapadá na západě a příroda se probouzí zjara a ukládá se ke spánku k zimě. Je tomu tak?“

„Howgh!“ zaznělo dutým ohlasem kolem dokola.

„Člověk vychází jako ranní slunce a klesá do hrobu jako zapadající slunce; přichází, jako přichází jaro, a ukládá se nakonec, jako se ukládají k spánku stromy a květiny. Avšak slunce, které zapadá, objevuje se druhého dne znovu, a když pomine zima, přichází opět jaro. Je tomu tak?“

„Howgh!“

„Klekí-petra nám často říkal: člověk zapadá jako slunce, avšak když zemře, nečeká ho tma, ale nový den a nové jaro. Jeho duše odešla do příbytků zemřelých, v které věřil. Je tomu tak?“

„Howgh!“

„Jeho víra nebyla naší vírou. My milujeme své přátele a nenávidíme nepřátele. On však říkal, že všichni lidé jsou bratři, a nechtěl cítit nenávisť k nikomu. To jsme nemohli pochopit, neboť jsme se často setkávali s nepřátelstvím i mezi těmi, které jsme chtěli považovat za přátele. Klekí-petra věřil, že duše mrtvého žije ve věčném blaženství, ale my věříme, že mrtvý bojovník odchází do věčných lovišť. Možná že jeho věčné blaženství žije v našich věčných lovištích. Je tomu tak?“

„Howgh!“

„To věřil Klekí-petra. Teď budu mluvit o jeho konci. Přišel neočekávaně, jako když se dravec snese z výšky na kořist, aby ji nenačkával. Klekí-petra byl zdravý, silný a doprovázel nás bok po boku. Chystal se nasednout na koně a odjet k našim vigvamům, když ho zastihla vrahova kulka. Moji bratři a sestry, nařičte, bědujte nad ním!“

Ozval se zprvu tlumený nářek, pak vzápětí začal sílit. Indiáni táhle skučeli a bědovali, potom už byly jejich hlasy jak bouře, jak

vyjící vichřice. Přestalo to naráz, jakmile náčelník pozvedl opět ruku.

„Pomstili jsme jeho smrt, avšak duše vrahova zavražděnému unikla. Nebude mu sloužit ve věčných lovištích, poněvadž podlý pes, kterému náležela, byl zastřelen dětmi a jeho tělo pluje beze cti po proudu a nikdo si ho nevšímá. Je tomu tak?“

„Howgh!“

„Klekí-petra od nás odešel. Jeho tělo nám však zůstalo a my mu vystavíme pomník, protože byl naším přítelem a naučil nás mnoho věcí a byl bratrem nás všech. Nenarodil se mezi námi, ale v krajinách ležících daleko odtud, za velikou vodou, která je větší než všechna naše jezera dohromady. V jeho zemi rostou po všech pastvinách duby a my jsme přinesli jejich plody a zasadíme tu jejich semena. Strom, který miloval, bude stínit místo, kde spočine jeho tělo. Tak tomu bude!“

„Howgh!“

„Klekí-petra od nás odešel, avšak poslal nám jinou bledou tvář, aby se stala naším bratrem a přítelem. Zde stojí Old Shatterhand, který také přijel přes velikou vodu ze stejných krajin, odkud přicházel náš zemřelý učitel. Zná všechno, co znal on, a přemůže každého, kdo proti němu pozvedne zbraň. Zabil šedého grizzlyho pouhým nožem, a koho zasáhne svou pěstí, ten padne jako mrtvý k zemi. Inču-čuna a Vinnetou byli v jeho moci, ale on jim nevezal život, protože miluje rudé muže a je jejich přítelem. Je tomu tak?“

„Howgh!“

„Když Klekí-petra umíral, přál si, aby Old Shatterhand se stal přítelem a bratrem Apačů, a Old Shatterhand mu to slíbil. Také my to slibujeme Klekí-petrovi a přijmeme Old Shatterhanda mezi sebe. Bude jedním z nás, jako kdyby se narodil v našem kmeni. Stane se bratrem Vinnetouovým, kterému dvakrát daroval život, a bude patřit mezi náčelníky Apačů. Měl by kouřit posvátný kalumet se všemi bojovníky, avšak kouře míru nebude třeba, poněvadž bude s Vinnetouem pít krev bratrství. Old Shatterhand se stane krví naší krve

a tělem našeho těla. Jsou slavní bojovníci Apačů srozuměni s tím, co řekl Inču-čuna.“

„*Howgh! Howgh! Howgh!*“ zaznělo třikrát za sebou jako úder hromu.

„Ať tedy Old Shatterhand a Vinnetou přistoupí k rakvi! Ať kapky jejich krve se smísí s čistou vodou čistého bratrství!“

Tak tedy bratrství zpečetěné skutečnou, nefalšovanou krví. Obřad prastarý, sahající jistě až do prvních pradávných let lidstva, ale živý u takzvaných divokých a polodivokých národů jako obraz víry v sílu lidského vztahu, ve svazek mezi dvěma blízkými lidmi. A teď jsem se měl tomu obřadu sám podrobit, teď se měla smísit má krev s Vinnetouovou, abychom se podle té prosté víry stali jeden druhému bratrem.

Stáli jsme u rakve, každý po jedné straně, když se v Inču-čunově pravici zaleskl nůž. Vyhrnul svému synu rukáv, pak na obnaženém místě v předloktí rychlým pohybem nařízl kůži – a malá, nepatrná rána vyronila několik kapek krve, které náčelník zachytil do misky s vodou. Pak se obrátil ke mně, vzal mě za paži a udělal totéž. Viděl jsem, jak má vlastní krev barví čirou vodu. Byla jen nepatrně zarůžovělá. Inču-čuna podal misku Vinnetouovi a potom mně vtiskl do ruky druhou, s Vinnetouovou krví.

„Duše žije v krvi. Ať přejdou duše těchto dvou mladých bojovníků jedna do druhé, ať se spojí, ať jsou od nynějška jedna duše. Ať myšlenka Old Shatterhandova se stane myšlenkou Vinnetouovou, ať to, co chce Vinnetou, je vždy i to, co chce Old Shatterhand. Pijte!“

Zvedli jsme oběma rukama misky a pohlédli si do očí. Pak jsme nádoby přiložili pomalu k ústům a oba jsme pocítili, jak nám čistá voda, zarůžovělá naší krví, protéká hrdly. Položili jsme prázdné misky na rakev. Inču-čuna sklonil hlavu a po chvíli mlčení mi podal ruku:

„Nyní jsi tělem mého těla, nyní jsi mým synem, válečníkem našeho kmene. Sláva tvých činů se brzy roznese po celé zemi a Apačové budou na tebe hrdí, protože jsi jedním z nich a protože jsi jejich náčelníkem. Tak jako Inču-čuna, tak jako Vinnetou.“

Až se mi z toho zatočila hlava. Trochu rychlý, a hlavně neočekávaný vzestup! Ještě docela nedávno obyčejný cestovatel a lovec, a teď náčelník „divokého“ kmene Apačů. Ale nemohl jsem zapírat, že tihle „divoši“, kteří se teď dali do hlasitého jáсотu a volali nadšeně své *howgh, howgh, howgh*, mi byli sympatičtější než devět desetin bělochů, s kterými jsem v poslední době měl co dělat.

I když jsem nevěřil na žádné spojení krve, musím přiznat, že ta slavnostní chvíle vlastně vyjádřila něco, co jsem já (a myslím i Vinnetou) jasně pociťoval a co jsem si později, v dobách lepších i zlých, nescíslněkrát ověřil: že jsme si tak blízcí, že si tak rozumíme, že mnohdy ani nepotřebujeme slov, abychom se domluvili. Docela se mi zamlouvalo, jak to vyjádřil Inču-čuna: myšlenka Vinnetouova ať se stane myšlenkou Old Shatterhandovou.

Nejvyšší náčelník zatím měl co dělat, aby ztišil ohlušující jáсот Apačů.

„Nový, živý Klekí-petra byl přijat do našeho kmene,“ zvolal. „Mrtvý Klekí-petra nechť je pochován a odevzdán zemi. Ať to moji bratři učiní!“

První pohřební indiánský akt, kterého jsem se zúčastnil, končil. Apačští bojovníci brali z hromádek kámen po kameni a vršili je nad rakví, až v mohyle úplně zmizela. Najednou tu stála kamenná hromada, přirozená a dojmavá hrobka uprostřed volné přírody. Zazněl poslední výkřik apačských bojovníků na počest mrtvého, na rozloučenou s učitelem, kterého si tak zamilovali, že se stal jedním z nich. A když jsme pak i my upevnili mezi kamení ten malý křížek vysekaný Stoneovým a Parkerovým tomahavkem, smuteční akt skončil a apačští muži i ženy se rozešli zpět do svých domovů, ke svým všedním záležitostem – k jídlu, k večeri, a zítra zas k lovu.

Ten den večer – blížil se už soumrak – za mnou přišel Vinnetou do mého „pokoje“ v pueblu. Pojedl jsem s Inču-čunou a po tiché večeri, při které padlo sotva deset vět (indiáni rádi mlčí, a dneska, díky všem neobyčejným událostem, bylo na indiánský vkus řečí ažaž), jsem osaměl. Vinnetouova návštěva mi přišla docela vhod.

„Bude můj bílý bratr odpočívat, nebo chce jít se mnou?“ zeptal se trochu rozpačitě.

„Půjdu s tebou,“ řekl jsem, a ani jsem se neptal kam.

Vedl mě dolů k řece, podél písковиště ke kamenné hrobce Klekí-petrově. Překvapilo mě to, přemýšlel jsem, co má asi na srdci, co ho ještě trápí, ale chránil jsem se dát to najevo. Bylo to však jistě něco mimořádného – proč by mě jinak držel za ruku a posadil se se mnou právě u hrobu svého učitele.

Pueblo se pomalu vyprazdňovalo. Tu a tam jsme viděli jezdce, který je opouštěl a vracel se ke svým, někam do stanu v bližším nebo vzdálenějším okolí. Pueblo, ačkoliv to byla stavba dost velká, bylo jakýmsi střediskem Apačů z kmene Mescalerů. Tady bydlil náčelník, sem se všichni sjížděli k důležitým poradám, ale větší část kmene žila loveckým životem, pásli po okolí svá stáda, honili zvěř, zpracovávali kůže, vedli napůl kočovný život. Z puebla je navštěvoval jejich náčelník, svolával je a dával jim příkazy – jim, ale i ostatním kmenům, které ho uznávaly za nejvyššího náčelníka: Apačům z kmene Lianeros, Jiricallas, Taracones, Chiricahuas, Pinaleños, Mimbrenos, Lipans, Gleños, Apačům z Měděných hor, a dokonce i kmenům navajským, které apačského předáka sice nepovažovaly za svého náčelníka, ale přesto se jeho pokyny a radami obyčejně řídily.

Seděli jsme dlouho mlčky, než jsem ve tmě uslyšel Vinnetouův tlumený hlas:

„Zapomene můj bratr Old Shatterhand, že jsme byli jeho nepřátelé?“

„Už jsem zapomněl.“

„Ano, to jsi už řekl. Ale jsou urážky, které člověk neodpustí nikdy a nikomu.“

„Vy jste se takové urážky nedopustili.“

„Dopustili.“

„Kdy?“

„Když jsme tě poprvé viděli. Neplivl ti snad můj otec do tváře?“

„Ano, udělal to... Ale proč bych mu to neměl odpustit?“

„Slinu v tváři může bojovník smýt jen krví.“

„Vinnetou ať si nedělá žádné starosti. Zapomněl jsem, že se to stalo. Pustil bych ho snad, kdybych se toužil pomstít, když jsem ho měl v rukách?“

„Ano. Všichni jsme se divili tomu, co jsi udělal.“

„Jak bych mohl neodpustit tvému otci? Prosím Vinnetou, aby o tom již nemluvil.“

„Musím o tom mluvit,“ zavrtěl hlavou.

„Proč?“

„Neznáš ještě zvyky rudých mužů. Žádný bojovník nepřiznává rád svou chybu, a tím spíš ji *nesmí* přiznat náčelník. Inču-čuna ví, že nebyl v právu, je však náčelníkem a nemůže přijít a požádat tě o prominutí. Uložil mi, abych s tebou o té věci promluvil. Vinnetou tě prosí za prominutí na místě svého otce.“

„Přece jsem ti řekl, abychom o tom dál nemluvíli.“

„Můj bratr je velkomyslný a šlechetný. Nikdy mu to nezapomeneme.“ Stiskl jsem Vinnetouovi ruku a položil si prst na ústa. Po chvíli jsem promluvil.

„Chtěl bych se tě na něco zeptat. Pověz mi, zda přijmete do kme-
ne také mé přátele?“

„Ne, to není možné. Ale oni jsou našimi přáteli a my s nimi zítra vykouříme dýmku míru. V tvé zemi není zvykem kouřit kalumet při uzavírání přátelství?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Bílí mužové jsou tedy všichni bratři a přátelé? Nepotřebují stvrzovat přátelství kouřem dýmky? Nevedou mezi sebou žádné boje?“

„To ne,“ řekl jsem. „Bojují mezi sebou také, a bohužel dost často.“

„I když věří, že člověk nemá nenávidět ani své nepřátele?“ podivil se Vinnetou. „Pak nejsou vůbec lepší než rudí muži!“ prohlásil velmi rozhodně, a hned se vyptával dál: „Proč odešel můj bratr ze země bílých mužů za velikou vodou?“

Indiáni nemívají ve zvyku klást podobné otázky. Vinnetou ale byl teď mým bratrem, měl tedy právo vědět o mně všechno – ovšem

jistě by se neptal jen ze zvědavosti. Mělo to určitě nějaký hlubší důvod.

Chvilí jsem přemýšlel, než jsem odpověděl.

„Nevím, jak bych to svému bratru vysvětlil,“ přiznal jsem. „Myslí jsem, že bych tu mohl být šťastnější.“

„Šťastnější?“ hlesl tiše Apač. „Co je to štěstí...“

„Rozumím svému bratru. Ale ať uváží, že člověk, který chce získat bohatství tím, že...“

Nedovolil mi, abych domluvil. Pustil mou ruku, udělal jakýsi nespokojený posunek a v jeho obličejí se objevil výraz zklamání.

„Bohatství,“ řekl zatrpklým hlasem. „Mýlíš se, jestli se domníváš, že bohatství tě udělá šťastným člověkem. Víím, že rudým mužům přineslo zlato jen neštěstí a příkoří. Bledé tváře začaly toužit po bohatství této země a od těch dob berou rudým mužům zemi, loupí ji kus po kuse a hubí rudé muže. Jednoho dne pro jejich touhu po bohatství rudí muži zemřou. Zlato ničí můj lid, zlato je příčinou naší smrti. Můj bratr nechť po něm netouží.“

„Netoužím po něm,“ opáčil jsem.

„Avšak řekl jsi, že člověk chce získat bohatství.“

„Ne, nedopověděl jsem, co jsem měl na mysli,“ zavrtěl jsem hlavou. „Člověk není bohatý tím, kolik má zlata v kapse nebo kolik mu patří půdy či koní nebo kolika lidem poroučí. Člověk je bohatý taky tím, jak je moudrý, jak je vážený u jiných lidí, jak je spravedlivý!“

„Uff!“ oddychl si Vinnetou. „Můj bratr promluvil velmi krásně. Je bohatství, o kterém nyní mluví, bohatstvím, za nímž přijel do země rudých mužů?“

„Ano, Vinnetou,“ přitakal jsem. „To jsem chtěl říct.“

„Ale proč se tedy přidal Old Shatterhand ke zlodějům země? Což nevěděl, že se dopouštějí zločinu na rudých mužích?“

„Máš pravdu, Vinnetou...“ Bylo mi těžké se k tomu přiznat, ale chtěl jsem být upřímný. „Já jsem na to tehdy nepomyslel. Byl jsem rád, že se stanu *surveyorem*, že budu mít dobré zaměstnání.“

„Ach, dostával jsi za svou práci plat? Dostal jsi za ni zapláceno hned, nebo jsi měl čekat, až bude všechno hotovo?“

„Když mě přijímali do práce, dostal jsem menší zálohu a výstroj. Za práci nám slíbili vyplatit peníze, až odevzdáme hotové plány.“

„O to jsi nyní přišel.“

„Ano.“

„Dostal bys hodně peněz?“

„Co je to hodně peněz?“ Pokrčil jsem rameny. „Nejsem zámožný člověk, pro mě ta suma byla dost velká.“

Vinnetou chvíli mlčel.

„Mrzí mě to,“ prohlásil. „Kolik dní vám chybělo, abyste svou práci dokončili?“

„Stačilo málo – dva tři dny.“

„Uff! Kdybych tě tehdy znal, zaútočili bychom na Kiowy později.“

„Abychom mohli ukradnout vaši půdu?“ namítl jsem jeho vlastními slovy.

„Abyste mohli *rozměřit* naši půdu,“ opravil mě. „Toho se ještě nebojíme. Víme, že to, co kreslíte do map, nám neškodí. Teprve když se objeví muži s krumpáči a lopatami, začíná krádež. A potom, když začínají bledé tváře stavět svou železnou dráhu.“

Znovu se na okamžik odmlčel a pak se zeptal: „Kdybys měl dostat zaplacen, musel bys odevzdat papíry se svými kresbami a mapy?“

Přisvědčil jsem.

„Uff! Pak jsi utrpěl velkou ztrátu, protože všechny papíry a mapy jsme zničili!“

„Přístroje také?“

„Ne. Vinnetou nenavštěvoval školy pro bledé tváře, ale ví dobře, že přístroje, které jste měli, jsou drahé a cenné. Poručil Apačům, aby je nerozbíjeli. Jsou dobře uschovány a Old Shatterhand je všechny dostane v pořádku nazpět.“

„Děkuji ti za to! Vrátím je zpátky těm, kteří mi je svěřili.“

„Škoda že nebudeš moci vrátit i mapy a papíry, které jsme zničili.“

„Vrátím i ty,“ řekl jsem. „Zaznamenával jsem všechno rozměřování dvojmo. Je na papírech, které jsem měl u sebe, a na tvůj příkaz mi zůstaly. Za to ti musím poděkovat.“

„Uff! Uff!“

Jediným výkřikem dal Vinnetou najevo svůj údiv i své uspokojení. K mému úžasu tím považoval náš rozhovor za skončený. Zvedl se, pokynul mi a tiše jsme se vraceli nazpět do puebla. Teprve při rozloučení, při posledním stisku ruky poznamenal:

„Můj bratr utrpěl škodu, ale Vinnetou mu všechno vynahradí. Avšak nejdřív ať myslí můj bílý bratr na to, aby se zotavil. Vytrpěl mnoho a musí si řádně odpočinout.“

Dýmku míru s mými dobrými kamarády Hawkensem, Parkerem a Stonem vykouřili Apačové hned nazítří. Vedly se obvyklé řeči, jaksepatří zdoluhavé a slavnostní, proslovila se vzájemná ujištění o skálopevném přátelství pro všechny budoucí časy. Mluvil Inčučuna, Vinnetou, Dick Stone a Will Parker, ale největší úspěch sklidil malý Sam. Prošpikoval svou řeč tolika vtipy, že shromáždění Apačů mělo co dělat, aby uchovalo předepsanou důstojnou tvář. Samozřejmě že milý Sam neopomněl využít své řeči k tomu, aby taky promluvil několik zlatých slov mně do duše. Mával pravicí a hřímal, až se hory otrásaly:

„Vy jste vlastně ohromně potměšilý chlap, *sir!*“ vyčítal mi docela veřejně. „Copak se takhle neupřímně chová člověk ke svým nejlepším přátelům? Kdo jste vůbec byl, když jsme vás vytáhli ze Saint Louisu? Domácí učitel, ubožák, který vtlouká dětičkám do hlavy jednou násobilku a podruhé abecedu. Ještě dnes byste tam dřepěl na židlička a fukal tužkou do stolu, nebýt nás, jen to tady přiznejte! A co my? Vytáhli jsme vás odtud, piplali vás s andělskou něžností a ukázali vám savanu. Čípak je to zásluha, že se vám začalo rozsvěcet v hlavě? Vždyť jste v nás měl tátu, mámu a všechny tety a strejčky dohromady. Jenže vy jste provozoval klidně i to, co jsme vám výslovně zakázali! Kdybych měl vypočítat jen z polovičky, co jste nám všechno natopil, seděli bychom tu tři dny! Nejhorší ze všeho bylo, že

jste tajně odřízl dva apačské náčelníky a nám o tom ani nemuk! To vám nezapomenu, dokud budu vězet v téhle kůži. Však jsme to taky dopracovali! Teď tady kvůli vám dřepíme v tomhle pueblu, tváře jako slabikáře, máme se k světu jak valibuci a musíme si cpát vnitřnosti všelijakými indiánskými pochoutkami, které nám co nevidět úplně zkazí žaludek. A k tomu se musíme dívat na to, jak z vás, polovičního *greenhorna*, tady dělají báječného bojovníka! Máte štěstí, že lidská láska je divná jako každá pořádná ženská: trápí vás, a přece jí to nakonec nemáte za zlé. Nastavte tedy uši, *sir*: pro tentokrát vám ještě všechno prošlo, nevyvrhli jsme vás ze svého středu ani ze svých srdcí, samozřejmě jen proto, že pořád ještě doufáme, že přijдете k rozumu a polepšíte se – jestli se nepletu! Tady vám podávám ruku, *sir*, važte si toho a slibte mi, že se úplně polepšíte a že mi budete dělat jen samou radost!”

Měl jsem co dělat, abych se při té řeči nerozesmál na celé kolo. Stíkl jsem Samovi ruku a řekl rychle:

„Slibuji vám, Same, že se budu snažit, abych vám dělal samou radost. Buďte se snažit, abych se co nejvíc podobal svému velkému zářnému příkladu a vzoru, abych se zkrátka a dobře stal co nejdřív druhým Samem Hawkensem.“

„Tššš!“ zarazil mě mužík. „Co vás to napadá! To byste se snažil o něco úplně zbytečného! Takový zelenáč, a chtěl by se stát co nejdřív druhým Hawkensem! Holá nemožnost, vážený! To by rovnou mohla chtít rosnička jít kuňkat do dvorní opery...“

Konečně to jeden z nás nevydržel a propukl v hlasitý smích. Byl to Dick Stone. Šťouchl přátelsky Sama pod žebra a rozchechtal se na celé kolo.

„Stop!“ zajíkal se smíchy, „nech už toho, ty jedna plechová hubo! Kdo má vydržet poslouchat ty tvoje šplechty! Vždyť všechno převrátíš naruby jak starou rukavici! Já být na Old Shatterhandově místě, tak bych ti toho *greenhorna* už jednou jaksepatří osladil!“

„Prosím tě – jako bych nemluvil čistočistou pravdu! Nakonec si troufneš říct, že je *westman* jako já.“

„To si tedy troufnu!“ Dick Stone si utíral oči zaslzené od smíchu. „Měl bys mu denně děkovat za svůj život. A vůbec: ze stovky *west-manů* by v té včerejší zkoušce tak jako Old Shatterhand neobstál možná ani jeden! Tys ho měl chránit, starouši, a zatím chránil on tebe... jestli se nepletu! Zapiš si to jednou provždycky pod tu svou starou falešnou kšticí: kdyby nebylo Old Shatterhanda, dávno bys tady neseděl ve vlastní kůži!“

„Tos mi toho pověděl!“ zlobil se mužík. „A tu falešnou kšticí si nech od cesty! Má paruka není vůbec falešná, náhodou je úplně pravá. Můžu tě o tom názorně přesvědčit! Koukej se dívat!“

Zajel rukama pod svou umělou hřívu, strhl ji z hlavy a strčil ji Dicku Stoneovi až pod nos.

„Vidíš!“

„Dáš pryč tu vypelichanou starou kůži!“ oháněl se Dick Stone a zacpával si zoufale nos, jako by mu ta ozdoba Samovy kulaťoučké hlavy nesnesitelně páchla.

Trapper vrazil paruku zase zpátky, kam patřila, rozhlédl se vítězně kolem sebe a s bolestnou výčitkou v hlase namířil prst na svého starého druha:

„To jsem od tebe nečekal, kamaráde! To jsem si nezasloužil! A vůbec – nikdo z vás neumí ocenit starého Sama Hawkense. Nerozumíte jeho duši! Za to vás teď stihne mé opovržení – uchýlím se ke své rozumné věrné Mary a poohlédnu se, jestli se jí vede tak mizerně jako mně.“

Zatvářil se velice zhrzeně, mávl nad námi všemi rukou jako nad beznadějnými případy a odkolébal se s hrdě vztyčenou hlavou pryč. Dick Stone pobaveně krčil rameny, ale usmíval se jako všichni ostatní. Dokonce i Vinnetou, obvykle tak vážný, se nezdržel a usmíval se, zdálo se mi, aspoň koutkem úst.

17. Hosty u Apačů

Po dnech napětí přišly dny klidu, volnosti a oddechu. Sam Hawkens a oba jeho přátelé jich využili dosyta, vychutnávali apačské pohostinství doslova jako labužníci. Jídlo, projížďky (Sam Hawkens denně cvičil svou Mary, prý aby se naučila vážit si všech jemností jeho jízdy), pak zase jídlo, zase projížďky, rybolov, procházky lesem – tak se to opakovalo ze dne na den.

Já jsem si však ani v nejmenším takhle příjemně nehověl, měl jsem naopak napilno jako málokdy předtím. Začal jsem totiž chodit do školy, abych se dokonale seznámil se vším, co potřebuje lovec na Divokém západě, a to k nejlepšímu učiteli – k Vinnetouovi. A byla to opravdu perná vysoká škola! Bývali jsme venku v prérii a v lesích často celé dny, prolézali okolní lesy i skalní úžlabiny a já jsem se cvičil v rychlé jízdě i v šplhání po srázech, učil se nalézat stopy a zahlazovat je, nepozorovaně se plížit, využívat každého kousku přírody k vlastní ochraně, prostě – prodělával jsem polní cvičení, jak má být. Často se ode mě Vinnetou odděloval a dával mi úkol, abych ho vypátral, ležícího nehybně v houští nebo skrytého někde v bažinách u břehů Ria Pecos. Nenechal bez upozornění žádnou mou chybu, ani tu nejmenší, všechno mi sám ukazoval a předváděl na desítkách názorných příkladů a já jsem ho nadšeně poslouchal jako žák učitele, o němž ví, že se dokonale vyzná a že své věci dokonale rozumí. Nikdy mě jediným slovem nepochválil, nikdy mi zvýšeným hlasem nic nevytkl. Ve všem, co souviselo s životem přírody, se savanou, horami, lesy, se vyznal mistrovsky. A mistrovsky taky uměl do těch znalostí zasvěcovat.

Jak často jsem přišel domů k smrti unavený, s tělem jakoby rozlámaným, toužícím jen po spánku a po jediném dni odpočinku! A přece mi nepopřál klidu ani pak, druhý den následovala stejně namáhavá výprava, nebo ještě namáhavější, a večer, když už jsem se těšil na chvíli oddechu, přišly ještě hodiny řečí. Chtěl jsem se naučit apačsky, dostal jsem tedy dva učitele a učitelku: Nšo-či mě zasvěco-

vala do nářečí Mescalerů, Inču-čuna mě seznamoval s nářečím Llanerů a Vinnetou mě učil navajsky.

Tak plynul den za dnem, jednou nebo dvakrát se k nám přidal sám Inču-čuna a jindy, zvlášť když jsme se nevzdalovali příliš daleko od puebla, nás doprovázela i Nšo-či. Když jsme jednou podnikli takovou společnou výpravu do nepřilíš vzdáleného lesa, Vinnetou mě vyzval, abych se asi na čtvrt hodiny vzdálil. Nšo-či se prý ukryje a mým úkolem bude, abych našel její stopu a její úkryt. Vrátil jsem se v smluvené lhůtě, ale po Nšo-či jako by se slehla země. Stopy na místě, kde jsme seděli a kde jsem opustil Vinnetou se sestrou, byly sice zřetelné, avšak v okolí, ať jsem se namáhal, jak namáhal, jsem nenašel ani jediný otisk Nšo-čina mokasínu. Měkká půda byla netknutá, nikde ani ohnuté stéblo trávy, ani čerstvě rozšlápnutá větvička, ani rýha v husté trávě! Jen otisk Vinnetouova mokasínu jsem našel – ale ten jsem neměl hledat! Jak jsem tak stál a usilovně pátral kolem, napadla mě najednou zvláštní myšlenka. Zdálo se mi, že na jednom místě vypadá Vinnetouova stopa hlubší, vrytější do země. Ano – co když Vinnetou vzal Nšo-či do náručí a někam ji odnesl? Pak ovšem bych neměl hledat stopu indiánky při zemi, ale někde nahoře – zlámaná větvička nebo utržený kus křoví by mi spíš prozradily jejich cestu. Od té chvíle jsem víc než otisky na zemi sledoval porosty, keře a roštiny kolem. A opravdu! Na několika místech jsem objevil docela čerstvě utržené lístky na větvích, ulámané konce – znamení, která by za sebou Vinnetou nikdy nezanechal, kdyby šel sám. Ale jestli skutečně nesl sestru, pak neměl volné ruce a nemohl zahlazovat stopu po cestě, kudy se ubíral.

Prodral jsem se roštím a stopa rovná jak čára mě vedla k slunečné lesní pasece. Tam někde na druhé straně v nějakém křoví asi sedí, klidní a spokojení, že se jim podařilo připravit mi – podle jejich mínění – úkol nad mé síly. Dobrá, schovám se jim tedy sám a překvapím je, řekl jsem si. Přepízlížil jsem se opatrně pasekou a hledal Vinnetouovu stopu. Kdyby šel s Nšo-či dál, musela by tu někde být. Jestli ji ale nenajdu, bude to bezpečné znamení, že se tu v okolí oba ukryli. Plazil jsem se v okruhu kolem křovisek za pasekou, ale žád-

ný otisk mokasínu jsem neobjevil. Oba se tedy schovali nepochybně tady, a nejspíš někde na kraji té malé planinky, kam vedla stopa kolem křoví.

Tiše, pomalu jsem se tam sunul. Dával jsem pozor jak ostříž, abych ani nejnepatrnějším šramotem nevzbudil pozornost. Dotáhl jsem se – pomalu jako želva – až ke skupině keřů, za nimiž, uprostřed divokých trnek, oba seděli. Byli zády ke mně, čekali mě z druhé strany paseky, a tlumeně si spolu povídali. Byl jsem skoro u nich a užuž jsem se chtěl natáhnout a vzít Vinnetoua nečekaně za ruku, když jsem v tom šepotu zaslechl něco, co mě zarazilo:

„Půjdu pro něho,“ šeptal Vinnetou.

„Nechod!“ odporovala mu sestra. „On určitě přijde sám.“

Viděl jsem, jak Vinnetou s úsměvem vrtí hlavou.

„Nepřijde.“

„Přijde!“

„Má sestra se mýlí. On chápe všechno velice rychle a mnoho věcí se naučil. Ale jak by mohl najít stopu, která vede vzduchem?“

„Najde ji. Můj bratr mi nedávno sám řekl, že Old Shatterhanda již nelze zmást stopou. Proč nyní říká opak?“

„Jeho oči umí nalézt každou stopu. Ale já jsem mu dal dnes těžší úkol. Musil by umět číst nejen stopy, ale i myšlenky.“

„Přijde přesto,“ trvala na svém Nšo-či. „Přijde na všechno, nač je třeba přijít.“

Nezapírám, že mi to v tom okamžiku zalichotilo.

Vinnetou přikývl:

„Ano. Jen na jedno dosud Selwikhi-lata nepřišel, ačkoliv Vinnetou by byl rád, kdyby na to přišel. Víš, o čem mluvím?“

„Vím.“

„Přáli bychom si to všichni!“

Chtěl jsem se právě sourozencům ukázat, ale poslední slova mě znovu přinutila, abych zůstal dál ve svém úkrytu. Přání? Jaké přání by mohli mít? Jaké přání bych jim já nevyplnil? A jak to, že je přede mnou nikdy nevyslovili? Myslili, že bych je nevyplnil? A proč? Zajímalo mě to a doufal jsem, že se z dalšího rozhovoru dozvím víc.

„Můj bratr Vinnetou již o té věci s Old Shatterhandem mluvil?“ ozvala se po malé chvíli Nšo-či.

„Ne.“

„A náš otec?“

„Chtěl to udělat, ale já jsem mu v tom zabránil.“

„Proč? Nšo-či miluje bledou tvář. A je dcerou nejvyššího náčelníka Apačů.“

„Ano, to je pravda, a ona je ještě víc. Každý muž by musel být šťastný, kdyby se dcera Inču-čuny chtěla stát jeho *squaw* – jenom Old Shatterhand nikoli.“

„Jak to může Vinnetou říct, když o tom s Old Shatterhandem nemluvil?“

„Vím to, protože ho znám. On není jako ostatní bledé tváře. On touží po věcech, po kterých jiní netouží. Nevezme si za ženu žádnou indiánku.“

„To ti řekl?“

„Ne.“

„Jeho srdce snad náleží nějaké bílé ženě?“

„Ne.“

„Jak to můžeš vědět?“

„Mluvili jsme o tom a Vinnetou ví, že Old Shatterhandovo srdce dosud nepromluvalo.“

„Promluví ke mně!“

„Má sestra ať se neoddává klamu! Old Shatterhand myslí a cítí jinak. *Squaw*, kterou si vybere, musí být mezi ženami tím, čím on je mezi muži.“

„Já taková nejsem?“

„Ano, mezi rudými dívkami ano. Má sestra je všechny převyšuje. Avšak co jsi slyšela a viděla? Co ses naučila? Umíš všechno a znáš všechno, co má umět a znát rudá dívka, anebo mnohem víc, ale neznáš skoro nic z toho, co znají bílé *squaw*. Old Shatterhand se nedá oklamat krásou tváře. On touží po jiných věcech, které u rudých dívek nemůže nalézt.“

Sklopila hlavu a mlčela. Vinnetou ji něžně pohladil po tváři.

„Způsobil jsem bolest srdci své sestry. Ale Vinnetou je zvyklý říkat pravdu, i když není příjemná. A možná že zná cestu, která dovede Nšo-či k cíli.“ Nedočkavě zvedla hlavu.

„Řekni mi ji!“ řekla rychle.

„Má sestra by musela jít do velkého města bílých mužů, aby se naučila všemu, co znají bílé *squaw*.“

„Ano? Nšo-či tam půjde! Velmi brzy, ano? Splní mi Vinnetou mou prosbu a promluví o tom s Inču-čunou? Poprosím ho, aby mi dovolil odejít do města bledých tváří! Víím, že mě neodmítnete, on je –“

Víc jsem neslyšel.

Stáhl jsem se rychle zpátky a bylo mi stydno, že jsem ten hovor vyslechl. Jak jsem byl rád, že mě nezpozorovali! Jak by to bylo trapné i pro mě!

Vracel jsem se dvojnásob opatrně. Jediný špatný pohyb, a zvuk lámající se větvičky by prozradil, že jsem vyslechl nejtajnější tajemství mladého indiánského děvčete. A kdyby se to stalo – nu, asi bych své přátele musel opustit.

Konečně jsem se dostal dost daleko a mohl jsem zase vstát a vrátit se po stopě až na mýtinu. Přiložil jsem dlaně k ústům a zahoukal.

„Můj bratr Vinnetou ať vyjde!“ zavolal jsem.

Nic se nepohnulo.

„Můj bratr Vinnetou ať vyjde,“ zvolal jsem znova, „vidím ho – sedí v křoví pod divokými trnkami. Mám za ním snad přijít?“

Teď se pohnuly větve u křoví, Vinnetou je rozhrnul. Ano, ukázal se mi sám, chtěl se ještě pokusit zatajit Nšo-činu přítomnost. Pokynul malinko rukou a zahrál překvapení:

„Můj bratr Old Shatterhand našel Nšo-či?“

„Ano – je tam ve křoví, vedla mě její stopa.“

„Tys našel její stopu?“ V jeho hlase zněl údiv. Nevěděl v tom okamžiku, co si má myslet. „Má sestra šla velmi opatrně – nezanechala žádnou stopu,“ řekl.

„Mýlíš se! Zanechala stopu a spatřil jsem ji. Musel jsem však hledat jinde než na zemi! Nšo-či se jí nedotkla, ale nedávala dost pozor a ulomila několik větvíček. Ty jsi ji nesl v náručí!“

„Uff!“ Vinnetou málem vykřikl údivem. „Já jsem ji nesl? Kdo ti to řekl?“

„Ty sám. Tvé stopy. Všiml jsem si, že byly hlubší než jindy. Byl jsi těžší a zabořil ses hlouběji do země. Nenašel jsem však nikde otisk Nšo-čina mokasínu. Nesl jsi tedy ji!“

„Uff! Uff!“ Vinnetouův údiv stoupal. Ale ještě se pokusil mě zmást. „Něco tě spletlo. Měl by ses vrátit a prohlédnout stopu znova!“

Zavrtěl jsem hlavou a ukázal rukou ke křoví.

„To by bylo zbytečné. Je tam, kde jsi seděl ty. Přivedu ti ji!“

Udělal jsem dva nebo tři kroky směrem ke křoví, když se rozhrnuly větve a Nšo-či se sama ukázala. Její hlas prozrazoval uspokojení:

„Netvrdila jsem svému bratru, že Old Shatterhand mě určitě vypátrá?“

„Ano, má sestra měla pravdu, mýlil jsem se,“ připustil Vinnetou. „Můj bílý bratr umí číst nejen stopy, ale i myšlenky, o kterých stopy hovoří. Naučil se už všemu.“

„Vinnetou mě svými slovy zahanbuje,“ odpověděl jsem. „Je toho ještě mnoho, co se od něho musím teprve naučit.“

Byla to vlastně první pochvala, kterou jsem z jeho úst zaslechl, a byl jsem v té chvíli na jeho slova tak hrdý jako... zkrátka jako ještě nikdy na nic v životě.

Večer mi Vinnetou přinesl jako výraz uznání pravý indiánský oblek, pravou koženou kazajku a kalhoty s červeným vyšíváním.

„Ušila ho má sestra Nšo-či,“ řekl, když mi ho dával. „Starý oblek už není pro Old Shatterhanda dost dobrý.“

V rozpacích jsem se prohlížel a opravdu, mé šaty byly hodně sešlé, dokonce i pro nepřilíš náročný indiánský vkus. Kdyby mě v nich někdo potkal v evropském městě, dal by mě asi zatknout jako podezřelého pobudu. A přece jsem v té chvíli váhal. Nšo-či ten oblek ušila, ale - směl jsem ho právě *já* přijmout? Myslím, že Vinnetou z mých rozpaků něco vytušil, protože rychle dodal:

„Sám jsem řekl Nšo-či, aby ho pro tebe ušila. Můžeš jej přijmout jako dárek od Vinnetoua, kterému jsi zachránil život.“

„Děkuji ti. Děkuji tobě i Nšo-či,“ odpověděl jsem a na jeho žádost jsem si oblek hned vyzkoušel.

Padl mi jako ulitý, ani nejlepší newyorský krejčí by ho neušil líp. Cítil jsem se v něm volně a pohodlně, vyhovoval každému mému pohybu, a přitom byl vypracovaný s dokonalou přesností. Když jsem se v něm ukázal Nšo-či, pochválil jsem její práci tak upřímně, že nevěděla kam s očima.

Dva nebo tři dny nato jsem se procházel na břehu Ria Pecos. Vzal jsem si s sebou tomahavk a cvičil se trochu v házení. Byl jsem právě v nejlepší, když jsem zpozoroval, že se ke mně žene nějaká postava. Ten človíček měl na sobě zbrusu nový indiánský oblek s párem přímo obrovských holínek a vykračoval si tak sebevědomě, jako by byl přinejmenším náčelníkem všech indiánských kmenů v Americe. Všechno se na něm jen blýskalo, a jenom stará promaštěná plstěná hučka se žalostně zplihlou střechou, rozcuchané houštiny vousů na bradě, nos jako okurka a dvě mazaná očka připomínaly, že mám před sebou starého dobrého Sama Hawkense. Nafoukl se přede mnou jak páv, vypjal se na špičky svých křivých, hubených nožiček a s úžasnou hrdostí mi položil otázku:

„*Sir*, poznáváte muže, který stojí právě teď před vámi?“

„Hm, hm,“ zatvářil jsem se náramně hlubokomyslně.

„To se musím nejdřív podívat!“

Vzal jsem ho za rameno, třikrát ho otočil kolem osy, proklepal ho přitom pohledem ze všech stran odshora až dolů a nakonec jsem vynesl s profesorskou vážností rozsudek:

„Tak jestli se nepletu... tohle vypadá, že by to mohl být sám Sam Hawkens!“

„*Yes mylord!*“ maličký lovec mi shovívavě potvrdil domněnku. „Nepletete se, tentokrát ne! Jsem to já, v celé své slávě a tělesné nádeře! A jestlipak na mně něco pozorujete?“

„Zbrusu nový oblek, Same!“

„To bych řekl!“

„A jak jste k němu přišel?“

„Docela lehce. To je ta medvědí kůže, co jste mi daroval!“

„To vidím, Same. Ale kdo vám to ušil? Přece je to něčí práce? Nějaká osoba to musela dát dohromady?“

„Říkáte osoba! No, ona to je spíš osůbka než osoba!“

„Osůbka?“

„Ovšem! Vy neznáte Kliunu-aiai? Je to krasavice!“

„Kliuna-aiai? To znamená – Měsíc? Jméno, že? Jméno dívky nebo ženy?“

„Dívky, a ženy taky. Vlastně ani jedno, ani druhé,“ vysvětlil poněkud zmateně Sam.

Opravdu jsem z toho nebyl moudrý.

„Tak to asi nejspíš bude bába!“

„Nesmysl!“ zlobil se mužík. „Když říkám, že je to žena i dívka, nebo ani to, ani to, tak to může být jen to třetí: *vdova*. Ubohá opuštěná vdova po jednom Apačovi, kterého poslali Kiowové právě nedávno do věčných lovišť!“

„Teď tomu rozumím!“ zdvihl jsem obočí. „Že vy ji chcete, Same, v tom bolu trochu utěšit?“

„Yes, sir,“ přikývl vážně starý *trapper*. „Vůbec mi to není proti srsti! Hodil jsem po ní okem, vlastně oběma očima, a ona...“

„Ale Same, snad nemyslíte, že si vezmete indiánku?“

„No – a co z toho? Já bych si vzal i černošku, jen by nesměla být celá černá! A konečně, tahle Kliuna-aiai je báječná partie, vydělává kůžu nejlíp z celé vesnice, rozumíte? Rozený koželuh!“

„A vy se taky chcete dát vydělat, Same?“ šklebil jsem se.

„Bez vtipů, *sir*, prosil bych bez vtipů! Tohle je vážná věc. Šťastný rodinný kroužek, rozumíte mi? A má vám takový krásný kulačoučký obličej – jako ten měsíček!“

„V které čtvrti, Same?“ popichoval jsem ho dál.

„Kššš!“ ohnal se po mně mužík rukávem. „Jako úplněk, milý *sir*, a já si ji vezmu, jestli se nepletu!“

„No dobře, dobře, doufejme, že z toho nebude hned nový měsíc... hihhi! A poslyšte, jak jste k ní vůbec přišel?“

„Právě přes to vydělávání, *sir!* Ptal jsem se, kdo tady umí nejlíp koželužskou práci. A oni mi řekli: Kliuna-ai. Tak jsem šel za ní a ona hned začala vrhat takové pohledy.“

„Na tu medvědí kůži?“

„Na mě!“

„To má tedy vkus, *Same!* To se musí nechat!“

„Samozřejmě, *sir!* A jak je šikovná! Jen se podívejte na ty šaty! Sedí mi – co?“

„Fešák, *Same!*“

„Vypadám snad jako *gentleman*, ne? Byla taky celá pryč, když mě v tom uviděla! Já vám tvrdím, že si ji vezmu!“

„Poslyšte, *Same*, a kam jste dal staré šaty?“

„Zahodil jsem je!“

„A mně jste vykládal, že byste je nedal pryč ani za nic!“

„To bylo, *sir*, to bylo. To jsem ještě neznal Kliunu-ai. Časy se mění. *So it is!*“

Malý vousatý náčelník se otočil na patě a capal na svých křivých nožičkách hrdopyšně pryč. Neměl jsem o indiánskou vdovu žádné obavy. Stačilo se podívat na Sama, na jeho křivé nožky a na nos jako okurku, aby si člověk spočítal na pěti prstech, že indiánce přejdou brzy všechny chutě na vdavky.

Ještě na odchodu se mužík otočil a zamával mi rozjařeně na pozdrav. Za týden jsem potkal Hawkense dole pod pueblem. Vypadal velmi zamyšleně.

„Copak, copak, *Same*,“ oslovil jsem ho. „Táhnou vám hlavou nějaké astronomické úvahy?“

„Astronomické? Jak to myslíte?“

„No – vypadáte vážně! Někaké poruchy na vašem hvězdném nebi? Copak dělá váš měsíční úplněk?“

Sam mávl rozpačitě a trochu rozmrzele pravičkou.

„Zeptal jsem se, jestli si mě chce vzít!“

„No – a?“

„Řekla: Nikdy! Ale kdyby jen to! Má na mě nároky, *sir*! Mám jí platit!“

„Za co, Same?“

„Že pro mě vydělala kůži! Už jste to někdy slyšel? Šaty prý ušila na rozkaz Vinnetouův, ale tu koželužskou práci jsem si prý objednal sám!“

„Tak to nebylo z lásky?“ divil jsem se naoko.

„Už je to tak,“ povzdechl si. „Kam jdete, *sir*! Pojedu s vámi!“

„To nepůjde, milý Same,“ řekl jsem. „Pozval mě Vinnetou na lov... A zkazil byste si své nádherné šaty!“

Pokyvoval hlavou:

„Dobře, dobře, ostatně máte pravdu: nějaká ta krev by to úplně pošpinila.“

Podal jsem Samovi ruku, ale on mě ještě chytil za loket a už na odchodu mi pošeptal:

„*Sir*, co říkáte, nebyly ty mé staré šaty... vlastně praktičtější?“

„To nevím, Same – možná že ano.“

„Možná, možná,“ bručel nespokojeně. „Docela určitě!“

V příštích dnech jsem viděl Sama jen zřídka. Zahlédl jsem ho tu a tam, ale jako by se mě stranil. A jednoho krásného dne se přede mnou malinký lovec objevil, tak jak jsem ho znal – ve svém starém záplatovaném kabátě, podobném tisíckrát vyspravovanému dědečkovu županu.

„Same, vy jste ty šaty nezahodil?“

„Ale ano! Zahodil, a zas jsem si pro ně došel!“

„To jste se musel nějak rozzlobit!“

„Že se ptáte! Rozzuřil jsem se! K nepříčetnosti!“

„Měsíček?“

„Dejte mi pokoj s astronomií! Nechci ji už ani vidět!“

Zatvářil jsem se nesmírně účastně:

„Něco vám udělala?“

„To bych řekl! Počkejte, až vám to budu vypravovat! Budete otvírat oči! Poslední dobou to s ní už nebylo k vydržení, kale se na mě nepodívala a nepromluvila se mnou vlídné slovíčko! Tak u ní včera

sedím a dívám se na ni a opírám se hlavou o dřevěný sloup. Musela tam být nejspíš nějaká tříška nebo čertvíco – prostě mé nádherné vlasy se o to zachytily! Vstanu, chci odejít, vtom cítím, jak mi to na lebce zadrhne, tak se otočím – a co myslíte, že jsem uviděl? Má krásná, úctyhodná čupřina ráčila viset na dřevě!“

Tiše jsem hvízdal a potřásl hlavou.

„A měsíček se rázem přestal usmívat, že?“ pochopil jsem Samovu tragédii.

„V tu ránu! Vyvalila vám oči, no – koukala na mě – jako – jako... jako na nějakého plešatce! A potom začala řvát, jako by ji bral na vidličky, že už jí nesmím přijít na oči!“ rozčiloval se mužík. „Představte si to, ona se zapřísahala, že si vezme jen toho, kdo má vlasy! Není to vyložená hloupost?“

Potřásl jsem jen hlavou.

„Hm, hm...“

„Zase to vaše hmhmhm!“ zlobil se. „Prosím vás, když se ženská vdává, tak snad jí může být jedno, jestli má muž vlasy na hlavě nebo na paruce, ne? Paruka je dokonce lepší, je to, řekl bych, vznešenější a... stojí to víc peněz! To si musí člověk umět pořídit, vlasy narostou každému hlupákovi!“

„Ale já bych jim, Same, přece jen dával taky přednost,“ zasmál jsem se. „Co se dá dělat, je to tak.“

„Čert vás vem, *sir!*“ Sam rozhodil rozzlobeně rukama. „Já si k vám jdu pro duchovní útěchu, a vy si ze mě děláte kašpary! Já bych vám přál, abyste měl co nejdřív taky paruku a aby vás od sebe vyhodila nějaká rudá vdovička! To byste viděl, jak to chutná! Mějte se dobře!“

Sebral se a utíkal pryč, jako by mu hořelo za patami.

„Same,“ křičel jsem za ním, „co jste udělal s tím krásným oblekem?“

Zlobil se na mě, ale otočil se:

„Poslal jsem jí ho zpátky! Nechci ho ani vidět! Chtěl jsem si ho vzít na svatbu, ale když ohrnuje nos – ať si ho nechá! *Howgh!*“

Tímhle *howgh* tedy skončily Samovy dobrodružné námluvy. Indiánská vdova zůstala bez Sama sama, a Sam sám nějakou dobu ještě truchlil, než si zvykl na svůj starý lovecký kabát. Jenže jeho smutek neměl příliš dlouhé trvání. Kdybych mu za pár týdnů připomněl jeho měsíční námluvy, asi by mi upíral nos mezi očima a tvrdil, že vlastně nechal Kliunu-ai on. Ať tak nebo tak, jako starý mládenec se cítil milý Sam Hawkens přece jenom nejlíp.

18. Na východ!

Navečer toho dne jsme seděli jako obvykle u Inču-čuny v jeho náčelnické místnosti. Vinnetou hned po večeri odešel cosi zařizovat a Inču-čuna byl nečekaně hovorný. Donesly se mu zprávy o Samových námluvách u krásné Kliuny-ai a zdlouhavě mi o tom vyprávěl – většinu toho jsem už samozřejmě znal přímo od Sama Hawkense. Zdálo se mi dost divné, že ta věc náčelníka tolik zajímá, a teprve po půlhodině mi jedna jeho poznámka prozradila, kam vlastně touhle oklikou míří.

„Souhlasil by Old Shatterhand, kdyby si Sam Hawkens vzal dceru Apačů? Myslí, že je správné, vezme-li si bílý muž za ženu rudou *squaw*?“

Hned mi bylo jasné, že to hlavní, co Inču-čunu zajímá, je *druhá* část jeho dotazu, který ovšem pronesl po indiánském způsobu naoko lhostejně, bezbarvým, nevzrušeným tónem. Jak jsem mu měl odpovědět?

„Záleží na okolnostech,“ řekl jsem po chvíli uvažování. „Je-li bílý muž přesvědčený, že si s rudou ženou porozumí, mají-li se oba rádi, nemůže jim rozdílná barva kůže vadit. Ale život bílých lidí, to Inču-čuna ví, se liší od života rudých kmenů a *squaw*, která by si vzala bělocha, by také musila přijmout jiné zvyky a jiné způsoby.“

„Ano,“ přikývl náčelník. „Je to však tak těžké, aby rudá dívka pochopila, jak žijí bledé tváře, a aby se tomu naučila?“

„To záleží na ní,“ odpověděl jsem. „Že by se nenaučila totéž, co umí bílé ženy? Proč ne?“

Náčelník dál potřásal hlavou. Zdálo se, že mu ještě pořád něco leží na srdci. Nakonec se odhodlal k další otázce:

„A ty sám, ty bys dal přednost bílé ženě, nebo rudé?“

„Těžko ti mohu odpovědět,“ usmál jsem se. „Mé srdce dosud nepromluvilo – jak říkáte vy, indiáni. Až se ozve, pak mi rozhodně nebude záležet na barvě kůže. Před Velkým duchem jsme si všichni rovni.“

„Howgh!“ Z Inču-čunových rtů splynul výraz uspokojení. „Můj bratr promluvil velmi správně. Všechno, co říká a dělá, je vždycky spravedlivé.“

Odechl jsem si. Nerad bych ho urazil, a ostatně přál jsem i Nšo-či všechno nejlepší. Byla milá, hezká i chytrá, ale já – i kdyby byla ještě hezčí a ještě chytřejší – jsem zatím na svatbu nepomýšlel. Upřímně řečeno, byl jsem docela rád, když Inču-čuna najednou změnil téma hovoru a pokynem ruky mi naznačil, abych ho následoval do jiné místnosti, o poschodí níž, kde jsem předtím ještě nikdy nebyl. Čekalo na mě překvapení – byly tu ve vzorném pořádku srovnány vedle sebe všechny naše měřicí přístroje a pomůcky.

„Old Shatterhand ať si prohlédne své věci, jestli některá nechybí nebo není poškozená,“ vyzval mě náčelník. „Myslili jsme, že budou naší medicínou. Dobře jsme je proto uschovali – můj bratr si je však nyní může vzít. Patří zase jemu!“

Chtěl jsem děkovat, ale on jen zavrtěl odmítavě hlavou.

„Můj bratr Old Shatterhand ať neděkuje. Pokládali jsme ho za nepřítele, avšak teď se stal naším bratrem. Musí tedy dostat všechno zpátky. Co hodlá s těmito předměty udělat?“

Byl jsem tak překvapený, že mi chvíli trvalo, než jsem byl s to odpovědět. „To ještě nevím,“ řekl jsem. „Ale rozhodně je odevzdám těm, kterým patří. Dovezu je do Saint Louisu.“

„Inču-čuna zná jméno tohoto města. Jeho syn Vinnetou je navštívil a vyprávěl mu o něm. Odjedeš tedy od nás?“

„Ne hned, ale budu muset.“

„To nám bude všem líto,“ řekl prostě a upřímně. „Stal ses naším bratrem a náčelníkem kmene. Myslili jsme, že u nás zůstaneš jako tvůj bratr Klekí-petra. Stal ses bratrem Vinnetouovým, jak si to přál náš bílý učitel. Chceš ho přesto opustit?“

„I bratři se musí někdy rozloučit. Často se rozcházejí, každého zavede osud na jinou stranu.“

„Avšak nakonec se vždycky zas sejdou!“ dodal Inču-čuna.

„Ano. Vy mě také znova uvidíte. Mé srdce mě k vám povede.“

„Moje duše se z toho raduje. Kdykoliv budeš mezi námi, bude vládnout v sídlech Apačů radost. Avšak kdybys zůstal – necítil by ses šťasten? Víš, že bychom ti dali všechno, oč bys nás požádal!“

Přemýšlel jsem nad odpovědí a pak mě napadlo jedno přirovnání:

„Podívej, ve větvích stromu hnízdí dva ptáci. Jeden se živí jeho plody, sídlí v jeho větvích a zdržuje se v jeho stínu. Avšak druhý potřebuje jinou výživu, a proto odlétá a nemůže zůstat na místě.“

„My bychom ti dali všechno, oč bys požádal. Nemusel bys odlétat,“ sliboval Inču-čuna. Tak velice stál o to, abych zůstal, abych se stal jakýmsi nástupcem Klekí-petry.

Zavrtěl jsem hlavou.

„Vím, o čem jsi mluvil. Také Klekí-petra býval někdy smutný a toužil po věcech, které jsme mu nemohli nabídnout. Ty jsi mladší, toužil bys dřív a víc, a proto nakonec odejdeš. Ale prosím tě, vrať se zas zpátky. Možná změníš svůj názor a poznáš, že by se ti s námi žilo spokojeněji...“

Zvedl ruku na znamení, že o téhle věci nechce už dál mluvit.

„Co budeš dělat v městě bledých tváří?“ načal z jiného soudku.

„To ještě nevím,“ přiznal jsem po pravdě.

„Zůstaneš u lidí, kteří připravují stezky pro ohnivého oře?“

„To určitě ne!“

„Uděláš dobře. Stal ses nyní bratrem rudých mužů a nesmíš pomáhat těm, kdo nás chtějí okrást o naši půdu. Z čeho však budeš živ? Ve městě budeš potřebovat peníze – a Vinnetou mi řekl, že nejsi bohatý. Vydělal by sis je, kdybychom vás nepřepadli; musíme ti to tedy vynahradit. Chceš zlato?“

Hleděl na mě pronikavě, jeho tvář najednou zpřísněla.

„Zlato? Vždyť jste mi žádné nevzali! Proč byste mi je měli dávat?“

Věděl jsem, že indiáni znají mnoho nalezišť drahých kovů, a bylo jisté, že také Inču-čuna dobře ví, kde hledat vzácné zlaté valounky, po kterých tak zběsile bažili bílí dobyvatelé. Ale nikdy jsem netoužil po bohatství a majetku, nikdy jsem nechtěl hromadit peníze a zlato,

i když jsem – nepopírám – byl vždycky toho přesvědčení, že s pomocí zlata se dá udělat také mnoho dobrých věcí. Jenže teď nebyla jistě vhodná chvíle, abych Inču-čunovi vysvětloval své názory.

„Ne, nevzali jsme ti žádné zlato, máš pravdu,“ řekl zvolna. „Ale zavinili jsme, že nedostaneš, co bys jinak dostal. Můžeme tě odškodnit. Říkám ti, tam v horách leží hromady zlata. Rudí mužové vědí, kde je mají hledat. Stačí, aby se sehnuli k zemi, a zvednou hroudu žlutého kovu. Chceš, aby ti Inču-čuna nějaké přinesl?“

Možná že jiný na mém místě by řekl ano – a nedostal by nic. Možná že jiný by přece jen zatoužil přinést si v kapse váček s malými třpytnými balvánky – a ztratil by u indiánů všechnu důvěru. Ne, mě nic takového ani nenapadlo. Zavrtěl jsem rozhodně hlavou.

„Děkuji ti,“ řekl jsem. „Netoužím po bohatství, které si člověk nezaslouží. Pravda, nemám plnou kapsu, ale kvůli tomu ještě hlady nezemřu. Až se vrátím, budu zas pracovat, vydělám si.“

Napětí v Inču-čunově tváři polevilo. Stíkl mi obě ramena:

„Tvá slova prozrazují, že jsme se nezmýlili. Zlatý prach, po kterém prahnou bílí zlatokopové, je prachem smrti a zmaru. Zabíjí tělo i ducha. Každý, kdo propadne jeho kouzlu, zahyne. Nikdy takový nebud! Inču-čuna tě chtěl vyzkoušet. Kdybys řekl, že zlato chceš, stejně by ti je nedal. Ale své peníze dostaneš. Dostaneš za svou práci mzdu, s kterou jsi počítal.“

„To není možné,“ uklouzlo mi.

„Inču-čuna si to přeje, tedy to možné je,“ prohlásil pevným hlasem. „Dokončíš práci, kterou jsi začal, a pak obdržíš odměnu, kterou ti slíbili.“ Podíval jsem se mu do tváře, udiveně, nedůvěřivě. Není to žert? Nebo zase nějaká zkouška? Jenže – copak by vůbec mohl indiánský náčelník tímhle způsobem vtipkovat?

„Můj bílý bratr nic neříká,“ přerušil náčelník chvíli ticha. „Není mu snad vhod má nabídka?“

„Jistěže je,“ vypravil jsem ze sebe. „Zdálo se mi jen... že žertuješ. Nedovedu pochopit... mám snad dokončit práci, pro kterou jsi chtěl mě a ostatní potrestat smrtí?“

„Neměl jsi tehdy souhlas těch, kterým náleží tato půda. Teď ti ten souhlas dávám. Já a můj syn Vinnetou, který mi o tobě všechno vyprávěl.“

„Ale potom přece... pak se tu vystaví trať... a přijdou běloši.“

Zadíval se před sebe, tvář se mu zasmušila, váhal několik okamžiků, než odpověděl:

„Máš pravdu. Ale my se neubráníme, aby nás znova a znova neokrádali. Nejdřív přijdou malé skupinky, jako byla ta vaše. Ty to však nezměníš, nic s tím nesvedeš. Nebo si myslíš, že bílí lidé přestanou stavět cestu ohnivému oři, když ty nedokončíš rozměřování?“

Sklonil jsem hlavu. Odpovídal jsem tiše, zahanbeně:

„Je to tak, jak říkáš. Já s tím nic nesvedu. Jednou tu stejně povede železnice.“

„Přijmi tedy mou nabídku! Sobě pomůžeš, a nám neuškodíš! Inču-čuna o tom již hovořil s Vinnetouem. Pojedeme s tebou a třicet našich bojovníků ti bude pomáhat. Až dílo dokončíš, doprovodí nás cestou na východ ke stezce vedoucí k městu Saint Louisu. Pak Inču-čuna vstoupí na kánoe poháněné párou a odjede do města.“

Tohle mě zcela ohromilo.

„Co řekl můj starší bratr? Rozuměl jsem mu dobře? Chce jet do města Saint Louisu?“

„Ano, pojedete s tebou, se synem a s dcerou.“

„Nšo-či pojedete také?“

„Inču-čunova dcera navštíví velké město bledých tváří a bude tam dlouhou dobu, protože se chce naučit všemu, co znají a umějí bílé ženy.“

V té chvíli jsem určitě nevypadal zvlášť duchaplně. Sám Inču-čuna, přes vážnost okamžiku, nepřemohl mírný úsměv.

„Vidím, že můj bílý bratr je mými slovy překvapený. Má snad námitky proti tomu, abychom ho doprovázeli? Ať řekne upřímně, co si myslí!“

„Ale ne - nemám vůbec žádné námitky,“ dostal jsem ze sebe konečně, „naopak, jsem rád, už proto, že se dostanu bezpečně do Saint

Louisu. A ještě větší radost mám z toho, že zůstaneme spolu, ale – opravdu myslíš vážně to, co jsi řekl?”

„*Howgh!*“ přisvědčil se vši důstojností náčelník. „Stane se tak, jak jsem pravil. Dokončíš práci a pak spolu odjedeme. Najde Nšo-či ve městě lidi, u kterých se bude moci učit a kde bude moci bydlet?”

„Ano, ano, to všechno zařídím. Inču-čuna jenom ať uváží, že blede tváře nemohou poskytnout dívce takové pohostinství, jaké dávají svým přátelům rudí muži.“

„Náčelník Apačů to ví,“ odpověděl. „Když blede tváře přijedou k nám, dostanou všechno, co potřebují, a my za to nic nežádáme. Když však přijedeme my do jejich sídlišť, musíme za všechno platit, a třeba dvakrát víc než blede tváře. A přitom často dostáváme horší věci než oni. I Nšo-či bude muset za všechno platit.“

„Bohužel je to tak,“ povzdychl jsem a jen jsem se tiše podívil, jak dobře je Inču-čuna se vším obeznámen. „Ale jestli dokončím svou práci a budu mít nějaké peníze, vy všichni budete mými hosty.“

Tentokrát Apačovo *Uff! Uff!* znělo dotčeně.

„Co si myslí Old Shatterhand o náčelníkovi Apačů? Řekl jsem mu, že známe místa, kde je ukryto mnoho zlata! Zajedeme do hor, kde jsou skaliska protkaná zlatými žilami, anebo do údolí, kam naplavily vody zlatý prach, ukrytý pod tenkou vrstvou země. Inču-čuna nebude mít peníze, až přijde do města, ale v jeho váčku bude tolik zlata, že se nebude muset nikoho doprošovat ani o kapku vody. Nšo-či bude moci zůstat ve městě bílých lidí mnoho jar a nebude trpět nikdy nedostatkem, protože bude mít od otce víc zlata, než kolik bude potřebovat.“

Na chvíli se odmlčel, než pokynul rukou, abychom se vrátili. Ale ještě než jsme vyšli z místnosti, zaskočil mě další otázkou:

„Kdy bude můj bratr připraven k odchodu?”

„Chceš odjet tak brzy?” podívil jsem se. „Já mohu kdykoliv.“

„Nesmíme odjezd dlouho odkládat. Je už skoro konec podzimu a brzy začne zima. Rudí bojovníci nepotřebují mnoho času, aby se připravili na sebedelší cestu. Bude-li Old Shatterhand souhlasit, vyrazíme pozítří ráno.“

„Souhlasím,“ řekl jsem, celý udivený, jak rychle chce Inču-čuna všechno vyřídit. „Musím si ovšem připravit koně, zásoby jídla...“

„To zařídí Vinnetou,“ přerušil mě náčelník. „Můj bílý bratr se nemusí o nic starat.“

Rozloučili jsme se stiskem ruky. Najednou se mě zmocnila jakási nedočkavost, horečka před cestou, chuť být už tam, kde vlastně začala moje dobrodružná pouť k Apačům. Byl jsem docela rád, když jsem u vchodu do své místnosti potkal Sama Hawkense. Aspoň mě trochu zabaví, řekl jsem si.

Mužík se tvářil nesmírně důležitě. Zašermoval mi ukazovákem před očima:

„Tak teď se připravte, *sir!* Padnete údivem do mdlob! Mám pro vás novinku!“

„Sem s ní, Same!“

„Jede se pryč! Pryč odtud, *sir!*“

Stoupl si na špičky, podepřel si ruce v bok a spokojeně se pohiňával.

„Pozdě, Same! Tuhle novinku už znám! Hádejte od koho? Přímou od Inču-čuny!“

Samova tvář jako by zklamáním splaskla.

„Vám taky člověk nemůže udělat žádné překvapení!“

„A s kým jste o tom mluvil vy, Same?“

„S Vinnetouem. Pojede taky, a Nšo-či jakbysmet! Dokonce až do Saint Louisu! Tedy co tam bude hledat za štěstí, to nevím, ale konečně, co mi je do toho. Z toho bude bolet hlava jedině Inču-čunu. Poslouchejte, není to vlastně obrovsky nádherná myšlenka, že dokončíme to rozměrování?“

„Víc než nádherná, Same. Především ušlechtilá.“

„Yes!“ přikývl mocně hlavou. „To jste řekl správně. A hlavně, že přijdete zas ke svým penězům, a my s vámi. A možná – *by Jove!* To je nápad! To byste...“ Něco si pro sebe mumlal a pak divže nevyhodil do vzduchu svou promaštěnou, opelichanou hučku. „*Sir,* já bych vám to ze srdce přál!“

„A co byste mi přál?“

„Aby vám vyplatili všechno do posledního centíku!“

„Nerozumím.“

„Já nevím, co je na tom k nerozumění!“ Mužikovi se rozjařením očička jen blýskala. „Když se práce udělá, musí se zaplatit. A musí se zaplatit komu? Tomu, kdo ji udělal! A protože jste ji udělal vy a ze všech rozměřovačů jste zůstal naživu taky jen vy, dostane všechny peníze kdo? No - taky vy!“

Zařukal jsem si kloubem ukazováčku na čelo.

„Vy máte nápady, Same! Jak si to představujete? Vždyť by se mi vysmáli!“

„Čerta by se vám vysmáli! To musíte umět chytnout za správný konec, synu! Udělal jste prokazatelně všechno sám - s tím se nedá nic dělat, to musíte využít.“

„Dejte pokoj. Zaprvé, ještě jsem nic neudělal; zadruhé, dohadovat se s někým, kolik jsem toho udělal, na to nemám chuť! A o peníze těch chudáků, co přišli o život, už teprve nestojím!“

„*Greenhorn!* Tak přece jen jste se ničemu nepřiučil! Já se z vás zblázním, *sir!* Z vás se nestane *westman*, co živ budete. Co se dá dělat, smířte se s tím a radši myslte na nějakou jinou životní dráhu. Jenže k tomu potřebujete peníze a ty právě tady můžete docela solidně získat. A jestli mě neposlechnete, tak se vám povede jako trávě pod kamenem, zajdete jako kapr na suchu!“

Mužík horlil, rozhazoval rukama a prskal kolem sebe samým úsilím mě přesvědčit.

„Ale Same, co vás berou čerti? Podívejte, já jsem nepřišel přes Mississippi, abych se stal *westmanem*. Tak z toho žádnou škodu nebudu mít, když mi to nevyjde. Nanejvýš že lidi řeknou, měl smůlu, měl mizerného učitele, ten tomu asi rozuměl jako koza petrželi.“

„Cože? Kdo měl mizerného učitele? Já že se v tom vyznám jako koza?“

Sam Hawkens se čepýřil jako podrážděná kvočna.

„Já rozumím všemu, pamatujte si to: všemu! A vyznám se v tom, hned vám to dokážu - jednoduše tím, že vás tu nechám jako kůl v plotě!“

Otočil se na patách, zahrozil ukazovákem a nasadil výraz nejpřísnějšího soudce.

„Se mnou nejsou žádné hračky, vážený! Jednou provždycky vám říkám: budete na nich chtít všechno, do posledního centu, a když to neuděláte vy, půjdu na ně já. A ty peníze vám nacpu do kapsy, kdybych se měl s vámi o to poprat! A nic nechci už slyšet. *Howgh!*“

A zmizel mi z očí.

Inču-čuna měl pravdu, když řekl, že rudý bojovník nepotřebuje k přípravě na cestu dlouhou dobu. Druhého dne to vypadalo v pueblu jako kterýkoli jiný den předtím. I Nšo-či, která se přece vydávala na tak dlouhou a pro ni neznámou cestu, na níž měla poznat ty vyhlášené znamenitosti civilizace, dělala všechno, co dělávala kterýkoliv jiný den, a v poledne nás u oběda obsloužila se stejně klidným úsměvem, bez stopy rozčilení. Ten bohorovný, ledový klid indiánů nakazil i mě. Věděl jsem, že se mohu spolehnout na Vinnetoua, který pro mě podle Inču-čunova přání všechno připraví, a tak jsem poslední hodiny strávil tím, že jsem balil měřicí přístroje do měkkých vlněných pokrývek. Pak jsem se ještě naposled prošel v blízkém okolí puebla, kde jsme prožili tolik vzrušujících chvil.

Když mě nedočkavý Sam Hawkens ráno vzbudil, bylo už všechno připravené k odjezdu.

Po krátké snídani jsme sešli dolů k řece, doprovázeni vším, co mělo v pueblu nohy, od nejmenších dětí až po starce. Tam se měla konat slavnost na rozloučenou. Medicínman – nezbytná osobnost při každé výpravě, kterou indián podniká – měl zjistit, zda bude výpravu provázet štěstí, anebo nepřízeň vyšších sil. Dlel, jak jsem zjistil, u našeho vozu (ten jsme s sebou nebrali, cestovalo by se s ním příliš těžkopádně), přes který si přehodil své posvátné pokrývky a kolem dokola nakreslil veliký slavnostní kruh, takže se vlastně proměnil v medicínmanskou „svatyni“.

Posvátný obřad začínal neuvěřitelným kňučením, jako by zpod plachty začalo najednou výt tisíc vzteklých koček a psů.

Stál jsem vedle Vinnetoua a Nšo-či. Jak tu tak vedle sebe pozorovali posvátný akt, byli si ještě nápadněji podobní. Nšo-či vypadala

úplně jako chlapec. Měla na sobě mužský oděv, jaký měl Vinnetou (a jaký jsem měl i já), jen na hlavě ještě šátek. Pestré třásně a vyšívání jí zdobily kalhoty a kabát. U pasu jí viselo několik kožených váčků, ale zahlédl jsem tam také revolver a nůž. Přes rameno měla dokonce pušku. Vypadala bojovně, ale neztrácela nic ze svého dívčího půvabu.

Prskání a funění ozývající se z našeho vozu stále sílilo, jako by na sebe bez přestání dorážel pes s kočkou. Tyhlety zvuky nepředstavovaly nic jiného než zápas dobrých a špatných sil mezi sebou. Musím říct, že se ti dobří a zlí duchové hašteřili jak staré baby. Trvalo to všechno dost dlouho, ale kouzelník nakonec vyskočil mohutným skokem ven z vozu a začal v nakresleném kruhu zuřivě pobíhat sem a tam a divoce přitom křičet. Pak se mírnil, pobíhal pomaleji a pomaleji, výkřiky slábly a medicínman přešel ve vážný, důstojný tanec. Působil podivně, tím podivněji, že měl na obličeji masku, která naháněla hrůzu, a že byl ověšený spoustou nejfantastičtějších předmětů. Teď doprovázel tanec jednotvárným zpěvem. Nakonec se kouzelník úplně uklidnil a klesl k zemi – posadil se, vklínil hlavu mezi kolena a tak dřepěl hezkou chvíli bez pohnutí, mlčky. Pak najednou zase vyskočil, vymrštil se vzhůru a mocným hlasem se jal oznamovat výsledky svých jasnovideckých výzkumů.

„Slyšte, slyšte, slyšte, synové a dcery Apačů, Manitou, Velký duch, mi dovolil nahlédnout do budoucnosti a já jsem uviděl toto: Inču-čuna a Vinnetou, velicí náčelníci Apačů, a muž jménem Old Shatterhand čili Selwikhi-lata, který se stal naším náčelníkem, odjedou s rudými a bílými bojovníky, aby doprovodili Nšo-či k obydlím bledých tváří. Veliký Manitou je hodlá po celou cestu ochraňovat. Prožijí dobrodružství, která jim neuškodí, neboť Manitou je přivede nazpět do viggamů Apačů. Také Nšo-či, dcera Apačů, která zůstane u bledých tváří, se šťastně vrátí. Jen s jedním z lovců, kteří dnes vyjedou, se už Apači nesetkají.“

Odmlčel se a sklonil hlavu, jako by vyjadřoval hluboký zármutek nad zprávou, kterou je právě nucen podat.

„Uff! Uff!“ vykřikovali Apačové a potřásali ustaraně hlavami, ale jejich tváře doslova hořely zvědavostí – o to větší, že se neodvažovali zeptat medicínmana přímo. Kouzelník zůstával dlouho dřepět ve své nepohodlné pozici, jen aby na Apače zapůsobil, jenže Samu Hawkensovi došla trpělivost.

„Ať nám už konečně muž medicíny vyjeví, kdopak se nevrátí,“ křikl na něj.

Medicínman udělal odmítavý posunek rukou, zahleděl se bezvýraznými, nehybnými očima před sebe a pak teprve zvedl hlavu a pomalu se otočil ke mně:

„Bylo by lépe, kdyby se malý lovec neptal! Nechtěl jsem vyslovit jméno, které stihla nepřízeň Velkého ducha, avšak zvědavá bledá tvář mě k tomu donutila. Old Shatterhand je to! Old Shatterhand se nevrátí, neboť ho v krátkém čase zastihne smrt! Necht' všichni, kterým jsem oznámil šťastný návrat, se mu vyhnou, necht' se nezdržují v jeho blízkosti, jestliže nechtějí, aby přišli o život jako on. To mi vyjevil Velký duch – *howgh!*“

Dořekl, otočil se a podivuhodně křepce zmizel ve voze. Apačové po mně vrhali soucitné pohledy – od této chvíle jsem pro ně byl víceméně odsouzený muž, ztracená existence.

„Co má ten chlap za lubem?“ zahučel vedle mě Sam Hawkens. „Vy že jste odsouzený k smrti? Může to napadnout člověka s kouskem zdravého rozumu? Nemá on úbytě na mozkou? Jak na to vůbec přišel?“

„Tak se mi zdá, že něco tuším,“ řekl jsem. „Podle mě, Same, se prostě bojí, abych neměl nežádoucí vliv na apačské náčelníky. A nakonec možná na celý kmen! Mohl by přijít o živobyťičko!“ zasmál jsem se tiše.

Ale Inču-čuna, Vinnetou ani Nšo-či nebrali medicínmanovo proctví na lehkou váhu. Dívali se po sobě zaraženě a rozpačitě. Nevím, nakolik té věštbě věřili nebo nevěřili, ale rozhodně věděli dobře, jak účinkuje na těch třicet mužů našeho budoucího doprovodu. Kdyby ti muži skutečně věřili, že každý, kdo se zdržuje v mé blízkosti, je na nejlepší cestě přijít o život, přineslo by nám to dost těž-

kostí. Myslím, že právě proto mě oba náčelníci nečekaně vzali za ruce a Inču-čuna oslovil velmi důrazně své bojovníky:

„Moji bratři a sestry ať vyslechnou slova svého náčelníka! Náš bratr medicínman dostal velký dar od Manitoua, neboť může nahlédnout do budoucnosti a sdělit nám, co se má stát. Mnohokrát se jeho slova vyplnila, ale mnohokrát jsme také poznali, že se mýlí. V dobách, kdy nás sužovalo sucho, slíbil, že přijde déšť. Déšť nepřišel, ale on tvrdil, že Manitou jej sešle brzy. Když jsme musili bojovat proti Komančům, ujišťoval nás, že je nám souzeno vrátit se s velkou kořistí, ale všechno, co jsme v boji získali, byly jen tři zrezivělé pušky a několik starých koní. Inču-čuna by mohl takových příkladů uvést ještě víc. Mohl by ukázat, že někdy i oko našeho bratra medicínmana bývá zakalené. Je zajisté velmi nesnadné dívat se do budoucnosti. Je proto možné, že se právě teď mýlí, když praví, že Old Shatterhand se k nám již nevrátí. Náčelník Apačů bere ta slova tak, jako by nebyla vyřčena, a vyzývá své bratry a sestry, aby učinili totéž. Nechť budoucnost ukáže, jestli se stanou skutkem!“

Skončil, ale vtom se nečekaně prodral kupředu Sam Hawkens. Stoupl si na špičky a vztyčil ukazovák a důležitě zakoulel svýma malýma očkama:

„Ať moji rudí přátelé dovolí – chci jim oznámit, že nemusíme čekat. Můžeme zvědět hned teď, jestli měl medicínman pravdu. Také mezi bledými tvářemi jsou totiž znalci medicíny, kteří umějí hledět do budoucnosti. Já, Sam Hawkens, mezi ně patřím, a jsem dokonce jeden z nejznámějších!“

Apačové se na něho dívali jako u vytržení. Ze všech stran bylo slyšet obdivné *uff, uff, uff*.

„Ano, díváte se, ale já se vám nedivím,“ pokračoval halasně mužík. „Myslili jste si až do nynějška, že jsem obyčejný *westman*, a teď teprve vidíte, co všechno ve mně vězí, jestli se nepletu... hihhi! Nechtě některý z rudých bratrů vezme tomahavk a vykope díru do země!“

„Můj bratr chce nahlédnout do nitra země?“ řekl udiveně Inču-čuna.

„Ano, Inču-čuna má pravdu – budoucnost je zakopána v zemi, stejně jako je zapsána ve hvězdách. A protože za bílého dne na hvězdy není vidět, musím se poradit o budoucnosti se zemí.“

Sam to vykřikoval s úplně vážnou tváří a povzbuzoval pohledy a posunky několik indiánů, kteří hned pohotově začali hloubit jámu do země. Vzal jsem ho za rukáv a zašeptal mezi zuby:

„Same, prosím vás! Žádnou nepředloženost!“

„Jen buďte bez obav, *sir*! Nebudu dělat nic jiného než ten jejich medicínman. Já vím, jak na ně! Kdybychom nevyvrátili jeho věštbu, mohli bychom na to šeredně doplatit!“

Samova slova mě příliš neuspokojila. Dodal sice ještě důrazně, abych si nedělal starosti, ale v takovémhle případě člověk nikdy neví... Sam dokázal přece už leccos spískat! Jenže teď na mě prostě nedbal, nechal mě stát a rozkročil se důležitě nad indiány, kteří pociťově hloubili jamku svými tomahavky. Když se mu zdálo, že je už dost hluboká, rozeplnul svůj podivuhodný kabát, sbalil ho do trychtýře a usadil ho přímo nad jámu. Pak se zatvářil smrtelně vážně a vykřikl:

„Muži, ženy i děti Apačů ať se teď dobře dívají! Budou se velice divit, co všechno se dozvím, poněvadž až země uslyší moje kouzelná slova, otevře své lůno a já uzřím všechno, co se bude dít v budoucnosti.“

Po těch slovech začal pomalu, slavnostním krokem obcházet svůj kabát. Přitom mumlat jakási slova, v kterých jsem ke svému zděšení poznal německou malou násobilku. Naštěstí však jeho němčině tady nikdo nemohl rozumět – ale já jsem si stejně oddychl, když konečně přestal. Jenže to už milý Sam přešel z původně vážného, důstojného kroku přes rychlejší poklus v úplný běh. Obíhal kolem svého kabátu, rozhazoval rukama a křičel, jako by ho napichoval na vidličky. Kdoví jak dlouho by tak běhal – ale byl už unavený. Zastavil se tedy před svým kabátem, vysekl mu poklonu až k zemi a pak se do něho zavrtil hlavou, jako by skrz kabát nahlížel až bůhvíkam do země.

Bylo mi z toho úzko – ale když jsem se podíval po indiánech kolem sebe, zjistil jsem k svému nesmírnému úžasu, že Samova kouzla

zabrala. Všichni ho sledovali s naprostou vážností, dokonce i v obličejích obou náčelníků jsem nezahlédl ani stopu nějaké nelibosti – ačkoliv, upřímně řečeno, nepochybně Samovy kejkle prohlédli a dobře věděli, že to všechno jen hraje.

Samova hlava zůstala zavrtnaná do kabátu dobrých deset minut. Když ji konečně zase vytáhl na světlo boží, vypadal velmi tajemně a vážně; opravdu jako orákulum. Mlčky a obřadně rozepnul kabát – knoflík po knoflíku – navlekl se do rukávů, zdlouhavě se zapínal a nakonec přikázal:

„Moji rudí bratři necht' zahrabou jámu! Dokud je země otevřená, nesmím nic vyjevit!“

Apačové byli se vším za okamžik hotovi. Sam si pak zhluboka oddychl, sáhl si na čelo, zatvářil se náramně vyčerpaně a potom jim zvěstoval:

„Moji rudí bratři! Váš medicínman se díval špatně, protože země mi řekla, že se stane něco docela jiného, než pravil on. Už vím, co se stane v příštích týdnech, ale tajemné síly země mi zakázaly, abych vyjevil všechno, co jsem se od nich dozvěděl. Ale co vám *smím* říct, úplně stačí: viděl jsem v jámě mnoho pušek a mnoho výstřelů, které věští, že na nás čekají mnohé boje. Viděl jsem, že poslední výstřel padl z pušky medvědobijky, která náleží Old Shatterhandovi. Ten, kdo má poslední výstřel, neumírá, nýbrž zůstává vítězem. Mým rudým bratrům hrozí veliká nebezpečnost, ale šťastně jim ujdou, jestli se budou držet Old Shatterhanda. Váš medicínman se mýlil. Poslechnou-li ho moji rudí bratři, vydají se ve velké nebezpečí a zahynou. Tak jsem řekl! *Howgh!*“

Samova slova zapůsobila – alespoň pro tu chvíli – přesně tak, jak si přál. Že mu Apačové uvěřili, bylo jasné podle toho, jak se tvářili. Několik se jich ještě ohlédlo k vozu, čekali nejspíš, že se medicínman znova ukáže a bude svoje proroctví před Samem hájit. Ale kouzelník se neobjevil, a to pro ně znamenalo, že přiznal svou porážku.

Sam zářil. Šel si ke mně hned pro pochvalu.

„Co říkáte, *sir*, jak jsem to provedl? Dokonale, co?“ holedbal se.

„Hotový kejklíř,“ utrousil jsem.

„Well,“ smál se spokojeně mužík, „třeba kejklíř, ale dosáhl jsem, co jsem chtěl!“

Vinnetou si mužíka prohlížel mlčenlivým, němě vyčítavým pohledem. Nejvyšší náčelník byl méně mlčenlivý:

„Můj bílý bratr je chytrý muž. On vzal sílu slovům našeho medicína a jeho zázračný kabát, v kterém je ukryta budoucnost, se stane slavným po všech prériích a údolích až k Veliké vodě. Avšak Sam Hawkens zašel v hledání budoucnosti příliš daleko!“

„Příliš daleko? Jak to?“ podivil se Sam Hawkens.

„Stačilo by, kdyby řekl, že Old Shatterhand nám nepřinese neštěstí. Proč však malý lovec ještě říkal, že nám hrozí veliká, těžká nebezpečství?“

„Protože mi to prozradila země!“ ospravedlňoval se Sam Hawkens.

Inču-čuna udělal jen odmítavý posunek.

„Náčelník Apačů ví, co je na celé věci. Sam Hawkens ať je o tom ubezpečen! Nebylo nutné mluvit o neblahých věcech a vkládat do srdcí Apačů zbytečné obavy!“

„Myslil jsem, že Apači jsou stateční muži a že před žádným nebezpečím necouvnou!“

„To dokážou bojovníci Apačů, až naši cestu zkříží nepřítel,“ promnesl klidně Inču-čuna. „Teď se na ni vydejme. *Enčar-ko*, Veliký oheň, bude střežit klid Apačů po dobu, kdy budeme vzdáleni.“

Inču-čunův zástupce, o něco starší než Vinnetou, byl zkušený, rozvážený bojovník a spolehlivý muž. Rozloučil se s oběma nejvyššími náčelníky prostou úklonou a vztažením paží a nám, bílým lovcům, podal každému ruku. Potom poručil, aby přivedli koně. Byla jich pěkná řádka, protože jsme s sebou museli vézt i dostatek zásob pro nejbližší týdny. Svého ryzáčka jsem však mezi nimi neviděl. Už jsem se chtěl začít vyptávat, když se přede mnou objevil Vinnetou s dvěma nádhernými zvířaty. Byli to vraníci, mladí hřebečkové s červenými nozdrami a dlouhou hřívou, což se u indiánů považuje za zvláštní známku ušlechtilosti a dobré krve. Oba měli

sedlo a postroj krásné indiánské práce. Vinnetou mi podal uzdu jednoho z nich:

„Old Shatterhand se stal pokrevním bratrem Vinnetoua,“ řekl s úsměvem. „Patří se tedy, aby měli oba i koně stejné barvy a ze stejné matky. Inču-čuna souhlasil, abych ti dal tohoto hřebce, který má naši indiánskou školu. Jeho jméno je jménem jeho vlastnosti. Je rychlý jako blesk, jmenuje se tedy Hatátitlá, Blesk. Je ještě mladý, zvykne si na tebe velmi rychle a bude tě pak milovat a nikdy tě nezklame ani v tom největším nebezpečí.“

Zíral jsem na ten nádherný dárek bez dechu. Ten hřebec měl cenu aspoň pěti takových ryzáků, na jakém jsem přijel. Prozrazoval na první pohled svou vzácnou čistou, bystrou krev. Přímo sváděl k tomu, abych si na něj sedl a okamžitě vyzkoušel všechny jeho vlastnosti. Ale nejdřív jsem chtěl Inču-čunovi poděkovat za skvělý dar. Jenže náčelník už dal znamení k odchodu a celá indiánská vesnice – jak bývá při odjezdu bojovníků zvykem – se hnula, aby nás vyprovodila...

S takovou výpravou se chodívá dost daleko. Na přání Inču-čuny šli Apačové s námi tentokrát jen krátký kus cesty. Ani těch třicet mužů našeho ochranného doprovodu se nijak zvlášť neloučilo – odbyli si to již dřív, v soukromí. Jenom Sam Hawkens si neodpustil malý výstup. Když uviděl v zástupu Kliunu-ai, zajel k ní a zahalekal na svou bývalou lásku:

„Slyšela Kliuna-ai, co jsem spatřil v hlubinách země?“

„Řekl jsi to všem, také jsem to slyšela.“

„Jistě!“ zatvářil se Sam záhadně. „Ale já viděl další věci, o kterých jsem nemluvil! Viděl jsem i tebe!“

„Mě?“ Indiánka zvědavě zamrkala očima. „Tys mě viděl v jámě?“

„Uviděl jsem tvou budoucnost. Chceš ji znát?“ usmíval se Sam.

„Ano, prosím, chci!“ žádala nedočkavě. „Prozrad', co mi přinese budoucnost.“

„Nepřinese ti nic, ale něco ti vezme. Dokonce něco, co je ti velice drahé!“

„A co je to?“ zeptala se úzkostlivě.

„Tvoje vlasy! Přijdeš o všechny a budeš mít pleš, velkou jako tvé jméno, jako měsíc, který na sobě taky nemá ani chloupek! Potom ti pošlu svou paruku, ještě ti přijde vhod! Měj se dobře, ty smutný měsíci, ty jedna...“ Trhl uzdou, pleskl meška po krku a odcválal s upřímným smíchem za námi.

Náš průvod se vzdaloval, zatímco Kliuna-ai si schovala hlavu do dlaní, zahanbená, že se dala ze samé zvědavosti tak nachytat.

Náš průvod se hnul a mizel Apačům rychle z očí. Inču-čuna v čele, já s Vinnetouem a se Nšo-či hned za ním jsme pobízeli koně k rychlé jízdě, abychom se dostali co nejdřív tam, kam nás vedla náčelníkova laskavost. Musel jsem přitom svého Hatátitlu, stejně tak jako Vinnetou jeho bratra, držet hodně zkrátka. Jejich mladá krev se přímo přeměnila touhou běžet a běžet – jako o závod. Ano, už po hodině jízdy jsem poznal, že si oba svá jména více než zaslouží. Skutečně, nesli nás Hatátitlá – Blesk a Ilči – Vítr.

19. Zlato! Zlato!

První čas po našem odjezdu z puebla byl klidný. Dorazili jsme zkrátka na místa našeho někdejšího pobytu – za pouhé tři dny – a odstranili zde všechno, co připomínalo nedávné neblahé události. Na místě Klekí-petrovy smrti postavili Apačové malý kamenný pomníček a my běloši jsme se postarali o společný hrob pro ostatní oběti. V těch dobách se nechávala mrtvá těla po takové srážce prostě a jednoduše ležet, ať si s nimi příroda poradí po svém: obvykle to byla příležitost pro supy a všelijaké mrchožrouty. Už za pár dní z nebožtíků nezbylo víc než hromádka ohryzaných kostí. Proto jsme ze všeho nejdřív připravili společný hrob a teprve pak se pustili do práce, kterou jsem měl z vůle apačských náčelníků dokončit.

Ukázalo se, že to nebude tak těžké, jak jsem se zpočátku – ještě v pueblu – domníval. Našel jsem dokonce i rozměřovací tyče zapíchnuté na svém místě, tak jak jsme jimi vytyčovali úsek, a protože jsem měl pilné a učenlivé pomocníky, hlavně ve Vinnetouovi a Nšo-či, práce šla docela od ruky. Jídlo opatřili bezpečně a spolehlivě ti Apačové, které jsem pro práci nepotřeboval, a tak využívali celé dny k lovu po okolí. Zkrátka za pouhé čtyři dny jsem měl zakresleno a propočítáno všechno, do poslední tečky a čárky, až k příští sekci trati, kde jsme měli navázat na druhou skupinu. A upřímně řečeno, byl nejvyšší čas. Až jsem se divil, jak náhle, jako bez výstrahy, začaly přicházet studené dny, jak se začala ohlašovat zima. V noci bylo citelně chladno a oheň jsme nechávali hořet až do rána.

Nejvíce se o zdar mé práce zasloužili oba apačtí náčelníci. Ostatní Apači sice také pomáhali, ale žádné velké nadšení přitom nejevili, poslouchali prostě jen příkazy a přání hlavy kmene. Být po jejich, nehnuli by ani malíkem. Večer, když se rozhořel oheň a my jsme se shromáždili k odpočinku, seděli pěkný kus od nás, určitě o větší kus, než vyžadovala úcta k náčelníkovi. Myslím, že Inču-čuna s Vinnetouem to velmi dobře věděli, mlčeli však a neřekli k tomu

ani slovo. Jen prostořeký Sam Hawkens se svým nevymáchaným jazykem si neodpustil aspoň přede mnou poznámku:

„Tak je vidíte, *sir!* Jsou jako všichni rudoši: jeden jak druhý báječný lovec a statečný bojovník, ale jinak lenochod k pohledání! Přiložit ruku k práci, to jim nejde pod nos!“

„Ani bych neřekl,“ odpověděl jsem, „vždyť to, co dělají, dohromady žádná práce není. To má jinou příčinu, Same.“

„Prosím vás! Jakou?“

„Tak se mi zdá, milý Hawkensi, že vaše proroctví přestává účinkovat. Nemohou nějak pustit z hlavy, co říkal jejich medicínman! A nemůžete od nich čekat nadšení, když přece vědí, že se tu dělá práce pro bělochy, a tedy proti nim. A na jejich vlastním území.“

„Ale vždyť jejich náčelníci se vším souhlasí!“

„Vím, vím, jenže to ještě neznamená, Same, že s tím souhlasí také každý Apač! Vůbec nepochybuju, že v duchu jsou určitě do jednoho proti tomu! Když tam tak spolu sedí a potichu se baví, vsadil bych se, nevím oč, že mají na tapetě nás. A pochybuju, že bychom měli nějakou radost z toho, co si mezi sebou o nás říkají.“

„To vám podepíšu, *sir!* Ale našťěstí nám to může být docela jedno – my máme co dělat s náčelníky a ti se k nám chovají bezvadně!“

Bylo to skutečně tak. Vinnetou a Inču-čuna mi vycházeli ve všem vstříc a Nšo-či, ta mi přímo četla každé přání z očí. Nepotřeboval jsem si jí říkat o nic: jako by dovedla hádat mé myšlenky, dělala vždycky to, co jsem chtěl. Snad to bylo tím, že uměla být ve všem nesmírně pozornou posluchačkou. A poněvadž si z přirozené touhy po poznání i sama všímala kdečeho, stal jsem se jejím učitelem, aniž jsem si to vlastně uvědomil. Kolikrát jsem si všiml, jak mi přímo visí na rtech, jak se snaží dělat všechno přesně tak jako já a jak se snaží, aby mi zpříjemnila každou chvíli a zbavila mě každé starosti.

Po čtyřech dnech tedy naše společná práce skončila a čekala nás další pouť na východ do Saint Louisu. Apačští náčelníci rozhodli, že pojedeme stejnou cestou, kterou nás sem před časem přivedl Sam; byla nejkratší a nejbezpečnější. Vyrazili jsme do travnaté, doširoka otevřené roviny, jen tu a tam porostlé nějakým tím křovím. Do všech

stran bylo vidět na míle daleko a to je v těchhle krajinách vždycky veliká výhoda. Ocenili jsme ji ostatně sami, když jsme se druhého dne naší jízdy setkali po dlouhém čase zas poprvé s bělochy. Byli čtyři a spatřili nás téměř současně, protože jsme viděli, jak se na chvíli zastavili a jak mezi sebou začali rokovat. Dohadovali se oči-vidně, mají-li se nám vyhnout, nebo pokračovat v cestě. Potkat třicet indiánů není pro bělocha nikdy nic příjemného, tím spíš, když jedou jen čtyři jezdci a nevědí ani, ke kterému kmeni indiáni patří. Když si však všimli, že kromě třiceti rudochů jede v houfu také několik bílých lovců, pobídlí znovu koně a pokračovali směrem k nám.

Byli oblečení po kovbojsku a ozbrojení ručnicemi, noži a revolvery. Když se přiblížili na nějakých dvacet kroků, přitáhl každý z nich koni uzdu a navyklým pohybem sáhl po pušce. Jeden z nich, člověk s pronikavýma, pichlavýma očima, pak cvrnkl prstem do klobouku a křikl na nás:

„*Good day, meššúrs!* Mám nechat prsty na spoušti, nebo je to zbytečné?“

„Úplně zbytečné, *gents,*“ odpověděl Sam. „Můžete nechat své bouchačky v klidu, nemáme v úmyslu vás opékat na rožni. Smím vědět, odkud přijíždíte?“

„Přímo od starého dobrého Mississippi.“

„A máte namířeno...?“

„Nahoru do Nového Mexika a pak dál do Kalifornie. Slyšeli jsme, že tam je poptávka po pasácích dobytka. A taky se jim tam prý víc platí než v těchhle končinách.“

„Může být, *sir,* ale to vás čeká ještě hezkých pár mil cesty, než se dokodrcáte na ta báječně placená místa. My jedeme do Saint Louisu. Cesta je čistá?“

„Ano, ano... aspoň nevíme, že by se tady v okolí něco pochybného dělo. Konečně vy stejně nemusíte mít z ničeho strach, je vás dost, na vás si nikdo netroufne. Nebo snad rudí *gentleman*i nejedou s tebou?“

„Jenom ti dva bojovníci: Inču-čuna, slavný náčelník Apačů, a jeho syn Vinnetou. A jeho sestra Nšo-či.“

„Co říkáte, *sir*! Rudá *lady* si chce vyjet do Saint Louisu? Hm, hm... Smím snad zvědět i vaše jména?“

„Proč ne! Jsou docela poctivá, nemáme se proč s nimi tajit. Já jsem Sam Hawkens, jestli se nepletu, tohle jsou moji kamarádi Will Parker a Dick Stone a tamhle kousek dál stojí Old Shatterhand, ještě docela mladý *boy*, ale chlapík! Zapíchl docela sám šedého medvěda jen nožem. Doufám, že i vy nám teď prozradíte, s kým máme tu čest?“

„Jistě,“ přikyvoval horlivě onen dosud neznámý chlapík. „O Samu Hawkensovi jsem už slyšel dost a dost, o ostatních *gentlemanech* zatím ne. Ale když jsou ve společnosti tak známého zálesáka, smekám klobouk. Já se jmenuju Santer, jsem docela obyčejný kovboj. To víte – vám se rovnat nemůžu.“

Pak řekl ještě další tři jména, která jsem si nezapamatoval, a vyptával se na další cestu. Sam ho ujistil, že se nemají čeho obávat, a chlapíci se po sobě s ulehčením podívali. Pak slušně poděkovali, popřáli dobrou cestu a pobídli koně, za několik okamžiků byli daleko od nás.

Zdálo se mi všechno v pořádku a za pět minut jsem pustil všechno z hlavy. Tím víc mě překvapilo, když jsem po chvíli jízdy uslyšel nespokojený Vinnetouův hlas:

„Proč sdělil můj bratr bílým lidem tolik důležitých zpráv?“

„Tolik důležitých zpráv?“ podivil se Sam Hawkens. „Zeptali se mě slušně na běžné věci – nevím, proč bych jim na ně neměl stejně slušně odpovědět? Anebo jsem je měl odmítnout?“

„Ano!“ řekl k mému velkému překvapení Vinnetou, a to dokonce velmi rozhodně.

„Ale já opravdu nevím proč...“

„Bílé tváře byly laskavé a zdvořilé, ale já jejich zdvořilosti nedůvěřuji. Byli zdvořilí proto, že nás bylo devětkrát víc. Nejsem rád, že jsi jim řekl, kdo jsme.“

„To nám snad nemůže uškodit!“ rozmrzele namítl Sam.

„Může,“ opravil ho stručně Vinnetou. „Bledé tváře se mi nelíbily. Oči muže, který s tebou mluvil, nebyly dobré.“

„To jsem tedy nezpozoroval. A konečně i kdyby, jsou pryč, jedou na jednu stranu, a my na druhou. Snad si Vinnetou nemyslí, že nám chtějí nějak škodit? To se kvůli nám budou vracet?“

„Vinnetou by rád věděl, co udělají,“ odpověděl mladý náčelník. „Ať moji bratři pomalu pokračují v cestě, Vinnetou s Old Shatterhandem budou sledovat bledé tváře a přesvědčí se, co mají v úmyslu.“

Sam pokrčil rameny a mírně uražený odklusal se svým mezem pryč. Zatímco ostatní pokračovali dál ve směru naší cesty, já s Vinnetouem jsme se vraceli opatrně a oklikou za neznámými kovboji. Upřímně řečeno, ten snědý svalnatý chlapík s pichlavýma očima, který hovořil se Samem, ve mně teď, po Vinnetouových slovech, náhle také začal vzbuzovat nedůvěru – ale kdybych měl vysvětlit proč, neuměl bych odpovědět. A hlavně: i kdyby patřili k těm podezřelým existencím potulujícím se po savanách, nechápal jsem, jak by mohli uškodit nám, téměř čtyřiceti mužům. Zdálo se mi prostě nepravděpodobné, že by si čtyři chlapi – třeba i odvážní – začali něco s tak značnou přesilou. Naznačil jsem to Vinnetouovi, a ten mi odpověděl s obvyklou stručností:

„Prérijní zloději nemyslí nikdy na to, jak by se utkali v otevřeném boji. Přicházejí vždycky tajně, počíhají si na toho, kdo zůstane osamoceny, a ve vhodné chvíli se na něho vrhnou.“

„Ale jak mohou s něčím takovým počítat? Na koho z nás by si počíhali a proč?“

„Budou číhat na toho, o kom budou myslet, že má při sobě zlato.“

„Zlato? To by nejdřív museli vědět, jestli ho máme a kdo z nás ho má!“

„Sam Hawkens jim to prozradil, když řekl, že Inču-čuna se svými dětmi má v úmyslu navštívit východní město. Víc nepotřebují vědět!“

„Ty tedy myslíš...“ Najednou se mi rozsvítilo v hlavě. „Ty tedy myslíš, že z toho usoudí, že indiánští náčelníci, kteří podnikají takovou cestu, musí mít u sebe zlato?“

„Můj bratr Old Shatterhand uhodl. Jestli mají špatné úmysly, soustředí pozornost na Inču-čunu a Vinnetoua. I kdyby se však teď

vrátili, nenalezli by u nich ani kousek zlata. Teprve až se přiblížíme k osadám a pevnůstkám bledých tváří, budeme je mít.“

„To znamená, že si je opatříte později po cestě?“

„Ano, nejspíš zítra,“ řekl Vinnetou. „Ještě dnes večer dorazíme k pahorku, který se jmenuje Nugget tsil. Lidé, kteří nevědí, že ukrývá zlaté kameny, mu říkají jinak. Ale my známe jeho tajemství a přineseme si odtud zítra, co potřebujeme.“

Vinnetou to říkal tak klidně a samozřejmě, že jsem mu v té chvíli mohl jen závidět. Tihle lidé věděli, kde jsou naleziště nejdražšího kovu, a jistě veliká naleziště, ale vůbec je nelákala vidina přepychového, snadného života. Neměli ani šekové knížky, ani nadité peněženky, ale všude kolem sebe měli desítky tajných, dobře skrytých pokladnic, kam stačilo sáhnout rukou, aby měl člověk plnou hrst zlata. A přece to jejich život nezměnilo ani v nejmenším! Skutečně, našinec by se jim měl vlastně obdivovat, pomyslil jsem si.

Stopy čtyř kovbojů mířily stále stejným směrem. Asi po čtvrt hodině jízdy jsme – ukryti za křovím – uviděli jezdce. Zdálo se, že nemají zájem o nic jiného než dostat se co nejrychleji do Nového Mexika. Jeli soustředěně a poměrně rychle. Vinnetou je sledoval, dokud nezmizeli u samého obzoru.

„Mýlili jsme se,“ řekl uklidněný. „Nemyslí na nic zlého.“

Souhlasil jsem s ním – bohužel ani jeden, ani druhý z nás netušil, že ti prohnaní chlapi svůj spěch a bezstarostnost jen předstírají, aby nás oklamali, aby se později mohli vrátit a tajně nás stopovat.

Když jsme zas dostihli Apače, vjížděli do lesa, kde jsme strávili noc. Inču-čuna našel pěknou mýtinu poblíž pramene, s kouskem trávníku pro koně, ukrytou před příliš zvědavými očima přirozeným plůtkem keřů a stromků. Nic lepšího pro táboření jsme si nemohli přát. Ani oheň, který jsme navečer zapálili, jistě nebyl z toho místa příliš vidět. A když ještě náčelník Apačů rozestavil dvě stráže, zdálo se nám, že líp už o naši bezpečnost snad nemůže být postaráno.

Po večeři – pojedli jsme dobré sušené maso – jsme se jako obyčejně chvíli bavili. Oheň příjemně plápolal, křoví, u něhož se nás sedm

posadilo, nás chránilo před chladným větrem, a tak se nikomu nechtělo moc spát. Mluvilo se o budoucí cestě, a při té příležitosti nás Inču-čuna upozornil, že zítra vyjedeme o něco později, pravděpodobně až k polednímu.

„Tak pozdě?“ uklouzlo Samu Hawkensovi. „Copak se bude dít, že nám popřává náčelník Apačů tak dlouhý spánek?“

Myslíl to jako vtip, ale zapomněl, že indiáni každé slovo berou velice vážně. Inču-čuna nebyl jiný. Tisíckrát jsme později – já i Sam Hawkens – litovali tohoto okamžiku. Tisíckrát jsme se ptali, proč se náčelník cítil povinen zrovna na tuhle žertem míněnou otázku odpovídat, a dokonce s takovou přímostí!

„Sam Hawkens se zeptal a já mu odpovím,“ řekl náčelník Apačů, „ačkoliv by to mělo zůstat tajemstvím! Avšak já důvěřuji svým bílým bratrům, neboť oni mi slíbí, že mě zítra nebudou následovat.“

Když jsme to pokynem hlavy slíbili, pokračoval:

„Inču-čuna a jeho děti budou potřebovat zlato, aby mohli platit za služby ve velkém městě bílých mužů. Proto se zítra vypraví na horu, aby přinesli nuggety. V poledne budou již nazpět.“

Dick Stone si tiše zahvízdl a Will Parker údivem otevřel ústa od ucha k uchu. Malý lovec jen zakoktal:

„A ta-ta-tady je na-blízku zlato?“

„Ano,“ přikývl Inču-čuna. „Neví o něm však nikdo, ani mí bojovníci. Jen já jsem se dozvěděl o místě, kde se má hledat, od svého otce a nepovím o něm zas nikomu, jen svému synovi. A kdyby se někdo vypravil tajně za mnou, aby mě sledoval, zastřelil bych ho!“

„Mě taky? Nás taky?“

„Taky!“ Inču-čuna nezaváhal ani vteřinu. „Náčelník Apačů vám projevil svou důvěru, protože ví, že zítra nikdo z vás neopustí tento tábor. Kdybyste jeho důvěru zklamali, nezasloužili byste nic jiného než smrt.“

Víc se o věci nemluvilo. Inču-čuna sám začal z jiného soudku, ostatní se přidali – konečně nikdo z nás netoužil po tom, aby odhalil tajemství prastarých indiánských nalezišť zlata, ale za chvíli byl náš rozhovor znovu přerušen, a to docela nečekaně. Já, Inču-čuna, Vin-

netou a Nšo-či jsme seděli zády k houští, Sam s oběma svými přáteli čelem proti nám. Najednou jsme uslyšeli Samův výkřik, a než jsme se vzpamatovali, následoval výstřel z jeho pušky. Uprostřed nejživějšího hovoru ji prostě nenadále uchopil a poslal kuli do křoví za našimi zády.

Tábořiště bylo vmžiku na nohou. Všichni jsme vyskočili a Apačové, kteří jako obvykle leželi opodál, se k nám hrnuli se zbraněmi v rukou. Jeden přes druhého jsme doráželi na Sama, co měl ten výstřel znamenat.

„Oči!“ vykřikoval rozčilený *trapper*. „*Gents*, já jsem viděl docela jasně a zřetelně oči, které na nás vejraly zrovna za zády Inču-čuny – věřte tomu nebo ne!“

Apačští bojovníci vytáhli z ohně pár ohořelých větví a pustili se hned do pátrání v křoví. Nenašli nic, ani stopu po něčem podezřelém. Rozruch se pomalu uklidňoval, a dokonce i Vinnetou mínil, že Sam Hawkens se asi zmýlil, že se nejspíš přehlédl v odlesku ohně.

„To bych se moc a moc divil,“ bručel si Sam a vrtěl vytrvale hlavou. „Vždyť jsem je viděl docela jasně!“

„Možná že vítr otočil lístkem,“ namítl Vinnetou. „Můj bílý bratr uviděl jeho spodní stranu, která je světlejší, a záblesk lístku považoval za záblesk oka.“

„Že by to tak bylo? Když to říká Vinnetou – Tak tedy jsem nejspíš zastřelil kus větve, hihhi!“ zachechtl se Sam, ale jeho smích zněl přece jen trochu nuceně.

Ani Vinnetou nebral událost na lehkou váhu.

„Můj bratr Sam Hawkens neudělal dobře, že sáhl po pušce. Necht' nikdy už tuto chybu neopakuje. On neměl střílet!“

„Proč neměl? Co kdyby si nás v tom houští prohlížel nějaký vy-zvědač? Snad mám právo mu poslat kulku mezi jeho všetečné oči!“

„Jak ví malý lovec, že ten, kdo ležel ve křoví, má nepřátelské úmysly? Možná že se přiblížil proto, aby zjistil, kdo zde táboří. Chtěl zvědět, kdo jsme, a později by možná vyšel sám a pozdravil nás,“ namítal Vinnetou.

Trapper se škrábal za uchem.

„To je pravda – to by taky mohlo být,“ připustil ne zrovna ochotně.

„Sam Hawkens se buď mýlil a neviděl žádné oči, a pak bylo zbytečné a nebezpečné, že vystřelil. Tím na nás jen upozornil nepřítele, který se může skrývat v okolí. Anebo se Sam Hawkens nemýlil a v křoví *byl* nepřítel, a pak teprve neměl střílet, protože jeho kule by nepřítele stejně nezasáhla.“

„Oho!“ Sam Hawkens se celý načepýřil. „Tohle mi ještě nikdy nikdo neřekl! Samova koule vždycky ví, komu patří!“

„Nechť se malý lovec nezlobí, Vinnetou také umí střílet, ale netroufal by si tvrdit, že v tomto případě určitě zasáhne nepřítele. Vyzvědač v křoví přece vidí, že ho Hawkensovy oči zpozorovaly, a má dost času, aby se skryl. Koule ho potom mine a muž zmizí v noční temnotě.“

„A co by tedy dělal můj rudý bratr na mém místě?“

„Použil by buď kolenního výstřelu, anebo by spíš nenápadně odešel, aby se pokusil přilížit se k vyzvědači a dostat se mu do zad,“ řekl Vinnetou a zvedl se ze svého místa.

Kolenní výstřel! Kdo nebyl na Západě, nemá o tom pojmu žádnou představu, a i z těch, kdo tu žili, je jen málo lovců, kteří tenhle výsostný střelecký kousek ovládají. Nebýt Vinnetou a jeho vysoké školy, nebyl bych se asi naučil kolennímu výstřelu ani já – a nebyl by mi později zachránil několikrát možná i život. Ať tak či onak – není to nic lehkého a vyžaduje to stálý cvik. Asi se zeptáte, nač je takový obtížný způsob střelby dobrý? Řekněme, že ležím při táborovém ohni a vím, že po mně pase nepřítel, a najednou zjistím, že z úkrytu mezi křovinami mě pozorují něčí oči. Vyzvědač! Tvář toho muže samozřejmě nevidím, je zahalená tmou, ale lesk očí – jestli není tak zkušený, aby uměl pozorovat se sklopenými víčky – mi ho prozrazuje. Mají zvláštní, matný lesk, tím nápadnější a zřejmější, čím víc se vyzvědač namáhá, aby něco zjistil. Samozřejmě – objevit a rozeznat pár lesknoucích se očí ve tmě mezi tisíci drobných lístků a větviček, to se člověk nenaučí ze dne na den, ale dejme tomu, že se

v tom vycvičil, i když podle mého mínění se něco takového těžko učí, jde spíš o vrozenou bystrost zraku.

Co teď, za téhle situace, s nepřítelem? Pokusit se vystřelit obvyklým způsobem, tedy vzít pušku, zalícit, zamířit a poslat kulku do křoví, nemá nejmenší smysl. Vyzvědač bude mít spoustu času, aby zmizel. Právě v takové chvíli zbývá jen jedno východisko: kolenní nebo těž boční výstřel. Sedím docela klidně, jen si lehce přitáhnou k sobě nohu, tak, že zvednuté koleno a stehno pravé nohy tvoří čáru, která vede přímo do křoví, mezi ty dvě blýskající se nepřátelské oči. Pak sáhnou jakoby náhodou po pušce, napohled docela bezmyšlenkovitě, jen jako bych si s ní z dlouhé chvíle hrál, a přiložím si ji k pravému stehnu přesně ve směru, kterým míří do křoví. Je to nesešné, pomyslíte-li, že pušku musíte držet pevně přitisknutou k stehnu, abyste zasáhli cíl, že musíte zamířit a stisknout kohoutek a že při tom všem smíte použít jen jednu ruku – jestliže nechcete, aby se vyzvědač poplašil a zmizel, dřív než se dostanete k ráně. A přitom cíl, na který míříte, jsou dva sotva viditelné plamínky očí mezi spoustou listů a větví ozářených ohněm! Zkrátka a dobře, tenhle obtížný výstřel ovládají jen ti nejlepší a nejpohotovější střelci. I mně trvalo dlouho, než jsem se ho jakžtakž naučil – zvláště proto, že moje medvědobijka byla těžká puška, takže se jednou rukou dala sotva udržet.

Podobné myšlenky mi táhly hlavou ve chvíli, kdy Vinnetou, nespokojený tím, co se stalo, zmizel v lese. Chtěl pro uklidnění propátrat okolí našeho ležení, hledal důkladně a pozorně. Trvalo celou hodinu, než se zas posadil k našemu příjemně hřejícímu ohni.

„Sam Hawkens se patrně mylil. Vinnetou nenašel v okolí žádnou stopu!“ oznámil nám nakonec klidně a přesvědčivě. Ale zdálo se, že je stále znepokojený, protože po poradě s Inču-čunou znásobil počet strážců – přes noc měly být vzhůru hlídky po čtyřech mužích.

Přišla neklidná noc. Převaloval jsem se z boku na bok, sotva jsem zamhouřil oko, hned jsem se zas probouzel, pronásledovaly mě divoké sny, v kterých se střílelo a tekla krev. Ráno jsem vstával jako

zmlácený, plný obav, které jsem marně pokoušel sám sobě vymluvit.

Po snídani jsem požádal Inču-čunu, který se s Vinnetouem a Nšo-či chystal na cestu, abych je směl alespoň kousek doprovodit. Ne snad že bych se chtěl potají dozvědět, kde jsou ta naleziště zlata, ale najednou se mi neodbytně vracela v mysli myšlenka, že s těmi kovboji to není v pořádku, že se přece jen možná vrátili a potulují se někde po okolí.

„Můj bratr ať o nás nemá starost,“ snažil se mě uklidňovat Vinnetou, „prohlédnu znovu okolí, nejsou-li někde v blízkosti nové stopy, aby se neznepokojoval. Ale s námi ať nejezdí. Víím, že netouží po zlatých kamenech, kdyby však jel s námi i jen krátký kus cesty, vytušil by naleziště a možná by se i jeho zmocnila horečka bledých tváří. A když zachvátí mysl bílého muže touha po smrtícím zlatém prachu, neopustí ho, dokud jej nezničí. Prosím svého bratra, aby nepovažoval za projev nedůvěry, jestli nechceme, aby nás doprovázel. Nepřejeme si to naopak proto, že ho milujeme.“

Nedalo se nic dělat, musel jsem se s tím smířit. Vinnetou ještě jednou prošel okolím našeho ležení, ale když nenašel nic podezřelého, Apačové odešli.

Co jsem měl dělat? Lehl jsem si do trávy, zapálil si dýmku a začal si vyprávět s Dickem, Willem a Samem, abychom všichni tři dohromady zahnali dlouhou chvíli čekání. Ale ten pravý klid jsem neměl ani teď, ačkoliv Sam se mě vytrvale snažil rozptýlit vtipkováním. Za půl hodinky jsem už neměl stání, páčila mě půda pod nohama. Přehodil jsem si pušku přes rameno, kývl přátelům na pozdrav a odešel do hlubokého lesa. Doufal jsem, že uprostřed divoké přírody se spíš rozptýlím. Snad najdu stopu divoké zvěře a aspoň na chvíli se zbavím svého neklidu.

Inču-čuna šel se svými dětmi směrem na jih, já, aby se nezdálo, že je chci stopovat, jsem se obrátil přímo na opačnou stranu, k severu. Loudal jsem se, zastavoval se a prohlížel si stromy i křoviny, sledoval ptáky ve větvích stromů. Asi čtvrt hodinu jsem takhle bezcílně bloumal v houštinách, když jsem k svému velkému překvapení na-

razil na docela čerstvé stopy tří lidí. Podle otisků měli mokašiny, dvě stopy byly velké, třetí podstatně drobnější. Zarazil jsem se v rozpacích – nevypadalo to, že by to mohl být někdo jiný než Inču-čuna s Vinnetouem a Nšo-či. Zřejmě od nás odešli na jih, ale pak se obloukem vrátili opačným směrem. Neměli jsme tušit dokonce ani přibližně, kde leží naleziště zlata. Měl jsem jít dál? Na chvíli mě to pokušení ovládlo, ale rychle jsem se té myšlenky zřekl. Vždyť Vinnetou a Inču-čuna si to nepřáli, a i teď, až uvidí mou stopu v těchhle místech, budou se možná domýšlet, že mě přemohla zvědavost a touha vypátrat zlatá ložiska v zemi. Vrátit se tedy? Nechtělo se mi ani nazpět do tábora, a tak jsem se pustil nazdařbůh východním směrem. Loudal jsem se bez cíle lesem, ale tentokrát jsem docela brzy objevil další stopy – čtyř mužů, obutých, jak prozrazovaly otisky, do vysokých bot s ostruhami. Čtyři stopy po holínkách s ostruhami! Ihned mi vytanul před očima obrázek prerie se čtyřmi kovboji a s jejich mluvčím s pichlavýma očima. Stopy vedly z nedaleké houštiny směrem, kterým jsem zhruba přišel, tedy směrem, kudy se ubírali Apačové. Vrhł jsem se k houštině, rozhrnul ji, a to, co jsem spatřil, mě úplně omráčilo; zdupaná tráva, svědčící neklamně, že tu někdo přenocoval, zulámané větve kolem dokola po celém křoví, a opodál – u stromu – čtyři uvázaní koně. A teď už byl také konec všem pochybnostem a dohadům: tahle čtyři zvířata byla právě ta, na kterých jeli čtyři kovbojové v prerii, Santer a jeho kumpáni. Sam Hawkens se nemýlil, napadlo mě bleskem, viděl skutečně oči vyzvědače, ale svým výstřelem ho patrně zahnal, dřív než se naskytla příležitost ho chytit. Ano, Sam Hawkens se nemýlil, a vlastně ani Vinnetou, když včera podezíral ty chlapíky z toho, že by se mohli vrátit a sledovat nás. Vlastně sledovat především je, kteří přece měli namířeno...

Zachvěl jsem se. Ani jsem nechtěl domyslit. Začal jsem si svou domněnku vymlouvat, dobrá, tenhle tábor je přece vzdálen kus cesty od našeho ležení, jak by se tedy mohli dozvědět ti chlapi, jak a kterým směrem se vydali ti, po nichž nejspíše páslí? Ale jak jsem o věci přemýšlel, padl mi do oka vysoký dub, v jehož kůře se zřetel-

ně rýsovaly malé žlábký. Takové žlábký mohl vyrýt jen ten, kdo šplhal do koruny s ostruhami na botách! Ale ten, kdo vylezl nahoru, domýšlel jsem rychle dál, ten mohl vidět i celý náš tábor, měl ho před sebou jako na dlani, a mohl taky uvidět každého, kdo odtud odchází, *kam* odchází a *kterým směrem* odchází!

Zatmělo se mi před očima. Proboha, o čem jsme to mluvili, když Sam náhle vystřelil po těch slídících očích? Ale ovšem, slyšel jsem to, jako by to právě teď znova přede mnou opakoval: Inču-čuna mluvil o tom, že se vypraví zítra pro zlaté valouny, a dokonce prozradil, že půjde ráno a vrátí se k poledni. To znamená, že tomu, kdo nás včera večer vyslechl, stačilo vyšplhat se na tenhle strom a čekat, až se indiáni vydají na cestu. Pak mohl sešplhat a nic netušící Apače sledovat a – Roztrásl jsem se. Vinnetou je v nebezpečí! A Inču-čunovi a Nšo-či hrozí strašné věci! Měl bych okamžitě vzbouřit tábor, udělat poplach! Hned jsem to ale zavrhl. Vždyť bych tím ztratil spoustu důležitého času. Jediné, co mohu udělat, je sebrat jednoho z koní a okamžitě se vydat po stopě těch ničemů.

Hnal jsem se po stopě jako ohař... Ano, můj předpoklad byl správný, vedla k otiskům mokasinů, navázala na ně a sledovala je dál. Ti čtyři Apače stopovali! Držel jsem se stopy jak klíště a přitom se snažil podrobně si vybavit v mysli všechno, co říkal Vinnetou, abych měl jakés takés vodítko pro případ, že bych stopu přece jen ztratil. Mluvil o Nugget tsilu, o hoře, kde jsou nuggety, oříšky zlata, to znamená, že to místo bylo někde v pohoří. Tam někde na severu, kde se černaly lesnaté pahorky a dál i vrchy.

Štval jsem koně tryskem do svahu, rovina za námi mizela a přede mnou se objevilo údolí zanesené kamením, jak je sem navalila jarní voda z hor.

Zanedlouho se rozevřela po mé pravici postranní rokle. Musel jsem slézt a pátrat mezi kamením – drahocenný čas uplýval, trvalo nějakou dobu, než jsem konečně našel stopu a ubezpečil se, že indiáni i jejich pronásledovatelé odbočili do téhle vedlejší strže. Vyskočil jsem znova do sedla a hnal uštvane oddychující herku bez slitování dál. Ale nedostal jsem se daleko – znova se přede mnou otevřelo

nové rozcestí, rokle se opět větvila, zase jsem musel ze sedla a zase následovalo obtížné hledání stop v kamenité půdě. Když jsem tak narazil na rozvětřující se strž potřetí, uvědomil jsem si konečně, že tady mi už kuň není k ničemu. Přivázal jsem ho ke stromu a běžel po stopě sám.

Strž se zužovala. Podobala se velkému kamenitému žlebu, prázdnému řečišti vedoucímu strmě vzhůru. Supěl jsem, zalykal se od prudkého běhu, sotva jsem popadal dech – ale úzkost mě poháněla a zbavovala mě i nejmenší myšlenky na únavu či odpočinek. Hnal jsem se do vrchu divokými, šílenými skoky, dokud jsem se nedostal na temeno celého srázu, tam, kde se přede mnou už zdálky zelenal hustý les. Jediný pohled mi prozradil, že ti, kdo šli přede mnou, se pustili někam do lesa. Alespoň na okamžik jsem musel vydechnout, ale hned jsem se vrhl mezi stromy, prodíral se dál hustým porostem, až nakonec jsem zjistil, že les řídne. Zdál se být příjemný a lákavý a tam vpředu, kde prosvítalo jasnější světlo, tam to vypadalo dokonce na nějakou mýtinu nebo paseku. Přidal jsem z posledních sil, jen abych k ní doběhl co nejdřív, ale ještě než jsem se octl na kraji, přišlo to, čeho jsem se potají obával. Do vzduchu se zařízlo několik výstřelů a skoro zároveň se ozval výkřik, který mnou projel jak čepel nože. Byl to smrtelný výkřik Apačův.

Ještě před chvílí bych přísahal, že už nemám sílu běžet, a přece v tom okamžiku jsem vyrazil vpřed jako šíp, jako dravec, který uviděl kořist a chce ji ulovit. Pádil jsem obrovskými skoky, zaslechl jsem další výstřel, pak ještě jeden – to byla Vinnetouova dvojka, poznal jsem ji podle zvuku! Vinnetouovi se nic nestalo, blesklo mi radostně hlavou: kdo střílí, je živý... Několik posledních skoků a ocitl jsem se mezi stromy, za nimiž už prosvítalo volné prostranství paseky.

A u těch stromů jsem se zastavil jako přimražený a vytřeštěnými očima zíral před sebe.

Na pasece ležela takřka uprostřed dvě bezvládná těla, Inčučunovo a Nšo-čino. Nedaleko nich, za malým skalnatým výstupkem, stál Vinnetou a nabíjel pušku. Nalevo ode mne, přilepení ke

dvěma statným kmenům jako k bezpečnému úkrytu, ho sledovali kovbojové s puškami připravenými k výstřelu. A o něco dál vpravo se plížil třetí, který chtěl Vinnetoua obejít a vpadnout mu do zad. Čtvrtý z těch lumpů ležel v trávě několik kroků přede mnou s rozhozenýma rukama. V hlavě měl hlubokou černou díru.

Ti dva za stromem byli v tomto okamžiku mladému Apačovi nejnebezpečnější. Bleskurychle jsem strhl z ramene medvědobijku. Zarachotily dvě rány, oba muži klesli s výkřikem k zemi. Nezdržoval jsem se novým nabíjením, pádil jsem jako smyslů zbavený za třetím zločincem. Uslyšel mé výstřely, ihned se otočil, a jak viděl, že se za ním ženu, poslal po mně kouli. Naštěstí nezasáhla cíl. Uvědomil jsem si, jak proti mně pootočil tvář, že to je právě muž, který mluvil se Samem, tedy Santer, a tím spíš mě posedla myšlenka, že ho musím dostat živého. Ale on nečekal. Tahle hra už pro něho skončila, a on dobře věděl, že se může spasit jedině útekem. Zmizel mi mezi stromy, já vpadl do lesa za ním, křížoval jsem tam a sem, ale pod Santerem jako by se slehla země. Měl přede mnou pořádný náskok – a možná že mě teď bylo spíš zapotřebí u Vinnetoua.

Když jsem se vrátil na paseku, klečel u otce a sestry a s úzkostí v očích zkoumal jejich rány. Když uviděl, že přicházím, těžce se zvedl a na okamžik na mně utkvěl pohledem. Na ten výraz v jeho očích nezapomenu, co budu živ. Byl v nich smutek, šílená bolest, bezbřehá touha po pomstě, zoufalství, výčitka. Když promluvil, zdálo se mi, že jeho hlas, chvějící se bolestí, přichází z jakési strašlivé dálky.

„Můj bratr Old Shatterhand vidí, co se stalo. Nšo-či, nejkrásnější a nejlepší z dcer Apačů, neuvidí už město bledých tváří, po kterém toužila. Dech života ji ještě neopustil, ale oči již neotevře.“

Nemohl jsem promluvit. Nemohl jsem ze sebe vypravit kloudnou větu, nebyl jsem s to se na nic zeptat. Stál jsem tu bezmocně se svěšenýma rukama a cítil, jak mi stoupají slzy do očí. Ano, tady leželi vedle sebe v tratolišti krve Inču-čuna, Dobré slunce, s velikou černou ranou v hlavě, a Nšo-či, Krásný den, se zakrvavenou hrudí. Náčelník skončil ihned. Nšo-či ještě dýchala, těžce a sípavě, ale její

bronzově hnědý obličej každou vteřinou víc a víc bledl. Tváře se propadávaly a tiché, něžné rysy zkřivil bolestný, smrtelný výraz.

Pohnula se, obrátila hlavu k místu, kde ležel Inču-čuna, a otevřela pomalu oči. Když se před ní z mlh nevědomí vynořil nehybně ležící otec, i v té bolesti ji zachvátilo strašlivé zděšení. Zdálo se, že o něčem přemýšlí, snad si poznenáhlu uvědomovala, co se stalo, a z hrdla se jí vydral hluboký chrčivý povzdech.

„Nšo-či, má dobrá, má jediná sestro!“ zašeptal Vinnetou hlasem, pro který nikdy nenaleznu vyjádření.

„Vinnetou – můj bratře,“ zašeptala sotva slyšitelně. „Pomsti – pomsti – mě!“

Pak se její oči pomalu otočily a uviděly i mě. Smutný úsměv, který rychle, příliš rychle uhasínal, se jí objevil na bledých rtech.

„Old Shatter-hand,“ vydechla těžce. „Ty – jsi – zde... Zase tě vidím... teď už... mohu umřít...“

Víc už jsem neuslyšel, víc jí smrt nedovolila říct. Bylo mi, jako by mi mělo puknout srdce, měl jsem pocit, že se zalknu, že se zadusím. Vyskočil jsem, obrátil jsem se směrem k lesu a strašlivě, nelidsky jsem zařval, nebo spíš zavyl, nevím. Les vrátil ozvěnou můj výkřik, jednou, dvakrát, potřetí... Cítil jsem, že mě Vinnetouovy ruce objímají, že mě k sobě tiskne, ztěžka, jako by i jeho ruce svazovala nějaká tíha, obrovský neviditelný balvan.

„Jsou oba mrtví,“ řekl dutým, nepřítomným hlasem. „Největší, nejušlechtlejší náčelník Apačů a má předobrá sestra, která ti věnovala svou duši. Zemřela s tvým jménem na rtech, nezapomeň na to, můj bratře!“

„Nikdy na to nezapomenu,“ zašeptal jsem a zachvěl se zimničně po celém těle.

A tu najednou se celá jeho tvář změnila, jeho hlas najednou zahrměl jako dunící hrom, který zdálky oznamuje všezničující bouři.

„Slyšel jsi její poslední slova? Slyšel jsi její prosbu?“

„Ano.“

„Pomsti mě! Já ji mám pomstít! Ano, já ji *pomstím* – tak ještě nebyla pomstěna žádná vražda. Víš, kdo ji zavraždil? Ty jsi je viděl – ty

proklaté, nenávistné bledé tváře! Ničím jsme jim neublížili, a hled', co nám udělali! A tak to bude vždycky, pořád a pořád, dokud bude naživu jediný rudý muž! A i kdyby zemřel ve svém stanu přirozenou smrtí, i pak to bude vražda na celém rudém lidu! Chtěli jsme jít do města bledých tváří, Nšo-či tam chtěla žít, aby se podobala bílým *squaw*, protože tě milovala a věřila, že získá tvé srdce, bude-li jako ony. Zaplatila za to svým životem... Vidiš, je nakonec jedno, jestli vás, bledé tváře, milujeme nebo nenávidíme, vždycky, vždycky to skončí stejně, vždycky nám to přinese zkázu. Všechny kmeny Apačů teď budou naříkat a kvílet a v každém místě, kde se sejde smuteční shromáždění, zazní křik pomsty a odplaty. Oči všech Apačů se obrátí nyní k Vinnetouovi, aby viděly, jak pomstí smrt svého otce a své sestry. Old Shatterhand ať první slyší u těchto mrtvých těl, co přísahám pro všechny časy! Slibuji při Velkém duchu a při všech svých slavných a statečných předcích, kteří jsou shromážděni ve věčných lovištích, že odedneška každou bledou tvář, kterou potkám, zastihne kulka z pušky, která vypadla mému otci z ruky, nebo..."

„Ne, Vinnetou! Dost! Dost!“ vykřikl jsem zděšeně. Teprve nyní jsem si uvědomil, že mladý Apač všechno to, co říká, míní naprosto neúprosně uskutečnit. „Prosím tě, bratře, ne, teď ne, teď nepřísahej!“

„Proč?“ Jeho hlas zněl tvrdě, rozhořčeně.

„Teprve až budeš klidný, teprve pak bys měl..."

„Uff!“ přerušil mě ostře. „V mé duši je v tomto okamžiku takový klid, jako je v hrobě, v němž spočinou tato těla. A jako je hrob nevydá už nikdy nazpět, tak já nevezmu zpět nic ze slov, která jsem řekl, ani to..."

„Ne, prosím tě znovu, Vinnetou, ne, prosím,“ opakoval jsem opět, nejnaléhavěji, jak jsem jen uměl.

V jeho očích to hrozivě zajiskřilo:

„Chce mi Old Shatterhand bránit, abych plnil svou povinnost? Mají snad po mně plivat ženy a mají se mi vysmívat nedospělí chlapi?“

Mají mě nakonec bojovníci vyvrhnout z kmene, protože jsem se neodvážil pomstít zločin, který se dnes stal na Nugget tsilu?“

„Ne, to nechci, špatně mi rozumíš. Nepřimlouvám se za to, abys nechal pomstu pomstou. Tři z těch zlosynů už tady leží mrtví. A čtvrtý, ten sice utekl, ale přesto neunikne. Nesmí uniknout!“

„Ty myslíš, že bych snesl, aby mi unikl?“ obořil se na mě zprudka. „On však není sám, kdo je vinen smrtí mých nejdražších. Mám co účtovat se všemi bílými tvářemi, všechny nám přinášejí jen zhoubu a zlo. Všechny mohou za to, co se stalo, a já se proto budu mstít všem! Všem!“

Stál tu přede mnou hrdý, vzpřímený, vznešený, skutečný vůdce svého lidu, odhodlaný provést do puntíku všechno, co si předsevzal. Jemu, jemu jedinému by se to snad mohlo podařit: shromáždit všechny kmeny, spojit je jedním poutem a jednou přísahou a začít proti bělochům veliký, nesmírný zápas, plný utrpení, obětí, odvahy, ztrát, krutosti a nenávisti, a nakonec přece jen – beznadějný. Možná že teď, právě v tomto okamžiku, se rozhodovalo, jestli krev indiánů i bělochů zkropí širé prerie, údolí a pohoří.

Vzal jsem ho jemně za ruku a řekl mu tiše:

„Vím, že uděláš, co chceš udělat. Ale dřív prosím vyslechni ještě mou prosbu – možná poslední, kterou mám. Protože jestli je nevslyšíš, neuslyšíš asi už nikdy hlas svého bratra a přítele. Pohleď, zde leží Nšo-či, tvá sestra. Sám jsi viděl, že zemřela s mým jménem na rtech. Milovala mě, milovala i tebe, a ty jsi jí mohl svou lásku mnohokrát prokázat. Byla šťastná, že jsme se stali pokrevními bratry. Nedopusť, aby nás její smrt znovu rozdvojila! Prosím tě, Vinnetou, při lásce k Nšo-či, která je nám společná, nepřísahej svou pomstu teď! Rozhodni o ní, až se navrší kameny nad hroby dvou nejušlechtlejších z kmene Apačů. Prosím tě o to znovu, já... i Nšo-či!“

Zadíval se na mě vážně, sklonil hlavu a jeho zrak spočinul na okamžik na mrtvé. Napětí v jeho tváři povolilo, výraz hněvu a pomsty zeslábl. Konečně odtrhl oči od Nšo-či.

„Můj bratr Old Shatterhand má velkou moc nad srdci. Vím, že Nšo-či by jeho prosbě jistě vyhověla. Udělám to i já. Teprve pak, až

moje oko se už nebude dívat do tváře mrtvých, ať se tedy rozhodne, budou-li vody Mississippi a všech toků, které se do něho vlévají, unášet do moře krev bílých a rudých bojovníků. Tak jsem řekl, tak se stane. *Howgh!*“

Stiskl jsem mu v pohnutí ruku a poděkoval pohledem. Porozuměl mi.

„Můj rudý bratr ať ví, že nebudu nikdy žádat milost pro vraha Inču-čuny a Nšo-či. Ať ho stihne tak krutý a spravedlivý trest, jaký si zaslouží. Ať mi Vinnetou řekne, čím mu mohu pomoci, a udělám všechno, aby nám neunikl.“

„Mé nohy jsou svázány,“ odpověděl se zasmušilou tváří. „Zvyklosti kmene mi přikazují, abych zůstal u mrtvých, dokud nebudou pohřbeni. Teprve potom bude moci Vinnetou vstoupit na stezku pomsty.“

„Víš, kdy a kde budou pohřební obřady?“

„O tom se Vinnetou musí poradit se svými bojovníky. Pohřbíme Inču-čunu a Nšo-či buď na místě zlého činu, tam, kde je stihla střela vraha, anebo mezi svými, kde prožili život. Uběhne ještě mnoho dní, než bude připraveno všechno, co si žádá pohřeb velkého náčelníka.“

„Ale co vrah! Vrah zatím upláchne!“

Vinnetou zavrtěl hlavou.

„Nikoliv. I když ho nebude pronásledovat Vinnetou, může za ním poslat jiné bojovníky. Avšak můj bratr ať mi řekne, jak se stalo, že se tak znenadání a včas objevil v těchto místech.“

Najednou to byl zas Vinnetou jako jindy. Mluvil klidně, vyrovnaně, bez jediné otázky vyslechl mé stručné vyprávění a v duchu určitě už rozhodoval, komu ze svých bojovníků svěří pronásledování Santera. Na okamžik nás vyrušilo zasténání. Ozývalo se u stromů, z míst, kde jsem skolil dva Santerovy pomocníky. Ano, jeden z nich, s ranou v hrudi, se ještě hýbal a chroptěl. Otevřel na okamžik oči, nepřítomně na nás civěl a mumlal si sám pro sebe něco nesrozumitelného. Sklonil jsem se k němu:

„Muži, vzpamatujte se trochu! Víte, kdo je u vás?“

Prohlížel si mě skelnými, nehybnými zornicemi, zřejmě se namáhal, aby si uvědomil, co se stalo. Pak se mu v očích trochu rozjasnilo a vysoukal ze sebe těžce otázku:

„Kde - je - Santer?“

„Zmizel nám,“ řekl jsem.

„Ka - kam?“ zeptal se znovu těžce.

„To nevím, ale doufám, že nám ho pomůžete najít. Vaši dva kumpáni jsou mrtví a vám zbývá už jen několik minut života. Nechcete aspoň teď, na kraji hrobu, udělat dobrý skutek? Odkud je ten váš Santer?“

„Ne - nevím,“ sténal.

„Jmenuje se skutečně Santer?“

„Dává si - mnoho - jmen.“

„Kam jste jeli?“

„Ni - nikam,“ zaúpěl a bolestí přivřel oči. „Tam - kde - chtěli jsme - zlato - kořist -“ dokončil s největší námahou.

„Zlato! A kvůli tomu jste přepadli Apače?“

„A - no.“

„A jak jste věděli, že mají zlato?“

„Chtěli na - na...“

Umlkl. Mluvit bylo už zřejmě nad jeho síly. Ale věděl jsem dost, abych si domyslíl, jak se všechno asi seběhlo.

„Vyslechli jste nás, že? A mysleli jste si, že když rudoši chtějí do Saint Louisu, budou mít při sobě zlato - že je to tak?“

Pohnul na souhlas maličko hlavou.

„A pak jste se domluvili, že nás přepadnete! Ale abyste nás ukořebali, jeli jste nejdřív dál a teprve později jste se oklikou vrátili. Je to tak?“

Muž zase těžce pokynul hlavou.

„Večer jste nás vyslechli?“

„Ano - San - ter.“

„Tak Santer! A řekl vám, co slyšel?“

„Apači - Nugget tsil - ráno - pro nuggety...“

„A pak jste se ukryli v houští a pozorovali ze stromu, kdy se Apači vydají do hor! Chtěli jste jít za nimi? Chtěli jste zjistit, kde je naleziště? Nebo jste je chtěli při návratu obrát? Ano?“

Muž ležel s přivřenými víčky a neodpovídal. Vzal jsem ho za rameno a zatrásl jím. Zkusil jsem to ještě jednou. Tu jsem ucítil na paži Vinnetouovu ruku:

„Můj bratr ať se dál nevyptává. Bledá tvář mu neodpoví. Je mrtvá. Já svému bratru povím, co se stalo. Bílí psi za námi přišli příliš pozdě, než aby odhalili tajemství nuggetů. Vraceli jsme se už, když uslyšeli naše kroky. Skryli se rychle a potom vystřelili z úkrytu a zasáhli Inču-čunu a Nšo-či. Třetí kulka, jak Old Shatterhand může vidět, se dotkla mého rukávu. Vystřelil jsem pak dvě rány: před jednou se jeden z těch mužů ukryl za strom, ale druhý padl na zem a Old Shatterhand ho pak našel. Hledal jsem potom úkryt za skalním výběžkem. Kdyby nepřišel můj bratr Old Shatterhand, tři muži by mě obklíčili a připravili o život. Dva by mě hlídali zpredu a třetí by měl volnou cestu, aby mě napadl zezadu. Avšak hlas Old Shatterhandovy medvědobijky zazněl včas a zachránil mě.“

„Tak to tedy bylo,“ povzdychl jsem. „Ale teď musíme dostat Santera. Bude Vinnetou souhlasit, abych se vydal po jeho stopě? Bude ovšem těžké ji nalézt...“

„Vinnetou není toho názoru.“ Apač pohnul maličko pravicí, aby vyjádřil nesouhlas. „Zločinec nemá jinou cestu než ke svým koním. Tam si jednoho vezme, ale Old Shatterhand přečte stopy, které nutně zanechá v trávě, a bude ho moci sledovat.“

„A pak?“

„Pak můj bratr pojedje s deseti bojovníky v jeho stopách, chytí ho a přivede nazpět. Ostatní bojovníci zůstanou se mnou a budou oplakávat smrt velkého náčelníka.“

„Souhlasím,“ řekl jsem. „A doufám, že splním, co ode mne očekáváš.“

Podal mi ruku a silně ji stiskl:

„Vinnetou ví, že Old Shatterhand bude jednat tak, jak by jednal na jeho místě Vinnetou. Tak jsem řekl. *Howgh!*“

Také já jsem stiskl Vinnetouovi pravici, poklonil se hluboce před mrtvými, pak si přehodil pušku přes rameno a rozběhl se pryč. U lesa jsem se ještě jednou otočil – viděl jsem, že Vinnetou zahaluje rouškou hlavy mrtvých a začíná nad nimi zpívat svůj smuteční žal. Všechen smutek, všechen žal jeho duše se vtěloval do prosté a jednotvárné melodie, kterou naposled zpíval svým drahým. Táhlo mě to zpět, byl bych se nejraději posadil vedle něho a vzdal třeba i po jeho způsobu poslední čest svým přátelům – ale nemohl jsem. Teď na mně jediném záviselo, jak brzy se nám podaří dosáhnout toho ničemu Santera.

Vrhl jsem se směrem k rokli a řítil se prudce dolů ve vlastních stopách. V duchu jsem horečně uvažoval, co asi Santer podnikne, a najednou se mi zdálo, že si bude možná počínat jinak, než předpokládal Vinnetou. Dobrá, Santer se chtěl jistě dostat co nejdřív z našeho dosahu, ale byla to pro něho opravdu nejlepší cesta, vrátit se zpátky na místa, kde nechal se svými kumpány koně? Což když po cestě objevil moje stopy, a dokonce i koně, kterého jsem použil?

Pádil jsem ze svahu dolů, až jsem s sebou strhával kameny, jen abych si co nejdřív ověřil svou domněnku. Bohužel byla pravdivá: u stromu, kam jsem uvázal koně, bylo pusto a prázdko. Rval bych si nejraděj i vlasy zoufalstvím, když jsem si uvědomil náskok, který ten ničema získal. A k tomu v téhle kamenité půdě po sobě nezanechá nejmenší stopy! Musel jsem roklí, tou úzlabinou plnou naplaveného kamení, co nejrychleji dolů, do údolí. A tak jsem se znovu řítil svahem, až mi kameny odskakovaly od pat, znovu jsem pádil, několikrát upadl, rozedřel si ruce, a nakonec vyběhl na kraji údolí. Byla tu tvrdá půda, tady se žádné otisky najít nedaly, až teprve po dalších deseti minutách jsem přišel k měkké trávě, kde jezdec musel zanechat stopy.

Sklonil jsem se a nedočkavě zkoumal půdu – a čím bedlivěji a čím déle jsem si ji prohlížel, tím jsem byl zklamanější. Ať jsem si sebevíc namáhal oči, žádné stopy tu nebyly. Santer tudy zřejmě vůbec nejel. Lámal jsem si hlavu nad tou záhadou, a nakonec jsem našel jen jedno vysvětlení. Ve strži, kde byla spousta kamení, odbočil někde na

příhodném místě stranou – nejspíš směrem po hřebenu hory. Jinak to nebylo možné.

Stál jsem a zmateně uvažoval, co podniknout. Vrátit se nazpět a hledat znovu stopy? To by trvalo hodiny, a nakonec bych stejně musel jít do našeho ležení pro posilu. Ne, lepší bylo se vydat rovnou k našemu táboru, oznámit, co se stalo, a snad hned i s Apači vyrazit za Santerem.

Jenže k našemu místu byl ještě pořádný kus cesty, a já jsem byl už opravdu unavený a vysílený. Musel jsem sebrat všechnu vůli, abych tu vzdálenost urazil co nejdřív. U bývalého Santerova tábořiště mi bylo veseleji. Tři koně postávali dosud u stromů, rychle jsem je odvázal, vyskočil jednomu z nich na hřbet a hnal je ostošest k našemu ležení.

Bylo dávno po poledni a všichni v táboře byli víc než netrpěliví, protože Sama jsem potkal pěkný kus cesty před tábořištěm.

„*Sir*, člověče nešťastná, kde se nám potloukáte? Přišel jste o báječný oběd a –“ Najednou si uvědomil, že *přijíždím* na koni a že vedu ještě další dvě zvířata. Zamžikal udiveně očkama a přestal har-tusit. „*Egad!* Vždyť jste šel odtud po svých, jestli se nepletu... Snad jste se nedal na zloděje koní?“

„Copak je nepoznáváte?“ křikl jsem. „Copak nevíte, čím jsou ta zvířata?“

„*By Jove!*“ vykřikl Sam a vzrušeně si cvrknul špičkami prstů do své hučky. „Snad mě neklame zrak?! Na těch přece cválal ten Santer s kovboji!“

„Bohužel, Same,“ přitakal jsem. „Stalo se něco hrozného. Něco velmi vážného a velmi smutného. Musíme rychle odtud – musíme zavolat co nejrychleji všechny Apače.“

„Všechny Apače? A co se děje, *sir*? Proč to vzrušení? Jste celý vyplašený!“ Neodpověděl jsem, každá vterina byla vzácná, a začal jsem svolávat Apače. Indiáni jako by z mého volání ihned vycítili, že se přihodilo něco mimořádného, a v několika okamžicích se shromáždili kolem mě – a mně připadl úkol, abych oznámil tu smutnou, nejsmutnější zprávu o smrti Inču-čuny a Nšo-či. Řekl jsem to krátce,

několika prostými slovy. Když jsem dokončil, zavládla chvíle hrobového ticha. Na okamžik to vypadalo, jako by žádný z nich mým slovům nevěřil. Vždyť to skutečně znělo neuvěřitelně! Ale potom se zvedl příšerný hněvivý jekot a řev a vytyí a skučení, až uši zaléhaly. Apači zmateně pobíhali sem a tam, vyli, že to bylo určitě slyšet na míle odtud, mávali tomahavky i puškami, cenili zuby a kouleli očima, jen aby dali výraz své strašlivé touze po pomstě. Trvalo hezky dlouho, než se mi podařilo tu vřavu trochu uklidnit.

„Apačští bojovníci ať ztichnou!“ snažil jsem se je ze všech sil překřičet. „Nářek a křik nám nepomůže! Musíme co nejrychleji odtud, musíme za vrahem náčelníka Apačů!“

„Za ním! Je synem smrti! Za ním!“ řvali divoce a snad ve vteřině všichni naskákali do sedel a objížděli s krvelačnými gesty kolem dokola naše ležení. Zas uběhlo několik vzácných minut, než se mi podařilo je znovu uklidnit a vyložit jim Vinnetouovo přání a rozkaz.

„Moji rudí bratři ať se zastaví. Nevědí, co je třeba dělat, avšak já jim řeknu, co zamýšlí Vinnetou a co jim vzkazuje.“

Teď se kolem mne zas nahrnuli, mačkali mě, divže jsem mohl dýchat a hýbat rukama. Být tu Santer, ušlapali by ho jistě na místě k smrti. Vyložil jsem jim krátce Vinnetouovy příkazy a vybral si sám pro sebe deset bojovníků. Okamžitě se jeli připravit, šťastní, že právě jim se dostalo té cti pronásledovat Santera.

Sam Hawkens, Parker a Stone stáli uprostřed té vřavy jako opaření. Nemohli se z mé strašlivé zvěsti vůbec vzpamatovat. Sam Hawkens mě neustále potahoval za rukáv a naříkal:

„Já si to pořád nemohu srovnat v hlavě, *sir*! Vždyť je to něco strašného, něco nepředstavitelného! Ta mladá, hezká, příjemná, dobrá indiánská miss. Byla na mě tak milá, a Inču-čuna také. Mně je, jako by mě někdo praštil klackem do hlavy! Já vám řeknu, *sir*, já –“

„Dost řečnění, Same,“ stíkl jsem mu rameno. „Tohle všechno nemá nejmenší smysl. Především musíme myslet na jedno: jak dostat vraha.“

„Well!“ vzchopil se Sam. „To vám podepisuju. Poženu se za ním s vámi třeba do horoucích pekel. Jen jestli tam je!“

„To právě musíme co nejdřív vypátrat, rozumíte? Kam ten lump vlastně zmizel!“

„Myslíte, že se nám to podaří? Víte, hledat tam nahoře...“

„Poslyšte, Same,“ nenechal jsem ho domluvit. „Mám dojem, že tohle celé pohoří je vlastně těch několik kopců před námi. Určitě netvoří žádný souvislý řetěz! Kopec vedle kopce, a vsadil bych se, že tam vzadu za hřebenem je zase rovina. Nevíte o tom nic?“

„Abych nevěděl!“ Sam se cítil hned na koni. „Ten koutek země tady znám náhodou dost obstojně. Máte pravdu – tyhle hory stojí docela osaměle. Všude kolem samá prémie rovná jako stůl a na druhém konci samo sebou taky.“

„Prémie?“ zajásal jsem. „Tedy tráva?“

„Travička jako v parku, *sir*, jako tady kolem nás!“

„Same, to je znamenité, to je to, co jsem si tajně přál! Poslouchejte, co vám řeknu: Ať si Santer jezdí mezi kopci, jak chce. To nás nezajímá – důležité je jedno: jakmile ty kopce opustí, musí do prémie. Jinými slovy, musí nám zanechat stopu.“

„Leda by lítal vzduchem, *sir*. Jasně jak slunce.“

„Dobře. Ale dál! My, Same, my se rozdělíme do dvou skupin. Jedna, já, Dick, Will a vy pojedou po pravé straně těch hor. Apači, které jsem vybral, pojedou po levé straně, stejným směrem jako my. Až kopce objedeme, spojíme se a budeme chytřejší. Protože jedna skupina, buď my, nebo Apači...“

„...musí narazit na Santerovu stopu!“ dokončil mužik pohotově. „*Lack-a-day!* To se povedlo! *Sir*, divím se, že jsem na to nepřišel sám – vždyť to je to nejjednodušší, co se tady vůbec může vymyslet. Dítě by na to přišlo, kojenec... jestli se nepletu!“

„Čili – souhlasíte, Same?“

„Já? Už dávno, *sir*, a do morku kosti! Jen abychom už byli na cestě.“

„Musíme se důkladně připravit,“ zdůraznil jsem. „Jak dlouho nám to asi potrvá, než objedeme ty kopce?“

Sam si posunul z čela svůj klobouk a na okamžik se zamyslel.

„Jak dlouho? Dvě hodiny, *sir*. Když si pořádně přispíšíme.“

Dvě hodiny, řekl jsem si, dvě hodiny, než se dozvíme, kam zmizel ten zrůdný chlap, který se nezdráhal pro vidinu žlutého kovu zničit lidský život. Dvě hodiny, opakoval jsem si a přál jsem si celou svou bytostí, aby ty dvě hodiny už byly za námi, abych se už hnal přímo po Santerově stopě.

20. Stíhání

Naše skupina vyrazila ve směru podél východní strany pohoří. Hory nám zůstávaly po levém boku, tiché, krásné, ale my jsme měli oči jen pro měkký pruh půdy před sebou, kde se podle mě musely dřív nebo později objevit uprchlíkovy otisky – pokud jel tímto směrem. Měli jsme o to se Samem kratší spor. Ještě než jsme vyrazili a než jsem poslal deset Apačů podél západního oblouku hor, obkreslil jsem si na kus papíru obrys Santerovy stopy a sklidil za to nemalý Samův posměch.

„*Sir*, vy se teď hodláte věnovat kreslení? Mohu se zeptat, k čemu je to podle vás dobré?“

„Brzy uvidíte; jen co narazíme na Santerovu stopu. Porovnáme kresbu a otisk, a budeme doma.“

„Aha! A na to jste přišel sám? Úplně sám? Má tak někdo štěstí, že se mu hrnou myšlenky – jedna za druhou!“

Sam si ze mě střílel. Trochu jsem ho zpražil:

„To víte, Same, asi se jim u mě líbí víc než u vás pod tou vaší parukou!“

Dick Stone a Will Parker se chechtali – k náramné nelibosti dávného kamaráda.

„Jen si nedejte nic líbit, *sir*!“ povzbuzoval mě Will Parker se svým širokým úšklebkem od ucha k uchu. „Beztoho vám ta stará paruka už dávno nemá co dávat lekce!“

„Ty mlč!“ okřikl ho Sam, kterému náramně záleželo na jeho *westmanské* proslulosti. „A nech paruku parukou, protože na tebe vždycky ještě stačí. Ostatně neřekl jsem, že to je tak docela hloupá věc s tím obkreslením. Ale měl jste tu kresbu dát taky Apačům...“

„To by nemělo smysl,“ namítl jsem, „jednak by se v ní asi nevyznali, a pak – myslím, že najdeme otisky na naší straně.“

„Co vás vede!“ Sam vrtěl hlavou, až mu klobouk poskakoval. „Santer jel určitě na západ. Tam přece měl původně namířeno!“

„Jenže je všemi mastmi mazaný, Same, nezapomínejte na to! Právě proto asi počítal s nějakou podobnou úvahou na naší straně a pustil se obráceným směrem...“

„Co bychom se hádali,“ rozhodl Sam sebejistě rukama. „Vždyť se přesvědčíme. Uvidíme, kdo měl pravdu.“

Ale jeli jsme téměř půldruhé hodiny a objeli celý oblouk hor, než jsme konečně objevili otisky v trávě. V měkké půdě se před námi docela zřetelně táhla stopa jezdce – toho, kterého jsme hledali. Když jsme ji pořádně prohlédli a srovnali s mým nákresem, shodli jsme se, že nemůže být starší než dvě, nanejvýš dvě a půl hodiny.

„Tak vida, kus papíru, a přece může být na něco dobrý,“ bručel uznale Sam, zatímco Will Parker si nedal ujít příležitost, aby ho zase trochu nepoškádlil.

„No, Same, nedá se nic dělat, už jsi svého *greenhorna* ztratil, už ti přerostl přes hlavu. Měl bys koukat, aby ses teď ty od něho přiučil, jestli se nepletu...“

Škoda že jsme se po stopě nemohli pustit hned, ale museli jsme čekat ještě další tři čtvrti hodiny, než se objeví druhý voj, Apačové. Jednoho z nich jsem poslal se spěšnou zprávou za Vinnetouem a s ostatními jsme vyrazili na východ. Do soumraku chyběly nanejvýš dvě hodiny, museli jsme si pořádně přispíšit, abychom ujeli za světla co nejlépe. V noci jsme stopu sledovat nemohli.

Se Santerem to bylo ovšem jiné. Ten jistě štvál svého koně po celou noc. Tak hloupý nebyl, aby si nedovedl představit, že se mu poženou Apači přímo v patách a že každá hodina náskoku znásobuje naději na záchranu. Ale jeho noční jízda poskytovala bezesporu určitou výhodu nám: k ránu se jistě musela u Santera hlásit únava a koni také musel nutně dopřát aspoň chvíli odpočinku. A to zas dávalo příležitost nám, abychom Santerův náskok zmenšili.

Pohoří s Nugget tsilem nám rychle zůstávalo za zády, cválali jsme na volnou, širokou prérii se svěží zelenou trávou zpočátku, později vyprahlou a přerušovanou jen tu a tam trsy keřů. Stopa byla stále jasná, krásně čitelná, prchajícímu viditelně záleželo jen a jen na čase.

Když padl soumrak, sesedli jsme z koní a aspoň ještě chvíli sledovali stopu pěšky, zvířata jsme vedli za sebou na uzdě. Ale když jsme zakrátko narazili na malou travnatou loučku, kde se mohli koně napást, nechali jsme být stopu stopou a rozložili se k odpočinku. Byli jsme hodně unavení. Mlčky si každý sundal pokrývku, zabalil se do ní a uložil se ke spánku tam, kde právě zůstal stát.

Noc byla studená, třásl jsem se i pod příkrývkou a chlad probouzel i ostatní. Zima lezla až do kostí. Ale já bych asi nespal ani v té nejlepší posteli v báječném pohodlí nejprepychovějšího newyorského hotelu. Pořád a pořád jsem před sebou viděl poslední okamžiky Inču-čuny a Nšo-či, a ať jsem se snažil sebevíc rozptýlit myšlenky, stále se mi samy vracely k té krvavé události na Nugget tsilu. Stále mi zněla v uších poslední slova Vinnetuovy sestry. Stále jsem viděl v trávě na lesní mýtině dvě zakrvavená těla – a nemohl se zbavit výčitek, že jsem tomu snad mohl nějak zabránit; a že jsem měl být aspoň k Nšo-či laskavější, milejší; a že jsem snad tím, co jsem řekl Inču-čunovi o vztahu mezi bílými muži a ženami, bezděčně zavinil jejich smrt.

K ránu jsem už chladem nemohl vydržet. Vstal jsem první ze všech a pokoušel se trochu zahřát tím, že jsem přecházel sem a tam kolem tábora. Po chvíli procitl i Sam Hawkens a přidal se ke mně, čilý jak rybička, a hned od rána ochotný vtipkovat.

„Ale, ale, vážený, snad vám nemrznou kostičky? Na Západ se v takových případech vřele doporučuje ohřívací gumová láhev. V každé knížce se to můžete dočíst!“ Pomžourával po mně svýma očkama, ale halil se taky úže do svého podivuhodného hávu. „Ovšem tohle, co nosím, je stokrát lepší. Tomu říkám kabát, *sir*, tím nepronikne ani indiánský šíp, ani mráz. Nechcete, abych vám poskytl útulek pod šosy, hihihí?“

Dick Stone, Will Parker a Apačové také nevyspávali dlouho, a tak jsme vyrazili na další cestu, sotva se rozbřesklo. Stopa byla ještě živá a koně šli nádherným klusem skoro bez pobízení. Odpočinuli si přes noc, ale taky prochladli, a teď jim prudký cval příjemně rozehříval krev.

Pořád a pořád jsme měli před sebou prérii. Táhla se doširoka, tu a tam mírně zvlněná nějakým pahrbkem, při vršcích pahorků porostlá trsy vysušené tvrdé trávy, v prohlubeninách celá zelená měkkou travičkou. Našla se tu vždycky i kaluž vody, kde se mohli naši koně napít a osvěžit.

Ještě před polednem jsme zpozorovali, že stopa vedoucí až dosud skoro přímo na východ, uhnula ostře k jihu. Sam Hawkens mě na to upozornil a tentokrát se ani nepokusil o obvyklý vtípek. Bylo mi víc než divné, jak povážlivě potřásá hlavou:

„Tak se mi začíná zdát, že veškerá naše námaha bude marná.“

„Marná? A proč?“

„Protože ten lump je všemi mastmi mazaný, *sir!* Namířil si to rovnou za nosem ke Kiowům, jestli se nepletu...“

Samova slova mě ohromila:

„Ne, to přece neudělá!“

„A proč by to neudělal? Myslíte, že se posadí kvůli vašim krásným očím tady doprostřed prerie a bude čekat, až ho laskavě popadneme za pačesy? Co vás napadá! Udělá všechno na světě, jen aby si zachránil kůži. Ten si dávno spočítal na prstech, že naši koně jsou lepší než ta jeho herka, takže ho stejně musíme nakonec dohnit – a tak dostal spásný nápad, že vykoná zdvořilostní návštěvu u Kiowů.“

„Jen jestli ho tak zdvořile přijmou!“ namítl jsem.

„Stačí, aby jim řekl, že oddělal Inču-čunu a Nšo-či, a padnou si kolem krku. Vrána k vráně, *sir!* Musíme se do toho dát, abychom ho chytli, než bude večer.“

„Jak staré jsou ty otisky, co myslíte?“

„Já si myslím, že na tom teď ani tak moc nezáleží. Určitě jel tenhle kus cesty v noci – uvidíme, až jestli přijdeme na místo, kde si dal pohov; tam poznáme, jak stará je jeho stopa. A co vlastně máme dohánět...“

Kolem poledního jsme skutečně dorazili k místu Santerova odpočinku. Prohlédli jsme si stopy a zjistili jasně, že kůň si tu lehl – byl tedy po jízdě notně unavený; ostatně to už ukazovaly otisky na po-

sledním úseku cesty. I jezdec asi odpočíval a spal možná déle, než zamýšlel. Shodli jsme se, že stopa není ani dvě hodiny stará. To znamenalo, že náskok získaný noční jízdou se skoro rozplynul. Do konce jsme si byli snad o půlhodinku blíží než včera.

Stopa vedla dál poněkud na jih podle ohybu řeky Red River. Koně běželi dobře a vytrvale, a když jsme se odpoledne dostali zase na pás svěží zelené prémie, zjistili jsme už bezpečně, že celý Santerův náskok se smrškl všeho všudy na půl hodiny jízdy.

„Vidíte ten tmavý pruh před námi?“ ozval se rozmrzele Sam Hawkens. „To je les. A u něho bude určitě řeka. Red River nebo nějaký její přítok! Moc velkou radost z toho nemám, radši bych jel prérií, to by pro nás bylo mnohem výhodnější.“

To se rozumí, že by bylo pro nás výhodnější jet savanou, kde má člověk rozhled po celé krajině a může se přesně a spolehlivě orientovat, zatímco les vždycky znamená nejistotu, možnost upadnout do léčky, pomalejší jízdu.

Samův odhad byl správný. Dorazili jsme ke korytu říčky, kde se jen tu a tam v hlubších místech drželo trochu vody. Po obou březích nás vítal les – vlastně ne les v pravém slova smyslu, spíš větší skupinky stromů a křovin.

Krátce před večerem jsme byli pronásledovanému už tak blízko, že jsme byli přesvědčení, že se před námi každým okamžikem objeví. V tu chvíli se mě zmocnil jakýsi horečnatý stav, vášnivě jsem toužil uvidět Santera, stisknout mu vlastníma rukama hrdlo, dostat konečně do své moci toho sprostého zločince. Ne kvůli pomstě, ale kvůli spravedlnosti, kvůli touze uvidět konečně, že vraha stíhá spravedlivý trest.

Vjeli jsme mezi řídký porost lesa, mezi skupinu několika stromů na levém břehu říčky a projeli jí až na druhý konec. Jel jsem vpředu a zastavil se v těch místech jaksi mimovolně, ne z žádné prozíravosti, ale jen proto, abych ostatní upozornil, že stopa nečekaně odbočuje vpravo po korytu vyschlého toku. Opakuji: byla to náhoda a současně taky naše štěstí, protože zatímco jsem čekal na ostatní a pro-

hlížel stopu v polovyschlém řečišti, objevil jsem něco, co mě přinutilo, abych se stáhl rychle zpět do lesa.

Padesát kroků ode mne na druhém břehu říčky jsem totiž uviděl řídký hájek a před ním skupinu indiánů na koních. Bezstarostně se projížděli a kůly, mezi nimiž se na napjatých řemenech sušilo maso, zcela zřetelně prozrazovaly, že si tu zřídili pohodlný tábor. Stačilo by vyjet kousek dál, jen o koňskou délku, a mohli mě uvidět.

„Kiowové!“ řekl jeden z Apačů, když se celá naše skupina shromáždila v úkrytu lesa.

„Tak, tak, Kiowové,“ přizvukoval Sam, „tomu Santerovi drží palec snad všichni čerti. Už jsem cítil, že ho držím v hrsti, a na poslední chvíli tohle! Ale nevádí! Stejně mi neupláchne!“

„Je to menší oddíl,“ poznamenal jsem a marně si lámal hlavu, co podnikneme dál.

„Hm, hm,“ Sam se taky jen rozpačitě škrábal pod parukou. „Jenže my vidíme jen ty, co se usídlili na téhle straně lesíka. Z druhé strany budou určitě další Kiowové. Já myslím, že si vyjeli na lov, za masem!“

„Co teď, Same? Máme se vrátit pro posilu?“

„Vrátit se? Kdepak, *sir*! Tady zůstaneme.“

„Není to nebezpečné?“

„Vůbec ne.“

„Může nás tady náhodou objevit některý z těch rudochů...“

„Zaprvé jsou na druhé straně koryta a zadruhé bude co nevidět noc.“ Sam nesdílel moje obavy. „Nehnou se na krok od svého tábora.“

„Moje heslo: čím větší jistota, tím větší klid!“

„A moje zas: čím větší strach, tím větší *greenhorn*,“ odsekl Sam. „Říkám vám, *sir*, že tady jsou pro nás Kiowové právě tak nebezpeční jako v New Yorku na Manhattanu. Ani je nenapadne, aby sem za námi lezli! Právě naopak – my se vypravíme na návštěvu k nim! Musím toho Santera chytit, i kdyby měl kolem sebe tisíc Kiowů!“

„Tak se mi zdá, Same, že bych vám dnes měl vytýkat přesně to, co vždycky vytýkáte vy mně: jste lehkomyšlný!“

„Dejte pokoj! Sam Hawkens - a lehkomyšlný? Hihhi, dovolte, abych se zasmál. To mi ještě v životě nikdo neřekl. A zrovna vy! Na grizzlyho s nožem se nebojí, a najednou má nahnáno!“

„Čerta mám nahnáno,“ mávl jsem nespokojeně rukou. „Ale chci si dát prostě pozor, když mám nepřítel, co by kamenem dohodil!“

„Co by kamenem dohodil?“ smál se Hawkens. „Počkejte, až se setmí - pak je budete mít přímo pod nosem! Ale nebojte se, my s nimi zatočíme!“

Sam byl jako proměněný. Hořel bojechtivostí, smrt té „hezké, mladé, příjemné, dobré indiánské *miss*“ ho úplně rozlítla, nemohl se dočkat pomsty. Ostatně Apačové mu dávali také za pravdu a Parker se Stonem přizvukovali jako jeden muž. Nějaké řeči o opatrnosti nechtěli slyšet. Tak jsme tedy uvázali koně, usadili se tiše pod stromy a čekali, až přijde noc. Jak jsem mohl Kiowy pozorovat, musel jsem si přiznat, že Sam Hawkens má pravdu. Počínali si, jako by byli doma, v bezpečí dobře strážené indiánské vesnice. Projížděli se na koních sem a tam, pokřikovali po sobě, jevíli naprostou bezstarostnost.

„Vidíte je, *sir*!“ těšil se Sam z výsledků pozorování, „úplní andílci. Ti nemají dnes žádné postranní úmysly.“

„Jestli se nepletete!“

„Sam Hawkens se neplete!“

„*Pshaw*! Nechtěl bych se s vámi hádat, ale mám takové nejasné tušení, že ti chlapi to všechno před námi jen hrají.“

„Tušení,“ zamumlal s úšklebkem Sam. „Jste stará bába, že věříte na předtuchy? A proč by to vůbec dělali?“

„Možná nás chtějí přilákat.“

„To se tedy nemusí namáhat, přijdeme sami.“

„Poslyšte, Same, myslíte, že je u nich Santer?“

„Určitě! Už podle stopy...“

„Dobře! A nemyslíte, že jim řekl, co se stalo a proč u nich hledá pomoc?“

Sam spráskl ruce:

„Vy jste dobrý! To je přece jasné jako den!“

„Právě. To jim tedy taky řekl, že má v patách pronásledovatele.“

„Divil bych se, kdyby se nezmínil.“

„V tom případě se divím ale taky já! Santer jim tohle všechno vyklopí, a Kiowové se tu prohánějí na koních jak o posvícení.“

„Tomu se vůbec nemusíte divit, oni si totiž myslí, že je nemožné, abychom tady už byli. V tom je ten vtíp! Čekají nás nejdřív zítra! Jen počkejte, až bude tma! Připlížím se k nim, zjistím, co se tam děje, a uvidíme, jak se jim nejlíp dostat na kobytku. Ale to vám můžu odpřisáhnout: Santera musím dostat, kdyby čert na praseti jezdil.“

Zasmál jsem se Samovu přirovnání a přikývl:

„Dobrá, půjdu s vámi.“

„To zrovna není nutné.“

„Ale je!“

Podíval se na mě podezíravě, vztyčil dokonce nabádatě prst a důrazně prohlásil:

„Když jde Sam Hawkens na výzvědy, nepotřebuje žádného příručího. Půjdete se mnou a budete se starat, aby se panu Santerovi nesáhlo nějak nešetrně na zoubek, co? Znáš vás, znám vás! Ne, dejte na mě, bude lepší, když půjdu sám. Chytnu Santera a odevzdám ho Vinnetouovi. A když to nepůjde jinak, tak mu pošlu kulku mezi oči.“

Pokrčil jsem rameny a neřekl na to nic. Apačové dávali nejspíš v skrytu duše Samovi za pravdu. Pamatovali si přece, jak jsem se před několika dny přimlouval za Rattlera, a mysleli si bezpochyby, že bych se mohl pokoušet u Santera o něco podobného. Zatvářil jsem se raději, jako bych už se vším souhlasil, a natáhl se mlčky do trávy vedle svého Hatátitly.

Slunce už zmizelo za obzorem a na krajinu padal soumrak. Na druhé straně Kiowové zapálili ohně, jejichž kouř stoupal vysoko k nebi, a to ve mně jen dál živilo podezření, že tu cosi nesouhlasí. Kdopak kdy viděl u těch přeopatrných indiánů, aby rozdělávali hranici viditelnou na hony daleko? Podle mého to udělali jen z jednoho důvodu: protože *chtěli*, abychom je objevili a řekli si, že

o našem příchodu nemají ani potuchy. A nemělo nás to dokonce vylákat k přímému útoku, abychom padli do nějaké léčky?

Jak jsem o tom přemýšlel, zazdalo se mi, jako by vzadu v křoví za mými zády něco zašelestilo. Zbystřil jsem sluch. Za chvíli se to ozvalo znovu. Malé, docela nepatrné škrábnutí, jako by někdo pohnul větvičkou s lístky, jako by někdo odstraňoval v křoví větev a škrábl trnem o trn.

Uvědomil jsem si ihned, co se děje: přímo za zády jsem měl ostružinový trs a teď tam někdo nebo něco pohnulo šlahounem, až to zašramotilo. Pravda, mohlo to být zvíře, ale při našem postavení jsem se musel aspoň pokusit to přesně zjistit.

Ohně od ležení Kiowů vrhaly polosvětlo až k nám tak, že ozařovaly v obrysech předměty mezi námi a tábořištěm. Chtěl jsem toho v téhle chvíli využít, ale to znamenalo nejdřív se nepozorovaně dostat za ten ostružinový trs.

Zvedl jsem se a namířil si to loudavě opačným směrem od keře. Teprve když jsem zmizel mezi stromy, obrátil jsem se a spěchal obloukem nazpět, zezadu k ostružiníku. Musel jsem ovšem k zemi a opatrně se plížit, abych na sebe neupoutal pozornost, kdyby náhodou snad v tom křoví byl... a byl tu!

Byl to rudoch a právě se chtěl odplížit a musím říct, že si počínal vskutku mistrovsky. Pomaličku a opatrně se vysunoval ven z křoví a při každém pohybu se ozvalo sotva slyšitelné, nepatrné zašelestění. Měl už skoro vyhráno, podařilo se mu vycouvat téměř úplně z křoví – jen hlava a jedno rameno vězelo dosud mezi roštím.

Přisunul jsem se zezadu až těsně k němu a pozoroval ostražitě, jak se celý soustředí na svůj únik. Zlomek vteřiny jsem ještě vyčkával, pak jsem se naráz vztyčil na kolena, hmátl mu levičkou po krku a současně mu zasadil pravicí ránu na spánek. Sesunul se k zemi docela tiše, bez výkřiku, bez zasténání. Ale Hawkensovy rysí uši v té chvíli přece jen cosi zaslechly.

„Co to bylo?“ uslyšel jsem jeho hlas. „Dicku, slyšel jsi?“

„Nejspíš Old Shatterhandův kůň, ne?“ mýnil Dick Stone. „Zahrabal kopyty...“

„Old Shatterhandův kůň... a kde je Old Shatterhand?“ staral se Sam Hawkens. „Aby neudělal nějakou hloupost! Takový *greenhorn* je schopen všeho.“

„Dej už si jednou pokoj s tím *greenhornem*, Same,“ brumlal Will Parker. „Vždyť je na Západě jako doma.“

„Já vím! Napadne ho, že se připlíží ke Kiowům, a neštěstí je hotové! To není jen tak, plížit se nepozorovaně při tomhle světle, když ti chlapi špicují uši, kdy se objevíme! To je i pro zkušeného *westmana* oříšek!“

Vyšel jsem z příšeří lesa a zamával na Sama rukou.

„Haló, Same, oříšek jsem rozlouskl! Myslel jste, že jsem pryč, a zatím jsem se k vám docela nepozorovaně připlížil. Potěšilo vás to?“

„U všech čertů!“ Sam se ulekl a upřímně si odplívl. „Člověk vás ani nepozoruje.“

„Copak mě!“ smál jsem se. „Ale jsou tady jiní výtečníci, které jste nepozoroval.“

„Jiní výtečníci... koho tím míníte?“ vyhrkl.

„Zajděte si tam do toho ostružiní,“ kývl jsem hlavou. „A hned budete moudřejší...“

Zvedli se naráz všichni tři – Sam, Parker i Stone.

„Halloo!“

Uslyšel jsem Samův přidušený výkřik:

„Tady leží indián! Jak se sem dostal?“

„Zeptejte se jeho, snad vám to řekne.“

„Vždyť je po něm!“

„Ale kdepak. Jen jsem ho trošku ťukl po hlavě.“

„Cože! Vy jste ho...“

„Co jsem s ním měl dělat?“ řekl jsem klidně. „Ležel tady v těch ostružinách, špehoval nás, a už se s námi chtěl dokonce loučit... tak jsem ho na chvíli zneškodnil.“

„Behold!“ Sama se zmocnilo vzrušení. „Takhle to je! To jsme tedy měli štěstí. Měl by se svázat a strčit mu roubík do pusy, jestli se ne-

pletu... ale jak se sem vůbec ten chlap dostal? Nebyl tady nakonec už předtím, než jsme sem přijeli?"

Potrásl jsem hlavou:

„Tak nějak to bude. Kiowové nejspíš postavili hlídku, aby se dozvěděli včas, až přijedeme. Ale buďto jsme přijeli mnohem dřív, než čekali, nebo se jejich vyzvědač vypravil příliš brzo – krátce a dobře, překvapili jsme ho, a on se chudák musel schovat do ostružin.“

„Mohl přece taky upláchnout ke svým, když nás uviděl!“

„To mohl,“ připustil jsem. „Jenže mu už asi nezbýval čas. A taky chtěl možná ostatní ohromit nějakými nečekanými zprávami!“

„Hlavní věc, že jsme ho chytli za křídlo!“ mínil Sam a potěšeně se pochichtával. „Teď nám všechno vyklopí!“

„To pochybuju. Bude mlčet.“

„Nevadí, *sir*, nakonec by možná ani nestálo za námahu mermocí z něho něco vymačkávat. To, co víme, úplně stačí. A zbytek se dozvím já. Jen co se dostanu ke Kiowům.“

„A jen co tam zůstanete.“

„Proč?“

„Sám jste říkal, že to není lehká věc, připlížit se k táboru, když hoří ohně!“

„*Pro vás!* Ale se mnou je to kapánek něco jiného. A říkám vám jasně: jdu tam a vy zůstanete tady!“

Nasadil jsem trochu ostřejší tón:

„Poslouchejte, Same, to má být rozkaz?“

„Proč?“

„Protože já žádné rozkazy nemíním přijímat... Uznáte přece, že se něco změnilo od chvíle, co jste mě vzal do učení. To zaprvé. A zadruhé pronásledováním Santera pověřil Vinnetou *mne* – nikoliv vás! Já ručím za všechno, a proto taky já musím rozhodovat!“

„K smíchu, *sir*,“ ušklíbl se mužík. „Zaprvé, zadruhé i zatřetí: vy jste u mě pořád *greenhorn*, i když vám náhodou dost dobře vyšlo pár kousků. A jestli nechcete, abych si o vás myslel, že jste nevděčník,

musíte uznat, že jsem pořád ještě stokrát zkušenější *westman* než vy. A vůbec – nikdo mi nemá co poroučet! Já jdu, a vy si buďte tady!“

Obrátil se, a než jsem stačil říct slovo, zmizel v temnotě mezi stromy. Apači podrážděně brumlali a Dick Stone si neodpustil rozhořčenou poznámku:

„Co mu to vlezlo na mozek? Jakápak nevděčnost – nebýt vás, *sir*, nedýchá už ani jeden z nás!“

„Jen ho nechte,“ musel jsem teď sám uklidňovat Dicka. „Sam má zlaté srdce, to vidíte z toho, co dělá. Prostě s ním mává vztek, chtěl by co nejdřív pomstít smrt Inču-čuny a Nšo-či. Bohužel horší je, že v tom svatém rozhořčení může udělat něco, zač by se jindy do krve styděl. Nejlíp bude, když se po něm trochu poohlédnu. Vy zůstaňte tady, i kdybyste snad slyšeli střilet. Kdyby bylo třeba opravdu pomoci, zavolám sám.“

Vytratil jsem se rychle do tmy, bez medvědobijky, jen s revolvery za opaskem, tak jako Sam Hawkens, který tu také nechal odpočívat svou jindy nerozlučnou Liddy.

Stopy mě vedly ke korytu řeky; malý lovec se zřejmě chtěl přiblížit k táboru přímo korytem. Ten nápad jsem nepovažoval za zvlášť šťastný. Kiowové přece věděli, že přijedeme od horního toku, a budou tedy nejvíc hlídat právě tuhle část. Předpokládal jsem, že bude líp projít lesem po naší straně břehu až k místům, kam už nezasahuje záře plamenů. Na této opačné straně Kiowové nezažehli žádný oheň, nebude tedy snad tak těžké připlížit se tudy k jejich ležení. Zaradoval jsem se, když jsem zjistil, že se pod ochranou stromů dostanu pohodlně dost daleko, abych mohl přejít řečiště a proniknout nepozorovaně na protější stranu. I tam byly stromy dost husté, abych se mohl nepozorovaně přiblížit až do bezprostřední blízkosti tábora.

Kiowů bylo asi čtyřicet, rozsedli se kolem osmi ohňů ve skupinách pod stromy, se zbraněmi pohotově připravenými. Vypadalo to sice, že tu posedávají kolem jen tak nazdařbůh, ale ve skutečnosti si zvolili místa promyšleně, aby nás všechny měli na mušce, kdybychom se dali zlákat a pokusili se zaútočit rovnou na ležení.

Měl jsem tisíc chutí si vyslechnout některou z těch skupinek, nejradši tu, kde bude sedět Santer, a tak jsem se nejdřív ze všeho snažil vypátrat jeho. Po nějaké chvíli se mi to skutečně podařilo. Seděl mezi čtyřmi rudochy, ale žádný z nich neměl odznaky náčelníků. Zazabilo mě to, vzápětí jsem si však uvědomil, že náčelníkem podle indiánských zvyklostí bývá nutně ten nejstarší. Ale na to, abych se přiblížil tak blízko, jak jsem chtěl, nebylo ani pomyslení. Poblíž nebylo žádné vhodné křoví. Naštěstí rudoši mluvili dost hlasitě, zřejmě to bylo součástí jejich plánu, jak nás nalákat do nastražené pasti, a tak i na těch dvanáct patnáct kroků jsem slyšel skoro každé slovo. Nejvíc bylo slyšet Santera. Vykládal o Nugget tsilu, vyzýval indiány, aby se tam s ním vypravili, a ujišťoval je, že brzo budou mít příležitost lapit Vinnetoua a Old Shatterhanda, že on, Santer doufá, že mu pak Kiowové na oplátku pomohou při hledání v horách Nugget tsilu. O tom, co tam chce hledat, se zatím přesněji nevyjadřoval, chtěl si nechat asi tajemství co nejdéle pro sebe. Nejstarší z čtveřice Kiowů poslouchal víceméně mlčky, jen příkyvoval, samolibě se usmíval – pokud jsem to mohl v odlesku ohňů rozpoznat – a hlasitě si liboval:

„Vinnetou se brzy odebere k Velkému duchu a již nikdy neuvidí město bledých tváří. Ukryjeme se a vlákáme ho do pasti jako dnes Old Shatterhanda. Bílý lovec neví, že v této chvíli mu naslouchá můj vyzvědač, který nám sdělí každou jeho myšlenku. A strážce, které jsem rozestavil daleko vpředu, nám okamžitě podají zprávu, až první jezdec vkročí do pasti.“

Jeho slova mě nanejvýš vyděsila. Jestli to bylo tak, jak Kiowa říkal, padne Sam Hawkens těm hlídkám před táborem rovnou do náručí. Ani jsem nestačil domyslet, co to pro nás bude znamenat, když se ozval osamocený výkřik a pak hned divoká směsice nejrůznějších hlasů. Velitel oddílu vyskočil a s napětím vyčkával, co se bude dít.

Od lesa se rychle blížila skupina čtyř indiánů. Vlekli bělocha, který se marně a zbytečně vzpouzel a uhybal nožům, kterými ho drželi

rudoši v šachu. Nemusel jsem ani příliš napínat zrak, abych zjistil, že ten běloch je – můj nešťastný učitel.

„Sam Hawkens!“ vykřikl v té chvíli Santer a hnal se s ostatními rudochy vstříc malému *trapperovi*. *Good evening*, dobrý večer – to jsou náhody na světě, že ano? Asi jste si nemyslel, že se zase tak brzo uvidíme?“

„Ty lumpe, ty raubíři, ty vrahu!“ soptil Sam Hawkens a divoce sebou trhal mezi Kiowy, kteří ho svírali, aby se nevrhl okamžitě na Santera. „Jen počkej, já ti hned zmáčknu tipec! Odskáčeš si všechno, jestli se nepletu!“

Vytrhl se mocným máchnutím paží svým strážcům a skočil po Santerovi. Ten zvedl ruce a šest sedm Kiowů mělo co dělat, aby mužíka strhlo nazpět. Byla to chvíle všeobecného ohromení a zmatku – a já jsem se bleskurychle rozhodl využít jí k hazardnímu podniku. Vytrhl jsem oba své revolvery a skočil rovnou doprostřed mezi houf zmatených indiánů.

„Old Shatterhand!“ vyjekl Santer a v té chvíli se otočil a prchal pryč. Poslal jsem za ním nazdařbůh dvě kulky, ale to bylo vše, co se dalo dělat. Pak jsem rychle vypálil několik ran po indiánech, kteří tu stáli jak opaření, a křikl na Sama:

„Pryč! Rychle pryč! Za mnou!“

Vypadalo to opravdu komicky: indiáni – jako by se jich někdo dotkl kouzelným proutkem – strnuli, jen třesli a poulili oči a stáli zkamenělí jak sloupy. Něco takového! Chytil jsem Sama za ruku a vlekl ho kus cesty za sebou, rovnou do lesa...

„*The devil!*“ hromoval Sam. „U čerta – to bylo právě včas, *sir!* Ti prokletí lumpové...“

„Nechte proklínání!“ křičel jsem. „Musíme si pospíšet!“

Rudoši se brzy z překvapení vzpamatovali a za námi se nesl d'ábelský ryk. Bylo to pekelné vytí, měl jsem dojem, že mi řvou přímo za zády, dokonce jsem ani neslyšel pro ten halas Samovy kroky. Prchali jsme řečištěm směrem do našeho tábora, právě opačně, než jak budou pátrat Kiowové. Byla to podle mě nejjistější cesta jak upláchnout a jak se pak obloukem, přes les, vrátit v bezpečí nazpět.

Po několika minutách vřava zřetelně slábla a vzdalovala se opačným směrem.

„Díkybohu, Same!“ vydechl jsem spokojeně.

Nikdo mi neodpovídal.

„Same!“ křikl jsem ostřeji a pátral očima ve tmě. Kolem mě se nepohnula ani větvička – kde u všech všudy ten chlapík trčí? Neupadl snad, jak jsme divoce pádili kamenným řečištěm? Nezranil se?

Nerozhodně jsem zůstal stát, potom jsem nabil znovu své revolvery a vracel se opatrně, co noha nohu mine, stejnou cestou zpět.

Čím dál jsem postupoval, tím jsem byl zmatenější. Po Samovi nikde ani památka. Teprve když jsem se dostal k místu, kde jsme seskočili do řečiště, napadlo mě, co se pravděpodobně stalo: neběžel za mnou, ale vylezl rovnou na druhý břeh a pokusil se uniknout přímo k našemu ležení. Ovšem! Jenže zapomněl, že v tu stranu září ohně Kiowů jako louče, jako svítilny, že ho tam indiáni musí uvidět a lapit během tří minut! Taková zbrkllost! Posílal jsem ho v duchu ke všem čertům, a zároveň jsem se chvěl úzkostí, co by s ním asi Kiowové *ted'* provedli, kdyby ho znovu dostali do svých rukou. Ale nedalo se nic dělat, nezbývalo než se vrátit k našemu tábořišti stejnou cestou, kterou jsem přišel.

V našem ležení bylo všechno na nohou. Dick Stone, Will Parker i Apačové slyšeli výstřely a nevěděli, co si o nich myslit. Vrhli se na mě, jakmile jsem se objevil mezi stromy. A Dick Stone mě zahrnul hned výčitkami:

„*Sir*, tohle nám podruhé nedělejte! Člověk tady slyší pálit jak na střelnici, a nesmí ani cvaknout spouští! Čekali jsme, že zavoláte, a vy nic! Alespoň že jste se vrátil živý a zdravý – doufám?“

Nemohl jsem pořádně popadnout dech.

„Kde... je... Sam?“

Podívali se po sobě v rozpacích.

„Sam? Tady?“

Vrtěli hlavou.

„Slyšeli jsme jen nějaké výkřiky, pak někdo střílel z revolveru a strhl se pekelný povyk,“ ozval se Will Parker. „Nato se znovu střílelo, z pušek, a na pár minut jsme zahlédli Sama.“

„Kde?“

„Mezi stromy, tady dole na našem břehu.“

„To jsem si myslel,“ povzdechl jsem si. „Ten člověk dneska dělá jednu nepředloženost za druhou.“

„Hnala se za ním celá smečka Kiowů,“ řekl Dick Stone. „Dohonili ho a drapli, a než jsme se vzpamatovali a rozhodli se vyběhnout mu na pomoc, byli i se Samem zas na druhém břehu. A jít za nimi a napadnout je – to jsme se neodvážili...“

„Říkal jste, že se nemáme ukazovat,“ dodal jako na omluvu Will Parker.

„Dokonce správně!“ potvrdil jsem. „Bylo vás jedenáct, stejně byste nic nepořídili.“

„To znamená, že Sama zajali?“

„Podruhé!“

„Jak to – *podruhé*?“

Několika slovy jsem vylíčil, co se zběhlo. Will i Dick se chytali za hlavu nad lehkomyšlností svého přítele. Ale hned se taky úzkostlivě vypyťovali:

„Ale co teď, *sir*? Přece ho nenecháme v drápech těch chlapů?“

Naléhali na mě, ale zbytečně, protože já sám už jsem si marně lámal hlavu, co by se dalo pro Sama udělat.

„Těžká věc,“ přemýšlel jsem nahlas. „Dvanáct lidí proti čtyřiceti, a ti navíc jen čekají na to, abychom zaútočili... Ale asi nám nic jiného nezbude. Útok – nejspíš útok v noci, protože za bílého dne bychom nezmohli vůbec nic.“

„*Well!*“ Will Parker se snažil vlít nám trochu důvěry do žil. „Tak tedy ještě dnes jim to nakreslíme!“

„Jen pomalu, Wille, musíme si to všechno řádně nechat projít hlavou.“

„A já bych se zatím mohl poohlédnout, co kutí páni Kiowové – co říkáte, *sir*?“ nabízel se horlivý Will Parker.

„Souhlasím, Wille, jenom musíte nějakou chvíli počkat. Až trochu poleví pozornost Kiowů. Teď budou mít ještě oči na štopkách. A nebudete sám, půjdu s vámi, a možná, že s sebou vezmeme i všechny ostatní.“

„Výborně, sir!“ zaradoval se Dick Stone. „Vzít všechny s sebou, to už zní tak trochu jako jít na přepad. Řeknu vám, sir, Sam má v hlavě, ale dneska měl hodně slabý den.“

Nejradši bychom si nejspíš došli pro Sama všichni rovnou, ale nedalo se zatím dělat nic než čekat a čekat. Na druhém břehu bylo živo, nečekaný úlovek zřejmě Kiowy povzbudil k novým plánům. Povyk a křik se po nějaké době uklidnil, místo hlasů se ozývaly jen tupé rány tomahavků, jak rudoši sekali dříví. Chtěli snad udržovat své vysoko planoucí ohně až do rána?

Nakonec ustaly i rány sekyr a obklopilo nás ticho. Podle hvězd mohla být půlnoc a já jsem usoudil, že teď bychom se mohli o něco pokusit. Nejdřív jsem dal pokyn, aby se všichni postarali o koně, pevně je přivázali, aby se nemohli utrhnout. Pak jsem ještě jednou prohlédl pouta a roubík v ústech kiowského zvěda, a nakonec jsme nepozorovaně opustili ležení a postupovali ke Kiowům stejnou cestou, kterou jsem šel před několika hodinami já sám.

Pod lesíkem, hned u prvních stromů, jsme se zastavili. Ponechal jsem tu skupinu Apačů pod vedením Dicka Stonea, s přísným příkazem, aby se vystříhali i nejnepatrnějšího hluku, a sám jsem se s Willem Parkerem vypravil na výzvědy. Bez zvláštních příhod jsme se dostali až na malý pahrbek za břehem. Příkrčili jsme se k zemi a napjatě poslouchali. Ale kolem dokola bylo všude nehybné, tísnivé ticho. Sunuli jsme se přeopatrně kupředu. Osm ohňů planulo pokojným, vysokým ohněm, na hranici byly narovnané celé kuzele větví. Zarazil jsem se – něco mi nesouhlasilo. Plížili jsme se ale dál, zvědává, co je vlastně před námi: ať jsme si však namáhali oči sebevíc, nic jsme neviděli. Kiowové nás oklamali!

„Sir – ti lumpi vzali nohy na ramena!“ zašeptal mi Will Parker. „Rozumíte tomu? A přitom rozdělali takové ohně!“

„Dali jsme se nachytat! To právě chtěli: abychom věřili, že jsou tady, dokud hoří oheň...“

„Ale kam zmizeli? Myslíte, že jsou opravdu pryč?“

„Tak se mi zdá, že Sama považují za náramnou kořist! Chtějí s ním asi do bezpečí, jestli ovšem nemají za lubem horší čertovinu.“

„Například?“

„Například se na nás právě teď vrhnout, jako jsme se chtěli do nich pustit předtím my.“

„Behold!“ ulevil si Will Parker. „Hrome – to je možné! *Sir*, z toho se rozhodně musíme dostat!“

„Správně, Wille – musíme se hned vrátit a koně musí do bezpečí. Čím dřív, tím líp!“

Stáhli jsme se zpátky k Apačům a pak i s nimi k našemu tábořišti: všechno tam bylo v pořádku. Oddychli jsme si – ovšem Kiowové mohli přijít i později. Rozhodně bylo jistější sednout na koně a utábořit se i s chyceným Kiowou o něco dál, na otevřené prérii. Pro naše nepřátele to znamenalo v každém případě – i kdyby k našemu bývalému ležení přitáhli – čekat do rána, až budou čitelné stopy.

Nám nezbývalo také nic jiného. Prospali jsme se, jakžtakž si odpočinuli a hned při prvním rozbřesku se vypravili k našemu včerejšímu ležení. Nikde ani noha, a také dál, za řečištěm, jsme nenašli nic než ohořelé kusy dřeva z včerejších ohňů a osm hromádek popela.

Důkladně jsme si prohlédli především stopy. Od místa, kde jsem při včerejším plížení zahlédl koně Kiowů, vedly otisky směrem na jihovýchod. Bylo jasné, že indiáni se vzdali myšlenky na boj, který jim koneckonců nemohl přinést žádný větší užitek. Věděli jsme už o nich, na nenadálý útok nemohli ani pomyslet. Tak tedy sebrali zajatého Sama Hawkense a po anglicku se ztratili. Will Parker a Dick Stone z toho byli úplně celí bez sebe.

„Proboha, *sir*, oni ho přivážou ke kůlu a umučí!“ nařikal nad jeho osudem Dick Stone. „My ho musíme včas vysvobodit!“

„Nebojte se, Dicku,“ tišil jsem Stoneovu i Parkerovu žalost, „nezkřiví mu zatím ani vlasek – vědí moc dobře, že máme záruku – toho vyzvědače. A Sam jim to jistě dost důrazně připomněl.“

„Ale stejně, stejně,“ staral se Will Parker. „Radši se za nimi hned rozjedeme, ano?“

„Ne,“ zavrtěl jsem rozhodně hlavou. „Nenecháme se vodit Kiowy za nos po prérii!“

„Za nos? Nerozumím vám,“ řekl Dick Stone.

„No... kam si myslíte, že mají ti rudí chlapíci namířeno?“

„Určitě domů, do své vesnice.“

„Chyba! Pojedou rovnou na Nugget tsil!“

„Behold!“ vyrazil ze sebe Will Parker. „Oni vám snad nechali vzkaz?“

„To ne,“ usmál jsem se, „ačkoliv něco jsem se od nich včera přece jen dozvěděl – ale hlavně: oni přímo dychtí po tom, aby se zmocnili Vinnetoua.“

„Jenže podle indiánských zvyklostí nesmějí rušit pohřební obřady!“ namítl Stone.

„To taky neudělají. Klidně si počkají, až bude po všem. Víte, s čím počítají? Že si přečteme jejich stopy a řekneme si, že se vrátili zpátky do vesnice. To nás podle jejich představ odradí od pronásledování a přiměje k návratu k Vinnetouovi. No a páni Kiowové si to malují tak, že oni se zatím vrátí k Nugget tsilu, spojí se s dalším oddílem, a my se tam dáme klidně obklíčit a přepadnout. Hezké, co? A na to jim máme skočit!“

„Tak to ne, *sir*,“ rozohnil se Will Parker. „Za Vinnetouem pojedeme, ale připravíme jim jaksepatří přivítání! Ti budou vyvalovat oči – a chudák Sam jakbysmet!“

Za půl hodiny jsme byli na cestě – i s naším zajatcem.

Jeli jsme mnohem rychleji než při pronásledování Santera. Znali jsme cestu, a mohli jsme si ji ještě zkrátit, protože jsme nemuseli jet oklikou, kterou před námi prchal Santer. Brzy po poledni druhého dne jsme dorazili ke strži vedoucí vzhůru na planinu, k dějišti hrozné vraždy.

Nechali jsme koně a zajatce dole v údolí pod dohledem jednoho z Apačů a vystupovali roklí vzhůru. Na okraji paseky, schovaný mezi stromy, hlídkoval apačský bojovník. Pozdravil nás němě po-

kynem ruky a ukázal, abychom šli dál. Na první pohled nám bylo jasné, že si Apači chtějí s pohřbem přispíšit. Dvacet mužů dělalo všechno, aby náčelník a jeho dcera byli pochováni sice s veškerou důstojností, ale co nejdřív. Ležela tu řádka narubaných štíhlých kmenů, z lesíka se ozývaly rány tomahavků porážejících další stromy, vršila se tu hromada kamenů, které Apači přivlekli ze všech stran. Naši dosavadní průvodci se ke svým kmenovým druhům bez řeči ihned přidali. Věc spěchala, pohřeb, jak jsem se od jednoho z mužů dozvěděl, se měl konat na druhý den.

Stranou vystavěli Apači malý jednoduchý přístřešek pro oba mrtvé. Tam uvnitř – podle zvyklostí – dlel Vinnetou se svými nejbližšími. Když mu oznámili, že jsme se vrátili, vyšel ven a já – já se ho málem lekl. Ano, byl vždycky velmi vážný, zřídka kdy jsem ho viděl se usmát a hlasitý smích jsem od něho neslyšel snad ještě nikdy, ale přece jen tu všechnu vážnost v jeho tváři doprovázel vždycky i jakýsi výraz dobroty, vyrovnanosti a pohody. Jeho samotové lesknoucí se oči měly v sobě vždycky i něco přátelského, vlídného. Ale dnes! Ani památky po tom všem! Vinnetouův zasmušilý obličej byl strnulý, jakoby kamenný, jeho oči se leskly temně a zlověstně, každý jeho pohyb byl pomalý a těžký. Přistoupil ke mně, stiskl mi ruku a utkvěl na mně tak pronikavým pohledem, jako by chtěl vypátrat i mé nejtajnější myšlenky.

„Kdy se vrátil můj bratr?“

„Právě jsme dorazili.“

„Kde je vrah?“

Čekal jsem tu otázku. Jak mi bylo zatěžko na ni odpovědět! Sklonil jsem zrak a očima upřenýma k zemi jsem řekl:

„Unikl nám.“

I Vinnetou sklopil oči k zemi. Kdybych tak mohl v té chvíli zvědět, co asi mu táhne hlavou. Těch několik vteřin, než jsem znova uslyšel jeho hlas, se mi zdálo jako nekonečná věčnost.

„Můj bratr ztratil stopu?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Ne. Vím o ní. Vrah přijde sám na toto místo,“ řekl jsem.

„Old Shatterhand ať mi všechno vysvětlí!“

Posadil se na kámen, já vedle něho. Pak jsem mu vylíčil naši cestu, všechno, co se přihodilo a co očekávám. Vyslechl mě mlčky, ani jednou mě nepřerušil. Když jsem skončil, zvedl hlavu a řekl:

„Můj bratr ať odpustí, že jsem se ptal, zda ztratil stopu. Old Shatterhand udělal všechno, co mohl udělat. Sam Hawkens lituje nyní své neopatrnosti, ale my jej vysvobodíme. Vinnetou má stejný názor jako jeho bratr. Kiowové sem přijdou, ale nenajdou nás tak, jak si představují. Zítra budou Inču-čuna a Nšo-či pohřbeni. Bude můj bratr při obřadech?“

„Bolelo by mě, kdyby si to Vinnetou nepřál.“

„Prosím tě o to,“ řekl prostě. „Tvá přítomnost zachrání možná život mnoha bledých tváří. Zákon pomsty ode mne žádá, abych usmrtil mnoho bílých lidí, ale tvé oko je jako slunce, které svým teplem rozehřívá led a mění jej v občerstvující vodu. Ty víš, koho jsem ztratil. Buď mi od nynějška otcem i sestrou, prosím tě o to – Šarlí.“

V jeho očích se zaleskly slzy.

Zastyděl se za ně, nesměl je přece vidět nikdo z jeho lidí, otočil se tedy a zmizel spěšně v přístřešku určeném mrtvým. Díval jsem se za ním a ještě mi znělo v uchu, jak poprvé vyslovil mé křestní jméno tou zvláštní indiánskou angličtinou: Charlie – Šarlí... Šarlí.

Ano – a teď bych měl vyprávět o pohřbu velkého náčelníka, o slavnostním aktu, který měl pravou indiánskou okázalost a důstojnost, měl bych popsat všechny dojmavé zvyklosti prostých přírodních lidí při loučení s jejich náčelníkem – ale nemohu. Myslím-li na ony smutné chvíle, zmocňuje se mě stále ještě hluboké pohnutí a je mi pojednou tak, jako by se to všechno stalo teprve včera. Jen tolik řeknu, že mrtvého Inču-čunu posadili Apači na koně a nahrnuli kolem něho tolik hlíny, až se smutně řičící zvíře nemohlo pohnout. Pak je zastřelili, zasypali mrtvého náčelníka i s koněm, zbraněmi a medicínou až po hlavu hlínou a kolem dokola navršili v několika vrstvách kameny do štíhlé, vysoké mohyly. Jen pušku, stříbrně pobitou pušku si Vinnetou ponechal na památku po svém otci, jinak dali náčelníkovi všechno do hrobu.

Nšo-či byla pohřbena jinak, ne do země, to jsem si vyprosil. Opřeli jsme ji u stromu, jako by odpočívala, a nahrnuli jsme kolem ní pyramidu bílých kamenů, z nichž na vrcholku vyčníval kmen stromu, koruna větví, mající střežit její věčný klid.

Několikrát jsem potom sám i s Vinnetouem tahle místa navštívil – a vždycky jsem je našel nedotčená.

21. Lsti na Nugget tsilu

Dokud neskončil pohřební obřad, směl se Vinnetou oddávat cele svému žalu nad smrtí otce a sestry. Ale potom, když byla nad mrtvými navršena mohyla a jejich těla zmizela pod hromadou hlíny a kamení, musel svůj smutek uzavřít jen sám v sobě. Tak to přikazovaly indiánské zvyky i prostá nutnost života. Vinnetou od té chvíle už nebyl jen truchlícím synem bolestně trpícím ztrátou svých nejbližších, nýbrž i novým náčelníkem kmene a vůdcem bojovníků, před nimiž stál důležitý úkol – chytit Santera a odrazit nepřátele, kteří se chystali k přepadu. Zdálo se, že Vinnetou už má plán, jak nepřátele přemoci. Sotva skončila pohřební slavnost, svolal si Apače a dal pokyn, aby vyvedli nahoru všechny koně z údolí. Přiznám se, že jsem se tomu trochu divil. Výstup sem nahoru přece nebyl žádná hračka – ale Vinnetou mi v krátkosti řekl, že je odhodlaný zničit všechny Kiowy do jednoho, protože poskytl pomoc vrahovi. Řekl to s tak drsným, přímo hrozivým výrazem v tváři, že mi bylo úplně jasné, co je čeká, když se dostanou Apačům do rukou. Upřímně řečeno, já jsem si o celé věci myslel něco jiného. Jistě, Kiowové byli naši nepřátelé, dokonce sveřepí nepřátelé, ale na smrti Inču-čuny a Nšo-či neměli nejmenší podíl. Přemýšlel jsem, mám-li se pokusit to Vinnetouovi naznačit; věděl jsem, že ho tím asi rozhněvám, ale byli jsme v té chvíli na planince sami dva, a tak jsem o tom začal přece jen mluvit.

„Apačští bojovníci a Dick Stone a Will Parker odešli pro koně,“ začal jsem rozpačitě a zeširoka a několika větami jsem se snažil říct, jak se na Vinnetouův záměr dívám. K mému překvapení se Vinnetou vůbec nechoval podrážděně a odmítavě. Jen se na mě podíval svými velkýma sametovýma očima a řekl:

„Znám myšlenky svého bratra. On nepovažuje za slabost jít nepříteli z cesty!“

„Tak jsem to nemínil,“ opravil jsem se rychle. „Nechci, abys šel Kiowům z cesty. Sám jsem přemýšlel, jak je zajmout, ale bylo by nespravedlivé trestat je krutě i za Santera.“

„Oni se ujali vraha a přijdou sem, aby nás přepadli. Nemáme tedy důvod, abychom byli nemilosrdní?“

„Bolí mě, že musím Vinnetouovi odporovat. A lituji, že také on se dopouští chyby, která přispívá k zániku rudých mužů...“

„O jaké chybě mluví Old Shatterhand?“

„Mluvím o tom, že rudí bojovníci mezi sebou válčí, že se navzájem vyhlazují, místo aby se spojili proti společnému nepříteli. Dovol, abych se tě zeptal upřímně: kdo myslíš, že je chytřejší a lstivější – rudí muži, anebo bledé tváře?“

„Bledé tváře,“ odpověděl bez zaváhání Vinnetou. „Bílí muži vědí víc a jsou v mnoha věcech obratnější než my.“

Přikývl jsem:

„Ano, *většinou* je to tak. Ale ne vždycky! Ty sám například převyšuješ mnoho bílých mužů, protože Velký duch tě obdařil schopnostmi, které má jen málo lidí, ať jsou bílé, či rudé pleti. Tvůj rozum vidí dál než rozum tvých bojovníků a chápe mnohé, co oni nechápou. Přál bych si, abys své přednosti dobře využil. Hleď, jak často byl již vykopán mezi indiánskými kmeny válečný tomahavk! Není to vlastně stálá sebevražda? Inču-čunu a Nšo-či nezavraždili rudí muži, ale běloši. Jeden z nich utekl k rudému kmeni, přemluvil jeho bojovníky a oni mu poskytli ochranu; dobrá – a ty je chceš kvůli tomu hned postřílet jako vzteklé psy? Jsou to přece lidé stejného rodu jako ty sám – zvaž to dobře!“

Poslouchal mě kupodivu klidně, a když jsem domluvil, na chvíli se zamyslel a pak mi neočekávaně stiskl ruku.

„Můj bratr Šarlí je přítelem rudých mužů. Má pravdu, a já udělám to, co mi naznačil. Zajmu Kiowy, ale nevezmeme jim život.“

„Ty je chceš zajmout?“ podivil jsem se. „Vždyť jich je skoro dvakrát tolik než nás... ledaže bys měl na mysli něco takového, co napadlo před chvílí mě.“

„Můj bratr Old Shatterhand ať mi to sdělí.“

„Jediný způsob – podle mě – je vylákat Kiowy někam, kde se nebudou moci bránit.“

„Myslil jsem na totéž.“

„Znáš zdejší krajinu líp. Je tady takové vhodné místo?“

„Ano. Nedaleko odtud je roklina podobná úzkému kaňonu. Tam můžeme Kiowy vlákat.“

„Myslíš, že se ti to podaří?“

„Ano. Udeříme na ně, až budou uvnitř v roklině a nebude pro ně úniku, protože ze všech stran je budou obklopovat srázné, neschůdné stěny skal a z nich na ně budou mířit naše pušky. Ale Vinnetou jim daruje život a spokojí se s tím, že se zmocní Santera.“

„Děkuji ti! Vinnetou má otevřené srdce a ví, že s ním smýšlím dobře. Možná že se shodneme i v druhé věci, o které s ním chci mluvit...“

„Co má na mysli můj bratr Šarlí?“

„Chtěl jsi nad mrtvolou Inču-čuny a Nšo-či přísahat pomstu všem bělochům. Poprosil jsem tě tehdy, abys počkal se slovy pomsty, než hroby přijmou jejich těla. Smím vědět, jak ses rozhodl?“

Díval se chvíli k zemi, pak zabloudil pohledem k přístřeší a konečně otočil oči zase ke mně. Viděl jsem, že byly jasné a zářivé.

„Vinnetou strávil minulou noc s mrtvými a bojoval sám se sebou veliký boj. Touha po pomstě mu našeptávala velkou a smělou myšlenku: svolat bojovníky všech rudých kmenů a se všemi společně vytáhnout do boje proti bledým tvářím. Vinnetou ví, že by byl v tom boji poražen. Ale včera v noci bojoval nejdříve sám se sebou. Zůstal však vítězem.“

„Zřekl ses myšlenky, o které jsi mluvil?“

„Zeptal jsem se tří lidí, které jsem miloval nejvíc: dvou mrtvých a jednoho živého. Všichni tři mi radili stejně. Poslechl jsem jejich hlas.“

Neodvážil jsem se položit mu svou otázku, ale Vinnetou ji četl v mých očích.

„Můj bratr Šarlí ať ví, s kým jsem mluvil: s Klekí-petrou, s Nšo-či a s – tebou! A třikrát jsem dostal tutéž odpověď!“

„Máš pravdu, kdyby ti dva žili, řekli by ti jistě totéž, co já. Tvá myšlenka je velká a ty jsi jediný muž, který by ji mohl uskutečnit.“

Přerušil mě:

„Můj bratr ať mluví a smýšlí o mně skromněji. I kdyby se podařilo některému z náčelníků shromáždit bojovníky všech rudých kmenů, potřeboval by k tomu dlouhou, velice dlouhou dobu, snad dobu celého lidského života. A potom, na konci svého života, by byl už příliš starý na to, aby se pustil do boje. Ani ten sebeslavnější a sebe-statečnější rudý náčelník by takový úkol nevládl. A našel by se po jeho smrti jiný, který by dovedl jeho dílo ke konci?“

Mluvil klidně, rozvážně, z jeho slov však na mě dýchal i jakýsi zármutek, tesknost nad něčím, co není v lidských silách změnit.

„Můj bratr Vinnetou uvažoval správně,“ řekl jsem tiše. „Takový úkol je nad síly jednoho člověka, ale i kdyby toho nebylo, nedopadl by boj rudých mužů proti bělochům dobře.“

„Vinnetou to ví. Vinnetou si uvědomuje, že boj by jen urychlil zánik rudého plemene. I kdybychom ve všech bitvách zvítězili, nebylo by to nic platné, poněvadž bledých tváří je mnohokrát, mnohokrát víc a napadly by nás znovu a znovu. To všechno uvážil Vinnetou té noci, kdy bděl u mrtvých, a rozhodl se, že upustí od své přísahy. Chytí však vraha svého otce a své sestry a připraví mu spravedlivý konec. Tak jsem řekl a tak se stane. *Howgh!*“

Stiskl jsem Vinnetouovi ruku.

„Nezapomenu nikdy na tvá slova. A jsem hrdý, že smím být tvým nejbližším přítelem,“ řekl jsem. „Ale teď pověz – kdy čekáš Kiowy?“

„Přijdou dnes,“ prohlásil Vinnetou s takovou samozřejmou určitostí, jako by stačilo prostě vzít tužku a vypočítat si to.

„Víš to určitě?“ zapochyboval jsem.

„Soudím z toho, co jsi mi ty sám řekl. Kiowové museli udělat okliku, aby vás oklamali. Jinak by tu byli už včera. Zdržela je však ještě jiná věc.“

„Která?“

„Sam Hawkens. Oni sem malého lovce nepřivedou, poslali ho již dříve do své vesnice. A musili také vyslat do vesnice posla, aby ji připravili na váš příjezd.“

„Aha! Ty si myslíš, že lidé z vesnice nám mají jet naproti?“

„Ano, skupina, kterou jste potkali na březích vysušené řeky, vás měla vylákat směrem k vesnici. Museli se však vrátit, aby se včas dostali na Nugget tsil, a proto vypravili bojovníka s poselstvím. Pak odbočili od cesty na místě, které nezanechává stopy, abyste neodhalili jejich úmysly. Najít takové místo a zařídit vše, co jsem řekl, však vyžaduje mnoho času. Proto nemohli přijít již včera, ale přijdou ještě dnes.“

„Ale pak... nejsou tu snad už někde v okolí? Aspoň nějaká předsunutá hlídka?“

Pohledem a úsměvem mě upozornil na nepřiliš vzdálený hřeben kopce. Byl to nejvyšší bod celé skupiny vrchů a ten, kdo seděl nahore ve větvích stromu a měl dost ostrý a pozorný zrak, musel přehlédnout všechno daleko po celé prérii.

„Vinnetouův bojovník sedí v koruně stromu, aby mu oznámil, až se přiblíží Kiowové. Až jeho orlí oko uvidí jejich tváře, sešplhá a přijde to Vinnetouovi oznámit.“

„Výborně!“ zaradoval jsem se. „Jenom nezapomeň, že Kiowové možná nebudou chtít vystoupit na Nugget tsil. Chtěli by nás myslím spíš přepadnout, až se budeme vracet.“

„Jak by se jim to mohlo podařit, když Old Shatterhand vyslechl jejich slova a my víme o jejich záměru? Teď je vlákám tam, kam budu chtít. Nebýt Old Shatterhanda, vraceli bychom se jižním směrem, a tam by kiowští bojovníci číhali v záloze, ale teď bude Vinnetou jednat jinak. Bude předstírat, jako by směřoval se svými lidmi k severu, a Kiowové půjdou za ním.“

Náhle se odmlčel a rozhodným posunkem ruky jako by udělal za naším rozhovorem tečku. Uslyšel jsem dusot a tiché štrachání v křoví – to Apači přiváděli naše koně. Nasednout jsme na ně však nemohli, museli jsme je vést za uzdu vedle sebe.

Vinnetou šel první. Vedl nás severním směrem od planinky k lesu, který spadal dost srážně dolů k široké, otevřené loučce. Tady jsme na Vinnetouův pokyn nasedli na koně a překlusali přes lučinu na druhou stranu, kde strměla přímo proti nám srážná skalní stěna, uprostřed jakoby rozřatá vedví: tvořila úzkou roklinu, obklopenou ze všech stran skalnatými srázy. Vinnetou se ke mně obrátil:

„Můj bratr vidí past, o které jsme mluvili. Projedeme na druhou stranu.“

Past! To slovo tu bylo skutečně na místě. Pro toho, kdo se dal mezi těmi stěnami uzavřít, nebylo východisko. Cesta se klikatila mezi skalními srázy, trvalo téměř čtvrt hodinu dost rychlé jízdy, než jsme dorazili na sám konec. Zastavili jsme se, sesedli a skoro vzápětí uviděli Apače, který měl hlídku na vrcholu stromu. Hnal se k nám spěšnými skoky a s jakýmsi nadšením ve tváři.

„Kiowové přicházejí,“ oznámil bez dechu Vinnetouovi.

„Kam míří? Do údolí?“

„Ne. Zůstali na prérii a připravují tábor mezi stromy. Jen jeden muž se oddělil a vydal se rychle k údolí.“

„To je vyzvědač. Teď je třeba otevřít past, abychom ji později za Kiowy zavřeli. Můj bratr Šarlí ať se Stonem, Parkerem a dvanácti svými bojovníky vnikne nalevo do lesa cestou okolo hory. Půjde tak dlouho, až uvidí velikou břízu. U ní ať vnikne do lesa cestou, která stále stoupá a potom opět klesá. Dovede ho až k místu, které je prodloužením údolí, z něhož jsme vystoupili na Nugget tsil. Půjde-li tím údolím dolů, dostane se až tam, kde jsme ponechali koně. Další cestu můj bratr Šarlí už zná. Ať však nevchází do údolí, nýbrž ať se skryje v lese. Uvidí, jak kolem projde vyzvědač Kiowů, ale nebude si ho všimnout a dovolí mu, aby vnikl do rokle a prohlédl si ji. Vinnetou zatím...“

„...bude čekat zde,“ přerušil jsem ho, „a uzavře se svými bojovníky východ z rokliny. Já se vrátím cestou, kterou mi můj bratr právě popsal, k úpatí Nugget tsilu, počkám na bojovníky Kiowů a budu je tajně sledovat, dokud nevročí do rokle. Uzavřu jim cestu z druhé strany!“

„Uff!“ vyrazil ze sebe spokojeně Vinnetou. „Můj bratr zná velmi přesně mé myšlenky. Pokud se nedá spatřit, podaří se nám ulovit kořist.“

„Budu se snažit, abych si počínal co nejostrożitěji. Chce mi dát Vinnetou ještě jiné pokyny?“

„Ne,“ řekl Apač po kratším zaváhání. „Vinnetou přenechá všechno ostatní úvaze svého bratra.“

„Až budou Kiowové uzavřeni v pasti – jestli se to podaří –, bude s nimi můj bratr vyjednávat?“

„Ano. Old Shatterhand nemusí udělat nic jiného než je zadržet, až zjistí, že východ z rokle je obsazený apačskými bojovníky. Je však třeba, abyste jednali rychle. Je už pozdě odpoledne a Kiowové nás budou chtít chytit dřív, než padne tma.“

Chýlilo se už pomalu kvečeru, za dvě tři hodinky se mohlo začít smrákat, a Vinnetou nás v pravý čas pobídl ke spěchu. Popsal nám cestu tak dokonale, že jsme se bez oklik dostali ke vchodu do rokliny. Usadili jsme se pod stromy a s napětím jsme čekali, kde se objeví naši nepřátelé, ale zatím nebylo po Kiowech ani vidu ani slechu. Možná že padne rozhodnutí až zítra, myslil jsem si, když se tak dlouho neobjevuje vyzvědač Kiowů.

Mezi stromy už bylo skoro tma, a přitom ticho, že se dal odlišit každický zvuk. Najednou se mi zdálo, jako by se něco táhlo po zemi a zašelestilo. Že by se kolem plazil had? Sesunul jsem se opatrně k zemi, abych mohl zezdola líc pozorovat – a vzápětí se ukázalo, že byl nejvyšší čas. Ještě jsem mohl zahlédnout jakýsi podivný, temný stín, který se mihl kolem mě a pak se proplétal střelhibitě mezi stromy. Vyskočil jsem a hnál se za ním. Hmátl jsem po stínu a dotkl jsem se kusu látky, zařal jsem do ní prsty. Stín sebou trhl, až se mi ten kus látky vysmekl z ruky, a vylekaný lidský hlas tlumeně vykřikl: „*Let go!* Pusť!“ Stín vzápětí zmizel – já jsem zůstal stát a poslouchal každickým nervem. Aspoň kdybych ho znovu zaslechl!

„Tiše!“ sykl jsem po svých družích, kteří zaslechlí šramot v křoví a něčí výkřik a seběhli se ke mně zjistit, co se děje. „Tiše!“ opakoval jsem a napínal uši – ale marně.

Tak tedy člověk to byl, žádný had, jak jsem se zprvu domníval, a ten člověk byl běloch, protože promluvil v rozrušení anglicky. Ale ovšem! Prolétlo mi to hlavou najednou jako blesk: který jiný běloch by to mohl být, tady, ve výpravě Kiowů. Santer, Santer!

„Počkejte na mě, dokud se nevrátím!“ sykl jsem znovu k Willovi Parkerovi a rozběhl se do prémie. Bylo-li něco jisté, pak to, že chlapík běžel rovnou do náruče Kiowů, k jejich táboru.

„Stůj, nebo střelím!“ vykřikl jsem v zoufalé naději, že se výkřiku zalekne, zaváhá, aspoň na chvíli se zastaví a dá mi možnost ho dohnat.

Vypálil jsem i dvě rány – teď už bylo zbytečné se skrývat, když jsme byli prozrazeni. Snad ho ty rány zaženou do lesa, doufal jsem, snad poběží lesem pomaleji, a já mu nadběhnu po kraji, a až bude chtít na konci vyběhnout zase do savany, přinejmenším se mi ukáže.

Nebyl to možná tak špatný plán, kdyby – kdybych nezjistil hned na kraji lesa, že venku v prémie skoro naproti nám táboří Kiowové. Než jsem uskočil nazpět mezi stromy, stačil jsem zahlédnout, jak se potloukají kolem křoví, jak ošetřují koně a jak se zřejmě připravují tu přenocovat.

Tohle pořádně komplikovalo náš plán. Co teď, uvažoval jsem. Mám se vrátit jednoduše zpět na své místo a čekat, jestli zítra ráno přece jen nevlezou do pastí? Nebo se rychle vydat za Vinnetouem a dohodnout se s ním o dalším postupu? Anebo – a to mě lákalo nejvíc – zvolit třetí řešení, které bylo dost nebezpečné, ale pomohlo by nám v dané situaci nejvíc: pokusit se zjistit, co udělají Kiowové, až se dozvědí od Santera, že nás tu objevil. Ano, kdybych je mohl vyslechnout! Jenže to by byla odvážná hra, v které bych mohl snadno přijít o vlastní hlavu.

Nerozhodně jsem pozoroval nějakou dobu okolí a všiml jsem si dvou velikých balvanů, porostlých mechem a kolem dokola obrostlých vysokým kapradím. Možná že jindy by neskýtaly nijak bezpečný úkryt, ale dnes Kiowové z opatrnosti nezapálili oheň. A tma, uvědomil jsem si, mě bude chránit. Přece jenom se o to pokusím!

Položil jsem se na zem a sunul se k těm dvěma balvanům. Šlo to docela rychle. Vydrápal jsem se nahoru na balvany a dostal se až na větší z nich. Z výšky asi dvou metrů jsem mohl dost dobře slyšet, co se v táboře povídá, a v té temnotě alespoň tušit, co se tam děje. Bohužel z toho, co se mi podařilo zaslechnout, jsem rozuměl jen jednotlivým slovům. Později, po letech přátelství s Vinnetouem, který ovládal nejméně šestnáct různých indiánských jazyků, jsem se od apačského náčelníka hodně naučil, ale v ten večer ještě celé tohle stopování bylo vlastně nanic.

Asi za deset minut to začalo vyhlížet slibněji. Z hloubi lesa, z opačné strany, se ozvalo volání stráže, pak tlumený výkřik a hlas, na který jsem čekal, trochu dopálený, trochu rozrušený.

„Vždyť jsem to já, Santer. Vidím, že moji rudí bratři přišli do údolí, jak jsme se domluvili.“

„Můj bílý bratr ať jde dál!“ ozval se hlas kiowského vůdce. „Čekám na něj netrpělivě. Byl vzdálen dlouhou dobu. Byly k tomu nějaké důvody?“

„Vážnější, než si myslíš,“ řekl Santer. Rozeznal jsem stěží, že se přidal ke skupině náčelníka, spíš jsem to tušil, než viděl. Pak svůj hlas poněkud ztlumil.

„Od které doby zde táboří mí bratři?“

„Od doby, kterou bledé tváře nazývají půlhodinou.“

„Našli jste stopu mého koně?“

„Ano.“

„Měli jste zůstat na prérii,“ slyšel jsem nespokojený Santerův hlas. „Tady to není zrovna bezpečné.“

„Myslili jsme, že se zde lépe táboří,“ odpověděl jeden z Kiowů. „Kdyby nám hrozilo nebezpečí, jistě by ses vrátil a varoval nás.“

„Naopak!“ Santerův hlas zněl rozzlobeně, zdálo se, že ho dráždí Kiowova nechápavost. „Právě proto jsem tady zůstal, protože nám tu hrozí velké nebezpečí. Musil jsem dlouhou dobu pátrat, než jsem zjistil, odkud nebezpečí přichází. Je zde Old Shatterhand!“

„Uff!“ Kiowové se divili a jeden z nich řekl: „Myslíl jsem si to a říkal jsem to svým bratrům. Můj bratr viděl bílého lovce?“

„Ano.“

„Zajmeme ho a přivedem před našeho náčelníka, kterému rozdrtil kolena! Stihne ho za to smrt u mučednického kůlu. Kde je nyní?“

„Není tak jisté, jestli ho zajmete!“ ozval se znovu Santer. „Apači vědí, že sem máte přijít, a možná že dokonce už teď vědí, že jste zde.“

„Uff!“ náčelník se nestačil divit. „Potom je však nemůžeme znenadání překvapit!“

„To tedy nemůžete!“

„Potom musí dojít ke krvavému boji, protože Vinnetou a Old Shatterhand se nedají tak lehce zajmout!“

„Mýlíš se. Prozradím ti, že oba můžeš chytit, aniž přitom prolíješ kapku krve svých bojovníků.“

„Jestliže víš jak, řekni nám to!“

„Tak poslyš! Oni nám připravili past. Musíme to teď zařídit tak, aby se jejich lest obrátila proti nim samým.“

„O jaké pasti mluví můj bílý bratr?“

„Chtějí nás vlákat do úzké rokly, kde bychom se nemohli bránit, a tam nás zajmout.“

„A zná můj bratr Santer onu rokli?“

„Dokonce jsem v ní byl!“

„Vypravuj, jak ses to všechno dozvěděl?“

„Musel jsem se odvážit všeho!“ zahučel Santer. „Ještěže jsem se vyznal v těch místech, kde jsou apačské hroby.“

„Chce tím můj bratr Santer říct, že Vinnetou pohřbil své mrtvé na hoře?“

„Ano... a bylo to dokonce moje štěstí, protože Apači neměli oči pro nic jiného než pro svoje mohyly,“ mumlal Santer. „Ale i tak jsem si nikdy v životě nedával takový pozor, jako když jsem se šplhal na tu planinu – ne údolím, ale po stráni, lesem. Nebyla to maličkost, vyškrábat se tam po srážech až nahoru, ale podařilo se mi to. A pak jsem teprve musel vzít rozum do hrsti! To se rozumí: až k samé planině jsem se přiblížit nemohl – náhoda by mě mohla prozradit. Ale

stačilo, že jsem se dostal ke skále na kraji toho proklatého palouku. To, co jsem viděl, stačilo.“

Kiowové naslouchali se zřejmým obdivem.

„Můj bratr byl velmi odvážný,“ ozval se pochvalně náčelník.

„To bych prosil,“ řekl Santer. „Ale poslyš, co ti řeknu: když bylo po pohřbu, Vinnetou poslal své lidi dolů do údolí, aby přivedli koně!“ Uslyšel jsem tlumený výkřik údivu.

„Až na samou horu? To je velmi namáhavé! Jaký důvod měl náčelník Apačů, aby to udělal?“

„Znamenitý!“ řekl Santer. „Měli jsme sledovat jeho stopy na Nugget tsil a padnout do nastražené pasti!“

„Z čeho tak můj bratr soudí?“

„Nesoudím. Vím to. Podařilo se mi Vinnetou vyslechnout. Když poslal Apače pro koně, zůstal na nějakou dobu sám, jen s Old Shatterhandem. Náhoda chtěla tomu, že spolu rozmlouvali nedaleko místa, kde jsem se schoval.“

„Uff! Mému bratrovi se podařilo vyslechnout Vinnetou! To se mohlo stát jen proto, že jeho myšlenky nebyly u nás, nýbrž u jeho otce a jeho sestry.“

„Mýlíš se, jeho myšlenky byly *taky* u nás. Jinak by neposlal vyvědače na vrchol kopce, do koruny nejvyššího stromu, aby pozoroval prérii a oznámil mu, až se přiblíží váš oddíl.“

„A on zpozoroval, že jsme přijeli?“

„Možná ano, možná ne. Počítat s tím samozřejmě musíš. Ale vidíš, jak bylo dobře, že jsem jel dřív, a sám...“

„Ano. Bylo to moudré. Mluv dál! Co se stalo potom?“

„Apačové sestoupili druhou stranou zpět do údolí. Tam je malá úzká roklna, ze všech stran uzavřená neschůdnými stěnami skal. To je past, o které jsem mluvil. Tam nás chtěl Vinnetou všechny vlákat.“

„Neuvažoval moudře,“ ozval se Kiowa sebevědomě. „Jestli nás chtěl uzavřít v rokli, musel rozdělit své lidi a část jich musel ukrýt před vchodem do rokle. Nepomyslel však na to, že tím zanechá stopy, které bojovníci Kiowů přečtou. Nikdy bychom nevstoupili do-

vnitř mezi skály! Odved' nás rychle k tomu místu!" pronesl Kiowův hlas. „Jistě tam ještě je a čeká na nás!“

„Nečeká,“ řekl Santer. „Ví, že ho někdo pozoroval.“

„Uff! Jak to ví?“

„To zavinila obyčejná díra v zemi,“ řekl vztekle Santer. „Chtěl jsem se odplížit, a jak jsem přenesl váhu těla na pravou ruku, probodila se pode mnou najednou měkká země a ruka se mi propadla do nějaké dutiny. Toho hluku si Old Shatterhand všiml a okamžitě začal pátrat kolem sebe. Co jsem mohl dělat jiného než vyskočit a prchat co nejrychleji pryč? Uviděl mě a hnál se za mnou, dokonce mě chytil za kabát. V tom okamžiku jsem měl namále – vytrhl jsem se mu našťestí a zmizel v temnotě. Hlupák! Křičel za mnou, že bude střílet, snad si myslel, že zůstanu stát a nechám se chytit!“

„Apači mu pak přispěchali na pomoc?“

„Myslím, že ano. Rozhodovali se nejspíš, jestli mají po mně jít – ale zůstali nakonec v lese. Možná že jim to sám přikázal.“

„Myslíš, že tě Old Shatterhand poznal?“

„Sotva,“ zahučel nejistě Santer. „Na to byla moc velká tma.“

Nastala chvíle ticha. Tiskl jsem se ke kameni a čekal, doslechnu-li se taky něco o dalších plánech. Kiowa teď zřejmě uvažoval, co podniknout dál. Po chvíli jsem uslyšel jeho hlas:

„Představovali jsme si to jinak. Chtěli jsme Apače překvapit, zajmout a odvést je k Tanguovi bez krveprolití. Oni však o nás teď vědí a očekávají nás. Také Old Shatterhand tě zpozoroval a bude dávat veliký pozor na všechno kolem sebe. Bude nejlíp, když tuto krajinu opustíme.“

„Ty ses zbláznil!“ vykřikl podrážděně Santer. „Snad se nebojíš té hrstky Apačů?“

„Můj bratr ať mě neuráží!“ ozval se důrazně náčelník. „Jsem Kiowa a neznám, co je strach. Jestliže se však mohu zmocnit nepřítelů buď tak, že proleju krev svých bojovníků, anebo tak, že ji ušetřím, budu raději bojovat s nepřitelem bez ztráty životů. To udělá každý moudrý bojovník!“

„A ty myslíš, že Apače pochytáš, když odtud zmizíš? Že lapneš Old Shatterhanda a Vinnetoua, když jim ukážeš paty?“

„Ano, protože oni nás budou následovat.“

„To se domníváš ty!“ huhlal Santer.

„Bude tomu tak,“ řekl s neotřesitelnou jistotou v hlase Kiowa. „Vinnetou se chce pomstít a ví, že jsi u nás. Bude sledovat naši stopu a neopustí ji ani na okamžik. My však pojedeme do naší vesnice, kam jsem poslal zajatého malého lovce, a tam připravíme Apačům krvavé přivítání.“

„Už vidím, že tě Tangua přivítá s otevřenou náručí! Bude radostí bez sebe, až se dozví, žeš mohl zajmout Vinnetoua, ale žeš nechal plavat takovou báječnou příležitost...“

Santerův hlas zněl zlostně. Náčelníka kiowského oddílu ty dvě věty zřejmě poněkud zviklaly. Asi měl z Tanguy strach. Teď promluvil už mnohem nejistěji:

„O jaké příležitosti mluví můj bratr Santer?“

„To je přece jasné jak slunce! Stačí, abychom past, kterou nám nastražili, obrátili proti nim! Pohled! Apači se rozdělili do dvou oddílů: přemůžeme je postupně, jednoho po druhém. Nejdříve Old Shatterhanda a jeho skupinu, pak Vinnetoua. Znam dobře místo, kde je teď Old Shatterhand. Oči Kiowů jsou jako oči rysa uvyklé na tmou a jejich těla se dovedou pohybovat tak tiše, jako se umí plazit had. Co by pro ně bylo snadnější, než je všechny obklíčit a ve vhodné chvíli se na ně vrhnout s noži! Ani jeden nám neunikne, ani jeden nevydá ani hlásku!“

„Uff! Uff! Uff!“

Kiowové byli zřejmě nadšení, ale jejich vůdce dosud mlčel. Byl zkušenější, opatrnější, strážlivější, nechtěl se pustit do ničeho, kde by neměl naprostou záruku vítězství. Konečně se ozval jeho hlas:

„To se nám může podařit, jestliže budeme hodně opatrní. Ale co Vinnetou?“

„Ten přijde na řadu k ránu. Poslyš můj návrh: rozdělíme se tentokrát do dvou skupin *my*. Jedna – pod tvým velením – pojedje roklí, tak jak to Vinnetou očekává. Druhá – vezmu si ji na starost sám –

obejde rokli cestou, kterou přišel Old Shatterhand od Vinnetoua, a dostane se Apačovi do zad. Ten bude předpokládat, že Old Shatterhand odřízl Kiowům zpáteční cestu z rokle, že mu naletěli na jeho trik. Rozhodně nebude mít tušení, že se k němu blížíme z opačné strany. Až se tam objevíme, bude pozdě. Proti nám všem bude stát nanejvyš jeho patnáct mužů. Co mu zbude? Vzdát se!“

Kiowský náčelník chvíli ještě přemítal, ale asi nenašel nic, co by se dalo proti Santerovu plánu namítnout.

„Stane-li se to, co můj bílý bratr řekl, bude to dobré.“

„To znamená – že souhlasíš?“

„Ano. Chci přivést Vinnetoua živého před velkého náčelníka Kiowů, před Tanguu. Tvůj plán je dobrý. Ale bude těžké obklíčit a zničit Old Shatterhanda, i když je tma a on nic netuší. Vyberu k tomu nejlepší bojovníky!“

Začal vyvolávat jménem jednotlivé muže a udílet rozkazy. Na to už jsem nebyl zvědavý. Sklouzl jsem co nejopatrněji z kamene a rychle se vracel stejnou cestou, abych okamžitě varoval naše lidi.

Čekali mě netrpělivě, domýšleli se, že se asi něco přihodilo, a vyčítali si, že mě nikdo nedoprovázel.

„Kde jste tak dlouho vězel, *sir!*“ plísnil mě Dick Stone. „To jste s tím chlapem večeřel, nebo jste zas někoho omráčil? Chtěl bych se vsadit, že to byl nějaký Kiowa...“

„Kdyby ten! Ale Santer!“ řekl jsem jen stručně.

„Santer? *Zounds!*“ zahromoval Dick. „A my ho nechali běžet! To bych rád věděl, jak se nám tohle mohlo stát, když...“

„Bez řečí, Dicku, stalo se víc nešťastných věcí,“ zarazil jsem ho. „Musíme teď především rychle odtud! Zmizet! Kiowové nás chtějí obklíčit!“

„Kiowové, to snad ne!“

„Už je to tak, Dicku, dnes jsme na řadě my a zítra si to chtějí vyřídít s Vinnetouem. Na žádné dlouhé výklady není čas, každá minuta je drahá. Jenom rychle pryč, pryč!“

„A kam?“

„K Vinnetouovi!“

V několika vteřinách jsme vyrazili. Les nás zahalil do své hluboké temnoty. Bylo to dobré i špatné. Ukrýval nás před nepřítelem, ale kladl nám současně do cesty svízelné překážky. Teď nás nevedly oči, ale spíš hmat a paměť. Dva muži vpředu ohledávali před sebou stromy i půdu a jako tykadla celého voje udržovali směr. Ten, kdo tápal vpředu, vedl toho, kdo šel za ním – víc než hodinu trval namáhavý pochod lesem, než jsme se dostali až k Vinnetouovu stanovišti. Vlastně k hlídce, kterou obezřetný náčelník pro jistotu postavil i v tuto stranu, přestože odtud neměl vlastně nikdo přijít. Uvítala nás udiveným hlasem, stejně tak jako Vinnetou, který ovšem svůj údiv zahalil do zdánlivě lhostejně položené otázky:

„Můj bratr Old Shatterhand se vrací? Stalo se něco nečekaného? Čekáme zatím marně na Kiowy.“

„Nepřijdou!“ vyhrkl jsem a několika slovy vylíčil všechno, co se stalo od chvíle našeho rozchodu. Poslouchal mlčky, jen tu a tam se krátce na něco zeptal. Apačové, kteří se do jednoho shlukli kolem nás, se však nezdrželi tichých výkřiků podivu. Jejich *uff! uff!* se ozývalo za každou třetí větou, kterou jsem pronesl. Když jsem skončil, Vinnetou mi položil ruku na rameno:

„Náčelník Apačů by si počíнал stejně jako Old Shatterhand. Co navrhuje můj bratr Šarlí, abychom podnikli teď?“

„Dobrá rada drahá,“ krčil jsem rameny. „Dokud nevíme, co podniknou Kiowové...“

„Kiowové jsou zkušení bojovníci,“ rozhodl Vinnetou. „Udělej to, co je pro ně nejvýhodnější.“

„To znamená?“

„Až poznají, že Old Shatterhand není tam, kde ho zamýšleli přepadnout, pochopí jejich náčelník, že Santerův plán nevyšel. Náčelník oddílu Kiowů nepovede své muže proti nám, nýbrž se obrátí směrem k vesnici svého kmene.“

Chvíli jsem uvažoval. Z toho, co jsem vyslechl u ležení, se zdálo víc než pravděpodobné, že Vinnetouův odhad je správný.

„A my? Pojedeme za nimi?“ chtěl jsem vědět.

„Ne. Raději před nimi!“ opravil mě Vinnetou.

„Myslíš... předjet jejich oddíl a překvapit je?“

„Možná i to,“ připustil. „Vinnetou má však na mysli něco jiného. Chceme chytit Santera a osvobodit Sama Hawkense. Musíme tedy jet k vesnici Kiowů - *nemusíme* však tou cestou, kudy se budou ubírat Kiowové se Santerem. Vinnetou ví, že Tanguovo sídlo leží při přítoku Salt Fork, který se vlévá na severu do řeky Red River.“

„Tedy na jihovýchod odtud?“ ujistil jsem se.

„Ano.“

„To znamená, že Kiowové čekají návrat jejich výpravy od severozápadu. Kdybychom se *my* chtěli dostat nepozorovaně a co nejbezpečněji ke Kiowům, musili bychom přijít naopak od jihovýchodu.“

„Můj bratr Šarlí má vždy stejné myšlenky jako Vinnetou. Řekl, co chtěl říct Vinnetou sám. Pojedeme k vesnici Kiowů tak, abychom přijeli z neočekávané strany. Kdy vyrazíme?“

„Čím dřív tím líp,“ řekl jsem. „Ale neradil bych jet hned. Měli bychom přinejmenším vědět, kdy Kiowové opustí okolí Nugget tsilu. A pak: kdybychom zmizeli okamžitě a Kiowové to zjistili, mohlo by je napadnout, co máme za lubem.“

„Můj bratr mluví i teď velmi správně,“ pochválil mě Vinnetou. „Zůstaneme, dokud Kiowové neodjedou - ale ne na tomto místě! Víím o úkrytu, odkud můžeme bezpečně pozorovat kaňon i jeho okolí. Moji bratři ať mě následují!“

Odvedl nás i s koňmi ke skupině stromů, vzdálené několik set kroků v prérii, kde jsme se mohli rozložit na noc bez obav z náhlého přepadu. Ráno při denním světle nám to místo poskytovalo i pohodlný výhled na východ z naší rokle. Noc byla chladná, jak už noci v tomhle ročním období bývají, ale příkrčil jsem se při svém Hatátitlovi a on mě hřál jako nejteplejší peřina. Dokonce ležel celou noc bez hnutí, jako by věděl, jak toužím po klidu a odpočinku. Spal jsem, jako když mě hodí do vody, po celou noc. K ránu - když jsme asi hodinu pozorovali ústí rokliny, kde se nepohnula zatím ani myš - jsme se s Vinnetouem dohodli, že spolu zajedeme k místu, kde včera apačská hlídka objevila naše nepřátele. Odtud jistě uvidíme tábor Kiowů na jižním svahu Nugget tsilu, nebo jejich stopy.

Uviděli jsme už jen ty stopy. Byly dvě, jedna starší, od včerejška, kdy sem přijeli dovnitř rokliny, druhá, čerstvější, dnešní. Ta vedla jasně z rokliny ven a dál daleko do prémie. Byly velmi zřetelné, až příliš zřetelné, aby se to dalo vysvětlit prostou bezstarostností Kiowů. Vinnetouovi se mihl kolem koutku úst nepatrný úsměv.

„Kiowové si počínají, jako by měli před sebou malé chlapce. Nevědí snad, že nápadné stopy v nás musí vzbudit podezření? Myslí si, že jednají chytře, a zatím jen ukazují, že nemají ve svých hlavách mozek.“

Když jsme se vrátili, řekl zajatému Kiowovi:

„Připrav se na smrt, jestli vaši bojovníci zkrřivili jen vlásek na hlavě malému lovcovi Hawkensovi. Nedostaneme-li ho od tvého náčelníka, zemřeš. Ale jestli pro tebe dopadne všechno dobře, nezapomeň říct vašim bojovníkům, že se podobají nedospělým mlád'atům, která napodobují zkušeného bojovníka a nevědí, že se tím jen zesměšňují před opravdovými muži!“

Zdálo se, že teď všechno vychází tak, jak jsme si přáli. Byli jsme v oblasti řeky Canadian a pramenů severní Červené řeky, k jejímuž střednímu toku jsme se museli dostat. Obrátili jsme podle Vinnetouova plánu koně k východu a zamířili směrem k Tanguově vesnici.

Ale ať jsme spěchali sebevíc, unavená zvířata a nedostatek potravy nás zdržovaly víc, než jsme předpokládali. Zásoby došly a my jsme zůstávali odkázáni na náhodný úlovek.

Teprve pozdě odpoledne jsme narazili na malou skupinu bizonů, patrně zatoulaný zbytek stád táhnoucích k jihu. Zastřelili jsme dvě bizoní samice, takže jsme měli zásoby masa snad na celý týden. Od tohoto okamžiku, když si trochu odpočinuli i naši koně, se nám jelo líp. Nemyslili jsme už na nic jiného než na cíl cesty – na Kiowy, na Samovo osvobození a na to, kdy a za jakých okolností se znovu setkáme se Santerem.

22. ...jestli se nepletu

K severnímu rameni Red River, Červené řeky, jsme dorazili po dvou dnech, a ještě celý další den jsme jeli po jejích březích, zelenajících se svěží trávou. Řeka neměla v korytě zrovna nadbytek vody, ale stačila ještě svlažovat své břehy, a tak se tu konečně našel porost, který našim koním přišel víc vhod, než když jsme jeli jen pásmem suché, sluncem spálené bizoní trávy.

Salt Fork čili Slané rameno ústí do Červené řeky od západu a tvoří v soutoku dost široký klín, kde tehdy byla hlavní osada Kiowů a Tanguovo sídlo. Přijížděli jsme od levého břehu řeky a dalo se počítat s tím, že nebudeme zpozorováni. Přesto jsme si raději kus cesty zajeli a proti ústí Slaného ramene jsme volili okliku, asi půlden jízdy na koni, než jsme se zase přiblížili k toku. Okliku jsme jeli v noci, a ráno, při prvním rozbřesku, nás uvítala matně se lesknoucí hladina. Red River! Byli jsme teď přesně proti místům, odkud nás – podle našich předpokladů – Kiowové nejspíš očekávali. Nalezli jsme si vhodný úkryt, abychom si po namáhavé noční jízdě trochu odpočinuli. Pro Vinnetoua a pro mě to však znamenalo jen docela krátký oddych. Apač si chtěl totiž opatřit co nejdřív spolehlivé zprávy a požádal mě, abych ho doprovodil.

Nejdříve jsme přebrodili na druhou stranu, ale poněvadž jsme se nechtěli prozradit stopami ani náhodnému jezdcí, zajeli jsme ještě kus cesty dolů po řece, kde jsme dokonce objevili malý přítok, nehluboký potok ústící do Červené řeky. Vehnali jsme samozřejmě koně do řečiště, spokojení, že tak za sebou dokonale zametáme stopy. Po půlhodině jízdy, která se našim koním i nám docela zamlouvala a podobala se spíš výletu do přírody než jízdě na výzvědy, jsme vybrouzdali nahoru na břeh a pokračovali v cestě směrem k prérii. Nemyslím, že to bylo dál než takové dvě tři míle od našeho úkrytu.

Tahle zajížďka nás sice stála skoro hodinu času, ale bohatě se vyplatila. Neužili jsme po prérii snad ani čtvrt hodinu, když se před námi objevili dva jezdcí, doprovázející skupinu dobře pŕltuctu taž-

ných zvířat s nákladem. Podle toho, co jsme viděli, se dalo soudit, že oba jezdci jsou běloši. Brzo si nás všimli a zastavili se – čekali, co uděláme my dva. Vyhnout se jim by bylo přinejmenším nápadné – a naopak, mohli jsme se od nich leccos užitečného dozvědět, zvlášť jestli příjížděli z vesnice Kiowů. Ani jsme se nemuseli domlouvat. Vinnetou jen ukázal před sebe a stručně poznamenal:

„Bledé tváře jsou patrně obchodníci, kteří prodávali a kupovali zboží v osadě Kiowů. Nesmějí tušit, kdo jsme.“

„Dobrá,“ pochopil jsem okamžitě, „já jsem zaměstnanec indiánského agenta, jedu právě ke Kiowům, ale neumím jejich řeč. Proto ty, indián z kmene Pawneeů, jedeš se mnou.“

„Souhlasím. Můj bratr ať mluví tím způsobem s bledými tvářemi.“

Pobídlí jsme koně a přibližovali se rychle k neznámým mužům. Sundali pušky z ramen a ostražitě nás sledovali.

„Nechte svá dřívka na pokoji, *meššúrs*,“ volal jsem na ně sousedsky už zdálky. „Copak vás chceme pokousat?“

„To by se vám taky nevyplatilo,“ řekl jeden z nich. „My totiž máme taky zuby a taky víme, k čemu jsou dobré. Ty pušky jsme vzali do ruky pro jistotu: moc důvěry totiž nevzbuzujete.“

„Jak to myslíte?“ ohradil jsem se a zatvářil se uraženě.

„Když se dva *gentleman*i, jeden rudý, jeden bílý, prohánějí takhle bratrsky po prérii, kouká z toho obyčejně nějaká všivárna,“ odpověděl docela neomalenež ten druhý. „A k tomu máte oba indiánské obleky. Pak se divte, že pořádný člověk se má radši na pozor!“

„Děkuju za upřímnost,“ smál jsem se. „To je vždycky dobře, když se člověk dozví, co si o něm lidi myslí. Mohu vás ale ujistit, že se ohromně mýlíte.“

„Možná, možná,“ pokrčil ten první rameny, „snad nám tedy prozradíte, odkud jedete?“

„To není tajemství. Old Washita Riveru.“

„Tak? A kam máte namířeno?“

„Chceme se zastavit na chvíli u Kiowů.“

„U kterého kmene?“

„U náčelníka jménem Tangua.“

„To není daleko.“

„Ano... jeho osada leží někde mezi North Forkem a Salt Forkem.“

„Docela tak. Ale jestli vám mohu radit, obraťte koně a Kiowy nechte Kiowy.“

„Co tím míníte? Proč bychom to měli udělat?“

„Protože Tangua přišel na ohromný nápad, že pošle na onen svět každého bělocha, který se mu dostane do rukou. A taky každého indiána, který náhodou není Kiowa!“

„A to si říká *gentleman*?“ zavtipkoval jsem. „Ne, vážně. On vám to říkal, anebo jak to víte?“

„Samozřejmě že mi to říkal, dokonce dvakrát!“

Pokusil jsem se znovu o vtip.

„V tom případě – čemu mám děkovat za potěšení, že s vámi přesto mohu mluvit při vaší plné tělesné svěžesti?“

„My jsme výjimka,“ odpověděl s kamenně studenou tváří první z chlapíků. „Jsme totiž jeho staří dobří známí – *traderi*, obchodníci. A to *pocitiví* obchodníci, žádní podvodníci, kteří rudochům podstrčí kdekjaký šmejd a už se u nich v životě neukážou! A rudoši nejsou zas tak hloupí, aby podřezávali krky lidem, které u sebe vždycky rádi vidí. Ovšem vás by nejspíš poslali rovnou do věčných lovišť.“

„Proč by posílali do věčných lovišť *pocitivého* zástupce agentury?“ divil jsem se.

„Tak vy jste z agentury?“ hvízdal překvapeně ten *trader*. „Čím dál tím líp. Na ty mají indiáni teprve spadeno. Moc často...“

Nedopověděl, ale já jsem pohotově doplnil, co nakousl:

„...moc často je totiž tihle páni brali na hůl, chcete říct! To máte pravdu!“

„Takže z vašich vlastních úst slyším, že vy agenti jste darebáci,“ zasmál se. „Pravda – právě při posledních dodávkách Kiowové pořádně utřeli nos. Říkám vám ještě jednou: jestli náhodou máte záslusk na báječnou mučednickou smrt u kůlu, jeďte dál, dostanete ji se vším příslušenstvím.“

„O to bych zrovna nestál,“ protáhl jsem. „Říkám vám ale, že Kiowové mi nesáhnou ani na zoubek, jen až jim prozradím, s čím jsem přijel. Abyste věděl, prosadil jsem právě v té poslední záležitosti, o které jste mluvil, nápravu. Dostanou zboží a náhradu v penězích.“

„Behold!“ ozval se druhý *trader* udiveně. „To jste ale bílá vrána mezi agenty. A proč s sebou vlečete toho rudocha?“

„Tlumočník,“ řekl jsem. „Nějaký Pawnee, já sám totiž té kiowské hatmatilce příliš nerozumím.“

„Well,“ kývl hlavou první z mužů. „Tak je to v pořádku. Chtěl jsem vás jen varovat, protože ten jejich náčelník je prostě zuřivostí bez sebe. Prý mu Apačové vpadli do jeho rajónu a ukradli snad sto koní. Pronásledoval je, a snad by je i dostal, nebýt toho, že jim pomohla tlupa nějakých bílých darebáků. Nějaký Shatterhand prý je vede. Říkal, že ten chlap má sílu za tři!“

Vrtěl jsem hlavou, jako by mi vyprávěl ty nejneuvěřitelnější historky.

„Prosím vás! A to se tomu lumpovi ani nechtějí dostat nějak na kobytku?“

„To se rozumí! Tanguovi ten mizera prostřelil obě kolena, a víte, co to je pro indiánského pohlavára? Ten si nedá pokoj, dokud ho nebude mít v hrsti. A toho Vinnetoua zrovna tak.“

„Jakého Vinnetoua, kdo je to?“ zeptal jsem se s tváří, jak náleží udivenou, jako bych to jméno slyšel prvně v životě.

„Mladý apačský náčelník – prý se tu potlouká po okolí se svými bojovníky. Čeká na něho pěkná pastička. Sleduje oddíl Kiowů a ti ho mají vlákat přímo do hlavní osady Kiowů. Jeho i ty bělochy.“

„Hm, hm,“ zamručel jsem pochybovačně. „Jen jestli ti dva budou tak hloupí a dají se nacytat.“

„Tangua míní, že to je hotová věc. Už dal i obsadit cestu svými lidmi, no říkám vám, ti bílí darebáci si to odnesou. Jednoho už ostatně chytli, nějakého Hawkense. Divná nátura: samý vtip, jako by nevěděl, že zanedlouho zkápne.“

„A vy jste ho viděl?“

„Nachomýtli jsme se zrovna k tomu, když ho odváželi!“

„Odváželi? Jak to?“

„No – deportovali ho na ostrov. Na ostrůvek, co leží v Salt Forku, pár kroků od vesnice.“

„Tak, tak a vy jste s tím člověkem mluvil?“

„Pár slov. Ptal jsem se, co pro něj mohu udělat, a on se chechtal, jako by mu přeskočilo v hlavě. Prý takhle kdybych mohl zajet do Cincinnati a přivést mu sklenici podmáslí – povídám vám, blázen! Jinak s ním špatně nezacházejí, ten Old Shatterhand má totiž rukojmí, nějakého zajatého Kiowu. Až na Santera! Ten se tedy snaží, aby mu osladil život!“

„Santer? Kdo tohle zas je? Podle jména nějaký běloch? A vy jste o Tanguovi říkal...“

„To je nějaký Tanguův známý – ale jinak, mezi námi, protivný chlap. Včera přijel a hned se vrhl na zajatce. Jako by s ním měl nevyřízený účet. Uvidíte sami!“

„A on je přímo hostem náčelníka, nebo má svůj vlastní stan?“
vyptával jsem se.

„Dali mu takovou starou chajdu na konci osady. Dost se divím, že ho tam strčili, obyčejně mívají hosté stan vedle náčelníka. Ale vlastně se není co divit. Až si toho člověka prohlédnete – na první pohled šibeničník! Koukám, že jste na ten svůj úřad ještě dost mladý, tak se snad neurazíte, když vám dám otevřenou radu: radši od něho dál!“

Druhý muž se vmísil do hovoru:

„Nu, *meššúrs*, pozdravili jsme se, a my musíme zas o kousek dál. Žijte si dobře a hlavně se vraťte se zdravou kůží!“

Pozdravili jsme se ještě jednou a *tradeři* se hnuli dál svou cestou. Tohle setkání nám ušetřilo mnoho starostí i času. Věděli jsme teď, že Sam je v táboře, a také, kde máme hledat Santera. Pobídlí jsme koně a pomalu pokračovali dál k osadě Kiowů. Trvalo to hodnou chvíli, než nám obchodníci zmizeli z dohledu; jejich mezkové se vlekli a chlapíci také zřejmě neměli nijak naspěch. Museli jsme dlouho čekat, než jsme se mohli vydat na zpáteční cestu.

Náš úkryt byl celkem spolehlivý, ale přece jenom jsme byli uprostřed nepřátelského území, a Vinnetou chtěl mít jistotu. Sotva jsme se vrátili, dal pokyn, abychom přesídlili na nedaleký ostrov, porostlý stromy a hustými křovinami, ležící přímo uprostřed řeky. Tam jsme se mohli ukrýt naprosto bez obav, že nás někdo vypátrá. Voda kolem ostrůvku byla hluboká a prudká, strhla by i dobrého plavce, ale na koních jsme se s trochou opatrnosti dostali na pevnou půdu docela dobře. Ukázalo se, že Vinnetou volil výborně – ostrov byl dost velký a hustě zarostlý, ideální místo pro ležení, jež mělo zůstat utajeno před nepovolaným zrakem. Postarali jsme se o koně a našli si každý vhodné místo k odpočinku. Natáhl jsem se v křoví a oddal se spánku. Počítal jsem, že příští noc nebude na spaní ani pomyšlení, a chtěl jsem být svěží a při síle. A potom: čekala nás dvojí cesta přes vodu. Odtud a potom k ostrůvku, na kterém byl údajně uvězněn Sam Hawkens. A teď, uprostřed prosince, by po takové lázni v mokřích šatech neusnul nikdo na světě.

Byla už tma, když mě Vinnetou probudil. Nechali jsme si na sobě jen nejnnutnější části oděvu, vzali nože jako jediné zbraně, skočili do řeky a plavali k pravému břehu. Odtud jsme chtěli dojít po pobřeží vzhůru až k soutoku řek Red River a Salt Fork. Dostali jsme se tam za slabou hodinku a pak už nám zbývalo přeběhnout pár desítek kroků proti toku Slaného ramene, abychom před sebou uviděli planoucí ohně kiowské osady. Ležela ovšem na druhém, protilehlém břehu, a čekala nás tedy ještě jedna cesta přes řeku.

To bylo ovšem ještě před námi. Zatím jsme si obhlíželi osadu, která měla daleko do toho, co si Evropané pod tímhle slovem obvykle představují. Stálo tu jen pár desítek kožených stanů, před každým hořící oheň a kolem nich houfek indiánů, zimomřivě se tetelících u plamenů a přihřívajících si večeri. Největší ze stanů stál uprostřed, byl u vchodu ozdobený několika oštěpy s orlími pery a všelijakými náčelníckými odznaky a talismany. Před vchodem seděl Tangua s mladým, asi patnáctiletým chlapcem a s dvěma ještě mladšími indiány. Odhadoval jsem, že jim nemůže být víc než dvánáct a čtrnáct. Posedávalo kolem i několik žen, dost zvláštní věc

u indiánů, kde se ani manželkám a dcerám nedovoluje stolovat společně s muži.

„To jsou Tanguovi synové,“ zašeptal mi Vinnetou. „Ten nejstarší se jmenuje *Pida*, Jelen, a je výborný běžec. Bude z něho velký bojovník, až dospěje. Tangua ho miluje nejvíc ze všech.“

Hledal jsem ostrov, o kterém mluvili *tradeři*. Bylo špatně vidět, na nebi pluly temné mraky, nikde se neukázala ani hvězdička a jen v odlesku plamenů jsem rozeznával v temnotě jakési tmavé čáry, které snad mohly být proužkem pevniny. Vinnetou mě sledoval a pochopil, po čem pátrám. Tiše zašeptal:

„Vidí Old Shatterhand onu tmavou čáru na řece? To jsou tři ostrovy, tam najdeme Sama Hawkense.“

„Ale na kterém z nich?“

„Můj bratr ať si vzpomene, co říkal *trader*. Je-li Sam Hawkens na ostrůvku blízko pobřeží, musí být na onom uprostřed, který je nyní od nás nejvzdálenější.“

„Pak tedy je tam vpravo konec osady s chajdou, kterou dostal Santer,“ usoudil jsem.

„Ano,“ přisvědčil Vinnetou. Zdálo se mi, že je velmi vzrušený. Jeho příští slova mi to potvrdila. „Nyní se musíme rozdělit,“ řekl, „já půjdu pátrat po vrahovi otce a sestry. Sam Hawkens byl tvým druhem, tomu musíš pomoci ty.“

„Kde se sejdeme?“

„Tady, na tomto místě.“

„Ano – jestli se nestane nic mimořádného. A kdyby snad náhodou někoho z nás vyslídili?“

Chvilí rozvažoval, než odpověděl.

„Tvůj úkol je těžší než můj. Kdyby tě objevili, přijdu ti na pomoc. Jinak se můžeš vrátit na náš ostrov, ale oklikou, aby nezjistili, v kterém směru prcháš.“

„Jenže ráno stejně uvidí stopy,“ namítl jsem.

„Neuvidí. Dnes v noci přijde déšť a ten smaže všechny otisky.“

„Štěstí nám přeje... kdyby se přihodilo něco tobě, pomohu ti taky.“

„Nebude třeba, leda by přišla nějaká nešťastná náhoda. Pohled – tam před tou chýší nehoří žádný oheň. Santer bude asi uvnitř. Nebude těžké zjistit, co se s ním děje.“

Rozloučil se se mnou pokynem ruky a zmizel v temnotě směrem po proudu řeky, nepozorovaně jako duch. Chvilí jsem stál a čekal, ale ať jsem napínal sluch sebevíc, neuslyšel jsem ani šplouchnutí vody. A přece tam někde dole se apačský náčelník ponořil do proudu, aby se připlížil opačnou stranou k osadě Kiowů.

Mne čekal jiný cíl. Pozoroval jsem ostrůvek při opačném pobřeží proti vesnici Kiowů, ozářený zášlehy plamenů, a uvažoval, jak se na něj nejlíp dostat. Na hladině jsem se ukázat nesměl, to bylo příliš riskantní. Proplavat celý úsek řeky pod vodou, na to bych si snad troufl, ale co když se vynořím rovnou před nosem nějaké kiowské hlídky? Ne, nejlíp asi bude, když doplavu pod hladinou napříč tokem k prvnímu, málo vzdálenému ostrůvku, kde pravděpodobně nikdo není, a teprve až se trochu porozhlédnu, pustím se těch zbývajících asi dvacet metrů k prostřednímu ostrovu, k Hawkensovu vězení.

Šlapal jsem ve tmě proti proudu řeky a nespouštěl z ostrůvků oči. Nehnula se tam ani myš. Mohl jsem být klidný, moje úvaha byla zřejmě správná. Spustil jsem se opatrně z břehu a vklouzl do vln. Tiše jsem před sebou rozhrnoval vodu a plaval přes řeku pod hladinou. Podařilo se mi dorazit s jediným nadechnutím až na pár metrů před souš, ale z opatrnosti jsem nijak nespěchal vystrčit hlavu. Nejdřív jsem se převalil naznak, jen ústy nabral trochu vzduchu, držel jsem se ještě pod vodou. Teprve po chvíli jsem se zvolna vynořil mezi pobřežním porostem.

Vypadalo to příznivě. Ostrov sloužil Kiowům zřejmě za loďnici, za domácí přístav pro kánoe. Byla jich tu celá řada, pro mě vítaná věc, protože mi mohly v případě potřeby poskytnout docela dobrý úkryt. Ponořil jsem se a plaval opatrně od jedné lodi k druhé, až jsem se dostal za tu poslední, šestou, a octl se na dolním výběžku s docela slušnou vyhlídkou na sousední ostrov.

Byl o něco blíž k pobřeží, kde sídlili Kiowové, porostlý jen skupinami keřů a dvěma dost vysokými stromy. Pátral jsem po nějakém stanu nebo boudě, kde podle mého dohadu zajatce nejspíš drželi, ale nepodařilo se mi objevit nic. Už jsem se chtěl potopit a pokračovat v plavecké pouti, když jsem uslyšel v křovinách nad sebou zřetelný šramot. Někdo tu je! Ve tmě jsem matně rozeznával, že nějaký indián, docela mladý bojovník, sestupuje dolů k řece. Slézal zešikma, zády ke mně, rovnou ke kánoi na kraji řady. Skočil do člunu, odvázel jej a pádloval zvolna k prostřednímu ostrovu. Nezbyvalo mi než chvíli počkat.

Téměř vzápětí jsem uslyšel nějaké hlasy. Jeden z nich jsem rozeznával docela zřetelně – to přece bylo známé Samovo chichotání! Ponořil jsem se pod vodu a odrážel se tiše ve směru, odkud vycházel hovor. Míjel jsem řadu kánoí upoutaných u břehu, bylo jich tu tolik, že jistě na každého muže z osady připadalo nejméně jedno plavidlo. Za poslední lodí v řadě jsem se mohl bezpečně schovat. Tady už byly slyšet hlasy z druhého ostrůvku skoro jasně. Mladý indián právě naléhavě domlouval Samovi:

„Můj otec to chce vědět!“

„To je možné,“ odpověděl Sam Hawkens, a mně se zase zdálo, že se přitom trochu pochichtává, „jenže ode mě se to nikdy nedozví.“

„Pak tvoje muka budou desetkrát větší!“

„Ale kdepak! Nedej se vysmát! Sam Hawkens a indiánská muka, hihhi! Tím nám už tvůj pan otec hrozil jednou, na Riu Pecos, a víš, jak to dopadlo – no, řekni mi, řekni!“

Mladý Kiowa vztekle syčel:

„Ten pes Old Shatterhand!“

„Well!“ ozval se Hawkens skoro spokojeně. „Počítej s tím, že se může stát něco docela podobného.“

„Jestli to míníš vážně, zahalilo tvou mysl šílenství! Nejsi snad v naší moci? Není snad tvoje tělo svázané řemeny tak, že nemůžeš pohnout ani údem?“

„Dík panu Santerovi.“

„A nejsi snad kromě toho přivázaný ke stromu? Nesedí u tebe ve dne v noci čtyři stateční bojovníci, kteří k tobě nepropustí ani myš? Jak by ses mohl dostat z naší moci?“

„To je moje věc, miláčku!“

Představoval jsem si, jak asi se v té chvíli Sam Hawkens vyšklebuje indiánovi do tváře – k jeho nesmírnému vzteku.

„Zatím se mi u vás líbí, tak zůstávám. Až toho budu mít dost, prásknu do bot.“

„Zbavíme tě pout, když nám řekneš, kam měl namířeno tvůj bílý přítel.“

„Neprozradím vám, ani co by za nehet vlezlo. Jen si lámejte hlavy sami! Stejně vám to nebude nic platné! Chytit Vinnetou a Old Shatterhand, mého nejlepšího žáka – jak si to představujete?“

„Chytili jsme tebe, který jsi jeho učitelem, chytíme i jeho!“

„Mě že jste chytili? Já se dal chytit z dlouhé chvíle! Řekl jsem si, že pár dní strávím mezi svými drahými Kiowy, jestli se nepletu... Prosím tě, snad si nemyslíš, že vám skočí Vinnetou s Old Shatterhandem na špek a dají se přivést rovnou za nos k vašemu mučednickému kůlu? Takový nesmysl přece nemůže napadnout ani vás! Proto taky chcete vědět, kam měl namířeno Old Shatterhand! Jste v koncích s filipem a jdete na starého Hawkense. Poslouchej, já to vím, kam jel, já bych...“

„Kam jel?!“ vykřikl mladý indián.

„*Psahw!*“ zaznělo opovržlivě ze Samových úst. „Dozvíš se to brzy, a nebudu ti to ani muset moc vysvětlovat, protože –“

V tom okamžiku se rozleh nad osadou Kiowů divoký řev. Ozývaly se vzrušené, vztekle znějící hlasy, řval jeden přes druhého, nerozuměl jsem ničemu, zdálo se mi, jak někdo volá, chyťte ho, chyťte ho, a někdo pak vykřikl Vinnetouovo jméno.

„Aha! Slyšíš!“ vpadl do toho Samův vítězný výkřik. „Slyšíš, co volají? Vinnetou – a kde je Vinnetou, tam není daleko ani Old Shatterhand! Jsou tady – jsou tady!“

Divoký řev ve vesnici ještě zesílil; podle toho, co jsem slyšel, jsem usoudil, že Kiowové pronásledují Vinnetoua marně. Asi ho uviděli,

ale podle zklamaného, vzteklého řevu to vypadalo, že se jim nepodařilo ho chytit. Mladý Kiowa i čtyři Samovi strážci podlehli zvědavosti, stáli na břehu a mohli si oči vykoukat, co se děje mezi stany. Mladý indián skočil do kánoe, až se zakymácela, a křikl:

„Připravte si pušky a pošlete tomu bílému psu hned kulku do čela, kdyby ho někdo chtěl osvobodit!“

Vzal veslo, poklekl v kánoi a zabral pádlem do vody. V té chvíli jsem si uvědomil, že za téhle situace mohu těžko nějak pomoci Samu Hawkensovi, ale bleskl mi hlavou nápad. Ten mládenec, podle toho, co jsem slyšel, byl Pida, náčelníkův nejmilejší syn. Co kdybych ho přepadl a zajal a potom vyměnil za Sama Hawkense? Byla to bláznivá myšlenka, ale já neměl na dlouhé rozvažování čas. Jediný pohled na druhý břeh mě přímo vybízěl, že teď je jedinečná chvíle k takovému podniku. Na druhé straně se všichni starali jen o Vinnetoua, hulákali a pobíhali, dokonce i Samovi strážci civěli na druhou stranu, dychtiví dozvědět se, co se děje s Apačem, který se odvážil proniknout až do samého sídla svých smrtelných nepřátel. Blahořečil jsem v duchu Vinnetouovi, že prchá právě opačným směrem, než je náš tábor – teď nám to prospívalo hned dvakrát. Ale to všechno byly jen vteřiny, v nichž moje myšlenky proběhly, protože v témž okamžiku jsem se rozhodl už napevno. Indián přirážel s lodí ke břehu: narazil na zem, vyskočil, sklonil se, aby kánoi upoutal – a tu jsem se za ním najednou vztyčil, přímo jako bych vyrostl z vody. Pootočil se, jak zaslechl nečekaný šramot, ale už bylo pozdě. Má ruka dopadla na jeho spánek a Pida, syn Tanguův, klesl do člu-
nu na dno.

Podářilo se! Ta bláznivá věc se podařila! V kánoi ležel bezmocně náčelníkův nejmilejší syn a nikdo z těch vyjevených a zuřících Kiowů na druhé straně o tom neměl potuchy! Skočil jsem do lodí a začal zuřivě veslovat, abych se dostal co nejdřív z dohledu Kiowů. Potom, když už záře ohňů nedosahovala až ke mně, jsem přistál, vyvlekl mladého indiána do trávy, uřezal řemeny u kánoe, svázal ho jimi a narychlo mu ucpal ústa. Mohutným kopnutím jsem zahnal loď po proudu; nesměla prozradit, co se stalo.

Privázel jsem Pidovi ruce těsně k tělu, přehodil si ho, stále ještě bezvládného, přes rameno a dal se na zpáteční cestu k našemu ostrovu. Šlo se mi špatně. Ne snad že by indián byl těžký, ale protože po chvíli přišel k sobě a začal sebou zuřivě trhat a vzpírat se a cloumat pouty. Když konečně poznal, že se z mé moci nedostane, trochu ochabl. Ale i já jsem byl jeho zuřivým odporem náležitě vysílený.

„Kdo jsi?“ mumlal ucpanými ústy. „Bídná bledá tváři, už zítra... můj otec Tangua... chytí... a zničí.“

„Tvůj otec se mě vůbec nezmocní, protože tvůj otec není schopen pohybu!“

„Udělalj to... jeho bojovníci!“

„Ti jsou mi jenom pro smích!“ řekl jsem naschvál velmi sebevědomě. „S každým udělám to, co jsem udělal s tvým otcem!“

„Uff! Ty jsi s ním bojoval?“

„Ano. Moje kulka ho zasáhla do obou kolen. Víš tedy, kdo jsem?“

„Uff! Jsi Old Shatterhand?“ dohadoval se a jeho hlas se najednou zachvěl.

„To se ještě ptáš? Nesrazil jsem tě snad pěstí? A kdo jiný než Old Shatterhand nebo Vinnetou by se odvážil do osady Kiowů a unesl náčelníkova syna!“

„Uff! Já tedy zemřu – ale ty ode mě neuslyšíš ani jediný výkřik bolesti!“

„Neusmrtím tě – ani já, ani nikdo jiný. Nejsme vrazi. Jestli nám tvůj otec vydá bledé tváře, které jsou v sídlišti Kiowů, budeš volný.“

Od této chvíle byl jako proměněný. Mohl jsem ho teď dokonce vést a ani se nepokusil o útek.

Klopýtal jsem ve tmě a vzpomínal na Vinnetouovu předpověď: začalo totiž krápat, nejdřív lehce, nesměle, pak hustěji a nakonec se spustil vydatný liják. Byl tak prudký, že jsem v něm nedokázal nalézt na břehu řeky místo, kde jsme se měli sejít. Našel jsem zato hustý strom s rozložitou korunou a tam jsem se uvelebil i se svým zajatcem, abych přečkal zbytek noci až k rannímu rozbřesku.

Byla to hotová zkouška trpělivosti. Lijavec houstl a bičoval prěii v prudkých nárazech, a ráno ne a ne nastat. Byl jsem mokrý skrzna-skrz, nit na mně nebyla suchá. A chladno mě roztřásl tak, že jsem málem cvakal zuby. Musel jsem si chvílemi zacvičit, abych se jakž-takž zahřál. Trochu mi bylo líto mladého indiána, pro toho to muse-lo být mnohem horší – ale Pida se snažil nedat najevo ani hnutím brvy, že by snad snesl méně než já.

Konečně se mi splnila obě vroucí přání: déšť začal řídnout, až přestalo pršet úplně, a na východě se objevilo světlo nového dne. Nad řekou ležel příkrov husté, těžko proniknutelné mlhy, ale přece jenom se už dalo rozeznat místo, kde jsme si ujednali s Vinnetouem schůzku. Přešel jsem blíž ke břehu a tlumeně zavolal přes řeku:

„Háloo!“

„Háloo!“ odpověděl mi vzápětí Vinnetouův hlas. „Volá můj bratr Šarlí?“

„Ano! Pošli sem dobrého plavce s několika řemeny.“

„Jdu sám!“

Za chvíli jsem uviděl, jak se vynořuje z mlhy nad řekou Vinnetouova hlava. Pocítil jsem nesmírnou radost, že můj přítel unikl Kiowům, takovou radost, že bych ho nejraději na místě objal. Za chvíli stál vedle mě na břehu a prohlížel si udiveně indiána ležícího pod stromem.

„Uff!“ podivil se. „Pida – syn Tanguův! Kde se ho můj bratr zmocnil?“

„Při pátrání po Samu Hawkensovi.“

„Viděl jsi malého lovce?“

„Ne, ale vyslechl jsem rozmluvu mezi ním a Pidou. Chtěl jsem se pokusit ho osvobodit, ale mezi stany se strhl povyk – patrně tě Kiowové objevili. Musil jsem rychle zmizet.“

„Štěstí mi nepřálo,“ řekl Vinnetou. „Dostal jsem se k Santerově chatrči – naneštěstí tam přicházela právě v tom okamžiku skupina Kiowů. Odkutálem jsem se stranou, aby mě nespatri, ale jeden z nich zašel za chajdu a náhodou se podíval tam, kde jsem ležel. Všichni čtyři se ke mně rozběhli, nemohl jsem udělat nic než co nej-

rychleji zmizet. Poznali mě. Záře plamenů jim ukázala mou postavu. Zmizel jsem jim, ale Santera jsem neviděl.“

„Brzy ho uvidíš,“ řekl jsem klidně. „Tento mladý bojovník souhlasí s tím, že ho vyměníme za Santera a Sama Hawkense.“

„Uff! Můj bratr Old Shatterhand jednal velice odvážně, když se zmocnil náčelníkova syna. Pro nás to je to nejlepší, co se mohlo stát.“

Sešli jsme k řece, odvedli Pidu, který se už vůbec nezpěchoval, uvolnili mu zacpaná ústa a uvázali si ho mezi sebe tak, že jeho ramena se při plavání opírala o naše. Bylo to pro něho dokonce možná pohodlnější než pro nás: hlavu měl nad vodou a nohama nám vydatně pomáhal při tempech. Výměnu za oba bělochy bral za hotovou věc.

Na řece ležela stále hustá mlha. Neviděli jsme ani na šest sedm metrů před sebe, ale Vinnetou spoléhal především na svůj znamenitý sluch. Nebyli jsme už příliš daleko od břehu, když Vinnetou zvolnil.

„Tiše!“

„Něco jsi zaslechl?“

„Vesla... někdo jede lodí... nahore před námi.“

„Slyším! Teď opatrně!“

Rozhrnovali jsme před sebou vodu neznatelnými pohyby, jen tak, abychom se udrželi nad hladinou a nezašplouchali. Poslouchali jsme s napjatýma ušima – ano, Vinnetou měl pravdu, někdo vesloval po řece, blížil se k nám. Má asi velice naspěch, napadlo mi, když jede po proudu, a ještě k tomu mohutně zabírá. Máme se před ním schovat na břeh? Anebo se máme pokusit zjistit, kdo to tak ujíždí? Podíval jsem se tázavě na Vinnetoua. Hned mi porozuměl:

„Zůstaneme tady! Chci vědět, kdo to je. Jsme na vodě, když se nebudeme hýbat, neobjeví nás.“

Ano, dalo se stěží předpokládat, že by si nás neznámý člověk v kánoi v té mlze všiml – vždyť nám sotva vyčnívaly hlavy nad hladinu. Na chvíli jsem se obával o Pidu, aby snad na sebe nechtěl upozornit výkřikem, ale mladý indián zřejmě počítal s tím, že se stejně dostane na svobodu, a choval se kupodivu klidně.

Údery vesel zaznívaly docela zblízka. Z mlhy se vynořila indiánská kánoe, rychle klouzala po vlnách a tam vzadu, v kleku u pádla, hnal kupředu loďku ten, koho bychom se nadáli nejméně.

Vinnetoua, jindy tak klidného a chladnokrevného, jako by naráz posedlo šílenství.

„Santer! Chci ho dostat!“ vykřikl a vrhl se kupředu ke kánoi. Docela zapomněl, že je s námi spoutaný. Řemen ho strhl nazpět, ale skoro současně se ve Vinnetouově ruce zableskl nůž a prudké říznutí Apače uvolnilo. Vinnetou se ponořil pod vodu a brázdil zuřivě vodu.

Muž v člunu se otočil. Apačův výkřik ho na nás upozornil, v jeho tváři se objevil výraz zděšení a zmatku.

„Goddam!“ zaklel. „Ti psi jsou tady...“

Ale v tom si uvědomil, že má všechny výhody na své straně. Odhodil pádlo do člunu, chopil se pušky a zařval:

„Takhle jste si vyjeli naposled, psi!“

Ozvala se rána. Santer našťestí spustil okamžik poté, co Vinnetou přerázl řemen, který ho spojoval s Pidou a se mnou. Jeho mocný, nečekaný odraz nás odhodil stranou, ponořili jsme se pod vodu a slyšeli jsme jen, jak kulka zasvištěla kolem našich ramen a pleskla do vody.

To, co jsem uviděl v následujících vteřinách, nebylo plavání, ale spíš jakýsi let po hladině řeky. S nožem mezi zuby Vinnetou přímo letěl vpřed jako plochý kamínek zprudka hozený po hladké hladině. Avšak Santer měl v hlavni ještě druhou ránu. Mířil na blížícího se Apače a řval:

„Jen pojď, ty rudá kůže! Provrtám tě skrznaskrz jako řešeto! Pošlu tě ke všem čertům!“

Patrně si představoval, že s puškou v ruce Vinnetoua hladce a krátce vyřídí, ale byl to špatný propočít. Apačský náčelník byl už těsně u boku kánoe a bleskurychle se ponořil pod vodu. Santerovi se ztratil cíl a hrozilo, že mu Apač zvrhne kánoi a že dojde k zápasu ve vodě. A tam by mu ovšem puška proti noži byla málo platná. Hodil pušku zpět do kánoe a skočil po pádle. List se zabořil do proudu

a kánoe poskočila mohutným skokem vpřed – právě včas, aby unikla z místa, kde se vynořil zpod hladiny Vinnetou. Santer se vši silou opíral do pádla, ohlížel se po Apačovi a divoce řval:

„Tak pojď, pse, tu kulku mám pro tebe schovanou!“

Vinnetou napínal všechny síly, nesl se po vodě, letěl jako delfín, ale ani ten nejlepší plavec na světě nemohl stačit kánoi poháněné proudem a zuřivým veslařem. Uplynulo sotva půldruhé minuty od setkání se Santerem. Na břehu se za chvíli začali objevovat první Apači. Slyšeli křik a výstřely a jako by tušili, že jejich náčelník má takřka na dosah ruky vraha svého otce a jejich náčelníka, pět nebo šest se jich vrhlo okamžitě do vody za Vinnetouem. Ale loďka už zmizela v husté mlze. Pro tenhle okamžik se Santerovi podařilo uniknout.

Apačové mi pomohli z vody, vytáhli i Pidu a shromáždili se kolem Vinnetoua, který se chvěl rozčilením. Nikdy jsem ho neviděl tak rozrušeného jako v této chvíli, kdy říkal svým mužům:

„Moji rudí bratři ať se co nejrychleji připraví! Santer má loď a prchá dolů po řece. Musíme za ním!“

„Ano, musíme za ním,“ souhlasil jsem. „Ale co bude se Samem Hawkensem a s našimi dvěma zajatými Kiowy?“

„O to se postaráš ty,“ rozhodl Vinnetou.

„Mám tady zůstat?“

„Prosím tě o to,“ přisvědčil. „Vinnetou musí polapit Santera, vraha svého otce a své sestry, právě tak jako ty musíš pomoci malému lovcovi, který je tvým přítelem. Rozdělíme se.“

„Na jak dlouho?“ uklouzlo mi.

Vinnetou přemýšlel.

„Kdo to může vědět kromě Velkého ducha?“ odpověděl tiše. „Myslíl jsem, že budu se svým bratrem Šarlím dlouhou dobu, ale Manitou určil jinak. Ví můj bratr Old Shatterhand, proč Santer utekl od Kiowů?“

„Tuším to: zjistil včera, že jsi tady, a dobře ví, že neustaneme, dokud ho nechytíme. A protože taky ví, že na Tanguovu pomoc se spoléhat nedá, vzal radši nohy na ramena.“

„Mohl však ujet na koni,“ řekl zamyšleně Vinnetou.

„Z toho měl strach. Kůň by zanechal otisky a ty by nás mohly přivést na stopu. Kánoe se mu hodila rozhodně líp. Myslíš, že ho doženete?“

Příkývvl: „Přetneme přímou jízdou oblouk, který tu tvoří řeka.“

„Nevím, jestli je to nejlepší... Co když nechá člun člunem a vystoupí někde na břeh?“ namítl jsem.

„Můj bratr Šarlí má pravdu. Rozdělíme se a budeme sledovat Red River po obou březích. Musíme pozorně prozkoumat každý záhyb a každou zátoku, aby nám neunikla žádná stopa.“

„Rád bych jel s tebou, Vinnetou,“ šeptl jsem. „Kdyby nehrozilo Samu Hawkensovi, že ho Tangua umučí...“

Vinnetou mi položil ruku na rameno.

„Vím, že srdce mého bratra je mým srdcem. Ty se však nesmíš vyhnout své povinnosti. Jestli si to bude Velký duch přát, brzy se zase setkáme.“

„Kde?“

„Až odtud Old Shatterhand pojede, ať se drží toku Salt Forku až k místům, kde se stéká s řekou jménem Rio Boxo de Natchitoches. Za soutokem na levém břehu proudu nalezne jednoho z mých bojovníků.“

„A jestli tam nebude?“

„Pak pozná můj bratr, že ještě stále jsem Santerovi v patách, ale že mu nemohu říct, kde mě najde. Ať potom jede se svými přáteli do města bledých tváří, do Saint Louisu, k lidem, kteří mu uložili vyměřit cestu pro železného oře...“

Odmíchl se a pak rychle dodal s dojetím v hlase:

„Ale, prosím tě, vrať se co nejdřív, jak ti to Manitou dovolí, k nám, do puebla na Riu Pecos. Všichni tě tam rádi uvidíme. A i kdybych tam nebyl já sám, najdeš tam zprávu, kde mě máš hledat.“

Apačové se již sjížděli, připravení stíhat Santera. Vinnetou podal ruku Dicku Stoneovi a Willu Parkerovi a pak se ještě jednou obrátil ke mně:

„Můj bratr Šarlí ví, že jsme vyjžděli od Ria Pecos s radostí v srdcích. Avšak naše cesta přinesla smrt Inču-čunovi a Nšo-či. Až se vrátíš k nám do puebla, neuslyšíš už hlas nejkrásnější dcery Apačů. Pomsta mě dnes odvádí od mého bratra, ale bude to láska, která přivede Old Shatterhanda nazpět k Apačům. Přál bych si silně, aby na tebe mohl čekat můj bojovník u soutoku Ria Boxo de Natchitoches. Jestliže to přesto nebude možné, nezůstávej příliš dlouho ve městě bílých tváří. Vrať se ke mně – brzo – co nejdřív! Slíbíš mi to, můj milý bratře Šarlí?“

Hrdlo se mi stáhlo, když jsem mu podával ruku. Zašeptal jsem:

„Slibuju ti to. Budu v duchu s tebou, můj bratře Vinnetou. Budu s tebou, jak si to přál tvůj učitel Klekí-petra.“

„Ať dobrý Manitou řídí každý tvůj krok a ať tě chrání na všech cestách, kamkoliv přijdeš. Tak jsem řekl. *Howgh!*“

Stiskl mi pravici, jako by tím chtěl ještě jednou potvrdit, jak vroucně si přeje, aby se stalo, co právě řekl. Pak se obrátil ke svým bojovníkům, dal několik stručných příkazů, vasedl na Ilčiho a pobídl ho. Voda zašplíchala, jak jeden za druhým vcházeli Apačové do řeky. Vinnetou se svými k levému, ostatní k pravému břehu. Díval jsem se, jak vylézají na břeh, uviděl jsem, jak Vinnetou dává rukou pokyn k rychlé jízdě – a pak se mi ztratili v mlze.

Vypadal jsem asi zoufale, když už mě i Dick Stone vzal kolem ramen a šeptem mi domlouval:

„Nesmíte si to tak brát, *sir!* Uvidíte, že se s Apači sejdeme co nevidět! Jen co vytáhneme našeho Sama z té jeho kaše! Už kvůli tomu bychom si měli pospíšet. A vůbec, ještě jste nám neřekl, jak to míníte navléknout?“

Vzpamatoval jsem se – teď skutečně nebyl čas myslit na rozchod. Čím dřív se nám podaří dohodnout se s Kiowy, tím dřív budu moci za Vinnetouem. Bylo třeba co nejdřív vyřídit Samovu záležitost.

„Jste hodný chlap, Dicku! Máte pravdu,“ řekl jsem. „Co teď navrhuje zkušený *westman?*“

Dick Stone si pohládl rozvážně bradu, ta chvála mu zalichotila.

„Já bych poslal toho zajatého Kiowu k Tanguovi se zprávou, že máme Pidu v rukách. Hned by mu taky mohl oznámit, za jakých podmínek ho od nás dostane zpátky. Co ty na to, Wille, stará páro?“

Will Parker si nespokojeně pobroukával.

„Co já na to? Nic, jenom to, že tak pitomou myšlenku, jako je tahle, jsi ještě v životě neměl!“

„Bounce!“ zahromoval uraženě Dick Stone. „Čemu říkáš pitomá myšlenka?“

„Pitomá myšlenka říkám pitomé myšlence!“

„To říkáš vážně?“

„Aby ne! Pošleš posla Tanguovi, ten mu vykdáká, kde jsme, a za pár hodin máme na krku padesát nebo sto Kiowů a ti nám vyrvou Pidu a my budeme dřepět vedle Sama. Já bych na to šel jinak.“

„To jsem zvědavý, co si vymyslíš?“ hučel nespokojeně Dick.

„Odjedeme zpátky na prérii a tam si vyhlédneme báječné místečko, odkud je vidět na všechny strany. Teprve pak pošleme Kiowu do vesnice k Tanguovi. Dáme si podmínku, že k nám směji přijít jenom dva bojovníci, kteří přivedou Sama. My jim za něho odevdáme Pidu. A také jim po tom Kiowovi vzkážeme, že Pida na to krutě doplatí, jestli se objeví třeba jen tři ozbrojení Kiowové! Konečně, na prérii bychom měli vždycky možnost dostat se do bezpečí, kdyby se náhodou Tangua pokusil o útok. Že je to lepší návrh, *sir*?“

„Nezlobte se, Dicku a Wille, ale já bych udělal něco ještě bezpečnějšího. Já bych neposílal vůbec žádného posla!“

„A jak se dozví Tangua...“ začal Will Parker.

„Jednoduše,“ přerušil jsem ho, „ode mne.“

„Od vás? Snad nechcete mezi tu bandu? Človče, vždyť si vás tam nechají!“

„Pochybuj! To by totiž byl Pida ztracený okamžitě.“

„Takhle vy to myslíte!“ Will Parker zvedl obočí. „Chápu, chápu, nechcete pustit rukojmí z ruky. No dobře, ale k Tanguovi může zajít docela dobře i někdo jiný... například já –“

„Věřím, že k tomu máte dost odvahy, ale určitě bude líp, když si promluví s Tanguou osobně.“

„Nezapomeňte, že na vás přímo zuří!“ varoval mě Will Parker. „Uvidí vás, udělá se mu červeno před očima, a budeme mít po podmínkách. Já bych s ním snad mohl jednat snáz!“

„Ne, Wille, právě pro to, co říkáte, s ním musím jednat sám. Jen ať se rozčilí, jen ať má červeno před očima,“ smál jsem se. „Dokonce bude dvojnásob rozzuřený, že jsem se k němu odvážil a že mi přitom nic nemůže udělat. Kdyby přišel někdo jiný, mohl by si i myslet, že mám před ním strach – a to by nám neprospělo.“

„Jak chcete, *sir!*“ bručel Will Parker. „Ale kde zatím zůstaneme my? Tady na ostrově, nebo někde jinde...?“

„Nic lepšího nenajdeme, Wille.“

„*Well,*“ vmísil se do řeči Dick Stone. „Ať je po vašem, ale běda, jestli se vám a Samovi něco stane! Pak se neznám!“

„Počkej s tím vyhrožováním!“ klidnil svého kamaráda Will Parker. „Kdy chcete vyrazit, *sir?*“

„Dnes navečer.“

„Není to pozdě? Kdyby nám vydali Sama řekněme dnes v poledne...“

„...tak bychom rovnou mohli počítat s tím, že do večera máme všechny Kiowy v zádech a že nám podřežou krky všem dohromady!“

„Myslíte?“

„Samozřejmě. Tangua nám docela rád vydá Sama výměnou za miláčka Pidů, ale až ho bude mít, pak udělá všechno, aby se nám dvojnásob pomstil. Už proto musíme výměnu zařídit večer. Když zmizíme za tmy, nebudou nás moci hned pronásledovat. A pak, za celý den dostane náčelník o Pidů o to větší strach. Bude přístupnější!“

„To je pravda,“ připustil Will. „Jenže za ten den nás taky mohou krásně vypátrat.“

Pokrčil jsem rameny.

„A i kdyby náhodou přijeli až sem! Co uvidí? Jedině stopy po Apačích. A nejspíš si pomyslí, že Apači Pidů odvěkli. Nenapadne je prohledávat náš ostrůvek. A z toho bude mít Tangua jenom ještě víc... pozor! Neslyšíte nic?“

Zdálo se mi, že jsem zaslechl lidské hlasy. Podíval jsem se tázavě na oba *westmany*. Mlčky přikývli a chopili se pušek. Mlha se pozvolna zvedala a my jsme už dohlédli daleko na břeh řeky. Stálo tam několik Kiowů, skláněli se nad otisky v trávě a vzrušeně se mezi sebou o něčem dohadovali. Jeden z nich mával rukama směrem podél řeky, několik dalších ukazovalo nazpět k vesnici. Nakonec se obrátili a zmizeli tak tiše, jak přišli.

„Mají naspěch,“ ozval se Dick.

„Chtějí co nejdřív ohlásit Tanguovi, co objevili. Myslím, že pošle několik bojovníků, aby ty stopy pořádně prozkoumali,“ řekl jsem.

Ale trvalo celé dvě hodiny, než se objevil výzkumný oddíl Kiowů. Byli ozbrojeni a hnali se podle stopy, jako by byli na závodech. Neměli ovšem stejně žádnou naději, že dohoní Vinnetouovy Apače – ti jeli nejméně tak rychle jako jejich nynější pronásledovatelé.

Leželi jsme tiše ve křoví a těšili se z příjemného sluníčka, které nám po Vinnetouově odjezdu pozvedlo trochu náladu. K tomu se nám brzo po poledni podařil nečekaný lov: na řece se objevila prázdná kánoe, kterou proud zahnal přímo k břehům našeho ostrůvku. Poznal jsem podle uřezaného řemení, že to je Pidova kánoe, která zůstala patrně viset někde v Salt Forku, ale pak ji proud strhl a zahnal až k nám. Připlavala jako na zavolanou, já si hned liboval, že nebudu muset plavat zas stejnou cestou jako s Vinnetouem.

Vyrazil jsem, když se setmělo. Vzal jsem si medvědobijku, stiskl si ruku s Willem a Dickem a pustil se v kánoi proti proudu. Šlo to dost ztěžka a pomalu, teprve po dobré hodině jízdy jsem se dostal až k osadě. Našel jsem u břehu skryté místo, uvázal pevně kánoi řemenem ke stromu a pokusil jsem se trochu porozhlédnout.

Vypadalo to tu jako včera. Před stany hořely ohně, před nimi posedávali muži, ženy pobíhaly sem a tam. Předpokládal jsem, že Tangua zesílí na dnešek stráže, ale jeho ukolébalo, že Kiowové našli stopy Apačů: tím podle něho všechno nebezpečí pominulo. Seděl před svým stanem jako včera, sám, jen se svými dvěma mladšími syny, s hlavou skloněnou a s pohledem upřeným do plápolajících plamenů, všecek zoufalý nad zmizením milého syna Pidy.

Tentokrát jsem byl na levém břehu Slaného ramene, kde byla osada, a mohl jsem se plížit v pravém úhlu od řeky až za náčelníkův stan.

Nikde nebylo ani človíčka, žádná stráž, ti lidé se cítili v naprostém bezpečí. Snad jsem se nemusel ani plížit, snad by si mě nikdo ani nevšiml... Nečekaně hladce jsem pronikl až k náčelnickému stanu. Uvítal mě tam monotónní nářek - byl to žalozpěv nad ztrátou syna, kterým Tangua vyjadřoval své neštěstí, svůj smutek. Protáhl jsem se stanem k druhému konci, vyčíhal si vhodný okamžik a pak se před ním naráz vztyčil.

„Proč zpívá Tangua píseň žalu?“ oslovil jsem ho klidně a samozřejmě. „Statečný bojovník nemá dát najevo ani hlasem, co sužuje jeho srdce. Pláč se hodí jen pro staré *squaw*!“

Nepopsatelně se ulekl. Vyvalil oči, chtěl něco říct, chtěl vyskočit, ale zíral na mě bezmocně jako na strašidlo a trvalo hodnou chvíli, než konečně vybleptl:

„Old - Old - Shatt - Shatter - *uff, uff!* Jak to - že - jsi - tady... Ty jsi - oni jsou - ty nejsi pryč?“

„Jak vidíš, nejsem. Naopak, přišel jsem si s tebou promluvit.“

„Old Shatterhand!“ vyrazil ze sebe ještě jednou, jako by se chtěl ujistit, že se mu to všechno nezdá, že před ním skutečně stojím, živý, z masa a kostí. Oba chlapci v tu chvíli zmizeli, jako když střelí mezi vrabce.

„Old Shatterhand!“ opakoval náčelník pomalu potřetí. Úlek vystřídal vztek a zlost. Tvář se mu divoce stáhla, jeho ústa vydala jakýsi skřek - rozkaz bojovníkům, kterému jsem nerozuměl. Jen své jméno jsem rozeznal docela zřetelně.

Vzápětí se rozlehl vesnicí nepopsatelný řev. Na okamžik se zdálo, jako by se rozeřvala celá prerie kolem, jako by začala nečekaně dunět a soptit neznámá sopka. Všechno, co mělo nohy, běželo sem, před Tanguův stan. Vytrhl jsem z opasku nůž, strčil ho náčelníkovi těsně k očím a křikl mu do ucha:

„Chceš, aby Pida zahynul? Posílá mě k tobě!“

I přes ohlušující řev mi porozuměl docela dobře a ihned. Zbledl, zvedl pravou ruku – to stačilo, aby se Kiowové uklidnili a aby okamžitě zavládlo hrobové ticho. Ale jak nás obstoupili ze všech stran, vrhali po mně takové pohledy, že bych už dávno nebyl mezi živými, kdyby ty pohledy mohly zabíjet. Věděl jsem, co bude na indiány platit: posadil jsem se klidně k Tanguovi, lhostejně se rozhlédl, objal rukama kolena a propletl si spokojeně prsty.

„Mezi mnou a Tanguou panuje nepřátelství na život a na smrt,“ začal jsem. „Nezavinil jsem to, ale když už to tak jednou je, беру to na vědomí. Nemám z toho nepřátelství strach, ani co by se za nehet vešlo – náčelník Kiowů to vidí z toho, že sedím uprostřed jeho tábora a klidně s ním mluvím. Ale nepřišel jsem kvůli tomu, abych Tanguovi dokázal, že se nebojím. Řeknu mu krátce jen tolik: Pida, jeho syn, je v našich rukou. Jestliže se do určité doby nevrátím zpátky, bude viset na stromě!“

Ani jediné slovo, ani jediný pohyb neprozradil, jaké asi pocity se zmocnily kiowských bojovníků po těch slovech. Stáli a upřeně a tiše zírali na svého náčelníka, jehož oči se jen nenávistně leskly. Plný vzteku si uvědomoval, že se mě nesmí ani dotknout, jestli nechce dát všanc život svého nejmilejšího syna.

„Jak – se – dostal – do vaší – moci?“ procedil skřípaje zuby.

„Podíval jsem se včera na ostrov za Samem Hawkensem. Pida tam byl – srazil jsem ho pěstí a odvedl s sebou.“

„Uff! Old Shatterhand je miláčkem Zlého ducha, který ho stále ochraňuje! – Kde je můj syn?“

„To ti neřeknu – jen tolik smíš vědět, že je na dobrém místě a že se mu až dosud nic nestalo. A taky se mu nic nestane, ani dalšímu tvému bojovníkovi, kterého jsme zajali – jestli budeš rozumný. Proпустíme je oba za jedné jediné podmínky: vydáš nám za ně Sama Hawkense.“

„Uff! Máš ho mít!“ vykřikl rychle Tangua. „Přiveď Pidu a druhého bojovníka, a splním ihned, co si přeješ.“

„Co tě napadá!“ odmítl jsem rázně. „S tím nepočítej! Znáám náčelníka Kiowů až moc dobře – vím, že se mu nedá věřit. Konečně, já ti

nabízím *dva* muže za *jednoho*, to je dost velkorysý, abych měl právo žádat poctivou hru.“

„Musíš mi napřed *dokázat*, že máš skutečně Pidů v moci!“ zavrčel podrážděně Tangua.

„Nic ti nebudu dokazovat! Old Shatterhand není Tangua. Řekl jsem to, a je to tedy pravda. Radši mi ty ukaž Sama Hawkense. Bez toho už není na ostrově. Chci s ním mluvit!“

„Co po něm chceš?“

„Zeptám se ho, jak jste s ním zacházeli. Podle toho se potom zařídím dál.“

Tangua chvíli přemýšlel. Pak zvedl hlavu a úlisně řekl:

„Tangua se musí poradit se staršími kmene, než se rozhodne. Odejdi proto k nejbližšímu stanu – dozvíš se pak, co uděláme...“

„Dobře – ale nenatahuj tu svou poradu na příliš dlouhé lokte! Jestli se v domluvené době nevrátím, bude to stát Pidů krk! Pověsí ho!“

Oběšení je pro každého indiána ta nejpotupnější smrt, která ho zneuctí navěky a přede všemi. Dovedl jsem si představit, jak asi Tangua v duchu běsnil a zuřil, že právě jeho Pidovi hrozí něco tak bezectného. Mohl jsem si být jistý, že teď Tangua nic nepodnikne. Posadil jsem se proto celkem klidně opodál u sousedního stanu. Pida byl zástita, dokud byl v naší moci, nezbývaly třeba celému kmeni nic než pohledy plné zloby a nenávisti.

Za nějakou chvíli se zvedl od sousední porady náčelníků jeden muž. Zmizel v jednom ze stanů na opačném konci osady a po chvíli se zas vynořil – i se Samem Hawkensem. Vyskočil jsem a vyšel jim několik kroků vstříc. Sam byl radostí bez sebe:

„*Heigh-day!* Old Shatterhand! Vždyť jsem jim povídal, že se na mě přijdete podívat! Jistě si chcete odvést starého Sama s sebou... jestli se nepletu!“

Potrásal spoutanýma rukama a nabízel mi je, abych je na šťastné shledání opět stiskl.

„*Halloo*, buďte zdrav, Same,“ pozdravil jsem mužíka, „*greenhorn* přišel dosvědčit, že Sam je slavný mistr v plížení. Tomu můžete ra-

dit nahoru dolů, on stejně určitě šlápne na opačnou stranu, než je radno!“

„Ale *sir*, můj drahý *sir* – snad byste mi nevyčítal? Radši mi prozradíte, jestli je dosud naživu má láska Mary?“

„Nedočkavě čeká, až si jí sednete na hřbet!“

„A Liddy?“

„Dick a Will ji opatrují. Jak oko v hlavě.“

„Tak je všechno v pořádku, vážený – jestli se nepletu. Co říkáte, abychom se tady s pány rozžehnali? Mě už to začíná mezi Kiowy nudit...“

„A co kdybyste zkusil být ještě chvíli trpělivý? Děláte, jako by to byla hotová hračka, dostat se ke Kiowům a odvést vás pryč!“

„Pro vás, *sir*? To bych rád věděl, co by *vám* mohlo dělat těžkosti! Vy byste mě sundal třeba z měsíce, kdybych se tam nešťastnou náhodou nějak připltl – hihihih!“

„Jen se smějte! Tak se mi zdá, že se vám tady nijak špatně nevedlo!“

„To se rozumí, že ne!“ ušklíbl se mužík. „Vedlo se mi dokonce znamenitě! Každý z těch Kiowů by mě nejradši láskou snědl! Měl jsem se jak svatební host, cpali do mě kdejakou dobrotu, na noc jsem si ani nemusel lehnout – ležel jsem totiž na zádech v jednom kuse!“

„Vzali vám věci?“

„Do posledního řemínku. Kapsy naruby!“ zubil se Sam.

„Dostanete je zpátky,“ řekl jsem. „Jestli jsou ovšem ještě na světě. A nebude to ani dlouho trvat, vidím, že náčelníci skončili poradu!“

Tangua – to se dalo předpokládat – se ještě pokusil kličkovat. Ale zarazil jsem ho, aby se rozhodl: buď mou nabídku ihned přijme, nebo najde Pidu pověšeného na stromě. To stačilo, aby mi najednou oznámil slavnostním hlasem, že porada náčelníků s výměnou souhlasí. A když mi po kratším handrkování dokonce vydali většinu Samových věcí, souhlasil jsem zase já s tím, že se mnou a se Samem pojedou čtyři *neozbrojení* bojovníci v kánoji, kteří převezmou Pidu a druhého Kiowu. Varoval jsem ještě náčelníka, aby nepomýšleli na žádnou lest, že by se to těžce nevyplatilo a Pidovi prvnímu ze všech.

Ale upřímně řečeno, na to už v tomhle okamžiku Kiowové neměli myšlenky. Dokonce na mně nechťeli žádné další záruky – a ti čtyři přece mohli být vlákáni do pasti! Mému slovu asi plně důvěřovali – i když se při našem odchodu tu a tam ozývalo nespokojené mručení.

Sam Hawkens byl ovšem radostí bez sebe. Když mu Kiowové sundali pouta, povyskočil si, roztáhl radostně ruce nad hlavou a začal dupat, jako by tančil vítězný válečný tanec.

„Volný, volný, jsem zase volný!“ halekal. „To vám, *sir*, nikdy nezapomenu! A slibuju vám, že už nikdy nepoběžím vlevo, když vaše ctené nohy si to namíří doprava! Vážně ne!“

Už na odchodu jsem zaslechl Tanguovo volání plné nenávisti, až dosud potlačované:

„Dokud se nevrátí Pida, jsi v bezpečí, ale až se vrátí, budeš mít v patách celý kmen Kiowů! A chytne si tě, i kdyby ses nám chtěl ztratit ve vzduchu!“

Mávl jsem nad tím jen rukou a raději jsem hleděl, abychom už byli se Samem v kánoi. Když zašplouchala vesla a naše dvojice kánoí odrazila od břehů, vypukl ve vesnici mezi Kiowy takový povyk, jako by chtěli zbořit svět. Byli jsme už daleko na řece, a ještě pořád bylo vytí a skučení slyšet.

Ale to už jsem musel Samovi vyprávět, co všechno se stalo od chvíle, kdy ho Kiowové zajali. Opepřoval mé vyprávění obvyklými vtípkami, a očividně se mu ulevilo, když se dozvěděl, že se nesetká s Vinnetouem. Obával se, že mu vytkne, jak hloupě si počínal, a že před ním docela ztratí své zálesácké dobré jméno.

Will Parker a Dick Stone nás očekávali s nejvyšší netrpělivostí – přece jen nějaká minuta od mého odchodu uplynula a oni Kiowům nedůvěřovali. Padli si do náruče se Samem a nakonec jsem to musel být já, kdo zbavil oba Kiowy pout a předal je čtyřem Tanguovým pověřencům. Naložili své druhy do kánoe, beze slova ji spustili do vody a začali pádlovat ostošest. Čekali jsme, dokud údery pádel neztichly, a pak jsme se vyhoupli na koně, Sam na svého mezka, přebrodili jsme na levý břeh a pobídlí zvířata k ostrému klusu. Měli jsme před sebou noc, která nám měla umožnit útěk. Museli jsme

využít každého okamžiku, a tak nám přišlo docela vhod, že Sam se v krajině trochu vyznal a stal se – ke své náramné pýše – naším prérijním koněvodem. Ovšem dřív než se toho ujal, neodpustil si malý proslov. Vztyčil se v sedle své Mary, zahrozil pěstičkou do vzduchu a s bojovným výrazem se obrátil směrem, kde ležela osada Kiowů, místo jeho nejhlubšího zálesáckého pokoření:

„Já vím, že tam teď strkáte hlavy dohromady, jen abyste přišli na to, jak se nám dostat zase na kobytku! Čerta starého! Sam Hawkens už nebude nikdy tak praštný, aby lezl do boudy, z které ho nakonec musí vytáhnout *greenhorn*! To si počkáte! Mě už žádný Kiowa na světě nechytí, i kdyby se natřikrát přerazil... jestli se nepletu!“

* * *

A tak zatímco Old Shatterhand s vysvobozeným Samem Hawkensem, Willem Parkerem a Dickem Stonem směřovali do města bleďých tváří, hrdý náčelník Apačů Vinnetou se svými statečnými bojovníky sledovali stopu podlého Santera, aby jej dopadli a spravedlivě potrestali. Cesty pokrevních bratří se načas rozdělily, ale v duchu a v srdcích zůstali stále spolu.

Karel May

Vinnetou I

Edice E-knihovna
Překlad Vítězslav Kocourek
Redakce Slávka Járová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 4. 8. 2017

ISBN 978-80-7587-145-9 (pdf)